ruz partiuz nõ potuit testari: q2 dicta tertia pars pertinz
dictam dñam Rosinã eius matrẽ nomine legitime ipsi
atri debite iure nature: vt nõ. in autẽ. de triẽte ⁊ semisse i
in. ⁊. ff. de inoffi. testõ. l. nã ⁊ si parentibus.

¶ Ego Baldus de perusio.

¶ De intellectu duorũ statutorũ q̃ videntur ꝯtrarij.

Consilium. cccxxxx.

¶ In volumine

n christi nomine capl'orũ sauiglia-
ni ẽ quoddã capl'm ꝙ officiales teneãt iurare
ruãdo ꝯuẽtões ⁊ pacta fcã int' dños de Sabaudia
sua ex pte vna: ⁊ cõe sauigliani ex altera ⁊ oĩa statu
namẽta ipsius cõis ꝑut lr̃a iacet nisi essent ꝯ capl'a
i dictorũ dñorũ: subseq̃ter ponitur quoddã ca-
i ꝙ nulla femina postq̃ nupta fuerit possit aliquid
it qõnem aliquã facere vel mouere alicui fratri suo:
otibus suis occasiõe alicuius successionis pñs: aut
eu fr̃nitatis: nisi sibi legatũ fuisset expressuz: aut datũ
missuz. Deinde sequũtur ꝯuentões facte inter dcõs
. ⁊ cõe in qbus inter cetera ꝯtinetur sic: ꝙ quelibet
a ð Sauigliano hẽat liberã facultatẽ faciendi testũm
onẽdi qũocũq3 voluerit de rebus suis in vltima volũ
inter viuos: subseq̃ter sequit' tale capl'm ꝙ in suc-
ibus ab intestato decedentiũ seruent' iura nulla pa
pria scripta vl' inscripta l' cõsuetudine qua uis obstã
emũ accidit ꝙ qdam. g. decessit ab intestato supstiti-
uadã sorore nupta ⁊ qbusdã filijs fratrũ. Mõ q̃ri-
dcã soror excludatur a successiõe intestati vigore illi-
ꝙ nulla femia postq̃ nupta fuerit possit aliquid
fratri suo seu nepotibus suis. Et vr̃ ꝙ dcã soror do
sit exclusa: q2 istud capl'm dotata ẽ capl'm spãlissi-
llud aũt capl'm ꝙ in successiõe ab intestato seruen
ẽ capl'm nõ ita spãle: vñ sicut genus distinguitur ꝑ
spẽs distinguitur ꝑ indiuidua spẽi vt. ff. de lega. iij.
eus. §. due statue: ⁊ nõ. in. l. q̃situ. §. vlti. ff. de fun.
Di. in. c. gener. ⁊ facit qõ nõ. Ci. in. l. i. C. ð adi'.
vr̃ q2 ptãs iurauit seruare pacta ꝑut lr̃a iacet: ⁊ sta
essent ꝯ pacta. Sed certũ ꝙ sicut ꝯ genus ẽ in tan
in toto qcqd derogat generi. nõ eniz est ita in ꝓpo
ctũ statutũ ꝙ nulla femina ⁊c. Precedẽs capl'm
i successiõibus ab intestato decedẽtiũ ⁊c. deroga-
esset ꝯ capl'a pacti. Et iõ attẽtis verbis capl'oruz
ndũ ẽ pacto ꝑut lr̃a iacet. i. sine aliqua interpretatõ
ctiua. naz oĩs interpretatio restrictiua ẽ secus lr̃alez
n: vt. ff. de serui. vrba. ꝑdio. l. si fuitus. Preterea
erũ ꝙ minor spẽs derogat maiori qñ ẽ par aucto-
ed hic nõ ẽ par auctoritas pacti ⁊ statuti: nã pactuz
s: ⁊ ꝑ ꝯcium põt recedi a statuto. Itẽ ꝯctus pricipis
s vires. s. vim legis ⁊ vim ꝯctus vt. C. de dona. int'
. l. penul. Preterea illa verba pacti de successioni
intestato que dicũt seruent' iura intelligũtur de iur̃
o: vt insti. de iure nã. §. s3 ius s3 Guidonẽ de suza
os; tu aũt ad huius articuli clariorẽ intelligentiã dic
r duos priuatos ꝓferuntur hec verba ⁊ erũt eius-
icipij possent intelligi de iure municipali: sed si eẽnt
ũ municiporũ intelligũtur de iure cõi: qõ ẽ vbiq3 ꝯ
. ff. de vulga. substi. l. iam hoc iur̃. §. s3 si alter. mul
s si ꝓferũtur inter dñm ⁊ subditũ: q2 statuta subdi-
ulãtur s'm volũtatẽ supiorũ a qbus debẽt ꝯfirma-
de testa. l. si. Preterea cõe sauigliãi nõ ẽ populus
. vñ nõ põt facere statutũ de nõ succedẽdo vel ð mi
emniter testando: nisi hoc obtineat ex priuilegio
is: vt. C. ð testa. l. si nõ spãli. Preterea illud statu
lla femina põt saluari: qñ decidens ꝯdidit vltimaz
: qõ satis inuũt illa verba nisi sibi legatũ fuisset ar.
o lega. l. nã qõ liqde. §. si cui: vbi nulla ẽ ꝯdita vl-
ũtas statur capl'o pacti: qd' inter ipsos met succedẽ
vr̃ ar. ff. de legibus. l. s3 ea q̃. ¶ Itẽ istud pactuz

h3 vim . . . ie: q2 factũ ẽ cuz eo q̃ põt ius dicẽ: vt. ff. de legib3.
l. na . . . pator vr̃. item ꝑ hoc efficaciter faciũt verba deroga-
toria: nã tex. pacti dicit s'uẽtur iura nulla ꝯsuetudine obstã
te parẽ vim h3 statutũ ⁊ ꝯsuetudo ⁊ si tollit' ꝯsuetudo: tolli-
tur statutũ i ꝯsuetudinẽ deductũ ar. ff. de legibus. l. de qui
bus. §. fi. l3 ꝓprie loquẽdo statutuz dicat' lex ꝓmulgata de
scriptu recitatõe: cõsuetudo aũt ex nõ scripto ꝓmulgatur: vt i
sti. de iure na. §. ex nõ scripto. ¶ Itẽ valde iniquũ ẽ statu-
tũ ꝙ soror dotata a pr̃e nõ succedat fratri. ¶ Et ideo tãq̃
odiosũ: odio irratõnabili de facili tollitur: ẽt ꝑ verba gñãlia
ar. l. cũ qdam. ff. de libe. ⁊ posthu. ¶ Itẽ posteriora capi
tula priorib3 derogãt' presertĩz cũ posteriora: vt dixi: sint fũ
data in maiorũ potentia cause efficiẽtis: vt. C. de pact}. l. pa
cta nouissima cũ si. Ex qbus cõcludo dictã sororẽ succedeẽ
q2 ita est de iure cõi: ad qõ tãq̃ ad nãm suam de facili res
redit: vt. ff. de pact}. l. si vnus. §. pactus. v̂. qõ in spẽ dotis.
Sed pone ꝙ ex fr̃ibus ꝓmortuis extant plures filij: que
ritur qũo succedat dcã soror cũ eis. Rñdeo succedũt in stir
pes. vñ dcã soror succedit ꝑ quarta pte ⁊ singulorũ fratruz
filij succedũt in stirpes: q2 oẽs filij q ex vno pr̃e descendũt
loco vnius h'ntur: vt in autẽ. de h'ẽdi. ab intesta. §. cõseq̃ns.

Ego Baldus de perusio.

¶ Testis falsus ⁊ ꝑducens qũo ⁊ qñ sunt puniẽdi: ⁊ qui
bus rationibus puniãtur.

Cõsiliũ. cccxxxxi.

¶ Questio talis

n christi nomine quidã testes fue
rũt ꝑducti sup quodã capl'o cõtinẽte cõfectiõez
quarũdaz scripturarũ fuisse simulataz: ⁊ nõ ex v̂a cã: cuz in
scriptura cõtinetur cã depositi: ⁊ dicebatur ꝙ re vera ñ fue-
rat depositũ: sed ꝑ redẽptõe cuiusdã captiui. Itẽ sup quodã
capl'o de cõsignatõe quarũdã ballarũ mercãtiarũ ⁊ aliarũ
rerũ: quas qda; asserebat se cuidã marco cõsignasse. Qui
testes pretendũtur falsuz tulisse testimoniũ ⁊ inde fuerunt
accusati dicti testes: ⁊ producẽs eo ꝙ ꝑduxit falsos testes.
Itẽ fuit vsus falsis attestatõibus corã arbitris. Mõ ꝓsu-
posito sine preiudicio v̂itatj ꝙ dicti testes falsuz testimoniũ
deposuerint. Queritur an ipse ꝑducens possit accusari de
falso presupposito quodã statuto cõis Verone: quo caue
tur ꝙ ille intelligatur sciẽter ꝑduxisse falsum testẽ q̃ interro
gatus apte dixerit se velle vti: sed in casu ꝓposito nõ fuit fa-
cta hec interrogatio: tñ sine interrogatõe vsus fuit dictus ꝑ-
ducens dictis falsis attestatõibus: eas ꝑducendo ⁊ inducẽ
do: ⁊ sup eis disputatõem faciẽdo: vt in actis dr̃ apparẽ. itẽ
q2 est vnus testis de quo fuit interrogatus: an eius testimo
nio vellet vti. Queritur presupposito sine preiudicio veri-
tatis cũ dictus testis directo deposuerit sup capl'o principa
li ⁊ substantiali cause ⁊ deposuerit falsuz: vtrũ dictus ꝑdu-
cens vel vtens ⁊ in vtẽdo ꝑsistens vsq3 ad sñiam arbitra-
lẽ teneatur pena legis cornelie vel pena dicti statuti cõis ve
rone. Et ad excusatõem dicti ꝑducẽtis allegatur ꝙ cũ ap-
paret ꝙ capl'm possit esse verũ nõ d3 imputari producenti
ꝙ testes falsuz dixerint ar. C. de testibus. l. si qs testibus:
potuerũt ẽt ꝑduci ad producẽdaz famaz vel aliud admini-
culũ ⁊ sic bona intentõe ⁊ nõ dolo malo. in falso aũt puniẽ
do reqritur dolus vt. C. de fal. l. nec exẽpluz. in ꝯtrariũ vr̃ ⁊
premitto vnum ꝙ ꝑducens falsum testẽ ⁊ ipse falsus testis
possunt accusari eodẽ libello vt. C. si reus vl' accu. mor. fue
rit. l. i. ⁊. ff. de fal. l. athletas. item premitto ꝙ iudex ex of-
ficio põt punire falsum testẽ ⁊ falsum ꝑductorẽ vt. C. de te
sti. l. nullum. item premitto ꝙ interdum qs teneatur de fal
so rõe fabrice interdum rõne vsus vt. C. de fals. l. si falsos
ibi dũ dicit periculo solus vsus astrixerit. item premitto ꝙ
qs non solum factum ꝓprium presumitur scire; sed etiam
circunstãtias eius vt. ff. de acq. h'ẽdi. l. pantonius. §. rei ⁊
l. cum falso. Ex hoc sequitur ꝙ ille qui producit falsum te
stẽ sup facto proprio probando presumitur h'ẽe sciam veri
tatis ⁊ ꝯ veritatẽ ꝑduxisse si testis falsum deponat: ad hoc
ff. pro suo. l. si. Ex his concluditur ꝙ dictus ꝑducens quo

ad testē super quo fu.. interrogatus ⁊ visus si veritas est ꝙ dictus testis falsū deposuit: de quo acta loquantur: debꝫ puniri pena dicti statuti: si autem testis vel ꝓducens posset aliqua diuisione iuuari tūc secus: vt ex̄ de testibus cuꝫ tu filij ⁊ per Inno. in. c. causam de rescriptis. iteꝫ certum est ꝙ de crimine fal'i acerrima sit indagatio. vnde habitis iu dicijs venitur ad torturam: vt. ff. de questionibus. l. mari tus: ⁊. C. de falsis. l. vbi: illud etiam cōstat ꝙ etiam ratōne vnius falsi testis ēt singularis ꝓducens ⁊ v..ens debet puniri presertim quādo vnus testis facit indicium ⁊ sic ledit ꝑ tē aduersaꝫ: vt. C. ō infamibus. l. lucius: ⁊. l. ij. C. si ex fal. instru. Et ideo qd iuris ꝯcludēdū sit in predictis religio iu dicātis satis potest cōsiderare.

Ego Baldus de perusio.

¶ Testamētuꝫ matris i quo sit preteritus filius in primo gradu institutōis lꝫ postea sit institutus in ſo gradu ē nullum. Et verbū instituo in secūdo gradu positū pōitur pro substituo: ⁊ an clausula codicillaris in tali testamēto aliquid operetur vel ne.

Consilium. ccclxxxij.

In christi nomine ¶ Casus talis est quedā domia Catherina hēbat quatuor filios vnū brādachinū ex primo marito: alios tres ex secūdo marito ꝯdidit testamentū in quo instituit tres filios secūdi mariti sibi heredes v'les quos inuicem substituit. Itē ordinauit ⁊ disposuit dicta testatrix ꝙ si ꝯtingat ipsos filios suos decedere ab humanis absq; filijs legitimis ex suis corpibus dictuꝫ Brādachinū filiū suū hēdē in dimidia instituit. Itē legauit iure testamēti ⁊ alijs iuribus qbus melius ipsa pōt aliā medietatē dictorū bonorū suorū Martino de solario fratri suo. Itē iussit predicta valere iuē testamēti ⁊ alterius cuiuslibet vltime volūtatis: ⁊ inde fieri publicū instrm̄ si necesse fuerit ad dictuꝫ ꝑitorū facti substātia tamē nō mutata: deinde decessit dcā testatrix relictis oibus dictis filijs: pater triū filiorū tenuit hēditatem ⁊ adhuc tenet decesserūt oēs tres filij sine liberis. demū post aliqd̄ tpis spaciuꝫ decessit Brandachus natus ex primo marito sine liberis non adita hereditate matris sue vel parte sibi tāgente dictus Brādachus fecit testamētū in quo istituit sibi agnatos germanos. Queritur qbus ꝑtineat hēditas istius bone dn̄e an marito suo ex ꝑsona filiorū suorū: an institutis ꝑ brādachum filiuꝫ ipsius testatoris: an fratri ipsius testatricis an cui.

¶ Et ad euidētiaꝫ premittēdū ē ꝙ testamētū dicte mulieris fuit ipso iure nullū: qꝛ brādachus eius filius fuit a prio gradu preteritus: vt in autē. vt cū de appella. cogno. §. aliō quoqꝫ capl'm. Nō ob. si dicatur ꝙ dictus Brādachus fuit sub ꝯdictōe institutus: q̄ ꝯdictio dꝫ de medio remoueri vt nō. ff. de hēdi. insti. seruus quoqꝫ: ⁊. ff. de inofficio. testa. l. quoniā in prioribus ⁊. l. scimus. §. cū aūt: qꝛ posito ꝙ illud esset verū intelligitur qn̄ filius ē institutus in primo gradu vt. ff. de libe. ⁊ posthu. l. iij. §. si. qd̄ hic nō fuit: qꝛ in primo gradu fuerūt tātū tres filij instituti. nō ob. ꝙ testatrix dixit instituo hēdem Brādachū in dimidia: qꝛ verbuꝫ instituo appositū post primū gradum pōitur ꝑ verbo substituo: vt C. de hēdi. insti. l. si. ⁊. ff. ad trebel. recusare. §. ticius ⁊ licet Brādachus nō dixerit testamētū nullū ⁊ decesserit nō trāsmissa hēditate ⁊ sic nullus extat q ex ꝑsōa Brādachi possit nullū dicē tn̄ testamtū n̄ ꝯualuit i quo iuris obseruātia ō ficit: nisi petita fuisset bonorū possessio ſm cōem ⁊ veriorē opionem in. l. filio ꝑtito ⁊. C. de ꝯ tabu. l. posthumo debꝫ antiqui doctores curātes de eqtate ⁊ nō de ista subtilitate nimia iuris scrupulositate dicerēt ꝙ de eqtate ciuili testium cōualescit: in quo alius filius institutus ē vt. l. si duo delegatis prestādis. ex quo ꝑtitus vel expresse ꝯfirmat vel ius dicēdi nullum nō trāsmittit que opio ē satis equa saluo qꝫ in suo filio pretito vbi rigor ē eqtas. i. diui ꝯtinuatō officit testamēto: vt. C. ō posthu. hēdi. insti. l. ij. ⁊. ff. de libe. ⁊ posthu. l. in suis: ⁊ nō. C. vnde legitimi. l. certū. Sed qcquid sit ō pūcto nihil ad rūbuꝫ: qꝛ hic prius decesserunt instituti qꝫ preteritus matno testamēto nullatenus cōfirmato ⁊ sic nūquam habuit inicium subsistentie.

¶ Secūdo ē premittēdū ꝙ pater predictorū triū filiorū si qdem aliqs eorū erat infans potuit gerē ꝑ herede ab intestato: ⁊ hoc per. l. si infanti. C. de iure deliberandi. ⁊. l. cuꝫ non solū. §. vbi aūt puerilis de bonis q̄ libe. Si aūt essent maiores infante potuit eis viuentibus gerē pro herede ⁊ hoc per nouam cōstitutionem dicte. l. cū n̄ solum in ꝑin.

¶ Tertio ē premittēdum ꝙ dcā verba valeat iuē testamēti ⁊ cuiuscūqꝫ vltime volūtatis: hāc interpretatōem recipiūt i. si nō valet iuē testamēti valeat iuē codicillorū vt. C. de codicillis. l. si. ⁊ maxime qꝛ testatrix voluit aptari ad sensū sapiētis: q pōt sane declarare: sꝫ nō addē: vt nō. Iaco. ..are. in. l. illa institutio. ff. de hēdi. insti. Sed dubiū ē an dā cl'a codicillaris opetur qn̄ testamētuꝫ ē nullo vicio preterōis: maculatū ⁊ sic vicio testatoris ⁊ maxime in preteritōe nat na que hētur loco exhēdationis iniuste cū nō ꝯtineat cam ⁊ tex. exp̄sse dicit ꝙ nō opatur. ff. de inoffi. testa. l. ticia: nec obstat autē. ex cā: qꝛ nos loquimur hic de cl'a codicillari ⁊ eius effectu. circa quā nihil inuenitur correctuꝫ de iuē veteris statutis: hoc tꝫ glo. in autē. ex cā Guil. de cunio ⁊ speculator: sꝫ Ci. Di. ⁊ Bar. tenēt ꝙ dicta clausula valet qꝛ i causa intestati non consideratur preteritio ⁊ hec vera.

¶ Nō restat aliud premittēdum vꝫ ꝙ dictus Brandachus nō trāsmisit hēditatem matnam nō aditam: vt. C. ad orficiañ. l. nō pro numero. Sed dubiū est vtrū ex virtute cl'e codicillaris trāsmiserit ius fideicō. vniuersalis ꝑ sua dimidia ⁊ glo. in. l. cū filio. ff. de lega. i. dicit ꝙ nō. Sed ꝯriū est verius ⁊ ibi nō. ꝑ Di. ⁊ alios ⁊. C. ō fideicō. l. cū scōm: ⁊. l. si in ꝑsonā cū si. ⁊ iō ē ꝯcludendū ꝙ dicti agnati germani ex ꝑsona brādachi possunt petē dimidiā dictoruꝫ bonorū ⁊ frater dicte testatricis aliaꝫ dimidiā detracta legitima: ⁊ trebellianica: qꝛ fideicōmissum fuit cōdictionale sub ꝯdictōe: si non valet ⁊ post mortē ⁊ inspecta ꝯdictione de post mortē: que ē de futuro: pōt detrahere pꝛ legitimā ⁊ trebellianicā vt in. c. rainutius ⁊. c. rainaldus cū si. ⁊ ista sūt subtilia ⁊ de apicibus iuris.

Ego Baldus de perusio.

¶ Per ſm rescriptū principis ꝯcessoriū videatur reuocatū ꝓhibitoriuꝫ ꝑ cl'am nō obstātibꝫ lꝫ nō sit facta spālissima mētio de ipsis primis litteris ꝓhibitorijs: qꝛ princeps videtur habē in memoriā q̄ gessit.

Consilium. ccclxxxiij.

In christi nomine ¶ Dn̄s Mediolāi Comes virtutū illustris ac magnanimus: Audito ꝙ inter nobiles ō criuellis: ⁊ dominū Antoniolū de moricijs oriri poterat materia scandali: occasione cauamēti incepti ꝑ dictos de creuellis: pro quodā molēdino in flumine olonie voluit ⁊ decreuit: ꝙ neutra ꝑtium predictaruꝫ possꝫ facere aliquā nouitatē prout in suo mandato ac decreto serio sius ꝯtinetur: tādem dictus magnificus dominus: nō scā mentōe predicti sui mādati atqꝫ decreti ꝯcessit dcō domino Antoniolo licētiaꝫ ipetrandi priuilegia ab imperatore super dicto flumine olonie ducendum aquā ꝑ irrigatōe certorum pratoruꝫ ipsius Antonioli: ⁊ ꝯseruatōe vnius molendini cum cl'a non obstantibus qbuscunqꝫ lr̄is decretis seu ordinamētis: in ꝯriū disponētibus quas lr̄as cuꝫ dictus dominus Antoniolus ꝑdidisset dictus magnificus renouauit; demuꝫ dictus dominus. A. dictum priuilegium a Cesare meruit ⁊ reportauit post hec dictus. d. A. dictuꝫ molendinum fecit ꝯstrui. Nunc dicti nobiles de Criuell' dicunt illud nō iuē ꝯstructum: ⁊ ꝯ lr̄as dicti magnifici ꝑmitus directas. Quare ipsum molendinum demoliri petūt: ecōtrario autē dictus dominus Antoniolus dicit ꝙ dictū mandatuꝫ domini ꝓhibitorum fuit reuocatum ꝑ posterio

valet in quo inspiciatur tpūs mortis vt.ff.dꝫ bo.pos.ſꝫ ta.l.i.§.exigit:⁊ ſi in preteritum fuit manifestus ſemꝑ eſt manifeſtus:niſi vicium vſurarum reſtitutione:⁊ ſic per actum retro ſimilem vel ſolēni cautione eſſet purgatum:ſi autem erat vſurarius manifeſtus neutrum teſtamentum valet q꞉ qui ſuo vicio eſt inteſtabilis dicitur decedere ſine teſtō iſta eſt glo.ſingularis in.d.§.exigit.ex qbus concluditur et neceſſario ſequitur miſſionem in poſſeſſionem fieri nō poſſe nec debere.

Ego Baldus.

¶ Per queſita:que facit ſumatur.
¶ Uide in conſi.ccccxxxi.

Conſilium.ccclxxxviii.

¶ Quidā pla-

In chriſti nomine

tus ſancti ꝓculiam ſunt octuaginta anni:⁊ vltra titulo ꝑmutationis ⁊ cābii tranſtulit quaſdā poſſeſſiones in quendam andreā:⁊ ꝓ ipſis recepit al's poſſ'ones cū ꝯſenſu ⁊ voluntate totius capl'i ſui:⁊ lꝫ de ſingulis tractatibus nō appareat aliqđ inſtūm tñ in inſtūo ꝑmutationis ⁊ cābij bene apparet expreſſe:qđo fuit ꝯgregatum capl'm ſiue mōachi reputantes totū capl'm dicti priozatus:⁊ fcā fuit dcā ꝑmutatio ꝑ inſtūm publicū in quo ſunt hec vba.cū qꝫ ſemel bis ⁊ pluries habita fuerit diligēs deliberatio ⁊ tractatus inter dictū ꝑoꝛē ⁊ conuentū:ac etiam habitum conſilium amicorū fideliū ⁊ deliberatū fuerit pretatā ꝑmutationem:q̄ꝫ plurimū fuiſſe vtilē ⁊c.vt ipſi ꝯfeſſi fuerūt.Jccirco dictā ꝑmutationē fecerūt ⁊ firmā ⁊ ratā hēre ꝑpetuo ꝓmiſerunt demū poſt predicta interueniēte medio ſpacio longi tpis ⁊ vltra Mccclii.generalis vicarius ſupioꝛ totius ordinis dictam ꝑmutationē ratificauit approbauit laudauit ⁊ quaſi ꝺ nouo fcā fuiſſet ꝯfirmauit ⁊ vlterius auctoꝛitatē ſuā interpoſuit ⁊ decretū.Queritur vtrū dcā ꝑmutatio preſumatur ſolēniter fcā.Fo q̄ritur vtrū ex lapſu tāti tpis ⁊ viciſſitudie poſſeſſionis inducatur ꝑmutatio:ēt ſi nō appareret de alio inſtūo.Tertio q̄ritur vtrū dcā ꝯfeſſio ⁊ vba enunciatiua faciāt fidē.Quarto q̄ritur his oībus ceſſantibus nūqd ſit preſcriptū.Redeo ad ꝑmū ⁊ vi ꝙ nō preſumatur ſolēnitas:quia iſta ē ſolēnitas extrinſeca vt.ff.dꝫ publiciana.l.q̄cūqꝫ.§.fi.Jtē q꞉ tractatus debēt interuenire diuerſis tpibus ab ipſa ꝑmutatione:vt in.c.dudū de rebus eccle.nō alienan.li.vi.vnde non preſumitur ineſſe:nā ea demū inſunt que in cōtinēti fiūt nō q̄ ex interuallo:⁊ hec ē doctrina Jnno.in iſtis ſolēnitatibus:ꝙ nō preſumūtur niſi potuerint interuenire ⁊ coherentiis ipſius contractus vt ipſe no.in.c.cū in iure de offi.dele.⁊ in.c.Quoniā ꝯ falſam ꝺ ꝓbatꝫ.⁊ in.c.innotuit de eo qui furtiue ordi.ſuſce.Jn contrarium eſt glo.ordi.ac.qui dicit ꝙ ſubbaſtationes ⁊ tractatus ⁊ huiuſmodi preambula ꝓbantur per inſtūm factum ſuꝑ ꝑncipali:ꝯctu in quo tabellio de volūtate ptiū cōſitentiū facit mētionē de iſtis ſolēnitatibus ⁊ loquitur glo.in contractu fiſcali ergo idē in eccleſia:iſta eſt glo.vulgata tamen vnica in iuř n.l.i.C.de fide inſtru.⁊ iuř aſte fiſca.li.x.Nec dicat aliquis ꝙ ꝯfeſſio prelati ⁊ capl'i nō noceat eccleſie q꞉ immo nocet qñ totū capl'm cū prelato ꝯſentit ſecus ſi eſſet maioꝛ pars capl'i:⁊ nō integrū capl'm:iſta ē glo.ſingularis.C.ꝺ ſacroſan.eccle.autꝫ hoc ius porrectū.Preterea ad hoc facit q꞉ preſumitur ꝓ inſtūis antiqs credibilioꝛa enim ſunt q꞉ antiquioꝛa q̄nquageſſima diſtinctꝫ dño ſancto meritiſqꝫ beato:⁊ no.ꝑ ci.C.de fide inſtru.l.emācipatōe.Uenio ad ſꝫ pūctū ⁊ vi ꝙ nō preſumatur ꝑmutatio:q꞉ tēpus nō eſt modus ꝯhendi al' diſtrahendi vt.ff.dꝫ exceptꝫ doli.l.pure.§.fi.lꝫ ex tpe preſumatur cā ſi cā allegetur vt plene no.ff.de vſuř.l.cū d'i rē vſo.Jn ꝯriū vi q꞉ lꝫ ſolus curſus tpis nō ſit ꝯctus vel quaſi tñ aſſidui actus ⁊ contumatio poſſeſſionis correlatiue correſpōdens inducit preſumptionē ꝑmutatōis vt legitur ⁊ notatur in.l.penultima.C.cōi diuidun.diuiſio enim de qua ibi loquitur eſt quedam ꝑmutatio ptis ad ptē vt plene no.ff.de vſucapio.l.cum ſolus:ad idē facit qđ legitur ⁊ nō.ff.ꝓ ſuo.l.due filie ⁊ nō ſolū preſumitur ꝯctus vel quaſi:ſed eius ſolēnitas iſte eſt caſus.C.de petitꝫ.heř.l.ſi filius ⁊.l.qui in aliena ⁊.ff.de acq.here.Uenio ad tertiū punctū:⁊ dico ꝙ quedam ſunt verba enunciatiua que reſpiciunt eſſentia actus:⁊ talia ſcripta de ptium voluntate faciunt fidem vt.C.de ꝯhen.⁊ cōmitten.ſtipu.l.optimā niſi in perſonis contrahentibus eſſet inhabilitas vt.ff.de lega.iii.l.cum quis decedens.§.codicillis ⁊ nō.ff.de probatꝫ.l.qui teſtamentū.Si aūt verba enunciatiua non ſūt ex eodem contractu vel diſpoſitione tunc non faciunt fidē vt.C.de teſta.mi.l.ex vbis foꝛtunato cum ſua materia:eſt tamen aduertendum ꝙ vbi eſſet neceſſaria ſcriptura de ipſis ſingulis actibus non probarentur per verba enūciatiua generalia vnde ſi ſinguli tractatus requirerent ſcripturam de per ſe:non ſufficeret confeſſio facta verbis enūtiatiuis de actibus dudum pretitis quia non interueniret ſcriptura prout interuenire debet:⁊ prout eſt de foꝛma vt in.l.i.C.de iure emphi.verum tamen nulla.l.dicitꝫ ꝙ iſti tractatus non poſſent probari per teſtes ergo ſcriptura non de ſubſtantia.Preterea probatio per confeſſionē equipollet ſcripture vt ſingulariter nō.in autꝫ.de qualitate dotis.§.aliud.Jtem legis preſūptio equiparatur apoce tex.eſt nō.C.de apo.publi.l.quicunqꝫ:⁊ ſic de primo:ad vltimum concludendo ſentio ꝙ per mutationem preſumantur contractus preceſſiſſe:⁊ omnia preludia ſolēniter acta:tamen quia non interuenit decretum ſuperioꝛis contractus nō tenuit.¶ Dicet aliquis ſuperioꝛ ē ipſe abbas vel prior iſte non intelligit quis ſit ſuperioꝛ:nam ille qui ē vnus dꝫ ꝯtrahentibus non dicitur ſuperioꝛ:quoniam ſuperioꝛ eſt ille q̄ auctoꝛitatem interponit:vnde debꝫ eſſe alius q̄ꝫ ꝯtrahens quia nemo in ꝯctu proprio vel facto proprio auctoꝛizat:ſꝫ in alieno qđ pertinet ad ſuam approbationem ⁊ inter probationeꝫ vt.l.i.ff.de aucto.tuto.erit igitur hoc caſu ſuperioꝛ prelatus generalis ordinis ſi iſti ſunt exempti.alioquin dioceſanus epūs illius monaſterii vt.d.c.dudū hoc ergo premiſſo:queritur vtrum ratificatio ſuperioꝛis validet iſtū ꝯctum dicit Jnno.ꝙ nō:q꞉ ſiue ſit decretū vel auctoꝛitas dꝫ ſtatiꝫ interponi:ad hoc facit q꞉ decretū vel auctoꝛitas interponitur ex quadā iuriſdictōe ſeu mixto imperio vt.l.nec quicquā.§.vbi decretū.ff.de offi.proconſu.⁊ lega.ſꝫ iudex ex iuriſdictōe ſua nō pōt id qđ ē ipſo iure nullū facē aliqđ:vñ ad hoc vt valeret decretū omnia ex integro fieri opteret ⁊ iſta ē cōis opinio ad hoc facit qđ nō.in.l.inſtar.C.de iure fiſci li.x.niſi ꝯſuetudo daret vires huic ꝯfirmationi q꞉ ꝯſuetudo tribuit iuriſdictionē vt.l.i.C.de emancipatꝫ libero.⁊.l.i.C.ſuis rei pu.manumittē.Uenio ad vltimū pūctū ⁊ vi ꝙ nō ſit ꝑſcriptū q꞉ iuris erroꝛ in preſcriptionibus nō ꝓdeſt:ſꝫ iſti preſcribētes errarēt in iuř q꞉ putarēt validū qđ de iuř eēt inualidū.Jn ꝯriū ē ipſa vitas q꞉ i preſcriptionibus lōgiſſimi tpis ſufficit iuř erroꝛ ad dādam bonā fidē vnde ēt titulus nullus dat cām preſcribendi lōgiſſimo tpe vt nō.xvi.q.iiii.c.volumus:nam bona fides ꝯſiſtit in apparatu communi non in iuris apicibus.

Ego Baldus.

¶ A precepto litis deciſiuo appellādū ē:aliter tranſiret in rem iudicatam.

Conſilium.ccclxxxix.

¶ Factū tale

In chriſti nomine

ē:q̄dā magiſt antonius obtinuit a vicario ptātis Papie emanationē precepti facti cuidā zanoto eius vicino quatenus deberet comparere coꝛam dicto vicario ad eligendum eſtimatoꝛes qui eſtimarent quēdam murum ſuper quo volebat edificare dictus magiſter Antonius.contra qđ preceptum inter alia fuit oppoſitum per dictum Zanotum ꝙ ei non licebat edificare obſtante quadam ſententia ar

bitramentali al' lata inter dictas partes: replicatum fuit ꝑ magistrum Antonium dictam sententiam non obstare: quia ipsa nō cōprehendebat dictum murum. Item qꝛ ipa sñia erat nulla ex defectu cuiusdaꝫ solēnitatis ommisse ad conualidationem sñie fuerunt fcā certa capl'a ⁊ certe ꝓbationes: demum ꝓnuntiatū fuit ꝑ vicariuꝫ dictum ꝑceptum valere ⁊ tenere: nō obstāte sñia lata: de qua fit supra mētio maxime cum per dictā sñiam nō ꝓhibeatur dictus magister Antonius edificare super dicto muro. Demuꝫ elapsis quatuor diebus post dictam pronunciationem dictus vicarius pronunciauit suprascriptam sententiam arbitramentalem esse aliquam ⁊ non nullam ⁊ executionē mereri: ꝯdēnando victū victori in expensis. ex predictis q̄ritur an sñia scd̄o lata ꝑ dictū vicariū confirmatoria sententie arbitramentalis sit aliqua an nulla.

¶ Presupponēdo ꝙ iste ꝓcessus sūmarius ꝯstat ꝑ formā alicuius statuti: ⁊ veniēdo solū ad sñias dicēdū est ꝙ aut dictū ꝑceptū fuit ꝯtrariū: sententie arbitramētali: aut nō ꝑmo casu si qdē ꝑ formā statuti sñia abitramentalis habꝫ viꝫ rei iudicate: cū esset liquidū de re iudi. nō tenuisset ꝑceptū vt i. l. i. C. qñ ꝓuo. nō est neces. Si aūt nō eēt liqdū vel ꝑ formā statuti nō hēret vim rei iudicate tūc teneret ꝑceptū vt. ff. de iureiuran. l. nā postea. §. si dānetur a quo ꝑcepto cū sit decisiuū litis debuit appellari: ⁊ si nō ē appellatū trāsiuit in rē iudicatā vt. ff. de mino. l. ait pretor. §. permittitur: ⁊ sic nō valeret vltima ꝓnūciatio dcā iudicis qꝛ ex eadē instantia nō possunt ferri due sñie ꝯtrie: vt. l. qd̄ iussit. ff. de re iudi. ⁊. ff. de arbi. l. qualē. §. fi. ⁊ in hoc oēs doctores ꝯcordāt. si v° dcā sñia arbitramētalis nō ē ꝯtria dicto ꝑcepto tūc planū ē ꝙ dictū preceptū suis viribꝫ subsistit qꝛ qd' nō mutatur stare nō ꝓhibetur: vt. l. precipimus cū si. de illo nō ē dubitādū ꝙ illud preceptū ꝯcernit ꝑncipalē ꝯtrouersiā: ⁊ ꝙ sopito ꝑncipali incidētia q̄ ꝑ se nō stāt sunt sopita nō soluꝫ ex termino litis sꝫ rōne ꝯtrietatis ⁊ incōpatibilitatis vt. l. ii. cū si. C. de ord. cognitꝫ. ex his apparet in predicta questione quid iuris: quia si preceptuꝫ valuit standum est precepto si non valuit non est standum.

Ego Baldus.

Consiliuꝫ. cccci.

¶ Iudex ⁊ creditor i executōe diffinitiue vēdiderūt rē acceptā ex ꝑmo decreto post multas subhastatiōes plus offerenti: citato ipso debitore ⁊ nō cōparente. mō debitor nō vult hēre ratā istā vēditionē qꝛ dicit ꝙ est deceptus vltra dimidiā iusti precii ⁊ vult soluere purū debitū. q̄ritur vtrū ob hoc venditio sit nulla: vel saltē officio iudicis debeat retractari: ⁊ vr̄ ꝙ sit ipso iure nulla vt. ff. de rescin. vendi. l. fundus q lutii. vel saltēꝫ officio iudicis debeat rescindi. i. ꝯtrio imperio ar. in. l. i. in fi. ff. de preto. stipulatꝫ. vl' vtili actōe ex vendito q̄ datur ad rescinō ꝯtcū ꝑꝑ iniustū preciū vt. C. de rescin. venditꝫ. l. ij. nā factū iudicis nō dꝫ plus operari q̄ꝫ factū ꝑtꝫ vt. C. de euicti. l. si ob cām. In ꝯtriū vr̄: nā vna lex dicit: ꝙ vbi ē ꝯuata tanta solēnitas nō pōt ꝑs ꝯqueri de iniusticia ꝯtcus: vel emptoris hoc expresse ⁊ notabilit' dicit tex. in. l. i. C. de prediis curialiū li. x. Itē lex dicit ꝙ qñ iudex excedit modū in exequēdo dꝫ appellari al' stādū ē decreto vt. C. quorū appella nō recipiun. l. ab executione. Preterea lex dicit ꝙ ille q est ꝯtumax hētur ꝓ ꝑñte in dānū suū: qꝛ contumacia est ꝓ ꝑñtia vt in autꝫ. Qua in ꝓuincia: sꝫ prius sciens rei valorē nō hꝫ bñficiū dicte. l. ii. qꝛ nō intelligitur decipi ille q scit vt. C. de rescin. vendi. l. venditor: lꝫ glo. ibi posita inuat ꝯtriū: sꝫ hec rō nō ē bñ tuta: qꝛ qcqd sit in dño distrahēte q possit donare si vellet secus tñ ē in iudice q nō pōt de alieno largiri vt. ff. de trāsactꝫ. l. cū hi. §. si pretor. Itē ꝯtumax nō intelligitur ꝯsentire ei qd' nō iure fit vt. ff. ne uis fiat ei. l. i. §. hec v̄ba. addo aliā rōnem: qꝛ nō videtur nō audiendus qꝛ in iudiciis dꝫ ꝯuari equalitas vt. l. in sacris: de proximis sacrorū scriniorū: sꝫ creditor deceptus vltra dimidiā iusti precii nō auditur vt. ff. dē re iu. adiuo. pio. §. si pignora q̄ nec debitor. Preterea quatuor sunt substātialia i ista vēditōe vt nō. in. l. fulcinius. §. cū hoc edictū. ff. q ex cau. in pos. eatur: inter que substantialia non est iustū preciū: q̄ standū ē venditioni nisi sit appellatū: vel sit minor vl' sit absens probabili ⁊ necessaria absentia vt miles ⁊ legatus vt legitur ⁊ nō. C. de resti. mili. l. ignorare ⁊. ff. de dā. infec. l. si finita. §. si forte: ⁊ est generale in omnibus preceptis iudicum factis causa cognita: ꝙ nisi appelletur trāseunt in rem iudicatā vt. ff. de mino. l. ait pretor. §. ꝑmittit' Iteꝫ si posset q̄ri de tali iniusticia semꝑ hoc reuocaretur in dubiū ⁊ illusoria essent decreta pretorū qd' eē nō dꝫ vt. l. si pretor in ꝑn. ff. de iudiciis: nō ob. §. hec v̄ba qꝛ ibi agens obrexit pretori circa substātiā debiti hic nō. Preterea ille §. nō hꝫ locū qñ missio fit ex diffinitiua: qꝛ ꝑ sñiam constat de debito: ⁊ sic circa substātiā debiti non pōt obrepi pretori vt. l. res iudicata. ff. de regu. iu. Imputet q̄ sibi ꝯtumax qꝛ suo fcō sententiā ꝯfirmasse vr̄ vt. C quomodo ⁊ quādo iudex. l. ab eo. Item sufficit ꝙ sit seruata forma statuti actus v̄bis nō ē recedendū vt. ff. de exercito. l. i. §. si is q nauē: ⁊. l. prosperit. ff. qui ⁊ a qui. Item nō ob. dcā. l. fundus ff. de rescin. vend'. qꝛ ibi nō fuit iuris forma ꝯuata lꝫ cā debiti esset vera: ⁊ hic fuit forma ꝯuata ⁊ plusq̄ꝫ in forma qa plures subhastationes q̄ꝫ statutum requirat.

Ego Baldus.

¶ Inuentariū qual'r probetur defectuosum: ⁊ an ⁊ quādo testis sit singularis: ⁊ qñ singularis probet.

Consilium. ccccii.

¶ Ad euidētiā premittendum ē ꝙ in inuentario hēdis nō debent describi alie res q̄ꝫ res q̄ erant in bōis defuncti tpe mortis vel ꝓ qbus cōpetit hered' petitio hēditatꝫ vt. ff. de petitꝫ. hēditatꝫ. l. Itē veniūt: sꝫ dubitatur vtruꝫ presumantur fuisse in bonis eo ipso ꝙ fuerunt inuente in domo ipsius: ⁊ vr̄ ꝙ sic: vt nō. C. ne vxor ꝓ marito. l. ob meritorum ⁊. ff. de iur̄ dotꝫ. l. si ego. §. dotis. In ꝯtrium vr̄ qꝛ non sequitur reperiuntur in domo ergo sunt hereditarie nisi probetur saltē ꝙ defunctus bona fide possederit vt in. l. ticia. §. lucius de lega. ii. ⁊. C. de ꝓbatꝫ. l. siue possidetis. Item nō sequitur fuerunt inuente in domo post mortem q̄ erant in domo tpe mortꝫ vel defunctus possedit vt. ff. de nego. ge. l. eum actum.

¶ Ad probandum ꝙ inuentarium sit imperfectū vnus testis deponit de quadā palandra coloris auzurini: ꝙ nō fuit inuentario posita ⁊ tñ possessa: ab eo tpe mortꝫ. Alius testis ponit de quadā alia re. Mō q̄ritur vtrum isti testes probent ⁊ videtur ꝙ sic qꝛ isti testes concordant in eundeꝫ rei finem. i. ꝙ inuentarium sit imperfectum q̄ satꝫ probāt vt. C. de penis. l. qui sententiam: sed ego interrogo te: nūquid isti testes probarent furtum dictarum rerum: de necessitate debes respondere ꝙ nō: qꝛ non testificātur d' eadē re nec de vno sepatorum infertur ad aliud vt. ff. de rei vendi. l. si in rem agat aliquis. ff. de exceptꝫ. rei iudi. l. cuꝫ q̄ritur: naꝫ in libellis testimoniis ⁊ sententiis rei v̄bum vt spl'e pretor eligit: nō vt generale vt nō. in. l. i. in fi. ff. si certa peta. al' seqtur ꝙ eꝯ si testes deponerent. s. vnus de vna re posita in inuentario: alter de alia re. quas constat fuisse in bonis defuncti qd' ꝓbarent pro inuentario qꝛ tendunt ad eundē finē: ⁊ idem in instrumento tabellionis: qd' ridiculum est dicere: vt. C. de bonis proscriptorum. l. si quis intra: ⁊. l. tutor qui repertorium in ꝑn. ff. de admini. tuto. C. e. l. tutores. Modo ad argu. ꝙ tendunt ad eundem finem sciendum est ꝙ aliquando tendunt ad eūdē finē ꝑ idem vel simile medium concludendum: ⁊ tunc loquit'. l. qui sententiam: quandoqꝫ nec per idem nec per simile ⁊ tunc nihil probant quia sunt singulares: ⁊ ita debet intelligi qd' plen no. bar. i. l. i. in fi. ff. quemadmo. testa. apian.

ABBATIS PANORMITANI,

VIRTVTI SIC CEDIT INVIDIA

REPERTORIVM

IN LVCVLENTISSIMAS PRAELECTIONES, quas idem in quinq; Decretalium libros diuino prorsus ingenio, labore incredibili, & studio, ad totius posteritatis utilitatē summam & gratiam, doctissimè iuxta, ac elegantissimè concinnauit, ea diligentia conflatum, ut numerorū ratione fidelissimè subducta, nullibi aut falli, aut decipi possis: quamlibet in compluribus accessionem certè incredibilem, & deprauatorum emendationem maximè necessariam, hac nota *præsignatam acceperit.

Sequatur, modò non anteuortat, coclea.

LVGDVNI ad candentis Salamandræ insigne in uico Mercenario apud Sennetonios Fratres.

CVM PRIVILEGIO.

Anno 1547

Extraict du Priuilege du Roy.

IL HA PLEV AV ROY NOSTRE SIRE DE DONNER priuilege & Permision à Iacques & Iean Sennetons freres, Marchãtz demeurãtz à Lyõ, D'imprimer, ou faire Imprimer les Lectures de Panorme sur le droict Canon auec restitutions D'infinitz lieux, en faisant collation à diuers Exemplaires anciens tant escriptz à la main, que Imprimés, & oultre auec Annotations, decorations d'Accentz, Dyphtongues, & Distinctions, le tout faict & dresse par gentz doctes & scauantz en lung, & lautre droict, à grandz fraitz & despens, tant pour le regard des salaires des susdictz, comme aussi pour auoir preparé noueaulx Caractes d'egrege forme & beaulté par cy deuant non vsités en ladicte œuure: comme le tout appert, & est mẽtioné es letres dudict Priuilege. Par lequel sont faictes defenses à tous Libraires, Imprimeurs, ou aultres sur certaines & grandes peines y contenues, de non Imprimer, ou faire Imprimer, vendre, ne distribuer lesdictes Lectures auec lesdictes Corrections, Restitutions, Dyphtongues, Accentz, & Distinctions, prinses sur les Copies desdictz Suppliantz & Impetrantz: ne en aultres Caractes portantz Accentz & Dyphtongues, soyent maieures ou mineures, & ce iusques à troys ans, à compter ledict temps du Iour & date, que lesdictes Lectures seront paracheuées D'imprimer: comme le tout est plus à plain contenu esdictes patentes, surce octroyées & expediées à Challuau le vnziesme Iour D'apuril Mil cinq cents quarante cinq auant Pasques, & du present Regne le trentedeuxiesme.

Signées, Par le Roy en son Conseil Duthier.
Et seelées de Cire Iaune à simple Queue.

Et furent acheuées lesdictes Lectures D'imprimer le dernier Iour de Ianuier Mil cinq cents quarante sept.

Et ont esté lesdictes patentes Leues Publiées & enregistrées en la Cour du Suzerain Parlement pour le Roy Nostre dist Sire à Paris, ouys surce Nosseigneurs les gents dudict sieur le Roy. De laquelle Publication la teneur sensuyt.

EXTRAICT DES REGISTRES DE PARLEMENT.

VEV PAR LA COVR LES LETRES DV ROY Addressantes à ladicte Cour dõnées à Challuau l'vnziesme iour D'apuril dernier passé, Signees, Duthier, Par lesquelles le Roy permect & octroye à Iacques & Iean Sennetons freres, Marchantz à Lyon, qu'ilz puissent Imprimer & faire Imprimer, vendre & distribuer les Lectures de Panorme sur le droict Canon Que lesdictz Sennetons ont faict reueoir, corriger, & amender auec lesdictes Corrections, Restitutions, Annotations, Accentz, & Dyphtongues, qui y sont. Sans ce que pendent & durant le temps & terme de troys ans à compter du iour & date de la premiere Impression que lesdictz Sennetons feront, ou feront faire desdictes Lectures, aulcuns aultres Imprimeurs, Libraires, ne aultres quelz qu'ilz soyent, les puissent Imprimer ne faire Imprimer auec lesdictz Accentz, Dyphtongues, Additions ou Corrections & Restitutions, Ainsi & comme il est plus à plain contenu & declairé esdictes lettres. Veu aussi la requeste præsentée à ladicte Cour par lesdictz Sennetons attachée esdictes lettres, requerants l'interinement d'icelles & le consentement du Procureur general du Roy, auquel elles ont esté communiquées, La Cour à interiné & interine ausdictz Sennetõs lesdictes letres du Roy. Et en ce faisant ordonné que iceulx Sennetons iouiront de l'effect d'icelles selon qu'il est mandé par icelles.

Faict en Parlement le quatorziesme iour de May, Mil cinq cents quarante six. Signé. I. de Marle.

Canon numerarius.

¶ Numeros marginales, quos versuum capitibus præfixos vides, sic intellige: vt Prima pars Primi Decretalium per numerum. 1. significetur.
Secunda pars Primi Decretalium per numerum. 2.
Prima pars Secundi Decretalium per numerum. 3.
Secunda pars Secundi Decretalium per numerum. 4.
Tertia pars secundi Decretalium per numerum. 5.
In tertium librum Decretalium per numerum. 6.
In Quartum & Quintum per numerum. 7.
¶ Ita, vt materiam cui numerus. 1. præfixus est, quæras in volumine, cui titulus est, Prima Panormitani in Primum Decre. Et cui numerus. 2. in eo volumine, cui titulus, Secunda Panormi. in Primum. & sic de reliquis.

Repertorium in Panormitani Commentaria.

Index in vniuersum Prælectionum ABBATIS PANORMITANI ad quinque Decretalium libros corpus, dexterrima cura concinnatus, quàm vsquàm anteà auctior multò, & tersior redditus.

*

su Episcopi.ibi.nu.10.

Abbas solus potest contrauenire statutis factis per ipsum & conuentum:
qa monachi non possunt resistere Abbati,quin ei obediant,etiam si ab-
bas iurauerit obseruare,licet contraueniens sit periurus.ibi.nu.11.

Abbas nõ obligaẽ monacho,quin possit contrauenire.ibi.nu.12.fo.229.

Abbas nõ debet remoueri pro qualibet negligentia.ibi.nu.20.

Abbas,an posit conferre minores ordines.in.c.quanto.nu.9.de consuetu.
fo.112.

ANTO.CORSETVS. Adde quod Abbas conferre potest in
suo monasterio primam clericalem tonsurã laicis ad suum monasterium
conuolantibus:vt legi.& nota.in.c.cũ contingat.de ęta.& quali.Quid de
aliјs minoribus ordinibus? vide no.per Hostien.& do.Anto.ibi.& quod
le.& not.in.c.Abbates.de priuileg.libr.vj.& in.c.j.de sup.negli.Præla.&
lxviij.distinct.in.c.j.& do.Abb.in.c.veniens.nu.5.&.6.de præscri.fo.42.
& in cle.attendẽtes.de sta.mona.in apost.Et dic quòd Abbas vltra lecto-
ratum ordines non conferet:vt in.d.c.cum contingat.cũ ibi not.secundũ
moderationem.d.c.Abbates.No.Io.And.in.c.Ioannes.de cleri.coniug.
Hanc partem tenuerunt Pe.& Bar.Brix.lxix.distinct.c.j.& pro ipsis fa-
cit verbum solummodò,positum in.d.c.cum contingat.Hostien.ibi.di-
cit,quòd contrarium de facto seruatur.nec obst.verbum solummodò:qa
determinat verbum in proprio monasterio:quod sequitur.Hoc tenet
ibidem do.Anto.de But.per identitatem rationis.c.trãslato de constit.
sed magis communis opi.est quòd non posit vltra lectoratum alios or-
dines conferre.& vide in hoc do.Domini.in.c.Abbates.in versi.quæro,
an Abbas.

Abbas potest monachum suum punire,& contra ipsum inquirere.in.c.
suscepimus.nu.5.de homi.fo.128.

Abbas potest eligere sibi sepulturam,vbicunq; vult.in.c.de vxore.nũ.
5.de sepul.fo.171.

Abbas,vel Abbatissa potest appellari etiam quòd adhuc non sint bene-
dicti,si fuerint electi & cõfirmati.in.c.meminimus.nu.1.de accu.fo.71.

Abbas post benedictionem potest cõferre ordines minores:secus Abba-
tissa.ibi.nu.6.

Abbas non debet de facili dare licentiam monacho asserenti velle intra-
re strictius monasterium.Anto.in.c.fi.nu.3.de renun.fo.43.

Abbas exemptus non potest transire,nisi cum licentia Papæ:si nõ est exẽ
ptus cum licentia sui superioris.in.c.fi.nu.6.de trãslatione Epi.fo.8.

Abbas potest esse procurator aliorum monasteriorũ.in.c.sopitæ.nu.3.de
censi.fo.255.

Abbas potest eligi in Episcopũ sine licentia superioris.in.c.ecclesia vestra.
el.ij.nu.16.de elec.fo.217.

Abbas,an posit vni concedere,vt perpetuò stet extra monasterium?in
c.ex rescripto.nu.5.de iureiur.fo.165.

Abbas,an posit concedere vni monacho:vt seruiat vni Prælato?ibi.n.6.

Abbas & quilibet Prælatus regularis habet facultatem donandi aliquã
rem propter liberam administrationem,quam habet.in.c.cæterum.nu.
2.de dona.fo.132.

Abbas,vel Prælatus quo casu posint donare res modicas cessante consue
tudine & sine consensu capituli.ibi.nu.4.

Abbas si nõ reuocat monachum vagabundum,potest tunc ordinarius lo
ci reuocare.in.c.quanto.nu.1.de offi.ordi.fo.147.

Abbas quam potestatem habeat in monachos.ibi.nu.3.

Abbas potest prescribere iura Episcopalia.in.c.fi.nu.3.de insti.fo.70.

Abbas debet creari de suo ordine:vel de alieno,si expediens erit.in.c.offi-
cij.nu.1.&.4.de elec.fo.188.

Abbate mortuo:an potestas transeat in capitulum.ibi.nu.7.

Abbas renuntians,vel depositus:an remaneat monachus monasterij.in.c.
cum ad monasterium.nu.13.de sta.mona.fo.229.

CORSE. Adde nunquid Abbas renuntians Abbatię remaneat mona
chus monasterij.Et cõis conclusio doctorũ est,talẽ nõ remanere mona-
chũ illius monasterij,sed sub obediẽtia Episcopi:per iura & motiua ibidẽ
adducta.Tñ dñs Abbas & do.Ant.de Bu.videnẽ residere cõtra opini.cõ
trariã,ꝙ remaneat monachus illius monasterij vltimi,vbi deponitur,seu
renũtiat:ꝙ licet ius monachatus posit esse sine iure Abbatię,nõ tñ econ-
trà:qa nõ potest esse Abbas,cũ nõ sit monachus.facit.c.fin.de simo.&.c.
nullus.de electi.li.vj.vnde renuntiatio respectu Abbatię nõ debet exten
di cõtra voluntatem renũtiantis ad ius monachatus.Et pro ista opiñ.fa-
cit tex.in.d.c.cum ad monasterium.nam Abbas depositus remouet ibi
monachum secundùm Hosti.Quod colligitur ex illo tex.dum dicit de-
positũ castigandũ scđm regulam.Ergo idem in renũtiante:ne delinquẽs
sit melioris conditionis,quã renuntiãs.Item si verum esset oppositum,
iste remaneret monachus sine monasterio:& cum non habeat proprium,
cõpelleretur mendicare in opprobrium clericatus,cõtra.c.Diaconi.xciij.
distinct.Itẽ esset acephalus:id est sine capite.contra.c.nulla.xciij.distin.
Et hanc quæstionẽ disputat Guido de suza.& refert Io.An.in.d.c.cum
ad monasteriũ.& latius de hac materia per Fede.de Senis,cõsil.lxix.inci
pi.Quidam monachus.vbi ampliat terminos,quærendo quid si mona-
chus monasterij exempti ꝓmouetur in Abbatem alterius monasterij de-
mũ renũtiat:quæritur nunquid remaneat monachus in primo monaste-
rio,vel in secundo.& si remaneat in secundo,qualem locum,& vocem ha
bebit iste in choro,& capitulo:& post multa concludit,ꝙ non remaneat
monachus:nec in primo,nec in secũdo:sed sub obedientia Episcopi:licet
fuerit Abbas & monachus monasterij exempti:qa illa exemptio com-
petebat ratione monasterij,& non personæ.Et videtur tacitè responde-
re ad textum dic.capi.cum ad monasterium.videlicet,quòd depositus re
maneat in monasterio,vbi deponitur:nõ,vt ibi sit monachus,sed vt pœ
nitens.Nam vt clerici seculares depositi includuntur in monasterijs:non
tamen per hoc habent Episcopi ius monachatus:vt in.c.tuæ.de pœ.Et
præsupposito quòd remaneret monachus secũdi monasterij talis renun-
tians,dicit quòd debet habere primum locum & primam vocẽ post Ab
batem & substitutum in reuerẽtiam primę dignitatis.pro hoc facit in ar.
l.fi.de decu.&.l.seruus.C.de quæstio.Sed do.Ant.& do.Abb.vt dixi,quo
ad primũ dictum vidẽtur sentire contrariũ:quorũ opi.est magis æqua:li-
cet Io.de lig.videatur sequi communem opi.in cle.ne in agro.de sta.mo.
vbi ponit hæc dicta Fede.vide ibi Car.in.C.præfatæ.circa fi.& in.§.qui au
tem.q.ij.& vide de hac.q.Ioannem de Ana.in.c.fi.in.iiij.col.de simo.

Abbas alicuius monasterij nõ debet quis creari,nisi primo fuerit mona-
chus & professus.in.c.cum ad nostram.nu.1.&.2.de elec.fo.187.

Abbas electus ad regimen monasterij potest dici & nuncupari Abbas,li
cet non sit benedictus:& potest omnia ad suum officium spectantia exer
cere.in.c.inter monasterium.nu,25.de re iudi.fo.93.

Abbas quibus diebus posit benedici,& qualis est talis benedictio?ibi.

Abbas potest acquirere possesionem per monachum.in.c.bonæ memo-
riæ.nu.3.de appel.fo.147.

Abbas generalis habet ius excommunicãdi Abbates inferiores.in.c.fi.nu
nu.1.de regu.fo.207.

Abbas vnius monasterij nõ subijcitur Abbati alterius monasterij.ibi.

Abbas potest monachos excommunicare.& facere eos denuntiari excõ-
municatos à Prælatis ecclesiarum.ibi.nu.2.

Abbates possunt cognoscere de causis ciuilibus & criminalibus.in.c.quia
propter.nu.6.de elec.fo.194.

Abbas,an sonet in nomen dignitatis,an officij:vide remisiuè in.c.ij.nu.
2.de iudi.fo.9.

CORSE. Adde quòd Abbas licet sit potius nomen solicitudinis,q̃
honoris:vt no.glo.& doc.in.c.tuam.de æta.& quali.non tamen poterit
eligi in Abbatem,nisi sit sacerdos:vt in.c.j.eo ti.si tñ fuerit honestate &
industria præditus,potest dispensatiuè in minoribus ordinibus eligi:vt
d.c.tuam.& ibi.Sed gl.fi.in.c.exposuisti.de cor.viti.tenet,ꝙ sit nomen
honoris,& nihilominus oneris.& vide do.Car.post Guil.de monte lau.
& Zenze.in cle.j.in ver.quæro,an nomen Abbatis &c.de rescri.Et con-
clude quod est honoris & dignitatis.per.c.indẽnitatibus.§.verũ.de elec.
lib.vj.de priuile.c.vt Apostolicæ.lib.vj.licet non sit ordinis.xxj.distinc.
cleros.Pro hoc,quia Abbas præ alijs est honorandus.de statu mo.c.cum
ad monasterium.ver.Ab.& ver.Prior.Pro hoc.c.j.de sup.neg.Præla.Et
etiam est oneris & solicitudinis:vt dicit glo.in.d.c.tuam per.c.hoc tantũ.
xviij.q.ij.cũ tota potestas monasterij sit penès eum:ea.cau.&.q.c.nullã.
Et ideò dicimus,ꝙ Abbas habet dignitatem & appellatione Prelatorũ,
venit Abbas:vt in.c.ij.nu.2.de iu.& ibi omnes.& in.c.j.de ætate & quali.
& in.c.indemnitatibus.de elec.li.vj.Io.de lig.& doc.in cle.j.eo.tit.& ibi
per do.meum do.And.

Abbas solus potest creare monachos absq; conuentu.in.c.ea noscitur.nu
me.4.de his,quę fi.à Præla.fo.87.

Abbas solus potest dare licentiam monacho volenti transire ad arctiorẽ
regulam.ibi.

Abbas solus potest facere ea,quę pertinẽt ad cultum diuinum & ad vti-
litatem ecclesię.ibi.

Abbas non potest constituere monachum in priorem alicuius loci.in.c.ad
nostram audientiam.nu.9.de confir.vti.vel inuti.fo.177.

Abbas obligatur monacho,etiam cum iuramento.ibi.nu.11.

Abbas potest remouere Priorem,etiam ꝙ priores in illo loco fuerũt per
præteritum perpetui.ibi.nu.11.

Abbas & Episcopus,an quis posit simul esse?in.c.causam quę.el.j.nu.8.
de iu.fo.31.

Abbas habet iurisditionem etiam contentiosam.in.c.significasti.nu.2.de
fo.compe.fo.107.

Abbas,an & quando posit quem absoluere ab excommunicationone.in
c.monachi.nu.3.de sen.excom.fo.211.

Abbas potest de suis excesibus non solùm per monachos monasterij ac
cusari:sed etiam per conuersos.in.c.illa propositorum.nmero.2.de accu-
sa.folio.67.

Abbas potest ex sola negligentia deponi.ibi.nu.3.

Abbas,vel Prior depositus ab Abbatia,vel prioratu,remanet monachus.
in.c.sicut ex literis.nu.1.de iureiu.fo.168.

Abbas habet dominium & possesionem rerum,quibus præest.& etiam
actiones.in.c.cum deputati.nu.6.de iud.fo.50.

Abbas cum conuentu potest ex causa statuere,vt bona communia mo-
nasterij diuidantur quo ad rem,sed non quo ad administrationem:vt pu
ta,ꝙ certa bona sint deputata pro mensa conuentus & certa pro mensa,
Abbatis,vnde per hanc diuisionem bona non minus sunt monasterij,q̃
prius:nec administratio est diuisa.nam Abbas administrat ea,acsi essent

cõmunia

communia .in.c.edoceri.nu.3.de rescrip.fo.77.
Abbas non potest sine consensu conuentus procurare omnino diuisa inter Abbatem & conuentum:sed si bona sunt omnino cōmunia,vel saltē quo ad administrationē:vt.s.dictum est,ad Abbatem pertinet procurare negotia totius monasterij:& in tali casu tenet rescriptum impetratum expresso nomine solius Abbatis.ibi.nu.5.
5 Abbates & alij religiosi,an possint esse ,ꝓcuratores.in.c. cum dilecta. nu.18.de cōfir.vti.vel inuti.fo.176.
Abbas & loca religiosa & ipsorum personę quomodo subijciuntur ordinario loci.in.c.ij.nu.6.de appella.fo.109.
7 Abbatissa potest habere & habet iurisditionē fori contentiosi, non tamen potest confessiones audire, vel ꝑiudicare:nec benedicere.in.c.noua.nu.1.de pœ.& remis.fo.205.
6 Abbatissa debet esse in ętate triginta annorū: Abbas verò vigintiquinq; in.c.super inordinata.nu.7.de pręben.fo.61.Et quòd statuitur in Abbatissa,non trahitur ad Abbates.ibi.nu.8.
6 Abbatissa habet dignitatē.in.c.de multa.nu.21.de prębē.fo.48.
2 Abbatissa est capax iurisditionis episcopalis.in.c.dilecta. nu. 2. de maio. & obe.fo.165.
Abbatissa licet non possit communicare,potest tamen implorare officiū iudicis: vt excommunicet.ibi.nu.3.
7 Abbatia non dicitur dignitas excellēs,sed potius numeratur inter dignitates inferiores.in.c.per tuas.el.j.nu.7.de simo.fo.101.
1 Abbatissa non potest esse aliqua,siue fuerit vidua, vel illegitimè nata. in c.cum in cunctis.nu.6.de ele.fo.146.
6 Abbatissa habet liberam administrationem sui monasterij , non obstāte sexu fœmineo.in.c.ij.nu.4.de his quę fi.à pręla.fo.84.
1 Abbatissa habet iurisditionem,& potest habere collationem beneficiorum.in.c.cùm dilectus.nu.20.d consu.fo.118.
7 Abbatissa debet benedici,si est in loco,vbi hoc fieri solet: & si intra annū non fuerit benedicta perdit omne ius,quod haberet:si autem in loco,vbi nō solet fieri,est secus.in.c.meminimus.nu.5.de accu.fo.71.
1 Abbatissa dicitur habere dignitatem.in.c.quia propter.numero.8.de electio.fo.194.
7 Abortiuum præsumitur in dubio fuisse cùm anima potius quàm sine.in.c.sicut.numero.7. de homicidio. folio.132.
7 Abolitione potest quis recedere à lite:& qualiter? in.c.j. nu. 5.de collu.deteg.fo.156.
CORSETVS. Abolitio triplex reperitur:nam quædam est legitima,quæ fit ipso iure:& cōcedit̄ à lege mortua:puta,quādo moritur accusatus.Nā tunc tollitur instantia,& extinguitur crimen.l.j. & per totū.C. si reus,vel accu.mor.fue. Vel quādo moritur accusans,vel est aliter impeditus iustè lōgo impedimēto. Nam tunc nō tollitur crimen, ex quo criminosus viuit:sed instantia suspenditur.& ideo alius admittitur ad prosequendā litē inchoatā intra.xxx.dies vtiles.l.libellorū.§. fi.ff. de accusa.l. aut priuatim. in ver.xxx.dies.ff.ad senatuscōsul. Turpil. Ad nouam autem accusationem instituēdam habet accusator tempus illi accusationi à iure prefixum:de quo in.l. querelam.C.de fal.l.qui de crimine.C. de accusa.Alia est abolitio publica:quia ad publicam letitiam est concessa. & hæc appellatur generalis:quia generaliter omnes concernit. Et hāc concedit solus princeps:quia est ibi natus filius: vel ꝑpter prosperos successus, quos habuit cōtra barbaricas natiōes.& de ista habetur.C.de gene.abolitio.per totum.&.l.abolitio.cum.l.seq.ff.ad Turpil.vbi litera dicit. Publicè fit ob diem insignem,ob publicam gratulationem: vel ob rem prosperè gestam.& hæc talis abolitio non extinguit crimen: nec instantiam tollit:sed illam suspendit.& ideò post finitas ferias repentinas.ad causam reditur intra.xxx.dies.& ex eadem instantia.dicta.l. aut priuatim. ver. abolitione.& versi.triginta dies.¶ Alia dicitur priuata abolitio: quia accusatorem tantùm:& sic priuatam personam concernit. & hæc à Principe & iudice causa cognita impetratur,& præsente parte conceditur.l.ij.& fina.C.de gene.abolitio.& d.l.Aut priuatim.in princip.& hoc crimē nō extinguit solum accusationem: vt accusator amplius non audiatur. dicta l.j.C.de gene.aboliti.vbi etiā Ange.satis ponit amplè de ista triplici abolitione.¶ Et vide Ioan.de Ana.in.d.c.ij.in.iij.col.versi.extra glo.est sciēdum &c.de collu.detegē.Et an iudex possit ex officio suo prosequi accusationē inchoatam,quando abolitio est legitima?Bar.in.l.libellorum.§.fi. ff.de accusa.in effectu concludit,quòd sic:per tex.in.l.penul.in prin.ff. de publi.iudi.secundùm vnam lectu.quia est ibi triplex lectu.¶ Secundò dicit probari in simi.in.l.sed si vnus.§.interdum.&.§.fina.ff.de iniu.vbi instantia vnius transfunditur in alium:sicut in proposito transfertur de accusatore in iudicem.¶ Tertiò dicit probari ex his , quæ ipse not.in.l.ij.§. si publico.ff.de adul. videlicet,quòd postquàm iudici crimen innotescit, possit ex officio procedere.¶ Quartò dicit hoc esse expressum in.c.j. & ij.de collu.detegen.& ista opinio Barto.communiter tenetur per docto. Sed disputandi gratia,vide dominum Ioan.de Ana.in.d.c.ij.in.iij.col.in ver.his autem præmissis quæritur. Vbi consydera:quia contrarium de iure fortè posset defensari.& addit Ioan.de Imo.in.d.l.penul. & Iacob. de Are.& Ange.satis plenè examinantem istud dubiū.in.l.j.C.de gene.abolitio.in.iij.col.vbi Ange.concordat opiniones. Refert & sequitur Ioan. de Ana.in præallega.loco,vbi omnino vide.
7 Absentia iudicis de torquendo aliquem, potest appellari.in.c. cum in contemplatione. numero.3. de regulis iuris. folio.246.
2 Absens ex iusta causa si comparet post annum à tempore missiōis, debet audiri:licet missus sit effectus verus dominus.in.c. consultationibus. numero.6.de offi.deleg.fo.100.
7 Absentes,an & quando,& quomodo sint vocandi in actibus spectantibus ad ipsam vniuersitatem,tam laicorum quàm clericorum?in.c.cum ex iniuncto.nu.10.de no.ope.nun.fo.176.
6 Absentes non sunt vocandi,quando ipsorum vniuersitas facit statutum nisi statutū cōcerneret negotia multum ardua.in.c.j.nu.15.de his,quæ fiūt à maio.par.capi.fo.90.
Contra absentes,præsentes non possunt aliquid statuere.ibi.
Absentes quibus casibus sunt vocandi?ibi.
3 Absens quo casu potest pronuntiari contra absentem,cum regulariter nō possit.in.c.j.nu.1.&.8.de cau.pos.& proprię.fo.194.& seq.
6 Absentium nomina non debent describi in contractu facto per aliquam vniuersitatem:aliàs faciens scribi punitur de falso.in.c. quanto . nu.7. de his,quæ fi.à Prela.fo.86.
CORSETVS. Ego adduco Bal in.c.j.ver.sed pone in ciuitate Perusij.&c.in tit.de feu.cog.in vsi.feu.vbi dicit.In ciuitate Perusij sunt tres conseruatores monetę:& quando fiūt solutiones in communi consueuit notarius ponere nomina omnium trium:licet vnus sit absens, quærit ibi Bal.vtrum ista consuetudo sit valida?refert Hostien.in.d.c.quanto.dicere,quòd non:quia inducit crimen falsi.Sed consuetudo quorūdam locorum seruat cōtrarium:quia quod maior pars facit.&c.l.quod maior.ff.ad muni.quòd Bal.putat verum quando in præiudicium absentis nihil fit. Et materia vera est in seipsa:& dicit hoc alibi non reperiri. Caueat tamē sibi notarius:quia si talis persona esset de substantia,instrumentum nō caret vitio falsitatis.Eadem ratione defenduntur notarij communis Perusini,qui sunt rogati vltima die officij:quòd ad illam diem ponāt solutiones,quæ fiunt ipsis massarijs.nam consuetudo ipsos excusat. Et vbi est bona mens & intentio:ibi non potest esse falsitas.& hoc dictum Baldi refert & sequitur Ang. Areti.optimus practicus in tractatu maleficiorum. in ver.falsario.subdens pro fundamento, quòd pro falsitate quis puniri nō potest,nisi talis falsitas sit alicui nocitura.Nam si alicui damnū non inferat,licet falsum cōmissum sit & dolose:non tamen talis falsitas punietur:vt est tex.cum glo.no.in.l.damus.& ibi Cy.Bar.Bald. & Salice.C.de fal.& docto.in.l.qui testamento.ff.eo.Cy.& docto.i.l.j.C.de sepul.vio. & in.l.fi.si ex fal.instrumē.& in.l.ij.quòd fal.tu.autho.per Bal. Quod singulariter no.pro his quæ habētur & no.in.d.c.quāto.quæ limitātur: nisi cōsuetudo aliter disponat.Et per hoc saluaui & liberaui quendam notarium à pœna falsi hìc Bononiæ.Nam stylus notariorum habet, quòd notarius ex generali mandato facto sibi à iudice,scribat aliqua in iudicis absentia,acsi esset præsens.& potest dicere ea facta in iudicis præsentia. Nam stylus curiæ habetur pro lege,& seruari debet.c. ex literis . de consti.tu.c.quàm graui.de crimi.fal.& per id quòd not. docto. in.l.j. & ij. & ibi Cy. C.quę sit longa consuetudo.cū alijs concordantijs.
3 Absens si malitiosè abest,potest contra eum interponi primum & secundum decretum:& potest diffinitiuè condemnari: dummodò fuerit lis cō contestata:vel simus in causis,vbi non requiritur litiscontestatio.in.c.fin. nu.13.de eo,qui mit.in pos.fo.276.
Absens culposè dicitur vir ab vxore:clericus ab ecclesia:& similes qui pręcise tenentur ad standum,scilicet quando vxor agit contra virum: vel ecclesia contra clericum:secus si agant contra ipsos aliæ personę . Item pręsumitur culpa in absentem,quando post citationem , vel lit . contesta. se absentauit.ibidem.
1 Absentes sunt vocandi in electionibus fiendis: & sunt vocandi per nuncium , vel literas : & non sufficit sonus campane,quando sunt in prouincia.in.c.coram.nu.1.&.3.de ele c.fo.186.
5 Absentes sunt vocandi ad capitulum,non solum in casibus exceptis : sed etiam in non exceptis,in quibus militat eadem, vel maior ratio,in.c.cum dilecta.nu.7.de confir.vti.vel inuti.fo.176.
7 Absentia coniugis quātūcunq; diuturna,non pręstat causam legitimam separandi ad matrimonium.in.c.perlatum.numero.2.qui filij sint legitimi.folio.50.
Absente cōiuge,an debeat procedi ad matrimonij separationem altero coniuge instante.ibi.nu.4.&.6.
Asentes,an debeant mittere nuncium,vel procuratorem in aliqua causa. in.c.bonę memoriæ.el.j.nu.21.de elec.fo.168.
Absentes,an sint vocādi in electionibus fiendis.in.c.Cumana.nu.1.de elec. folio.203.
1 Absentes possunt committere voces eorum in vnum solum.in.c. scriptū. nu.5.de elec.fo.190.
6 Absens,qui habetur pro pręsente.an debeat gaudere omni priuilegio præsentium.in.c.ex parte.nu.5.& in.c.cum dilectus.in vltimo notabili. de cleri.non resi.fo.28.
1 Absens causa studiorum debet vocari ad actus celebrandos à capitu.in.c. bonę memorię.el.ij.nu.3.de elec.fo.186.

Absentes, in quibus casibus sunt vocandi? ibi.nu.10.

5 Absens etiã causa reipublicę põt pati missionẽ ex primo decreto: nisi accesserit ad sedẽ Apostolicã.in.c.meminimus.nu.4.de appel.fo.117.

6 Absens & pręsens quis dicatur.in.c.peruenit.nu.9.de fideius.fo.124.

2 Absens citatus, an teneat mittere procuratorem, siue sit actor, siue reus.in c.ij.nu.7.de procu.fo.181.

6 Absentia præsumitur fraudulenta, qñ abest quis, q rõne alicuius rei, debet stare in certo loco.in.c.ex tuæ deuotionis.nu.11.de cleri.nõ resi.fo.26.

2 Absentes non vacãtur in actu cõpositionis, etiam super iure superioritatis.in.c.fi.nu.1.de ma.& obe.fo.168.

Absentes, qui dicantur: & qui præsentes.ibi.nu.3.fo.169.

1 Absentes, in quibus actibus sunt vocandi.in.c.cum inter vniuersas.nu.8.de elect.fo.158.

3 Absens contumax conuentus personaliter, quomodo punitur? in.c.fi.§.in alijs.nu.7.vt lite non cõtest.fo.148.

1 Absens potest per procuratorem eligere: præsens verò non: nisi iustè sit impeditus.in.c.quia propter.nu.2.de elec.fo.193.

Absentes non debent computari in numero illorum, qui habent esse in capitulo.ibi.nu.5.fo.eo.

Absentes non vocati, nõ reddunt actum nullum: sed possunt annullare, si volunt.ibi.nu.12.fo.194. Et intellige in casu, in quo absentes essent vocãdi: limita tamen, vt in nu.16.fo.eo.

7 Absens infamatus quomodo potest de infamia conuinci.in.c.cum.P.nu.4.de pur.cano.fo.190.

3 Absens à domicilio potest citari per iudicem domicilij, etiam extra territorium, & nõ comparens, pnnitur, vt contumax: & potest excommunicari.in.c.fi.nu.41.de fo.cõpe.fo.116.

3 Absens ante, q̃ citetur debet eius procurator requiri, si certum est ipsum absentẽ dimisisse: aliâs secus.in.c.causam.nu.12.de dolo & cõtu.fo.251.

Absentes condẽnãtur absq; eo, quòd requirantur eorũ amici, si volũt eos defendere.ibi.nu.14.fo.252.

Absens quo ordine, & quib⁹ dilationibus pambulis cõdemnat.ibi.nu.15.

7 Absente reo culpa sua proceditur ad sententiam.in.c.j.nume.3.& .6.qui matrimo.accu.pos.fo.55.

6 Absentia præsumitur frauduléta, qñ abest quis, qui ratione alicuius rei debet stare in certo loco.in.c.ex tuæ.nu.11.de cle.non resi.fo.26.

CORSETVS. Adde, q ille, qui in ciuitate & loco originis cognatos & cõsanguineos habet, licet nõ sit in ciuitate, non dicitur absens. Celebris fuit doctrina Bar.in.l.cum scimus.C.de agri.& censi.li.xj.per text.in.d.l.cũ scimus.facit quod voluit Ang.de Perusio.cõsi.cclxix.inci.Statuto ciuitatis cauet, q si quis steterit absens à ciuitate cũ familia: vbi dixit, q nõ videt se absentasse, qui in loco familiã & filios suos reliquit, q pars sui corporis sunt: p.d.l.cum scimus.circa finem.quod est perpetuò mẽti tenẽdũ. Et adde, q illud dicit abesse, quod mortuũ est. & sic patet, q verbum abesse: verificat in absentia corporali & ĩ absentia ppetua & naturali. Quod not.pro statutis.quæ faciunt mentionem de absentia.ita no.do. Domini. de sancto Gemi.in.c.si delegatus.post Archi.& Io.An.in.ij.no.de offi.de leg.lib.vj. Et q multipliciter intelligatur verbũ abesse: vide plenè per Alber.de Rosa.in dictionario suo.in ver.abesse.& in ver.absens. Facit quod not.in cle.causam.de elec.facit quod voluit Ang.cõsi.cclxxix.incip. Statuto ciuitatis cauetur circa fi.vbi dixit, q absentia aliter & aliter in alijs tractatibus capitur, put suadet ratio subiectæ materię: vt plenè no.in corpo.de fideius.§.si quis igitur. in gloss.in ver.præsentes.& no.ff.de procu.l.præsens.&.l.qui mortis.&.l.absentem.ff.de ver.signi. Et vide do.Abb.in.c.fin.de maio.& obe.vbi quęrit, qui dicãtur absentes, vel præsentes: dicit, quòd in factis cõcernẽtibus totam prouinciam: existentes in prouincia dicuntur præsentes: in concernentibus verò diœcesim, omnes.qui sunt in diœcesi: vt in.c.fi.qui matri.accu.non pos. In cõcernẽtibus autem ciuitatem, seu castrum, illi, qui sunt in ciuitate, seu castro: vt in authẽ.hoc ius porrectum.C.de sac.san.eccle.& facit.c.quia propter.de elect. & vide quod dicit domi.Abb.in.c.de quarta.de præscrip.numero.30.ver.tertio ad declarationem prædictorum quæro.

3 Absens causa reipub.tãdiu excusatur, q̃ diu durat impedimẽtum in.c.exposuit nobis.nu.14.de dila.fo.174.

Contra absentem causa reipu.proceditur, si non defendatur.ibi.

6 Absens ex cã studij, dicit ex causa probabili abesse.in.c.j.nu.5.de cele.mis.folio.263.

2 Absens tenetur in leuibus causis constituere procuratorem.in.c.ij.nume.3.de procura.fo.181.

3 Absens quis dicatur, & quomodo capiatur.in.c.fina.nu.21.vt lit.non cõtest.folio.144.

6 **Absolutio** à iuramento, non potest fieri etiam à papa sine cã, in.c.à nobis tua.nu.4.de deci.fo.189.

4 Absolutus ab excommunicatione, an teneatur pręstare cautionem iuratoriam: vel fideiussoriam; vel pignoratitiam.in.c.ad nostram.el.j.nu.1.de iureiur.fo.162.

4 Absolutio an teneat parte non citata.in.c.j.nu.13.de iureiur.fo.157.

7 Absolutio non datur, nisi petenti.in.c.significasti.nu.7.de eo, qui dux.in matrimo.fo.30.

2 Absolutio à iuramento potest per Episcopum concedi.in.c.ad aures.nume.9.de his, quę vi met.causa.fo.195.

7 Absolutio ab excommunicatione non debet fieri, nisi citato illo ad cuius instantiam est facta excommunicatio: nisi periculum sit in mora.in.c.per tuas.nu.13.de sen.excõ.fo.229.

1 Absolutio facta à non habente authoritatẽ valet: quòd talis absoluẽs tolerabatur.in.c.dudum.el.ij.nu.21.de ele.fo.211.

4 Absolutio potest peti à iuramento, quod continet turpitudinẽ ex parte exigentis: licet non vergat in dispendium salutis iurantis.in.c.peruenit.el.j.nu.1.de iureiu.fo.157.

7 Absolutio ab excõmunicatione: an possit fieri per laicum in casu necessitatis.in.c.à nobis.el.ij.nu.10.de sen.excom.fo.222.

7 Absolutio ab excõmunicatione regulariter spectat ad Episcopum.in.c.monachi.nu.3.de sen.excõ.212.

5 Absolutio ab excõmunicatione nõ est non petenti impendenda: nisi vbi immineret vtilitas publica.in.c.Apostolicæ.nu.1.de excep.fol.17.

7 Absolutio ab excommunicatione quantũcũq; reseruetur Papę tamẽ in articulo mortis solet fieri ab Episcopo, per totum.in.c.tua.nu.3.de sentẽ.excom.fol.218.

Absolutio ab excommunicationem reseruata Papę: an possit fieri per ei⁹ legatum.ibid.nu.4. Et vide in.c.seq.eod.titu.

3 Absolutio ab excommunicatione, an requirat speciale mãdatũ.in.c.intelleximus.nu.11.de iudi.fo.29.

3 Absoluens ab instãtia iudicij, nõ debet exprimere cãm absolutiõis in sñia. & idẽ in alijs absolutorijs.ĩ.c.examinata.nu.8.&.22.de iud.fo.47.&.49.

CORSETVS. Vide domi.Antoñ.de But.ĩ dicto.c.examinata.vbi dicit, quòd debet exprimere causam solutionis in sententia.& subdit intantum hoc esse verum, quòd aliter non valeat absolutio.allegat in auth.de iudi.§.oportet.colum.vj.& dicit hoc tenere Ioan.And.in.c.finem litibus.de dolo & contuma.Abb.in.d.c.examinata. Hoc dictum non putat verum: nec Ioan.And.secundùm eum hoc dicit: sed solum dicit, quòd iudex volẽs ex causa absoluere à condemnatione expensarum, debet causam exprimere in sententia.vnde nihil dicit quando vult absoluere instãtia: nec tangit an aliter sententia sit nulla.vnde dicit quòd hoc dictũ Io.An.nõ est etiam verũ, vt ibi per eũ. Domi.meus do.Andr.Barb.in.d.c.examinata.in.xviij.col.tangit hoc, & dicit se reperire Bar.in.l.Titia.ff.de accu.hoc sentientẽ.& adducit gl.in.d.l.Titia.quæ secundũ eum hoc dicit, quã Ang.reputat ibi valde sing.sed p verbũ fortè, dicit illã non esse verã ex eo, quia pręsumitur lata ex causa ineptitudinis.& sententia nõ habens causam restringitur ad acta.l.fi.C.de suspec.tuto.l.ij.C.de senten.quæ sine certa quantita.& dicit quod de nouo agi poterit, licet nõ fuerit inserta cã in absolutione. Rapha.secundũ eũ ibi dicit, quod iudex discretus debet hoc declarare in sententia per no.in.l.ij.§.ignominiæ causa.ff.de his, qui no.infa. Sibi videtur quod causa inferenda sit de necessitate, per tex.in.l.properãdum.§.illo.ff.de iudi.in ver.iudice hoc ipsum in sua sententia manifestãte.& arguit sic, Ablatiui absolute positi exponũtur cõditionaliter.l.à testatore.ff.de condi.& demonstra.cum simi.sed in.d.§.illo.apponuntur ablatiui absolutè positi, ergo exponuntur cõditionaliter, vt apparet in dicto ver.iudice.&c.& per illũ tex.dicit cõfundi glo.in.d.l.j.ff.si mẽs.fal.mo.di. Et doctrinã Ange.& sequaciũ adducit, & secũdò text.in d.c.examinata.in ver.nec rei vendicatione.vbi Papa exprimit causam: ergo & nos exprimere debemus.facit in argu.c.in causis.de re iud. Tertiò adducit in simi.dictum Bar.in Lucius.ff.de his, qui no.infa.vbi dicit, quòd licet testis reddat bonam causam dicti sui, & tamen iudici videtur quod non dicat verum, quod potest non adhibere sibi fidem, debet tamẽ exprimere causam, quare sibi non credit. Et per ista motiua dicit dictum domi.Anto.& Ioan.corroborari & firmari. Ioan.de Imo.in.d.c.examinata.colligit id, quod tenet domi.Anto. Et an hoc indistinctè procedat dicit se de hoc dicturum, in.c.finem litibus.de dolo & contuma.& ibi nihil dicit Do.Franc.Are.modernus in.d.c.examinata.in fi.dicit pro concordia sic distinguendum, quòd aut ex actis potest patere certa causa absolutionis, & tunc valet sententia, quæ solet certificari & sustentari per relationem ad acta, vt in.l.ij.& ibi no.C.de sen.quæ sine certa quantita.&.in.l.si quis ad exhibendum.ff.de excep.rei iudi. Si vero non põt patere de certa causa, & tunc secundùm eum licet Abb.dicat, quod videtur facta absolutio ex causa, quæ minus præiudicat, per.l.hæ causæ.ff.de suspec.tuto. Tamen probabilius potest dici, quod ista sententia tunc redditur incerta, & ideo nulla, & ideo procedat dictum Anto.& Specu.in tit.de senten.prola.§.qualiter.ver.verum.vbi tenet expresse, quod causa debeat exprimi.do.Alexã.de Imo.in.d.l.Titia.ff.de accusa.in apostil.refert doc.scilicet do.Anto.& Inno. An.& Io.de Imo.in præallegatis locis & allegat Bal.in.l.si ea.in princi.& in fi.ij.col.C.qui accusa.non poss. Sed re vera Bal.ibi in terminis nostris non tangit hanc quęstionem. vide eundem Alex.latius & plenius in.d.§.illo proculdubio.circa princip. vbi refert doc.in.d.l.ij.§.ignominię.& in locis superius allegatis. ¶ Mihi placet opi.domi.Anto.& gloss.in.d.l.properandum.§.in illo. quod iudex tenetur exprimere causam in sententia, ne pereat ius agendi ex toto ipsi actori, per.l.ij.§.senatus.& quod voluit ibi glo.ff.de iure fis.& in.l.filiussa.§.Diui.& ibi glo.ff.de leg.j.cum iuribus allegatis ibi in ipsis glo.& in glo.d.§.illo. Et moueor hac ratione vbicunq; iudex propter ineptam actionẽ, videt reum absoluendum, & propter aliam causam, quæ ex actis colligitur vel ex

tur:vel ex modo agēdi posset obtinere actor,& ius fouere:debet exprimere causam propter quam absoluit:ne pereat sibi alia. Et ideò iudex in sententia debet sibi reseruare aliā causam,per tex.singu.in.l.Beblius.ff.de pactis dota.quē fecit singu.Ang.in.l.claudius.ff.qui poti. in pigno.habean.& dixi.s.in alio ver.inci. Absolutio vbicūq; apparet.Nec obst. qđ dicit Ab.quòd regula est in contrarium:qđ fateor.Tñ fallit in sententia absolutoria ab obseruatione & instātia iudicij,per.d.§.illo.&.d.c.examinata.& ita firmat Spe.in ti.de senten.prola.§.qualiter.ver.verū.vbi ponit inter alios casus fallentię istū casum nostrum.& enumerat do.Abb.in c.nobis.in.j.col.de re iudi.post Ioā.An.Et ista est cōis opi.cōmuniter approbata.nec obst.si dicatur,ꝙ non reperitur iure cautum:qa imo reperitur:vt in.d.c.examinata.& in.d.§.illo.coniuncta ibi gl.quę loquitur per verbū debet,quod importat necessitatem.Bar.in.l.creditores.C.de pig.gl.in cle.attendētes.de sta.mona.licet aliter dixerit in.d.l.j.ff.si mēs.fal.mo.dix. Et si ex actis appareret,haberetur perinde acsi esset expressum:vt.s.dictū est.Prætereà quodlibet verbum appositū in lege,nō apponitur sine mysterio.gl.in.c.solitę.super ver.tancꝙ.de maio. & obe.Bald.in rub.C.de cōtrahen.emp.cū si.Sed in dicto.§.illo.&.d.c.examinata.Imperator & Papa volunt exprimi causam ibi rei vēdi.& ibi hoc ipsum manifestāte ergo &c.Prætereà vbicūq; prohibetur & vetatur aliquid fieri,qđ al's fieri poterat debet exprimi.d.l.filiusfamilias.§.Diui.cōiuncta glo.sed in casu nostro est huiusmodi:ergo &c.

2 Absolutio ab excōmunicatione & à quolibet alio vinculo facta ex falsa causa,nō tenet idem si nō expresit omnes causas.in.c.ex parte.nu.j.&.3.de offi.ordi.fo.146.

7 Absolutus à diœcesano,si data oportunitate nō vadit ad Papā,reincidit in excōmunicationem.in.c.de cætero.nu.2.de sentētia excom.fo.215.Et vide similem casum in.c.ea noscitur.nu.2.& in.c.quod de his.in vlti. no. eo.ti.fo.216.

Absolutio ab excōmunicatione nō solet dari,nisi absoluēdus præstet cautionē de parēdo mādatis ecclesię.in.c.ad hęc.n.1.de sentē.excōmu.f. 216.

7 Absolutus ab vno crimine,non potest de eodem vlterius accusari.in.c.de his.nu.1.de accu.fo.68.

Absolutus ab vno crimine,siue per viā sententiæ,vel conuentionis: vel quomodocunꝙ;puta in foro pœnitentiæ,an possit iterum accusari:maximè per eundem accusatorem:& an absolutus ciuiliter possit criminaliter accusari de eodem delicto,vsꝙ; ad finem.ibi.nu.3.&.6.

Absolutus ab inquisitione,nō potest de eodem crimine accusari.ibi.n.7.

1 Absolutionem petēs ab excōicatione non per hoc fatetur se fuisse excōmunicatum.in.c.venerabilem.nu.22.de elec.fo.185.

Absolutio vtrum possit peti per nūcium,vel per literas.ibi.nu.23.

7 Absolutio ab excōicatione etiam in foro animæ,non datur,nisi læso satisfacto:cui si absolutus nō satisfecerit,incurrit eandem excommunicationem.in.c.porro.nu.3.de sen.excom.fo.214.

Absolutio ab excommunicatione non petitur per procuratorem non habentem speciale mandatum.ibi.nu.4.

7 Absolutio,an possit fieri per epistolam.in.c.apostolicæ.nu.7.de cleri.excommu.fo.164.

7 Absolutio,vel venia,si fuit petita ab aliquo:nō per hoc fatetur delictum.in.c.exhibita.nu.6.de homi.fo.132.

CORSE. Adde nūquid petens absolutionē per hoc confiteatur se esse excommunicatū.gl.in.c.venerabilem.de ele.super ver.postulaui. ꝙ solet quotidie allegari:tenet ꝙ sic. Et idē ibi Hostiē.& in.c.ij.de ordine cognitionum.Sed Inno.vtrobiꝙ; tenet contrarium & Arch.in.c.pia.de excep.lib.vj.& Collectarius in dicto.c.venerabilem.Io.An.in.c.exhibita.de homi.Spec.in ti.de proba.§.videndum.ver.sed nunquid.& do.Abb.in d. c.venerabilem.Bar.verò secutus est opi.gl.d.c.venerabilem.in.l.decem.ff.de ver.obli.Et ista opi.gl.posset sustineri,hoc modo: petens absolutionem ab excommunicatione,videtur fateri se esse ligatum Nam priuatio præsupponit habitum.d.l.decē.&.c.ad dissoluendū.de despon.impube. Item venia presupponit culpam.l.si ideò.C.de his,qui.vt indi.viij. disti. c.j.§.verum.xiij.distin.nerui.In contrarium facit,qa aliquādo solet peti ad cautelam:& bonarum mentium est timere culpā,vbi culpa non est.c. ij.de obser.ieiu.v.distinct.c.ad eius verò cōcubitum.Pro cōcordia dicas: aut aliquis petit absolutionem in iudicio cū solēnitate:& videtur se tacitè fateri excōicatum:& sic intelligit.c.venerabilē.de elec.& qđ ibi. not. Ab.in fi.pe.col.Si aūt extra iudiciū & nō solēniter petatur,seu ad cautelam,vel si petatur venia cū protestatione:idem ad cautelā ad mitigādum dolorem partis,vel ex quadā humilitate:& tūc non præsupponit culpā. ita no.Abb.post.Host.& gl.in ver.veniam.in fi.in.c.exhibita.

7 Absolui quis nō potest ab excōicatione,nisi satisfaciat iniuriato:licet annus sit elapsus.in.c.ea noscitur.nu.4.de sentētia excōmu.fo.216.

7 Absolutio excommunicationis surreptitia nō prodest excōicato.in.c.officij.nu.4.de sen.excom.fo.229.

5 Absolutio ab excommunicatione potest fieri,etiā non præstito iuramēto de parendo mandatis ecclesię,& non seruatā forma.in.c. quæstioni. nu.1.de app.fo.125.

Absolutus ab excōicatione reincidens in idem delictū,per qđ fuerat excōmunicatus nō reincidit ipso facto in excōicationē regulariter:sed durius cōsequitur scđam absolutioné,quàm primam.ibi.nu.3.&.4.

7 Absolutio ab excōicatione canonis,si quis suadēte,an aliquo casu possit fieri per Episcopum.in.c.peruenit.nu.2.de sententia excommuni.f 217.

3 Absolutus simpliciter præsumitur absolutus diffinitiuè,& nō ab instantia iudicij.in.c.examinata.nu.10.&.22.de iudi.fo.47 &.49.

7 Absolutio ab excōmunicatione nō cōceditur per inferiorē Prælatū Episcopo.in.c.j.nu.3.de priui.fo.176.

2 Absolutio ab excommunicatione per metum facta,nō tenet.in.c.ij.num. 15.de his,quæ vi met.cau.fo.194.

4 Absoluere à iuramēto,an possit Papa,vel Episcopus.in.c.quanto.nu. 8. de iureiur.fo.173.

7 Absolutus legitimè per viam inquisitionis,non debet amplius super dictis criminibus impeti:licet remaneat aliqualis infamia:secus si fuerit absolutus per cōclusionē.in.c.intantū.nu.1.3.&.4.de collu.detegē.fo.157.

7 Absolutio facta in foro pœnitentiali,non tollit quin possit condemnari & accusari in foro iudiciali.in.c.accusasti.nu.2.de accu.fo.69.

5 Absolutio ad cautelā petitur ab illo,qui reputatur excommunicatus & non est.in.c.apostolicę.nu.10.de excep.fo.18.

Absolutio ad cautelam,per quem iudicem potest fieri.ibi.nu.11.

Absolutio in dubio censetur petita ab excommunicato,non ad cautelā: sed purè & verè:nisi aliud exprimatur.ibi.nu.12.

Absolutionem petens,an præsupponat vinculum.ibi.

6 Absolutio à iuramento potest peti in omni casu,in quo quis fuit deceptus.in.c.cū causa.nu.13.de emp.& ven.fo.108.

6 Absolutio à iuramēto præstita sine causa nō valet:& ita absolutus nō est tutus in foro cōsciētię.in.c.nō est.nu.7.de voto.& vo.redem.fo.221.

6 Absolutio obtenta per surreptionem nō valet.in.c.super eo.nu.2.de coha.cleri.& mulie.fo.14.

7 Absolutio ab excommunicatione,quo casu requiratur.si ille satisfecerit id pro quo fuerat excommunicatus.in.c.cū tu.nu.6.de vsur.fo.145.

7 Absolutio ab excōicatione,an possit peti per procuratorē.in.cum desyderes.nu.7.de sen.excom.fo.217.

CORSE. An quis possit absolui per nūtium,videtur quòd sic ex tex. coniunctis ibi notatis.in.c.venerabilem.de elec.Quidā contrariū per id, qđ legitur & notatur in.c.cū desyderes.& in.c.à nobis.de senten.excom. Abb.antiquus in.d.c.venerabilē.dicit,ꝙ licet quis nō debeat absolui per nuntium:si tamen absoluitur,tenet absolutio.quod dictum satis placet ibi Consiculo meo domino Abb.dicenti,ꝙ ille tex.nō probat,ꝙ ille fuerit absolutus per nuntium:sed petebat absolutionē per nuntium.Iudicio meo posset dici,ꝙ cū excōicatio contrahatur per nūtium:vt est gl.in. c. constitutionē.de sen.excom.lib.vj.Eodē modo & absolutiò,cū ista parificantur à iure:vt dictū est.s.Et non refert an ore,verbo,nuntio,vel literis aliquid fiat.bon. tex.in.l.non figura.ff.de act.& oblig.in ver.non minus valere,qđ scriptura,quàm qđ vocibus figuratis significat.Facit tex. in.c.vbi periculum.§.nulli.de elec.lib.vj.c.qui in aliquo.l.dist.c. perlectis. xxv.dist.& quod voluit Do.in.c.sta supra pedes tuos,& loquar tecum l.distin.facit tex.in.l.item apud Labeonē.§.conuitiū.&.l.lex Cornelia. §.si quis librū.ff.de iniurijs.Quæ duo iura allegata fuerūt per Lud.Ro.in quodam cōsilio suo,vbi cōsuluit,ꝙ ita punitur dicens alicui iniuriā in voce,sicut in scriptis:licet Bald.in.l.prima.in princip.de ver.obli.& in auth. habita.C.ne filius pro patre dixerit,ꝙ statutū puniēs loquētem cū bannito:nō cōprehendit mittentē nuntium,seu literam ad bannitum: sed cōprehēdit eū,q ore ad os loquit̃ cū bānito.Pro quo dicto Lu.Ro.in.d.l.j. in princip.allegat Barto. in.l.Paulus.§.Paulus.ff.de leg.j.& facit tex.in.l. qđ sæpe.§.si quis amico.ff.de cōtrahē.empt.Nihilominus illa est vera doctrina,ꝙ procedunt à pari loqui ore,literis,vel nuntio.Facit dictum do. Anto.in.c.cum causam.de iuramen.calum.ex quo exclamat ibi Ioan. de Imo.dicens non fuisse dictum ab alio.Et fortè singulare, quod licet.c.ij. de confessis.in.vj. velit,quòd reus debeat esse iussus & monitus à iudice:tamen sufficit,quod moneatur à iudice per nūtium.Pro quo facit qđ voluit Bar in.l.ij.C.quomodo & qñ iud.vbi dicit,ꝙ si nūtius citat præsente iudice & mandante,habetur acsi ipse iudex citasset:& est satisfactū solennitati illius legis qđ ampliat gl.& tex.in.c.cōsuluit.de offi.deleg.facit qđ voluit Ange in auth.hoc amplius.C.de fideicom.vbi dicit se habuisse de facto.Monitio in casu illius auth.est fienda à iude, si fuit facta per nuntium,vel epistolam:an videatur satisfactū illi authē. Et dicit ꝙ sic:allegans glossam,quam alibi dicit se nescire in authentico de hæredi. & fal.in.§.illud quocꝙ.in ver.decreto.Et de matera vide dominos meos do.And.& do.Alex.in.d.l.j.in.iiij.col.in ver.item no.& eūdem do.And. in repe.rub.de fi.instru.in.iiij.col in ver.& prætermitto.

6 Absoluitur quis à iuramento cum causa:al's secus.in.c.veniēs.nu.4.de voto & vo.re.fo.219.

7 Absolutio ab excommunicatione est necessaria nec sufficit satisfactio:secus in suspensione & interdicto,si ad tempus proferūtur.& quid de excommunicatione ad tempus lata etiam per Papam intelligatur.in.c. fin. nu.4.de matri.contrac.contra interdic.eccle.fo.47.

5 Absolutio à iuramento,an debeat præstari parte aduersa non citata.in.c. qua fronte.nu.8.de app.fo.128.

Absolutio à licito iuramento alteri præstito,regulariter non potest fieri etiam à Papa.ibi.nu.9.

2 Absolutio iniusta excōmunicati facta à superiore,an teneat.in.c.ab ex.

colligi ex cōsuetudine loci & qualitate personarū: quia tūc faceremus interpretationem in deteriorē partē: vt in.d.c.j.& in.c.cum in iuuētute.de pur.cano. & bonus tex.in.c.ij.xiiij.distin.& adduco gl.ij.& ibi.doc.in.c.j. de iura.calum.lib.vj.vbi per illam gloss.non,quod vbi quis arctatur per ius ad actum, qui potest esse bonus & malus: intelligitur, quòd illum actum nō faciat ad malum perpetrandum, sed ad vitandū. Vnde si statutum disponeret, quòd licitum esset cuilibet interficere: deberet intelligi de homicidio permisso. Item si clerico prohiberetur venatio per cōstitutionē Episcopi, non intelligeretur de permissa clericis causa recreationis: sed de alia prohibita: quia quædam est prohibita, & quædam permissa. & adduco Bald.in.l.si ad excludendā.C.de re.cre.& iureiur.vbi dicit, quòd vbi actus potest referri ad bonum & malum: quia æquiuocum semper debet referri ad bonum. & adduco Do.de san.Gemi.in.c.j.de iureiur.lib.vj.vbi dicit, quòd quando actus iuratus potest referri ad permissum & illicitum.in dubio potius debet intelligi, quòd intentio iurantis referatur ad actum licitum, quàm prohibitum.

6 Actus, qui debet explicari sub vna forma, si explicatur sub alia, corruit. in.c.ex parte Astensis.nu.19.de concess.præben.fo.79.

1 Actum faciens contra ius prætextu prauæ consuetudinis, an excusetur in vtroque foro.in.c.cum venerabilis.nu.5.de consue.fo.116.

Actus omnis necessitate cessante, videtur concessus propter ipsam.ibidē. numero.7.

6 Actus gestus contra legem pœnalem, an sit nullus, & pœna cōmmittatur. in.c.si quorundam.nu.4.de solutio.fo.128.

6 Actus validitas pēdet à loco, vbi sit, nō vbi habet excerceri.in.c.cū olim. nu.1.de cle.coniu.fo.19.

5 Actus nullus, vel sententia eo casu, quo potest per partes confirmari, valebit tantum, vt pactum.in.c.examinata.nu.4.de confirma.vti.vel inuti.fo.178.

1 Actum aliquem explicandi authoritatem habentes, si non legitimè explicant, non priuantur tali authoritate.in.c.gratum.nu.17.de postu.Prela. folio.129.

2 Actus authorizatus per excōicatum est ipso iure nullus.in.c.fi.nu.2.de procu.fo.190.

Actus gestus per vniuersitatem, in qua erant aliqui inhabiles, est validus: nisi in casibus, de quibus in.d.c.fi.nu.3.4.&.5.

7 Actus contra ius est ipso iure nullus.in.c.tua fraternitas.nume.4.de spōsa.du.folio.22.

3 Actus contentiosæ iurisditionis facti in ecclesia sunt nulli: secus actus voluntariæ iurisditionis.in.c.fi.nu.18.de ferijs.fo.179.

6 Actus gestus contra legem animatam, valet mero iure: licet contraueniens puniatur in.c.dilectus.nu.4.&.12.de præben.fo.45.& seq.

4 Actus si est gestus absente domino, & ex postfacto superueniat scientia domini: an præsumatur ratum habere.in.c.nōne.bene.nu.4.de præsumptio.fo.143.

5 Actus factus coram iudice incompetenti, an saltem valeat.vt actus extraiudicialiter factus.in.c.illud autem.nu.15.de præscrip.fo.33.

4 Actus explicandi à ieiunio.c.j.nu.2.de testi.fo.42.

6 Actus gestus à nō habente ptātem est ipso facto nullus pōt tñ ratificari posteà.in.c.j.nu.8.ne sede vac.fo.82.

6 Actus, qui potest esse iustus & iniustus, si fuerit gestus à viri circūspectis præsumitur iustus.i.in casu iusto gestus.in.c.nisi essent.nume.3.de præben.folio.40.

Actus gestus ab habente duplicem ptātem præsumitur gestus in dubio, ea ptāte, qua actus sustinerur.ibidem.nu.4.

2 Actus nullus pōt ratificari per tacitum concensum.in.c.j.nu.4.quod metus cau.fo.192.

4 Actus geminatus, vbi requiritur, an sufficiat vnus cum iuramento.in.c.cū contingat.nu.5.de iureiur.fo.191.

6 Actus factus contra legem, an & quando sit nullus.in.c.ad Apostolicam. nu.11.de reg.fo.203.

Actus factus contra solennitatem statuti, valet si statutum non procedit vlterius actum annullando.ibi.

1 Actus perfectio reseruatur superioribus.in.c.quanto.nu.6.de consuetudi. folio.112.

6 Actum aliquem, qui potest liberè facere potest illum expedire alio non vocato, tamen non potest tradere possessionem possessore non vocato. in.c.de multa.nu.3.de præben.fo.46.

7 Actus, an attendatur scdm tēpus, quo fuit celebratus: an scdm tēpus, quo excercetur.in.c.fi.nu.3.de sen.excom fo.234.

2 Actus de nocte celebratus attribuitur sequenti, vel præcedenti die, secundum quod sit ante, vel post mediam noctem.in.c.cōsuluisti.nu.6.de offi. de leg.folio.114.

4 Actum probare satis est fundanti se super actu: licet non probet habilitatem personæ.in.c.in præsentia.nu.4.de proba.fo.17.

6 Actus factus cōtra iuramentum tenet tàm in temporalibus, quàm in spiritualibus licet cōtra faciēs sit periurus.in.c.delicto.nu.17.& nu.19.de præben.folio.44.

1 Actus factus, an ruat, si de honestate nō erat fiendus.in.c.bonæ memoriæ. el.ij.nu.11.de elec.fo.167.

6 Actus, an vitietur ex falsa causa, quando ex alia causa poterit explicari.in c.ex parte.nu.4.&.8.de conuer.coniu.fo.213.

3 Actus quando venit explicandus à duobus, & vnus obtinet personam illorū duorum: potest illum actum expedire vno cōtextu, absque eo quòd dicat: hoc facio, vt talis, & talis.in.c.causam quę.el.j.numero.10.de iudicis. folio.31.

1 Actus non valet, nisi seruetur forma à iure inducta, & in casu permisso à iure.in.c.quę in ecclesiarum.nu.4.de consti.fo.27.

1 Actus, si debet explicari cū cōsensu alicuius, qui non vult, vel nō potest consentire: an possit explicari sine consensu.in.c.ex parte.nume.3.de constitu.fo.48.

7 Actus explicādus collegialiter debet fieri omnibus in vnum conuenientibus adeò quòd nō valeret, si omnes per se dicerent votum suum.in.c.fi. nu.2.de sortile.fo.155.

1 Actus præsumitur factus legitimo tempore, nisi cōtrarium probetur.in.c. constitus.nu.3.de rescrip.fo.72.

CORSE. Facit optimè.c.accedēs de cōuer.cōiuga.&.c.cū virum.de regu.& ibi domi.Abb.in.iiij.no.dicit, quòd vbi actus consueuit fieri in certa ætate, seu tempore: si apparet factus & celebratus ille actus, præsumitur factus in ætate, seu tempore consueto.& dicit de hoc esse ibi tex.no. sicut in simili dicitur, quòd si quis obligatur ad aliquid faciendum, & illud apparet factum præsumitur factum ab eo, quid ad hoc erat obligatus.pro hoc bo.tex.& ibi docto.in.l.secunda.de alimen.pup.præstan. Ego allego Bart.in.l.cum seruus.ff.de verborum obligatio.vbi dixit, quod vbi aliquod factum, seu aliquis actus requirit sumptū, præsumitur factus ab illo, qui facere tenebatur: per textum notabilem in dicta.l.ij.quę est fi.C.de alimen.pupil.prestand.¶ Ex quo infert, quòd si capella reperitur in ecclesia constructa: præsumitur ab illo hærede, qui grauatus erat à testatore illam fieri. Ideò voluit Bart.in.l.nomina.C. arbi.tute.& Bald.& Sali.in dicta l.fina.& Bald.in dicta.l.id quod pauperibus.C.de Episcopis & cleri.& in.l.fina.§.in computatione.C.de iure delibe. & in.l.j.in fin.C.de fruc. & lit.expen.& in rubric.C.de fide instrumen.in.xviij.colum.in versicu. sequitur videre de scriptura quorundam. Ioan.de Imol.post alios in.c.j. vt eccle.benefi.Petr.de Anchara.in.c.fundamenta.de elect.libro sexto. faciunt not.per docto.in.l.Nesennius.ff.de nego.gest. Idem tenet Ioan. de Imol.in dicta.l.cum seruus.reprehendens Angel.ibi, qui tenebat contra Bartol.per regulam.l.ei, qui. de probatio.dicens quòd opin.Bartol. non probatur in dicta.l.fi.sed secundùm Imo.optime probatur ibi opi. Bartol.si bene consideretur. Paul.de cast.& Raph.in.d.l.cum seruus.dicunt, quòd si hæres fuit in mora faciendi capellam.& post moram ibi reperitur facta capella, non excusabitur hęres ad pœna: de qua in authē.hoc amplius.C.de fideius.secus si ante moram facta fuerit, etiam ab alio præueniente: quia excusabitur hęres à pœna.argumē.l.sororem.& ibi nota.per Bar.C.de his, qui.vt indig.& certè Barto. non discrepat ibi ab hoc. Sed idem Barto.in.l.qui sub conditione rationum.ff.de condi.& demon.videtur tenere contrarium eius, quod dixit in dicta.l.cum seruus.volēs ibi, quod nō sufficiat expressam rem factam, nisi ille qui ea facere tenebatur, probet eam fecisse: per.l.excellentiæ.in versi.flagitātibus idē erogasse mōstrauerunt.C.de eroga.mili anno.libro.xij.Io.de Imo.in.d.l.qui sub cōditione. ponderat istam contrarietatē Bart.& concludit, quòd aut erant aliquę cōiecturæ, quòd sumptus fecit ille, qui allegat se eos fecisse.& procedit opinio Bart.in.d.l.cum seruus.per.d.l.fi.vbi si pupillus moriatur apud tutorē, pręsumitur alius à tutore, quod pupillus propter imbecillitatē ætatis & industriæ, nō præsumitur aliūde sibi sciuisse de alimentis prouidere. aliâs autem procedat opi.contraria per.d.l.excellentiæ.

5 Actus gestus à iudice post appellationem extraiudicialem, est ipso iure nullus.in.c.dilecti filij.el.j.nu.2.de appell.fo.148.

3 Actus collegij expediuntur per consensum redituum in cōi, nō singulariter.in.c.cum ecclesia.nu.14.de cau.pos.& pro.fo.196.

5 Actus, vel contractus à principio nullus: an & qñ conualidetur iure superueniente.in.c.cum ex officijs.nu.39.de præscrip.fo.49.

1 Actus in iudicio obtenti, quomodo inducunt consuetudinem.in.c.fi.nu. 16.de consue.fo.124.

Actus vnicus habens spatium successiuum inducit consuetudinem.ibi. numero.17.

3 Actus excōicandi, an possit pręscribere.in.c.olim inter.nu.18.de resti.spolia.fo.243.

6 ACCESSORIUM sequitur suum principale, licet minus dignū. in.c.quod in dubijs.nu.4.de consecra.eccle. vel alta.folio.260.

7 Accessorium, an sequatur naturam sui principalis. in.c.latores.num.6.de cle.excom.fo.162.

4 Accessorium, an valeat sine principali.in.c.debitores.nu.2.de iureiuran.folio.160.

CORSE. Adde, quòd accessorium tollitur sublato principali.l.cū principalis.ff.de regu. iur.regula.accessorium.de regul.iur.libro.sexto.cum simi. Limita istud vulgatum, quando tollitut de iure communi, secus si tollitur de iure speciali: puta, per restitutionem in integrum. Ita probatur in l.fina.§.Lucius.ff.de condi.inde.vbi habetur, quod restitutio concessa super principali nō extēditur ad accessoriū.ita cōcludit Io.de Anna.in.c.olim.

in.vj.

liani.ibi.nu.6.

CORSE. Adde, quod accusator non cogitur apponere diem, vel horam perpetrati delicti? vt in.l.libellorum.ff.de accu. canonizata.ij.q.viij. Sed quid si reus petit accusatorem cogi exprimere diem commissi criminis pro sui defensione? Bar.in.l.is qui reus.ff.de pu.iud.concludit, quòd potest cogi, si iudici videbitur, per.l.vbicunque.ff.de interro.actio. & .c. cum Ioannes Eremita.de fide instru.c.iudicante in.xxx.q.v. Idem voluit in.l.libellorum ff.de accu.& in.l.Pantonius.ff.de acqui.hære.& ibi do.Alex.Imo.& idem voluit Bar.in.l.ij.§.quod si Ephisi.ff.de eo, quòd cert.lo.in ver.vlt.hic videtur casus.&c.vbi dicit ibi videri casum huius quæstionis. Nam quando omissio loci, vel diei aufert reo defensionem, cogitur accusator apponere diem, vel locum. Et dicit illum textum ad hoc non allegasse, in.d.l.is, qui reus. Ioannes de Imo.ibi, scilicet in.d.l.is, qui reus. tenet contrarium per d.l.libellorum. Non obstat.l.vbicunque prællegata. quia debet intelligi in casibus, in quibus nõ reperitur à iure specificè facta prouisio: quia clausula generalis non refertur ad specificata.l.doli clausula.ff.de verbo. obliga. & facit.l.sanctio legum.ff.de pœnis. Ioannes.de Ana. in.c.qualiter & quando . el . ij.in.§.debet igitur ad finem. Refert Barto . & Ioannes . de Imo.in.d.l.is, qui reus. Salice.in.l.penul.in.ij.col.in.ver.quæro, an dies cõmissi criminis.&c.C.de accu.sequitur opi.Barto.quam docto.communiter sequuntur in dicta.l.libellorum. Hanc partem tenet practicus docto. Ange.Are.in tractatu suo maleficiorum.in versi.de præsenti anno.& ibi Moderniores in additionibus suis. Et hæc opinio mihi placet, tanquàm iuri & æquitati consona per argumentum optimum, & quasi expressum in dicta.l.ij.quod si Ephesi. Et licet loquatur de loco, validum est argumentum de loco ad tempus: vt leg.& nota.in.l.vinum.ff. si certum peta. Non obstat. l. libellorum.quia procedit, quando reus non petit ad sui defensionem diem certificari. Vel alio modo respondeo, quòd licet de rigore iuris hoc fieri non debeat: vt in.d.l.libellorum.nihilominus de æquitate hoc facere debet, per.d.§.quod si Ephesi.& vbi in aliquo casu reperitur æquitas scripta, & rigor scripus: æquitas scripta præfertur rigori scripto: vt legi.& nota.in.l.placuit.C.de iudi.& in.c.fina.de transac. Sed æquitas reperitur scripta in.d.§.quòd si Ephesi.ergo &c. Non obst. quod dicit Ioan.de Imo.quòd clausula generalis &c.quia salua pace, licet illa theorica sit vera, tamẽ in casu nostro est quasi casus specificè ꝓuisus: p.d.§.quod si Ephesi. Subdit tamen Salice.vnum sempiterna memoria dignum, & in practica seruandum in.d.l.penul.se non credere iudicem benè & iuridicè facere, si prius accusatorem ad certiorandum eum compelleret, quàm reus iudicem certiorasset de die & tempore suæ absentiæ, vel de alio simili: propter quod intentionem accusatoris vellet elidere.& hoc ne quid maligneẽ circa testes: quod voluit euitare.l.libellorum.ff.de accusa.quæ accusatorẽ nolit arctare ad ponendum diem, vel horam argumen.ff.de eden.l.j.§.editiones. Et pro hoc etiam facit, quia petens sibi aliquid impleri, ex eius parte debet prius impleuisse.l.Iulianus.§.offerri.ff.de actio.empt.cum simi. Et hoc dictum Salice.refert Ange.Are.& sequitur in dicto versicu. de præsenti anno.& ibi per Modernio. Et in iudicando & consulendo intrepidè sequeretur ad excludendum omnem malignitatem. Tamen in facti contingentia limitabam hoc dictum, nisi reus bonæ famæ, opinionis & vitæ extaret: & non esset verisimile eum malignari ac calũniari. Et mouebatur ex eo quod voluit Bar.in.l.fi.1 si.ff.de hęre.insti.l.j.C.si seruus ad decu.aspira.& Lud.Roma.in.l.ij.ff.de vsucap.quòd si aliquis accusat vnũ qui audiuerat dici à persona fide digna: quod ille cõmiserat delictum: quòd si iste accusator non probat, quod non puniatur tanquàm calumniator: quia habuit iustam causam credulitatis ex authoritate illius personę fide dignę & vide glo.quam alleg.Ludo.in.d.l.ij.in.c.finem litibus.de dolo & contuma.& ibi Hostien.dicit, quòd si persona sit valde religiosa & magnæ conscientiæ: quòd præsumitur pro illa, quòd non calumnietur.argumen. ff.de no.ope.nuntia.l.ij.& sequitur Ioan.Andr.& communiter omnes: licet domi.Cardina.videatur tenere oppositum ex eo, quòd non apparet de alia causa, ex quo succumbit præsumptio, est cõtra eum: sed certè secundùm Ioan.de Imo.satis videtur æqua opinio Hosti.quia si ab's sit vitæ religiosæ & magnæ conscientiæ, non debet presumi, quod in hoc fuerit calumniatus.argumen.d.c.secundi.facit tex.not.valde.in.c.nisi essent.de præben.vbi tex.probat, quòd solennitas extrinseca non præsumitur.l.sciendum.ff.de verbo.obligatio. Tamen hoc est verum: nisi actus esset gestus à persona fide digna; quia præsumitur, quòd omnes solennitates interuenerint.d.c.nisi.& idem si fiat ab alio interueniente presentia personæ fide dignæ: vt est tex.& ibi dominus Ant.in.c.dilecti.de arbi. ad hoc allegat Lud.Roma.vbi suprà.& not.Innocen.in.c.j.de cle.peregri.vbi licet aliquis probet, quòd ipse sit diaconus, non tñ propterea probat se habere alios ordines, qui necessariò requiruntur ante, quàm sit Diaconus.quod est verum: vt dicit Innocen.ibi: nisi iste clericus sit factus Diaconus à persona maximę authoritatis.quia tunc non est verisimile, quòd persona illa illum ordinasset ad Diaconatum: nisi habuisset alios debitos ordines. Ita refert ibi Abb.nume.6. Ex quo dicto, &.d.c.nisi.subdit Ludo.quòd Canonistæ ibi dant sing.limitationem ad dictum Innoc.in.c.ij.de dila . vbi dicit, quòd si iudex dixit in sententia pronũtio talem filiumfamil.posse testari, quòd licet hæc sententia possit valere in castrensibus, vel quasi: tamen illa sententia est ipso iure nulla. Hoc tamen verũ nisi illa persona, quæ dedit illam sententiam, sit persona magnę authoritatis: quia tunc sententia valebit: sed rescindetur remedio appellationis: quia non est verisimile, quod ferret sententiam contra iuris errorem expressum. argumen . text. no.in.d.c.nisi. Nam vna persona fide digna, dat iustam causam credulitatis. Dixit glo.no.in.l.Titio fundum.ff.de condi.& demõ.& plenè Lud. in.d.l.ij.& bonitas vitę tollit suspicionem malignitatis. Dixit domi.Anto.in.c.postremò.de appella. Et succedit loco satisdationis: vt dixit glo. no.in.l.j.§.j.ff.de ri.nup.quam allegabat Bald.in.c.ij.de iudi.& in.c.ij. de eo.qui mit.in pos.causa rei seruan.& facit quod not Ange.in.l . si à bonæ fidei.ff.de rei vendi.Lap.alleg.cxxvij.Bald.in.cum contingat.de rescrip. & in.c.veniens.el.ij.de testi.gloss.in.c.expedit.xij.q.j.text.in.d.c.ij.ff. de noui ope.nunti.& in.c.in nostra.de procu.facit text.in.c.sicut olim.de accu.licet Bald.aliter voluerit in.c.iurauit.de proba.& in.c.j.vt lite penden. Et hæc fecerunt profectò iudicem variare.& puto hanc limitationem de iure fore veram.& hoc posui, vt posteris materiam aliquid dicendi darẽ.

CORSE. Et vide eundem Abb.in.c.at si clerici.in.§.de adulterijs.nu.ij.&.vij.folio.xiij.versic.opponitur.Sed videtur obst.tex.xxxij.q.vij.c.quod in omnibus.gl.in.d.§.de adulterijs.Sol.doc.ibi.dicunt,& ibi Abb.post glo.& Archi.in præalleg.c.quid in omnibus.Quod quantum ad criminis quantitatem,non est maius alijs:vt in.d.c.adulterij malū.quantum verò ad criminis communitatem & frequentationem,est maius alijs:qa communius & frequentius committitur illud,quàm alia:quātū verò ad pœnæ impositionem,pōt dici ita graue,sicut alia,quia pro isto sicut pro alijs magnis imponitur pœna mortis.Leuiti.xxx.c.Deute.xxij.c.l.quāuis.C.de adul.& fuit hoc Lau.in præalleg.c.qđ in omnibus.& Io.an.in d.§.de adulterijs.Sed certè hæc solutio scđm Abb.ibi nō pcedit,maximè de iure canonico:quia pro adulterio non fit degradatio actualis.& tū pro quibusdam alijs fic.Item de iure ciuili in quibusdā delictis mors acerbissima indicitur:vt in paricidijs & assassinis.& tamen nō sic in adulterio.Vincen.dixit in.d.§.de adulterijs.quā doc.sequuntur,quòd quantum ad delicti extensionem adulterium est de grauioribus.quia nō solū delinquit in se:sed in plures,qui tale delictum committunt:quia duorum animę polluūtur:quod non placet ibi Abb.quia in delicto incestus:& cū exceditur cōtra naturam duorum animæ polluūtur.& tamen illa sunt valde maiora.per.d.c.adulterij malum.& subdit præcedentē solutionē esse tenēdam.¶ Ego adduco si tex.in.l.codicillis.§.instituto filio.in ver.sed & alia mihi deteriora facit.ff.de leg.ij.vbi probatur,quòd vir reputat adulterium grauius occisione filij.Ita allegat illum tex.Ia.de Are.vt refert Bal.in.l.athletas.§.calumniator.ff.de his,qui no.infa.& in.c.penul.de consue.& tex.in.l.j.C.qui accu.non pos.loquitur de criminibus grauioribus.& glo.ibi penit exemplum in adulterio.& facit tex.in.l.fin.in.§.idem autē.in ver.aut aliquid grauius admisisse.ff.de publica.vbi lex reputat adulterium esse graue crimen.facit text.in.l.patri.& in.l.quod ait.ff.ad legem Iuliam de adulte.vbi licet patri occidere filiam propter adulterium.ideò dixit Bald.in.l.fina.C.si cōtra ius,vel vtilitatem publicam.& in.l.j.ff.de constitu.Princi.quòd licet Princeps possit statuere,quòd bannitus possit impunè occidi,vel furtum contra eum fieri:tamen non potest statuere,quòd mulier bannita possit impunè adulterari.& sic adulerium videtur graue & enorme crimen:& quæ sunt pœnæ adulterij,& quot,vide domi.Abb.in consilio.iiij.circa primam & secundam col.Vnde post dominum meū in dicto.§.de adulterijs.distinguo sic:aut consyderamus legem Mosaicam:& tunc adulteriū est morte dignū:aut consyderamus legem ciuilem:& eodem modo imponitur pœna gladij:vt dicta.l.quanuis.intelligendo prout ibi dicunt doctores.est enim adulterium publicum crimen.l.j.ff.de publ.iudic.& in.l.j.C.de adulte.ergo stat conclusio,quòd adulterium cōnumeratur inter grauiora crimina essentialiter & formaliter:sed accidens videtur esse maius omnibus alijs:quia magis frequentatur,licet in se crimen incestus,aut contra naturam sint grauiora:non tamen ita sunt frequentata sicut adulterium.Aut consyderamus legem canonicam.& licet canon permittat dispensare per Episcopum,istud fuit de benignitate canonis:vt in.d.§.de adulte.& ideò Bal.ibi dixit,quòd in vitio carnis,mitius est agendū:quia motus ad actū est de iure naturali:vt not.in.l.j.§.ius naturale.ff.de iustitia & iure.Et qua pœna puniatur adulter,seu adultera de iure canonico:vide nota.in c.tuæ.de procura.& in.c.gaudemus.de diuor.Et dic,quòd pœna canonica est separatio quo ad torū.& dotis perditio:quādo agit̄ ciuiliter:quia pœna legalis non habet locum de iure canonico:vt not.vtrobiq;,scilicet in dicto.c.tuæ.& dicto.c.gaudemus.Item vxor lucratur donationem propter nup.ex adulte.mariti:vt no.Abb.in dicto.c.gaudemus.nume.17.& facit.c.plerunq;.de dote post diuortium restit.in.d.c.gaudemus.non imponitur aliqua pœna mulieri:sed prouidetur,vt mulier collocetur in claustro,vt honestè viuat:secundùm Pet.& Abb.antiquum.vnde dicunt,quòd inuita non potest collocari in claustro in casu illis capituli.Sed quando ageretur criminaliter coram iudice seculari:tunc inuita detrudetur per *authen.sed hodie.C.de adulte.vnde ponderant verbum collocare.Non enim dicit detruderet:& sic fit collatio ad pœnitentiam peragendam.& non principaliter ad pœnam.& sic vt præcidatur materia delinquendi,debet collocari in aliquo monasterio nō solum propter pœnitentiam:sed vt honestè viuat.Pro hoc bo.text.qui hoc probat in c.de benedicto.xxxij.q.j.in fi.Ita concludit Abb.in dicto.c.gaudemus.vbi suprà.respectu verò clerici qua pœna puniatur.si committat adulterium:vide doc.in dicto.§.de adulte.& ibi Abb.dicit,quòd pro adulterio nō fit degradatio actualis:sed deponitur.vt.lxxxj.dist.c.presbyter.& voluit Io.An.in.c.frustra.de reg.iu.lib.vj.in mercu.& vide ad prędicta do.Abb.in.c.cum sit generale.nu.23.ver.item.& gloss.enumerat crimen adulterij.

In Panormitani Commentaria.

In Panormitani Commentaria.

CORSETVS. Adde nunquid in causis alimentorū debeat dari libellus:& an possit appellari? vide Gui.de suza.in.l.de alimētis.C.de trāsac.vbi dicit,q̄ sic in pręteritis:nō aūt in futuris. Et ita intellige not.ibi,& q̄d voluit Bar.in.l.Mela.ff.de ali.& ciba.lega.vbi dicit,q̄ à sententia lata super alimentis non appellatur.vide plenè Ludo.Roma.in repe.authen. similiter.C.ad.l.falci.in.xvj.col.in ver.vj.vbi dicit,q̄ illud dictum Bar.in d.l.Mela.Quidam allegant pro singulari.per.l.fi.ff.de app.reci.sed ipse dicit hoc esse falsum:quia censetur appellatio permissa,vbi non reperitur specialiter ꝓhibita.C.de app.l.in maioribus.eo.ti.C.de appel.sed in casu nostro,vbi reperit̄ specialiter ꝓhibita.igitur &c.Mouetur & alijs duobus dubijs,de quibus vt ibi per eum.Salua tamen Bar.q̄ in alimētis ideò sit speciale:ne appelletur:quia ipsa alimenta ipsæ res sunt quæ dilationē non recipiunt:& igitur tunc appellari non poterit stante regula , quam tradit Iurisconsultus.in.d.l.fi.dicente,q̄ sententia lata in re,quæ dilationem non recipit,nō habet post se appellationem:secus autem est in alia pia causa,in qua nō versaretur prædicta ratio.¶ Ego pro confirmatione Bar.adduco tex.in.l.si quis à liberis.§.si vel parens.in ver.summatim . ff. de libe.agno.vnde summariè & de plano debet ꝓcedi:& per consequēs non est necessarius libellus:vt in cle.sępe.de verb.sig.vbi in summarijs necessariò non exigitur libellus:nec per consequens poterit appellari per dictam cle.sæpe.in versi.exceptiones,appellationes, & dilationes frustratorias repellendo.Præterea hæc res indiget celeritate,& non patitur dilationem.Tene ergo distictionem Guy.quia videtur satis ęqua.& ad tex. d.cle.sępe.posset responderi,quia tolluntur appellationes frustratorię.&

reperi Ant.But.in repertorio suo dicentem ꝓ,& approbantem opinio. Gul.de cug.& allegat.l.cum hi.in prin.coniuncta gl.ff.de transac.sed gl. ibi non declarat de libello & app.

2 Alimenta dum putentur non requiritur litis contestatio.in.c.iudicis offi cium.nu.10.de offi.iudi.fo.160.

7 Alimenta præstita alicui siue sit affinis,siue nõ:an & quando repetatur? in.c.vnico.nu.3.de infan.& lan.expo.fo.124.

7 Alimenta filijs etiam spurijs per parentes debentur de iure canonico,se cus de iure ciuili.in.c.tanta.nu.13.qui fil.sint legi.fo.49.

2 **Aliud** an sit esse talem,vel haberi pro tali.Ant.in.c. nuper.nu.5. de biga.fo.80.

Et vide in.c.fi.in.iiij.no.eo.tit.fo.eo.

3 Aliud est,si dicatur mandamus prouideri de ecclesia,vel in ecclesia.in.c. Pisanis.nu.11.de resti.spo.fo.246.

6 **Altare** si fuerit execratum,non sequitur necessariò execratio ec clesię:nec cõtra.in.c.j.no.j.de cõse.eccle.vel alta.fo. 260.

Altare,qñ cõsecratur,ponuntur quędam reliquię in illo lapide,qui poni tur supra altare:deficientibus autem reliquis non debet poni Euchari stia.ibi.nu.2.

Altare tàm stabile,ꝗ̃ viaticũ,quibus modis execretur.ibi.nu.3.fo.eo.

7 Altare viaticũ nõ est causa,ꝙ quis possit celebrare in loco non consecra to,nisi habeat ex priuilegio.in.c.in his.nu.1.de priui.fo.188.

Altari viatico nõ ẽ licitũ vti:nisi cũ licẽtia Papę,vel Dioecesani.ibi.nu.3.

6 Altare viaticum,quod fit ex ligno,in quo est ille paruus lapis:an execre tur,si lapis ille remoueatur à ligno.in.c.ligneis.nu.2.de consecr.eccle. vel alta.fo.261.

1 **Alternatiua** aliquando importat ordinẽ,& aliquando stat in sui natura.c.cum' dilectus.nume.16.de con sue.fo.118.

1 Alternatiua verificatur in aduentu vnius partis,si est affirmatiuè conce pta:si verò negatiuè:tunc requiritur neutrum esse.in.c.inter cæteras. nu. 2.de rescrip.fo.55.

7 Alternatiuè,qñ aliquid faciendum est,cui datur optio.c.per vestras.num. 14.de dona.inter vi.& vxo.fo.63.

6 Alternatiuè,qñ debentur duæ res,vna perempta,alia remanet in obliga tione.in.c.cum dilecte.nu.10.de emp.& vend.fo.105.

5 Alternatiua non inducit certitudinem,quando certum est,ꝙ in vno casu non potest verificari.in.c.ij.nu.11.de appel.fo.100.

1 Alternatiua per quas dictiones inducitur.in.c.inter cęteras.nu.4. de re scrip.fo.55.

CORSETVS. Allodiũ est res libera alicuius,ex qua tñ prestatur tri butum.gl.Gul.de cug.& Bart.in.l.si fami.ercis.in gl.fi.ibi,quid si vni p di uisionem iudicis assignetur totũ allodium.C.fami.ercis.Ego adduco Bal. in.c.j.in ti.de allodijs.in prin.vbi dicit,ꝙ allodiũ est id,qđ est proprium alicuius & à nemine alio recognoscit,nisi à Deo. Et de allodio tangitur. ff.de reli.& sum.fu.l.at si quis.§.interdum.&.C.de inge.ma.l.peñ.Et allo dium allodij dicitur hæreditas,quam vendere,vel donare possum:& est mea ꝑpria,scđm Hug.cũ nomẽ hereditas largè ponat̃ pro oĩ iurisditiõe.

6 **Ambasiatores,** quib⁹ est permissum ducere tot eqtatu ras,possunt vnũ famulũ pedestrẽ ducere inter duas equitaturas.in.c.in singulis.nu.1.de sta.mona.fo.230.

6 Ambasiatores,debẽt eligi beneuoli illi,cui mittuntur.in rubr.nu.6.de vi. & hone.cleri.fo.2.

6 Ambasiatoribus,si quid donatum est,an cedat lucro ipsorum,vel illorũ, qui eos miserunt.in.c.postulastis.numero.4.&.5.de concessione prebẽ. folio.80.

CORSETVS. Adde ꝙ si ambasiatores procurauerunt sibi ambasia tam,& aliquis fortuitus casus eis aduenerit:puta,qa in itinere fuit disro batus,ꝙ cõmunitas nõ tenetur sibi reficere damna,ex quo ꝓcurauit am basiatam imputatur eis:secus si motu proprio mittentium missi fuerint. Ita cõcludit Bar.in.l.inter causas.§.non omnia.ff.manda.& in.l.si seruus. §.qđ verò.ff.de fur.Facit simile qđ voluit Spe.in ti.de iudi.§.j.in versi, illud autem quæritur.quem refert do.Ant.in.c.significanti.de pigno.vbi dicit,qđ si nuntius fuit captus in itinere,ꝙ dñs mittens non tenetur eum redimere,si volũtariè se ingessit. Et subdit idem:iui ad seruiendum alicui cum armis & equis in exercitu,& perdidi arma & equos:ꝙ si data ope ra,& non requisitus accessi:non tenetur dñs mihi reficere damnum. & adduco qđ voluit Fede.de Se.in consi.Refert do Ant.in.c. proposuisti, de foro compe.de eo,qui procurauit à superiore,& hoc ideò:vt non vi sitaretur,ꝙ nihilominus poterit visitari.& adduco quod voluit Ioan.de Imo.post alios.in.c.de cætero .de cle.non resi.vbi dicit,ꝙ ille qui procu rat se mitti pro negotijs sui Prelati non habetur pro rescindente.allegat. l.& qui data opera.ff.qui.ex cau.ma.faciat gl.in.l.videamus.ff. de nego. gest.& qđ habetur in.c.pastoralis.§.fi.de offi.deleg.& adduco Hostien. in.c.cum clamor.de testi.ꝙ promotor inquisitionis,qui sponte se obtu lit,non potest post publicatum processum producere testes:secus si se nõ obtulisset.Facit quod voluit do.Ant.in.c.olim.de iniur.vbi dicit, quod inquisitio quæ emanauit ad instantiam petentis,debet agitari lite conte stata:aliàs non contestatur lis.c.qm frequenter.§.sunt autem.vt lit. non contest.& adduco do.Domi.de sanc.Gemi.in.c.ij.vt lit.pen.vbi dicit, quod si translatio beneficij fuit malitiosè procurata:tunc habet locum tex.in.d.c.ij.& qđ ibi dicit Archid.ita dicit in ver.quid si alter litigan tium.& adduco do.meum do.Anto.in.c.fi.de fo.compet.in.xxxvj. col. vbi dicit,ꝙ ille tex.& in.l.ij.§.legatis.ff.de iudi.limitantur,vt nõ habeat locum,quando legati procurant ibi procurationem dari,vide quod leg. & no.in.l.vniuersi.C.de leg.lib.x.Adde Bar.in.l.j.§.cum quis. ff. de quę sti.vbi inimicitia procurata & captata in fraudem,non prodest:nec re pellit quem à testimonio.& vide quod no.in.c.j.&.ij.de testi.& per Bar. in.l.post legatum.§.is verò.ff.de his,quib.vt indig.& in.l.vxori.§.j.ff.de furt.argu.l.quæ omnia.ff.de procu.& fama procurata.nam probat.l.si mu lier.§.si miles.ff.de adul te.& adduco Fede.de Sen.consi.cxcj.& do.Ant. Io.de Imo.& Abb.in.c.veniens,de iureiur.& Io.And.in regula,in malis. de regu.iur.lib.vj.in mer.vbi dicunt,quòd si filiusfamilias existens in stu dio iurat non exire ciuitatem sine licentia creditoris:poterit exire patre eum reuocante:quia intelligitur in iuramento exceptum ius patris & su perioris:nisi in fraudem procurauerit se reuocari.arg.c.pastoralis,de offi. deleg.&.l.qui data opera.ff.ex quib.cau.ma.& adduco Host.quem re fert ibi Domi.in.c.legitima.de app.lib.vj.in.j.col.in versi.quæro,quæ sit legitima causa.vbi dixit,ꝙ legitima causa recusationis iudicis est, quan do iudex procurauit causam sibi committi.ar.ff.de procura.l.quę omnia. & de iurisd.om.iud.l.prætor.& de offi.deleg.suspitionis.&.c.ne quis in sua causa.l.vnica.

2 **Ambitio** ex quibus præsumatur.Anto.in.c.licet.nu.12.de trãs la.Episc.fo.26.

6 **Amicitia** iudicatur ad similitudinem propinquitatis.in.c.re quisisti.nu.24.de testa.fo.156.

Amicus relictus ad aliquid agendum,sub nomine dignitatis,mortuo illo amico,nõ transit in successorem in dignitate:quia videtur habitus respe ctus ad personam.ibidem.

7 Amicitia debet tantum causare honestos effectus:& nemo ꝙ pro amico grauius aut turpius .in.c.repellantur.nu.3.de accu.fo.68.

3 Amicitia quo casu est causa recusandi iudicem tanꝗ̃ suspectum.in.c.acce dens.el.ij.nu.8.vt lite non contest.fo.141.

4 Amicitia carnalis & nõ charitatiua detrahit à fide testis.in.c.quoties.nu. 5.de testi.fo.47.

7 Amicus potest impetrare literas ad beneficia pro amico sine speciali mã dato.in.c.dura sæpe.nu.8.de cri.fal.fo.153.

2 Amicus an admittatur ad agendum pro amico sine mãdato pręstita cau tione rati.in.c.coram.nu.6.de offi.deleg.fo.127.

7 Amicus de nouo reconciliatus non est idonæus testis.in.c.cum oporteat. nu.4.de accusa.fo.78.

Amicitia,si superueniat post accusationem non cõualidat ipsam ibidem. numero.6.

2 Amicus an admittatur ad agendum pro amico sine mandato præstita cautione de rato.in.c.cum sacerdotis.nu.4.de postula.fo.197.

7 Amor illicitus non tollit liberum consensum.in.c.veniens.el.j.num.2.de sponsa.fo.8.

6 Amico si est factum relictum sub nomine dignitatis,censetur factum in tuitu personę.in.c.requisisti.nu.4.&.25.de testa.fo.155.& seq.

CORSETVS. Adde dñm meũ do.And.Barba.in repeti.c. Ray naldus.eodem titu.vbi accumulat plura de amicitia.lxj.dist.in ver.vnde cimo limita,nisi esset magnus amicus testatoris.& vide Bal.in.l.si iure.C. de testa.mauu.glo.& docto.in.l.cum alienam.C.de leg.& Barto.in.l.Ti tia.ff.de verb.obli.& in.l.hæres meus.in.§.fi.ff.de condi.& demon.& gl. in.l.ij.C.in quibus cau.colo.cen.lib.xj.& quod not.in.l.tutori.C.de neg. gest.in gloss.in.l.j.§.cum patronus.ff.de offic.pręfec.vrb.in.l.liberi.C.de inoffi.testa.Cy.& Bald.in.l.si quis testibus.C.de testi.Bald.in repetitio. l.data opera.C.qui accusa.non poss.& in.l.imperialem.v. col.in princip. de prohi.alie.feu.per Fede.in vsi.feudo. Et de teste amico,an probet per Barto.& Bal.in.l.admonendi.ff.de iureiuran.vbi dicunt,quòd testis mul tum amicus non facit semiplenam probationem:& quod voluit Bald. in.c.j.de testi.& idem Bald.in.c.cum nuntius eodem titu.quòd magnus amicus repellitur à testimonio.& quod voluit Pet.Cy.Bald.& Salic. in l.eos.C.de testi.Iaco.But.in.l.iij.in princip.ff.eodem.gloss. & Angel. in.c.cogitandum.in authen.de monach.gl.iij.quæstio.v.in summa.& in l.sciendum . ff.de vsur. & per scribentes . in.c.quoties.de testi. & in c.mulieres.de iudi.lib.xj.tex.in.c.Petrus.de homi.vbi æquiparãtur ami ci & affines.tex.in.l.ij.§.j.in versi.si qui sunt alij.ff.ex quibus causis in pos.eat.tex.in.c.nisi specialis.ff.de offi.lega.vbi Princeps propter amici tiam remittit poenam.& gloss.ibi voluit,ꝙ iudex potest remittere pœ nam delinquenti propter specialem amicitiam. Et illam allegauit pro singulari Ludo.Roma.in.l.si verò.de viro.ff.solu.matri.& vide Ioan. de Ana.in.c.penul.de iudi.in princip.in ver.nota decisam,ex qua colli gi potest &c.& vide quod habetur in.l.latæ.§.si quis amicos. ff.de ver. signifi.& in.l.quod sæpe.§.si quis amico.ff.de contrahen.empt. & vide glo.in.l.testamento.ff.de fideicom.lib.& vide Io.de Ana.in.c.cum opor teat.de accusa.quòd amicitia non repellit,nisi per accidens. Ex amicitia enim vnius,sequitur odium alterius.& ibi dicit,ꝙ amicus omnino non repellitur,imo admittitur:sed relinquitur arbitrio iudicis, quanta fides sit adhibenda.vide bo.text.in dicta.l.sciendum.ff.de vsu. vbi est casus

expressus

Arbiter

Archieps supplet negligentiam Eporum in notorijs maleficijs.ibidem.

5 Archieps potest visitare etiã diœceses suorum suffraganeorum,& audire cõfessiones & absolutiones facere.in.c.cũ ex officij.nu.2.de pscri.fo.45.

Archiepiscopus habet aliquo casu iurisditionem in subditos suffraganeorum.ibidem.&.nu.2.

Archieps põt visitare monasteria & alia loca pia suæ prouinciæ.ibi.nu.3.

Archieps,an iure possit excommunicare subditos suffraganei denegantes sibi aut procurationes,aut hospitalitatem.ibidem.nu.11.

Archieps cõcurrit cũ suffraganeo,siue negligente,siue non,in visitatione diœcesum:& præfertur Archieps ibidem nu.16.fo.46.

7 Archieps est ordinarius Eporum,qui sunt in eius diœcesi.in.c.antiqua, nu.3.de priui.fo.185.

2 Archieps põt cõmittere causam subdito sui suffraganei,nõ tñ põt ipsum cogere ad accipiendũ.in.c.pastoralis.nu.1.3.5.de offi.ordi.fo.150.

Archieps habet iurisditionem in Epos citra depositionem.ibi.nu.2.

Archiepiscopus quam iurisditionem habeat in subditos suffraganeorum suorum.ibi.nu.8.&.11.

Archieps an succedat in oĩbus,ĩ qbus eps est negligẽs.ibi.nu.10.&.12.

2 Archiepiscopus potest sine pallio celebrare in certis diebus.in.c.fi.numero.1.de autho.& vsu pa.Epis.fo.12.

Archiepiscopus,quando celebrat pro defunctis,non potest calebrare cum palio:nisi ex priuilegio.ibi.nu.2.

Archiepiscopus extra suam prouinciam,an possit celebrare in pontificalibus cum licentia Parochiani,vel Diœcesani,vel sine ibi.nu.4.

Archiepiscopus,vel episcopus,si voluerit ordinare clericos extra prouinciam,de quorum licentia possunt ordinare.ibidem.nu.5.

Archieps,an vtatur pallio,qñ celebrat pro defunctis.ibidem nu.6.

1 Archieps vel eps,an possit constituere nouam dignitatem in ecclesia sua sine licentia Papæ.in.c.cum olim.nn.2.3.&.6.de consue.fo.115.

7 Archieps est iudex suorum suffraganeorum in nõ requirentibus depositionẽ,vel qñ nõ agitur ad depositionẽ.in.c.si qs eps.nu.3.de accu.fo.66.

Archieps cũ suis suffraganeis põt cognoscere de crimine,qđ exposcit depositiomem:sed non potest diffinire:qa hoc spectat ad solũ Papam ibi.

6 Archiepiscopus habet iurisditionem in concernentibus facta prouinciæ. in.c.ea noscitur.nu.2.de his,quæ fiunt à Pręla.fo.86.

2 Archieps nõ põt vti pallio extra ecctiã.ĩ.c.j.nu.5.de au.&.vsu pal.f.9.

Et quòd ab Archiepis pcessiones debent fieri cum indumentis archiepalibus.ibi.nu.6.

Archieps põt vti pallio in ecctia suæ puinciæ licet exempta.ibi.nu.7.

Archiepiscopus potest vti pallio in ecclesijs suæ prouinciæ.ibi.nu.8.

Archiepiscopus debet cum pallio sepeliri.in.c.ij.nu.1.eo.ti.

Archiepiscopum potest Archiepiscopus inuitare ad celebrandum,non tamen potest ei pallium commodare.ibi.nu.3.

Archieps trãslatus ad alium archiepatum debet sepeliri cũ ambobus pallijs:& palliũ nõ remanet in ecclesia,ad quã fuit pmotus.ibi.nu.7.fo.10.

5 Archieps aliquando litigat coram suo suffraganeo.in.c.dilecti filij.el.ij. nu.13.de appella.fo.168.

2 Archieps vocatur electus,si adhuc non sit consecratus,aut nõ habuit pallium.Anto.in.c.post translationem.nu.2.de renun.fo.39.

3 Archieps,an succedat in omnibus,in quibus Episcopus est negligens,in repe.c.si quis contra clericum.nume.40.de foro compe.fo.71.

2 Archieps siue Eps ante consecrationẽ põt exercere ea q̃ sunt iurisditiõis. sed non ea,quę sunt ordinis.& ponit quam iurisditionem habet:Anto.de but.in.c.j.nu.5.de transla.Episco.fo.22.

Archiepiscopus an possit ad episcopatum transferri:& sic descendere ad minorem dignitatem.& idem in Episcopo,ibidem numero.7.

5 Archiepiscopus non habet iurisditionem in subditos suffraganei;nisi suffraganeus sit negligens.in.c.quanto.nu.6.de offi.ordi.fo.147.

2 Archieps,an habeat iurisditionem in subditos suffraganei publicè delinquentes.in.c.ad extirpandas.nu.3.di fil.præsby.fo.71.

7 Archiepiscopus quam & quando habet iurisditionem in subditos suffraganeorum suorum.in.c.nostro.nu.1.&.3.de pœni,& remis.fo.210.

6 Archieps,an presumatur scire vacationẽ beneficij existentis in diœcesi sui suffraganei.in.c.ex parte Astensis.nu.13.de conces.preb.fo.79.

Archieps non habet iurisditionem in diœcesi sui suffraganei:nisi in casibus expressis.& ideò eius negligentiam non supplet.ibi.nu.16.

Archieps cõfert qñ suus suffraganeus non vult conferre.ibi.nu.17.fo.eo.

2 Archieps,quibus casibus possit se intromittere circa subditos suffraganeorum.Ant in.c.ij.nu.7.de ęta.& quali.fo.55.

3 Archieps est iudex subditorum sui suffraganei,in causa ppellationis.in.c. ex parte.nu.13.de resti.spo.fo.234.

5 Archiepiscopus non est iudex subditorum suorũ suffraganeorum.in.c.cõquerente.nu.12.de resti spo.fo.220.

2 Archiepiscopus potest vti pallio in omnibus ecclesijs suę prouinciæ.in c.cum sis.nu.1.de transla.epi.fo.11.

Et vti qñ celebrat missam in diebus solennibus.ibidem nu.2.fo.12.

Archieps qs debet cõsentire,si vult celebrare cũ pallio extra puinciã.ibi.

7 Archiepiscopus,an possit de criminibus abiectis contra electum in Epm cognoscere.in.c.super his.nu.19.de accu.fo.75.

6 Archieps potest visitare prouinciam & procurationes recipere, etiam Epo non negligente.in.c.cum nuper.nu.1.de censi.fo.259.

7 Archieps non põt deponere subditos sui suffraganei,nisi crimina sint notoria,vel archieps etiam iure legationis fungatur.in.c.dilectus filius.el.ij. nu.3.de simo.fo.98.

7 Archieps est ordinarius omnium episcoporum suæ prouinciæ & poterit eos interdicere,& excõmunicare.quinimò hoc poterit facere etiam eius vicarius.in.c.postulastis.nu.11.de cle.excom.fo.163.

3 Archieps potest eligi in iudicem à subditis suffraganei,licet suffraganeus ignoret.in.c.significasti.nu.12.de foro compe.fo.108.

2 Archieps ante pallij traditionem non vacatur Archiepiscopus.Anto.in c.nisi specialis.nu.2.de authen.& vsu pal.fo.26.

1 Archieps habet potestatem confirmandi electionem suffraganei sui.in c.cum dilecti.nu.3.de elect.181.

2 Archieps vtitur pallio in sua ecclesia,& in ecclesijs suę prouinciæ certis temporibus.in.c.ad honorem.nu.3.de authen.& vsu pal.fo.10.

1 Archieps non habet iurisditionem in subditos suffraganei per appellationem.in.c.ab excommunicato.nu.13.de rescrip.fo.104.

6 Archieps licet possit suos suffraganeos excommunicare:tamen non potest eos deponere,nec priuare:quia nullus citra Papam potest hoc facere. in.c.ex tuæ deuotionis.nu.8.&.9.de cleri.non resi.fo.26.

1 Archieps habet iurisditionem ordinariam in suffraganeis,id est Epis prouinciæ.in.c.suffraganeis.nu.1.de elect.fo.152.

1 Archips debet eligi à canonicis cathedralis ecclesiæ.& non à suffraganeis, nisi ex consuetudine simul admittantur.in.c.a.bonę memorę.el.ij.numero.3.de postu.prela.fo.132.

5 Archieps cognoscit inter subditos sui suffraganei,qñ est etiam recusatus à partibus.in.c.cum speciali.nu.5.de appel.fo.161.

7 Archieps debet esse in qualibet prouincia cum.x.epis.in.c.sicut olim. nu.1.de accusa.fo.85.

Archiepi presumuntur scire vacationes bñficiorũ,q̃ sunt in puincia ex eo qa debent tenere in prouincia personas,quę sibi hoc referant.ibi.nu.2.

Archiepiscopus potest visitare totam prouinciam etiam non apparente negligentia suffraganeorum.ibidem.nu.4.

7 Archipresbyter cathedralis ecclesię aliquo respectu censetur vicarius Epi. in.c.omnis vtriusq;.nume.12.de pœni.& remis.fo.208.

2 **Ardua** quæ dicantur.Anto.in.c.ad hæc.in.prin.nu.1.de offi.archidia.fo.87.

7 Ardua explicare non debet Papa sine consilio Cardinalium.in.c.per venerabilem.nu.20.qui filij sint legi.fo.53.

CORSE.Ex quo infert do.meus.in.d.c.edoceri.in.x.co.q multo fortius inferior Prælatus non potest explicare ardua sine consensu sui capituli:vt in.c.nouit.& in.c.q̃to.de his quæ fiunt à Præla.si Papa non potest ea explicare sine consensu Cardinalium.& alibi retulit Bal.quòd cũ ambasiatores,Perusini proposuissent vrbano certa negotia,refert respõdisse vrbanum,q illud erat consistoriale tanq̃ arduũ:& credo ipsum hoc dixisse in.d.l.cum multa.& vide gl.iij.dis.c.porro.quę dicit,quòd Metropolitanus in concilio suo prouinciali potest edere canones in paruis negotijs. sed in arduis non potest.Faciat singulare dictum Spec.in ti.de leg.§.nũc ostẽdendum.ver.xxiiij.quod refert Abb.in.c.quanto.de iureiuran.& in c.venerabilem.de elec.quòd quando dubitatur de periurio clarissimorũ Regum tunc tanquam res sit ardua,eius interpretatio spectat ad romanũ põtificem.& ita procedit text.in.d.c.venerabilem.Aut agitur de dubio periurio personarum inferiorũ,& interpretatio spectat ad Episcopum. & ita procedat quod no.in.c.quanto.præalleg.& habetur Exodi.xviij. c.quòd ardua & maiora referebantur summo sacerdoti.& facit.c.ad hoc de offi.Archi.vbi Archidiaconus refert ardua & maiora ad episcopatũ. & pulchrè dicit Bar.in.c.cum omnes.de cõsti.quòd quando venduntur res magnæ ecclesię absentes.quòd not.pro intellectu glo.in.c.præsentiũ. de testi.li.vj.& idem Bal.in.l.fi.C.de hære.instit.dixit magnas & arduas causas committi debere magnis aduocatis.facit ad hoc gloss.in.l.quòd si nolit.§ quod si mancipium.ff.de ędil.edi.Et idem Bal.in.l.parentes.C. de testi dixit,quod causa ciuilis & ardua æquiparatur criminali.Et idẽ voluit in.c.ad nostram.de proba.& no.Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiuran.Et ideò frater non admittitur pro fratre ad alterius impugnationem in causa ciuili ardua:quod dictum est stupendum,an mulier possit testificari in causa ciuili ardua,sicut non potest in causa testamentaria & criminali:vide Iaco.de Are.in.l.qui testamẽto.§.mulier.ff.de testa.&Bald. in.l.j.C.manda.ad fi.dixit,quòd salarium procuratoris non potest excedere summam centũ florenorũ:vt dixit ibi glo.Bal.dicit ibi hoc esse verũ:nisi causa esset ardua:puta,qa ageretur de vita hominis:quia tũ c nullum est taxatũ salarium à iure.ideò dicit,q aduocari Episcoporũ & abbatum,qñ agitur de eis priuandis à dignitatibus possunt recipere magnum salarium . allegat in argumen.l.si pater.ff.de dona.per quam.l.hoc tenebat ibi Ray.de forli.bene facit gloss.ibi quæ æquiparat honorẽ vitæ.Inn. in.d.c.edoceri.dixit quòd inter ardua connumeratur creare officialem, seu procuratorẽ generalem.Et docto.concludunt ibi hoc esse verum,qñ queritur de statu & libertate monasterij.facit quod voluit Bal.in.l.ex hoc iure.ff.de iust.& iure.vbi quæsiuit,an ciuitas possit eligere perpetuã potestatem:id est donec vixerit,seu alium officialem.allegat Hosti.in.c. fi.de iudi.vide ibi Abb.in.ij.col.ibi.vltimò litera facit in argu.

Argu-

Baptizari

In Panormitani Commentaria.

iniuriosum.& quis possit accusare blasphematẽ:& quis teneať accusare eundem.vide Io.de Ana.de omnibus istis,in.d.c.fi.de maledi.in.xij.col.& in.xiiij.&.xv.col.vbi plenè de materia. Et quid si quis traderet imaginẽ Dei,beatę virginis & alicuius sancti:vel destrueret:vel proijceret in terrã, seu aliquẽ locũ,vbi talis imago esset picta in contemptũ Dei,siue diuini nominis?dic ꝙ cõtra talẽ cuiuscũq; cõditiõis,vel pręeminẽtię,vel gradus, existere debet esse vltio dura & seuera poena. Ita dicit Ange.in sua.q.quę incipit in refulgenti delitiarũ palatio.in.ix.col.alle.no.in.c.fi canonici.de offi.or.lib.vj.& ibi gl.refert.Io.de Ana.in.d.c.fi.in.xvij.col.& ibi dixit per tex.in.l.vnica.C.nemini licere signum.vbi habetur,ꝙ signum sanctæ crucis non debet sculpi,vel pingi in loco:vt possit pedibus conculcari.& contra faciens grauiter punitur:quia poena mortis:vt dicit ibi gloss.& per illũ text.clamat ibi Sali.contra istos religiosos mendicantes,qui permittunt super lapidibus sepulchrorum sculpi signum crucis.

5 Bonafides non sufficit ad vsucapiendum, quando lex prohibet vsucapionem.in.c.cum ex officij.nume.4. de præscrip.fo.45.

Bona in fide esse dicuntur illi,qui non habent scientiam rei alienæ.in.c.fi. nume.3.de prescrip.fo.55.

Bonafides requiriť de iure canonico omni tempore in præscrip.ibi.nu.4.

Bonęfidei possessor rectissimè quisq; dicitur,quãdiu possidere se ignorat alienum.ibi.nu.40.fo.58.

5 Bonafides,an requiratur in pręscriptione iurium.in.c.si diligenti.num.12. de prescrip.fo.48.

Bona esse in fide diciť ille,qui habet notitiam rei alienę.ibi.nu.13.

Bonafides presumitur in quatuor casibus:& ignorantia præsumitur,nisi probetur contrarium.ibi.nu.14.

Bonafides,an & quo casu præsumatur tam in prescriptione rerum corporalium,quàm iurium.ibi.nu.15.&.18.

Bonafides presumitur post.xxx.annos retro semper fuisse penès illũ,qui non fuit molestatus per dictum tempus.ibi.nu.17.fo.49.

Bonafides in præscribente libertatem indictinctè presumitur,licet possit probari contrarium.ibi.nu.21.

Bonęfidei possessor etiam in beneficialibus facit fructus suos:aliàs secus. in.c.in literis.nu.20.de resti.spo.fo.217.

5 Bonafides in dubio presumitur.in.c.sanctorũ.nu.3.de prescri.fo.28.

6 Bonafides non præsumitur,quando quis facit actum contra ius.in.c.peruenit.nu.9.de emp.& vendi.fo.106.

3 Bnafides non præsumitur,nisi probetur:puta ex aliquo iusto titu.in.c.cũ ecclesia.nu.31.&.33.de cau.pos.& pro.fo.197.

6 Bonęfidei possessor,cui ius resistit,non facit fructus suos:secꝰ si ius assistit, etiam in beneficialibus.in.c.dilecto.nu.12.de preben.fo.44.

4 Bona, quæ subiacent restitutioni,non possunt per se dari monasterio.in.c.in præsentia.nu.31.de proba.fo.20.

Bona ingredientis religionem minorum,veniunt ad succedentes ab intestato.ibi.nu.62.fol.24.

Bona professorum in genere generalissimo,sunt sub dispositione Episcopi.ibi.nu.64.fo.eod.

Bona professorum in genere subalterno,sunt totius ordinis.ibi.nu.65.

Bona professorum in specie applicãtur illi monasterio,quod quisq; est ingressus.nisi aliud alteri subiaceat.ibi.nu.66.

Bona morientis intra annum approbationis,an acquirantur monasterio? ibid.nume.68.

Bona collata ea lege,ne alienari possint,transeunt in monasterium.ibidẽ. numero.73.fo.25.

Bona delegata post ingressum,melius capit monasterium, quàm monachus.ibi.nu.76.fo.eod.

Bona collata monasterio reuocato ingressu an reuocentur à monasterio? ibid.nu.79.fo.26.

Bona omnia potest quis ecclesię seculari dedicare,& potest condere testamentum.ibid.nu.80.

9 Bona alicuius,si fuerint confiscata simpliciter,non censentur cõfiscata bona acquirenda.in.c.ad liberandam.nu.4.de iudę.fo.115.

5 Bona ecclesiæ sunt deputata ad vsum Prælati capituli ad reparationem fabricæ,& ad alimoniam pauperum.in.c.j.nu.16.de do.& contu.fol.248.

3 Bona clericorum gaudent priuilegijs,quibus & ecclesia.in.c.cum sit generale.nu.4.de fo.compe.fo.81.

1 Bona quomodo dicanť cõia inter Prælatũ & capitulũ:& qũo diuisa:& qs potest facere istam diuisionem?in.c.edoceri.nu.3.de rescrip.fo.77.

1 Bona patrimonialia clericorum,non gaudent illis priuilegijs,quibus gaudent bona ecclesiastica. Fallit tamen in casibus à iure expressis.in.c.ecclesia sanctæ marię.nu.2.&.21.de consti.fo.30.&.38.

6 Bona patrimonialia clericorum gaudent priuilegio rerum ecclesiarum. in.c.constitutus.nu.2.de resti.in integ.fol.209.

6 Bona ecclesiæ data in emphyteosim,vel in feudum,præsumuntur ab initio ad hoc destinata. Et ideò nil noui facit Prelatus,qui iterum illa bona reuersa ad ecclesiam concedit in feudum,vel emphyteosim:in.c.vt super. nume.11.de reb.eccle.aliæ.fo.97.

6 Bona Prælatorũ tutorum conductorum vectigalium sunt tacitè hypothecata pro mala ipsorum administratione.s.ecclesię minoribus,& fisco.in.c. ex literis.nu.11.de pigno.fol.120.

Bona clericorum,an gaudeant priuilegijs ecclesiarum.ibi.nu.12.

7 Bona hęreticorum confiscantur,& applicantur fisco domini ciuitatis,vbi morantur.in.c.vergentis.nu.1.de here.fo.118.

Bona hęreticorum publicantur post eorum mortẽ:nisi tũc appareat ipsos in vita fuisse hęreticos.ibi.nu.3.

6 Bona patrimonialia clericorum decedentium ab intestato sine consanguineis,veniunt ad ecclesiam,cui clericus seruiebat tempore mortis:sed si nõ habet ecclesiam,veniunt ad Episcopum,qui disponet secundùm Deum in.c.j.numero.1.2.3.&.4.de succes.ab intesta.fo.165.

3 Bona ecclesiarum dicuntur patrimonium Christi.in.c.cum super.nu.20. de cau.pos.& pro.fol.201.

6 Bona quęsita p clericos cẽsenť in dubio quęsita intuitu beneficiorũ,quæ post eius mortẽ veniũt distribuẽda inter ecclesias,secũdũ qđ ecclesiæ respõdebãt de fructibus.in.c.relatũ.el.ij.nu.10.&.11.de testa.fol.153.

6 Bona relicta ecclesię cathedrali diuidũtur in quatuor partes:vna debetur Episcopo:alia canonicis & alijs:alia pauperibus:alia fabricę.in.c.requisisti.nu.28.de testa.fo.156.

6 Bona ecclesię in contractu inito nõminę ecclesiæ possunt generaliter obligari pro eius obseruatione.in.c.ij.nu.3.de precarijs.fo.100.

6 Bona ecclesiastica dicuntur esse de patrimonio Dei.in.c.cum secundum, nume.4.de preben.fo.36.

6 Bona,quæ seruando seruari nõ possunt:possunt per solum Prælatum.in c.nulli.nu.8.de reb.eccle.alie.fo.95.

Bona mobilia,quę seruari possunt æquiparantur immobilibus quo ad solennitatem alienationis.ibid.

2 Bona concessa alicui ecclesię ab ingresso,possunt repeti ipso recedẽte ab ecclesia.in.c.ex transmissa.nu.4.& nu.7.de renun.fo.14.

5 Bonorum publicatio simpliciter facta,intelligitur tamen de presentibus, in.c.cum aliquibus.nu.4.de re iudi.fo.66.

4 Bona collata monasterio,an reuocentur vitiato ingressu.in.c.causam.numero.4.de proba.fo 40.

6 Bona clerici delinquentis,an applicentur fisco ecclesiæ Romanę:an fisco Prælati sui.in.c.quia diuersitatem.nu.14.de conces.præben fo.74.

Bona clericorum decedentium ab intestato sine ecclesia,vel consanguineis,veniunt ad Prælatum eorum:ibid.

6 Bona mobilia,quæ seruari possunt,equiparanť bonis immobilibꝰ quo ad solẽnitatẽ alienationis.in.c.tua nuper.nu.7.de his,quę fi.à pręla.fo.88.

6 Bona quæ dicantur esse de mensa Episcopi,vel capituli?in.c.vt super.numero.9.12.13.de reb.eccle.alie.fol.97.

6 Bona ecclesiarum principaliter sunt destinata ad honestum vsum clericorum:& quod superest in alios pios vsus conuerti debet.in.c.cum ab omni.nu.6.de vi.& ho.cleri.fol.6.

2 Bona omnia,vel eorum maior pars,equiparantur in casu odioso.in.c.ij.numero.1.quod metus cau.fo.193.

1 Bona patrimonialia clericorum,an sint priuilegiata.in.c.j.nume.3.de cõsuetu.fol.108.

6 Bona patrimonialia clericorum sunt obligata pro mala administratione super bonis ecclesiæ.in.c.Episcopus.nu.3.de preben.fol.31.

1 Bonus licet quilibet præsumatur in singulari,tamẽ in populo collecto secus,etiam respectu singularium personarum. Nam aliquę presumuntur corruptę.& quòd aliquis sit bonus,ad quem spectat probare.in.c.Osius Episcopus.nu.3.& in seq.c.nu.7.de elec.fo.139.

2 Bonus,an qs pręsumať ĩ dubio.Anto.ĩ.c.vnico.nu.7.de scru.ĩ or.fa.fol.53.

7 Bonus quilibet præsumitur.in.c.j.nu.3.de purga.cano .fo.189.

2 Bonus,an quis presumitur.in.c.cum in iure.nu.2.de offi.de leg.folio.124.

4 Bonus vir est iudex.in.c.quintauallis.nu.38.de iureiur.fol.184.

7 Bonum pacis est q̃nq; causa inductiua ad matrimonium contrahendum: nec peccant contrahentes.in.c.vbi nõ.nu.4.de despon.impu.fo.16.

6 Bonũ est euitãdum,si ex illo põt descẽdere malum:nõ tñ ex omni bono potest venire malum.in.c.cũ ab omni.nu.2.de vi.& hõ.cleri.fol.6.

6 Bonum non voluntarium non est remunerabile.in.c.clericis.nu.1.de vi.& hone.cleri.fo.5.

2 Brachium seculare potest ecclesiam inuocare contra subditos rebelles,& econtrà.in.c.j.nu.5.10.&.14.de offi.ordi.folio.142.& seq.

Brachium seculare,an teneatur iudex secularis dare omnino iudici ecclesiastico.ibi.nu.11.fo.142.

Brachium seculare,an teneatur laicus tradere,quando subditus Episcopi non de facto,sed de iure sibi resistit.ibi.nu.13.fo.143.

7 Brauium,si dandum est primo venienti ad talem locum,dabitur si nemo venerit,nisi vnus.in.c.Ioseph.nu.4.de verbo.sig.fo.235.

¶ De litera C.

6 Calix non debet esse ligneus,nec vitreus,nec de auricalco:aut ęre:& quare:sed propter paupertatem potest tolerari,ꝙ sit de stagno,vel de plumbo.in c.fin.nume.6.de cele.mis.fol.258.

Calor iracundiæ non excusat quem ab iniuria.in.c.dilecti filij.numero.18.de excep.fo.17.

tradicēte:& sic tacēs vř cōsentire.in.c.ij.nu.6.de his,quæ fi.à præla.fo.84.
3 Capitulum succedit sede vacante.sed nō in iurisditione feudali:nec in collatione beneficiorum:nec in his,quæ habet Episcopus iure accidentali. in.c.verum.nu.8.9.10.11.de foro compe.fo.99.
Capl'm sede vacāte,quo casu pōt cognoscere,an sua sit iurisditio.ibi.n.12.
6 Capitulum non potest sede vacante in bonis pertinentibus ad ipsum capitulum dumtaxat.in.c.fi.nume.4.de sede vac.fol.83.
Capitulum non potest agere in bonis distinctis sine consensu Episcopi, si causa est grauis.ibidē.
6 Capitulum potest statuere,quòd pensio vnius ecclesiæ exuberantis soluatur alicui canonico indigenti:& Episcopus debet ad hoc consentire.in c.exposuisti.nu.8.de preben.fol.60.
5 Capl'm succedit sede vacāte.in.c.bonę memorię.nu.12.de app.fo.147.
Capitulū sede vacante,si collatio pertinet ad Prælatum, potest ecclesiā alicui commodare,donec ei prouideatur de rectore.ibi.numero.13.
2 Capitulū potest conferre dignitates quæ.sint supra capitulum vt archidiaconatū.Anto.in.c.licet magister.nu.1.de sup.negli.Prela.fo.45.
6 Capitulū nō pōt statuere sine cōsensu Epi,nisi statutum concernat facta ipsius capituli tantùm.in.c.j.nu.14.de his,quę fi.à ma.par.ca.folio.90.
5 Capitulum non succedit Episcopo in his,quæ episcopus habebat iure singulari.in.c.at si clerici.§.de adulterijs.nu.16.de iudi.fol.21.
6 Capitulum non confert beneficia spectantia ad collationem solius Prælati sede vacante etiam magno tempore,nisi beneficia sint deuoluta ad Episcopum per negligentiam,vel delictum inferioris:quo casu cōfert capitulum.in.c.illa deuotionis.nu.1.&.3.ne sede vac.folio.83.
Capitulum beneficia,quę non potest conferre sede vacante,potest illa cōmendare,donec aliter fuerit prouisum.ibid.numero.4.
Capitulum potest sede vacante conferre beneficia,quorum collatio spectabat ad ipsum & Episcopum simul.ibi.
Capitulum sede vacante,an possit recipere resignationem beneficiorum spectantium tantum ad collationem Episcopi.ibid.numero.5.
Capitulum sede vacante potest præsentatum instituere & electum confirmare.ibid.numero.6.
Capitulum succedit sede vacāte illis,quę sunt iurisditionis necessarię.ibid. numero.3.&.4.
Capitulū potest absoluere excōmunicatū ab Episcopo mortuo.ibi.nu.7.
Capitulum,in quibus succedat mortuo Episcopo:remissiuè.ibid.
7 Capitulū habet ptātem sede vacāte electū cōfirmare:nō aūt cōferre bñficia de rōne diuersitatis:remissiuè in.c.sicut tuis.nu.5.de simo.fo.102.
7 Capitulum,an possit agere pro rebus suis absq; authoritate episcopi.in.c. ex parte.el.ij.nume.2.de verbo.sig.folio.243.
7 Capitulo vniuerso delinquente,an puniantur singuli.in.c.dilectus filius. el.ij.numero.9.de simo.folio.98.
Et an illi de capitulo præsumantur scire,quę facta sunt in capitulo.ibid.
4 Capitulū sede vacante,vel quando prescripsit,potest cognoscere super causa matrimoniali.in.c.preterea.nu.1.&.2.de testi.cog.fo.113.
1 Capitulum succedit in administratione mortuo Prælato.nisi eius administratio esset suspecta:nam tunc datur administrator.in.c.cum dilecta.numero.3.de rescrip.fol.78.
1 Capitulū sine Episcopo nō potest inducere nouas consuetudines,nec antiquas immutare.in.c.cum cōsuetudinis.nu.1.3.&.4.de consue.fol.119.
1 Capitulū nō habet aliquā iurisditionē,sed Episcopus.qui tñ debet ipsam explicare cū cōsensu capituli.in.c.ex parte Decani.nu.2.de rescripo.f.96.
1 Capitulū nō succedit Prelato in his,quę habet Prelatus ratione consuetudinis,vel iuris specialis.in.c.scriptum.nu.12.de elec.folio.130.
1 Capitulū potest canonicos absentes requirere ad eligendum. Sed an valeat consuetudo,quòd debeant expectare absentes.in.c.cum inter vniuersas.nume.3.4.&.8.de elect.fol.158.
2 Capitulum sede vacāte,in quibus succedat:vide plenissimè.in.c.cū olim. numero.2.de maio.&obe.folio.166.
CORSE. Tu adde,ꝙ capitulū sede vacāte,ideò nō pōt cōferre bñficia spectātia ad collationē Epi:qa collatio nō est proprie de iurisditione episcopali.cōfirmare aūt electos,vel instituere presentatos,sunt propriè episcopalis iurisditionis.& ideò bene trāseunt.in.c.sede vacāte.de ma.& obe. c.cū olim.de insti.c.j.lib.vj.in tollatione tñ bñficij deuoluti ad Episcopū per negligentiam inferioris succedit capl'm.se.vac.Et est ratio:qa per hanc deuolutionē nō attribuitur Episcopo aliqua noua iurisditio,sed ex antiqua & generali hoc ei spectat:si aūt per deuolutionē attribuatur aliqua iurisditio de nouo:vt in feudo tūc nō succedit capitulū:vt in.c.verum.de fo. compe.Et sic cōcludit Do.de san.Gemi.in.c.ꝗꝗ.de elect.libr.vj.licet ibi Io.An.indistinctè teneat,quòd omnia beneficia deuoluta possit capitulū sede vacante conferre,per not.in cle.si de beneficiō.gloss.ante pe.de præben.& quod not.Inno.in.c.cum in cunctis.de elec.in fi.
1 Capitulum non succedit in ius Episcopi quo ad collationem beneficiorum.in.c.eam te.numero.9.de rescrip.fol.57.
5 Capitulum litigando cum suo Prælato,non tenetur constituere actorem seu syndicum.in.c.dilecti filij.el.j.nuñ.3.de appel.fo.148.
6 Capitulum succedit sede vacante in potestate compellendi executores. in.c.Ioannes.numero.2.de testa.folio.163.& seq.
Capitulum potest confirmare electiones factas sede vacante,sed non potest conferre beneficia.ibid.
1 Capitulum non succedit in administratione bonorum pertinentium ad Episcopum,ipso mortuo:sed monasterium sic mortuo Abbate.in.c.cum dilectus.nu.9.de cōsue.fol.117.
1 Capitulum,vel collgium congregare,ad quem spectat.in.c.cum nobis.numero.9.de ele.fol.160.
6 Capitulum non habet iurisditionē in singulares canonicos,nisi prescripserit.in.c.ij.nuñ.3.de his,quæ fi.à ma.par.ca.fo.91.
Capitulum debet congregari ab antiquiore canonico.ibid.
6 Capitulū,qñ succedit ī bonis canonici defuncti,quæ ipse acquisiuerat intuitu ecclesiæ,potest illa vel inter canonicos distribuere,vel in bonis communibus retinere.in.c.relatum.el.ij.nu.6.de testa.fo.153.
2 Capitulum potest transferre potestatem eligendi Prælatum vni canonico.in.c.post transla.nume.3.de renun.fo.39.
1 Capitulum non debet occupare bona Prælaturę Prælato mortuo:& quis debeat ea custodire.in.c.vt preteritę.nume.2.&.8.de elect.fo.200.
6 Capitulum qñ habet conferre beneficia ex negligentia episcopi an conferre quando Episcopus incipit esse in mora,an post lapsum sex mensiū. in.c.quia diuersitatem.nu.10.de conces.preben.folio.73.
6 Capitulum non potest recipere aliquem in monachum vacāte monasterio.in.c.ad Apostolicam.nu.12.de regu.fo.204.
2 Capitulum quando litigat cum Prelato non requiritur,ꝙ habeat curatorem.in.c.cum super.numero.5.de offi.deleg.fo.113.
6 Capitulum sede vacante,non potest alienare:potest tamen facere ea,quę sunt iurisditionis.in.c.fraternitati.nu.6.de cle.non resi.fo.23.
1 Capitulum pōt tps sibi datū ad eligendum restringere:& an possit inuito aliquo de capitulo.in.c.ecclesia vestra.el.ij.nu.2.de elect.fo.215.
1 Capitulum potest litigare cum Prelato,sine eo ꝙ sibi detur curator.in.c. edoceri.nu.13.de rescrip.folio.78.
1 Capitulum non potest cognoscere inter maiorem partem ipsius,qui litigat cum singulari persona ipsius:& quòd habeat iurisditionem in singulos.in.c.in gene.nuñ.2.& de elect.fo.213.
2 Capitulum sede vacāte,an succedat tàm in inferiori ecclesia,ꝙ cathedrali.in.c.his quæ.numero.2.de maio.& obe.fo.164.
Capitulum sede vacante,in quibus succedat.ibi.nume.3.fo.eod.
2 Capitulum sede vacante,an possit conferre beneficia.in.c.cum vos.nu.2. de offi.ordi.folio.145.
7 Capitulum sede vacante cognoscit super heresi.in.c.ad abolendam.nu.4. de hære.folio.117.
Capitulum sede vacante,vel per mortem,vel per absentiā,vel per negligētiam,in quibus succedat.ibi.nume.10.
Capitulum non succedit sede vacante in his,quę habebat Episcopus iure speciali.ibid.nume.17.fo.118.
2 Capitulū sede vacante habet ea,quæ sunt iurisditionis,nō tamen omnia. Anto.de But.in.c.j.nu.5.de transla.fol.22.
6 Capitulum licet nō possit suum Prelatū citare,tamen potest ipsum reuocare:vt resideat in ecclesia:non tamen posset alium eligere sine consensu superioris.in.c.qualiter.nu.1.&.3.de cle.non resi.fo.25.
2 Capitulum sede vacāte succedit in potestate confirmandi electiones factas,in.c.cum olim.nu.1.de maio.& obe.fo.166.
Capitulum sede vacante,in quibus succedat.ibidē.numero.2.

7 **Capellanus** pōt dici rector parochiæ,qui capellę deseruit.in c.j.numero.2.de secun.nup.fo.64.
6 Capella,quæ est in ecclesia cathedrali,& habet infra se parochiam,decimę pertinent ad ipsam non autem ad ecclesiam cathedralem.in.c.cū contingat.numero.8.de decimis.fol.192.
7 Capellæ & capellani istorum dominorum,non subsunt iurisditioni Episcopi.in.c.cum capella.nu.3.de priui.fo.183.
6 Capellæ possunt annecti & vniri præbendis ecclesiæ cathedralis,qñ præbendę sunt tenues,reseruata tamen debita portione capellanis.in.c.exposuisti.nu.1.&.4.de præben.fo.60.Sed si capella non sufficeret vtriq; talis vnio non fit.ibid.numero.7.&.8.
Capella si annectitur prębendę,vel econtrà,quis habet curam animarū, vel aliarum rerum ille,qui erat rector capellę,vel canonicus,qui habet prębendam.ibi.numero.10.fo.61.

7 **Captiuus** & incarceratus matrimonium contrahere pōt,dummodò vis non inferatur:& quid de alijs contractibus in.c.dominus.numero.3.de secun.nup.fo.64.
7 Captiuus apud hostes,licet seruus efficiať,& oīa bona pdat,nō tñ vxorē perdit:nec matrimoniū dissoluit.in.c.in presentia.nu.2.de spōsa.folio.10.
6 Captum à commissione pœnæ detentio in carceribus excusat.in.c.significante.nume.5.de pigno.fo.121.
3 Captus ob suspicionem fugæ nō potest allegare incompetētiam iudicis. in.c.cum non ab homine.nu.16.de iudi.folio.33.
6 Captus in territorio alieno potest per rectores ipsius territorij repeti.in.c. inter alia.numero.27.de immu.eccle.& cœmi.fo.288.

2 **Carceratus** quando vult aliquē contractum facere,non sufficit quòd relaxetur à vinculis,& custodiatur sibi per familiam.in.c.accedens.numere.2.de procu.fo.186.
Carcerati,an possint testari,vel aliquem contractum facere.ibid.nume.3.

Carnes

beneficij: ne per secundam videatur renuntiare primæ,& hoc est tutum, q̄n quis dubitat de validitate primæ collationis.tex.est in.c. post electionem.de concef.præben.& in.c.ij.& ibi Abb.nume.2.de arbi.& in.c.cum olim.el.ij.nu.17.de priui.fo.182.

7 Cautela ad hoc, vt carnalis copula non faciat transire sponsalia in matrimonium.in.c.per tuas.nu.7.de condi.appo.fo.25.

2 Cautela,quòd citatus impeditus mittat excusatorem ad iudicem ad faciendum fidem de impedimento.in.c.querelam. numero. 4.de procura. folio.181.

2 Cautela optima est,si quis vult euitare infamiam,quòd soluat condemnationem ante sententiam:& euadet sic iudicium.in.c.at si clerici.numero.27.ad fi.de iudi.fo.17.

3 Cautela est in practica: vt in vniuersalibus & generalibus iudicijs,non restringas te in libello ad certam speciem.sed facias conclusionem vniuersalem,vel generalem.c.ij.vltra medium.post nume.25.ante ver.quandoq; vult.de libel.obla.fo.122.

4 Cautela est ad denotandum continuationem possessionis : vt in articulis ponatur copula &:vt articuletur & dicatur,quòd per quadraginta annos,& per totum illud tempus possedit.in.c.licet causam. numero. 11. de proba.folio.27.

6 Cautela est,cum timetur de variatione testium:vt prius faciat extra iudicium coram testibus confiteri cum iuramento,in.c.per tuas.nu.11.de proba.fo.26.& in.c.dilectus.nu.7.de capel.mona.fo.236.

4 Cautela est,vt si præsumptio violenta moueat iudicem ad sententiam proferẽdam,faciat illam scribi in actis:aliàs si appellaretur,ex actis sententia non iustificaretur:licet ipse iustè fuerit motus:iudex tamen ad quem,cui de hoc non constat,iustè retractaret sententiam.in.c.afferte.numero.5.de præsumptio.folio.141.Facit quod voluit Bartol.in.l.lucius. ff.de his, qui not.infa.

7 Cautela pro scholaribus & alijs volentibus recedere,vt non detineantur. in.c.lator.nume.4.qui fil.sint legi.fo.48.

2 Cautela est,vt si vis liberari generaliter,facias transactionem multùm generalem,& non parcas verbis:vt puta:dicatur, quòd partes venerunt ad transactionem,compositionem,& conuentionem:& conuenerunt & trãsegerunt super omnibus actionibus & super omnibus rebus cognitis,competentibus,& incognitis:tàm in hac,quàm in qualibet alia.in.c.j.nume. 6.in fi.de transac.fo.173.

1 Cautela est ad euitandas opiniones,vt anteq̃ quis patiatur describi in instrumento,si ex illo potest prætendere aliquod præiudicium.in.c.ex literis.nume.5.versi.idem si fuit.de transac.fo.176.

2 Cautela est quod si instrumentum siue priuilegium confectum manu publica habeat sigillum appensum:licet perdatur sigillum, vel destruatur:non per hoc corruit fides instrumenti:quia sufficit authoritas notarij. Intellige quando scriptura habet omnia signa publicitatis:ideò cautum est,vt collationes beneficiorum & similia fiant per manum publicam: ne destructo sigillo Prælati corruat fides instrumenti.in.c.innotuit.nnmero.15.de elec.fo.162.

2 Cautela est in libello:vt pars petat expensas factas & fiendas in futurum. & admittitur hæc petitio incerta.in.c.auditis.nu.11.de procu.fo.185.

2 Cautela est,vt in rebus arduis & ponderosis inseratur sigillum vniuersitatis in instrumento:quia præsumptio est,quod vniuersitas legitimè actum explicauerit:nisi probetur contrarium.in.c.vnico.nume.9.de syndi, folio.192.

3 Cautela & practicà optima excludendi deliberatorias inducias, quæ dari solent reo ad respondendum & deliberandum super contentis in libello:vt in citatione ponatur copia rescripti:vel aliquid aliud ex quo certificetur reus:super quo est conueniendus,& qua actione.in. c.præterea.nume.2.de dila.fo.169.

5 Cautela est,vt probetur expressè possessio tempore spoliationis ad consequendam restitutionem de facili.in.c.cum ecclesia.numero.20.de cau. pos.& proprie.fo.196.

Cautela & consilium,vt possit relinqui filio emancipato minus legitima portione,& testamentum non sit nullum.Barto.in.l. cum ex filio.nume. 3.ff.de vulg.& pup.

Cautela,quòd quando causa committatur consilio sapientis:vt iudex qui postea iudicauit,non teneatur in syndicatu. Barto.in.l.si conuenerit.nume.4.de re iudi.

Cautela,vt quis promittens velle posse conueniri alibi,q̃ in loco contractus,est vt dicatur:promisit se soluturum Perusij,Senis,Florentiæ.&c.Barto.in.l.si quis.nume.2.C.de pac.

Cautela pro capiendo debitore in domo,vt pro aliquo contemptu iudicis condemnetur:quia tunc poterit in domo capi:vt carceratus pro debito ibi recommendari.Bar.in.l.fi.nu.3.ff.ad leg.Iul.pecu.

Cautela,quando tutor accusat aliquem, quod dicat in accusatione talis tutor:nec adijciat tutorio nomine.Barto.in.l. si cautiones. nume.2.C.qui accu.non pos.

Cautela,q̄ qui agit causam communem,promittat aduocato salaria com muni nomine.Bar.in.l.ex parte.§.respondi.nume.3.ff.fa.ercis.

Cautela,vt articuletur de scientia & patientia aduersarij. Barto. in. l.si aquam.nume.9.C.de serui.& aqua.

Cautela,vt producens instrumentum falsum interrogetur,an velit vti dicto instrumento.Bart.in.l.Diuus.nu.1.ff.ad leg.Cor.de fal.

Cautela,vt inquisitus de causa ante condemnatiouem soluat ad hoc, vt euitet infamiam.Bar.in.l.infamem.col.fi.nume.11.ff.de pub.iudi.

Cautela,ne damnatus pro iniuria & leui fit infamis:vt talis ante condemnationem soluat:quia postea absoluitur:Bar.ibi.nume.12.

Cautela,q̄ q̄n bannitus capitur,iudex vel per confessionem eius,vel per probationes faciat apparere esse illum hominem,& idem corpus.Bartol. in.l.inter stipulatem.§.si Stichum.in fi.nu.13.ff.de ver.ob.

Cautela,vt quando quis credit se firmiter condemnandum ex causa famosa:vt soluat ante,q̃ lis contestetur,& euitabit infamiam. Bartol.in.l. ictus fustium.nume.5.ff.de his,qui not.infa.

Cautela,quòd semper in actis ponatur pro parte præsente.Barto.in.l.centum confessus.§.si quis absentem.nu.1.ff.de confes.

Cautela est Dy.timens,ne quis cogatur contrahere:q̄ clam protestetur, quòd si facit,non facit voluntariè:& an talis cautela sit bona.Bart.in.l.qui in aliena.§.fi.in fi.nu.6.ff.de acqui.hære.

Cautela,vt in fideicommissis apponatur clausula: prout sibi videbitur, voluerit,& placebit.Barto.in.l.lucius Titius.nu.5.ff.de fideicom.liber.

Cautela:q̄ q̄n stat per iudicem,q̄ appellans iudex protestetur,& appellet coram honestis personis.Barto.in.l.j.§.dies.nume.4.ff.q̄n ap.sit.

Cautela,quando iudex est absẽns,q̄ syndicus & bannitus compareant in termino ad tribunal,& protestentur.Bart.in.l.ex quacunq;.§.fi.ad fi.nume.9.ff.si quis in ius vóc.non ierit.

Cautela,vt quando quis asserit se procuratorem alicuius:vt non negetur, nec fateatur ipsum procuratorem. Bartol.in.l.j.ad fin. numero.14.C.de procura.

Cautela,quòd debitores qui recipiunt refutationem à tutore, vel curatore,vel ab alijs administratoribus:vt semper faciant in refutatione inseri causam:aliàs non teneret.vide Barto.in.l.j.numero.2. C. de apochis publi.libro.x.

Cautela,q̄n fiunt ꝓtestationes:vt apponat̃ clausula:nisi & quatenus apparebit eum teneri.Bar.in.l.cum quis.§.si quis pro reo.nu.4.ff.de solu.

Cautela pro instructione aduocatorum.Bar.in authen. qui semel.col.fin. ver.quæro an in alia.nu.31.C.de proba.

Cautela,vt apponatur clausula ad hoc.vt tollatur condictio indebiti.Bar. in.l.Stichus.§.idem quæsiuit.nu.5.ff.de condi.inde.

Cautela ponenda in instrumento emptionis:vt appareat precium fuisse solutum de communi pecunia.Barto.in.l.ij.nu.3.C.pro socio.

Cautela,q̄ assessor in actis faciat registrari,quòd iudex diligenter examinauit,vtrum ex vulnere esset remansura cicatrix: & ipso diligenter examinato medicus hoc retulit:aliàs non valet.Bartol.in.l.semel. nume.1.C. de re mili.lib.xij.

Cautela,quòd pater non possit donationem causa mortis factam per filium ipso patre consentiente reuocare.Barto.in.l.si cum filius.§.si verò pater.ad fi.nume.5.ff.de dona.

Cautela in contractibus,in quibus requiritur,quòd pecunia soluatur præsentialiter,& quantitas sit magna.vt pecunia appareat,quando ita de facili non repperitur.Bar.in.l.singularia.col.fi.nu.26.ff.si cer.pet.

Cautela,vt in dilatione insolutum apponatur clausula,quòd si res euincatur,remaneat actio in pristino statu. Barto.in.l.eleganter. numero.4 ff.de pig.act.

Cautela,quando tortus absoluitur: quia non confitetur, nec constat de delicto,q̄ iudex faciat scribere in actis,q̄ tortura fuit habita cum moderamine.Bar.in.l.quæ fine.nu.1.ff.de quæstio.

Cautela,quòd citatus infirmatus mittat excusatorem, qui infirmitatem iudici notificet,Barto.in.l.non exigimus.§.si quis in iudicio.in fi.nume.3. ff.si quis cau.

Cautela,q̄ nuncians faciat redigere in scriptis,quantum sit factum de opere tempore nuntiationis.Bartol.in.l. de pupillo.§.meminisse. numero.4. ff.de ope.no.nun.

Cautela,quòd actor etiam si super mandato disputatur compareat & cõtumaciam rei accuset.Barto.in.l.si finita.§.iulianus.colum.iij.versi.quid. nume.15.ff.de dam.infec.

Cautela,q̄ fideiussor promittat repræsentare reum statim:& quòd renuntiet beneficio de fideiussoribus.Barto.in.l.si quis.nu.5.ff.de custo.reo.

Cautela,q̄ pro vendẽdis rebus ciuitatis,ciuitas faciat statutum.Barto.in.l. prohibere.§.planè.nume.2.ff.quod vi aut clam.

Cautela,quando venditur,vel donatur res,quòd non possit alienari:& si alienetur,dominium reuertatur ad primum.Barto.in.l.si quis possessionẽ nume.3.ff.de acqui.pos.

Cautela.vt iudex mittat pro testibus:vt declarent dictum,q̄n inter eos videtur contrarietas.Bar.in.l.ij.§.creditum.ad fi.nũ.10.ff.si cer.pet.

Cautela,vt in contractibus tàm emptionis,q̃ conductionis, ponatur clausula faciens eum procuratorem in rem suam:ita vt deinde &c.Barto.in.l. j.§.j.ad fi.nume.4.ff.de superfi.

Cautela,quòd iudex pronuntiat citatum contumacẽ nisi infirmitas, vel absentia probetur per accusatorem.Bar.in.l.quæsitum.nu.5.ff.de re iudi.

Cautela,quando agitur ex contractu.vt probetur contractum esse factũ ante iudicium.Barto.in.l.non potest videri.nume.1.ff.de iudi.

Cautela

Cautela vt fiant positiones,quòd sint plures eiusdem nominis. Barto. in l.si rem.nu.1.ff.de rei vendi.
Cautela,vt pars nõ intret in possessionem ex primo decreto sine executore,vel iudicis authoritate,aliter amittit ius suum.Barto.in.l.finita.§. iulianus.col.v.versi.secundo quæro.nu.21.ff.de dam.infec.
Cautela pro aduocato,qñ suspicatur aduersarium probare de proprietate,quod faciat positiões & articulos,quòd ipse possidet clam à te respectu possessionis.Bar.in.l.si de eo.§.si seruum.ad fin.nu.4.ff.de acqui.poss.
Cautela per quam venditor cogitur satisdare,quòd emptor faciat sibi moueri quæstionem.Bartol. in.l.j.§.stipulationum . numero.2 . ff. de præto. stipula.
Cautela,vt in libello dicatur:agit & agere intendit.Barto.in.l.si ita stipulatus.§.chrysogonus.col.fi.nu.8.ff.de verbo.obli.
Cautela vt ille,qui dat dotem minori,expressam obligationem cum iuramento recipiat.Barto.in repe.l.si constante.col.xij.versic.sed pone.numero.79.ff.solu.matri.
Cautela,vt certificetur minor contrahens de beneficio restitutionis in integrum.Barto.in.l.sciendum.col.ij.versicu.& istud facit.numero.8. ff. de verbo.obliga.
Cautela,vt res prohibita alienari alienetur.Barto.in.l.sed si.§.item quoniam.nume.2.ff.de re.eo.qui sub tute.
Cautela pro teste,qui primo examinatus iterum examinatur:vt petat sibi prius testificata exhiberi.Barto.in.l.eos,qui.col.fi.versic.quæro.numero.5.ff.ad leg.Cor.de fal.
Cautela pro teste,quòd in secundo testimonio dicat : prout sibi videtur modò:& si apparuerit aliter dixisse in alia causa,ex nunc corrigit.&c.Barto.ibi.nume.7.
Cautela,quando testis dicit extra iudicium.scio hoctantùm,& non plus: quòd scribatur eius dictum coram testibus.Barto.ibi.nu.8.
Cautela relinquendi filio spurio:vt scilicet contrahat societatem cum aliquo:& subinde pater instituat socium.Barto.in.l.si is.in fin.nume.6.ff.de libe.lega.
Cautela,quando reuocatur iudex in tribunali,fiat productio quędem omnium actorum celebratorum coram procedente iudice.Barto.in.l.ij. col. ij.versi.tertio modo.nume.6.C.de eden.
Cautela,vt apponatur quando fit proclama:vt inueniatur quis sit hæres, vt dicatur:vel sit qui velit dicere se hæredem,vel bonorum & hæreditatis possessorem.Barto.in.l.controuersia.nu.8.ff.de transac.
Cautela,vt in conuentionibus,quæ fiunt super testamento apponatur inspectis & cognitis verbis testamenti . Barto.in.l.de his.numero. 5. ff. de transac.
Cautela pro rusticis,vt quando recipiunt aliquam iniuriam,dicant:protestator ex parte protestantis ne hoc facias:& arripiant iter ad ciuitatem: quia factum post talem protestationem debet reuocari.Barto.in.l.de pupillo.§.si quis ipsi pretori.ver.tu sustineas.col.fi.nume.28.de ope.no.nun.
Cautela:vt fiant articuli de bonitate & legalitate notarij in probatione,vel reprobatione instrumenti.Barto.in.l.in exercendis.col.fi.nume.15. C.de fide instru.
Cautela,vt minor non litiget cum procuratore constituto à seipso cum iuramento:quia non haberet beneficium.l.minor.ff. de minoribus. Bart. in.d.l.minor la.iiij.nume.1.
Cautela in protestationibus,seu denuntiationibus de soluendo inseratur certum tempus.Barto.in.l.æmilius.nu.2.ff.de mino.
Cautela,vt condemnandus ex aliqua causa infamiam irrogante,vt soluat ante condemnationem.Barto.in.l.iusiurandum . §.cum res.numero.2.ff. de iureiuran.
Cautela,quando minor litigat cum ecclesia:vt restituatur.Barto.in.l.si ex causa.§.nunc videndum.nume.2.ff.de mino.
Cautela,vt fideiussor in maleficijs teneatur etiam ad augmentationem poena.Bar.in.l.j.nume.5.ff.de in lit.iuran.
Cautela,quando in libello dicitur.peto pronuntiari bene appellatum,& reuocari attentata:caueat appellator.ne contestetur lis super libello.Barto.in.l.j.nume.5.ff.nil noua.appel.pen.
Cautela vt articuletur de titulo quæsito ante litem contestatam.Barto.in l.matrem.nu.7.C.de proba.
Cautela pro iudice,vt in syndicatu doceat se filiumfamiliâs.Barto.in.l.si fi liussa.iudex.nu.2.de iudi.
Cautela,quòd vulgariter scribantur verba testis deponentis in vulgari, quando non possunt redigi in latinum.Barto.in.l.si quis filiabus.numero 5.ff.de testa.tut.
Cautela,quòd notarius scribat in testamento causam , quando testator apponit conditionem inhumanam,vel fatuam.Bart.in.l.quidam in suo. nume.2.ff.de condi.insti.
Cautela,vt aduocatus partis,contra quam testis aliquid falsò dixerit, interroget partem.Barto.in.l.si falsos.nume.3.& de fal.
Cautela,quòd quando accusatur de falso:dicatur scienter & dolosè. Bart. in.l.nec exemplum.nu.1.C.eo.
Cautela,vt assessores quando capiunt aliquem bannitum faciant ipsum confiteri.quòd est idem homo,qui fuit bannitus.&c.Barto.in.l.demõstratio.in.vj.q.nume.13.ff.de condi.& demon.

Cautela,vt iudex faciat scribi notario,sicut quolibet die,& hora congrua sedit:ne teneatur in syndicatu.Barto.in.l.secunda.numero.1.C.de statu.& imagi.
Cautela pro iudice,qñ procurator comparet,quòd dicat,q vult,quòd cõpareat dñs ad respondendũ:quia melius instructus,vel legalior:& est cõmunis practica.Bar.in.l.ñ.§.defendi.nu.3.ff.qui.ex cau.in pos.ea.
Cautela,quòd in commissione,vel relatione executionis,ponatur incipiẽdo primo à minus damnosis.Barto.in.l.à Diuo Pio.§.in venditione.numero.8.ff.de re iudi.
Cautela,quòd quando fertur sententia contra contumacem, in sententia inferatur:visis citationibus de eo factis,& visa contumacia.Barto.in.l.multùm.nume.4.ff.de condi.& demon.
Cautela,vt iudex teneatur condemnare victum victori in expensis.Bart. in.l.properandum.§.sinautem.nume.5.C.de iudi.fo.108.
Cautela,vt arbiter procuret partes componere.Barto.in.l.si quis iudex.§. recepisse.nume.6.ff.de arbi.
Cautela,vt statuatur tempus ad adeundum.Barto.in.l.scriptus.numero.1. ff.de reli.& sum.fune.
Cautela,quòd quando appellatur à denegatione secundę dilationis,causa grauaminis exprimatur:& quod etiam deducatur,quando petitur secũda dilatio.Barto.in.l.ij.col.pe.versi.tertio principalirer.nume.23.ff.de appel.
Cautela,quod bannito capto producatur bannum, & quòd bannitus confiteatur,quod est ille talis,qui reperitur bannitus & cõdemnatus ꝓ tali crimine:& tali tempore:quia posteà potest executio fieri.Bar.in.l.diu⁹. col.ij.versi.vlterius.nume.5.ff.de custo.reo.
Cautela,quòd præstito iuramento pars statim petat testes examinari. Bar.in.l.damni.§.Sabini.ad fi.nu.9.ff.de dam.infec.
Cautela,quòd infirmus citatus mittat ad iudicem,& petat quòd termin⁹ prorogetur.Bar.in.l.quæsitum.nu.2.ff.de re iudi.
Cautela,q qñ quis dubitat cõdemnari in actione famosa,q litiget ꝑ procuratorem.Bart.in.l.furti.§.si quis alieno .nume.3.ff.de his, qui not.infa.
Cautela est,vt iudex faciat redigi in actis causam suspicionis,propter quã fidem dictis testium non adhibuit.Bart.in.l.testium.§.j.nume.1.ff.de test.
Cautela,vt conductor non expellatur de locatione , etiam si bona vendantur.Barto.in.l.qui fundum.nume.1.ff.de loca.
Cautela,vt colonus cogatur stare in locatione.Bar.in.d.l.qui fundum.nume.3.ff.loca.
Cautela,vt in actu,qui fit cum procuratore,dicas:litigo sub hac exceptione,saluo si ipsum apparebit post procuratorem:quia nolo habere ratum. Bart.in.l.inter quos.§.alieno.nu.4.ff.de dam.infec.
Cautela,vt testes qui inuiti deponere non tenentur , quando producuntur,facias scribi,in actis:quòd volentes deponunt Barto.in authen . presbyteros,nume.3.C.de Episco.& cleri.
Cautela,vt prohibitio cõtrahentium habeat impedire trãslationem dñij,est:quòd ꝓmittat poena,vel interesse si fiat cõtra.& pro tali pæna,& interesse,obligetur illa res,quæ prohibetur alienari:tunc enim propter ius pignoris,quod prohibens habet in re, impeditur translatio dominij:vt tradit Barto.in.l. qui absenti.§.j.ff.de acqui.pos. & in.l.si creditor.§.fi.ff.de distrac.pig.quem refert & sequitur Paul.de ca. in.l.fin.ad fi.versi.quærunt tamen doc.C.de re.alie.nõ alie.Alexan.in.d.§. j.in col.versicu.vnde.Bar.post Old.& idem Alexan.consi.lix.incip . viso themate.col.j.versi.quòd secundum dubium.in.v.vol.Do.Iason.in.l.qui Romę.§.cohæredes.in primo not.ff.de verbo.obli.
Cautela,vt mulier secũdò nubens,& filios habens,euitet pœnas iuris : est q faciat filios cõsentire tali matrimonio:quia hoc modo euitabit oẽs pœnas.nam poena,quę imponit matri transeunti ad secũda vota,nõ habet locum,qñ trãsit de voluntate filiorum:vt no.per gl.in authen.de nõ eligen. secun.nub.circa medium.in ver.copulẽtur.quam ꝓ singulari no.ibi Ang. in prin.in verbo,& prædicta vera.vbi dicit,quòd mater secũdò nubens, puniẽ pœnis inductis in fauorẽ filiorũ,qñ nubit filio inuito:secus si eo volẽte:qa tũc tales pœnas sustinet,per glo.ibi.Et hoc sequiẽ Lud.Ro.in cõsilio.ccxix.inci.ex thema.versi.quarto idem probaẽ.in.ij.col.ratiõe de qua ibi per eũ.Refert similiter,& sequitur do.Phi.Decius in consil.ccvj.incip. quęritur,an diuisio.in.ij.col.ver.& pro fundamento.lib.ij.subiungens,qđ consensus etiam tacitus filiorum sufficit:& probatur ex eo,quod no.Bal. in authen.ex testamen.col.pe.ver.sed statim quæro.C.de secun.nup.
Cautela,vt missus in possessionem ex primo decreto non possit eijci: est quòd faciat assignari reo terminum,intra quẽ docere debeat de iure suo: quia si non docet in termino.non audietur posteà secundùm Ange.in.l.à quo.ff.de dam.infec.quem refert & sequitur Paul.de Cast.ibi.versi.item per hanc legem. Et similiter refert & sequitur Alexan.in.l.si finita.§ . Iulianus.col.xviij.versi.item iuxta prædicta.eo.tit.
Cautela,si apparet quem esse procuratorem:& dubitatur de reuocatione mandati,est quòd præstetur satisdatio de rato sub conditione,quòd si appareat mandatum esse reuocatum teneat promissio de rato,& non aliter.Bar.in.l.prætor ait.ver.venio ad.q.ff.de dam.infec.& ibi Alexan.in.j. no.Et cui debeat esse dubium,an iudici,an parti:vide Bald.in.l.j. in.ij.col. versi.secundo quęro quando.C.de procu.
Cautela est,quòd opponẽs exceptionẽ cõtra executionẽ sentẽtiæ,offerat se incõtinẽti ꝓbaturũ,aliâs non impedit secũdũ Bar.in.l.fi.in fin.C.si ex

ſal.inſtr.quẽ refert & ſequitur Alexan.in conſi.ccxxxvij.incip.viſis proceſſibus.in.ij.col.ver.hodiè tamen.in.ij.vol.

Cautela eſt,qñ ſpõſalia,vel matrimonium ſunt cõtracta per impuberes, etiam proximos pubertati:& mulier nõ vult ratificare:quia debet ſtatim pubes effecta recedere à marito,vel contradicere.Præpo. Mediolañ.in.c. continebatur,in.ij.no.de reſpon.impu.

Cautela ad eneruandum effectũ famæ eſt:vt capituleť & offeratur probatio,quòd veritas eſt in contrarium.Nam cum veritas præualeat opinioni. c.veritate.& per totum.viij.diſt.præualebit iſta oblatio probationis:vt fama non operetur ſuum effectum.vt per eundem Præpo.Medio.in.c.tua. in.ij.colum.ver.& ſic habetis.de ſpon.

Cautela ad excuſationem tutorum,qñ faciunt aliquem actum dubium, eſt,quòd faciant de conſilio attinentium:& tunc ſi malè ſuccedat,non tenebitur pupillo de culpa.Nam ratione conſilij coniunctorum pupilli præſumitur abeſſe dolus & culpa tutoris,ſecũdũ Bald.in.l.polla.C.de his,qui bus vt indig.quem refert & ſequitur Alex,ibi ad fi.& idem voluit Pau. de ca.ibi in col.fi.ver.interdum eſt talis.

Cautela,ſi aliquis eſt iuſſus à teſtatore ad reddendum rationem ad certũ tempus ſub pœna:& ad ſoluendum reliqua,quæ reſtãt,ſi rationes ſunt intricatę prout plerũq; cõtingit in mercatorũ ratiõibus:ita,quòd nõ poteſt de facili reuideri intra tempus,quod reſtat:eſt quòd facias,ꝙ ſoluat aliqd in quo putat ſe eſſe ꝓ certo debitore,& pro reſiduo in quo apparebit,debitor,dare cautionem.Nã tũc euitabit pœnã ſecũdũ Ang.in.l.ſi ſe nõ obtulit.§.ait ꝑtor.ff.de re iudi.quẽ refert & ſequiť Phi.Corneus.conſi.cclxij. incip.pro euidentia.col.fi.ver.& ſi dicatur,in.iiij.vol.Et ideò ſi aliquis eſt condemnatus per iudicem ad reddẽdum rationem intra menſem ſub pœna:quo caſu intelligať condemnatus:vt ſoluat reliquũ pecunię,quod erit penès eum,ſecũdũ Ang.in.l.aduerſus.C.de vſur.& in.d.§.ait ꝑtor.& ibi. Imo.& Moder.& ꝑ do.Iaſ.in.l.j.in primo no.ff.qui ſatiſ.cogan.Igitur cautela eſt,ꝙ condemnatus compareat intra mẽſem,& dicat creditori calculata ratione:aſſero me debitorem in vno denario:ecce iſtum denarium:ſi liquebit me plus debere,ecce exhibeo actualiter fideiuſſores pro reſiduo. iſto modo euitabit condemnatus pœnam:vt ſuprà dixi.

Cautela,quòd obligatus ad rẽ vendendã ad id perpetuò non teneatur:eſt ꝙ interpelletur ille,cui venditio fieri debet,quòd emať:& ſi fuit in mora ꝑ duos menſes,habebit liberã poteſtatem vẽdendi,cui vult.Caſus eſt.in.l. qui Romę.§.cohæredes.ff.de ver.ob.ſecundũ.Ludo.Ro.in conſi.clxxxij. inci.in caſu propoſito.in fi.

Cautela,vt volẽs ſe excuſare à tutela,vel cura:faciat,quòd intra obſeruationẽ temporũ,de quib⁹ habeť in.l.ſcire oportet.ff.de excu.tut.& inſti.de excu.tut.§.q excuſare.iudex det curatorẽ huic liti pupilli,vel adulti : quo defendẽte cauſam pupilli,vel adulti:feratur ſnĩa:aliàs ſnĩa excuſationis tanq; lata cõtra pupillũ,vel adultum indefenſum,eſſet ipſo iure nulla:vt docet Mattheſi.in no.cxxxvj.incip.nota practicam.

Cautela,vt agẽs commodati,ex commodatarij leui,vel leuiſſima culpa: dicas in libello te commodaſſe ad requiſitionẽ ipſius,& hoc etiam habes ꝓbare:aliâs nõ tenetur niſi de dolo & lata culpa.Ad hoc enĩ vt commodatarius teneať de leui & leuiſſima culpa.eſt neceſſe,vt cõmodatũ fiat ad requiſitionẽ ipſi⁹:vt tradit Sali.in.l.ſi vt certo.§.interdum.ff.commodati.

Cautela eſt,ne permittas procedi contra criminoſum tanq; notoriè criminoſum,niſi prius diſcuſſa notorietate:quia ſi procedatur & pronuntietur cõtra eum,tanq; notorium criminoſum non poterit appellare:vt eſt text. in.c.cũ ſit Romana.ſecũdũ Præpo . Mediol.ibi.in.ij.col.in pe.no.de app. & in.l.conſtitutiones.ſecundùm vnum intellectum.ff.eo.

Cautela pro cõtrahẽtib⁹,vt in cõceſſionib⁹ nõ faciãt ſcribi, ꝙ ad cenſum ſit cõceſſio:ſed in emphiteoſim,ſi velint illos nõ ſoluẽdo,iure ſuo priuari. Nam in cõtractu cenſuali;licet cenſus non fuerit ſolutus quis iure ſuo nõ priuatur:vt tradit Panor.in.c.conſtitutus.col.fin.ver.ſecundo no.ſing.de reli.do.quem refert & ſequitur do.Phi.Decius in conſi.clxiiij . incip. non fuiſſet.in.j.col.ver.ſimiliter in contractu.lib.j.

Cautela,ſi venditor velit euitare periculũ,eſt:ꝙ faciat rẽ menſurari:vel ꝙ rei venditę tradat poſſeſſionẽ,ſecũdũ Ang.& Pau.de ca.in.l.ij.C.de peric. & cõmo.rei vẽ.quos refert do.Phil.Decius in conſi.clxxix.incip.viſo eleganti.in.ij.col.ver.quibus tamen non ob.lib.j.

Cautela eſt,ſi aduocatus velit impugnare pactum gratuitum factum à tutore,vel curatore:vt dicat,ꝙ debitum erat liquidum:vt tradit Ang.in.l.cõtra iuris.§.fin.ff.de pac.quem refert & ſequitur do.Phi.Decius.in conſil. ccxcvij . incip.non patitur.col.fi.ver.ſed his.lib.ij.Et vide Panor.in conſi.xxxix.incip.duo ſunt.ver.venio igitur.lib.j.vbi dicit cõmunẽ cõcluſionem eſſe,ꝙ licet debitum liquidum pupilli remitti non poſſit à tutore:ſecus tamen eſt in debito non liquido.

Cautela,vt reſpondens poſitioni impertinẽti nõ ſibi præiudicet,eſt : ꝙ ſi iudex te arctauerit ad reſpondendum poſitioni impertinẽti:tu proteſteris,ꝙ licet reſpondeas poſitioni,hoc facis propter iuſſum iudicis:tñ non intendis,quatenus ſint impertinentes illis reſpondiſſe : vel per reſponſionem illam tibi ꝓiudicari.Ita Gemi,in præfatio.vj.& in.c.ij.ſuper gloſſ.in verbo rationabili.de confeſ.li.vj.quem refert & ſequiť Præpo . Medio.in c.ſolicitudinem.col.xxvj.ver.& ideò per hoc membrum.de appel.

Cautela,vt ceſſet allegatio metus reuerentialis,eſt: quòd ex aduerſo allegetur præſentia amicorũ,vel cõſanguineorũ:& probetur eorũ interuẽtus. Pau.de ca.poſt Barto.& alios.in.l.translationem.ver.& dicit Barto.C.de tranſac.Adde,quòd idem facit præſentia iudicis,ꝙ amicorum,vel conſanguineorum,ſecundũ Bar.in.l.frater à fratre.in.xiij.col.verſicu.tertio quæro.quid de contractu emptionis.ff.de condi.inde.

Cautela pro clerico declinante iuriſditionem poteſtatis:vt euitet pœnam ſtatuti puniẽtis declinantẽ:eſt,quòd cleric⁹ nõ declinet,ſed pro ſuo intereſſe compareat ſuperior eũ reuocans,ratione ſui intereſſe,argu.c.ſi iudex. de ſen.excõ.li.vj.ſicut dicimus in ſeruo.l.ſeruus.ff.de pub . iudi.& in dño feudi reſpectu vaſalli.c.ex tranſmiſſa.de fo.cõpe.Ita Barto.in.l.pe.§.ad crimen.in.iiij.col.ver.item op.d.l.Lucius.ff.de pub.iudi.quem ſequitur Panor.in.c.ſi diligenti.in fi.de fo.cõpe.dicens hoc eſſe notandum:refert & ſequitur Feli.in repe.c.eccleſia ſanctæ Marię.col.xxix.ver.& retentis prædictis.in.iiij.q.de conſti.vbi etiam aggregat alias quatuor cautelas : quas (vt breuitati elaborem)non refero.

Cautela,qñ iudex eſt in calculo ferendæ ſnĩæ,eſt,quòd aduerſari⁹ faciat alteram partẽ,ſi reperitur in palatio,moneri ꝑ iudicẽ,ꝙ tali die & hora cõpareat ad audiendã ſnĩam:quia ſi nõ cõpareat,habebitur pro verò contumace,& nõ poterit appellare.Pau.de ca.in.l.ij. verſi.ſit ergo cautus.C.quõ & qñ iud.Et idem dicas,ſi nuntius in præſentia iudicis citat præſentem partem:quia pręſentia iudicis & partis facit,vt illa citatio habeat vim monitionis facta à iudice:vt dicit Bald.in.d.l.ij.in.j.col.ver. quartò quod hîc iudex.arg.l.ſi procuratori præſentis.ff.de obl.

Cautela eſt,quod emptor ſtipuletur de euictione tàm proprietatis,q̃ poſſeſſionis:& de ſumptibus vtriuſq; litis:& quæ ex hoc reſultabit vtilitas. Bald.in.l.j.ad fi.C.de peric.& con.rei ven.

Cautela,qñ aliqd datur inſolutum,eſt:quòd apponať pactum,ꝙ ſi cõtingat rem euinci,ꝙ à prima obligatione nõ diſcedať.& quæ vtilitas reſultare poteſt.Bart.in.l.ſi quis aliam.in.j.col.ver.alij dicunt.ff.de ſolu.

Cautela,vt valeat donatio,vel promiſſio facta abſenti nullo pro eo recipiente:puta,ſi dicerem in præſentia teſtium ego dono,vel promitto Titio centum:ſi Titius nõ eſſet præſens,nec aliquis pro eo reciperet,nõ valeret donatio,vel promiſſio:quæ requirunt conſenſum duorum:ideò facias,ꝙ notarius recipiat nomine abſentis,aliâs etiam ſi abſens hoc ſciens poſteà ratificare non valeret:quia careret fundamento.Pau. de Caſt.in.l.j.§.pactum.ver.no.ex tex.ff.de pac.

Cautela eſt,ꝙ actor cõtinuet proceſſum cõtra hæredem:vel faciat dari curatorẽ hæreditati iacenti,& cõtinuet cũ illo,& illũ faciat citari:quia ſi continuať cũ defuncto,nihil valet cõtinuatio:nec ꝓdeſſet ignorãtia de morte defuncti:vt tradit Pau.de ca.in.l.pe.ff.quæ ſen.ſine ap.reſcin.Adde eundẽ Pau.de ca.in.l.in ſumma.§.fi.ff.de re iudi.

Cautela,vt ꝓcurator ſubſtituens poſſit cãm gerere:eſt quòd in mandato ponanť iſta verba,ꝙ poſſit ſubſtituere.& etiã cum ſubſtitutis remaneat ꝓcurator.Idẽ forſan ſi diciť in mãdato,ꝙ poſſit ſubſtituere ſemel & pluries:vt tradit Bar.in.l.ꝙ ſi fortè.§.quid ergo.ver.vlterius no.ff.de ſolu.

Cantela,vt accuſatus pro delicto ꝓ quo in defectũ pœnę pecuniarię,corporalis imponiť,nõ carcereť,eſt quòd ſoluat pecuniam fiſco ſub cõditione.ſi condemnabitur Bar.in.l.j.ver.quæro quid ſi venit.ff.de cuſt.reo.

Cautela,ꝙ ſi rei exiſtentis prope flumẽ aliquis allegaret pręſcriptionẽ dicens ſe tanto tempore pręſcripſiſſe:eſt ꝙ tu ex aduerſo alleges inundationem fluminis:& ſic dicetur interrupta præſcriptio:vt per Pau.de Caſt. poſt Bar.& alios in.l.iij.§.Labeo.ff.de acqui.poſ.Et de qua inundatione intelligatur,vide Alex.ibi.

Cautela,ꝙ qñ mercatores vident tẽpeſtatẽ,ſi non dubitant periclitari, nõ debẽt dicere magiſtro,quid actuarus ſit:quia ſi dicunt,ꝙ faciat tale quid: puta,ꝙ nauẽ exarmet:vel aliquid aliud,quod ſibi reſultat in damuum:poterit ab alijs repetere tanq; de voluntate , vel mandato ipſorum fecerit. Pau.de Caſt.in.l.ſi laborante.§.ſi conſeruatis.verſicu.not.cautelam . ff.ad le.Rho.de iac.

Cautela,qñ ad impugnandũ pactum opponiť de inſinuatione nõ facta, eſt,quòd facias articulũ,ꝙ debitũ nõ erat liquidum:vel ꝙ nõ fuit factnm ex mera liberalitate:& quæ ex hoc reſultabit vtilitas.Pau.de Ca.in.l.contra iuris.§.ſi filiuſfa.ver.item no.quod omne pactum.ff.de pac.

Cautela,qñ eris aduocatus,vel ꝓcurator rei,quem actor fecit cõueniri coram iudice incõpetẽti,credẽs quòd eſſet iudex cõpetẽs rei:eſt cũ cõpares pro reo,nõ debes opponere exceptionẽ iudicis incõpetẽtis:quia hoc modo iuſtrueres actorẽ:vt cõueniat te coram iudice cõpetẽti:vñ nihil opponas ſup incõpetẽtia iudicis,ſed patiaris ꝙ fiat proceſſus:& poſteà opponas:quia irritabis totũ ꝓceſſum & ſnĩam:quia ſola ſciẽtia rei nõ facit illũ iudicẽ cõpetentẽ:vt dicũt Bal.& Pau.de ca.in.l.ſi per errorem . ff.de iur. om.iudi.Dicũt tamẽ,quòd licet iſta cautela ſit honorabilis,tamen in foro pœnitentię eſt abſtinendũ:quia docet damnare animã,ſicut & alibi dicit Cy.in.l.vnica.C.vt quæ deſunt aduo.vbi diſſuadet tales cuatelas , & reprehendit illos ita malitioſè procedentes:dicens,ꝙ reportant gloriam in hoc mundo:ſed in alio pœnã ęternam:& ita refert Pau.de caſt.in.l.edita. col.iij.ver.ideò dicit Spe.C.de eden.vbi in ſimili dicit eſſe cautelam quod qñ actor producit libellum obſcurum.vel incertum,vel alternatiuum:nõ debet reus petere,vt libellus declareť.ſed debet ſimpliciter opponere,ꝙ libellus non procedit:quia malè conceptus eſt.Ita magiſtraliter Spec.in ti. de libel.concep.§.fi.ver.cautus tamen ſis.

Cautela alia ad irritandum proceſſum,qua vtunť malitioſi procuratores,

dum re-

dum respondēt libello, in fine responsionis suæ cautè dicunt: & petit iura ri de calumnia. &c. & posteà non curant petere: vt sic processus reddatur nullus, si actor non iurauit, quia iuramentum calumniæ bene potest tacitè remitti. vt in c. j. de iura. cal. in vj. sed si petitum sit, & non sit præstitum, totus processus redditur vsq; retrò nullus. l. ij. §. sed quia veremur. C. de iura. cal. de quo vide per do. Ias. in l. iusiurandum, & ad pecunias. §. qui iusiurandum. in primo not. ff. de iureiuran. Et adde, quòd nec valet consuetudo, quod aduocatis & procuratoribus non deferatur tale iuramentum, cũ illi magis nouerint calumniari, quàm simplices partes: vt dicit Ludo. Ro. singu. ccccxxiij. incip. tu habes. alleg. gloss. in l. ab Anastasio. C. manda. vbi dicitur, quod aduocati omnia mala nouerunt. Et an aliqua ratione possit introduci consuetudo, quæ tollat istud iuramentum calũ. vide Panor. in c. cęterum. col. fi. versicu. vlti. & gloss. de iura. calum.

Cautela, vt donatio causa mortis non possit reuocari est: vt facias q̄ notarius in instrumento apponat illa verba, quæ notarij semper solent apponere scilicet quòd dictus donator promisit dictam donationem: & prędicta omnia rata & firma habere, nullo vnq; tempore contrauenire &c. quia per alia verba donatio causa mortis, quæ de natura sua est reuocabilis efficiť irreuocabilis. Nam q̄n in donatione causa mortis est facta promissio de ea non reuocãda: tũc assumit naturam donationis inter viuos. & donatio inter viuos appellatur, & multò fortius, q̄n vltra dicta verba etiam interuenisset iuramentum. do. Iason. in l. non omnis. in ij. not. ff. si cer. peta.

Cautela alia est, vt facias, quòd per notarium in instrũo donationis causa mortis fiat mentio hæredum donatarij: videlicet talis persona donauit talem rem Titio & hæredibus suis. Nã isto casu, q̄n in donatione cã mortis est facta mentio hæredum donatarij: talis donatio censetur donatio inter viuos. Et ratio est: quia donatio inter viuos bene transmittiť ad hæredes: secus autē in donatione causa mortis: quia illa nõ trãsmittiť, si contingat donatarium mori ante ipsum donatorem, vnde cũ in ipsa donatione sit facta mentio hæredum: donatio in dubio censetur donatio inter viuos. Ita singulariter tenet Bal. in l. ij. col. pe. versi. quid em̃ si iste fili⁹. C. de iure dot. quem refert & sequiť do. Iason. in l. non omnis. col. iij. ver. secundò infero. Do. Tho. Ferrat. cautel. xxx. Et his duabus cautelis poteris illaqueare donantem causa mortis: vt non possit ipsam donationem reuocare. Caueas tamen talibus remedijs & similibus abutendo, animam tuam illaqueare, & apud inferos sepelire: vt alibi admonet idem Doct. Tho. fer.

Cautela, q̄n datur exẽplum alicuius instrumenti in iudicio, vt plenè probet: est, quòd notarius dicat: hoc est exemplum cuiusdam instrumenti producti per talem, cuius copia datur de voluntate dictæ partis, & de mãdato iudicis. Barto. in authen. si quis in aliquo. in prima oppo. C. de eden.

Cautus sis tu, qui practicas palatium, quando opponitur exceptio, quę est propriè actionis exclusio: debes in actis replicare: nec iudex posset supplere, quanuis ex actis sibi liqueret: secus quando non est propriè exceptio actionis exclusio. Ita dicit Ange. in l. ij. per illum text. C. de iudic, quem refert & sequitur Pau. de cast. ibi in col. fi. versi. item. do. Ange. & similiter do. Iason. ibi. in fi.

Cautela est, si debes alicui centum, q̄d soluendo. x. dicas pro residuo: quia si creditor tuus accipiat pro residuo: illa dictio residuo, p̄bat q̄ totum fuerat solutũ, vñ si creditor cõueniat te ad alia nonaginta, est p̄sumptio p̄ te, q̄ illa solueris. Ita dicit Pau. de cast. in l. ij. ver. sed q̄ro. C. de hęre. insti. p gl. no. in l. si ex pluribus. in prin. in gl. in verbo, reliquũ. ff. de solu. Et ideo creditor recipiẽs solutionem debet esse cautus, quod non apponať in instrumẽto: vel in libro mercantię, quod pro residuo recipit, secũdũ Pau. de cas. ibi. quẽ refert & sequiť do. Iason in d. l. ij. in j. col. ver. item ad istum tex. & Bar. cepo. in cautel. cxxj. dicit istam cautelã esse perpetuò menti tenendã: quia est de pane lucrando. Caue tñ ne ea & similibus vtaris ad malum: ne sit de pœna ęterna lucranda: vt alibi etiam admonet idem Cepol.

Cautela, vt emens rem hæreditariam ab hærede, non possit conueniri à creditoribus hæreditatis, vel legatarijs, est: vt faciat apponi ista verba in instrumento emptionis: quòd talis hæres vt hęres, cum beneficio inuentarij pro satisfaciendo creditoribus & legatarijs vendidit sibi talem rem hæreditariam: & exburset pecuniam ipsi hæredi præsentibus creditorib⁹ & legatarijs, & immediatè recipientibus dictam pecuniam ab hærede: & ita scribatur in instrumento emptionis, sine solutionis pecuniæ factæ per emptorem: & tunc erit securus: vt tradit Pau. de cast. in l. fin. §. licentia creditoribus. ad fi. C. de iure deli.

Cautela, q̄n agiť de ęstimãda aliqua re eo, quia vẽditor dicat se deceptũ vltra dimidiã iusti p̄tij, est: q̄ cõsyderes p̄sonã vẽditoris, si erat implicita debitis: vel si dedit fideiussorẽ: vel nõ: vt ex hoc possit cõcludi, q̄ talis res existens hominis, sic impliciti debitis: non reperisset emptorẽ tantę q̄titatis. Idem in similibus qualitatibus rerum. quę habẽt augere & diminuere pretiũ nõ emẽs rem ab implicito & inuoluto multis debitis, q̄ non pōt p̄stare fideiussores de euictione: nõ videť vẽdidisse infrà dimidiã iusti p̄tij: licet si nõ esset implicitus debitis sec⁹ esset: quia quilibet carius emeret à securo vẽditore, quàm ab eo, q̄ nõ est securus. Et ideò sis cautus, si venditor dicat se deceptum vltra dimidiã iusti pretij: tu emptor econtrà capitulabis, quòd ipse erat implicitus multis debitis, & non dedit, nec poterat dare fideiussorem de euictione. & propterea res multo minoris pretij ęstimatur ita docet Bart. in l. j. §. si hęres. versi. & ideò. sub nume. 3. ff. ad. Trebel.

1 Cautela, vt inuẽtor rei alienę euitet suspicionẽ furti, est: quòd faciat precon̄izari & ĩtimari rei inuẽtionẽ: & q̄cq̄d expendet recuperabit à dño. Panor. in c. dudum. el. ij. col. vj. ver. consulitur. post nu. 18. de elec. fo. 211.

CORSE. Adde nũq̄d cæc⁹ possit esse iudex: dic, q̄ sic. ff. de iud. l. cæc⁹. à postulãdo aũt repelliť. ff. de postu. l. j. §. casum. Et q̄ possit esse iudex, intellige secũdũ gl. & doc. ĩ. d. l. cæc⁹. q̄n erat iudex ante, q̄ efficereť cæc⁹, qa al's nõ posset. Et an cæc⁹ possit esse testis: Spe. in ti. de teste. in. §. j. ver. sed nũq̄d cæc⁹. dicit, q̄ videreť, q̄ nõ: qa nõ pōt visu cognoscere, licet auditu sic: credit tñ, q̄ pōt cũ nõ sit p̄hibit⁹. ff. de testi. l. j. & sequiť ibi Io. And. in addi. allegat q̄d no. in aut. de hær. & fal. in. §. si verò absunt. in gl. no. testimoniũ. Et adduco. d. Abb. & oẽs Canonistas. in. c. p̄tereà. de testi. vbi Abb. nu. 9. dicit, q̄ cęc⁹, seu ille q̄ fuit retro cortinã, vel tenuem parietem. habẽs voces cõtrahẽtiũ notas, pōt deponere sup cõtractu, seu verbis p̄latis à tertio vt est gl. no. ij. q. ix. c. testes. & ĩ. l. ĩ summa. in. §. idẽ Labeo. ff. de aqua. plu. arcẽ. & idẽ ibi Bar. & p Cy. ĩ. l. testiũ. C. de testi. & p cano. in. c. ij. de cõsue. licet aliq̄ dicãt: vt Ang. ĩ. l. si nõ sp̄ali. C. de testi. q̄ tales nõ faciũt plenã p̄bõnẽ: qa potuerũt decipi in voce. & Spe. ĩ pal. loco dicit esse verũ: maximè de his, q̄ vidit prius, q̄ fieret cæc⁹. Nã fact⁹ cæcus retinet dignitatẽ: vt in. d. l. cæc⁹. & ibi gl. & ff. de sta. ho. l. q̄ furere. & verũ est, si prius voces cõtrahẽtiũ notas habuit. & ista est cõis opi. Nec ob. q̄ dicit Ang. q̄d in voce decipi pōt. Nã & visus decipiť q̄nq;: quia ocul⁹ sæpe falliť. xxvij. q. j. c. nec aliqua. & ĩ. c. cãm mr̃imonij. de p̄ba. Itẽ Cy. in. d. l. testiũ. dicit, q̄ q̄uis vox mutari possit: tñ attẽdi debet id, q̄ cõiter accidit: p id q̄d no. in. l. non epistolis. & ĩ l. neq; natales. C. de p̄ba. & ĩ. c. j. de cle. non resi. & vide pulchrè p Sali. in. d. l. testiũ. in. viij. col. in ver. quæro sexto, an cæc⁹ admittať ad testimonium in his, quę principaliter requirũt auditũ: alle. glo. in. d. §. si verò absunt. dicit, q̄ in alijs casibus prӕterq̄ visus admittiť: quia prohibitus nõ reperiť, p. d. l. j. Fallit in instrũo inuẽtarij: vt in. d. §. si verò absunt. Addit Iac. de Are. q̄ in cã testamẽtaria, nõ debet admitti: qa licet cõtrahentes possint ex voce cognoscere. ar. ff. ad Silla. l. j. §. eodẽ tecto: tñ testatorẽ non sic faciliter: qa vox ipsi⁹ p̄pter infirmitatẽ est alterata. Alij distinguũt: aut testificanť de facto gesto ante, q̄ esset cæc⁹: & pōt: vt in. d. l. q̄ furere. Aut de facto posteà gesto: & tũc aut asserit p̄sonã, de qua testificať se bene habere notã vocẽ: & tunc admittitur. ar. d. §. eodẽ tecto. Fallit in casibus prædictis. Aut hoc nõ asserit: & tunc nõ admittať. ¶ Aduerte vbi Iac. de are. eum repellit in causa testamentaria: forti⁹ videť admitti, q̄ in cõtractibus: quia in cõtractibus regulariter vn⁹ testis p̄bat semiplenè. & ideò vnicum testem, cæcum repelleret: quia faciliter potest decipi. & si habet aliũ cõtestẽ nõ cæcũ, nõ vr̃ Sali. q̄ ita facil'r debeãt p̄bare sicut in testamẽtis, si ex septẽ vn⁹ sit cæc⁹: qa p̄pter authoritatẽ tãti numeri testiũ sibi cõtestiũ, nõ pōt sic facil'r esse decept⁹: sicut q̄ habet vnicũ cõtestẽ tm̃. ar. ff. de edẽ. l. si quis ex argentarijs. §. j. cogitandũ tñ relinquit. & alle. Spec. in præalleg. loco. in. ix. col. Et q̄ cæcus & mut⁹ dummodò audiant, possint testificari simpliciter tenet gloss. iij. q. ix. in. c. testes. Ratio Salic. mihi placet in testa-

Citatio

ralis.§.cūm autem.nu.5.de offi.deleg.fo.123.

5 Clausula appellatione remota operatur hodie sicut olim, nec contra eam reperitur aliquid innouatum.in.c.vt debitus.nu.13.de appel.fo.158.

Clausula appella.re.quos effectus operetur.ibi.nu.14.

2 Clausula promittens habere ratum posita in procuratorio, an operetur speciale mandatum.in.c.contingit.nu.3.de transac.fo.174.

2 Clausula ꝙ si nō omnes aut duo &c.verificatur in vno alterius vices gerente.in.c.licet vndiq;.nu.1.de offi.deleg.fo.123.

Clausula vos, vel alter vestrum &c.verificatur in vno tantū.ibi.nu.2.

3 Clausula appel.remota non tollit facultatem appellandi ex notorio grauamine,& a casibus in iure expressis.in.c.ex conquæstione.nu.5. de rest. spolia.fo.223.

2 Calusula altè vel bassè posita in compromissis operatur, vt respectu lesionis non possit peti reductio ad arbitrium boni viri.in.c.si.numero.4.de maio.& obe.fo.169.

2 Clausula supplentes omnem defectum quid operetur,& alius circa Papam non potest supplere defectum in contractibus vel iudicijs.in.c.j.nume.5.de transac.fo.173.

CORSE. Ego dico idē esse in Regibus & Principibus in Regnis suis nō recognoscentibus superiorem,cū sint monarchæ,& gaudent eisdē priuilegijs in Regnis & principatibus suis,quibus Papa & Imperator in vniuerso,p id quod voluit Bald.in.c.cùm venissent.de eo qui mit.in pos.& Bart.in.l.infamē.ff.de publi.iud.& Abb.in.c.quæ in ecclesiarum.de cōsti.nu.1.fo.201.& Inno.in.c.cùm.P.tabellio.de fide instru.

2 Clausula ꝙ si non omnes &c.operatur quod tunc vnus potest sine alio, qn̄ certum est,ꝙ alter est impeditus:aliâs secus.in.c.prudentiam. nu.1.& nu.2.de offi.deleg.fo.108.

Clausula omnes aut duo &c.denotat,ꝙ alij possunt cognoscere: licet nō constet de impedimento consortum.ibi.nu.3.

Clausula si omnes nequiueritis interesse,tu frater Eepiscope procedes,qd importet? ibidem.

2 Clausula in pace dimittas,quid importat? Anto.in.c.veniens.num.14.de fil.præsby.fo.69.

5 Clausula ex certa scientia,quid importet?in.5.ea q̄.nu.3.de re iud. fo.64.

Clausula ex certa sciētia idē importat,ꝙ clausula ex plenitudine potestatis.ibi.nu.8.fo.eo.

3 Clausula,peto mihi de prædictis iustitiam fieri &c.quid importet?in.c.ij. nu.52.de ordi.cog.fo.188.

6 Clausula cōtradictores quiescēdo &c.dat iurisditionē iudici nō solū īter partes,sed etiā inter extraneos,cōtradicētes de facto:& quāto tpe duret talis iurisditio,& qd cōphēdat?in.c.p illorū.nu.9.& nu.10.de pb.fo.41.

1 Clausula,conscientiam tuam grauamus,an importet,ꝙ causa sit indelegabilis?in.c.cùm in veteri.nu.4.de elec.fo.207.

6 Clausula in fine posita nō refertur ad pximiora,si ex tali relatione resultaret absurditas.in.c.postulasti.nu.7.de iurepatro.fo.250.

5 Clausula supplentes de plenitudine potestatis,omnem defectū faciat de inualido validū.in.c.j.nu.7.de confir.vti.vel inuti.fo.174.

2 Clausula si non omnes poteritis includit voluntatem.in.c. prudentiam. §.adijcimus.nu.1.2.4.de offi.deleg.fo.110.

2 Clausula appellatione remota,non operatur circa tertios pro suo iure cōparentes.in.c.super eo.nu.4.de offi.deleg.fo.104.

3 Clausula decidas sine debito,non dat formā sed instructionē,& sn̄ia lata cōtra debitum finē nō est nulla.in.c.cū ad sedē.nu.3.de resti.spo. fo.237.

1 Clausula omnis quæ posset mouere Principē ad nō facilè rescribendū, est ponēda in supplicatione.in.c.ad aures.nu.4.de rescrip.fo.59.

2 Clausula,cōsciētiā suā oneramus,nō inducit electionē industriæ personalis adeò ꝙ cā est delegabilis.in.c.si.§.is aūt.nu.7.de offi.dele.fo.136.

5 Clausula appellatione remota posita, vel alia clausula in medio literarū, an referatur & ad præcedentia,& ad sequentia?in.c.inquisitioni.nu.1.3.4.5.de appel.fo.172.

Clausula appel.remo.operaṫ hodie effectū suum,sicut & olim.ibi. nu. 2.

4 Clausula seruato iuris ordine procedas,vel non seruato,quid importet?in c.quintauallis.nu.42.de iureiur.fo.185.

CORSE. Doct.excel.Aduerte ꝙ Inn.quē refert Abb.in.c.quintauallis.dicit ꝙ innuit,ꝙ cōpromittiṫ in eū taꝗ̄ in arbitrū illa verba, ꝙ possit procedere seruato ordine iudiciario:alia verò verba ꝙ possit pcedere nō seruato ordine iuris,innuūt ꝙ taꝗ̄ in arbitratorē.iō secūdū eū si processit seruato ordine iuris,stabiṫ dicto suo etiā iniquo,qa videṫ pcessisse vt arbiter.Si verò pcesit iuris ordine nō seruato,tūc nō valebit dictū suū nisi sit equū,vel ad æquitatē redactū,q videṫ pcessisse vt arbitrator.d.Ab. ibi dicit,ꝙ salua ei⁹ reuerētia,nō sequiṫ hoc dictū:qa licet possit eligere alterā viā,tn̄ ī nō eligēdo pcedere videṫ vtraq; authoritate.p id qd̄ no.Inno.in.c.cū ex officij.de pscri.& adducit alia:de quibus vt ibi per eū. mihi videṫ ꝙ Inn.rectè loquaṫ. pcedit em̄ dictū eius,qn̄ apparet,ꝙ pcessit seruato ordine iudiciario,vel non seruato ordine iudiciario:qa si pcessit ordine iuris seruato,erit arbiter.si verò nō seruato iuris ordine pcesit, erit arbitrator.& ad hoc adduco eundē Abb.in.d.c.cū ex officij.vbi dicit,ꝙ inspicienda sunt acta causæ,an processerit vt ordinarius, vel vt delegatus. nam si processit vt ordinarius,non valet iudiciū:vt in simili no.Barto.in l.vna.C.qui pro sua iuris.si verò vt delegatus valebit si verò sumus in dubio valebit ar.l.quoties.ff.de reb.du.c.Abbate.de ver.sig.cū si.cùm ergo iste habeat cōmisionē,& in eum fuit cōpromissum,vt possit pcedere vt arbiter & arbitrator, inspicieda erunt acta causæ.& si processit seruato ordine iuris erit arbiter:qa arbitria redacta sunt ad instar iudiciorum.l.j.ff. de arbi.si verò non seruauit ordinē iuris,erit arbitrator.& ita procedant dicta Inn.Aut sumus in dubio & tunc procedat doctrina Abb.& sic mihi videtur,ꝙ Inn.in hoc non sit reprehensione dignus.

5 Clausula appellatione remo.nō excludit,quin citatus possit appellare,si locus nō esset tutus tam sibi,ꝗ̄ illis quos ducit secum vt procuratores & similes.in.c.ex parte tua.nu.1.2.&.5.de appel.fo.144.

2 Clausula,prout tibi videbitur, vel ad velle suum & similes, important arbitrium iustum.Ant.in.c.cùm de tua.j.nu.3.de corpo.viti.fo.79.

2 Clausula,petens sibi ius & iustitiā fieri,quid importet?in.c.j.nume.2.de offi.deleg.fo.94.

2 Clausula appellatione remota nō refragaṫ,quin Papa possit admittere appellationem,cui debet parere,ꝙ primò commisit causam appellatione remota.in.c.pastoralis.§.præterea.nu.1.3.4.de offi.deleg.fo.121.

Clausula appel.re.non licet impedire executionem sententiæ,nisi supior ex certa scientia admiserit appellationem.ibi.nu.2.

2 Clausula liberam habens facultatem,non habilitat inhabilem.Anto.in.c. ex parte.el.ij.nu.1.de corpo.viti.fo.79.

1 Clausula ꝙ si non omnes &c.quid importet?in.c.sciscitatus.numero.2.de rescrip.fo.63.

3 Clausula,ꝙ procedatur simpliciter & purè,quid significet?& nō tollit ordinem iudiciarium.in.c.dilicti filij.nu.4.de iudi.fo.26.

Clausula,non obstante iuris solennitate,importat ꝙ solennitates iuris ciuilis tātum sint sublatę.ibi.nu.6.

Clausula,prout volueris,quid significat?ibi.nu.8.fo.27.

Clausula,non se astrigens,quid importat?ibi.nu.16.

1 Clausula in fine posita,an,& quando cōcernat præcedentia?in.c.cām que. nu.5.de rescrip.fo.72.

6 Clausula,si ita est,semper subintelligitur in cōfirmatione facta per Papā. in c.dudum.nu.8.de decimis.fo.193.

6 Clausula etiam odiosa in fine posita concernit omnia præcedētia, etiam diuersa.in.c.extirpandę.§.qui verò.nu.11.de præbē.fo.50.

1 Clausula omnis quæ posset mouere Principem ad concedendum non rescriptum,est necessariò exponere ipsi Principi:aliâs esset surreptitiū Principum.in.c.cęterum.nu.3.de rescrip.fo.54.

7 Clausula,vt tibi visum fuerit,importat arbitrium boni viri.in.c.significauit.nu.4.de pœni.& remi.fo.204.

5 Clausula appella.remota,an extēdatur ad omnem appellationem vel ad friuolam tantum?in.c.super.nu.10.de appel.fo.119.

6 Clausula posita in rescripto ad beneficia, videlicet,seu quocuq; modo vacet,vel per alterius cuiuscuq; personæ,operatur multū in materia bn̄ficiali.in.c.ex parte astensis.nu.13.de concef.præben.fo.79.

5 Clausula appel.remota nō excludit,quin iudex possit remoueri ex legitima causa.in.c.nouit ille qui.nu.3.de appel.fo.139.

4 Clausula saluo iure addendi & diminuendi est necessaria in libello.in.c.inter dilectos.nu.10.de fide instru.fo.126.

4 Clausula,moneas & inducas,non designat præcisam compulsionem.in.c. j.in prima nota.de testi.cog.fo.110.& in.c.ij.nu.2.4.de spō.fo.3.

CORSE. doct.excellentissimus.Contrariū tenuit idē Abb.in.c.cū infirmitas.in.ij.no.de pœni.& remis.Fede.de se.cōsi.iij.& seq.Barb.in.c.ex plentia.de pig.& in.c.nā concupiscentiā.de cōstit.vide Abb.in.c.ex tue. de simo.nu.5.& in.c.tua nos.el.ij.de iureiur.Io.andr.Archi.& Domi. post Io.de deo.Egidi.& alios.& ibi etiā per Ioan.de lig.in.c.cū si pauper.de præbē.lib.vj.& diuina fauēte gratia hāc cōcordiam cōcepi,aut lex, canō, seu alia dispositio vtitur istis verbis apponendo posteà verbum cōpello, seu simile verbū,& tūc per talia verba non designatur præcisa cōpulsio.& ita procedant.c.j.de testi.cog.& alia iura quæ vltra hęc verba apponunt verbū,cōpello,seu simile:aut apponūtur ista verba in lege,& posteà per verba sequentia innuitur compulsio.& tunc dic ꝙ talia verba intelligun-tur cū effectu,& sapiunt quasi quādam compulsionē.& ita procedat tex. d.c.cū infirmitas,& quod voluit ibi do.Abb.aut ista verba apponuntur simpliciter,nec sequentia aliud inducant:& tūc in dubio attenta eorum propria natura important præcisam compulsionem per iura & motiua,ꝗ adducit Domi.post alios in.d.c.si pauper.nā à propria significatione verborū,non est prima facie recedēdū.l.non aliter.ff.de leg.iij.c.& in his.& in.c.fi.de verb.sig.nisi materia subiecta aliud suaderet.vt in.d.iuribus notatur.Prēterea vbi talia verba apponerentur in cōmisione,seu delegatione causarū,daretur alicui iurisditio,& delegās apponeret hæc verba, absurdum esset dicere,ꝙ talia verba non importarent coertionem ex quo iurisditio sine coertione esset delusoria,per ea quę habentur in.c.pręterea & in.c.ex literis.de offi.deleg.facit.l.ij.ff.de iuris.o.iud.& in.l.ad legatū &.l.ad rem mobilem.ff.de procu.

2 Clausula appellatione remota,non potest poni per inferiorē à Papa etiā per legatum de latere.in.c.super questionū.nu.3.de offi.dele.fo.117.

Clausula,ꝙ si non omnes,quid importet?in.c.quoniam.numero.5.&.6.de offi.de leg.fo.102.

1 Clausula,si ad mandatū nostrum alium non recepistis,quid importet, & quid differat

quid differat,à si ad mādatū Papæ,&c.in.c.literis.nu.6.de rescrip.fo.102.

1 Clausula solita apponi in aliquo instrumēto,si fuerit casu omissa,habetur pro apposita.in.c.cum.m.nu.5.de constitu.fo.32.

1 Clausula,& quidā alij,& res aliæ posita in rescripto, comprehendit personas,vel res inferiores,vel æquales expressis.in.c.sedes apostolica.nu.1.6.9. de rescrip. fo.67. & seq.

Clausula & quidam alij comprehendit tantum quatuor.ibidem.nu.3.

3 Clausula,saluo iure addēdi vel diminuēdi, quid importet?in.c.ij.nu.28. de libel.obla.fo.123.

5 Clausula appellatione remota tollit omnem appellationē,quæ à iure expresse non indulgetur.in.c.pastoralis.nu.2.&.3.de appel.fo.149.

Clausula quātumcunq; odiosa posita in rescripto,debet aliquid operari. ibidem.nu.2.

Clausula appellatione remota potest apponi à Papa,vel ab Imperatore, & aliquando à iudice inferiore,& omnibus qui de iure,vel de facto non recognoscunt superiorem.ibi.nu.4.5.

Clausula appel.remota etiam operatur effectus multos.ibi.nu.8.

Clausula appellationis operatur hunc effectum,quòd per appellationem interpositam non suspenditur iurisditio iudicis à quo,nisi fortè iudex ad quem inhibuerit.ibi.nu.9.13.&.16.fo.105.

Clausula appel.remota non tollit,quin notoriè grauatus possit appellare.ibidem.nu.14.

2 Clausula,quòd si non oēs &c.non excludit,quin fiat inquisitio. & quā? in c.cùm causam.nu.1.de offi.deleg.fo.112.

2 Clausula prouideas in aliqua ecclesiarum talis diœcesis an cōprehēdat ecclesias ciuitatis?Ant.in.c.accepimus.nu.8.de ęta.& quali.fo.62.

Clausula,vt liberum sit?importat,vt quis non teneatur requirere cōsensum alterum.in.c.si pro debilitate.nu.5.de offi.dele.fo.95.

1 Clausula rato manente pacto,non operatur respectu conuenientis,sed ob seruantis.in.c.cùm inter.R.nu.12.de elect.fo.156.

5 Clausula appel.re.nō tollit quod anteq̄ quis citet non possit aliquo respectu iurisditio iudicis suspēdi.in.c.meminimus.nu.2.de appel. fo.117.

1 Clausula in fine posita non respicit præcedentia,quando ex tali relatiōe sequeretur absurdū.in.c.ecclesia vestra.el.ij.nu.5.de elec.fo.216.

1 Clausula,& quidam alij,non semper comprehendit pares vel minores.in c.Rodulphus.nu.2.&.10.de rescrip.fo.99.&seq.

2 Clausula consueta in literis apponi,habetur pro apposita. Ant.in.c.accepimus.nu.2.de ęta.& quali.fo.62.

CORSETVS. De clausula toties quoties opus fuerit? vide Ang.& ibi Moder.in.l.si finita.in prin.ff.de dam.infect.& Ange.in.l.oratione. de ferijs.& in.l.ij.§.exhibendi.ff.de custo.reo.Spe.in titu.de arbi.§.sequi tur.ver.sed pone quod actum est,quod possit pronuntiare,quoties voluerit.Bald.in.l.si duo.§.semel.ff.de arbi.sentit Cyn.in.l.cùm antea.C.eo. Bal.in.l.j.C.de his quę pœ.nomine.in.xiij.col. vbi allegat glo. in.l. cum quæstio.C.de leg.& ibi Sali.& Alexan.Sed pro certo illa glos. exponit verbum sæpius,& non verbum toties:sed potest dici, quòd allegauit in simili.facit quod voluit Bal.in.c.sua.de appel.& vide Ange. in terminis. in.l.quòd si nolit.ff.de edil.edi.& Roma.in rep.rub.de arbi.in.xviij.co. & Bart.in.d.l.si duo.§.semel.ff.de arbi.& quod voluit Spe.in tit.de pig. §.j.ver.sed cùm pignus pignori.& conclude,quòd verificatur in duabus vicibus.& vide do.Card.& do.Barba.in.c.ij.de constit. & vide omnino Io.de imo.& Mod.in.d.l.si finita.in princi.vbi tenuerunt contra Ange. stat difficultas quid dicendum,& iudicio meo non potest dari in hoc certa regula,sed attendi debet materia subiecta.argu.in.l.si vno.ff.loca.& ad hoc adduco.d.Card.in dicto.c.ij.vbi dixit,quòd ista dictio quoties,quādoq; importat idem,quod frequenter, seu multoties quandoq; importat idem,quòd semper & omni casu.l.sicut in annos.ff.quibus mod. vsu. amit.aliquando vsq; ad tertiā vicem exclusiuè.vt in.c. omnes Episcopi. ij.q.vj.vbi dicitur appellari posse toties,quoties opus fuerit . & ibi vide bo.glo.& tamen quis non habet potestatem appellandi tertia vice.C.ne lic.ter.prouo.c.sua.de appel.concludit,quòd importat plus & minus secundum naturam eius,cui adijcitur,& optimè loquitur.nam clausula ex præcedentibus & sequentibus regulatur.c.secundo requiris. de appella.l. talis scriptura.ff.de lega.j.in dubio tamen statur cum communi opinionione,quòd talis clausula verificatur in bino actu propter infinitatem euitandem.

5 Clausula appellatione remota posita in cōmissione causæ, nō tollit quin iudex possit ex aliqua iusta causa recusari.in.c.postremo.nu.1. de appellatio.fo.133.

7 Clerici si decesserint ab intestato sine heredibus, vel ecclesia eius bona applicabuntur Episcopo loci. in.c. excommunicamus.el.j.nu.1.de hære.fo.119.

7 Clericus percutiens clericum,à quo absoluatur?in.c.cùm illorum.nu.6.de senten.excom.fo.225.

2 Clericus non cogitur satisfacere creditoribus,nisi deducto ne egeat.in.c. veniens.nu.4.de transact.fo.176.

7 Clericus hodie non deponitur,sicut olim ex fornicatione & simplici peccato mortali.in.c.non debet.nu.2.de consan.& affi.fo.42.

7 Clericus raptor,vel particeps in rapina irrecuperabiliter deponitur,& beneficio priuatur.in.c.super eo.nu.2.de rapto.fo.138.

6 Clerici etiam in minoribus cōstituti,nō debent habere officia temporalia,siue secularia:an autem aliter faciētes degradentur,vel deponātur, aut suspēdātur?in.c.vt clerici.nu.2.& nu.9.de vita & hone.cleri.fo.9.

Clerici indigentes possunt esse negociatores alicuius honestę negociationis:al's secus,ibi.nu.3.

Clerici an possint esse tutores?ibi.

Clericis interdicitur omnis ludus præter ludum schacorum.ibidem,nu. 4.& nu.11.fo.10.

Clerici,an & quo casu possint portare annulos?ibidem.nu.7.

Clericus publicè aleator ipso facto priuatur à promotione,sed non à beneficio,nisi præcedat monitio.ibi.nu.11.

Clericus debet ire indutus secundùm consuetudinem loci,non tamen debet ire cum vestibus laceratis propter humilitatem,quia dignitas clericalis vilesceret.ibi.nu.11.

4 Clericus qui se obligauit stare mandato Episcopi,si Episcopus præceperit,quòd renūciet beneficio,& quòd nō appellet.pōt appellare, & nō est opus vt petat relaxationem à iuramento. in.c. veniens. nu.5. de iureiurando.fo.170.

6 Clericus monitus non rediens priuatur beneficio,nisi iustam causam absentiæ alleget.in.c.fi.nu.1.de cleri.non residē.fo.29.

Clericus absens ad hoc,vt excusetur,debet cum licentia Episcopi abesse, quę fit ex causa cōcessa,quòd in sua ecclesia seruiat per aliū. ibi. nu.2.

2 Clericus peregrinus quomodo probabitur ordinatus?Ant.in.c.j.nu.3.de cleri.pereg.fo.83.

7 Clericus qui est in seruitio Episcopi vel Papæ, reputatur pro residente. in.c.olim.nu.4.de verbo.sig.fo.237.

6 Clerici habentes proprium,non debent ab ecclesia subueniri. in.c. inter alia.nu.8.de immu.eccle.& cœ.fo.288.

Clericus pauper debet sibi manibus quærere victum.ibidem.

7 Clerici in quibus criminibus sint tradendi curię seculari,etiam non expectata incorrigibilitate.in.c.ad abolendā.nu.11.de hære.fo.118.

6 Clerici seculares,an indistinctè prohibeantur beneficiati in monasterijs? in.c.ea que.nu.10.de sta.mona.fo.231.

Clericus si traditur iudici seculari,nō tenetur iudex stare processui facto per ecclesiasticum iudicem,nisi in casu hæresis.ibi.nu.14.

7 Clericus vigore vehementis infamiæ potest suspēdi à suo beneficio. in.c. accedens.nu.11.de accu.fo.82.

Clericus agens pro iuribus sui beneficij,non potest aliqua exceptione repelli:quia toleratur in suo beneficio.ibi.nu.13.

Clericus an teneatur ostendere titulū sui beneficij? remissiuè. ibi.nu.14.

Clericus qui consecutus est plenū ius in beneficio,& petit possessionem quam nunq̄ habuit,an possit aliqua exceptione repelli?ibi.nu.15.

6 Clerici tenentes beneficia sine legitimo titulo, possunt ipso facto excōmunicari.in.c.ex frequentibus.nu.5.de insti.fo.66.

Clericus habens beneficiū sine legitimo titulo iusto errore deductus,nō tenetur ad rationē fructuū:secus vbi ignorātia fuit crassa.ibi.nu.11.

7 Clericus habens tenue beneficium,debet sibijpsi imputare qui tale acceptauit:vnde debet ex aliqua laudabili industria victum sibi quęrere.in.c. suam nobis.nu.10.de simo.fo.97.

6 Clerici negociatores,& tertio moniti nō se abstinentes,non debent gaudere priuilegio clericali,adeò quòd subiacent quò ad eorū bona statuto laicorum,non autē quò ad cōcernētia ordinē clericalē.in.c.ex literis.nu.1. & nu.7.& nu.9.de vita & hone.cleri.fo.11.

Clerici possunt ad eorū commoda vti statutis laicorum,& an quod inducunt pro ipsis,teneantur cōtra ipsos recipere?ibi.nu.2.& nu.6.

Clerici non debent soluere pedagia siue gabellas de facultatibus ipsorū, & eorū patrimonio,licet statuta sint in contrariū.ibi.& nu.4.

Clerici cōiugati nō gaudēt priuilegio clericali in facultatib9.ibi.n.8.f.12.

Clericus negociator de bonis ecclesiæ non perdit priuilegia quò ad bona ecclesiæ:secus si negociator de bonis proprijs.ibi.nu.1.nu.9. & nu.10.

Clericus an gaudet priuilegio in bonis proprijs patrimonij,& quid in bonis ecclesiasticis?ibi.nu.11.

Clericus habēs bona cōia cū laico,an teneatur ad onera?ibi.nu.13.

6 Clericus si ignorat vbi sit?est citādus in ecclesia sua tribus edictis, & si intra sex mēses nō redierit,priuatur ecclesia sua,nec sufficeret vnū perēptorium.in.c.tuę deuotionis.nu.1.2.4.5.de cleri.non resi.fo.25.& seq.

Clericus iniustè absens debet personaliter citari,si fieri potest,al's sufficit in valuis ecclesiæ suæ.ibi.nu.3.

Clericus non residens potest suspendi,& excommunicari, & spoliari ad libitum superioris.ibidem.nu.6.

6 Clericus vel prælatus non residens,& vocatus nō rediens,potest ipso facto beneficio spoliari.in.c.qualiter.nu.3.de cleri.non resi.fo.25.

Clericus non residens,licet reuersus potest puniri.ibi.nu.4.

6 Clerici nō possunt redditus ecclesiarū suarū debitos quibusdā rectoribus nec diuidere, nec diminuere. in.c.auaritiæ.nu.1.2.&.4.de preben.fo.32.

6 Clerici moniti vt dimittant concubinas,& non se corrigentes,suspendūtur,& deponūtur, & est in optione iudicis.in.c.sicut ad extirpanda. & nu.1.& nu.2.de coha.cle.& mulie.fo.13.

Clericus notoriè concubinarius,an ipso iure sit suspensus nulla monitione pręambula,& an celebrando efficiatur irregularis?ibi.nu.3.

Repertorium rerum ac senten. selectiorum.

6 Clericus debet residere in beneficio vel præbenda, nisi aliud dictet cõsuetudo. in.c.inter quatuor.nu.1.2.4.de cleri.non resi.fo.25.

Clericus monitus nõ residens, põt vel per sententiam, vel ipso facto priuari suo beneficio ad libitum iudicis.ibi.nu.2.

Clericus se absentando debet requirere licẽtiã p̃lati, nisi sit aliqua necessitas, quæ subitò occurreret, vel nisi aliud dicat consuetudo.ibi.nu.4.

Clericus suspensus ob aliquod crimen, si interim præsumpserit celebrare, priuatur beneficijs, & perpetuò deponitur.in.c.vt clericorum.nu.1.& nume.9.de vita & hone.cleri.

6 Clerici nõ possunt facere statuta super arduis sine cõsensu Epi: in negotijs verò tãgentibus ipsos clericos possunt.in.c.ij.nu.2.de insti.fo.66.

5 Clericus habens sub eodem tecto dispensatiuè canonicatũ & capellaniã, illa hora, qua celebrat vt capellanus, priuatur distributionibus, quas debet habere vt canonicus.in.c.cùm olim.nu.3.de re iudi.fo.74.

Clerici habentes dignitates in aliqua ecclesia citra canonicatum, non habent vocem.in.c.de iure communi.ibi.nu.8.

6 Clericus nõ potest aliquid tẽpotale, vel aliud p̃mittere laicis p̃ decimis habendis: & si p̃miserit, p̃missio est nulla.in.c.j.nu.2.de cẽsi.fo.250.

Clerici de bonis patrimonialibus nõ debent soluere gabellas, & alia onera p̃ut laici: onera verò & annexa rei vel perpetua sic.ibi.num̃.9.fo.251.

4 Clerici possunt vti in eorum fauorem lege vel consuetudine laicorũ, si est fauorabilis.in.c.ad nostram.nume.1.de proba.fo.39.

Clericus potest se purgare per duos laicos, etiam si contra eum probatum est per duos clericos.ibi.nume.4.

6 Clericus conuictus de periurio priuatur beneficio, si prĩcipaliter fuit actũ ad transgressionem iuramenti: sẽs secus, licet in consequentiam detegatur periurium.in.c.peruenit.nu.4.&.13.de fideius.fol.123.& seq.

4 Clerici cõtra laicos non admittuntur in testes in causa, in qua venit imponenda pœna sanguinis in.c.de cetero.nu.1.de testi.fo.59.

6 Clerici non obligantur soluere pedagia vel vectigalia, etiam licitè imposita.in.c.innouamus.nume.4.de censi.fo.253.

6 Clericus qui ex natura beneficij non tenetur residere non potest per hoc vagari: aliâs priuabitur, licet habuerit licentiam vagandi, vel ita sit cõsuetudo.in.c.ex tuæ.nume.14.de clec.non resi.fo.26.

CORSETVS. Ego addo in simili aliqua perpetuo memoratu digna, quò ad delictũ vagationis, & primò celebrẽ tex.in.l.quod nisi.§.ex p̃uincia.ff.de ope.lib.vbi libertas nõ teneť insequi patronũ vagabundum ad prestandas operas.& ibi Nic.de neap.inducit ad vasallum qui teneť seruire dño: sed si incipit vagare per mũdũ, nõ teneť.& vide qđ voluit idẽ Nico.de neapo.in.l.itẽ illa.ff.de cõstit.pecu.vbi dixit, ꝙ debitor non teneť inuenire creditorem vagabũdum, & soluere ei debitũ: licet aliâs sec⁹: vt ibi plenè no.& vide Spe.in tit.de loca.§.nũc aliqua.ver.clxiiij.vbi dixit, ꝙ si emphyteota cepit vagari per mũdũ, priuať ẽphyteosi.quẽ refert Bald. in auť.si quas ruinas.C.de sac.san.eccle. & vide, qđ voluit tex.in.l.libera peculij administratio.ff.de pecu.vbi si dñs concessit liberam administrationẽ peculij seruo, qui incepit vagari, intelligitur finita eius administratio: qa habetur pro mortuo.facit glo.in.c.non oportet.de cõse.dist.v.& adduco gloss.in.c.cũ tu.de vsuris.quam reputauit ibi singu.do.meus do. And.bar.ꝙ licet vsurari⁹ teneať præstare vsuras illi, à quo extorsit: illud est verum, si nouit vbi habitat.secus si ignorat, vbi sit creditor.puta, quia vagaret per mundum: quia tũc nõ teneť inquirendo vagari.& adduco gl. in.l.vna quæq;.xiij.q.ij.quæ dicit, ꝙ vxor nõ teneť sequi virũ vagabũdũ. quã gl.fecit singularẽ Io.de imo.in rub.ff.sol.mat.licet per errorem allegauerit gl.in.c.ebron.eadem causa &.q. Ego allego aliam in.c.de illis.de spon.& in.c.si quis necessitate ineuitabili.xxxiij.q.ij.& in.c.j.de cõiug. lepro.& in.c.j.qui matri.accu.non pos.quas oẽs gl.limita, nisi sciẽter mulier duxisset in virum aliquem histrionẽ, qui solet vagari: quo casu tenebiť sequi virũ.ita dixit gl.in.d.c.vnaquæq;.& in.d.c.si quis.& vide, quod voluit Bar.in.l.meuia.§.vxorẽ.ff.de an.leg.& scribentes in dicta rub.& Io.de imo.in.l.si cum dotem.§.si maritus.ff.solu.ma.

6 Clericus coniugatus potest alere de redditibus beneficij sui vxorem, & consanguineos pauperes, & filios illegitimos.in.c.coniugatus.nume.6.de conuer.coniug.fo.210.

6 Clericus secularis, licet habeat patrimonium, in quo succedit eius filius legitimus, potest etiam licitè tenere ecclesiam.in.c.ex præsentium.nume.2. de pigno.fo.119.

6 Clericus generalis procurator laicorũ est deponendus, vel excommunicãdus: nec potest esse officialis alicuius Principis.in.c.sed nec.nume.1.2.5.& 6.ne cle. vel mona.fo.299.

Clericus an possit saltem vnũ negotium laici procurare.ibi.nu.4.

Clericus potest esse delegatus principis secularis ad vnã cãm.ibi.nu.5.

Clerici nec Prælati possunt esse vice gerẽtes Principũ seculariũ, nec possunt sub eorũ cura aliquã ciuitatẽ temporalẽ habere.ibi.nu.7.

Clerici possunt esse consiliarij Principis secularis.ibidem.

6 Clericus vel alius administrator alicui⁹ ecclesiæ non facit suos neq; redditus, neq; oblationes, neq; data prætextu voti.in.c.inquirendum.nume.2. de pecu.leg.fo.138.

7 Clericus etiam in sacris constitut⁹, licitè potest verberari causa disciplinę. in.c.vniuersitatis.nu.4.de sen.excom.fo.220.

Clerici nõ possunt etiã de mãdato iudicis ecclesiastici per laicos torqueri, licet communiter contrarium seruetur.ibidem nume.6.9.&.11.

Clericus nõ potest capi, & detrudi in carcerem per laicum sine metu excommunicationis, nisi cum licentia sui iudicis.ibidem.&.nu.11.

6 Clericus intrudens se in beneficium viuentis, vel faciens se in illo institui aliquo titulo, imperpetuũ est inhabilis ad illud habendum, si fuerit sciens, vel in supina ignorantia.in.c.post electionẽ.nu.15.de cõces.præbẽ.fo.76.

Clerico habenti vnũ beneficiũ, si fuit alterũ consimile collatum, & fecit signũ crucis collationi de primo suo beneficio alteri per superiorẽ factæ, sibi non præiudicauit, anteq; haberet possessionem secundi.ibidem.nu.7.

6 Clericus vagans potest priuari beneficio etiã simplici.in.c.extirpandæ. in repeti.§.qui verò.nu.32.de præben.fo.56.

Clericus absens causa studiorũ potest percipere fructus etiam beneficij curati, qui quia diciť saltem seruire ecclesiæ vniuersali.ibi.nu.33.fo.eo.

Clericus an possit retinere plura beneficia, & qualia cũ dispensatiõe Episcopi?ibidem.nu.28.fo.55.

Clericus nõ potest esse pluralis in beneficijs siue simplicibus, siue curatis, iure speciali cessante.ibi.nu.4.6.&.30.35.36.

Clericus habẽs beneficium simplex de consuetudine potest in absentia percipere fructus, etiã nullo vicario vel substituto relicto: nisi ex absẽtia graue præiudiciũ inferatur ecclesiæ, vel sit vagabundus.ibidem.& nume. 31.ver.sed aduertendum.& seq.

6 Clerici & ecclesię an sint regulariter immunes ab oĩbus collectis, & impositionib⁹ laicorũ.in.c.nõ minus.nu.3.&.4.de ĩmu.eccle.& cœmi.fo.282.

Clerici non possunt honores inter laicos habere, & non habent vocem in concilio laicorum.ibidem.nu.14.fo.283.

Clerici vel monachi non tenentur subire tutelam, vel curam minorum: possunt tamen si volunt, agnoscere legitimam.ibi.nu.15.

Clerici tenentur ad onera, quæ cõuertuntur in vtilitatem communẽ clericorum & laicorum, & ad hoc soluẽdum sunt cogendi coram suo iudice secundum vnam opinionem, quæ improbatur.ibidem nu.18.fo.283.

3 Clerici debent cõueniri coram iudice ecclesiastico, & cõsuetudo aliter disponens non valeret.in.c.clerici.nu.1.5.&.6.de iudi.fol.29.& seq.

5 Clericus potest, donec satisfecerit de delicto, teneri in vinculis per suum superiorem, & si opus est põt torqueri.in.c.delictis.nu.2.de appel.fo.153.

4 Clericus potest remittere debitum ecclesię, quando illud concernit vtilitatem remittentis.in.c.veniens ad nos.nu.5.de testi.fo.55.

7 Clerici possunt esse iudices delegati laicorum.in.c.in Archiepatu.num̃.3. de rapto.fo.139.

3 Clericus quando teneatur præstare iuramentum calum.in.c. imperatorum.nume.2.de iuramen.calum.fo.160.

3 Clerici iurant de calumnia in eorum causis, licet consuetudo sit contraria. in.c.ceterum.nu.1.de iuramẽ.calum.fo.161.

5 Clericus siue alius prælat⁹, si citetur à duobus superiorib⁹ vno ecclesiastico, & alio temporali, cui debet potius parere?in.c.cùm parati. num̃.8.de appella.fo.124.

3 Clericus an possit coram iudice seculari recõueniri.in.c.j.nume.7.de iuramen.calum.fo.156.

Clericus, si in aliquo actu non habuit licentiam superioris, quam requirere debebat, tamen ille non vitiatur.ibi.nu.17.fo.157.

Clericus vel religiosus, si fuerunt testes in causa sine superioris licentia?an illorum dictum valeat?ibi.

Cleric⁹ q̃bus casibus põt iurare sine licentia superioris?ibi.nu.18.&.21.

Clericus an potest esse procurator sine licentia sui Prælati?ibidem.

Clericus, qñ iurat de calũnia, debet habere specialẽ licentiam.ibid.nu.20.

Clericus iurando, an debeat iurare tactis euangelijs?ibi.nu.21.

6 Clerici an, & quo casu possint compelli ad custodiam ciuitatis eorum tẽpore guerrę?in.c.peruenit.nu.3.6.de im mu.eccle.& cœmi.fo.280.

Clerici tenentur ad tallias, collectas, & angarias tp̃e alicui⁹ magnæ guerræ: vbi non valet cõsuetudo, vt clerici teneanť ad prædicta, qui etiam constitutione imperiali non tenentur ad eas.ibi.nu.4.8.12.14.fo.280.& seq.

Clerici non tenentur ad manualem pugnam aliquo modo, etiam pro recuperatione terræ sanctæ.ibi.nu.5.

Clerici non efficiũtur irregulares.si necessitate vrgente pugnãt vnà cum alijs: Dumtamen actualiter ipsi non occidãt, licet vulnerent.ibi.nu.7.

2 Clerici de iure diuino sunt exempti à potestate imperatoris.in.c.ij.nume. 1.de maio.& obed.fo.160.

Clericus non tenetur in aliquo obedire laicis, nisi sint feudatarij ipsorũ. ibi.nu.3.

3 Clerici seculares in alieno territorio stantes, subijciũť iurisditioni Episcopi, & non laicorum.in.c.quod clericis.nu.3.de fo.compe.fo.85.

Clericus agẽs cõtra laicmu, an seruet cõsuetudines fori secularis?ibi.nu.6. 8.10.11.

Clericus delinquendo non sortitur forum secularem.ibi.nu.23.fo.86.

Clericus, qui aliquid pro se allegat, debet illud idem contra se adductum recipere.ibi.nu.36.fo.87.

3 Clericus, si est inuasor rerum aliarũ, potest in eum fieri manuũ iniectio sine metu excõicationis.in.c.olim.el.j.n.5.19.20.de resti.spo.f.228.&.230.

Clericis est etiam licita defensio rerũ suarum, etiam contra alios religiosos sine metu excõicationis, nisi excesserint modum.ibi.nu.22.

3 Clericus succedens laico conuenitur corã iudice ecclesiastico, in alijs secus: quia successo

tere, quia ibi morē traxerūt. in.c.abolendæ.nu.6.de ſepultu.fo.176.

3 Clerici ſunt conueniendi coram eorū Epiſcopo, & non poſſunt in alium conſentire.in.c.j.nu.1.&.2.de foro compe.fo.60.

Clericus remouens cauſam à ſuo Epo & transferens in alium iudicē, quo modo puniatur? ibi.nu.3.

6 Clericus nanciſcit̃ forū ratione originis beneficij & domicilij. in.c.nullus Epiſcopus. nu.4.de parochijs.fo.176.

6 Clericus in minoribus ſi accipiat vxorē, non efficitur inhabilis quominus ea mortua poſſit ad maiores ordines aſpirare.in.c.conſtitutus. numero 3.de conuer. coniug.fo. 214.

2 Clericus depoſitus per Epm ab eccleſia patronata, an poſſit reſtitui inuito patrono. Ant.in.c.tranſmiſſa.nu.8.de renun.fo.29.

6 Clericus non ſeruiens per ſe vel per aliū in eccleſia parochiali annexa canoniæ, an priuetur etiam nulla monitione præcedente.in.c.extirpandæ. in repe.§.qui vero.nu.1.de preben.fo.51.

Clericus habens plura beneficia diſpenſatiuè cogitur maiori deſeruire. ibidem. numero. 5.

Clericus diſpenſatus ad duo beneficia, videtur diſpenſatus, quòd non teneatur reſidere. ibidem.nu.6.

Clerici abſentes ex iuſta cauſa participant de fructibus: aliàs fructus conuertuntur in vtilitatem eccleſiæ.ibidem.nu.9.&.13.fo.52.&.55.

Clericus qui poteſt & debet ſeruire per vicariū, & nō ſeruit ipſo facto eſt priuatus.in.c.extirpandæ.in repe.§.qui verò. nu.17.fo.53.

Clericus non reſidens per ſe in eccleſia curata alteri non annexa, cauſa legitima ceſſante ipſo facto eſt ea priuatus: ſed an requiratur aliqua monitio? ibidem.nu.18.&.nu.19.

Clericus qui ex aliquo facto ſuo occulto eſt priuatus ipſo iure à beneficio non retinet illud bona conſcientia: licet illud conſtet niſi ſibi; quia Deum nihil latet.ibidem.nu.24.fo.54.

Clericus abſens à ſuo beneficio præſumitur frauduleter abeſſe, ideò requiritur triplex citatio: ſed ſi cōſtaret de fraude ſtatim poteſt priuari. in.d.c. extirpandę.in repe.§.qui verò. nu.26.

Cleric' an poſſit habere duo bñficia curata, vel duas dignitates in vna, vel diuerſis eccleſijs in eadē, vel diuerſis dioeceſibus: ſiue curata ſiue ſimplicia ſiue requirant reſidentiā ſiue non.ibi.nu.27.30.&.46.fo.54.& ſeq.

Clericus non poteſt ſua beneficia etiam ſimplicia, requirentia tamen reſidentiam de iure communi tenere. quid autem ſi non requirunt reſidentiam? ibi.nu.30.& nu.34.fo.56.

Clericus beneficiatus an poſſit pcipere fructus ſui beneficij, in abſentia tā de beneficijs curatus ꝙ ſimplicibus? ibi.nu.31.&.nu.9.

2 Clericus in caſibus in quibus poteſt eſſe aduocatus, an licitè exigat ſalaria pro aduocatione.in.c.j.nu.5.ver.quero nunquid.de poſtu. fo.178.

CORSE. Vide text.no.xv.q.ij.c.j.qui videtur dicere ꝙ nō: ſed ſponte oblata pōt recipere.facit quod legit̃ & no.in.c.dilect'.de ſimo.ſed Inno. dicit ꝙ illi.c.videt̃ derogatū p cōtrariā conſuetudinē.iſtud dixit gl.in.d.c.j.& voluit Gra.in.§.in hoc aũt.eadē cauſa &.q. vide in ſimili glo.in.c.j. de treu.& pa.& in.c.in cauſis.de teſti.& in.c.ſi.de præſcrip.& in.c. multæ xv.q.fina.& in.l.rem non nouā.C.de iudi.& glo.in.l.ſi locus.ff.quemadmo.ſer.amit. Alij dicũt, quòd loquit̃ cùm cleric' eſt aduocatus in cauſis ſpiritualib': ſecus ſi in tēporalib'.& ita dicit Abb. antiqu' ſeruaſſe magiſtrū ſuū. Alij dicunt illud.c.loqui in religioſis. de reliquis verò aduocatis certū eſt, quòd iuſtè accipiunt & exigunt ſalariū. vt no.in.c.non ſanè. xiij.q.v. & in.l.j.ff.de vari.& extraordi.cog. ita cōcludit Abb.in.d.c.j. non tñ eligit aliquā iſtarū opi. Mihi placet opi.Inn.& gl.in.d.c.j. Nam à glo.nō eſt recedendū vt voluit Bal.in.l.precibus.C.de impub.& alijs ſubſti. & Cy. & But.in.l.non moriturū.C.de contrahen.& cōmit.ſtip.Sal.in.l.traditionibus.C.de pact.& in.l.ij.C.de ſenten.quę ſine cert.quanti.& Bar.in quodam ſuo conſi.dixit ſequere glo.ordinariā quę prę cæteris melius intellexit.dicam.j.in verbo glo. Secūdò moueor hac ratione, vbi in aliquo caſu ſunt variæ opi.amplectenda eſt illa quā conſuetudo loci interpretat̃, cùm ſit optimā legū interpres.c.cùm dilectus.de cōſue.&.l.ſi de interpretatione.ff.de legi.& minimè ſunt mutanda &c.ff.eo.ita voluit Abb.poſt Ioā. & alios in.c.j.nu.14.de cōſti.fo.20.in ver.& vt habeas perfectę hanc materiam.facit quod voluit Bar.in.l.de quibus.ff.de legi.

6 Clericus ordinatus ad maiores ordines à viro multū prouido & honeſto præſumitur habere ordines inferiores, quia non præſumitur illum ordinaſſe ad maiores: niſi fuerit informatus de minoribus.in.c.niſi eſſent.numero.3.de preben.fo.40.

7 Clericus in minoribus conſtitutus habens beneficium, ſi dimiſerit habitum & tonſuram, dicitur apoſtatare: ſecus ſi non habeat beneficium.in.c. tuæ.nu.3.de apoſta.fo.123.

Clerici inhoneſtis veſtibus veſtiti, licet habeāt tonſurā perdunt omne priuilegiū clericale.ſi tertiò moniti nō deſiſtunt. ibidem.

Clerici cōſtituti in ſacris nō poſſunt renūciare priuilegio clericali: alij verò poſſunt per contrarium actum.ibi.nu.5.

6 Clericus nō poteſt cōſanguineo diuiti aliqua donare, niſi ab eo habuerit ſeruitia.in.c.relatum.el.ij.nu.8.de teſta.fo.153.

Clericus ſi quid acquirit ex aliquo iuſto artificio, vel quòd legat alios docendo.acquirit ſibi, & nō eccleſiæ.ibi.nu.9.

Clericus ſi habebat plures eccleſias tunc bona quæſita intuitu eccleſię, vel quæ habent deuenire in eccleſiā diſtribuūtur in ipſas. ibi.nu.10.

Clerico decedenti ſine teſtamēto & cōſanguineis ſuccedit eccleſia.ibi.

Clericus ſi quid indebitè acquiſierit, reddit̃ veris dominis, vel inter pauperes diſtribuitur.ibi.nu.12.

6 Clerici in ſacris nō poſſunt eſſe tabelliones ſub pœna priuatiōis beneficij, in.c.ſicut te.nu.1.ne cle.vel mona. fo.301.

Clericus nō perdit priuilegium clericatus vel beneficiū, ſi efficiatur tabellio: ſecus ſi accipiat vxorem corruptam, vel efficiatur miles, & ſæua exerceat.ibidem.nu.3.fo.302.

Clericus ſi efficiatur aduocatus vel procurator, nō perdit nec beneficium, nec priuilegium. ibidem.

Clericus per ſponſalia de futuro nō perdit priuilegium: ſecus per ſponſalia de pręſenti. ibidem.nu.4.

Clerici quare non poſſunt tabellionatus officium exercere? ibidem.numero.5.fo.eod.

Clericus an, & quo caſu poſſit officium tabellionatus exercere in ſpiritualibus negotijs, vel coram iudice eccleſiaſtico? ibidē.nu.6.

Clericus non conſtitutus in ſacris beneficiatus, vel non, an poſſit tabellionatus officium exercere? ibi.nu.7.

Clericus in ſacris conſtitutus in ſacris nō habens beneficia, nō prohibetur exercere officium tabellionatus. ibi.nu.8.

Clericus habēs beneficia, & in ſacris, nō poteſt beneficia dimittere, & officium tabellonatus accipere. ibidem.

Clericus ſi poſt prohibitionem ſibi factam conficiat inſtrumenta, an valeant? ibidem.nu.9.

Clericus non poteſt tabellionatus officium exercere, etiam ſtāte conſuetudine in contrarium.ibi.nu.18.fo.303.

6 Clerico nō reſidēti non omnis habēs poteſtatem cōferendi, habet poteſtatem imponēdi pœnam: ſed ille tantū in cuius manibus pōt beneficiū renunciari.in.c.relatum.nu.4.de cleri.nō reſi.fo.23.

Clericus vel laicus trāſferens ſe ad alienā dioeceſim, vt accipiat ſacros ordines, vel vt ſibi conferatur beneficium nō eſt admittendus ſine literis ſui Epiſcopi, niſi vero ſimiliter noti cuius mores non oporteat approbari, in c.fraternitati.nu.1.3.4.eo.titu.fo.eo.

6 Clericus debet ſuſtentari de fructibus beneficij, nō obſtante aliqua cōſuetudine in cōtrarium.in.c.extirpādę.nu.1.de præben.fo.49.

Clerici de iure diuino debent eſſe literati. ibidem.nu.3.

Clericus debet alere ſe de fructibus beneficij, & etiā alere famulos, ſi qualitas perſonę patitur ipſum habere famulos, & debet plus habere.quia fortè eſt aliqua delicata perſona.ibi.nu.4.fo.eo.

Clericus nō reſidēs in eccleſia parochiali, vel nō ponēs vicariū, qñ eſt annexa pręben̄dę priuatur ea.in.d.c.extirpandę.§. qui verò.nu.1.& in repe. in.iiij.col.ver.oppo.& vide in ver.his expeditis.eo.titu.fo.51.

Clericus habēs eccleſiam curatā debet in ea ſeruire per ſe & nō per alium, niſi ex iuſta cauſa ad modicum tps velit ſeruire per vicariū, ſed an iſto caſu requiratur licentia Epi. ibidem.nu.2.

Clericus habens pręben̄dam & eccleſiā parochialē illi annexam, debet ſeruire in eccleſia maiori ratione pręben̄dæ. ibi.nu.5.

Clericus habēs diſpenſatiuè plura beneficia, debet ſeruire magis digno: & alteri per vicarium.ibidem.

Clericus nō deſeruiens eccleſiæ per ſe, vel per aliū, an ex cōſuetudine poſſit percipere fructus? ibi.nu.8.9.&.11.fo.52.

6 Clericus familiaris Papæ debet recipere fructus ſui beneficij, licet ſit cōſtitutio in contrarium, & quando? in.c.cùm dilectus. numero.1.2.3. de cle. non reſiden.fo.27.

Clerici ſeruientes legato in prouincia ſua, an gaudeāt beneficio vt poſſint licitè abſentes recipere fructus ſuorū beneficiorū.ibi.nu.6.fo.28.

6 Clerici non canonici ſtantes in ſeruitio Epiſcopi, an gaudent illo priuilegio, quòd quò ad perceptionē fructuum beneficiorum habeātur pro præſentibus, & quando? in.c.cùm dilectus.nu.7.& in.c.ad audiētiam.nu.8.de cle.non reſiden.fo.28.

6 Clerici de dioeceſi ſuffraganei ſeruientes Archiepō, nō habentur pro præſentibus quò ad perceptionem fructuū beneficiorū. in. d.c.cùm dilectus. nume.9.de cle.non reſiden.fo.28.

6 Clerici an, & quo caſu poſſunt licitè negociari.in.c.ſecundum. nu.1.ne cle. vel mona.fo.300.

6 Clericus non deferens tonſuram peccat mortaliter, & quid importet clerica, & corona, & alia huiuſmodi? remiſſiuè.in.c. ſi quis ex clericis. numero.1.de vita & hone.cle.fo.4.

6 Clerici in minoribus perdūt beneficia, ſi cōtrahūt matrimoniū: ſi verò illa habuerint poſt matimoniū contractū, nō auferunt̃ ab illo qui cōtulit, ſed à ſuperiore.in.c. diuerſis fallacijs.nu.1.de cle.cōiug.fo.19.

Clerici beneficiati qui non dixerunt officium, an teneantur ad reſtitutionem fructuum? ibi.nu.2.

6 Clericus non pōt cōpelli iurare facere cōtinuā reſideutiā in eccleſia, niſi ſit ſtatutū, vel cōſuetudo.in.c.ex parte.nu.2.de cleri.nō reſi.fo.27.

6 Clericus abſens ſi vult poſt ſe licitè pcipere fructus, debet abeſſe ex iuſta cauſa, & cū licentia Prelati, & vnū iſtorū nō ſufficeret, nec ſufficit quòd licentia petat̃, niſi detur.in.c.relatū.nu.1.& nu.5.de cle.nō reſiden.fo.23.

Clericus abſens ex cauſa ſtudij, dicitur abeſſe ex iuſta cauſa: debet tamen

per alium

CORSETVS. Et adde quòd debent prius officia impedi, & postmodum debet fieri compulsio ad obseruandũ consuetudinẽ, vt aliquid detur pro mortuarijs. vt in c. ad apostolicã. de simo. cõcor. l. priuilegia. C. de sacrosan. ec. & ibi Bar. q̃ si ciuitas solita est dare certũ qđ ecclesiæ, non poterit per statutũ illud tolli. no. Abba. in d. c. abolẽdæ. in fi. de sepul. adde Dñi. de sancto Gemi. in c. j. in vij. col. ver. vlterius opponitur. de cõstit. li. vj. Lud. roma. in authen. similiter. C. ad le. falc. in ij. char. in ver. nouitius. & in sing. suo. cccxlij. inci. pone populus. Io. an. in addi. Spec. in ti. de instru. edi. §. nũc verò aliqua. & q̃uis contra Bar. teneat Cy. & Inn. in. l. non amplius. in prin. ff. de leg. j. Raph. & Pau. de ca. in. d. l. priuilegia. & Salice. in authen. cassa. in. v. col. de sacrosanc ecc. quia conditor statuti potest illud reuocare: vt in. §. ex his tamen puto Bar. melius loquutum quia talis lex vel statutum fauens non subdito, videtur transire in priuilegium vel contractum. vt singu. voluit Inn. in. c. nouit. de iudi. quem sequitur Bal. in. l. qui se patris. in. x. col. C. vnde libe. & in. l. si cum mihi. ff. de dolo. Cardi. in repeti. c. perpendimus. in prin. de senten. excommu. Archidia. in. c. q cunq;. xj. q. ij. Bar. in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. facien. cum simi. sicut ergo contractus non reuocatur etiam gesti per Principem. c. cum materia. de proba. ita nec statutum habens vim contractus. & ita sustineas dictum Bar. esse verum quòd vno casu posset procedere opinio contraria s. propter ingratitudinem ecclesię propter singulare dictum Io. de imol. in c. cũ. M. de consti. vbi hoc expressè voluit ita limitando Inno. in. d. c. nouit.

Commendatarij

dicat habenti castrũ in illa prouincia ex cõfessione Imperatoris vel præscriptione.in.c.nimis.nu.2.de iureiur.fo.200.

6 Concesso consequenti censetur cõcessum suũ necessariũ antecedens.in.c.cùm liberum.nu.4.de sepul.fo.171.

6 **Concubinatus** ex quibus cõiecturis pbet.in.c.tua nos.nu.7.de coha.cle.& mu.fo.16.

7 Concubinam vel aliã mulierẽ admittere qs nõ potest,etiam si vxorẽ habeat leprosam,& excõicari põt.in.c.j.nu.6.de coniu.lepro.fo.31.

3 Concubinatus est crimen merè ecclesiasticum.in.c.cum sit gñale.nu.25.de foro compe.fo.84.

7 Concubina clerici põt excommunicari.in.c.si concubinę.nu.1.&.3.de excom.fo.233.

6 Cõcubinatus est prohibitus hodie de iure etiam ciuili.in.c.cùm venissent.nu.26.in fi.de institu.fo.69.

6 Concubina clerici põt per iudicem ecclesiasticum puniri.in.c.ij.nu.4.de coha.cle.& mu.fo.13.

7 Concubinatus de iure canonico est oĩnò dãnatus,& magis phibetur, q̃ simplex fornicatio.in.c.tanta.nu.14.qui fi.sint legi.fo.49.

6 Cõcubinarius post longã cõtinẽtiam potest promoueri in Epm.in.c.sanè.nu.3.de couer.cõiu.fo.210.

6 Cõcubinatus põt tolerari ad tps etiã in clericis,vt euitet maius malum:in.c.vt clericorũ.nu.4.de vi.& ho.cleri.fo.9.

Concubinæ clericorum pñt puniri per iudicẽ ecclesiasticũ.ibi.nu.7.

7 Concubina an efficiatur cõmater parẽtibus baptizati?in.c.martinus.nu.7.de cogna.spiri.fo.34.

5 **Conclusio** seu renuntiatio in causa,nõ dicit de substãtia iudicij.in.c.cum I.&.A.nu.12.de re iudic.fo.96.

3 Cõclusio libelli facta super vna ex rebus narratis,extẽdit ad aliam virtute clausulæ petens iustitiam &c.in.c.ij.nu.52.de or.cog.fo.188.

3 Conclusione facta in causa nõ põt opponi,nec allegari,nec in iure nec in facto.in.c.ij.nu.15.de or.cog.fo.184.

3 Conclusum in cã est,qñ nec in iure,nec in facto amplius est dicendũ.in.c.pastoralis.nu.7.de cau.poss.& pro.fo.201.

4 Cõclusio & publicatio attestationũ non sunt de substãtia,vt aliter sententia nõ valeat.in.c.cũ dilectus.nu.1.de fide instru.fo.129.

5 Cõclusiõe in causa facta regulariter nõ admittũtur aliquæ pbationes,aut allegatiões,nisi ex magna æqtat e in.c.exceptionẽ.nu.20.de exce.fo.22.

4 Cõclusio in causa excludit instrumẽtalem pbationẽ.in.c.licet.nu.19.de proba.fo.27.

2 Cõclusione facta in causa nil potest obijci,siue cõsistat in facto siue in iure.in.c.auditis.nu.4.de procu.fo.185.

4 Conclusum in causa qñ dicitur?in.c.cùm dilectus.nu.8.de fide instrumẽ.folio.130.

5 Cõclusione facta in cã nõ admittunt nec pbationes,nec allegationes cõsistentes aut in facto,aut in iure.in.c.pastoralis.nu.11.de excep.fo.6.

1 **Concordia** nõ dicitur interuenire,si vnus dissentit.in.c.licet de vitãda.nu.3.de elec.fo.144.

5 Cõcorditer dicit fieri,quod fit nemine discrepãte.in.c.in causis.nu.8.de elec.fo.178.& in.c.nõ potest.nu.19.de re iud.fo.63.

CORSETVS. Vide gl.in.c.cupiẽtes.super verbo cõcorditer.de elec.li.vj.& in.c.quorundã.in ver.discordia.eo.ti.& lib.& cle.ne Romani.in verbo cõcorditer.eo.ti.& ibi per Io.de imo.quẽ allegat Abb.in.c.nõ põt.de re iudi.& Io.and.in regula in toto.de reg.iur.in mercu.in causis.nu.1.& Io.de imo.in.d.c.nõ põt.tenet hãc partẽ.& per Abb.in.c.causa olim.in fi.de re iud.& in.c.bonæ memorię.el.ij.de postu.Pręla.nu.2.& in.c.in singulis.nu.3.de sta.mo.& in.c.j.in nu.3.ver.secundo no.iuncto tex.&c.de maio.& obe.Cõtrarium videtur sensisse gl.in.d.c.non potest.& in.d.c.j.vbi id dicit esse factum concorditer,qđ est factum à maiori parte.& gl.d.c.j.sequitur do.Ant.inducẽs ad statutũ pro quibus gl.potest allegari tex.in.d.c.ad petitionem.in verbo concorditer.de accu.c.cum nobis olim.in verbo concorditer celebrare.& ibi Abb.nu.2.de elec.c.cũ venissent.in verbo concorditer factum.de in integ.resti.c.cùm inter vniuersas.ibi cõcorditer assumatis.de ele.c.cũ ecclesia sutrina.de causa pos.& propriè.& tex.iuncta gl.in.d.c.in singulis.& do.Cardi.in.d.c.non potest.sequitur illam glo.intelligens eã,quando aliquid venit explicandum à pluribus,tanq̃ à collegio:non tanq̃ à singulis,qa requiritur tunc,q omnes cõsentiant nemine discrepãte.allegat.l.Sabinus.cõmu.diui.& regu.qđ omnes.de reg.iur.in.vj.Bal.in.d.c.nõ potest.distinguit aut est iure cautum,q oẽs & singuli concorditer aliquid faciant.& tunc nõ sufficit fieri à maiori parte,aut est prouisum à iure,quòd in tali actu tales requirantur concordes,& nõ est verbum omnes:& tunc quod fit à maiori parte,intelligitur factum ab omnibus.dicit facere ad.q.Perusij sunt quatuor consules nõ habẽtes singuli singulas iurisditiones:sed vnã tantũ completiuè.vnde si per eos dicatur aliquid debere fieri cõcorditer:& illud verbum referatur ad personas,id intelligitur factum concorditer,quod fit à maiori parte.si verò referatur ad collegium, tunc dicitur verè factum:quia collegium verè dicitur concors,cùm est collegium substantialiter & formaliter:sed in maiori parte cõsistit collegium.ergo &c.Et dicit quod vbi pro forma requiritur numerus,debet esse numerus verus & non fictus. Item dic,quod facientes maiorem partem,debẽt simul pronutiare vnus hodie?alter cras:Et hęc distinctio Bal.fuit originaliter gl.in.c.vbi periculum.in.§.idẽ quoq;.versi.singulis.de elec.in.vj.sentit em q illud dicitur cõcorditer factũ,qđ est factũ à maiori parte capři,qñ similiter disponitur aliquid fieri cõcorditer:sed si adijciatur,q oẽs & singuli cõcorditer hoc faciãt,requiritur q hoc fiat nemine discrepãte:Et hoc probat ibi tex.& illã gl.Io.de imo.in.d.c.j.de maio.& obe.dicit nõ esse alibi.& q inspecta veritate factũ à maiori parte,nõ dr factũ cõcorditer,sed inspecta fictione iuris & eandẽ gl.allegauit.idẽ de Imo.in.d.c.cũ olim.in fi.vbi subdit,q ppter formã mãdati dati à Papa requirit oĩm cõcordia, maximè qñ in literis plena omniũ cõcordia interueniẽte.d.meus Barb.pro opi.Abb.& Inno.alleg.casum in simili valde singu.in auth.de desen.ciui.in.§.fi.in verbo nullo reluctãte.&.d.c.in causis.& sequit præfatã distinctionẽ Bal.Ego verò distinguerẽ hoc mõ,q aut materia subiecta patit?seu reqrit, q oẽs interueniãt nemine discrepãte:& tũc ex quo verbũ,cõcorditer,de sui natura oẽs includit:& tũc intelligit nemine discrepãte:& ita pcedat gl.in.d.cle.ne Romani.& in.d.c.cupiẽtes.& opi.Abb.& Imo.licet simpliciter pferat,aut adijcit verbũ oẽs & singuli.& tũc act⁹ debet fieri nemine discrepãte.& ita pcedat gl.in.d.c.vbi periculũ sup verbo singuli.faciat qđ legi.& no.in.c.vt circa.de elec.li.vj.in verbo oĩa & sing.& qđ voluit Bar.in cõs.suo.clxj.inci.pcessum fuit.in fi.& Bal.in.l.si cui.§.à filio.ff.de leg.j.& Barb.in.c.vnico.in.xxvij.col.de pl⁹ peti.aut materia subiecta nõ patitur,nec requirit cõsensum oĩm.& tũc factũ à maiori parte dicit cõcorditer factũ.& ita pcedat gl.in.d.c.j.& ĩ.d.c.nõ põt.& hoc siue pferat simpr: siue cũ adiũcto.p tex.iũcta gl.in.d.c.cũ oli.in verbo plena oĩm cõcordia.vñ tũc verba ĩpropriant.& intelligunt scdm iuris dispositionẽ scdm Abb.ibi Et hanc distinctionẽ puto verissimã.& vide do.Abb.in c.licet.nu.3.de elec.vbi an cõcurrentibus duab⁹ partibus collegij,dicat intercedere plena cõcordia:& an possit dici cõcordia,si vnus solus discrepat?Et de cõcordia nota,q iudex nil aliud velle debet,nisi vt partes ad cõcordiã reducat.l.j.§.post operis.ff.de noui ope.nũ.Abb.in.c.pastoralis.nu.13.de rescrip.& vide qđ no.in.c.j.de mutuis peti.& in verbo cõcordia vel iudicio termineris:in.c.querelã.de simo.& in.c.fi.de pba.& in.c.causam quę.de testi.& qđ no.in.c.fi.de trãsac.& in.l.æquissimũ.ff.de vsufru.

2 Cõcorditer dicit id fieri,qđ fit nemine discrepãte:licet aliqñ dicat illud quod fit à maiori parte.in.c.j.nu.5.de maio.& obe.fo.160.

1 Concorditer dicitur fieri licet illi qui contempserunt venire,cõtradicant in.c.cùm nobis.nu.4.de elec.fo.159.

4 **Condemnatus** ad mortẽ iuridicè,& fugiẽs carceres peccat mortalr.in.c.j.nu.3.de testi.cog.f.110.

2 Cõdemnatus ad mortẽ stati debet tradi vltimo supplicio,nõ expectatis decẽ diebus datis ad appellandũ,& hoc de cõsuetudine:licet secus sit de iure.in.c.querenti.nu.4.de offi.dele.fo.116.

1 Cõdemnatus noĩe alicuius collegij,transmittit cõdemnationẽ in successorem in illo collegio.in.c.querelã.nu.8.de elec.fo.169.

6 Cõdemnatus iniustè nõ tenet soluere cõdemnationẽ in foro animę.in.c.qa plerĩq;.nu.19.de immu.eccle.fo.292.

7 Cõdẽnatus si appellauit,remanet in statu,in quo erat ante latã sñiam in c.si cõstiterit.nu.5.de accusa.fo.70.

5 Cõdemnatus pro modica iniuria,an efficiat infamis?in.c.cũ te.nu.6.&.8.de re iudi.fo.98.

2 Cõdemnatio expẽsarũ nõ facta,nec reseruata taxatione,nõ valet.in.c.cõstitutis.nu.8.de procu.fo.188.

2 Cõdẽnatio expẽsarũ nõ fit,nisi pro tpe quo victus habuit iustã causam litigandi.in.c.auditis.nu.10.de procu.fo.185.

4 Cõdemnandus qs nõ est per psumptionẽ minarũ de homicidio,de quo nescitur à quo actũ fit.in.c.lr̃as.nu.3.de pręsum.fo.150.

Cõdemnatio de crimine q̃tunciq; graui,põt fieri p pręsumptionẽ,quæ oritur ex deficiẽtia in probatione vel purgatione.ibi.nu.5.

5 Cõdemnatus si ante executionẽ sentẽtię reperiat innocẽs,nõ potest sine licẽtia Principis relaxari.in.c.suborta.nu.11.de re iudi.fo.94.

7 Cõdẽnari potest qs ex violẽtissima psumptione.etiã,ex grauissimo crimine.in.c.excõmunicamus.el.j.nu.6.de here.fo.119.

2 Cõdemnatus siue punitus per vnũ iudicẽ,an possit per aliũ cõdẽnari aut puniri?in.c.de causis.nu.15.de offi.dele.fo.97.

2 Cõdẽnatus capitaliter,nõ põt etiã ad pias causas testari.in.c.accedẽs.nu.3.de procu.fo.186.

5 Cõdẽnatus petẽs inducias ad soluendũ,vel aliũ terminũ ad parendũ sentẽtię,an cẽseatur sñiam approbasse,& appellationi renũtiasse?in.c.qđ ad consultationem.nu.13.de re iudi.fo.80.

5 Cõdẽnati qui hñt dilationẽ ad soluẽdũ pñt pẽdente tali dilatione cauere de soluẽdo adueniẽte termino,nisi possideãt immobilia.in.c.q ad cõsultationẽ.nu.22.de re iudi.fo.80.

7 Cõdemnatus ciuiliter de aliquo crimine,poterit postea p inquisitionem ex officio cõdẽnari criminaliter,& sñia lata in prima cã,pariet piudiciũ in secunda.in.c.qualiter & qñ.el.ij.nu.34.de accusa.fo.85.

5 Cõdẽnatio expẽsarũ etiã respectu vnius articuli,põt reseruari in fine causæ.in.c.sępe cõtingit.nu.25.&.26.de appel.fo.142.

Cõdẽnatio expẽsarum post diffinitiuã nõ potest fieri,nisi per totã illam diẽ sed post interlocutoriã põt reseruari vsq; ad finẽ causę.ibi.nu.26.

4 Cõdẽnatio de iure ciuili repellit testẽ à testimonio ferẽdo,de iure cano-

nico ſufficit, ꝙ poſsit cõuinci. in. c. ſuper eo. el. j. nu. 3. de teſti. fo. 59.

2 Cõdemnatio expenſarũ fienda cõtra cõtumacẽ, non requirit nouã citationẽ. in. c. ij. nu. 2. de procu. fo. 181.

3 Cõdemnatio aliqñ fit maior vel minor, ꝗ̃ ſit petitio. in. c. cũ eccleſia. nume. 40. de cau. poſ. & proprie. fo. 198.

5 Cõdemnatus ſi aliquis fuit de homicidio iniuſtè, & poſteà appareat verus homicida, poteſt nõ obſtante ꝙ fuerit primus indebitè punit⁹, & iſte decapitari, & idẽ in alijs delictis. in. c. ꝗ̃uis. nu. 6. de re iudi. fo. 102.

6 **Condictio** omnis eſt perſonalis. in. c. tua nobis. nume. 11. de deci. fo. 190.

2 Cõdictio ex lege, an ſit actio, vel officiũ iudicis? in. c. ſepe. nu. 11. de reſtitu. ſpol. fol. 244.

7 **Conditio** turpis in cõtractu mrĩmonij appoſita, nõ vitiat matrimonium, ſed conditio ipſa frangitur. in. c. j. nu. j. de cõdi. appo. fo. 23.

Cõditio an poſsit apponi in cõtractu matrimonij, & qualis vitiet matrimonium? ibi. nu. 2.

7 Cõditio ꝙ aliquid detur ex cã dotiũ, vel donationis, an ſit honeſta, vel turpis? in. c. de illis. nu. 3. de cõdi. appo. fo. 23.

Cõditio in ſpõſalibus poſita, tollitᷣ per carnalẽ copulã ſuperuenientem, & conſenſum de pręſenti. ibi. nu. 4. & 5.

4 Cõditio impediens matrimoniũ carnale, vel ſpirituale reijcitᷣ. in. c. in pręſentia. nu. 42. de proba. fo. 21.

7 Cõditio apponi põt reſolutiua libertatis in manumiſsione ſerui. in. c. cũ ſit proprium. nu. 2. de condi. appo. fo. 23.

Cõditionis acceptatio quid operetur? ibi. nu. 6.

6 Cõditio ſuſpendit actũ, adeò ꝙ interim nõ põt peti: modus verò non ſuſpẽdit, ſed qualificat, adeò ꝙ relictũ põt peti pręſtita cautione de modo adimplendo. in. c. Raynaldus. nu. 19. de teſta. fo. 162.

7 Cõditio ſiue modus appoſitus in donatiõe facta eccleſię, an præſumatur, ꝙ ſit cã finalis cõtractus: & qd̃ opereᷣ, ſi eſt tã̃ cã finalis, vel nõ? in. c. verũ. nu. 2. de cõdi. appo. fo. 23.

Cõditio opponi poteſt in donatiõe facta eccleſiæ, ꝙ res donata nõ poſſit alienari. ibi. nu. 4. fo. 24.

7 Cõditione deficiente ſpõſalia ex toto euaneſcũt, adeò ꝙ copula ſequens nihil operatur. in. c. per tuas. nu. 4. & 5. de condi. appo. fo. 24.

4 Cõditio ſi ſine filijs &c. in perſona q̃ ſine pacto nõ põt habere naturales, non intelligitur de naturalibus. in. c. in pręſentia. num̃. 15. de proba. fo. 18.

Conditio ſi ſine filijs deceſſerit ex ſuo corpore, in perſona illius, qui habere nõ poteſt ſine pacto, reijcitur. ibi. nu. 16.

7 Cõditio hęc, ſi pater conſentiat in matrimonio appoſito, honeſta videtur. in. c. ſuper eo. nu. 1. de cõdi. appo. fo. 24.

Cõditio nõ improbata põt apponi in matrimonio. ibi. nu. 4.

7 Cõditio turpis vel ĩpoſsibilis in cõtractu mrĩmonij appoſita, hrᷣ ꝓ nõ adiecta, niſi ſit cõtra ſubſtãtiã mrĩmonij. in. c. fi. nu. 1. & 3. de cõdi. appo. f. 25.

Cõditio appoſita cõtra ſubſtãtiam mrĩmonij, vitiat mrĩmonium, & nõ vitiatur ipſa ſiue ſit ſuſpẽſiua, vel reſolutiua. ibi. nu. 2. & 6.

Conditio turpis vel impoſsibilis regulariter vitiat cõtractum, & nõ vitiatur: ſecus eſt in matrimonio. ibi. nu. 3.

Conditio cõtra ſubſtantiã actus, vitiat ipſum actum cuiuſcũ̃ qualitatis exiſtat. in. d. c. fi. nu. 4. de condi. appo. fo. eo.

Conditioni turpi vel honeſtę ad hoc, vt matrimoniũ vitiet, an ſit neceſſe, ꝙ ambo cõiuges conſentiant? ibi. nu. 6.

Conditio in ꝓfeſsione religionis, ꝙ religioſus poſsit hr̃e propriũ, vel cõtrahere mrĩmonium, an valeat: & an talis remaneat monachus? ibi. nu. 7.

Conditio ꝙ clericus ordinãdus in ſacris, poſsit contrahere matrimoniũ, non valet: & ordinandus remanet in ſacris. ibi.

Cõditio ꝙ monachus habeat propriũ, eſt cõtra ſubſtantiã religionis. ibi.

Conditio in conſecratione eccleſiæ apponi an poſsit? ibi. nu. 8.

8 **Conductor** nõ tenetur ſoluere maiorẽ pẽſionẽ, ſiue mercedẽ propter vbertatẽ fructuũ. in. c. propter. nu. 5. & nu. 20. de locato. fo. 111.

Cõductor põt ex cã etiã añ tp̃s finitũ, domũ cõductã dimittere. ibi. n. 7.

Cõductor ad modicũ tp̃s, ſi expellaᷣ, nullũ habet interdictũ, qa ipſe nullam habet poſſeſsionẽ. ibi. nu. 11. fo. eo.

4 Cõductor an, & qñ poſsit opponere de dñio locatori? in. c. inter dilectos.. nu. 6. de fide inſtru. fo. 125.

6 Conductor minuit, & auget pẽſionẽ ſcd̃m qd̃ fructus minuuntur, vel augẽtur. in. c. ꝗ̃ tò. nu. 6. de cenſi. fo. 255.

6 Cõductio p̃diorũ eſt interdicta religioſis, qñ hñt propria, ex quibus poſſunt viuere: aĺs ſecus. in. c. dilecti filij. nu. 3. de deci. fo. 183.

6 Cõductor ea ratione qua nõ teneᷣ ad pẽſionem, ſi patiᷣ magnũ dãnũ, eadẽ rõne debet augere pẽſionẽ, ſi cõſequitᷣ magnũ commodũ. in. c. prohibemus. nu. 4. de cenſi. fo. 253.

6 Conductor ꝓpter peſtẽ ſuperuenientẽ, poteſt dimittere domũ. in. c. propter. nu. 8. de locato. fo. 111.

CORSETVS. Adde qd̃ no. Bar. in. l. j. ff. de bo. poſſ. ex teſta. mili. & Bal. in. l. fi. C. de teſta. & Ang. in. l. ſi vacã. li. x. & in auth. de nõ. alie. in. §. qa verò. & Sal. in. l. cũ à mr̃ibus. C. q̃ pe. tu. gl. in. c. ad ſupplicationẽ. de renũ. & ibi. d. Ant. de but. & gl. ĩ. c. ſi verò. de iureiu, tex. iũcta gl. in. c. cõis ſili⁹. xxiij. di. putat tñ do. me⁹ Barb. in. d. c. ꝓpter. in. iiij. col. ꝙ inqlinus nõ põt dimittere domũ hoc caſu: qa nõ reperitᷣ priuilegiat⁹. in hoc ergo &c. qa nõ ſequitᷣ, hoc habet locũ in locatore: ergo & in cõductore. ꝑ id qd̃ voluit gl. in. c. j. de loc. ego teneo, ꝙ hoc caſu licitè põt dimitti dom⁹: qa tp̃e peſtis loc⁹ nõ dicitᷣ tutus per id qd̃ voluit Bar. in. d. l. ętate. & tex. iũcta gl. in. c. cõis fili⁹. & gl. ĩ. d. c. ad ſupplicationẽ: ita tenet Bal. in. c. ex parte. el. j. in f. de app. & ibi Pe. phil. peruſi. dicit ita eſſe tenẽdũ indiſtictè. licet Ab. in. c. cũ dilecti. de dolo. ver. ex hoc dicto. dixerit eſſe in cõſyderatiõe qualitatẽ cõplexionis pſonarũ. Sed certè null⁹ debet ſe exponere tãto periculo: vt dicit Bal. in. d. c. ex parte. in fi. cũ ſit iuſta cã timoris, ꝓpter quã poteſt quis licitè recedere à loco, & dimittere domũ cõductã: & debet ſibi fieri remiſsio mercedis pro illo tp̃e, quo durauit peſtis: vt in. l. habitatores. §. j. & ibi not. ff. loca. Et miror pro certo, ꝙ nec Abbas, nec dñs me⁹ viderint Bal. in. d. c. ex parte. in terminis hanc quęſtionem decidẽtem, q̃ eã refert ibi plenius. in. ix. colum. in ver. vltimò quęritur. & in ꝗ̃tũ dicit do. meus ꝙ in hoc non reperitᷣ priuilegiatus: ego dico ꝙ de hoc eſt tex. quaſi rotundus decidens hunc caſum in. d. l. habitatores. nam ibi dicitur, ꝙ ſi quis timoris cauſa receſſerit de loco, ſi iuſta fuerit cauſa, cur periculum deberet timere, ꝗ̃uis periculũ verè nõ fuiſſet: nõ debet ſoluere mercedem. cùm ergo nulli dubium, ꝙ peſtis eſt iuſta cauſa timoris mortis. ergo non debetur merces. & iſta practica eſſet obſeruanda per illum tex. contra dominium meum Barba. & Abb.

6 Cõducentes domũ pro certa quãtitate, omnes teneñᷣ pro rata, & nõ in ſolidum. in. c. conſtitutus. nu. 9. de relig. do. fo. 233.

1 **Confeſsio** facta in vno iudicio, facit fidem in alio iudicio. in. c. per inquiſitionẽ. nu. 12. de elec. fo. 172.

Confeſsio procuratoris in vno iudicio, non preiudicat dño in alio. ibi.

Cõfeſsio defuncti nõ nocet ſuo hęredi, ſi nõ habuit effectũ contra defunctum, & confeſsio filij nõ pręiudicat patri. ibi.

Confeſſus in vno iudicio, vtrũ poſsit interpretari confeſsionem ſuam in alio iudicio? ibi. nu. 12.

6 Cõfeſsio ſpontanea mitius punitur, ꝗ̃ conuicta. ibi. nu. 14.

Cõfeſſus mitius punitur. in. c. fi. nu. 4. de cele. miſſ. fo. 268.

7 Confeſsio facta calore iracundiæ, nõ præiudicat. in. c. ſtatuimus. nu. 6. de maledi. fo. 191.

7 Cõfeſsio facta in tortura nõ p̃iudicat, niſi fuerit ratificata extra locum torturę. in. c. cùm in cõtemplatione. nu. 7. de reg. iur. fo. 246.

3 Confeſsio clerici facta corã iudice ſeculari, nõ eſt ſufficiẽs, vt ſit ab Ep̃o cõdẽnandus. in. c. at ſi clerici. nu. 1. 2. 9. 13. 18. de iudi. fo. 13. & ſeq.

Cõfeſſus nõ dicitᷣ conuictus, & ſtatuta facientia mẽtionem de conuictis, non habent locum in cõfeſsis. ibi. nu. 3. & 4. fo. 13.

Confeſsio & alia acta facta corã iudice incõpetẽti, ſunt nulla, & non ſufficiunt ad aliquem cõdemnandũ. ibi. nu. 5.

Cõfeſsio nõ redditur nulla ex defectu lit. conteſt. ſecus alia facta. ibi.

Confeſsio facta ſuper proceſſu inualido plenè pręiudicat, quando eſt facta coram iudice ſuo ibi. nu. 6.

Confeſsio facta coram iudice ſedente pro tribunali, inducit plenam probationem: ſecus ſi iudex nõ ſedeat pro tribunali. ibi. nu. 6. & 17.

Confeſsio operaᷣ, vt quis mitius puniaᷣ, ſi eſt facta ſponte: ſecus ſi cõfitetur timore ꝓbationis, quę poteſt cõtra ipſum fieri. ibi. nu. 8.

Confeſſus vel cõuictus fictè, non dicitur propriè confeſſus vel conuictus: ideò ꝙ non cadit in ſtatuta facientia mentionẽ de confeſsis, in dicto. c. at ſi clerici. nu. 11. eo. ti. fo. 14.

Confeſſus coram nõ ſuo iudice, vtrùm debeat purgare illam confeſsionẽ corã ſuo iudice: & quid operetur confeſsio facta coram non ſuo iudice. ibi. nu. 14. 30. fo. 12.

Confeſsio facta corã non ſuo iudice, vel cõfeſſio extraiudicialis, an ſit indicium ad torturam? ibi. nu. 16. fo. 15.

Confeſsio facta calore iracundiæ, nunꝗ̃ eſt ſufficiens indicium ad torturam. ibi. nu. 16.

Confeſſus in vno iudicio nõ cogitur repetere in alio, ſi agitur ciuiliter: ſecus ſi criminaliter. ibi.

Confeſſus non habetur pro condemnato in criminalibus ſed requiritur ſententia. ibi. nu. 15.

Confeſsio ad ſui vtilitatẽ, nõ requirit validitatẽ iudicũ. ibi. nu. 17. fo. eo.

Confeſsio inducta ꝑ cõtumaciã, dicitᷣ ficta confeſsio. ibi. nu. 28. fo. 17.

Cõfeſsio facta in vno iudicio, parit p̃iudiciũ in alio. ibi. nu. 14. & 30.

3 Confeſsio ꝓcuratoris ſiue adminiſtratoris, an noceat dño? in. c. j. nu. 29. vt lit. nõ conte. fo. 136.

Confeſsio procuratoris poteſt per dñm reuocari. ibi. nu. 31.

Confeſsio principalis in vna cã, facit ſibi preiudicium in alia: ſecus in confeſsione procuratoris. ibi. nu. 22.

5 Confeſsio aduocati preiudicat clientulo, niſi illã reuocet. in. c. cùm cãm. nu. 2. de appel. fo. 163.

Confeſsio aduocati põt reuocari ꝑ clientẽ ẽt nõ ꝓbato errore: ſed confeſſio ꝓpria vel procuratoris, nõ põt reuocari, niſi probato errore. ibi.

Confeſsio erronea quę preiudicat nõ ſolũ circa merita cauſæ, ſed circa ꝓceſſum poteſt reuocari. ibi. nu. 3. & 6.

Confeſsio aduocati põt reuocari intra tres dies ꝑ clientẽ ſuũ, qñ. ſ. confeſſio pręiudicat, ad merita cauſę: ſed ſi pręiudicat ad proceſſum, quia induxit litis

Consanguineus

Consuetudo potest

super his

CORSE. Adde Cy.Bal.& alios.in.l.à caligato.C.de nup.& vide elegãtissimum cõsilium Old.in ordine quadragesimũnonum, vbi luculenter loquit̃. Et adduco gl.in cle.sicut.in ver.à die.de appel.& ibi do.Abb. in apost.dicit quòd dictio,à,cõiuncta numero dierũ, excludit illam diẽ, cui adiũgit:simile no.in.c.statutum.de præbẽ.lib.vj.& ꝓpriè denotat exclusionem seu separationẽ. vide plenè de hoc per Moder.l.j.in.iiij.colũ.ff. si quis cau.& vide Spe.& ibi Io.an.in addi.in tit.de cita.in.§.viso. versi. pe.& qđ not.ff.de actio.empti.l.iij.in fi.cum si.

CORSE. Et ideò si testes deponũt,q; Titi9 cognouit Semproniã violenter,& nõ probãt,q; Titius intulerit violentiã mulieri,quia illud verbũ, violenter,põt verificari actiuè & passiuè:& ꝓbatio est interpretãda cõtra probantẽ in.c.in pſentia.de proba.hoc voluit Bart.in.l.ij.ff.de duo. reis.& idẽ voluit Bar.in.l.filiusfa.la.j.ff.de test.vbi idẽ voluit:& idẽ in.l. si vxorẽ.§.si quis vxorẽ.in fi.ff.de adul.hãc partem tenet Abb.in.d.c.dudũ.de elec.vbi suprà.sed reperio do.meum Barb.in.c.quia.de iudi.dicentem qđ cõtra Bar.facit ibi tex.&.c.vt famè.in verbo violẽter.de sen. excom.&.c.cum pridem.in verbo violenter.de pac.&.c.præsens.xx.q.iij. vbi illud verbũ capitur in significatione actiua:& licet capi posset in significatione passiua:nihilominus attendi debet natura subiecta, & illud qđ est verisimile,de pręsump.c.quia verisimile.l.nõ est verisimile.ff. qđ metus causa.Nam illud quod non est verisimile,est quædam falsitas imago:vt voluit Bal.in.l.j.al's.in.l.si fugitiui.C.de seruis fugi.facit . l . si ita quis.versi.qđ nemo sanus diceret.ff.de euic.Licet enim mulier possit inferre vim masculo,vt eam cognoscat carnaliter.vt voluit gloss.singularis in.l.j.C.de rap.virg.nihilominus istud nõ est verisimile,nisi probetur, quia dictum testis debet intelligi secundùm cõmunem modum loquẽdi. vt voluit Inno.in.c.cùm clamor.de testi.& Bar.in.l.stipulatio ista . §. hi quoq;.ff.de ver.obli.& iste videtur esse cõmunis modus loquendi & maximè intelligenti:& per tex.præallegatos.ergo Bar.non bene loquitur & iudicio suo,nõ debet iudex repetere testes,vt declarat illud verbũ.violenter.vt dixit Ang.in.d.l.ij.& non bene,quia satis recepit declarationẽ scđm eum à cõi vsu loquendi, & etiam ad dispositionẽ iuris per pręalle

gatos tex. sed iudicio meo nõ est recedendũ ab opi. Bar. quia vbi verbum est æquiuocum, & testes simpliciter deponunt, interpretatio sit cõtra ꝓducẽtem testes. text. est qui non potest cauillari. c. in præsentia. de proba. secundo. In dubio debemus capere viam vt excludatur delictum. ita dixit Barto. in. l. non solùm. §. sed vt probari. de noui ope. nuntia. & Innoc. in. c. dudum. ij. de elect. facit. l. merito. ff. pro socio. & c. dudum. de presum. non ob. de communi vsu loquendi, quia illud est verum, nisi agatur ad effectum pœnæ imponendæ: quia tunc benigniorem partem sequi debemus, vt pœna euitetur per prædicta iura.

7 Dictio, vniuersalis, si impossibile sit stare in sua vniuersitate, resoluitur in particularem in interpretatione dispositionum. in. c. nemo. numero. 5. de simo. fo. 92.

1 Dictio, præter, an stet inclusiuè, vel exclusiuè. in. c. dudum. el. ij. nume. 16. de electio. fo. 210.

3 Dictio, de plano, non tollit omnem solẽnitatem ordinis iudiciarij. in. c. nouit ille. nu. 31. & 56. de iudi. fo. 42. & 45.

5 Dictio, nunc, non semper denotat tempus instans. in. c. j. numero. 1. de verbo. signi. fo. 234.

2 Dictio, imo, stat correctiuè, aut declaratiuè. Anto. de but. in. c. inter corporalia. nu. 17. de transla. Prela. fo. 23.

2 Dictio, aliqua verificatur etiam in re minima in. c. pastoralis. nu. 9. de offi. deleg. fo. 120.

7 Dictio, alius, alia, aliud, quid significet. & in. c. officij. numero. 2. de pœniten. & remissi. fo. 206.

6 Dictiones, meus, tuus, suus denotant dominium, licet largè sumendo denotent ius, quod quis habet in re. in. c. ij. numero. 6. de his quę fiunt à maior. par. capi. fo. 91.

7 Dictio, exactus, quid significat. in. c. fina. numero. 5. de eo. qui cogno. consan. fo. 39.

3 Dictio, vnanimiter, innuit, ꝙ actus sit factus nemine discrepante. in. c. cum ecclesia. nu. 2. de cau. pos. & pro. fo. 196.

1 Dictio, in, capit multipliciter. in. c. ad nostrã. nu. 4. de consue. fo. 111.

3 Dictio, maximè, exponit aliquando pro tantùm. in. c. fi. §. porrò. nu. 7. vt lite non contest. fo. 146.

2 Dictio, infra, denotat intrinsecitatem eius cui apponitur. in. c. j. nume. 2. de autho. & vsu pal. fo. 9.

3 Dictio, diu, verificatur in tempore vltra sex menses. in. c. cùm in ecclesia. nu. 50. de. cau. pos. & pro. fo. 199.

3 Dictio quasi, est aliquãdo expressiua veritatis, quando dicendo aliud resultaret absurditas, & idem de huiusmodi dictionibus. in. c. prout. nume. 6. de do. & contu. fo. 253.

3 Dictio, sicut, aliquando non denotat omnimodam similitudinem. in. c. nouit ille. nu. 5. de iudi. fo. 40.

1 Dictio, ritè, denotat solennitatem: rectè, verò causam. in. c. j. §. vnà verò. nu. 1. de summa tri. & fi. catho. fo. 16.

7 Dictio, pauci, in quo verificat. in. c. latores. nu. 5. de cle. excõ. fo. 162.

3 Dictio, imò, venit correctiuè ad præcedentia. in. c. ij. numero. 9. vt lite nõ contesta. fo. 138.
Dictio, fortè, non semper stat dubitatiuè. ibi. nu. 23. fo. 139.

3 Dictio, pręsertim, quomodo sumatur? in. c. licet ex suscepto. nume. 11. de foro compe. fo. 89.

2 Dictio, vsq;, stat aliquando inclusiuè, & aliquando exclusiuè tantũ. in. c. j. nu. 6. de ordi. ab Epi. fo. 54.

1 Dictiones istę, meum, & tuum, an importent dominium? in. c. j. nu. 26. & nu. 30. de postu. Prela. fo. 127.

7 Dictio propriè refertur ad honestatem. in. c. primo. numero. 2. de na. ex libe. vend. fo. 32.

1 Dictiones istę, mox, statim, ilicò; quantum tempus demonstrent? in. c. qapropter. nu. 17. de elec. fo. 194.

2 Dictio. reali, qñ stat abundanter, aliqñ denotat instantiã quandam cum solicitudine. in. c. super hoc. nu. 5. de renun. fo. 16. & nu. 37. fo. 19.

3 Dictio, vicissim, quid importet? in. c. j. nu. 6. de mu. peti. fo. 125.
Dictio. incontinenti, quid importet? ibi. nu. 15. fo. 126.

1 Dictio, ali⁹, quas res includat? in. c. sedes apostolica. nu. 13. de rescrip. fo. 69.

1 Dictio, continuò, importat, vt non fiat temporis interuallum. in. c. cæterum. nu. 4. de rescrip. fo. 54.

7 Dictiones, olim, dudum, & quondam possunt significare tps pręteritũ, præsens & futurum. in. c. j. nu. 3. de cleri. excõ. fo. 161.

7 Dictio, per, denotat perfectionem, & augmentum rei cui additur. in. c. si constiterit. nu. 13. de accusa. fo. 71.

1 Dictiones, vnanimiter, & cõcorditer important, ꝙ nullus discrepauerit. in. c. bonæ memoriæ. el. ij. nu. 2. de postu. Prela. fo. 132.

1 Dictio, nulla, excludit omnes actus, quibus adhęret. in. c. cùm ad nostram. nu. 5. de elec. fo. 188.

6 Dictio cũ, copulat accessoriè, & copulat principaliter quod facit ad multa: licet aliqñ illa dictio, cùm, non copulat accessoriè. in. c. cùm marthę. nume. 3. de celebra. mis. fo. 765.

3 Dictio, & vltra, quid importat? in. c. literæ tuæ. nu. 10. de dila. fo. 172.

4 Dictio, necessitas comprehendit de larga significatione vtilitatem. in. c. & si Christus. nu. 1. de iureiur. fo. 189.

3 Dictiones, olim, quõdam dudum significãt tria tempora. in. c. ex parte. B. nu. 2. de foro compe. fo. 103.

3 Dictio, maximè, denotat idem in casu contrario. in. c. cùm cõtingat. num. 6. de foro compe. fo. 95.

1 Dictio, imò, est correctiua. in. c. innotuit. nu. 5. de ele. fo. 161.

2 Dictio, imò, quid denotat? in. c. inter corporalia. numero. 13. de transla. tio. Episco. fo. 5.

6 Dictio, penè, & dictio quasi, significant diminutionem. in. c. vestra. nu. 12. de coha. cleri. & mulie. fo. 15.

2 Dictio vnanimiter importat quod actus fiat nemine discrepante. in. c. licet. nu. 1. de offi. deleg. fo. 139.

6 Dictio, fortè, ponitur dubitatiuè & affirmatiuè. in. c. ex parte. nu. 3. de celebra. missa. fo. 265.

6 Dictio, alius, alia & c. facit positionem eiusdem qualitatis cũ præcedentibus. in. c. sacris. nu. 2. de sepul. fo. 175.

7 Dictio prorsus, vel penitus, importat actũ fieri ipso iure, etiam si fuerit iũcta cũ verbo futuri temporis. in. c. in quibusdã. nume. 7. de pœnis. fo. 203.

5 Dictio, præsertim, ponit pro tm̃. in. c. j. nu. 15. de excep. fo. 3.

5 Dictio, tunc, denotat extremitatẽ tpis. in. c. sup. nu. 11. de appel. fo. 120.
Dictio, à? qñq; exclusiua & qñq; inclusiua. ibi. nu. 13.

3 Dictio. sicut, non semper denotat similitudinem. in. c. quia. v. numero. 6. de iudi. fo. 36.

7 Dictio, præsertim, si stat comparatiuè, stat propriè si stat taxatiuè, stat impropriè nisi addantur alia adminicula. in. c. per tuas. el. j. numero. 5. de simo. fo. 101.

6 Dictio, in, aliquando stat augmentatiuè, aliquando priuatiuè. in. c. j. nu. 1. de fideius. fo. 123.

3 Dictio præsertim, sumit diuersimodè. in. c. ij. nu. 34. de ordi. cog. fo. 186.

2 Dictio, item, est continuatiua & geminatiua pręcedentium. in. c. pastoralis. §. item. nu. 2. de offi. deleg. fo. 121.

6 Dictio, infra, quid importet. in. c. j. nume. 3. de cle. coniug. fo. 17.

2 Dictio, tanq;, & quasi, regulatiter nõ sunt expressiuę veritatis. in. c. solite. nu. 5. de maio. & obe. fo. 162.

6 Dictio, ex eo, denotat cãm immediatam: dictio, ob id, denotat cãm mediatam & remotã. in. c. exhibita. nu. 3. de rerũ. permu. fo. 116.

7 Dictio liberè importat actũ non dependere à voluntate alterius. in. c. nostro. nu. 2. de pœni. & remis. fo. 210.

3 Dictio, infra, circa, vel circiter adiuncta tempori denotat imperfectionẽ temporis. in. c. ex parte. nu. 3. de resti. spo. fo. 234.

7 Dictio, vel, exponit aliquãdo pro &. in. c. qualiter, & quando? el. ij. nu. 30. de accusa. fo. 85.

7 Dictio, & cætera, abbreuiatè scripta cõpręhendit aliqua vltra præcedentia. in. c. estote. nu. 4. de reg. iur. fo. 246.

7 Dictiones, circa plus. & vltra, quid, & quantum importent? in. c. tua nobis. nu. 3. de desponsa. impu. fo. 20.

6 Dictio, pręsertim, potest exponi pro maximè & pro tantũ. in. c. pręterea. nu. 4. de censi. fo. 253.

1 Dictio, precisè, idem importat quòd absolutè, & sine causæ cognitione. in c. secundo. nu. 5. de rescrip. fo. 53.

CORSETVS. Adde Bal. in. d. c. ij. in fi. vbi induxit illum tex. ad q. statutũ disponit, ꝙ reformationes debeant præcisè seruari: quomodo debeat intelligi verbum præcisè. dicit posse argui ex illo tex. quod intelligitur sine causę discussione. sed hoc est falsum secũdũ eum ꝑ illũ tex. nã hæc dictio præcisè non excludit legitimas defensiones. vt in. l. stipulatus sum. ff. de verbo. obli. allegat Ia. de are. ibi & dictio pręcisè recipit determinationem legalẽ. l. ita pudor. C. de adul. & intelligit verbũ præcisè. ad literam ꝓut iacet: & si opus est etiam manu militari. Item & remedio carceris. l. sacrilegij. §. fi. ff. ad leg. iul. pecu. l. qui restituere. ff. de rei vendi. & qd no. in. l. sed & hę. §. Prætor. ff. de ꝓcura. & adduco eundẽ Bal. in. c. cũ. M. de consti. vbi dixit qd verba præcisa Papæ recipiunt tacitã conditionẽ & interpretationẽ. alleg. d. l. si stipulatus. & idẽ Bal. in. l. oẽs populi. in vltima chata. ff. de iusti. & iure. dixit quod malè statutum recipit determinationem laudabilem. alle. d. l. si stipulatus sum. & verbum ꝑcisè secundùm deriuatores est, acsi dictum fit, qd illud statutum præcedat oĩa alia q̃ aliter disponerent. Itẽ exponit ꝑcisè. i. necessariò. allegat. l. sed & hæ. §. ꝑtor. ff. de ꝓcura. & adduco eũdem Bal. in rubri. de consti. qd vbi in statutò apponitur verbum ꝑcisè debet ad vnguem seruari. allegat notata in cle. ne Romani. de elec. & tm̃ valet dicere præcisè, quãtum omnimodè & indistinctè. allegat text. in. l. semper. in. §. demõstrat. ff. de iure immu. reuera tex. ibi vtit verbo abscisæ. & glo. ibi dicit vel ꝑcisè, & adduco eundem Bald. in. l. si causam. C. de execu. rei iudi. in. ij. col. qd virt⁹ horum verborũ, videlicet qd statutũ sit ꝑcisum hoc est, qd adeò sit stricti iuris. s. firmatum vt nullo mõ possit ab eo recedi allegat not. in. l. placuit. C. de iudi. & adduco eundem Bal. in. l. executionẽ. C. de ꝓba. in vlti. col. statutum disponit qd accusatus teneat r̃ndere præcisè accusationi: reseruatis tñ exceptionibus sibi iste opponit exceptionẽ iudicis incompetentis, an talis exceptio admittatur ad contestationẽ litis impediendam. r̃ndet qd sic per glo. in. l. j. de seque. pos. & fruc. facit qd voluit Bal. in. l. cõmissorię. C. de pact. inter emp. & ven. vbi dixit statutũ disponit, ꝙ iudex seruet formã statuti ꝓut iacet ad literã, qd intelligit saluo semp intellectu: qa litera occidit: spirit⁹ aũt viuificat,

tuimus.nu.5.de tranſac.fo.174.Et vide in.c.ſuper eo. numero.2.eod.titu. folio.176.

1 Differentia quæ ſit inter reſcriptum,priuilegium,& beneficium.in rubr. nu.2.de reſcrip.fo.51.

1 Differentia inter clericos,& laicos circa ſcientiam articulorũ.in rub.nu.6. de ſum.tri.& fide catho.fo.13.

2 Differentia inter fictionẽ & præſumptionem.Ant.in.c.literas.nu.4.de tempo.ordi.fo.50.

4 Differentia eſt inter iuramentum,& ſimplicem loquelam inualidam: ſecus ſi loquela eſt valida.in.c.debitores.nu.3.de iureiuran.fo.161.

6 Differentia quę ſit inter ſtare & ſedere?in.c.j.nu.3.de vi.& hone.cleri.f.2.

4 Differentia inter poſitiones & interrogationes.in.c.quoniã.nume.15.de probatio.fo.34.

6 Differentia quę ſit inter cõſenſum & concilium?in.c.j.nu.5.de his quæ fiunt à Prelato.fo.84.

6 Differentia quę ſit inter commodè viuere,& ſine penuria viuere? in.c.j. nu.4.de inſtitu.fo.66.

2 Differentia inter appellationem iudicialem & extraiudicialem.in.c.dilecti.nu.4.de maio.& obe.fo.166.

5 Differentia an ſit in aliquo inter ſententiam,& rem iudicatam?in rub.nume.1.de re iudi.fo.58.

2 Differentia an ſit inter ſyndicum & actorẽ?in.c.j.nu.1.de ſyndi.fo.191.

7 Differentia quę ſit inter homagium & fidelitatem.in.c.ex diligenti.nu.1.de ſimo.fo.93.

1 Differentia inter obreptionẽ & ſurreptionẽ.in.c.cùm dilecta.nu.7.de reſcrip.fo.79.

3 **Difficultas** permittit id,qđ aliâs eſt prohibitũ.in.c.ſignificaſti.nu.11.de foro cõpe.fo.108.

7 **Digitus** an ſit membrum,vel pars membri?in.c.j.nu.10.qui cleri.vel vo.fo.26.

Digitum incidens alicui,an fiat irregularis?ibi dem.

1 Digitus nõ eſt mẽbrũ,ſed pars mẽbri.in.c.ſignificaſti.n.10.de elec.f.142.

1 **Dignitatẽ** acceptare nolẽs,peccat,ſi nõ reperitur alius idoneus in.c.venerabilẽ.nu.14.de elec.fo.184.

Dignitas quæ ſolet auferri per electionẽ,nõ debet ſemp dari illis, quorũ anteceſſores habuerũt illam dignitatẽ.ibi.nu.15.

2 Dignitates quę habent annexum ordinem preſbyteratus.Ant.in.c.j.nu.2.de ęta.& quali.fo.55.

7 Dignitas & potentia aduerſarij,an ſufficiat ad probandũ metum.in.c.inſinuante.nu.8.qui cle.vel vo.fo.28.

9 Dignitates eccleſiaſticę non vadũt per viam conſanguinitatis.in.c.j.nume.1.& 3.de preben.fo.30.

7 Dignitas quę tribuitur perſonę,poteſt cõferri in mortuũ,ſed nõ illa quæ conſignatur,vel tribuitur ſcientię.in.c.à nobis.el.ij.nu.8.nu.11.&.nu.12.de ſen.excom.fo.222.

4 Dignitas delinquẽtis an aggrauet delictũ,& quis magis puniaᵗ maior in dignitate vel minor?in.c.cùm quidam.nu.1.de iureiur.fo.167.

6 Dignitas pſonatus,& offm qd ſint?in.c.de multa.n.21.de prębẽ.fo.48.

Dignitates plures non poſſunt eſſe penes vnum,qñ vnaquęq; de p ſe requirit exercitium ſeruiendi.ibi.nu.22.

7 Dignitas quantumcũq; excellẽs,vileſcit,qñ ſunt in numero peſonæ illã habentes.in.c.j.nu.4.de priui.fo.177.

7 Dignitatẽ quã nõ habet,ſi quis ſibi adſcribit,ita puniᵗ, ꝙ nunq̃ poterit conſequi dictã dignitatẽ.in.c.ex literis.nu.1.de cle.nõ ordi.mini.fo.165.

1 Dignitas non debet generare ſuperbiam, ſed humilitatem.in procemio Gregorij.nu.ij.fo.7.

1 Dignitas nõ moritur.in.c.ſignificauit.nu.4.de reſcrip.fo.100.

2 Dignus quis nõ pręſumitur ad aliquã dignitatẽ,niſi probeᵗ.in.c.vnico. nu.6.& nu.8.de ſcru.in.or.fa.fo.53.

7 **Dilapidatio** quę fit in bonis ex qb⁹ cõiecturis appareat? in c.licet heli.nu.9.de ſimo.fo.99.

3 Dilationes dilatoriæ non dãtur reo:eò quia actor declarauit libellũ ambiguum,ſi per expreſſa potuit reus deliberare.in.c.literæ tuę.numero.1.de dila.fo.171.

4 Dilationes improbè petẽtes non ſunt admittendi: vel eis iuramentum eſt deferendum.in.c.nullus dubitat.nu.3.de preſum.fo.142.

4 Dilationes qñ incipiũt currere.in.c.vltra tertiã.nu.6.de teſti.fo.109.

Et is qui habuit dilationẽ triũ menſium pro teſtibus in eadem prouincia exiſtentibus,an habebit aliam dilationẽ ſex,vel nouẽ menſiũ pro teſtibus in longinquo exiſtentibus?ibidem.nu.7.

Dilationi quartę an ſit locus in exceptionibus probandis?ibi.nu.9.

5 Dilationes ſunt minuendę maximè, qñ cauſa eſt commiſſa breui tempore terminanda.in.c.ſuper.nu.16.&.18.de appel.fo.120.Cęterũ in ſummarijs etiam cauſis nõ ſunt dandę tã breues dilationes,intra quas partes non poſſint docere ius ſuum? ibidem.num.19.

5 Dilationes datę an poſſint reuocari ſine cauſę cognitione, vel qñ?in.c.ſignificante.nu.7.de appel.fo.170.

5 Dilatiõ data ex partiũ cõſenſu,non põt altera parte inuita reuocari.in.c.ſignificante.nu.4.&.7.de appel.fo.eodem.

Dilatione vel termino pendente,poteſt iudex ſtatuere aliũ terminũ, vel dilationem ad alium actũ ſucceſſiuè explicãdum eidẽ parti vel alteri: qa non tẽdit in præiudiciũ primę dilationis.ibi.nu.9.

3 Dilationes dilatoriæ nõ dãtur,qñ reus habuit copiam reſcripti? ſed an in cauſa criminali?in.c.ij.nu.6.de dila.fo.169.

Dilatio ſolet dari reo pro amicis cõſulendis.ibidem.nu.11.fo.170.

Dilationes quo caſu dãtur ad cõſulendũ aduocatum?ibi.nu.17.

Dilationes deliberatoriæ nõ dãtur actori in principio cauſæ.ibi.nu.13.

Dilationes an ſint dãdæ iudice ſedente pro tribunali?ibi.nu.14.

Dilationes datæ ſine cauſę cognitione,an valeant?ibi.

3 Dilationes nõ ſunt abbreuiandæ qñ agitur de rebus eccleſiaſticis:ſecus ſi de prophanis.in.c.j.nu.4.de dila.fo.167.

Dilatio quid ſit,& quotuplex ſit?nu.15.fo.168.

Dilatio an poſſit dari à iudice parti nõ petẽti?ibi.nu.16.

4 Dilatio probatoria dicitur peremptoria.in.c.licet.nu.4.de proba.fo.26.

2 Dilatiões iuris poſſunt abbreuiari,qñ cauſa eſt commiſſa decidi intra breuem terminum.in.c.de cauſis.nu.6.de offi.deleg.fo.96.

5 Dilationes poſſunt,& debẽt abbreuiari cũ cauſæ cognitiõe.in.c.quod ad cõſultationẽ.nu.17.de re iudi.fo.80.

4 Dilatio debet dari breuis,& cauſa cognita ſup reprobatiõe faciẽda:& reprobatio eſt cauſa.in.c.licet dilectus.nu.4.de teſti.fo.101.

3 Dilationes dãtur reo,licet habuerit terminũ peremptoriũ,intra quem ob publicã vtilitatem nõ potuit intereſſe.in.c.expoſuit nobis.nume.1.&.2. de dila.fo.172.

Dilationes ſunt dãdę ad cõſulẽdos eos,qui ſunt informati, & quos cauſa tangit.ib.nu.7.

7 **Diœceſis** dicitur parochia Eporum.in.c.parochianos.nu.1.de ſen.excom.fo.215.

2 Diœceſis tota de iure,& regulariter ſpectat ad Epm ipſius.in.c.graue.nume.2.de offi.ord.fo.158.

6 Diœceſis appellatur parochia Epi.in.c.apoſtolicæ.nu.2.de do.fo.135.

6 Diœceſis eſt parochia Epi.in.c.qm̃.nu.2.de deci.fo.185.

1 **Directè** qui nõ põt aliquid facere,nõ põt etiã indirectè.in.c.dudum.el.ij.nu.17.de elec.fo.211.

2 **Diſcipulus** debet tueri,& defendere opinionẽ magiſtri ſui. in.c.oẽs.nu.2.de maio.& obe.fo.161.

7 **Diſparitas** diuitiarũ,& nobilitas excludit parẽtes & propinquos à teſtimonio in matrimoniali cauſa.in.c.videtur.nu.6.qui matri.accu.poſ.fo.55.

Diſparitas qualis eſſe debet,ſatis remittitur arbitrio iudicis.ibi.

6 **Diſcretio** ſolet euenire poſt annos pubertatis.in.c.cùm virũ. nu.2.de regu.fo.201.

7 **Diſſimulatio** inducit cõſenſum.in.c.qm̃.nume.1.ne prelati vices ſuas.fo.107.

7 **Diſiunctiua** qñq; capiᵗ,& idẽ operatur,ꝙ copulatiua.in.c. ex literis.nu.7.de ſpon.fo.5.

1 **Diſpenſatus** in minori dignitate,nõ vr̃ diſpenſatus ad maiorẽ.in.c.cùm Vintonienſis.nu.8.de electio.folio.171.

2 Diſpẽſatio an aliquo caſu latè interpretetur?in.c.literas.nu.7.de fil.pſby.folio.72.

7 Diſpenſari poteſt cum homicida circa habentẽ beneficium curatum per Papam:non curatum verò per Epm.in.c.Henricus.nu.3.4.&.5.de clepug.in duel.fo.134.

6 Diſpẽſatus à Papa ſuper pluralitate beneficiorũ cauſa cognita, eſt tutus apud Deũ:aliâs ſecus.in.c.extirpãdæ.in repet.§.qui verò.numero.43.de prębendis.fo.58.

7 Deſpõſari dicitur tàm in matrimonio de pſenti,q̃ in matrimonio de futuro.in.c.veniens.el.ij.nu.4.de ſponſa.fo.8.

Deſponſatio & ſponſus quid ſignificent?ibi.

6 Diſpẽſatus,vt poſſit promoueri ad dignitates, an poſſit promoueri ad Epatum?in.c.dilectus filius.nu.1.de conceſ.præben.fo.80.

Diſpenſatio eſt quid odioſum.ibidem.

Diſpenſatus,vt poſſit eſſe Eps,nõ poterit ꝓmoueri ad Archiepatum,& ſic de maioribus.ibidem.

2 Diſpenſatus ad ſacros ordines,nõ intelligitur diſpẽſatus ad beneficium curatum.Anto.in.c.literas.nu.6.de fil.præſby.fo.72.

CORSETVS. Iſtud idẽ voluerũt Io.Mo.Archi.Io.and.Pet.de anch.Domi.de ſancto Gemi.in.c.j.de fil.pręſby.lib.vj.idẽ voluit Domi.in.c.ij.eo tit.& lib.& in.c.licet cano.in prin.de elect.lib.vj.Old.conſi.ccxv.inci.puncta breuia.in.iij.col.do.Compo.in.c.cũ in cũctis.§.inferiora.de elec.Spe.in ti.de leg.§.fi.in ver.quid ſi diſpenſatum.Feli.in.c.poſtulaſti.in.xviij.col.de reſcrip.& vide gl.in cle.generalẽ.de æta.& quali.& do.Abb.in.c.pro illorũ.de præbẽ.vbi tenet hãc partem gloſſ.& Abb.in cle.vt hi qui.de æta.& quali.Cõtrariũ videᵗ ſentire Ioã.Cal.in.c.j.de fil.præſby.allegãs Inno.in.c.fi.eo.tit.Sed dicas dictũ eorũ ꝓcedere in beneficio ſimplici.nec obſt.c.accepimus.de ętat.& quali.vbi approbat⁹ ad ordinem,videᵗ approbat⁹ ad bñficiũ ordinis cõſecutiuũ:qa ſecũdũ do.Anto.ibi:illud eſt verũ in minori,vel ſimili:ſed in maiori,vel ſeparato nõ:& cõſultus ſeu requiſitus vt conſulerem nolui:qa cõis opi.eſt vt non videatur diſpenſatus per rationes alleg.in pręallegatis locis.

Diſpẽſare

2 Diſpoſitio.c.j.de conſti.lib.vj.loquitur,qñ lex ex toto tolleret ſtatutũ vel conſuetudinem.in.c.conſtitutus.nu.9.de reſti.in integ.fo.210.

7 Diſpoſitio.c.omnipotens.ſupra eo.loquitur,qñ pendebat accuſatio:ſeu denuntiatio actualiter.in.c meminimus.nu.9.de accu.fo.71.

6 Diſpoſitio.c.quia propter.de elect.ſolum habet locum in eccleſijs cathedralibus,& regularibus collegiatis,in.c.vnico.nu.18.in fi.vt eccle.benefi.ſine di.fo.93.

4 Diſpoſitio.l.in cõtractibus.C.de non nu.pe.an habeat locum in eccleſia? in.c.ſi cautio.nu.8.de fide inſtru.fo.137.

7 Diſpoſitio.c.licet.de ſpon.duo.an ad præcedentia matrimonia trahatur? ibidem.nu.6.fo.22.

5 Diſpoſitio.l.fi.C.de tempo.appel.loquitur in reſtrictione termini, & nõ in prorogatione.in.c.ex ratione.nu.8.de appel.fo.116.

6 Diſpoſitio.c.j.de locato.an habeat locum in omnibus ſtudijs.ibidem.numero.10.fo.110.

6 Diſpoſitio.§.nunc videndũ.in.l.vt ſi certo.ff.commo.loquitur,quando recipiens expreſsè promiſit ſe præſtaturum ęſtimationem.in.c.vnico.numero.24.de commo.fo.102.

1 Diſpoſitio.c.eccleſia veſtra.de elec.an habeat locum in omnibus electionibus,vel in alijs negotijs explicandis per vniuerſitatem,vt ad illorum validitatem non ſufficiat maior pars comparatione aliarum partium:ſed requiratur maior pars totius vniuerſitatis,ſeu capituli.ibidem numero.4.folio.202.

7 Diſpoſitio.c.ad falſariorum.de crimine falſi,habet locum,ſi literę Papales gratioſę reperiãtur falſę.ſi verò ſunt literę de iuſtitia,procedit.c.accedens.eo.ti.ibidem.in.d.c.accedens.num̃.5.fo.154.

1 Diſpoſitio.c.paſtoralis,de reſcrip.habet locum,vbicũq; contingit dubitatio tàm ſuper facto q̃ ſuper iure.ibidem.nu.5.fo.66.

7 Diſpoſitio, c.ſi.qui.fil.ſint legi.loquitur qñ ſuberat impedimentum lege canonica tantum. ibi.nu.5.fo.55.

5 Diſpoſitio.c.ſi quis Ep̃s.vj.q.loquitur in Ep̃is prouincię cognoſcẽtibus ordinario iure,& non delegato.in.c. non poteſt, numero.14, de re iudi. folio.63.

1 Diſpoſitio.c.pia.de excep.lib.vj.habet locũ in iudicio agitato corã ordinario.in.c.dilectus filius.nu.9.de reſcrip.fo.83.

2 Diſpoſitio legis fi.C.in quibus cauſis reſti.in integ.non eſt neceſ.nõ habet locum in præſcriptionibus iudicialibus.in.c.beneficio.nu.3.de reſtitutio.in integ.fo.212.

7 Diſpoſitio.c.quod dilectio,hodie remanet,ſi hodie Papa diſpenſaret,vt diſtantes à tertio & quarto gradu poſsint contrahere adinuicem.in.d.c.ꝙ dilectio.nu.8.de cõſang.& affini.fo.40.

4 Diſpoſitio.c.ſicut nobis.de teſti.habet locũ ſiue ſnĩa ſit talis,quæ trãſeat in rem iudicatam ſiue nõ.ibi.nu.8.tit.eod. fo.55.

4 Diſpoſitio.c.licet dilectus.de teſti.non ſolum habet locum circa perſonas teſtium,ſed etiam circa dicta.ibidem.nu.2.fo.100.

4 Diſpoſitio.c.ſi.de teſt.an habeat locum in inquiſito,& denuntiato?ibi.in.d.c.ſi.nu.7.fo.109.

6 Diſpoſitio legis bene à zenone.C.de quadri.præſcrip.qñ habeat locum? in.c.ij.nu.6.de reb.eccle.non alie.fo.94.

CORSETVS. Adde ꝙ dicta lex benè à zenone,quę vult ꝙ non habeat regreſſus cõtra emẽtẽ à Principe:vel ad habentẽ cãm à fiſco nõ habet locũ,niſi in Impatore nõ aũt in inferiore à Principe ſcđm Bal.in.c.ad ap̃licę.de re iudi.li.vj.limita,niſi Princeps in territorio ſuo regalia & iura fiſcalia à Papa,vel ab Imperatore habeat,vel non recognoſcat ſuperiorẽ,vel poſſediſſet regalia & iura ſingularia fiſcalia p tm̃ tp̃s,cui⁹ initij memoria nõ extaret.c.ſuper quibuſdã.§.pretereà.de verb.ſig.l.hoc iure.§. ductus aquę.ff. de aqua quoti.& ęſti.faciunt not.per Bar.in.l.ij.C. de inferiori Principe non recognoſcente ſuperiorem, ſicut de Imperatore ſcđm Bar.in.l. infamem.ff.de pub.iud.& in.l.hoſtes.ff.de cap.& Bal.in.c.cùm veniſſent.de eo q mit.in poſ.Inn.in.c.cũ.P.tabellio.de fide inſtr.& Abb.in.c.quę in eccleſiarũ.de cõſtitu.Secundò non habet locũ dicta.l. bene à zenone.qñ Princeps nõ poſſedit rem alienatam ſecundũ Bar.in.l.fi.C.ſi contra ius vel vti publi.Tertiò nõ habet locũ.d.l.bene à zenone.qñ Princeps eſſet in mala fide:vt quia ſcit rem eſſe alienã.glo.no.in.l.j.C.de vẽ.re.fiſ.li.x.& in.l.ij.C.de cõ.re.alie.Abb.in.c.ij.de reb⁹ eccl.nõ alie. Quartò modo habet locũ.d.l.bene à zenone.niſi conſtet,ꝙ Princeps velit vti plenitudine poteſtatis ſcđm Bal.in proœ.decre.refert tamẽ do. meus in c.ij.de reb.eccle.non alie.in ciuitate Mantuę ſe cõſuluiſſe quod, d.l. bene à zenone.procedit in abſoluta poteſtate Imperatoris.& alle.Ang.formaliter hoc dicentẽ in.d.l.bene à zenone.& Bald.in.l.multum. C. de cõ.re.ali.dixit tamen do.meus Barba.in.d.conſilio ꝙ papa de plenitudine poteſtatis poteſt vti priuilegio illius legis.& olim fecit hoc Gregorius contra quoſdam ciues Peruſinos.ita refert Ange.in.l. omnes. C. de quadri. præſcrip.& in.l.item ſi verberatum.ff.de rei vendi.Quintò non habet locum dicta.l.bene à zenone.quando venditur res nomine creditoris ſecũdum Bald.in. d.proœ.decre.& vide Cyn.in.l.fin.C.ſi aduer. fiſc. Sextò non habet locum.d.l.in rebus eccleſiaſticis ſecũdùm Archi.xxiij. q. fina. c.conuenior.Septimò non habet locũ in rebus eccleſię alienatis à Principe vel fiſco.glo.xij.quæſtio.ij.c.quicũq; militum.& in.c.ij.de reb.eccl.nõ alie.& ibi Abb.nu.7.& vide gl.xvj.qõ.iij.c.placuit.quam alleg.Ioan.de imol in.d.c.ij.Octauò non habet locum in minore,qa minor poteſt petere reſtitutionẽ ĩ ĩteg.l.j.C.ſi aduer.fiſ.ſecũdũ Ange.in repe.l.j.C.de fide inſtru.& iur.ha.fiſ.lib.x.Nonò non habet locũ,qñ Princeps alienat ante traditionẽ ſecundũ Bal.in.c.j.§.fi.de no.for.fideli.voluit hoc Marti.laudũ.in trac.ſuo.de Principib⁹.in.ij.col.voluit Bal.in.l.fi.C.de iure emp. vbi tex.dixit ꝙ ſi emphiteota alienat rem emphiteoticam incõſulto domino,& nõ tradidit poſſeſsionẽ,ꝙ non cadit à iure ſuo.voluit idem Bal.in.c.j.in.§.aut ſi bellario:qui.mo.feu.amit.refert do.meus Barba.in.c.ep̃i.de reb.eccle.nõ alie.dicit tñ do.Abb.in.d.c.ij. vbi.s̃. quod ſpeciale eſt in Principe,vt ſi habet rẽ cõem cum priuato,poſsit tunc de illa in totum diſponere, & ſatiſfacere priuato de æſtimatione:ergo ſecus vbi nõ datur illa commoditas.alleg.glo.in.d.l.ij.& in.d.l.j.quas dicit eſſe no.pro intellectu.d.l.benè à zenone.

5 Diſpoſitio.c.fi.de præſcrip.an ſe extẽdat ad præſcriptiones præcedentes? ibidem.nu.56.fo.57.

4 Diſpoſitio.c.decet.de immu.eccle.lib.vj.habet locũ in arbitrio.in.c.quintauallis.nu.35.de iureiuran.fo.181.

4 Diſpoſitio.c.verũ.de iureiuran.an habeat locũ in omni coactione?ibi.nume.3.fo.170.

2 Diſpoſitio.c.volentes.de offi.legat.an habeat,locũ in legato non rõne dignitatis ſuæ;ſed ratione perſonæ?vel econtrà?ibi.nu.5.fo.140.

7 Diſpoſitio.c.j.habet locum,etiã ſi ſit ſeparatio facta quò ad thorũ & mutuam ſeruitutem.in.d.c.j.nu.2.de dona.inter vi.& vxo.fo.60.

1 Diſpoſitio.l.qđ meo.ff.de acqui.poſ.loquit̃ qñ ille,qui tradidit verbo,& oculo erat in poſſeſsione.in.c.ex literis.nu.10.de cõſue.fo.110.

4 Diſpoſitio.c.dilecto,de teſti.habet locum,etiã ſi pars habet duos teſtes.ibid.nu.4.fo.91.

Diſpoſitio.d.c.dilecto.habet locũ etiã in cauſa criminali.ibi.nu.5.

Diſpoſitio.d.c.dilecto.habet locũ etiam in vno iudice,& in pſona impetrantis.ibidem.nu.14.fo.92.

7 Diſpoſitio ſpecialis nõ dicitur ſuperflua ex eo,ꝙ cõtineatur ſub generali,quia per eam plus tenetur.in.c.ſi aduerſus.nu.1.de hære.fo.118.

5 Diſpoſitio nõ ſolũ extenditur ex identitate rationis;ſed etiam caſus exceptus.in.c.cùm dilecta.nu.6.de cõfir.vti.vel inuti.fo.176.

2 Diſpoſitio an cenſeat̃ realis ex eo,ꝙ eſt facta expreſſo nomine dignitatis tm̃,vel an cenſeatur perſonalis ex eo,qa eſt facta expreſſo,nomine ꝓprio vel expreſſo tam nomine dignitatis,q̃ nomine ꝓprio?in.c.qm̃.nu.8.&.nu.16.de offi.deleg.fo.103.& ſeq.

1 Diſpoſitio pœnalis debet largè interpretari,ſi aliter nõ haberet effectũ.in.c.bonæ memoriæ.el.j.nu.3.de poſtu.Pręla.fo.130.

6 Diſpoſitio pœnalis debet excedere propriũ caſum.in.c.non magno.nume.10.ne cleri.vel mona. fo.299.Et in pœnalibus non eſt recedendum à verbis diſpoſitionis,maximè quando pœna imponitur ipſo iure. ibidẽ,numero.10.

7 Diſpoſitio debet intelligi cum aliquali improprietate ꝓ vitanda abſurditate,vel dilatione aliarum regularum.in.c.j.numero.5.de clandeſti.de.ſpon.fo.20.

3 Diſpoſitio generalis non extendit̃ ad ea quę ſpeciali nota ſunt digna.in c.verum.nu.22.de foro compe.fo.80.

5 Diſpoſitio pœnalis extenditur ad limites rationis expreſſè.in.c.j.nu.15.de re iudi.fo.60.

4 Diſpoſitio generalis limitatur per ſpecialem.in.c.immunitatem.nu.7.de immu.eccle.fo.296.

2 Diſpoſitio pœnalis loquẽs de vero extenditur ad fictũ.An.in.c. literas.nu.2.de tempo.ordi.fo.50.

2 Diſpoſitio an ſit realis,vel perſonalis magis attenditur ſubiecta materia,q̃ expreſsio verborum.in.c.quanto.nu.3.de tranſla.Epi.fo.7.

7 Depoſitio verbalis ab ordine dicitur degradatio:& in ea requirit̃ numerus Ep̃orum;non autem in actuali.in.c.qualiter & qñ.el.ij.nume.10.de accuſa.folio.83.

6 Diſpoſitio cõcernẽs vniuerſos,extenditur ad ſingulos.in.c. interdicimus.nu.2.de decimis.fo.193.

6 Diſpoſitio odioſa ſuper quaſi cõtractu,nõ extendit̃ ad purum cõtractũ:nec econtrà.in.c.cùm eccleſia.nu.7.de immu.eccle.& cœmi.fo.285.

7 Diſpoſitio cõcernens tempus guerrę,videtur concernere tp̃s treugę.in.c.ſignificauit.nu.1.de iudę.fo.113.

Diſpoſitio loquens perſonaliter cõcernens actum perſonę comprehendit nedum facientem.ſed etiam mandantem.ibidem.nu.2.

1 Diſpoſitio pœnalis extenditur ex idẽtitate rationis,vt ſeruetur diſpoſitio non quo ad pœnam.in.c.quia nonnulli.nu.10.de reſcrip.fo.106.

2 Diſpoſitio nõ variat̃,vbi remanet eadem cã in ſubſtantia;licet aliqđ accidens varietur.in.c.inter corporalia.nu.12.de tranſla. Epi.fo.4.

2 Diſpenſatio vbi non eſt reſeruata,quando videatur cõceſſa inferioribus? Ant.in.c.ij.nu.10.de biga.fo.82.

6 Diſpoſita in monachis & Abbatibus,cenſent̃ diſpoſita in monialibus & Abbatiſsis:ſed nõ ecõtrà.in.c.ea quæ.nume.5.&.6.de ſtatu monachorũ.fo.230.& ſeq.

6 Diſpoſitum in caſu vero,nõ extenditur ad caſum fictum in pœnalibus,etiam ſi iſta duo aliquando reperiantur parificata.in. c.Ioannes.nume.5.de cleri.coniuga.fo.20.

Diſtributiones

¶De litera E.

Repertorium rerum ac senten selectiorum

4 Eleemoſyna an ſit in præcepto.in.c.ſi verò.nu.6.de iureiur.fo.163.

6 Eleemoſyna ſiue decima an,& quãdo ſint ſoluendæ de illicitè quęſitis?intellige de decima perſonali:prædialis verò ſemper ſoluatur.in.c.ex transmiſſa.nu.3.&.4.de decimis.fo.188.

7 Eleemoſyna in caſu neceſsitatis,an poſsit recipi ab excommunicato?in.c.cum voluntate.nu.5.&.7.de ſen.excõ.fo.233.

6 Emptio præſumitur facta ex pecunia illius,cuius noĩe cantat inſtrumẽtũ.in.c.pręsbyter.nu.3.de pecu.cle.fo.138.

6 Emptio alicuius rei immobilis integrę,an ſit licita vt eadẽ res integra maiori precio vẽdat̃?remiſsiuè.in.c.paſtoralis.nu.4.&.6.de deci.fo.191.

6 Emptio alicuius rei,vt carius illa vendatur,eſt prohibita tàm laicis q̃ clericis.in.c.j.nu.6.9.&.10.ne cle.vel mona.fo.297.

6 Emptio facta de bonis eccleſiæ,dicitur acquiſita per eccleſiam.in.c.relatum.el.ij.nu.3.de teſta.fo.153.

4 Emendatus qđ quis ſit,q̃uo probet̃,& cui incumbit onus probãdi emendationem?& ſacerdoti creditur.in.c.teſtimoniũ.nu.14.de teſti.fo.107.
Emendatus per diſpenſationem,an repellat̃ à teſtificando.ibi.nu.15.f.108.

6 Emens rem eccleſiæ à Prælato pręſcribit,ſi credat interueniſſe cõſenſum capituli:ſecus ſi credat Prælatum poſſe ſolùm vendere.in.c.apoſtolicæ.nume.12.de dona.fo.136.

3 Emens in fraudem creditorum,item contra interdicta legatum,item res reipu.ſine ſolennitate,item emens per metum:puta,quia cõpellit quem ſibi vendere,tenet̃ fructus reſtituere perceptos,& qui percipi potuiſſent,qui reputatur poſſeſſor malefidei:licet habeat titulum.in.c.grauis.nu.8.&.17.de reſti.ſpo.fo.226.& ſeq.

5 Emens à prodigo aut luxurioſo,an poſsit præſcribere?in.c.ſi diligenti.nu nu.26.de præſcrip.fo.49.

6 Emens rem minus iuſto precio,q̃ valeat ignorante venditore,turpiter acquirit.in.c.j.nu.2.ne cle.vel mò.fo.296.

6 Emens rem eccleſiæ vel alio modo accipiens vltra modos à iure approbatos,nullum ius ſibi acqurit.in.c.Epi.nu.1.de rebus eccle.alie.fo.95.

3 Emens vel alio titulo accipiens,& ipſe alienans rem litigioſam,qua pœna puniatur,etiam ſi eſſet eccleſia?in.c.eccleſia ſanctæ Marię.el.j.nu.10.&11.vt lit.pen.fo.279.

7 Emens vel vendens rem plus vel minus iuſto precio,non eſt vſurarius,ſi huiuſmodi res poterat plus vel minus valere mutato tp̃e:ſecus ſi eſt certum,ꝙ nec plus nec minus valeat.in.c.nauigãti.nu.1.6.7.de vſur.fo.150.
Emens rem minus,q̃ valeat ſcienter,& venditore ignorante non caret peccato.ibi.nu.19.fo.151.

6 Emens bona confiſcata ꝓpter aliquã ſolẽnitatẽ nõ ſeruatam,an emat cũ bona cõſcientia?remiſsiuè.in.c.qa pleriq;.nu.40.de immu.ecc.fo.294.

5 Emẽs bona fide rem alienam,ſi,anteq̃ præſcribere finiat,ſciat rem fuiſſe alienam,qđ remedium habebit?in.c.fi.nu.45.de præſcrip.fo.58.

6 Emens vel vendens rem vltra,vel intra dimidiam iuſti præcij,quo caſu teneat̃ in foro aĩæ:qđ autẽ ſi poſtea ſuperuenit notitia maioris,vel minoris pretij?in.c.qa pleriq;.nu.28.de immu.ec.fo.293.

6 Emens fructus futuros non tenetur ad pretium,ſi fructus nõ naſcuntur.in.c.propter.nu.13.de locato.fo.111.

5 Emens rem eccleſiæ non ſeruata ſolẽnitate poteſt cõueniri ad ipſam reſtituendam in foro eccleſiaſtico.in.c.cùm cauſa.nu.5.de re iudi.folio.68.
Emens res eccleſiaſticas ſine debitis ſolennitatibus,non poteſt pretium repetere,nec fructus lucrari.ibi.nu.17.fo.69.

6 Ementes indebitè res eccleſiſticas,tenentur res reſtituere cum fructibus,ſi repetantur:& perdunt omnes meliorationes,quas fecerunt.in.c.ſi quis.nu.1.6.13.de reb.ecc.alie.fo.96.
Emens rem eccleſiæ vel poſsidens,ſi eſt in bona fide,habet beneficium cedendarum contra vendentem.ibi.nu.11.13.

7 Emere rem an,& quo caſu liceat,vt carius vendatur?in.c.nauigãti.nume.18.de vſu.fo.151.

7 Emere vel vendere alicui ſoli.adeò ꝙ alteri non liceat,non eſt licitum.in c.ſuper quibuſdam.nu.8.de verb.ſig.fo.242.

6 Emptor poteſt emere res incertas,vt fructus naſcituros,& ſimilia.in.c.prætereà.nu.9.de iurepa.fo.246.

6 Emptori decepto vltra dimidiam rei,nõ dico precij,quomodo ſubuenitur?in.c.perpetuas.nu.4.de dona.fo.132.

6 Emptor nõ cogitur ſtare locationi factæ per venditorẽ.in.c.querimoniã.nu.7.de iurepa.fo.242.

6 Emptor cum pacto de retrouendẽdo interueniente iuſto præcio lucratur fructus,donec retrouendat tàm de iure canonico q̃ ciuili.in.c.ad noſtrã.nu.8.de emp.& ven.fo.107.
Emens vltra dimidiam iuſti precij,vel habet ſupplere reſiduũ,vel rem reſtituere recepto pretio.in.c.cum cauſa.nu.1.eo.tit.

6 Emptor moleſtatus in re empta debet denuntiare iudiciũ vẽditori añ,q̃ iudiciũ finiat̃:al's non aget de euictione,& nõ ſufficit ſimplex denuntiatio:ſed vt veniat ad ſe defendendũ.in.c.fi.nu.2.&.3.de empt.& vẽ.f.109.

6 Emphyteota eccleſiæ nõ poteſt vendere melioramẽta,quæ fecit in re niſi ſeruata ſolennitate:de qua in.c.potuit.& contrafaciens vel non ſoluens canonem priuatur iure,niſi celeriter moram purgauerit etiam interpellatus.in.d.c.potuit.nu.1.6.12.de loca.fo.112.

CORSETVS. ¶ Vtrùm emphyteota vadens vagando per mundum ſi ignoratur,vbi ſit:& an viuus vel mortuus ſit,nullis relictis filijs aut nepotibus dimiſit procuratorem,vt ſolueret penſionem eccleſiæ:modo eccleſia noluit accipere cenſum à procuratore propter dubium mortis:procurator autem vult ſtare in poſſeſsione,donec certificatus ſit de morte,an eccleſia poſsit rem vendicare ſibi:& arguã ad partes. ¶ Et primò ad partẽ affirmatiuã videt̃ ꝙ ſic.ar.tex.in.l.ſi ita pater.& in.l.ſi filius.ff.de rit.nup.vbi in.d.l.ſi ita pater.dicit̃ ꝙ ſi pater abſit,& ignoretur vbi ſit,& an ſit:& triennium effluxerit,ꝙ liberi vtriuſq; ſexus poterunt matrimonium & nuptias legitimas cõtrahere:ſi apertiſsimè pater fuit ignorat⁹ vbi degit:& in.d.l.ſi filius.dicit̃ ꝙ ſi pater eſt apud hoſtes,vel ante triennium captiuitatis vel abſentię filius duxerit vxorẽ vel filia nubat,matrimonium rectè cõtrahit̃ dũmõ cert⁹ ſit patrẽ nõ repudiaturũ cõditionẽ ei⁹,cum quo ſeu qua matrimoniũ cõtrahit̃.Sic ergo in ſimili ſi emphyteota vagat̃,& ignorat̃ vbi ſit,& an ſit:eccleſia poterit rẽ emphyteoticã ſibi vẽdicare.ar.illorũ iuriũ. ¶ Secũdò cõfirmat̃ ex hoc per tex.in aut̃.de nup.§.ſed etiã ĩ ver.ſi verò.col.iiij.vbi ſi incertũ ſit,vtrũ alter cõiũx ſuperſit vel ne,expectãdũ eſt quinquẽniũ,quo elapſo cõuolabitur ad ſecundas nup.ſine periculo. ¶ Tertio adduco tex.ad hoc no.in.l.cũ dñi horreorũ.ff.loc.vbi dñi horreorũ poterũt aperire eorũ horrea,& ea quę ſunt ibi deſcribere:ſi conductores eorũ diu apparuerũt,nec eius tp̃is penſionẽ exoluerint,& ſic videt̃ ibi tex.ꝓ hac opi. ¶ Quartò adduco gl.q̃ reputat̃ ſin.in.c.nõ oportet.el.j.de conſe.di.v.q̃ dixit,ꝙ ſi clericus tãdiu abſit vt dubitet̃,an viuat,an mortuus ſit,deſinat habere liberã adminiſtrationẽ.alle.tex.inſti.de vſu.§.qđ autem.el.ij.ver.ſi quis loci vacantis poſſeſsionẽ propter abſentiã,aut negligentiã dñi,aut qa ſine ſucceſſore deceſsit,ſine vi nanciſcat̃ ſine malafide nõ poſſedit:ſed bona licitè rem vſucapit.& illã glo.faciunt ſingularem doc.& ibi Abb.in.c.ex tuæ.de cle.nõ reſi.& rõ eſt:qa p̃ſumit̃ mortuus. ¶ Quintò adduco tex.in.l.libera peculij adminiſtratio.ff.de pecu.vbi dicit̃ qđ ille q̃ vagatur,& neſcit̃ an viuat,vel mortuus ſit,perdit liberã peculij adminiſtrationẽ.ad hoc faciat tex.in.l.qđ niſi.§.ex ꝓnuncia.ff.de ope.liber.vbi libertus nõ tenet̃ inſequi patronũ vagabundum ad præſtandum operas.& ibi Nico.de Nea.inducit ad vaſallũ,qui tenet̃ ſeruire dño:ſed ſi incipit vagare per mundum,non tenetur:& adduco qđ voluit idem Nic.de Nea.in.l.item illa.ff.de cõſti.pecu.vbi dicit,ꝙ debitor nõ tenetur inuenire creditorem vagabũdũ,& ſoluere ei debitũ:licet al's ſecus,vt ibi plenè no.& adduco gl.cũ tex.de vſuris.quã glo.reputauit ibi ſing.do.meus do.And.ꝙ licet vſurarius teneatur præſtare vſuras illi,à quo extorſit:illud eſt verũ,ſi non it:tunc qa non tenet̃ ꝑ mũdum inquirẽdo vagari.& adduco glo.in.c.vnaquęq;.xiij.q.ij.quę dicit,ꝙ vxor nõ tenet̃ ſequi virum vagabundũ.quã gl.facit ſing.do.Io.de imo.in rub.ff.ſol.mat.licet per errorẽ allegauerit gl.in.c.ebron.ea.cã & q̃ſtione:ſed ſoleo allegare glo.aliam in.c.de illis.de ſponſalibus.& in.c.ſi quis ineuitabili neceſsitate.xxxiij.q.ij.& in.c.j.de cõiung.lepro.& in.c.j.qui matri.accu.poſ.quę omnes glo.limitãtur,niſi ſcienter mulier duxiſſet in virũ aliquẽ hiſtrionem,qui ſolet vagari:quo caſu tenebitur ſequi virũ.Ita dixit glo.in.d.c.vnaquæq;.& in.d.c.ſi quis.facit quod voluit Bar.in.l.meuia.§.vxore.ff.de annuis le.& ſcribentes in.d.rub.& Ioã.de imo.in.l.ſi cùm dotem.§.ſi maritus.ff.ſol.mat. ¶ Sextò faciat,quia eoipſo ꝙ quis longo tempore abfuit,pręſumitur ꝙ pro delicto abfuit:tempus enim inducit obliuionem:vt.ff.de damno infec.l.ſi finita.§.non autem.& not.Barto.in.l.ſi de eo.§.ſi fortè.ff.de acqui.poſſ.& gloſſ.inſti.de vſuc.§.quod autem.el.ij.in verbo propter abſentiã.hanc partem approbat Spec.in tit.de loca.§.nunc aliqua.ver.cliiij.& Bal.in authen.qui rem.in fi.C.de ſacro.ſanc.eccle.quia in dubio iudicandum eſt pro fauore eccleſiæ.quia maxima & ſumma eſt ratio,quę facit pro religione.l.ſunt perſonę in fi.ff.de relig.& ſump.fune.licet dicat ibi Bald.recurrendum eſſe in hoc ad coniecturas.Et iudicio meo videtur probari eius theorica.in.d.l.ſi ita pater.in verſicu.poſtq̃ apertiſsimè pater fuerit.ignoratus vbi degit.hanc etiam opi.ſecutus eſt dominus meus in.d.c.cum tu.& in repe.rub.C.qui admit.ad bo.poſſ.col.lxvj.& do.Iaſon.mediolanẽſis in repe.l.ij.in ver.xxxiiij.quęro.in.xxxvij.col.C.de iure emphyteotico.& hoc dicit procederet in dubio per.d.l.ſunt perſonę.aliâs putat verius,ꝙ cùm eccleſia fundet ſe ex morte,ſi ceſſarent cõiecturæ mortis alio non apparẽte,qđ eccleſia nõ poſſet rem vendicare ab illo ꝓcuratore,qui ſoluit pro abſente:in priuato tamen putat hoc expeditum,& hoc quo ad partem affirmatiuã. ¶ Capio partem negatiuã,& primò adduco tex.in.l.nec nos.C.de capti.& poſtli.reuerſis.vbi ille qui nititur,& fundat ſe ſuper morte alicui⁹,debet eã probare ſaltẽ per famã:aliâs præſumitur in dubio viuere.l.ſi quidẽ.& ibi not.C.ſolu.mat.& in.l.ij.§.ſi dubitetur.ff.quẽadmo.tex.ape.cùm ergo eccleſia fundat ſe ſuper morte:ergo eam ꝓbare debet per iura pręallegata,& vbicũq; tractatur:de cõmodo ſeu de hæreditate alicuius,ſufficit probare mortem per famam,vel qđ conſanguinei fecerunt luctum:pręſertim cùm tractatur de morte in longinquo loco ſecuta:vt plenè per glo.& Bart.in.d.l.ſecunda.§.ſi dubitetur.& per Barto.in.l.quoties.C.de naufre.lib.xj.& per glo.in.c.quoniam frequenter.§.ſi verò.in ver.ſi autem.in ver.pręſumitur.vt lite non conteſt.& in.l.& ſi de ſua.& ibi not.ff.de acqui.here.not.cano.& maximè Anton.debu.in ca.in præſentia.de ſponſa.& per Barto.in tractatu de teſte.circa tertiam chartam.per gloſſ.Cyn.& Barto.in.d.l.ſi quidem.& Alexan.de imo.conſi.xxj.incip.viſo proceſſu cauſæ vertentis.in.iiij.volu.& Barto.

in.l.quod

in l. quòd præsens. C. de murileg. lib. xj. maximè cùm agatur de magno præiudicio scdm Ange. in d. l. quoties. ¶ Secūdò præsumptio iuris est liquida probatio. glo. singularis in l. si tutor. C. de pericu. tuto. & ibi Bal. & Ioan. de imol. & no. doct. in c. cùm olim essemus. de priuilegijs. & Anto. in c. vestra. de coha. cle. & mulierum. in repetitione. facit quòd debut. in c. vestra. de coha. cle. & mulierum. in repetitione. facit quòd legitur & notatur in l. licet imperator. ff. de leg. j. cum simi. sed præsumptio iuris est, quòd homo præsumitur viuere per centum annos: vt in l. fi. C. de sacrosan. eccle. & alibi per centum & viginti. vt in authen. de mona. in prin. ergo cùm præsumptio sit pro emphiteota, non poterit ecclesia rem sibi vendicare. ¶ Tertiò priuare quem re sua est pœna: ita dixit Ioan. an. & docto. sequūtur in c. fi. de elect. lib. vj. & per do. meum domi. And. in c. ij. de consti. & censura ecclesiastica non curat de pœnis ciuilibus, sed de mera restitutione. ita dicit Bal. in c. sicut. el. ij. de iureiur. alle. glo. in c. fraternitas. xij. q. ij. & Abb. in c. Raynaldus. de testa. & in c. j. de constitu. & in c. si egressus. de iniurijs. & in c. quia plerunq̄. de immu. eccle. & in c. audiuimus. de simo. & in rub. de appel. in fine. & in c. tua. de vsur. in fin. Bal. in extractis gloss. decreti. do. Anto. in d. c. quia plerique. & in c. j. de dolo & contu. & in c. fi. de præscrip. Pe. de Ancha. in d. c. j. de consti. Bal. in l. si nondum. C. de fur. Ludoui. Ro. in repe. Rubri. ff. de arbi. in finalibus verbis. Prꝫtereà vbi pœna est imposita à lege vel canone, illam imponere nō debemus. gloss. est singu. in c. fi. de iurepa. secundū Abbatem ibi, sed simi lis est gloss. ij. xv. q. viij. & est bo. tex. in l. at si quis. in ver. Labeo ait. el. ij. in verbo diuus. ibi pœnam tamen in eum statutam non esse. ff. de religi. & sum. fune. facit text. in authen. de non eligen. secūdò nubentes. in versi. non est lex tale quid dicens. & l. si seruum. versi. non dixit prætor. ff. de acqui. hæredi. ¶ Quartò ecclesia non debet locupletari cum aliena iactura: quinimo nec etiam laicus. c. calumniam. de pœnis. regula locupletari. de regu. iur. lib. vj. & l. nam hæc natura. ff. de condi. indebi. cum similibus. sed si ecclesia vendicaret sibi rem, & iste viueret locupletaretur cum aliena iactura: ergo &c. nam ecclesia debet esse cultrix iustitiæ, vt est bonus tex. in c. j. de natu. feu. ¶ Quintò vbicunq̄ procurator soluit nomine emphiteotꝫ, prodest emphiteotꝫ. maximè ad hoc constitutus: vt legitur & notatur in l. si procurator. ff. de condi. inde. & est quasi omnium sententia: & maximè Ludo. Ro. in consil. ciij. incip. viso quæstionis propositæ themate, cꝫterisq̄ deductis &c. & etiam negotiorum gestorū: vt. in l. soluendo. ff. de neg. gest. quinimo in fortioribus terminis vbi tractatur de conseruatione iuris realis, vt est emphiteosis, non refert quomodo soluatur, aut à quo soluatur, aut cuius nomine, dummodò solutum fuerit: vt in l. arboribus. §. quid tamen. ff. de vsufru. qui rectius probatur. ff. quēadmo dum ser. amit. l. qui fundum. Item de hoc est casus quasi in terminis & singula. in l. forma. §. si cùm ego. ff. de censibus. clarè determinans, quòd solutio census, aut canonicis facta per ius non habentem nomine suc ius habenti, quò ad conseruationem emphiteosis, aut fundi censuarij prosit. hoc apertè decidit Andrē. de Pis. Guil. de Cug. & Bald. eos referens in l. solēnibus. C. de rei ven. idem firmat Specu. in tit. de loca. §. nūc aliqua. versi. lxxxij. & Ludo. Ro. in præalle. suo consi. & sic non obstat. l. si pœnꝫ. §. j. ff. de conditio. indebi. & l. quæ vtiliter, ad finem. ff. de negot. gest. vbi indebiti solutio per alium nomine suo facta creditori iure debenti soluere, prodesse non potest. Cum ergo in casu nostro procurator soluerit nomine emphiteotæ poterit pro conseruatione huius iuris realis rem emphiteoticam retinere: & per consequens ecclesia non poterit vendicare. ¶ Sextò adduco tex. attenta sui ratione. in c. quoniam frequēter. §. si verò. versic. si autem. vt lite non contest. vbi si coniunx absit tandiu debet expectari, donec de ipsius obitu verisimiliter præsumatur: quia cū sine culpa absens: & forsan aliqua iusta causa: puta captiuitate, ꝫgritudine, vel alio iusto impedimento detinetur, ei præiudicare non debet: cùm ergo in casu nostro iste emphiteota aliquo iusto impedimento detineri possit, nec propria voluntate: & sic non malitiosè vult morari in alienis partibus, ergo ei præiudicare non debet, nisi verisimiles præsumptiones extent contra eum, vt senectus, si est in acie, vel est alia verisimilis præsumptio de morte per famam. ¶ Septimò & vltimò validū est argumentum à sufficienti partium enumeratione. c. venerabilem. de election. c. quoniam contra. de proba. instit. de actio. §. actionum. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. sed ego habeo text. in quibus priuatur re emphiteotica. vt i. l. ij. & iij. C. de iure ēphi. & c. potuit. de locato. ¶ Itē habeo casus, in quibus quis priuatur re conducta. l. ꝫdem. C. loca. c. propter sterilitatem. eo. titu. ergo ex quo iste casus reperitur, ponere nos debemus. arg. l. si seruum. in versi. non dixit Prætor. ff. de acquirē. hæredita. cum vulga. Huius itaq̄ dubio ad vtrāq̄ partem discusso respondere conabor ad argumentum: deducta pro & contra: vt disputans defendi, & tutari possit. ¶ Et primò ad text. dicta. l. si ita pater. & ad text. dicta. l. si filius. dico quia illa iura loquuntur in diuersa materia, & ex diuersis non infertur. l. papinianus exuli. ff. de mino. cum vulga. imo sunt correcta per text. in authē. hodie. C. de repud. & lex abrogata seu correcta allegari non debet. text. iuncta glo. in c. nouit. de iudi. & tex. in authen. de nau. vsu. in princi. in ver. constitutionem pꝫcedentem in totum esse inutilem. quem text. allegauit Nico. de Neapo. in præludijs feudorum. & in l. j. de coniungen. cum emanci. lib. glo. & doct. in c. j. de consti. Archi. in c. quicūq̄. xj. q. j. doc. post glo. in l. j. C. de lati. liber. tollen. imo producēs scienter statutum correctum incidit in pœnam falsi, secundùm Bald. C. de Iustini.

codi. cōfir. Vel tertiò dicere possumus: quia ibi non agitur de magno præiudicio tertij: nec obstat si dicatur quòd imò agitur de præiudicio partis per l. paulus: al's. l. eum qui. ff. de sta. ho. vbi consensus patris requiritur de necessitate: quia respōdeo quòd paruum, & quasi nullum est præiudiciū, & consensus requiritur de iure canonico. de honestate: vt sunt duꝫ glos. in iure pontificio solitariꝫ. in c. sufficiat. xxvj. q. ij. & in c. fi. xxxij. q. ij. nō obstat tex. in authē. de nup. §. sed etiā. in versi. si autem. nec obst. tex. in l. cum domini horreorū. ff. loca. quia secundū Rapha. Fulg. in d. authē. qui rem. illa. l. nihil facit: quia ibi loquitur quando non tantùm erat absentia: sed etiam cessatio solutionis. Cꝫterum si esset qui pro absente solueret, vt in terminis nostris nequaq̄ loqueretur. l. illa. ¶ Pretereà ꝑut dicit Pau. de cast. in d. l. domini. duo requiruntur, vt fieri possit, quod ibi dicitur, quòd si steterit absens per biennium, & quòd per biennium soluere cessauerit, nec videtur sufficere, quòd steterit absens minori tēpore: licet cessauerit per bienniū: & hoc quādo cōduxerat ad maius tēpus: aliâs cessaret practica illi⁹ legis. In cōtrariū facit: quia si cōsyderātur ibi ambo, frustratoriꝫ consyderaretur absentia: quia sola cessatio solutiōis sufficeisset: per l. quæro. §. inter locatorē. ff. loca. sed dic verū esse hoc quo ad expulsionē cōductoris: quo verò ad practicā illius. l. illa duo simul requirūtur. ¶ Prꝫtereà dici potest in contrarium. Amice sola cessatio solutionis non facit illam practicam introduci, quia datur remedium. d. l. quæro. §. inter locatorē. ff. loca. sed sola absentia biēnij, nam cùm ibi agat de interesse, & præiudicio domini, per solam absentiam biēnij Iurisconsultus prꝫuidit duo, vt aperiantur horrea, & ea quæ ibi sunt describerentur: eodē modo in casu nostro cùm agatur de præiudicio ecclesiæ, non habet alium emphiteotam, data absentia poterit reuendicare dictam rem emphiteoticā per rationem illius legis. Sed tene primā solutionē Fulgo. & Pau. de cast. Nec obstat glo. in c. oportet. quia loquitur in casu beneficiali à iure determinato: vt in d. c. quoniā frequēter. §. si verò. & in c. ex tuꝫ. de cle. non resi. & quia agitur de magno præiudicio ecclesiæ: quia ecclesia nō debet esse destituta ministris: vt in c. pe. eo. titu. & sic vertitur periculum animæ non solum beneficiati, sed aliorū: & vbi maius periculum vertitur &c. c. vbi periculū. de elec. li. vj. nec obstat. c. quòd autē. quia loquitur in rebus ꝑphanis mobilibus, quꝫ pꝫscribūtur & vsucapiūtur trienio: secus in rebus ecclesiꝫ. c. de quarta. de præscrip. auē. quas actiōes. C. de sacrosan. eccle. cū similibus. Nec obst. d. l. libera peculij administratio. quia ibi agebatur de magno prꝫiudicio domini, quia propter absentiā serui, ne res suꝫ pereant, & iacturā patiatur, Iuriscōsultus voluit prouidere indēnitati suæ: expedit enim reipub. ne quis re sua malè vtatur. isti. de his qui sunt sui vel alie. iur. §. sed etiā. Prꝫtereà in illo casu nemo erat, qui administraret: in casu nostro erat procurator loco emphiteotæ: qui faciebat incumbentia ei. ergo alia ratio reformat pactum. l. interpositas. C. de transac. & hæ responsiones sufficiant quò ad argumenta istius partis affirmatiuꝫ. ¶ Quò vero ad argumenta partis negatiuꝫ: & primò quòd ille qui fundatur se sup morte &c. per dictam. l. nec nos. cum alijs similibus: quia illud verum vbi agitur de magno præiudicio vel maximo: secus si de leuissimo seu minimo præiudicio: quia tunc leuissimè probationes sufficiunt secundùm doctores in præallegatis locis. & do. Machanum de azoguidis. in l. cùm quædam. §. quod dicitur. ff. de acqui. hære. sequitur Bald. in l. quoties. C. de naufra. li. xj. vnde quia ecclesia est fauorabilis, & multa specialia sunt introducta in fauorem ecclesiæ: vt not. docto. in c. j. vt lit. non cōte. & tex. in c. sunt qui opes. xvj. q. iij. c. fi. de testa. do. Anto. & Abb. in c. j. de proba. Abb. in c. in præsentia. de proba. Lu. Ro. post Bart. in l. stipulatio hoc modo cōcepta. de verb. obliga. poterit vendicare rem emphiteoticam: & deinde comperto errore potius restituere, quàm in dubio stare in periculo. arg. insti. de vsuca. in prin. prꝫtereà dicta iura habent locum. nisi aliud reperiatur de iure expressum: sed ego habeo text. in d. l. libera. pro opinione Specu. ergo &c. & ad hoc adduco dominum meum in repe. rub. C. qui admit. in. lxvj. col. ¶ Tertiò dico hoc procedere nisi doc. & magistri aliter interpretarentur casum dubium: quia tunc est standum eorum interpretationi. iste est bo. tex. in c. j. in versi. arbitrio magistrorū. de deci. Et hoc verum nisi conuincatur de errore: pro hoc facit quod habetur in l. vnica. C. de profes. qui in vrb. constan. lib. x. quia magistrorum opi. est probabilis & non necessaria secundùm doct. in l. j. & ibi Bart. ff. de leg. & in c. capitulum. de postu. Prꝫla. cùm ergo in dubio ita interpretentur communiter doct. ergo &c. Nec ob. secundo quòd præsumptio iuris est liquida. probatio &c. Et quòd homo præsumitur viuere per centū annos. c. quia. licet istud sit verū, eliditur à dispositione iuris, quæ vult quod in dubijs debemus fauere piꝫ causꝫ. c. ex literis. de proba. c. fi. de re iudic. facit quod voluit Bal. in l. proximꝫ. §. fi. ff. de his quæ in testa. delen. ¶ Vel secundò dico illam legem non procedere in actu præiudiciali ecclesiæ, quæ est fauorabilis & summa est ratio &c. l. sunt personæ. &c. ¶ Vel tertiò dico illud verū nisi in certis casib⁹ ius pꝫsumat aliud. vt in d. l. libera. & vna pꝫsumptio eliditur alia validiori præsumptione. c. literas. de præsump. c. accedens. de cri. fal. l. diuus. ff. de in integ. restitut. Item in d. l. fi. non dicitur quòd præsumitur, sed quod longissimum vitæ hominis tempus sunt anni centum. & ibi Bart. nec obst. tertiò quòd priuare quem est pœna &c. quia actus agentium non operantur vltra intentionem eorum: vt legi. & no. in l. non omnes. ff. si cert. pet. cùm ergo ecclesia non intendat priuare: sed propter dubiū mortis reassumere ad se rem emphiteoticam: ergo &c.

Nec ob. qđ eccleſia nō debeat locupletari cū aliena iactura: quia hoc caſu non locupletatur attēta, & cōſy derata eius mēte: imo quoties error appa rebit, eccleſia reddet rem emphy teoticā ipſi emphiteotæ. Et ſanctius eſt res eccleſię illibatas ſeruari, q̄ꝫ in dubio periculi ei ſubijci: nec ob. quòd pro curator ſoluerit noīe emphiteotę, & ille q dimittit aliquem loco ſui, non dicit̃ delinquere ſecūdū Pau. de ca. in. l. cū dn̄i horreorū. ff. loca. faciūt ea q̄ leg. & no. in. c. fi. de eo q mit. in poſ. cā rei ſer. & qđ voluit Bal. in Rub. C. qui admit. & ſi qs incœpit vagari. & neſcit̃ vbi, poſſunt amici cōparere & petere decerni bo. poſ. & facit qđ voluit Bal. per illum tex. in. l. cùm ſcrimus. C. de agri. & cenſi. lib. xj. & Ang. cōſi. clxix. inci. ſtatuto ciuitatis &c. tex. in. l. j. ff. de procu. quia reſpondet dicta procedere ad hoc, vt non cadat à iure ſuo ꝓpter ſolutionē non factā à dn̄o: ſed per eius procuratorē: & licet nō dicatur delinquere, hoc verū eſt à prin. licet data longa abſentia ſeu diutina, præſumit̃ delinquere: vel hoc ꝓcedit fauore eccleſiæ, propter dubiū mortis. nec ob. ꝙ volūtas nō præſumitur mutata. l. eum qui. ff. de proba. c. maiores. de bap. qa tractu tēporis præſumit̃ augumentum. c. ad id qđ. de ſponſa. cum ſimi. ¶ Pro parte negatiua facit ꝙ eccleſia debet facere id, qđ decet. c. magnæ. de vo. l. ſemper. ff. de ritu nup. glo. in. l. ſemper ff. de reg. iur. glo. x. q. ij. c. ea em̄. §. hoc ius porrectū. cum ſi. Item non debet inhiare commodis alienis. c. ſuam. de pe. c. ex parte. de cenſi. Item debet facere id, quod eſt in vulgi opi. ne iudicetur rigida & aſpera, ne p̄ſumat aliquid ſiniſtrum, per id qđ legitur & nota. in. l. quis ſit fugitiuus. & ibi Bar. de ędil. edic. & per id quod no. in. c. tua. de iureiur. nam aliquando id qđ eſt illicitū, iudicat liciū eccleſia. prætereà generalis æquitas quæ eſt, ꝙ quis nō locupletetur cū aliena iactura, pręponderat culpę & dolo partis aduerſæ: ita dixit Pe. de anc. & Io. de imo. ibi per illum text. in. c. ad aures. de reb. ec. non alie. facit etiā tex. ſing. in. l. fi. ff. de fundo dotali. ſecundùm Bal. in. l. fiſtulas. §. qui fundū. ff. de contrahē. em. ¶ Pro parte affirmatiua facit tex. in. l. j. §. illud. iuncta. l. ſed & ſi certum. §. j. ff. ad ſil. vbi paria ſunt, quòd conſtet dominum occiſum, & ꝙ dubitetur vbi ſit ipſe ad hoc, vt torqueātur ſerui. facit tex. etiam in. l. fundi. ff. de cōtrahen. em. vbi paria ſunt aliqd non eſſe, & non apparere. Et his omnibus conſy deratis puto in hoc caſu recurrendum eſſe ad coniecturas: quibus non extātibus dico de æquitate theoricam Specu. in dubio procedere: de iuris verò rigore contrariam partem puto de iure veriorem. ¶ Laus Deo, & glorioſæ virgini, & toti curiæ celeſti triumphanti.

6 Emphiteoticum ius non pōt alienari in potentiores. in. c. potuit. nu. 10. de locato. fo. 112.

6 Emphiteota tenetur ſoluere intrgrum canonem: licet patiatur dānum in re emphiteoticaria, niſi tota res pereat, quo caſu ceſſabit à ſolutione canonis. in. c. potuit. nu. 16. de locato. fo. 113.

Emphiteota non liberat̃ à ſolutione canonis propter ſterilitatē, licet maximam. ibi. nu. 17.

6 Emphiteota non poteſt renuntiare rei emphiteoticarię domino contra dicente. in. c. indicatum. nu. 1. de immu. eccle. & cœmi. fo. 281.

6 Emphiteoſis dicitur perpetua etiam data ad annos. xxx. in. c. nulli. nume. 4. de reb. ecc. alie. fo. 95.

4 In emphiteoſi data alicui & filijs ſuis, veniūt naturales ex tacita mente cōtrahentis. in. c. in præſentia. nu. 24. de proba. fo. 19.

Emphiteoſis legari poteſt etiam irrequiſito domino. ibi. nu. 27.

Emphiteoſis conceſsio ſimpliciter facta, intelligitur vſq; ad tertiam generationem. ibi. nu. 28. fo. 20.

Emphiteoſis eccleſię extenditur in perpetuum, vbi alienatio valeret. ibid. nu. 29. fo. eo.

Emphiteoſis tranſit ī eccleſiā p ingreſſum, niſi dn̄s reuocet. ibi. n. 70. f. 25.

6 Emphiteota pro canone ſoluendo debet ire ad domū domini, ſi vterq; eſt eiuſdem fori: al's ſecus in. c. ſignificante. nu. 10. de pigno. fo. 122.

6 Emphiteota an teneat̃ illo tēpore ſoluere pēſionem: licet fund⁹ emphiteote carius nō poſsit coli propter guerram? in cap. potuit. nu. 18. de loc. fo. 113. CORSE. Et cōis opi. legiſtrarū. in. l. j. C. de iure emphi. eſt quod nō teneatur rationibus de quibus per Abba. in. d. c. potuit. contrarium in. q. facti conſuluit do. Fran. Zabarellus Cardinalis Paduæ & idem collegium totum paduanum principaliter motum per. l. j. in fin. C. de iure emphi. requiritur enim vt ſubſtantia ipſius rei penitus lædatur, quod non cōtingit quando non poteſt coli propter timorem hoſtium: nam reperiet eo tempore emptorē: & ſic in re cognitionem dominij debet ſoluere canonem, maximè cum guerra ſit tāporalis: & hanc opi. putat veriorē Abb. in. d. c. potuit. in fin. hoc intelligens, niſi fundus ex toto eſſet captus ab hoſtibus: nec eſſet ſpes de recuperatione. & hoc caſu putat procedere opinionē contrariam quę fuit Iacobi de are. quem ſequitur Cy. Barto. Bald. Ange. & Sali. in. d. l. j. & Pe. de anc. in. d. c. potuit. & Ioā. an. in addi. Spec. in titu. de loca. §. nunc aliqua. ver. xxvij. & ſequitur do. Ant. in. c. potuit. niſi modico tempore guerra duraſſet: quia tunc non fieret remiſsio: ſed reperio Ioan. de imol. in. d. c. potuit. dicere ſe vidiſſe de facto iſtam. q. & conſuluiſſe ſecundùm opi. Ia. de are. & ſequaciū. & dicit ꝙ limitatio domi Anto. non probatur lege, qa pro illo modico tpe nihil potuit percipere. Nec ob d. l. j. qa ſatis dicitur interim perire tota res ex quo propter vim hoſtium nihil pōt cōſequi. Nec ob. ſecundū eū ſi dicat̃ ꝙ ꝓpter ſterilitatem nō fit remiſsio pēſionis: qa ideò eſt illud, qđ interim habet patiētiā vtēdi re emphiteotica: licet ꝓpter ſterilitatē fruct⁹ nō recipiāt̃: ſecus eſt ī caſu gurrę & iſtam dicit fore cōem opi. & ita conſuluiſſe. do. meum do. Bart. in. d. c. potuit. adducit Albe. de roſa. dicentē ꝙ pro parte rei emphiteoticæ diminuta tenetur emphiteota ad integrū canonem, & nō ſit ſibi remiſsio penſionis: ita etiam & ſi res emphiteotica eſſet deperdita pro parte tēporis, ꝓ qua durat guerra. ita dicit ſe in arduis cauſis cōſuluiſſe & obtinuiſſe, facit pro eo qđ in ſimili dicitur de colono partiario: quia cenſetur dominus vnà cum ſocio ſuo. qa nō remittitur ſolutio debita dn̄o: licet ſecus ſit in colono ſimplici. tex. eſt. in. l. ſi merces. §. vis maior. ff. locati. ergo ita eſt dicēdū in emphiteota. Secundò facit dictū Spec. in. d. §. nunc. aliqua. ver. cxxxij. & ideò concludit dn̄s meus ꝙ ſi quantitas illius canonis eſt ita magna, ꝙ ſi res locaretur de anno in annum, nō mereretur maiores penſiones tunc procedat cōis opinio. Et ideo dicit Bald. in. d. l. j. quòd ſi cenſus eſt magnus debet fieri remiſsio propter guerram. & ibi Bart. dicit quod propriè nō eſt contractus emphiteoticus, quando datur tanta penſio: quanta daret̃ pro locatione: ſi vel modica eſſet penſio in contractu emphiteotico, vt communiter fieri videmus: tunc non fit remiſſio mercedis. arg. d. l. ſi merces. §. vis maior. & l. ex conducto. §. j. & l. ſi vno. ff. locati. & ita procedat conſilium Albe. dn̄i Cardi. collegij paduani. & do. Abb. ſiculi. facit quod voluit Bar. in. l. interdum. §. j. ff. de acqui. poſ. & ibi per Moder. & ita reſidet do. meus. in. d. c. potuit. in. xiiij. & xv. colūnis. Mihi videtur ꝙ opinio Iaco. d. are. & ſequacium: & etiam Ioan. de Imo. ſit verior. Nam interim ꝙ propter guerram fundus non poteſt coli & cultiuari, ſatis grauatur emphiteota, ex quo in totū occupatur fundus ad hoſtib⁹, & nihil poteſt percipere: vnde pro illo tempore quo durat guerra, dicitur res tota perire: & hoc per iura allegata per eos. & ad hoc adduco Pe. de anchara. conſilio lxxxvij. vbi dicit ꝙ ementes paſſagium, poſſunt conſequi remiſsionem mercedis, ſi ſuperuenit guerra: Imò fortius diceret, ſi eſſe timor guerræ: qa fortè occuparetur fundus ab hoſtibus, vt nō poſſet ibi tutus haberi acceſſus: vt dicit Petr. de ancha. in prealleg. conſilio & adducit illud Seneca in trage. peior eſt bello timor ipſe belli: ideò dicim⁹ ꝙ terror armorum operatur eundem effectum, quem operantur ipſa arma. l. j. §. idem labeo. ff. de vi & vi arma. Item ſubito quod appellatur à grauamine comminato. l. ſi quis prouocatione. C. de ap. glo. iuncto. tex. c. ad noſtram. in. c. cum ceſſante. eo. ti. & adduco tex. in. l. noniſsimè. §. ſi quis compulſus. ff. quod falſo autho. vnde idem operatur terror tormenti quod ipſum tormentum. facit bonus tex. in cap. j. in verbo timentes grauari. de dilatio. quē ad hoc pōderauit do. meus Barto. ibi. quòd timor grauaminis idem operatur quod ipſum grauamen facit quod voluit Domi. in. c. j. de re iudi. lib. vj. vbi dicit ꝙ idem operatur præmium quo ad pœnā incurrendam & expectatio præmij. & vide Abb. in. c. perſonas. de appel. vbi poteſt appellari à grauamine comminato vel præparato. & facit tex. in. l. cùm pater. C. de ceſsio. bono. & tex. in. l. quemadmodum. C. de inof. teſ. & tex. & ibi Ang. facit quod voluit Bal. in. c. j. §. ſi quis iniuria. de pace iure. fir. in vſi. feu. & Cyn. in. l. j. C. vnde vi poſt Petr. ibi & Bar. in. l. ij. ff. de noxa. & Abb. in. c. ſacris. quod metus cauſa ex quibus infertur quòd idem operatur mortis. metus ſicut mors ipſa. & in hoc caſu ſatis benè procedit opinio Abbatis. in. c. potuit. vbi proxi.

1 Emphiteoſis ſi eſt reuerſa per mortem vaſalli, debet potius concedi hæredi ipſius vaſalli, q̄ꝫ extraneo, in. c. bonæ memoriæ. el. ij. nume. 28. de poſtula. Præla. fo. 134.

6 Emphiteota ſi nō ſoluit canonem intra bienniū, non cadit à iure ſuo ſi ille cui debeat fieri ſolutio, erat debitor emphiteotæ. in. c. bona fides. nu. 11. de depoſito. fo. 104.

6 Emphiteoticæ rei renouatio de generatione in generationē, vel de tēpore in tempus fit: ne longinquitate temporis aliquis dicat rem eſſe propriam. in. c. j. nu. 5. de preca. fo. 99.

6 Emphiteota poteſt exponere ius ſuum venale ſine conſenſu domini, nō tamen poteſt vendere. in. c. potuit. nu. 3. de loca. fo. 112.

Emphiteota poteſt ius quod habet in re alteri donare, vel legare. ibi. numero. 8.

Emphiteota priuati nō poteſt ius quod habet in re alienare in eccleſiam, tanq̄ꝫ in potentiorem: ſed ſi alienauerit eccleſia, nō conſequentur tantū pretium illius iuris. ibi. nu. 10.

Emphiteota vendens irrequiſito domino, vel ceſſans à ſolutione canonis, an poſsit propria authoritate expelli à domino? ibi. nu. 13.

Emphiteota non ſoluens canonem, vel alienans irrequiſito domino, perdit omnes meliorationes quas fecit. ibi. Et ſi dominus rei in emphiteoſim datæ ſi recipit precium ab emphiteota, qui ceſſauit ſoluere debito tempore, an cenſeatur ipſum in re integrare? ibidem. numero. 14. folio. 113.

2 Epiſcopus à propria ſede expulſus, ſi fuit ad aliam electus, nō poteſt ad illam propria authoritate tranſire. Ant. de bu. in. c. j. nu. 4. de tranſla. Præla. fo. 22.

Epiſcopus electus licet non poſsit conſecrare, poteſt tamen alteri Epiſcopo hoc demandare. ibi. nu. 6.

2 Epiſcoporum ceſsio, tranſlatio, & depoſitio ſunt de reſeruatis ſedi Apoſtolicæ. in. c. inter corporalia. nu. 7. de tranſ. Epi. fo. 4.

6 Epiſcopi authoritas vbi interuenit, nō præſumitur colluſio in. c. cū clerici. nu. 2. de cenſi. fo. 254.

5 Ep̄s cū capitulo dn̄t explicare nogotio eccleſiæ, nec vnus ſine alio. in. c. cū

nō liceat

opposita declarari.ibi.nu.31.

2 Exceptio non verisimilis an sit admittenda?in.c.super hoc.nu.31. de renun.fo.18.

5 Exceptio aliqua nõ admittitur cõtra ordinariũ,donec toleratur in officio.in.c.de priore.nu.5.de appel.fo.131.

2 Exceptiões ex se cõcludentes,nõ tñ admittãdę si de facto fuerint per iudicem admissæ,debet iudex scdm illas pronũtiare:al's excipiens haberet iustã cãm appellãdi.in.c.cũ cõtingat.nu.8.de offi.delec.fo.128.

Exceptio iniusticiæ nõ debet opponi cõtra sñiam,q̃ trãsiuit in rẽ iudi.tñ si fuit de facto opposita impedit executionẽ sententię.ibi.nu.9.fo.129.

4 Exceptio tua nõ interest,est dilatorio.in.c.ex parte.nu.6.de testi.fo.50.

7 Exceptio criminis an habeat obstare prosequenti ius propriũ.in.c.quia frustra.nuñ.7. de vsur.fo.148. Contra vsurarium non possunt excipere conuenti ab eo,ꝙ nõ restituerit vsuras.ibi.nu.8.

Exceptio quã vnus vsurarius opponit cõtra aliũ est dilatoria,& ante litem contestatã opponenda,& intra octo dies probanda.ibi.nu.9.

2 Exceptio falsi procur.& oĩs exceptio q̃ reddit iudiciũ retro nullum,põt opponi qñcũq; etiã post sñiam.in.c.in nostra.nu.4.&.7.de ꝓcu.fo.183.

Exceptio dilatoria opponitur,aliquando etiã post sententiã.ibi.

Exceptio,tu non potes esse procurator,an posit opponi post lit.cõtest.ibi.nu.7.&.9.

Exceptio quæ nõ potest opponi in prima instantia post lit.contest. nõ potest opponi in causa appel.ibi.nu.8.

1 Exceptiones cõtra aliquã rẽ opposite debẽt prius examinari,anteq̃ illa res mandetur executioni.in.c.venerabilẽ.nu.27.de elec.fo.185.

2 Exceptiones ꝓpositæ cẽsentur refutatę si iudex ad vlteriora procedat.in.c.cũ super.nu.9.de offi.dele.fo.113.

7 Exceptiones dilatoriæ possunt discuti post lit.cõte.si iudex eas reseruauit.in.c.ad dissoluẽdũ.nu.4.de despon.impu.fo.19.

4 Exceptio contra personas testium nec est dilatoria nec peremptoria. in c.præsentium.nu.1.de testi.fo.76.

1 Exceptio intẽtiõis dicitur illa,q̃ nõ excludit ipsam actionẽ, quare ante excipitur q̃ agatur.in.c.dudũ.el.ij.nu.2.&.nu.29.de elec.fo.210.

5 Exceptio spoliationis excludit appellantẽ:secus exceptio attentati.in.c.an sit deferendũ?nu.7.de appel.fo.139.

6 Exceptio tu nõ fecisti residentiã in bñficio,nõ põt opponi,nisi ab illo à quo petunt̃ fructus dicti bñficij.in.c.cõquerente.n.4.de cle.nõ resi.f.24.

5 Exceptio excõicationis nõ nocet,quin excõicatus posit prosequi appellationẽ.in.c.dilectę.nu.1.de excep.fo.18.

Excõicatio lata in collegiũ vel vniuersitatẽ,an afficiat oẽs?ibi.nu.2.

7 Exceptio de illegitimatione ꝑsonæ est dilatoria,& idẽ in exceptiõe tua non interest:& ideò debent proponi ante lit.contest.al's secus, nisi post venerit in notitiam.in.c.j.nu.2.de accu.fo.65.

2 Exceptio non verisimilis non est admittenda per iudicẽ sine causę expresione.in.c.super hoc.nu.20.31.32.&.36.de renun.fo.18.& seq.

Exceptio litis finitę per iusiurandũ obstat,siue iusiurandũ fuerit iudiciale,siue non.ibi.nu.54.

6 Exceptio concludens intẽtum excipientis,nõ vitiatur per verba inepta.in.c.constitutus.nu.23.de religio.domi.fo.234.

5 Exceptio recusationis iudicis, an posit opponi qñq; ante lit.cõte. maximè quia fuit litigatũ super alijs,& peruẽtũ ad aliquos actus. in.c.inter monasterium.nu.5.de re iudi.fo.91.

Exceptio falsi ꝓcuratoris an debeat opponi primò,q̃ exceptio declinatoria iudicij?ibi.nu.7.fo.92.

Exceptio per quã negatur iurisditio potest semper opponi:licet fuerint aliæ ante ipsam oppositæ.ibi.nu.12.

Exceptio perẽptoria non opposita in primo iudicio,põt opponi causa appellationis:nisi fuerit dolosè omissa in primo iudicio, qđ probat̃ ex coniecturis de quibus.ibi.nu.14.

5 Exceptio alicuius rei non debet opponi ab illo, qui in eadẽ re laborat in c.cũ ecclesiasticæ.nu.3.4.9.de excep.fo.4.&.5.

Exceptio tu habes vel quęris plura beneficia,an posit obijci per illũ qui etiam habet plura beneficia?ibi.nu.5.10.11.

Exceptio nõ debet opponi ab illo,qui posset eadẽ exceptiõe repelli.ibi.numero.9.

Exceptio famosa,vel de iure cõmuni notoria admittit̃ cõtra illũ, cui de beneficio est prouisum.ibi.nu.15.f.5.

3 Exceptio gñaliter ꝓposita q̃ põt obstare,& nõ obstare: nõ debet rejici statim,sed iudex debet instare vt pars excipiẽs declaret,& quatenus concludit:admittere al's secus.in.c.ij.nu.2.de resti.spo.fo.211.

Exceptio renuntiationis tã in beneficialibus,q̃ in prophanis,an,& quando obstet agẽti possessorio recuperandę?ibi.nu.7.

Exceptio non verisimilis an apponatur cõtra agentẽ possessorio recuperandæ,vel etiam petitorio?ibi.nu.12.&.13.fo.212.

3 Exceptio notoriæ proprietatis,an obstet agenti possessorio recuperandę?in.c.in literis.nu.7.10.27.de resti.spo.fo.215.&.218. Et quãdo obstat debet de ea incontinenti fieri fides.ibi.nu.30.

Exceptio defectus proprietatis,an obstet agenti possessorio recuperandę vel retinendę,vel adipiscendę,tã in beneficialibus, q̃ non.ibi.nu.27.

Exceptio criminis cum infamia,obstat in beneficialibus.ibi.

Exceptio dñi an posit opponi à non spoliante contra agentem possessorio recuperandæ?ibi.nu.33.

Exceptio spoliationis non potest opponi contra tertium agentem.ibid.

7 Exceptio peremptoria põt opponi ante lit.contest. quando notorium est ipsam competere.in.c.j.nu.11.de no.ope.nun.fo.175.

7 Exceptio contra petentem beneficium an,& quando admittatur?in.c.accedens.nu.8.de accu.fo.82.

1 Exceptio an,& qñ sit tẽporalis,& ꝑpetua?in.c.si aũt.n.5.de rescrip.f.60.

5 Exceptiones quãdo producuntur,nõ requiritur ꝙ lis contestetur.in.c.ꝑtuas.nu.5.de appel.fo.156.

5 Exceptionis diffinitio.in rub.nu.1.de excep.fo.2.

Exceptio actionis quæ sit?ibi.

Exceptio intentionis quæ sit?ibi.

7 Excipiens de crimine & non probans,punitur extraordinariè.in.c.super his.nu.1.&.22.de accu.fo.74.& seq.

Exceptio intentionis vel facti quæ sit?ibi.nu.5.

5 Exceptio spoliationis obstat petenti,vel implorãti officium iudicis contra tertium.in.c.nouit ille qui.nu.9.de appel.fo.139.

Exceptio nullitatis quæ incontinenti potest probari,obstat executioni sententiæ.ibi.nu.10.fo.140.

4 Excipiẽs de falsitate audit̃ perpetuò.in.c.licet.nu.27.de proba.fo.29.

1 Exceptionem aptam,si pars omiserit opponere, potest iudex ex officio actum irritare,saltem anteq̃ sententia trãseat in rem iudicatam.in.c.cum dilecta.nu.9.de rescrip.fo.79.

4 Exceptio falsitatis cum corruptione,potest opponi post publicas attestationes & sententiam.in.c.licet.nu.5.de proba.fo.26.

3 Exceptio excõicationis,non potest opponi vltra duas vices in eadem instantia.in.c.pastoralis.nu.21.de cau.pos.& pro.fo.203.

Exceptio delicti nõ admittit̃ contra vendicantẽ beneficium,nisi sit tale delictum,quod inducat priuationẽ beneficij ipso facto.ibi.nu.29.f.204.

6 Exceptionũ alia tẽporalis,alia ꝑpetua,alia odiosa,alia fauorabilis: & de pluribꝰ speciebus vide in discursu.in.c.is qui.nu.4.de solutio.fo.129.

Exceptio velleyani est fau orabilis. Exceptio Macedoniani est odiosa, & vtraq; est perpetua.ibi.nu.9.fo.130.

Exceptio non numeratæ pecuniæ non competit ecclesiæ nec eius personis post lapsum biennij.ibi.nu.19.

7 Exceptio adulterij an sit perẽptoria, vel dilatoria?in.c.fi.nu.9.de adul.& stu.fo.137.

5 Exceptio rei iudicatę nõ cõpetit reo absoluto:qa non posidebat,si post sentẽtiam incoeperit posidere.in.c.aduersario.nu.1.&.3. de except.f.24. intellige vt in.nu.10.fo.eo.

Exceptio rei iudicatæ obstat,si sit finis agendi:id est licet modus agendi sit diuersus.ibi.nu.13.fo.eo.

Exceptio rei iudicatæ obstat tm̃ in prosecutis:licet petitio fuerit generalis.ibi.nu.14.

3 Exceptio spoliationis est dilatoria,& opponitur ante lit. contest.an autem post litem conte.aliquo casu opponatur,& debet probari intra.xv.dies.in.c.ij.nu.2.6.&.53.de ordi.cog.fo.183.

Exceptio spoliationis,an habeat locum contra nõ spoliatorẽ: videlicet cõtra eum qui succesit in re respoliata?ibi.nu.12.

Exceptio excõicationis põt opponi post cõclusionẽ in causa.ibid.nu.16.

Exceptio spoliationis non admittitur,quãdo factũ est notorium,vel in obligationẽ iurata,sed à fideiussore sic.ibi.nu.19.fo.184. Et in quibus casibus excep.talis nõ obstet.ibi.nu.23.

Exceptio spoliationis non admittit̃ in deposito.ibi.nu.22.

Exceptio spoliationis admittitur in causa matrimoniali, vel spirituali.in d.c.ij.nu.24.eo.ti.fo.185.

Exceptio rei iudicatæ in exceptionibus non admisis,nõ obstat volenti super eadem re agere:secus econuerso.ibi.nu.26.&.27.

Exceptio rei iudicatę in causa criminaliter intentata,non obstat in eadem causa ciuiliter intentanda.ibi.nu.30.fo.186.

Excipiens de crimine an scribat se ad pœnam talionis crimine non probato?ibi.nu.25.

Exceptio quæ nocuit alicui in vno iudicio, an noceat in alio iudicio?ibi.nume.30.&.42.

Exceptio crimĩs ꝑbata in vno iudicio,nõ repellit̃ ĩ alio.ibi.n.39.&.42.

1 Excipiẽs debet ꝑbare exceptiões suas.in.c.cũ nobis.nu.5.de elec.fo.159.

2 Exceptiões cõtra sñiam vel instrũ,si excludunt̃ à statuto si quis ĩcõtinẽti vellet eas ꝑbare debet admitti.ĩ.c.suscitata.n.7.de resti.in integ.fo.208.

CORSE. Limita istud dictũ dñi Abb.esse verũ nisi esset ꝑsumptio cõtra eũ,ꝙ calũniosè exciperet:licet offerat se ꝑbaturũ incõtinẽti:istud voluit.gl.quã ad hoc nescio alibi.in.d.c.suscitata.quę glo.limitat dictũ.c.literas.& istud dictũ sentit do.Abb.in.d.c.super eo.vbi Bal.singl'r dixit per illũ tex.iũcta gl.ꝙ à summaria cognitione põt qs repelli,vbi ꝑsupponit̃ quis calũniari:qđ dictũ dicit mẽti tenẽdũ:Putat tñ do.Abb.in.d.c.super eo.illud dictũ gl.& Bal. ꝓcedere vbi opponẽs offerret se ꝑbaturum incontinenti,& presumptio est de malitia:qa per talẽ obligationẽ non purgatur presumptio malitie:qđ dictum ita limitatũ perpetuò tene menti.

3 Exceptio declinatoria opponitur ante litẽ cõtest.in.c.fi.§.in alijs.nu.24.vt lite non contest.fo.150.

Exceptio

Excõicatus non

Excōicato qūo

6 Extẽsio in pœnalibus non fit, vbi non est eadẽ ratio. in.c. extirpandę. in repe. §. qui verò. nu. 48. de pręben. fo. 58.
6 Extensio in pœnalibus aliqñ fit ad casum nõ habentẽ per omnia idendita tẽ ratiõis. in.c. dilectus. nu. 6. de pręben. fo. 45.
1 Extensio de casu ad casum nõ debet fieri, nisi militet omnimoda ratio. in.c. coram. nu. 4. de elec. fo. 186.
2 Extẽsio nõ dicit̃ id qđ deprehẽdit̃ ex tacita & cõiecturata mẽte alicuius, qđ est notandũ ꝓ statutis. in.c. sup q̃stionũ. nu. 7. de offi. deleg. fo. 117.
7 Extensio de vno casu ad aliũ non fit in exorbitantibus. in.c. tua. nu. 4. de sen. excom. fo. 218.
1 Extensio quomodo, & quando fiat in pœnalibus? in.c. j. nu. 31. de postula. Pręla. fo. 127.
6 Extensio fit de casu ad casum ex idẽtitate rationis in fauorabilibus. in.c. j. nu. 15. de his, quę fi. à maio. par. ca. fo. 90.
1 **Extranei** non vocati veniẽtes ad aliqđ collegiũ, possunt ꝑ vim repelli. in.c. cũ Vintoñ. nu. 14. de elec. fo. 172.
1 Extranei possunt admitti ad eligẽdũ, nisi alij velint. in.c. cũ Vintoñ. nu. 3. de elec. fo. 170.
7 Extranei quo ad dotandũ mulierẽ, intelligitur q̃libet, q nõ habet mulierẽ in potestate. in.c. donatio. nu. 10. de do. inter vi. & vxo. fo. 64.
4 Exterminatores q̃bus pœnis subijciantur? in.c. ex literis. n. 13. de ꝓb. f. 8.
4 Extrauagãs quãdo dicitur iure cõmuni dissona. in.c. pastoralis. nu. 3. de fide instru. fo. 129.
1 Exules si nõ possunt esse in ciuitate ꝓpter partialitatẽ, nõ pōt cõtra eos, & eorũ preiudiciũ aliquid ordinari: & possunt interpellare stãtes in ciuitate, vt cõstituant eis locũ tutũ in expediendis negotijs ciuitatis. in.c. bonæ memorię. el. j. nu. 1. & nu. 10. de elec. fo. 166. & seq.

¶ De litera F.

7 **Factum** legitimè nõ retractatur, licet casus post eueniat, à quo inchoari nõ potuit. in.c. significauit. nu. 6. de eo qui du. in ma. fo. 28.
7 Factum ipsum magis cõsyderatur, q̃ iuris effectus. in.c. ad audientiam. nu. 7. de spon. fo. 4.
5 Facta extraiudicialia nõ transeunt in rẽ iudicatã. in.c. cũ sit Ro. nu. 19. de appel. fo. 112.
2 Facto suo contrauenire, an quis posset? Ant. in.c. veniens. num. 10. de fil. presby. fo. 68.
5 Factũ aliquid esse ex certa scientia Principis quõ probet̃, & cui incũbat onus ꝓbãdi? in.c. porrecta. nu. 3. de cõfir. vti. vel inuti. fo. 178.
2 Facta nõ præsumũt̃, nisi ꝓbent̃. in.c. cũ in iure. nu. 2. de offi. deleg. f. 124.
5 Factũ qñ est punibile certo loco vel tpe, debet exprimi locus & tps: al's dubia probatio nõ releuaret. in.c. auditis. nu. 25. de præscrip. fo. 44.
7 Factum ipsum magis consyderatur, q̃ iuris effectus. in.c. iuuenis. nu. 3. de sponsa. fo. 3.
6 Facto proprio an quis contrauenire possit? in.c. diuersis. nu. 6. de cleri. coniu. fo. 19.
6 Facto proprio quo casu quis authorizare pōt? in.c. vnico. nu. 20. vt eccl. bene. si. di. cõ. fo. 93.
3 Facta ad quæ quis tenetur ex obligatione iuris. in.c. literas. numero. 29. de restitutio. spolia. folio. 233. Item obligationes iudiciales non recipiunt obligationem ad interesse, sed debent præcisè adimpleri ibidem.
2 Factũ à Papa dicitur factũ à Deo. in.c. inter corporalia. nu. 5. de transla. Epis. fo. 4. Et in.c. quanto. nu. 4. eo. ti. fo. 7.
6 Factũ siue cõsuetũ aliquid fieri in ętate vel tpe, si reperitur factũ illud, prę sumitur in illa ętate, loco, vel tpe: & allegãti cõtrariũ incũbit onus probãdi. in.c. cũ virũ. nu. 4. de reg. fo. 201.
1 Facto proprio contrauenire licitũ est, qñ illud factũ nõ tenuit ex defectu potestatis. in.c. nosti. nu. 3. & 5. de elec. fo. 151.
CORSE. Et an q̃s possit venire contra factũ propriũ. vide gl. in.c. cũ laici de iurepa. & ibi Io. an. & Io. cal. in.c. si quis pręsbyter. de re. eccl. non alie. & ibi per Imo. & per eundẽ. in.c. diuersis fallacijs. de cle. coniu. & ibi Abb. in fi. & per eundem in. d.c. cũ laici. in.c. fi. de iurepa. & per Abb. in c. cũ super. de conces. preben. & Bar. in. l. post mortẽ. ff. de adop. & in. l. q ea mẽte. ff. de fur. & per. Cy. in. l. si q̃s nõ dicã rapere. C. de Epis. & cle. vbi tractat, an sit locus pœnitentiæ in delictis, & aliqđ ꝑ Abb. in.c. j. de eo q mit. in pos. & licet quis regul'r nõ possit venire contra factũ suum. Fallit primò vbi vertitur periculũ aĩę, & si cõstiterit ecclesiã fuisse deceptã. vt no. in.c. consanguinei. & in.c. lator. & in.c. tenor. de re iudi. Scđò fallit in iudice, q iudicauit, à cuius sñia est appellatum: qui posteà si successit appellanti, poterit dictã appellationẽ prosequi, & venire cõtra sñiam à se latã voluit Io. an. in addi. spe. in tit. de sen. ꝑla. §. q̃m. ver. quid si ꝓcurator referũt do. Ant. & Imol. in.c. j. de re. iudi. Ego adduco gl. & ibi Arch. in.c. infames. in. §. itẽ si cõtra patrẽ. iij. q. vij. & qđ no. in. l. j. ff. de except. rei iudica. Tertiò fallit in eo qui tanq̃ arbiter tulit sñiam: q̃m si illa cã est sibi delegata poterit iudicare cõtra id, quod iudicauit tanq̃ arbiter. Ita dixit Archi. in. d. §. itẽ si cõtra. quę refert & sequit̃ Bal. in. l. creditoribus. C. de ser. pig. dato manumisso.
7 Factũ legitimè retractari non debet, licet casus sequatur à quo nõ potuit inchoari. in.c. discretionem. nu. 11. de eo qui cog. con. fo. 38.
5 Factum non præsumitur aliquid ex certa scientia, nisi hoc exprimatur. in c. cũm inter. nu. 8. de excep. fo. 8.
3 Factores ecclesiarum coram quo iudice conueniuntur? in.c. nullus. nu. 6. de foro. compe. fo. 61.
5 Facto aliquid explicare plus est, q̃ verbo. in.c. dilecti filij. el. j. nume. 4. de appel. fo. 149.
6 Facto proprio authorizare nemo potest. in.c. possessiones. nu. 3. de reb. ec cle. alie. fo. 98.
2 Factũ quod Eps sit trãsmissus ad aliam ecclesiam, non potest esse connotorium. in.c. quanto. nu. 6. de transla. Epi. fo. 7.
2 Facere an quis possit illud, quod tendit in cõmodum suum, & nocet alteri? in.c. nisi specialis. nu. 8. de au. & vsupal. fo. 10.
6 Facto proprio quod viribus non consistit, licitum est contrauenire. in.c. transmissæ. nu. 3. de iurepa. fo. 250.
5 Facilitas quæ cõsyderatur in vno casu, præsumit̃ in alio simili: nisi probetur contrarium. in.c. constitutus. nu. 4. de appel. fo. 142.
5 **Falsitas** potest allegari vsq̃ ad viginti annos. in.c. cùm venerabilis. nu. 42. de excep. fo. 14.
4 Falsitas potest accusari post sententiã, & regulariter probatur indirectè: nisi super falsitate sit mota lis in prima instantia: nam tunc requiritur appellatio. in.c. licet. nu. 21. de proba. fo. 28.
2 Falsum non pręsumitur committi à magno viro. Anto. in.c. fi. num. 2. de cleri. pere. fo. 84.
7 Falsum nõ cõmittit quis, si vtatur instrumento falso in iudicio, nisi ipse falsauerit instrumentum, vel sciẽter ipso vtatur: nã præsumit̃ ignorãtia, si desistit ab eius vsu. in.c. inter dilectos. nu. 4. de exces. Præla. fo. 170.
7 Falsum narrare peius est, q̃ verum tacere. in.c. quia circa. nu. 5. de cõsan. & affi. fo. 41.
Falsa causa expressa qualis esse debet ad implendum rescriptum, vel legatum? ibi. nu. 6.
7 Falsum cõmittit testis, non solũ si dicit mendaciũ, sed etiam si veritatem occultat, si super ea fuit interrogatus, vel iurauit dicere veritatem in tota causa. in.c. j. nu. 1. 3. 4. de cri. fal. fo. 152.
7 Falsantes literas Papales per se, vel per alium sunt excõicati: si verò sint clerici, degradant̃, vel curię seculari traduntur, etiã non expectata incorrigibilitate. in.c. ad falsariorum. nu. 1. 2. de cri. fo. 153.
Falsis literis vtentes laici excõicãtur, clerici deponuntur, & beneficijs priuatur, & quãdo? ibi. nu. 6. 10. fo. 154.
Falsans literas apostolicas efficitur de foro ecclesiastico. ibi. nu. 4.
Falsarius an incurrat pœnas de quibus. in. d.c. falsariorũ. siue cũ eo agatur ciuiliter siue criminaliter. ibi. nu. 8.
8 Falsantes literas, & scripta Principum puniuntur vltimo supplicio. ibidẽ. numero. 9.
7 Falsitas an præsumitur commissa per officialẽ Papæ, an per impetrantem? in.c. fi. nu. 4. de cri. fal. fo. 154.
7 Falsitas literarum apostolicarũ ex quot, & quibus signis apparere potest in.c. licet. nu. 1. de cri. fal. fo. 153. Et vide in.c. seq. eo. ti.
Falsæ præsumunt̃ literæ Papales, si in eis Eps vocatur filius, vel inferior frater, vel si vni scribitur in plurali. in.c. quã graui. nu. 1. 2. 3. 4. eo. tit. fo. eo.
Falsæ præsumuntur literę apostolicæ, quando emanant pręter, vel contra solitum stylum curiæ. ibi. nu. 2.
6 Falsitatis præsumptionem præsentia præsbyteri in aliquo actu tollit. in repe. c. cùm esses. nu. 12. de testa. fo. 148.
1 Falsificans literas Principis etiam iniustas, debet puniri. in.c. olim ex literis. nu. 6. de rescrip. fo. 84.
4 Falsa latinitas, si resultat ex appositione vnius literę loco alterius, non vitiat rescriptũ. in.c. ex parte. nu. 3. de fide instru. fo. 134.
3 Falsa latinitas nõ vitiat, quando potest ꝑ figurã saluari. in.c. j. nume. 13. de iud. folio. 4.
1 Falsa latinitas vitiat rescriptum Papæ, nisi possit aliquo modo, vel per figurã saluari, vel nisi surgat ex modico defectu. in.c. ad audientiã. nu. 2. de rescrip. fo. 61.
Falsa latinitas non vitiat instrumẽta notariorum, & an vitiet literas aliorum Principum? ibi. nu. 3.
6 **Falcidia** debet̃ ex hæreditate exhausta legatis, vel occasione pœnæ inflictæ per testatorem. in.c. Raynaldus. numero. 12. & 15. de testa. fo. 161.
Falcidia detrahitur contra voluntatem testatoris tacitam, sed non expressam. ibi. nu. 16.
Falcidia & trebellianica non detrahuntur de relictis ad pias causas. ibidẽ. numero. 18.
6 Falcidia tunc detrahitur de legatis ad pias causas, qñ est instituta ecclesia heres. in.c. cùm causam. nu. 2. de pręben. fo. 62.
4 Falcidiã potest detrahere ecclesia instituta heres de legatis alij ecclesiæ, vel ad pias causas. in.c. in præsentia. nu. 37. de proba. fo. 21.
CORSETUS. Vide doc. & Raph. cu. in. l. j. §. ad municipiũ. ff. ad l. fal. & Albe. de rosa. in. l. si quis ad declinandũ. C. de Epi. & cle. & Lu. Ro. in repe. auť. similiter. in. lxxvj. & lxxvij. col. & per. d. meum Barb. in. d.c. in præsentia. & in.c. fin. de or. cog. & ꝑ Abb. in.c. cũ pro causa. nu. 3. de sen. excom. & in

Fideiussorem

Filij ex

In Panormitani Commentaria.

Fuga si

7 **Hæremita** poteſt nomine vniuerſalis eccleſię votum continētiæ recipere.in.c.veniens.numero.3. qui clerici vel vo.folio.27.

1 Heremita non dicitur religioſus:licet gaudeat priuilegio eccleſiaſtico:& non habet ſuperiorem heremitam.in.c.cùm monaſterium.numero.2.de.elect.folio.153.

6 Heremitę nō appellantur perſonæ religioſæ:& non renuntiant proprio.& ſunt ſicut locuſtę ſine rege:& dubitatur an gaudeant priuilegio eccleſiaſtico.in.c.ex parte.el.ij.nu.10.de conuer.coniuga.folio.213.

3 Heremitę vtrum ſint perſonę eccleſiaſticę,& gaudeant priuilegio fori.in c.nullus.nume.10.de foro comp.folio.61.

7 **Hiſtriones** an peccent,& ipſi & illi,qui dant eis pecuniam.in.c.j.nu.1.de cle.vena.fo.158.

6 Hiſtriones ſeu buffones nō poſſunt promoueri ad clericatum,etiā pacta pœnitentia:dummodo exercuerint eorum artem,cauſa quæſtus.in.c.cùm decorem.nume.2.de vi.& hone.cle.folio.8.

7 Hiſtriones tenentur ad reſtitutionem illorum,quæ lucrati ſunt vigore talis exercitij.in.c.cum ſit.nu.5.de iude.folio.114.

6 **Hipothecaria** actio competens in bonis alicuius,trāſit cū tranſlatione bonorum in tertium,facta etiā cum authoritate iudicis.in.c.ex literis.nume.3.de pig.folio.120.

Hypothecaria agēs excluditur,ſi ſibi auferatur debitum:cuius vigore habet hypothecam.ibi.nume.4.

6 **Hypocrita** ſi quid acquirit contemplatione boni Chriſtiani,debet in pauperes erogare:vel eccleſiæ reſtituere.in.c.quia plerique.nu.36.de immu.eccle.folio.294.

7 **Homagium** vel fidelitas an licitè præſtentur circa periculū ſimonię pro beneficio conſequendo.in.c.ex diligenti.numero.4.de ſimo.folio.93.

7 Homagium quid ſit,& vnde dicatur,& pro quibus rebus præſtetur.in.c.ſi.nume.2.de reg.iur.folio.247.

7 Homagium præſtans,ſiue tributū alicui,cenſetur illum in ſuperiorem recognoſcere.in.c.veniens.nume.3.de accu.folio.73.

Homicidium computatur inter grauiora & horibiliora peccata.& idem eſt furtum,& rapina.in.c.cùm contingat.nume.22.de foro compe.fo.97.

7 Homicidium neceſſarium,non priuat ſpe cōiugij.in.c.j.nume.1.de diuor.folio.57.

7 Homicida poteſt cū Epiſcopo diſpenſari.in.c.ex literis.nu.2.de cle.nō ordi.mini.folio.165.

7 Homicida occidens aliquem,vt liberet ſe,& ſua,nō punitur vel etiam vt liberet res tantū:& hoc vltimo caſu non punitur.ſ.in foro cōtentioſo:ſecus in foro animæ.in.c.interfeciſti.nu.2.de homi.folio.125.

7 Homicida dicitur non ſolū ille qui interfecit:ſed ille,qui legauit hominē,vt facilius interficeretur.in.c.ſuſcepimus.nu.2.de homi.fol.128.

6 Homicida non poteſt eſſe maritus illius mulieris,cuius virum ipſius mulieris contemplatione interfecit:ſecus ſi ſine dolo & fraude interfecerit.in c.j.nume.1.4.6.&.7.de conuer.infi.fo.217.

7 Homicidium quo ad peccatum,remittitur per ſimplicem ſacerdotem.in c.perpendimus.nu.4.de ſen.excom.folio.219.

7 Homicida eſt,qui dat cauſam abortioni:quando ſcilicet conceptum erat viuum:aliâs ſecus,& de iure ciuili capite punitur.in.c.ſicut.el.ij.num̄.1.2.3.&.8.de homici.fo.132.

CORSETVS. Adde,ꝙ mulier faciens abortiuū,punitur,vt homicida.de quo.in.l.diuus.ff.de extraor.cri.vbi habet̄,ꝙ mulier q̄ data opera fecit abortiuū,dāda eſt tpali exilio.& ſubdit ibi litera.Indignū em̄ videri poteſt.impunè eā maritū liberis fraudaſſe.Pondera illā rationem,vtrum illa lex cū ſimi.habeat locū in muliere nō pręgnāte ex marito:ſed ex altero.gl.ibi dicit,ꝙ illa lex procedit,ſi nō erat grauida.per.xl.dies:quia poſt.xl.dies tenet̄ de homicidio:ſecūdū legem Moyſi,vel Pompeiam de paricidijs:quia tunc partus erat animatus.Bart.ibi in illa.l.diuus.dicit etiam,ꝙ non erat animatus.ſi fecit per pecuniam,capite punit̄,per.l.Cicero.ff.de pœnis.quæ lex dicit,ꝙ grauius punitur illud,quod fit per pecuniam,q̄̃ ſine.& ſic facit ſecūdū Bart.contra aſſeſſores,qui precio accepto aliquid faciunt.& ſubdit in.l.diuus.ꝙ quando dicatur partus animatus,vel nō relinquendum eſt naturalibus:& remittit ſe ad notata.in.d.c ſicut.el.ij.Angel.verò in.d.l.diuus.primò colligit,ꝙ mulier ſtudioſè faciens abortiuum,relegatur:& ꝙ partus maſculus citius viuificatur in ventre,q̄̃ fœmineus:quia maſculus per.xl.dies formatur in ventre:fœmina poſt.lxxx.Et ideò poſt iſta tempora tenetur lege Pompeia.& lege Cornelia.Et vult etiam allegare.d.c.ſicut.Adde etiā prædictis,ꝙ habetur in.l.pen.C.de ſica.vbi dicitur ꝙ ſi quis necandi infantes piaculū aggreſſus,eſt,capitali ſupplicio punit̄ & eſt ibi caſus,ſecūdū Bal.ꝙ nō eſt neceſſe,ꝙ offenſus reuocet ibi ad iniuriam & animum.& quòd mulier faciens inſultū cauſa occidendi,punitur vt maſculus.Butrig.ibi dicit,ꝙ illa litera pōt intelligi de infante nato,& de exiſtente in ventre:& ideò facit ad quæſtionem ſtatuti cauentis,quòd occidens hominem,capite puniatur:quidam percuſſit prægnantem,& fecit abortiuum,vtrum debeat capite puniri percutiens.Quidam dicunt ꝙ non:quia aut accuſatur lege Cornelia de ſica.& illa requirit dolū:ſed iſte non eſt in dolo:ergo &c.aut lege municipali,& idem: quia dicit hominē:ſed iſte nō eſt homo ante,q̄̃ naſcat̄:vt in.l.pe.C.de poſthu.hære.inſti.vnde dicitur eſſe in ſpe,& non in re:& minus eſt eſſe in ſpe:q̄̃ in re:vt in.l.minus.ff.de reg.iur.Alij diſtingunt,aut erat ante.xl.dies,aut poſt:& dic vt.ſ.& iſtud ſcietur ſi extrahatur de ventre:ſecundū Philoſophos.Bu.dicit ꝙ in lege Cornelia,ipſe diſtingueret,an homo eſſet in dolo:ſecus in lege municipali.vt ibi per eum.Ang.ibi dicit,ꝙ inquantum ibi probatur in text.& gloſſ.quòd percutiens mulierem pręgnantem,capite punitur procedit,ſi ſciebat prægnātem,& ſic ſi fuit in dolo:& ꝙ partus fuerit animatus.Sed iſtis duobus ceſſantib⁹,nō pōt puniri pœna capitis:ſed alia pœna.de quo remittit ſe ad notata p.l.plagij.C.de plagia.Sali.ibi credit,ꝙ pro deciſione huius dubij ſit recurrendū ad materiam illam,quando quis delinquit vltra cogitatum,an & qualiter puniatur:quam materiam ipſe poſuit in.l.quoniam multa facinora.C.ad le.Iul.de vi publi.& aliquid tangitur in.c.ſicut dignum.de homi.& ſubdit ibi Sali.ꝙ illa.l.penul.poteſt intelligi,quando ſciebat pręgnātem.& ſic habebat animum occidendi ventrem.Et nō putat verum quod dicit Butriga.videlicet,ꝙ ſtatutum non requirit dolum:quia ſtatuta pœnalia recipiunt interpretationem reſtrictiuam,ſecundùm ius commune.de quò remittit ad notata per ſe in.l.ij.C.de noxalibus.facit quod not.in.c.cùm dilectus.de conſue.& in.l.ſi.§.in computatione.C.de iure deliberandi.Et ſic not.ꝙ licet ſtatutum puniat factum conſummatum.& non animum,prout facit ius cōmune:tamē debet eſſe factum dolo conſummatum.Mihi placet opi.Ang.ꝙ dicta.l.diuus.procedat in ſciente prægnātē:& ſic ſi fuit in dolo,pro quo pondero tex.in.d.l.diuus.in ver.data opera.& ſic præſupponit ſtudium & ſcientiam.Optimè facit.l.data opera.& quod ibi not.C.qui accu non poſ.& quod voluit Angel.in.l.j.C.de theſau.lib.x.in verſicu.ſtudio.& authē.de nuptijs.in.§.ſi verò ab initio.& in authen.vt exac.inſtan.do.in.§.fin.& Bald.in.l.j.C.de lati.liber.tol.& in.l.j.§.huius ſtudij.ff.de iuſti.& iu.vbi dixit ſtatuto cauetur,quòd ſi qs fecit maleficium ſtudioſè,puniatur.quod intelligitur voluntariè cum applicatione animi.& vide gloſſam ordinariam.l.j.C.de his,qui ſe defe.cum ſimili.Item placet mihi illa opinio:aut corpus erat animatum,vel non animatum.Pro quo dico eſſe caſum in indiuiduo.in.c.quod vero.xxxij.q.ij.& ita intelligatur ſtatutum ſecundùm ius commune.prout dicit Salic.quæ omnia perpetuò nota.

7 Homicidium caſuale non imputatur ei,qui non occidit,nec fuit in culpa.in.c.exhibita.nume.1.de homici.folio.132.

Homicidium caſuale non impedit,quiſquis poſſit promoueri.ibidē.numero.24.

7 Homicida poteſt per Papam diſpēſari,vt poſteà promoueatur ad ſacros ordines:licet hoc cum difficultate concedatur:in minoribus autē per Epiſcopum diſpenſatur.in.c.ſicut dignum.nu.12.de homici.folio.126.Et in.c.ſeq.in vlti.nota.eod.titu.

7 Homicidium caſuale non imputatur ei,qui dat operam rei licitæ:nec fuit in aliqua culpa.in.c.dilectus.nume.1.de homici.fo.129.

Homicidium caſuale,& ſine culpa,nō facit quem irregularem.ibi.num̄.3.

7 Homicidium licet non proceſſerit ex culpa,tamen quia ille qui fuit cauſa dabat operā rei illicitę non excuſat̄.in.c.tua nos.num̄.4.de homici.fo.131.

1 Homicida licet pœnitens non poteſt adminiſtrare ſine peccato.in.c.ſuſcitatus.nu.14.de reſcrip.fo.64.

2 Homicida etiam peracta pœnitentia,prohibetur in ſacris adminiſtrare.in.c.ſi.nume.3.&.5.de tēmpo.ordi.folio.52.

7 Homicidium coniugis non impedit matrimonium cōtrahi,niſi hoc propoſito factum fuerit.in.c.ſuper hoc.nume.4.de eo,qui du.in matri.fol.28.

7 Homicida dicitur etiam ille,qui dat ſortilegia,ſiue malias,vel venena ad bibendum:ad hoc ne ſoboles naſcatur.in.c.ſi aliquis.numero.1.de homici.folio.126.

Homicida eſt ille,qui dat ad bibendum pocula amatoria:ſi illa quę ſumpſit,mortua eſt:licet præter intentionem dantis.ibid.nume.2.

7 Homicidium caſuale non imputatur ei,qui nō fuit in culpa.in.c.lator.numero.1.de homici.folio.128.

6 Homicida poteſt retinere beneficia,ſi non priuatur.nam ipſe non eſt priuatus ipſo iure.in.c.cum noſtris.nu.22.de conceſ.pręben.folio.75.

3 Homicida qualificatus grauius punitur,q̄̃ ſimplex homicida.i.c.at ſi clerici.nu.38.de iudi.folio.18.

7 Homicidium caſuale imputatur ei,qui dedit cauſam rei illicitę,vel licitæ:dummodo diligentiam non adhibuerit.in.c.cōtinebatur.numero.1.de homici.folio.127.

Homicida caſualis non diſpenſatur,niſi per Papam,ſi culpa præceſſerit caſum intellige in ſacris ordinibus.ſecus in minoribus.ibid.nu.2.&.4.

7 Homicidium caſuale non eſt punibile.in.c.ſignificaſti.el.j.numero.2.de homici.fol.129.

7 Homicida qui interfecit aliquem ob neceſſariam offenſionem ſui,vel ſuarum rerum,non comprehenditur ſub ſtatuto loquente de homicidio.in.c.ſi perfodiens.nume.1.de homici.folia.125.

7 Homicidium caſuale non imputatur ei,qui dedit operā rei licitæ:nec fuit in culpa.in.c.Ioannes.nume.1.de homci.folio.132.

7 Homicida eſt ille ſacerdos,qui dum vult percutere cauſa diſciplinę,adeò modum exceſſit,quòd ex verberibus ille mortuus eſt.in.c.preſbyterum.numero.1.de homici.fo.127.

Homicidium & aliud delictum vel damnum datum,ſi fuerit cōmiſſum.ſine dolo

¶ De litera I.

☞ CORSETVS. Adde,ſi in aliqua diſpoſitiõe dicat̃,antiani vel dñi ſexdecim hoc fecerunt:an intelligat̃ collegialiter vel ſingulariter:& videtur ſingulariter,& nõ collegialiter,per id quòd voluit Specu.in tit.de ſyndico.§.fi.vbi voluit,quòd ſi reperiat̃ in aliquo inſtrumento,quòd canonici ita fecerũt,quòd nõ colligitur capitulãriter. Hãc partẽ tenuit Old.Lau.cõſi.cccxv.vbi dixit,quòd in aliquo reperitur ſcriptum canonicos ita depoſuiſſe.quòd nõ videt̃,quòd capitulariter illud depoſuerint. Hanc partẽ tenuerunt ſcribentes in.c.quanto.de his quæ fi.à Præla.ſine conſenſu capituli.& adduco quod pulchrè voluit Ioã.and. in.c. requiſiſti.de teſta.vbi per ea,quæ dicta ſunt dixit,quòd ſi teſtator aſcripſit legatum canonicis, quòd non intelligitur,quòd capitulariter eis reliquerit.& ideò tale legatum non tenetur communicare eccleſiæ.& ibi videas Abb.& adduco eũdem Abb.in.c.ij.in glo.pe.de coniugio lepro.vbi refert Gaſpar.Cald.ponentem vnum verbũ ſatis no.Oldr.dicentis,quòd aut diſpoſitio concipitur per noĩa collectiua.& tunc indefinita æquipollet vniuerſali. Exemplum:ſi dicitur capitulum aliquid feciſſe.perinde eſt enim ac ſi fuiſſet dictum omnes de capitulo.ad hoc.c.capitulum ſanctæ crucis.de reſcri. Aut concipitur per noĩa ſingularia,vt puta canonici talis eccleſiæ hoc fecerunt:& tunc ęquipollet vniuerſali:imò verificatur in duobus canonicis: quia pluralis locutio verificatur in duobus,vt in regula pluralis. de regu.iur.libro.vj.& in.l.vbi numerus.ff.de teſt.canonizata.iiij.q.iij.ſi teſtes.§.vbi numerus qđ facit ad inſtrumenta procurationũ:ſi tãtùm dicit̃,qđ canonici talis eccleſię fecerunt talem procuratorẽ,certè nõ probat,qđ capitulum fecerit ratione prædicta pro quo vide no.in.c.vnico.de ſyndico.& in.l.ſi.ff.de albo ſcri.in cõtrarium adducitur tex.in.c.ſi canonici.cõiuncta doctrina Lapi & Domi.de ſancto Gemi.ibi:de offic.ordi.libro.vj.& .c.ad decimas.de reſti.ſpo.lib.vj.& ibi per Lap.& Domi.vbi vtrobiq; per illos duos text.dicunt confundi doctrinam Specu.& Old. quòd vbi verbum canonici:exprimitur in aliquo actu intelligitur,quòd capitulariter & collegialiter interuenerint. Et adduco do.Abb.in.c.tertio loco. de proba.in verbo fratres:vbi dixit quòd illi fratres ſeu monachi ſtabant collegialiter. Et adduco do.meum Barba.in.c.cùm omnes.in verbo canonici.de conſti.& in.c.quæ in eccleſiarum.in verbo ciues Teruiſini.& in repe.c.cũ.M.Ferrariẽ.de conſti.& in.c.cùm eccleſia ſutrina.de cauſa poſſeſsio.& proprieta.& in ca.tertio locò.de proba.in.xiiij.vbi ſecutus eſt doctrinam Lapi & Domi.in præallegatis locis. Soleo pro concordia dicere, quòd aut ſumus in actu qui ſolet fieri capitulariter, & collegialiter. & tunc illud verbum canonici ſeu antiani:intelligitur capitulariter & collegialiter, & ita procedunt iura præallegata in dicto.c.ſi canonici.d.c.ad decimas. dicto.c.cùm omnes.cum alijs ſimilibus.aut actus ſolet fieri ſingulariter, & per ſingulos:& tunc tale verbum debet intelligi ſingulariter.& ita procedat doctrina Specu.& Oldra,Ioan.andr. & Abba.in præallegatis locis, quod indefinita tali caſu non ęquippollet vniuerſali,ex quo exprimitur per verba ſingularia,& non collectiua:vt ſentit Abb.in dicto.c.ij.de coning.lepro. Item indefinita non æquipollet vniuerſali in teſte. Ita ſingulariter dixit Abb.in.c.auditis.in.v.colum.de præſcrip.& conſuluit Alexan.de imo.conſi.ccx.incip.viſis acutiſſimis.in primo volumi.conſil. Et ratio eſt,quia teſtis neceſſariò & non præſumptiuè deponere debet.in.c.in pręſentia.de proba.

☞ CORSE. Adde,quòd abſolutio à pœna & culpa ſic vulgariter dicta, eſt illa pleniſſima peccatorum remiſſio,quæ cõceditur cruce ſignatis pro ſubſidio vltramarino de quo plenè not.per docto.in capitu.ad liberandã.de Iudæ.vbi gloſ.iuncto textu in clem̃.ij.ſuper verbo,à pœna & culpa.de

poeni.& remis. Et nota bene eam in fi. quatenus dicit, quòd hanc plenissimã indulgentiam seu remissionem solus Papa concedit. intelligit̃ eñ qđ glossa intendit excludere alios Prælatos inferiores: per. c. cum ex eo. in fi. de pœni.& remis. Non autem concilium vniuersale. nam concilium vniuersale põt tales remissiones facere, cùm repræsentet totam ecclesiam: per ea quæ no. Innocẽ. in ca. quod autem. eod. titu. Ecclesia enim est illa, quæ principaliter recepit ligandi & soluendi potestatem: vt dicit Hiero. in. c. omnibus. & Angelus in. c. quodcunque. & Cy. in. l. loquitur. xxiij. q. j. quæ repræsentatur per sacrum concilium legitimè congregatũ, & oĩbus Apostolis simul collectis fuit per Christũ dictũ. Quecũq; ligaueritis sup terrã, erũt ligata & in cęlo. & quæcũq; solueritis super terram. erunt soluta & in cęlo. Matth. xviij. c. ita concludit Abb. in. d. cle. ij. in apost. suis. & dicit se alibi hunc articulum plenè examinasse.

2 Indulgentia an sit latissimè interpretenda. Anto. in. c. licet. numero. 9. de transla. Præla. fo. 25.

2 Indulgentia contra ius strictè intelligenda est: sed latè interpretatur contra concedentem dignitatem. in. c. fi. nu. 7. de transla. epis. fo. 8.

Indulgentia ad tollendum impedimentum fauorabile, strictè intelligit̃ secus ad tollendum impedimentum odiosum. ibi. nu. 19. fo. eo.

2 **Industria** personę vbi est electa, non potest actus per alium explicari. in. c. fina. §. is autem. numero. 3. de offic. deleg. folio. 135.

CORSETVS. Adde. qđ industria psonę videt̃ electa per Prĩcipẽ qñ cõmittit causam alicui, cũ aduerbio personaliter: qđ qualificat & dat formam commissioni idem, si dicatur confidentes de industria & circunspectione tua: & in tali casu nõ potest commissarius causam alij cõmittere quod intellige, quando negotium non est expedibile per alias personas. quod sentit Inn. & Abb. in. d. c. fi. nu. 6. §. is autem. licet aliter dicat ibi Abb. propter verbum personaliter: & adducit gloss. singu. in cle. j. in verbo personaliter: de vita & hone. cleri. & ibi plenè per dominum meum Barba. Tu adde, quòd idem est, si statuto caueatur, quòd principalis citatus teneatur respondere: aliâs habeatur pro confesso, quòd tale statutum non habebit locum in procuratore cõtumace: secũdũ Bart. in. l. neq; infantes. ff. de fideicom. lib. Idem, si dicatur, proprijs manibus secũdũ Ioã. and. in. c. sicut dignũ. de homi. Sequitur Domi. in. c. si quis viduam. l. distinctio. Iacob. de bel. quem sequitur Bald. in. c. j. §. vel furtum. de pace iuramen. firman. in visibus feu & in. c. periculosè. de pœni. distinctio. j. & in. c. j. de verborum significatio. lib. vj. Idem, si dicatur, per manus nostras: secundũ domi. Cardi. in clemen. j. de iureiuran. per text. ibi: per manus nostras referens se in contingentia facti ita consuluisse: & vide text. in. l. probatorias. in verbo nostras. C. de diuer. offi. lib. xij. & ibi Bart. induxit illum textum ad quæstionem statuti loquentis de instrumento facto manu publici notarij. Idem, si dicatur per se. text. est in. l. per hanc. C. de erogatione mili. anno. libro. x. vbi habetur quòd militantes pro republica, debent recipere stipendia per se: ergo non per substitutum. & Bald. inducit ad quæstionem docto. legentis & salariati de publico, vt non possit recipere salarium suum per substitutum: sed manu sua illud recipiat: & adduco textum in. l. seruus si hæredi. ff. de statuliber. in verbo personæ quæ demonstratur adhæret: per quem textum pulchrè dixit Bald. in. c. j. §. iniuria. de pace iuramen. firman. statuto cauetur licere offenso assumere vindictam de offensore: quod non poterit mandare illam vindictam assumi per alium quia videtur electa industria personæ ipsius offensi: quo casu dicit, quòd poterit ipse assumere vindictam cum complicibus, non autem mandare alijs. Idem voluit Bald. in. l. accusationis. ff. quod metus causa. & in. l. vt vim. ff. de iusti. & iure. & in. c. ad nostram. de probatio. & in. c. de cætero. de re iudi. & in. c. fina. de iuramento calum. & in. c. quæ in ecclesiarum. de constitu. licet contrarium dixerit in. l. Gracchus. C. de adulter. sed re vera loquitur in adultero. quo casu pater potest occidere adulterũ. l. nec in ea. ff. de adulte. & maritus occidere adulterum: vt in dicta. l. Gracchus, quo casu potest mandare filio, vt occidat adulterum. Illud procedit causa intolerabilis doloris: quia deterius sibi reputat maritus adulterium, quàm occisionem filij sui, vt est celebris text. in. l. codicillis. §. matre: aliâs, instituto filio. ff. de lega. ij. de quo text. fecit festum Bald. in. l. athletas. §. calumniator. ff. de his, qui not. infa. & in. c. fina. de consuetu. & sic erit casus specialis in adulterio, facit quòd voluit Bartol. in consilio. lxxxij. incipien. Factum sic se habet: vbi consuluit, quòd per illa verba ipsis filijs imponatur industria personæ: quòd not. per. c. mulieres. cum ibi not. de senten. excommuni. & in. c. si quis suadente. xvij. quæstione. iiij. & vide textum in c. in criminali. v. quæstio. iij. & ibi Domi. quòd si mandatur actum fieri per se, non poterit fieri per substitutum. facit. l. singulos. ff. de testa. in verbo proprio chirographo: vbi gloss. colligit, quòd non poterit scribere per alium. facit. c. fina. in verbo proprio iuramento. quòd metus causa. vide domi. Anto. in. c. licet ex quadam. de testi. Archi. & Ioan. andr. in capitu. vt circa. de elec. libro sexto. vide Ludo. roma. in notabili. &. ix. incipien. an iuramentum. Sed quid si dicatur, tuam conscientiam oneramus. vide Archidia. Ioan. andr. & Domi. in. c. ij. de testa. libro sexto. & Bald. in. l. nulli. C. de episcop. & cleri. Abb. in capi. cùm in veteri. de elec. & in. c. fina. §. is autem. de offic. delega. & ibi per dominum meum Barb. Ange. in authen. ad hæc. C. de iudic. Barba. in. c. fina. de dila. Bald. in. c. j. §. notandum. in fi. in titu. de not. feud. & inquantum dicit de verbo per se: vide text. in. l. sępe audiui Cęsarem. ff. de offic. præsi. in verbo, ipse facit quod voluit Barto. in l. si cùm miles. ff. de aliena. iudi. mu. cau. fac. Abba. in consilio. xciij. Bald. in l. vnica. §. ne autem. C. de cadu. tollen. facit gloss. singula. in. l. j. aliâs. in. ij. quoties. ff. de vi & vi arma. Oldra. consilio. xlij. quod voluit Bald. in. l. j. in vltima quæstione. ff. de rer. diui. vbi loquitur de iuramento fidelitatis: quod debet præstari per vasallum in propria persona. & vide eundem Bald. in fine. C. de condi. inser. quòd vasallus tenetur ire ad domũ domini ad præstandum fidelitatem domino: licet aliud senserit in dicta. l. vnica. §. ne autem. per text. in. c. j. §. personam. in titu. per quos fiat inuestitamen primum dictum est verius, secundùm dominum meum in. d. c. fina. de dila. Item vbi Papa in commissiõe tacitè vel expresè eligit industriã personæ non potest commissarius alium subrogare: vt est bonus tex. in. c. is cui. de offi. delega. libro. vj. text. & ibi Abb. in. d. c. fi. in. §. is autem. vbi. §.

¶ Item si in commissione apponatur verbum præcipio: videtur electa industria personæ. gloss. est singu. in. l. sæpe audiui. ff. de offi. præsi. secũdũ Ioã. de imo. in cle. sępe. de verbo. signifi. Item si est electa fides alicui: quia tunc videtur inhibita subrogatio. text. & Abb. in. d. §. is autem. vbi. §. & no. de verbo fidem: quod ponitur ibi pro legalitate. An autem in alijs officijs possit quis per substitutum seruire: vide text. & Barto. in. l. pe. C. de agen. in rebus. libro. xij. Et quomodo cognoscetur, vtrum committens videatur elegisse industriam personæ. Abb. in. d. §. is autem. Item videtur eligere industriam personæ quando negotium commissum nõ est pariter expedibile per alios. quod sentit Inno. in. d. c. is autẽ. & pro hoc text. in. c. is cui. de offi. delega. lib. vj. vbi non apponitur aliquod verbum, quòd denotat industriam personæ: sed solùm ex materia subiecta. Papa ibi dicit: qđ videtur electa industria personæ: & est ille text. semper menti tenendus: quia multum declarat dictum. §. is autem. qui loquitur, quando fuit appositum verbum personaliter. nisi velis dicere, quòd ille text. loquitur, quãdo committitur nudum ministerium sine iurisditione. vt in. §. cæterum. c. fi. Secus autem, vbi cõmitteretur negotium cũ causæ cognitione: quia tunc quãtũcunq; sit arduum, nõ videtur tunc Papa eligere industriam personæ nisi exprimat expresè vel tacitè: secũdũ Abb. in. d. §. is autem. Itẽ videtur electa industria personæ secũdũ Inno. quãdo negotium cõmissum est magnum: secus si paruum: quia licet tũc dicatur, personaliter exequatis: nihilominus potest alteri subdelegare vices suos, nisi sit dictum confidentes de industria tua: & cùm hoc dicto transit do. Anto. in. d. §. is autem. licet aliter velit ibi Abb. Item videtur etiam electa industria personæ, si nudum ministerium exequendum committitur sine iurisditione. text. & ibi Abb. in. d. c. fina. §. cæterum. Item fallit si videtur electa industria personæ in exactore tributorum, qui non potest alteri delegare officium suũ. vide Alb. de rosa. in. l. & quia. ff. de iurisd. om. iudi. vbi allega. text. in. l. j. in princip. cum. l. seq. C. de cano. sacra largi. libro. xj. Et est ratio iudicio meo, quia habet nudum ministerium. & sic videtur electa industria personæ. argumen. d. §. cæterum. Item videtur electa industria personæ si executor alicuius vltimæ voluntatis relictus est in testamento: quia non potest executionem alteri committere: nisi esset persona illustris: puta episcopus, vel Cardinalis: secundũ Bald. in. l. si nullus. C. de decu. lib. x. per illum text. Sed an facientes artem per substitutum, gaudeant priuilegio immunitatis. vide Barto. in rub. C. de naui. lib. xj. in ver. circa istam rubricam. & Ludo. roma. in nota. suis: vbi in contrarium allegat text. à nemine ponderatum in. l. fi. circa princip. ff. de excu. tuto. Item videtur electa industria personæ quando in commissione dicitur, tu: secundũ Bald. & do. Cardi. in d. c. fi. licet aliter velit ibi. Ioan. de imol. vt ibi per doc. meum Barb. & hęc omnia tene menti de industria personæ: quia alibi nõ habes hæc in vnũ fasciculum collecta.

6 **Infamis** non potest esse tabellio, nisi rogetur à partibus: procurator. sic. in. c. sicut te. nu. 4. ne cle. vel mo. fo. 302.

5 Infamia facti est illa, quæ obuenit ex communi hominum oblocutione: quæ non potest aboleri, nisi contrario facto, videlicet quòd contrarium dicatur. in. c. cùm te. nume. 9. de re iudi. fo. 98.

Infamis ex forma alicuius statuti, potest restitui famæ per Principes & ciuitates superiorem non recognoscentes. ibi. nu. 20. fo. 99.

3 Infamis existens in possessione beneficij suspenditur, donec se purgauerit. in. c. cùm olim. nu. 16. de cau. pos. & pro. fo. 208.

1 Infamia vtrum nascatur per crimen probatum per exceptionem in. c. super eo. nu. 2. de elec. fo. 153.

Infamis infamia facti suspenditur à beneficio, donec se purgauerit. ibi.

1 Infamia priuat iudicem, ipso facto iurisditione. in. c. sciscitatus. nume. 7. de rescri. fo. 63.

7 Infamare aliquem, est grauissimum delictum. in. c. cùm dilectus. nume. 9. de calum. fo. 88.

7 Infamatus non solum super causa criminali, sed & super defectu & inhabilitate, debet priuari in. c. accedens. nu. 1. de pur. cano. fo. 193.

Infamatus non admittitur ad purgandum, quãdo eius infamia potest per testes probari. ibi. nume. 4.

6 Infamati infamia generante scandalum, debent purgari: aliâs habentur pro conuictis. in. c. tua nos. nu. 5. & 6. de coha. cle. & mu. fo. 16.

7 Infamatus si se non purgauerit habetur pro conuicto. in. c. accedens. nume. 4. 15. de accu. fo. 82.

Infamatus si est in possessione beneficij, & non se purgauerit, non per hoc priuatur

CORSETVS. Hoc tenuit Hosti.in.c.inquisitiõis.in fi.de accu. Ioã.
an.in.d.c.fi.eo.ti.tenet contrarium.nam Hostẽ.ibi dixit,quòd licet dicta
paucorum,non infamẽt per text.in.d.c. inquisitionis.in fin.tamen com-
mittitur inquisitio.quod nõ placet Ioã.andr.in dicto.c.fi.per tex.ibi qui
dicit,inquiratis veritatem.sed opi.Hosti.magis placet Abb.quia ex quo
Papa nõ expressit,quòd istum haberet pro infamato commissa simplici
ter inquisitio veritatis,videtur tanq̃ præambulum & antecedens com-
missum negotium super infamia.Quòd non est verisimile,quòd in sim-
plici commissione Papa voluerit violare regulas iuris. Per hoc videtur
text.cum ibi no.secũdùm eum in.c.cùm oporteat.de ac.& ita residet Abb.
in.d.c.fi.Sed iudicio meo opi.Ioã.andr.videtur verior,quia in casu.d.c.fi.
non erat necesse prius inquirere de infamia, prout dicebat Hostiensis:
quia Papa ibi non dubitabat de infamia.& ad hoc pondero mihi verba
ibi:famæ suæ prodigus & salutis.nam responsio debet congruere peti-
tioni.l.vt responsum.C. de transactio.l. si defensor.§. qui interrogatus,

negant ſe interueniſſe in illo inſtrumento, an tale inſtrumentum valeat in.c.cum Ioannes.nu.16.de fi.inſtru.fo.133.

CORSETVS. Adde, quod ſi inſtrumenta duo mãdati reperiuntur ſub eodem tpe & loco, & vnum eſt diuerſum ab altero: nec cõſtat ꝙ pri⁹ fuerit factũ, ſtabiť illi in quo minor ballia contineť. alle.l.Semproni⁹ ꝓculo.ff.de leg.ij.Ita ſignãter dixit Bal.in.l.falſus.in.xiij.col.C.de fur.quod dictum verificaci põt per tex.in.l.j.§.ſi ſtipulãti.ff.de ver.ob.ſecũdũ Ale.ibi pro quo vide etiã Bal.in.d.l.ſcripturæ.C.de fi.inſtru.& in.l.cũ ꝓponereť. ad fi.ff.de leg.ij.& in.l.Imperatori.in pe.colum.ff.de ſtat.ho.quod intellige verũ ſecũdũ Alex.in p̃alle.loco vbi fit diuerſitas in ꝗtitate.ſec⁹ ſi ĩ qualitate mãdati: ſecũdũ eundẽ ibi.in.ij.fallen. Et ita apud Forliuiũ in facti cõtingentia cõſului, vbi erãt duo inſtrumẽta facta ab vno & eodẽ notario, & in ꝗtitate diſcordabãt, dixi ſtãdũ eſſe vtriꝗ in ea parte, in qua conueniebant per.d.l.Sempronius proculo.& adduxi Salic.in.d.l.ſcripturæ.in ver. nunc iſtam materiam concludo.ibi: aut ſunt compaſſibiles.

4 Inſtrumenti productio poſtꝗ eſt cõcluſum in cauſa, an releuet.in.c.quoniam.nu.17.de proba.fo.35.

5 Inſtrumenti dubia probatio non releuat, niſi factum aliter certificetur.in c.auditis.nu.3.de præſcri.fo.42.

7 Inſtrumentum notarij mortui exemplatum, an & quando faciat fidem. in.c.Abbate.nu.14.de verb.ſigni.fo.241.

Inſtrumentum qñ exemplatur, debet citari pars cuius intereſt.ibi.

4 Inſtrumentum an probet ſi tempore rogationis prothocollum non fuit lectum coram partibus.in.c.cùm.p.nu.4.de fi.inſtru.fo.138.

3 Inſtrumentum crediti ſi fuerit redditum debitori, præſumitur liberatus à contentis in eo, vel ſolutione vel remiſſione Idem ſi fuit traditum vnum ex inſtrumentis idem continentibus, & quando.in.c.eccleſia ſanctæ Mariæ.el.ij.nu.10.13.&.16.vt lit.pẽ.fo.280.

Inſtrumentum emptionis aliquarum rerũ ſi fuerit ab emptore donatum vel legatum, præſumitur donaſſe illas res, vel legaſſe.ibi.nu.11.&.12.

Inſtrumẽtũ crediti vel pignoris ſi fuerit redditum, in dubio nõ præſumiť donatio: ſi ex alia cauſa poteſt præſumi fuiſſe redditum.ibi.nu.13.

Inſtrumentum in quo erant mihi plures obligati, ſi vni reddidi, an ſibi ſoli præſumatur donatum, an etiam alteri.ibi.nu.14.

Inſtrumentum crediti ſi reddidi debitori meo, & ipſe reddiderit mihi, an præſumatur in perſona mea facta donatio.ibi.nu.15.

Inſtrumentum crediti ſi reperitur cancellatũ, an præſumatur facta ſolutio.ibi.nnme.17.

Conditiones & circũſtanriæ perſonarum multum operantur circa iſtas præſumptiones bonas, vel malas.ibi.

2 Inſtrumenti tenor ſcriptus apud acta ita demum probat, ſcilicet inſtrumentum eſſe talis tenoris ſi fuit ſcriptus voluntate partium: aliàs ſecus.in c.cùm in iure.nu.6.de offi.dele.fo.125.

6 Inſtr̃m non vitiať ſi dicat Æneas filius Mariani & non fuit appoſita dictio quondam: & cum Marianus ſit defunctus idem ſi eſſet poſita, dictio quondã, & pater non eſſet mortuus.in.c.cùm contra.nu.2.de pig. fo.121.

2 Inſtrumentorum traditio vel donatio vel legatum, an inducat traditionem vel donationem, vel legatum rerum in eis contentarum.Anto.in.c. ſanè.nume.4.de renun.fo.34.

1 Inſtrumentum tranſſumptum ſine ſolẽnitate, non facit fidem.in.c.ſcriptum.nu.10.de elec.fo.190.

CORSETVS. Adde, quòd reſpectu horę cenſeť aliquid poſteri⁹, & anterius.gl.eſt ſing.in.l.ſi ex pluribus.§.fi.ff.de ſolu. Et an ſit dę iuris ſolennitate: vt hora aponať in inſtrumentis: dic quòd nõ eſt iure cautũ, vnde non vitiabitur inſtrumentum de defectu horæ. Ita eleganter dixit Ioan. and.in addi.Spe.in ti.de inſtru.edi.in priuc.in.iij.col.adduco Bald.in.l.Imperator.ff.de ſta.ho.& in.l.pręſcriptione.C.ſi contra ius vel vti.pub.& in l.fin.C.de edi.diui.Adri.tol.& in.l.cũ proponas.C.de interdi.matri.& in.c. qui contra.de proba.& in.c.ego.N.de iureiu.in quibus locis reputat illam glo.ſing.& in.c.ij.de cõfeſ.& in.c.licet cauſam.de proba. Dicit idem Bal. per illam gloſ.quod nihilominus iudex ex officio ſuo poteſt interrogare teſtes de hora.& ad hoc alle.tex.bo.in.l.ſi prius.ff.ad ſille.

7 Inſtrumenta cõfecta à notarijs ſuſpenſis, non tenent.in.c.ſi aduerſus.nume.3.de hære.fo.118.

5 Inſtrumenta quibus caſibus habeãt maiorem fidem, ꝗ teſtes.in.c.ad audientiam.nu.8.de præſcri.fo.39.

7 Inſtrumentum redditur dubium propter raſuras, & propter ſubſcriptiones plurium vna manu factas.in.c.cùm olim.el.ij.numero.18.de priuileg. folio.182.

5 Inſtrumentum an cenſeatur reprobatum ex eo quòd contra ipſum feratur ſententia.in.c.ſuborta.nu.8.de re iudi.fo.94.

4 **Intellectus** ad.c.cùm contra.de teſtib.ibidem.numero.1.folio.114.

6 Intellectus implicantes contrarietatem vel repugnantiam, non ſunt admittendi.in.c.maiores.§.ſed adhuc.nu.3.de baptiſ.fo.270.

6 Intellectus iurium non ſunt trahendi ad gratiam.in.c.cura paſtoralis.nume.3.de iurepa.fo.243.

2 Intellectus alicuius legis vel ſtatuti euidens dicitur ille, qui extrahitur per aliquem ſubtiliter intelligentẽ: licet non nmnes ſcirent extrahere.Anto. in.c.literas.nu.1.de tempo.ordi.fo.50.

6 Intellectus impropriantes vel violantes verba diſpoſitionum, ſunt minimè recipiendi.in.c.ad audientiam.nu.2.de deci.fo.185.

2 Intellectus plures ſi iura habent, debent intelligi ſecũdũ intellectum magis dubitalem.in.c.ſuper quæſtionum.§.ſi vero.nume.7.de offic.delega. folio.120.

1 Intellectus verus ad.c.ſuſceptum.de reſcri.lib.vj.in.c.ſignificante.nume.7.de reſcri.fo.99.

7 Intellectus continens abſurditatem eſt vitandus.in.c.ex ore.nu.2.de priuileg.fo.183.

6 Intellectus capitur in odioſis, minus iuri exoſus & contrarius.in.c.de multa.nume.4.de pręben.fo.47.

1 Intellectus iuris non debent trahi ad gratiam.in.c.eam te.num̃.1.de reſcri. folio.57.

2 Intellectus ad.l.annua.§.j.ff.de an.leg.in.c.quoniam.nu.7.verſi.vnde aduerte.de offi.dele.fo.102.

7 Intellectus plures ſi poſſunt dari ad aliquem textum, ille eſt dãdus, qui continet dubitationem.in.c.peruenit.nu.1.de ſen.excom.fo.217.

5 Intellectus ad.§.hoc quoꝗ.in authẽ.vt ſpon.larg.in.c.ex ratione.nume.6. de appel.fo.116.

7 Intellectus ad.l.ſeruum quoꝗ.§.publicæ.ff.de procu.in.c.veniens.nume. 19.de accu.fo.73.

2 **Inſufficientia** alicuius, eſt cauſa legitima, ipſum remouendi ab officio.Anto.in.c.fina.numero.1.de renun.fo.47.

3 **Iuterlocutoria** an poſsit reuocari per iudicem, non citata parte, in cuius fauorem fuit lata.in.c.ſinem.nu.36.de do.& contu.fo.258.

5 Interlocutoria poteſt reuocari per illum, qui dedit tàm ſi eſt ordinarius, ꝗ delegatus: etiam ſi ab ea fuerit appellatum.in.c.cùm ceſſante.nu.3.& 4.de appel.fo.160.

Interlocutoria an tranſeat in rem iudicatam tàm reſpectu partis, ꝗ reſpectu iudicis.ibi.nu.9.&.17.fo.eo.

Interlocutoria poteſt per iudicem qui tulit reuocari regulariter.fallit in caſibus, de quibus.ibi.nu.10.

Interlocutoria habens vim diffinitiuæ, an poſsit amplius reuocari: vel ſi per eam finiatur officium iudicis.ibi.nu.11.&.12.

Interlocutoria non poteſt amplius reuocari, ſi fuerit ab ea bis appellatũ, & ſemper fuerit confirmata.ibi.nu.13.

Interlocutoria non reuocatur, ſi eſt lata ex cõſenſu partium.in.d.c.cùm ceſſante.nu.14.de appel.fo.eo.

Interlocutoria non reuocatur, ſi iudex qui tulit detulit appellationi.ibidem.nume.15.

Interlocutotia, an reuocetur, ſi ab ea fuit appellatum & iudici qui tulit, fuit inhibitum.ibidem.nu.16.

Interlocutoria poteſt per iudicem reuocari vſꝗ ad diffinitiuam, ex officio ſuo: ſed ad petitionem partis, vſꝗ ad.x.dies.ibi.nu.17.

In reuocatione interlocutoriæ an debeat iudex, qui tulit adhibere cauſæ cognitionem, vel partis conſenſum.ibi.nume.18.fo.161.

5 Interlocutoria data ex conſenſu partium, non poteſt per ipſum iudicem: qui tulit amplius reuocari.in.c.ſignificante.num̃.4.&.7.de appel.fo.170.

4 **Interdicto** ſubijci poteſt terra ſua propter delictum domini. in.c.ſicut, & infra.numero.3.de iureiuran.folio.198.

5 Interdicto vti poſſidetis ſufficit probare poſſeſsionem, vtile tamen eſſet probare dñium: quia ſi vterꝗ probat de poſſeſsione, præfertur ille, qui probat etiam titulum.in.c.veniens.nu.8.de præſcrip.fo.52.

Interdictum recuperandę & retinendę ſi ſimul cumulentur, vnũ ab actore, aliud à reo, in reconueniendo quomodo ſententiabitur, & quomodo procedetur.ibi.numero.24.folio.53.

In interdicto recuperandæ debet probari poſſeſsio tempore cõteſtationis, & turbationis.ibi.

Interdictum vti poſsidetis, datur non ſolùm contra poſſidere contendentem: ſed etiam contra illum, qui turbat, licet poſsidere non contendat.ibidem.nume.27.fo.54.

7 Interdictum generale dicitur, etiam ſi ſit emanatum in vna villa.in.c.cũ in partibus.nu.1.de verb.ſigni.fo.238.

4 Interdictum vnde vi, datur hæredi.in.c.ſignificauerunt.numero.2.de teſti.folio.82.

1 Interdictum Papæ violans, non poteſt poſtulari ad prælaturam.in.c.j.numero.1.de poſtu.Præla.fo.125.

7 Interdictum iudicis vel eccleſiæ an & qñ matrimonium impediant.in.c. j.nume.4.de ma.contrac.contra inter.eccle.fo.46.

3 Interdictum recuperandę non datur contra illum, qui non ſpoliauit, nec mandauit nec ſpoliationem ratàm habuit.in.c.cùm ad ſedem.numero.1. de reſti.ſpolia.fo.236.

Interdictum vnde vi, datur contra ſingularem ſucceſſorem ſuccedentem in vitium.ibi.nu.23.fo.239.

Interdictum poſſeſſorium vtile competit cõtra illum, qui poſsidet, cuius familiam ſine eius conſenſu ſpoliauit.ibi.nu.29.fo.240.

3 Interdictum vti poſsidetis, intentatur etiã ab habente malam fidẽ: ſecus

6 Inuentarium licet nō conficiant ecclesia & fiscus, non tenetur vltra vires hæreditarias.in.c.j.numero.6.de solu.fol.127.
6 Inuentarium si ecclesia hæres instituta non confecit, non tenetur vltra vires, vt aliâs.in.c.j.nume.6.de solu.folio.eod.
5 Inuentarij confectionem potest remittere iudex ex causa, puta si expediat pupillo, ne secreta sui patrimonij reueleantur.in.c.ex parte.M.nu͂m.7. de appel.fol.145.
6 **Inuadens** rem alterius ex titulo euidenter inualido, dicitur illā rem rapere.in.c.ij.numero.4.de re.eccle.alienan.folio.94.
1 **Inuentor** rei alienæ quô casu potest euitare suspicionem furti? in.c.dudum.el.ij.nu.18.de elec.fol.211.
6 **Inuestitura** non transfert in inuestitum possessionem corporalem: intellige quando inuestitura fit in absentia rei inuestite.in.c.proposuit.nu.4.&.22.de concef.præben.fo.72.& seq.
6 Inuestituram non petens à nouo domino vel renouationem, cadit à iure suo.in.c.j.numero.5.de preca.fol.99.
2 Inuestitura beneficij videtur transferre, quasi possessionem beneficij:in.c. cùm inter.nume.5.de renun.fol.13.
6 Inuestitura quando trāsferatur collatio, vel infirmatio, vel possessio.in.c. authoritate.numero.9.de insti.folio.67.
2 Inuestitura beneficij trāsfert quasi possessionem ipsius.Anto.in.c.ij.nu.3. de renun.fol.28.
6 Inuestitura que fit in presentia rei habet instar traditionis, & per ipsam transfertur possessio.in.c.per tuas.nume.10.de dona.fol.133.
5 Inuestitura alicuius beneficij presumitur facta in presentia iudicis.in.c.tenor.numero.11.de re iudi.folio.72.
6 Inuestitura beneficij potest fieri per annulli immissionem.in.c.ex ore sedentis.numero.4.de his quæ fi.à ma.par.capi.folio.92.
7 **Inuitus** dicitur, qui voluntatem ostendit suam cum alio signo, q͂ voce.in.c.veniens.el.j.nu͂m.4.de spon.folio.8.
1 **Inuitatus** debet vocari per inuitantem hora prandij, vt veniat ad prandium, si inuitatus fuerit forēsis vel mulier: sed alij non, nisi essent graues persone.in.c.cùm inter vniuersas.numero.13.de elect.folio.159.

CORSE. Ego adduco do.Anto.de but.in.c.quidam.de renun.in fi.vbi dicit q͂ si aliquis inuitat aliquē ad comedēdū, q͂ debet mittere pro eo hora debita.p tex.xxiij.q.iiij.displicet.scd͂m Io.de deo.disputatē hūc passum. & subdit etiā ibi, q͂ si ad instantiā scholaris doctor promisit secū comedere, si ille posteà dare licentiā nō curet, cōpellendus erit per.d.c.quidā.& inquantū dicebat vxor Cald.esse mittendū pro mulieribus forēsibus & grauibus personis, & non pro alijs: dico indistinctè pro omnibus esse mittendum per tex.in.d.c.displicet.in fi.indistinctè loquentē ibi, misit ad inuitatos.nā lex indistinctè loquens, indistinctè debet intelligi.l.iij.ff.de offi.pre fi.l.de precio.ff.de publi.c.si Romanorum.xix.dist.c quia circa.de priu.cō tra Cald.& Abb.q͂ intelligo nisi aliter se haberet loci cōsuetudo, qa illa est seruanda.c.illa.xij.dist.Inuitans tenet ad interesse inuitato, nisi adimpleat quod est pollicitus, si inuitatus prandium acceptauerit.licet Io.and.cōtrarium senserit in procemio Grego.in.c.rex pacificus.super ver.per fratrem Raymundum.cuius sententia reprobat per Abb.in.d.c.cum inter vniuersas.circa fi.ibi.& faciunt ad qō vbi.s.

6 Inuitatus ab aliquo, si posteà repellatur potest agere contra inuitantem actione de dolo.in.c.fi.nu.13.de preca.folio.101.
7 **Irregularis** non efficitur ille, qui interrogatus respondit quòd pro tali delicto est pœna mortis: nisi tunc imminere casus, & ob hoc cōsilium ille mortuus est.nam isto casu incurritur irregularitas.in.c.j.nume.3.de fur.folio.141.
7 Irregularitatem nec peccatum incurrit presbyter interficiendo aliquem in necessariam defensionem sui corporis: secus si rerum suarum.in.c.interfecisti.numero.3.de homi.fol.125.
7 Irregularis efficitur clericus in sacris matrimonium contrahens, ita q͂ ad maiores ordines nō potest promoueri, nec in susceptis ministrare.in.c.j. numero.3.qui cle.vel vo.folio.26.
Irregularis non causatur ex sanguinis effusione, nisi mors sequatur.ibidē. numero.8.
7 Irregularitatem an incurrant illi clerici, qui exercent aliqua officia in ecclesia, ad quæ non sunt ordinati.in.c.tanta.nu.5.de excef.Præla.folio.174.
Irregularitatem an incurrat, qui audit diuina ab irregulari, vel ille qui facit irregularem celebrare.ibidem.numero.6.
7 Irregularitatem non incurrit quis ex eo, quòd agit contra aliquem ciuiliter: ille verò punitur posteà in sanguine.in.c.postulasti.numero.1.de homi.folio.132.
7 Irregularitas incursa per clericum inducit dispositionem.in.c.latores.numero.2.de cle.excom.fol.162.
2 Irregularitas non priuat quem ipso iure beneficio.Anto.in.c.nisi.in prin. numero.4.& 6.de renun.fol.36.
Irregularitas an oriatur ex peccatis occultis adeò, q͂ requirat dispensationem?in.d.c.nisi.§.persone.nume.15.folio.37.
Irregularitas quare ita dicatur, & quotuplex sit? & de quo iure sit introducta.ibid.numero.17.18.19.

5 Irregularitatem incurrit sacerdos etiam forensis, si celebrat in loco interdicto.in.c.dilectus.nume.18.de appel.folio.154.
Irregularitatem non incurrit ille, qui celebrat in ciuitate: vbi cessatur à diuinis.ibid.numero.19.
Irregularitatem nunq͂ quis incurrit, nisi in casibus à iure expressis.ibidē. numero.20.
7 Irregularitatē quis incurrit, & qd bono zelo accuset aliquem, qui ex hoc patitur pœnam corporis afflictiuā.in.c.accusasti.nu.1.de accu.folio.69.
Irregularitas incurritur sine peccato.ibidem.
7 Irregularis non est ille, qui ad nutum potestatis dedit signa alicuius latronis, qui ab ipso potestate & eius curia mortuus est.in.c.tua nos.§.ad vltimum.numero.1.de homi.folio.131.
Irregularitatem quis incurrit ex sola membri debilitatione, vel abscissione.ibidem.numero.7.
3 Irregularitatem incurrunt Prælati, quando faciunt mori suos clericos in carceribus, fortè quia non satisfaciunt de victu.in.c.cum non ab homine. numero.31.de iudi.fol.35.
7 Irregularitatem non incurrit homicida mentalis?in.c.si aliquis.nume.3.de homi.folio.126.
7 Irregularitatem incurrit clericus vel alius, si clamauit, cum viderit furem, vnde vicini venerūt, & furem occiderunt.in.c.significasti.el.ij.nume.12.de homi.folio.131.
7 Irregularis efficitur quis ob membri detruncationem siue mutilationem. in.c.j.nume.1.de cle.pug.in du.folio.133.
Irregularis an efficitur quis ex sola membri debilitatione?remissiuè.ibid.
Irregularis ob homicidium vel membri truncationem, non dispēsatur per Episcopum.ibid.nume.2.folio.134.
7 Irregularitatem incurrit clericus siue alter ex delicto commisso, etiam ex lata culpa.in.c.quæsitum.nume.2.de pœni.& remis.folio.205.
Irregularitas non incurritur ex delicto commisso ex sola culpa leuissima. ibid.numero.3.
2 Irregularitas inducitur ex omni graui & notorio delicto, quo ad alios: sed quo ad se ex omni peccato.Anto.in cap.fi.numero.1.2.&.nu.4.de temp. ordi.folio.52.
Irregularitas impedit susceptos ordines ministrare, & prohibet à suscipiēdis.ibidem.
Irregularitas an, & quando proueniat tam ex peccatis magnis paruis occultis siue publicis adeò, quod impediat susceptos ministrare, & p̄hibeat suscipiendos etiam peracta pœnitentia vsq͂ ad finem.ibid.numero.5.
6 Irregularitatē incurrūt testes, iudices, & officiales prestantes aliquam opē vel adminiculū sentētię cōtinentis sanguinē adeò, q͂ nō possent promoueri ad sacros ordines.in.c.sententiam.nu.2.ne cle.vel mona.fol.303.
2 Irregularitatē an inducant delicta occulta?Anto.in.c.quæris.numero.1.de ætate & qualitate.folio.57.
7 Irregularitatem an incurrat ille, qui celebrat in ecclesia interdicta siue interdicto iuris, vt pollutione siue interdicto hominis?in.c.tuarum.nume.5. de priuile.fol.180.
Irregularitatem an incurrat clericus celebrando, si hoc fuit sibi interdictū per Episcopum.ibidem.
2 Irregularitatem an incurrat criminosus celebrando?Anto.in.c.j.nume.4. & de cleri.pere.folio.84.
6 Irregularitas semper incurritur à clerico alium offendente, & quando?in c.ij.nume.2.&.3.de vi.& hone.cle.fol.3.
Irregularitatem incurrunt iudex, siue testis in causa criminali.ibidē.nu.4
2 Irregularitatem an, & quando qs incurrat per homicidiū vel vulnera alteri illata?Anto.in.c.j.nume.2.de corpo.viti.folio.78.
7 Irregularitatem potest incurrere infans doli capax.in.c.j.nume.5.&.6.de delict.pue.folio.158.
Irregularitatem incurrit iudex, si facit aliquem decapitari etiam iustè.ibi. numero.6.
3 Irregularitatem incurrit clericus, si se defendendo vel res suas excedit modum.in.c.olim, el.j.nume.19.de resti.spo.folio.230.
7 Irregularitatē an incurrat clericus, si interfuit alicui homicidio: nō tn͂ ipse dedit causam ipsi homicidio.in.c.presentiū.nu.2.&.3.de cle.percus.fo.159.
Irregularitatem & non peccatum incurrit quis interficiendo aliquem ad defensam sui consanguinei.ibid.numero.2.
Irregularitatē an incurrit aliquis, si interfuit in aliquo cōflictu.in quo fuit cōmissum homicidium: in quo neq͂ verbo, neq͂ facto non prestitit opem adeò, q͂ sine alia dispēsatione poterit promoueri.in.c.fi.nu.1.eo.tit.fo.160.
6 Irregularis non est priuatus ipso iure beneficio, sed venit priuandus.in.c. clericis.nume.2.ne cle.vel mona.folio.300.
Irregularitatē nō incurrit clericus ex sola debilitatione membri.ibi.nu.3.
Irregularitatem nō incurrit Prelatus: si suus officialis puniuit quem pœna sanguinis ex generali mandato ipsius Prælati.ibi.ibi.nume.12.
Irregularitas incurritur ex solo consilio.ibi.nu.10.
Irregularitatem incurrunt clerici bellantes, etiam in bello iusto de consensu Papæ.ibi.numero.13.
7 Irregularitatem incurrunt suspensi, si administrant.in.c.si quis presbyter. nume.4.de cleri.excom.fo.161.
Irregularis per quem potest dispensari.ibi.nu.11.fo.162.

Irregularitas

Iudex datus

In Panormitani Commentaria.

C O R S E.Adde do.Ant.in.d.c.j.de iudi.& in.c.cũ Ioannes.de fide inſtru.& in.c.j.de litis conteſta.vbi voluit iudicẽ poſſe in qualibet parte litis interrogare partẽ ad veritatẽ facti eliciẽdã,& etiã ad fundandã pbationẽ poſt concluſionẽ in cã per.l.generaliter.§.j.C.de reb.cre.& p gl.d.l.vbicũq;.refert & ſequitur Io.de imo.pro quo dicto.d.Ant.videẽ optim⁹ text.in d.c.cùm Ioannes.& adduco Andr.de iſer.in.c.j.§. ſi quis hoĩem.de pace tenen.& vio.eius vbi voluit quod iudex poſt concluſum in cauſa poteſt interrogare partes,ſi ſemel vel pluries factus fuit inſultus & allegat in argumen.dicti.c.cum Ioannes.& Specu.in titu.de renunc.& cõclu.in prin.ver.& ſcias Bal.in.l.j.C.ſenten.reſcind.non poſſe.& facit glo.in clemen.ſæpe.in verbo interrogabit.de verbo.ſignifi.Bald.in.l.j.C.vt quæ deſunt aduoca.in.j.col.& in.iiij.colũ.& Bald.in.l.accuſator.C.de accuſatio.& in l.in bonæfidei.C.de rebus credi.& iureiuran.vbi dixit qđ ſæpe defertur iuramentum parti poſt concluſum in cauſa ad declarationem actitatorũ.allegat ad hoc dictum.in.c.cum Ioannes.quod dictum videtur eſſe contra communem doctrinam doc.nam Bar.& Bal.in.l.admonendi.ff.de iureiuran.& Bal.in.c.j.§.item.ſi vaſallus.in ti.de controuer.inueſti.tenuerũt iuramentum eſſe deferendum ante concluſum in cauſa poteſt dici,quod communis opinio procedit regulariter,ſed dictum Bal.procedat quando ęquitas hoc ſuadet,quod tunc licet pars ſit excluſa ad petẽdum iuramentum deferri propter concluſum in cauſa,quod nihilominus ęquitate ſuadẽte poterit iudex ex officio ſuo deferre.facit ſimile quod voluit do.Ant.in.c.cùm dilectus.de conſuetu.& in.c.bonę.el.j.de poſtulatio.pręlato.vbi dicit ſe de facto dixiſſe quod,licet pars non poſsit opponere obſtante ſtatuto:tamen poterit opponere iudex æquitate ſuadente.facit glo.in.c.nulli.de accuſatio.

C O R S E.Adde,q̧ in commiſsis arbitrio iudicis ſi iudex cognouit, vt iudex,poterit ab eo appellari,& ſic procedit glo.in dicto.c.ſuper his.de accuſationibus.& probatur per textum.in.l.ſi qua pœna.iuncta.l.illud.§.inter.ff.de verborũ ſignifica.vbi multa imponitur arbitrio iudicis: tamen poterit appellari ſi modus excedatur.& hoc ſentit glo.in dicta.l.ſi qua.& ibi Barto.in.fi.q.dicens quod ſi pœna debet imponi ad arbitrium iudicis,poterit ab eo appellari:ſecus ſi aliquid committitur arbitro iudicis liberè.in argumen.l.nunquid.ff.de iudi.& in.c.conſuluit.de officio delega.Nam tunc non poterit ab eo appellari.ad hoc quod not.Ioan.andr.in additio.Specula.in titulo.de citato.§.ſequitur.verſicu.ſed nunquid credetur.Abb.in.c.ſuper his.in.iij.colum.de accuſa.ego adduco eundem

Abb.in.c.ex parte ade.in.vij.col.de teſt.& in.c.quod ad conſultationem. de re iudi.Pe.de ancha.in.c.fi.de eo qui fur.or.rece.& in.c.fi.de tranſla. & in.q.ſua.incipien.C.laicus.Inno.in.c.ad petitionem.de accuſa.Barto.in.l. admonendi.ff.de iureiuran.d. Abb.in.c.prætereà. de teſt.d.Barto.in.d.c. ex parte.& pleniſſimè p eum in.c.j.de dila.Inn.in.c.fi.de fer.& hanc opi. ſequere.licet Bar.mutauerit opi.in.l.j.ff.de lega.ij.allega.Innocen.in.c.ſta tutum.de reſcrip.lib.vj.tamen Ioan.de imo.& Moder.tenerent ibi cõtrarium,& iudicio meo caſus eſt pro iſta.q.rectè intuẽti.in.c.j.de dila.vbi dilatio eſt arbitraria:& ſi iudex arbitratur paruam dilationem,& nimis breuem,appellatur,vt ibi eſt caſus.

5 Iudex à quo non deferens appellationi:licet aliàs puniatur,tamen quando cauſa eſt commiſſa appella.remota,non punīretur.in.c.paſtoris.nuṁ. 10.de appella.fo.150.

4 Iudex poteſt in primo præcepto imponere mulctam contumaci. in.c.ij. nume.2.de teſti.cog.fo.111.

Iudex excõicauit teſtes nõ cõparentes in termino præfixo:& teſtes in dicto termino fuerunt impediti,nunquid ſint excõicati.ibi.nu.6.

6 Iudex debet facere ſcribi in actis,qñ examinat teſtes:ſi perpẽdit eos vacillare,vel cum trepidatione loqui,& ſi habet eos ſuſpectos.in.c. conſtitutus.nume.5.de fideiuſſo.fo.125.

Iudex qñ malitioſè videt partes exceptiones opponere,poteſt ipſas non admittere.ibi.nu.9.

2 Iudex põt legitimè,vt ſuſpectus recuſari,qñ aliqd agit,ex quo concluditur nimis fauere alteri parti.in.c.ij.nu.6.de reſti.in integ.fo.201.

7 Iudex,qñ cognoſcit vt bonus vir,ab eo nõ appellat̃.Idem qñ committit̃ conſcientiæ ſuæ.in.c.ſuper his.nu.16.de accu.fo.75.

Iudex in commiſsis arbitrio ſuo debet ſeruare ęquitatem.vbi ius ſcriptũ non eſt.ibi.nu.18.

1 Iudex poteſt parte citata procedere,qñ notorium eſt ipſam nullã habere defenſionem.in.c.cauſam quæ.nu.3.de reſcrip.fo.71.

7 Iudicis arbitrio relinquuntur multa.in.c.cùm in tua.numero.9.de ſponſa. folio.13.

2 Iudex ſi dixerit ſe nõ habere iuriſditionẽ,nõ põt poſteà illã etiã partiũ cõ ſenſu reaſſumere.in.c.ſignificantib⁹.nu.1.&. 7.de offi.dele.fo.130.& ſeq.

1 Iudex vtrũ poſsit interpretari ſententiam ſuam,poſtq̃ tulit.in.c.j. nume. 22.de poſtu.Præla.fo.127.

7 Iudex poteſt repellere illegitimum accuſatorem ex officio ſuo: licet non petatur à parte,quia concernit nõ ſolum commodum priuatum,ſed etiã honorem ſuum.in.c.j.nu.13.de accu.fo.66.

Iudicium agitatum cum illo,qui poterat exceptione repelli,& nõ fuit repulſus,valet & tenet.ibi.nu.14.

3 Iudex eccleſiaſticus debet laicis cõquerẽtibus de clericis iuſtitiam facere. in.c.qualiter & qñ.nu.1.de iudi.fo.52.

Iudex eccleſiaſticus ſupplet defectum iudicis ſecularis, ſed non econtrà. ibid.nume.7.

5 Iudex à quo etiã ꝙ ſit delegatus,poteſt præfigere terminum ad proſequẽdam appellationem:quo elapſo reaſſumit iuriſditionem,licet appellationi detulerit.in.c.ad aures.nu.1.de appel.fo.132.

3 Iudex qui non condemnauit partem recuſantem iurare de calumnia, an teneatur alteri parti?in.c.fi.nu.23.de iura.cal.fo.166.

1 Iudex põt ex officio ſuo annullare ꝓceſſum factũ ſuper lr̃is ſurreptitijs, & ꝙ non ſit ſurreptio oppoſita.in.c.ad audientiã.nu.11.de reſcrip.fo.94.

5 Iudex qui non põt aliquẽ condẽnare ex aliquo reſpectu an poſsit pronũtiare condemnandũ.in.c.non põt.nu.6.de re iud.fo.62.

C O RS E.Adde,ꝙ abſoluere aliquẽ qñq̃ non poteſt iudex:poteſt tñ pronũtiare abſoluendum vt in.l.j.in princi.& ibi Ang.areti.in ver.no.qđ aliud eſt aliquem actualiter deportare & aliud pronuntiari deportandũ. ſimile habetur in.l.ſi quis filio.§.eius qui.ff.de iniuſt.teſta.& facit in fi.l.j. cum ibi no.per Bar.Bal.Sali.& Ang.C.ſi aduerſus libe.quando conſultor conſuluit titium condemnandum,& iudex pronuntiat ſecundùm formã concilij,an ſit condemnatus,quod etiã facit ſecundũ Bal.& Io.an.de imo. in.d.§.eius qui.ſi ſtatuto cauet̃,vt eſt.M.quòd poteſtas vltimo menſe ſui regiminis non poſsit aliquem abſoluere:poterit tamen pronuntiare abſoluendum fore ſed hoc non eſt dictum ipſorum,ſed fuit dictum Bar.ad literam.in.l.ſolent.in prin.ff.de offi.procon.& per iſta putarem veras & ſaluarem glo.ij.q.v.c.biduum.& in.c.frater noſter. xvj.q.j. quas videtur ſeq Archi.in.c.accuſatus.iij.qõ.vj.Et licet Metropolitanus non poſsit Epiſcopum deponere,poteſt tamẽ eum pronuntiare deponendum.ſicut pręſes prouinciæ,licet nõ poſsit in inſulã deportare:ꝓnuntiat tamen aliquẽ deportandum.vt.d.c.biduum. &.l. relegatorum. ff.de interdi.& relega. quod non placet do.Abb.in.c.non poteſt.nume.6.de re iu. quia ſecundũ eum non ſolùm depoſitio reſeruatur Papæ,ſed ipſius cauſæ deciſio ſeu diffinitio.vt in.d.c.accuſatus.patet in.c.q̃uis.&.c.dudum.eadem cauſa & q.Nec ob.ſimile de præſide,quia pręſes habet poteſtatem deportandi,ſi habet inſulam,in quã vult deportare ſubiectam. vt in.d.l.relegatorũ.vel pronuntiat deportandum,& expectat,vt Princeps aſſignet ſibi inſulã:vt ibi.& ſic ideò deficit ſibi iuriſditio:ſed in caſu noſtro deficit poteſtas in decidendo,non autem in exequendo tantũ,ꝙ ſecundũ eum eſt tenendũ ſed iudicio meo do.Abb.non rectè reprehendit illas glo.quia licet Archiepiſcopus nõ poſsit deponere,tamen bene poteſt pronũtiare deponendum per Papam,ad quem ſpectat Ep̃orum depoſitio.argum̃.præallegatorum iuriũ,nec eſt verum,quòd præſidi ꝓuincię nõ deſit poteſtas deportãdi: quia glo.& doct.loquũtur,quando deficit ſibi poteſtas: p̃tereà Archiepiſcopi & ſimiles ęquiparantur pręſidibus vt no.glo.in.c.j.§.de offi.leg.lib. vj.in ver.proconſulum.& gl.in.l.vnica.ſuper ver.iudicatur⁹.ff.de offi.pręfec.p̃to.cùm ergo pręſides poſſint hoc facere, ergo & Archiep̃i:quia vbi duo æquiparantur iure diſpoſitum in vno,habet locum in reliquo.vt eſt gl.in.c.ſi poſtq̃.de elec.libro.vj.cũ vulg.nec obſt.iura allegata per Abba. quia procedunt in diffinitione ſeu cognitione cum effectu ſubſequẽte,ſed ſola pronuntiatio non intelligitur Archiep̃is prohibita, ex quo executio non ſit per eos.facit ad hoc quod legitur & no.per Abb.in.l.poſtulaſti.de foro compe.nu.1.&.7.cum ſimi.

1 Iudices diuerſi nõ debent impetrari cõtra eundẽ ſiue ſuper vno negotio, ſiue ſup pluribus.in.c.quia nõnulli.nu.5.9.10.&.13.de reſcri.fo.106.& ſeq.

Iudex qui pronuntiat reſcriptum non valere,vel ſe non eſſe iudicẽ, põt condemnare partem in expenſis.ibi.nu.14.fo.107.

Iudex non tenetur aliquem cõdemnare in expãſis,niſi fuerit petitum.ibidem.nume.15.

Iudex non impartit officium ſuum ad vtilitatem priuatam,niſi petatur, ibidem.

Iudex delegatus delinquens,an poſsit puniri per ordinarium loci? ibidẽ. nume.17.

5 Iudicis incõpetentia poteſt allegari etiam poſt ſententiam.in.c. paſtoralis.nume.16.de excep.fo.6.

C O R S E.Adde,quòd incompetentia fori ſemper allegari poteſt glõ. eſt ſingu.in clemen.j.de ſeque.poſ.& fruc.ſecundum docto.ibi & Angel. in cõſi.cxc.tex.& gl.in.l.nõ erit.§.dato.& ibi Ange.ff.de iureiu.tex.in.l.ſi deiuſſor.§.prætor ait.ff.qui ſatiſda.cog.& ibi Bal.& illum text.allegauit p ſingu.do.Cardi.in dicta clemẽ.vnica.tex.& ibi Ange.in.l.j.de his qui notan.infa.tex.in.l.qui teſtamenta.& ibi Bal.C.de teſtamen.tex.in.l.ij.§.fin. ff.de pœnis.tex.in.l.ſcire oportet.ff.de excuſatio.tutorum.& ibi Bal.text. in.l.ſi quis.ff.de iniuſt.rup.teſtamen.& ibi Bald.dicit quod ſi iudex ſecularis propter delictum condemnat clericum,& mittit ad furcas quod non perdit teſtamẽti factionem.& vide Bal.in.l.fi.C.de exce.& in.l.fi.C.de iudi.& in.l.licet.de procura.& in.l.j.C.de iur.& fac.ign.Ang.in.l.j.C.ſi à nõ compe.iudi.¶ Et limita hoc non habere locum in ſuſpecto de fuga. ſecũdũ do.meum Barto.in.c.at ſi clerici.de iudi.vbi dicit ſe vidiſſe dubitari de facto:ſuſpectus captus fuerat per incompetentem iudicem:petebatur illũ relaxare tanq̃ captum à non iudice ſuo,conſuluit quòd vbi eſt periculũ moræ propter fugã,nunq̃ admittit̃ exceptio incompetentię:allegauit elegans conſilium Pe.de ancha.conſi.clxxx.facit glo.ſingu.in.l.nullus.C.de iudę.& quod habetur in.l.ait prętor.§.ſi debitorem.ff. quæ in frau.credi. ¶ Limita ſecũdo,quòd non habet locum exceptio incompetentię fori,ſi iudex eſt incõpetens ſuper principali:quia ſuper incidenti bene poterit pronuntiari:& valebit pronuntiatio ſuper incidenti.Iſtud voluit glo.in.c. fi.de reſcrip.probatur in tex.meliori de iure in cle.j.de reſcrip.& in.c.diſpendia.eo.ti.lib.vj.facit quod voluit Spe.in ti.de excep.§.iuxta.ver.ix.cuius dictum non procedit.per.c.cum appellationibus.de appel.li.vj.& per l.penul.ff.de re iudi.& per.c.vt debitus.de appel.& damnauit do.Abb.in c.fi.ad fi.de reſcrip.Io.de imo.in.l.iudex.ff.de re iudi.¶ Limita tertiò, niſi iudex pronuntiaſſet ſe cõpetentẽ:nec fuiſſet ab eo appellatum:quia act⁹ poſteà ab eo geſtus valebit.Nõ obſt.incompetentia ſingulare fuit dictũ Inno.in.c.ſuper literis.de reſcrip.voluit Lap.Abb.in.c.j.eod.titu.libro.vj. quod Domi.ibi reputat ſingu.voluit Ang.in.l.j.ff.ſi quis in ius voc.nõ ie. & in.l.ij.C.ſi à nõ compe.iudi.& do.meus Barb.in.d.c.ſuper literis. ¶ Limita quartò non habere locum in electione Romani Pontificis: quia ſi electus eſt à duabus partibus Cardinalium,remouetur exceptio incompetentiæ contra eius electionem.Ita probatur in.c.licet.de elect. vide ibi do.Anto.idem voluit Bald.in addi.Spec.in titu.de exce.& eſt ratio:quia in illo actu proceditur ſecũdùm merum ius naturæ:nec ex toto ſubijcitur iuri poſitiuo:ſecus ſi opponeretur exceptio naturæ.ſ.ꝙ Cardinales nõ cõſenſerunt.¶ Limita quintò,ſi non eſſet perſona,cũ qua iudicium nullitatis intentari poſſet:vt in Papa,cui omnis creatura ſubdita eſt, vt dixit Inno.in.c.j.de conſti.facit.c.cuncta p mundum.ix.q.iij. ideò non poſſet opponi,ꝙ Papa ſit incompetens.¶ Limita ſextò,niſi eſſet talis actus qui non tenderet ad præiudiciũ vocati:quia licet quis nõ erat ſubditus iudicis eũ vocantis,tñ actus valebit.text.eſt in.l.non tantùm.§.ſenatus.in verbo præſides ꝓuinciæ cognoſcũt.ff.de fideicom.liber.vbi eſt caſus mirabilis ſecũdũ vnũ intellectũ.vbi dicit Ange.qđ nullo modo ſubditus iuriſditioni vocantis vocari poteſt p iudicem ordinariũ,& actus per eũ geſt⁹ tenet: & ratio eſt ſecũdũ eũ:quia actus ille non tendit ad p̃iudiciũ vocati:& per conſequens non obſtabit exceptio fori incõpetentis. ¶ Limita ſeptimò. nã iudex ſecularis quo ad clericũ eſt incompetẽs.c.ſi diligenti.de foro cõpeten.tamen ſi ſecularis iudex citat clericum,vt compareat coram eo ad videndam cõfectionem inuẽtarij,quòd talis citatio valet & tenet:nec põt infringi tanq̃ facta fuerit ab incompetenti:ita pulchrè dixit Ange.in.l. j.§.hæc ſtipulatio.ff.ſi cui pluſq̃ per.l.falci.dicit tamen ibi qđ ſi de facili poſſet haberi copia ſuperioris ipſius clerici,quòd iudex laicus,corã quo debet confici inuentarium,deberet ſcribere illi ſuperiori, quòd moneat clericum, ſi ſua putauerit intereſſe, vt compareat coram dicto iudice

laico ad

laico ad videndum confici inuẽtarium:& est via tutior secundũ eũ.tñ pri
ma practica valida est & ꝓcedit de iure secũdũ eũ.sequit̃ ibi Io.de imo.&
vide Pe.de ancha.in.c.significasti.de foro cõpe.vbi quærit:quidam petit
se mitti in possessionem ex edicto diui Adriani.de quo in.l.fi.C.de edi.di.
adri.tolle.facit ꝓclama quicunq; putauerit sua interesse,cõpareat.vt vo-
luit gl.sing.in.l.ea quidẽ.C.si manci.ita fu.alie.modo comparet clericus:
dubitatur si ꝓcessus corã eo factus valeat.refert quendã solennẽ doctorẽ
cõsuluisse in cõtingentia facti processum nõ tenere per dictũ.c.si diligen
ti.non tñ cõmemorat nomẽ indiuiduũ cõsulẽtis,ipse verò distinguit.aut
clericus possidebat res hęreditarias:& sic cẽseretur reus.& isto casu ꝓces-
sus non teneat per.d.c.si diligẽti.aut non possidebat & tũc cẽseret̃ actor,
& valeret ꝓcessus per.c.si clericus laicum.eo.ti.& dicit esse dictum suum
nouum.quod dictum magnificauit Io.de ana.in.d.c.significasti . & vide
eundem Pe.in repe.c.ea quę.de reg.iur.lib.vj.in.xvij.q.vbi format eandẽ
qõnem.& dicit quòd ille doct.cõsulens fuit do.Ray.de mõte vbiano egre
gius aduocatus Perusij.ita refert ibi in.lviij.col.& vide Barto.in consi.inci
pien.Diambra porrexit.vbi tãgit,an clericus posset à laico iudice citari,
qñ quis mittitur in possessionẽ ex edicto diui Adriani.& vide Bald.C.de
testa.& in.l.publicati.aliâs in.l.testamẽta.vbi dicit statuto cauet̃ ꝙ legata
non valeant,nisi insinuentur capitaneo populi.modo quidam cleric⁹ fuit
institutus in testamento,in quo fuerant legata relicta quibusdam laicis,
qui petunt insinuationem legatorum,& fecerũt citari ipsum clericũ hære
dẽ corã vicario capitaneo:quo non comparente iudex ꝓnuntiauit dicta
legata insinuata esse:quia clericus nõ potuit trahi directè vel indirectè ad
forũ seculare.per.d.c.si diligẽti.¶ In cõtrariũ videt̃.nam si hoc esset seque
retur ꝙ dicta legata nõ valerẽt,cùm insinuari non possent:alius enim ꝗ̃
iudex citare non posset.Non obst.quod iudex laicus debet scribere iudi-
ci ecclesiastico,vt citet suum clericũ,vt cõpareat ad opponẽdũ de insinua
tione.nã aut citabit,quòd compareat in curia Epãli. & hoc est impossibi
le:quia nec per formam statuti nec de iure cõi habẽt hãc iurisditionem co
gnoscendi super hac insinuatione.vt in.d.l.testamẽta.& in.l.cõsulta.eo.ti.
& in.l.repetita.de Episco.& cle.aut citabit clericum vt cõparet corã iudi-
ce seculari.& hoc videt̃ impossibile per.d.c.si diligenti.decidit,ꝙ dicta in-
sinuatio valet:quia super talibus est iudex cõpetens secularis,non autem
aliquis iudex ecclesiasticus.si ergo erit iudex causę:& per consequens om
nium quę dictè causæ debent adesse, & quilibet volens opponere siue sit
clericus siue laicus,oportet qđ opponat coram eo,qui est iudex causę.l.à
diuo pio.§.si sup rebus.ff.de re iudi.citatio quæ fit de hęrede,non est sim-
plex,nec absoluta citatio,sed potius cõditionalis in effectu.s.si vult se op
ponere:si autem non opponit non est aduersarius:vt.d.l.ea quidẽ.in glos.
ideò talis citatio omnes attingit.c.fi.qui mat.accus. pos.c.fi.de elec.lib.vj.
& potius videt̃ esse citatus ad veritatem exquirẽdam ꝗ̃ ad causam.Idem
si citatus esset forensis:quia iudex bene potest citare forensem intra suũ
territorium.Ita dicit fuisse consultũ Perusij per antiquos sapiẽtes.do.me⁹
Barb.in rub.de foro compe.dicit pro hoc dicto fore casum meliorem de
iure.in.d.l.non tantum.§.senatus.ff.de fideicõ.liber. ¶ Limita octauò,ni-
si essent tres sententiæ vniformiter latæ : quia tũc nõ posset opponi exce
ptio incõpetẽti propter authoritatem illarum trium sentẽtiarum.glos.est
singu.in cle.j.de re iudi.de quo dicendum vt ibi no.nisi sententia lata â nõ
suo iudice fuisset confirmata per superiorem ex certa scientia : quia tunc
non posset opponi nullitas incompetentiæ.allegatur singu. dictũ Innoc.
in.c.j.de confirma.vti.vel inuti.sed Bal.in.l.j.C.si à nõ compe.iudi.ad fin.
quęrit an sentẽtia lata à falso iudice delegato possit ratificari per ordina-
rium,cuius nomine exercitata est.& dicit ꝙ non per glos.ordi.in.l.instar.
C.de iure fis.lib.x.quia hoc negotiũ spectat ad ratificantem:ideò oportet
præcedere delegationẽ,& dicit idem esse in iurisditione ordinaria super-
uenienti nõ habenti:quia initium debet spectari:ideò non firmatur secun
dũ eum actus iam gestus.Sed contra dictum Bal.allegat gl.in.l.j.C.qui ꝓ
sua iurisditione.facit quod voluit idem Bald.in.l.falsus.C.de fur.¶ Limi
ta nonò,nisi iudex à principio esset incompetens,sed pendente processu
esset adeptus iurisditionem:quia tunc processus cõfirmabitur:nec obsta-
bit exceptio incompetentiæ.Ista est glo.sing.in.l.j.C.qui pro sua iurisdi-
tione.vide ibi docto.¶ Limita decimò,nisi iudex incompetens delegasset
causam cuidam habenti iurisditionem ordinariam,non tamen in illa cau
sa,& partes scienter litigauerunt,quòd nihilominus valet iudicium.ita di
xit glo.in.l.j.C.qui pro sua iurisditione.quia valet tanq; factum coram or
dinario:de quo vide ibi per scribentes.¶ Limita vndecimò , nisi inferior
Episcopo haberet iurisditionem in clericos,vel ex pręscriptione,vel pri-
uilegio,vel consuetudine:& clericus ille fuisset conuentus , vel inquisitus
coram proprio Epõ,& non coram illo iudice inferiori:nec opposuisset in-
competentiam:quia valeret processus contra illum clericum factus corã
Episcopo:nec obstaret ꝙ non interuenerit consensus illius iudicis. iuxta
c.significasti.de foro compe.quia non requiritur quando aditur suus iu-
dex naturalis:quia res de facili reuertitur ad naturam suam.c.ab exordio.
xxxv.dist.l.si vnus.§.pactus ne peteret.ver.quod in specie.ibi:formæ suę
redditur.ff.de pac.Ita consuluit Abb.in consilio incipien.Attingam prę-
dicta dubia conclusiuè.¶ Limita duodecimò non habere locum in Epi-
scopo expulso à propria sede:quia tunc in foro alieno poterit expulsores,
& fautores eorum citare & excommunicare . nec poterit opponi exce-
ptio fori incompetentis.tex.est sing.in cle.j.de foro compe. ¶ Limita ter
tiodecimò non habere locum in Episcopo expulso . quia in alieno foro
poterit reddere subditis proprijs ius.tex.singu.ĩ.d.clẽ.j . ¶ Limita quar-
todecimò nõ habere locum in statuto populi.poterit enim statuere popu
lus,quòd reus sequatur formam actoris.ita fingu.dixit Bal.ĩn.l.iuris ordi-
nem.C.de iurisdi.om.iudi. ¶ Limita.xv.non habere locum in vagabun-
do.quia poterit puniri in foro,in quo deprehenditur:nec poterit petere se
remitti ad forum ad se spectantem.gl.est in.l.eius.ff.ad munici.& in.l.iiij.
§.prætor ait.de dam.infe.&.l.j.C.vbi de cri.agi opor.& in.l.hęres absens.
ff.de iudi.& ibi dicit Barto.quod multi ribaldi suspenduntur in ciuitatib⁹
alienis.sequitur Io.calder.in.c.j.de rap.aliter tñ sentit ibi Inno.vide domi.
meum in.c.fi.de foro compe. ¶ Limita.xvj.nisi iudex pronuntiasset terri
torium esse suum:quia tunc præiudicaret iudici illius territorij:quia non
fuit appellatum,poterit ibi conueniri,nec admittetur exceptio incompe
tentiæ.Elegans fuit dictum Innocen.in.c.super literis.de rescrip. ¶ Limi-
ta.xvij.nisi iudex citaret in alieno territorio.est tamen dubium egens de-
claratione Cæsaris:vt per Ang.in.l.fi.de iurisdi.om.iudi.Barto.in.l.j.de re
qui.reis.scribẽ.in cle.pastoralis.de re iudi.& in.c.romana.§.contrahentes.
de foro compe.lib.vj.& in.c.ij.de consti.eo.lib.cum simi. ¶ Limita.xviij.
nisi partes prorogassent expresse,quod delegatus in vno loco cognosce-
ret in alio:quia tunc non posset opponi incompetentia.singu.est text.in
c.statutum.§.in nullo.de rescrip.in.vj.in versi.expressus ad id partium cõ
sensus secundûm Ang.in.l.fi.de iurisdi.om.iudi.aliter tamẽ dixit do.Abb.
in.c.cum olim.nume.5.de offi.delega.vide ibi per dominum Barb. ¶ Li-
mita.xix.nisi esset iudex ordinarius,quia possent partes prorogare iuris-
ditionem in alieno territorio.ita voluit Cy.& alij in.l.si quis ex consensu.
C de episco.audien.vide plenè per Bald.in.l.fi.ff.de iurisdi.om.iudi. ¶ Li-
mita.xx.non habere locum in absolutoria ab excommunicatione pro-
pter eius magnum præîudicium,quod pateretur extra proprium territo-
rium.ita dixit Inno.per verbum fortè:in.c.nouit.de offi.leg.sequitur An-
ge.in.d.l.fina.ff.de iurisdi.om.iudi.vide quę dixit domi.meus in.d.c.nouit.
¶ Limita.xxj.si Præses duarum prouinciarum abest ab vna prouincia,
& adest in alia:quia in eadem poterit expedire negotium vtriusq; prouin
ciæ.ita voluit Inno.in.d.c.nouit.Angel.in.d.l.fi.facit quod habetur in.l.si
vt proponis.C.quomodo & quando iudex. ¶ Limita.xxij.non habere lo
cum,si propter partium consensum iudex dimittat solitum locum causa-
rum,& cognoscit in alio loco.ita dicit Bald.in.l.fin.ff.de iurisdi.om. iudic.
alleg.d.l.si vt proponis.& sufficit secundùm eum tacitus partium consen-
sus.¶ Limita.xxiij.nisi esset clericus communi opin.reputatus laic⁹:quia
citatus coram iudice seculari comparuit,& confessus est debitum,& rece
pit præceptum à iudice seculari de soluendo,quod tale præceptum valet,
& tenet:& illa confessio præiudicat sibi saltem vt extraiudicialis.ita pul-
chrè consuluit in contingentia facti Gaspar.de cal.in suis consi.in titu.de
foro cõpe.cõsi.xij.quod addes ad ea quæ dixit do.meus in.c.at si clerici.
§.de iudic.¶ Limita.xxiiij.non habere locũ,qñ emittitur edictum per ple
banum pro factis ecclesiæ cathedralis,de ecclesia posita in suo plebana-
tu sine licentia sui epĩ.potuit enim cõmitti edictum in foro alieno:nec ad-
mittitur exceptio in foro competentiæ.ita pulchrè consuluit do. Domi.
quod consilium inuenit̃ inter cõsilia Io.cal.in ti.de elec.cõsi.ij. ¶ Limita.
xxv.non habere locũ in cã reconuentionis,cũ iudex in ea sit cõpetẽs.l.cũ
Papinianus.authen.& consequẽter.C.de sen.& interlo.om.iudi.c.j.de mu.
peti.glo.in.c.at si clerici.de Iudæ.vide plenè dicta ibi:licet ergo requira-
tur,quòd forus sit competens per iura allegata superius.Ad vnum tamen
aduerte,quod posito ꝙ sit iudex cõpetẽs,tñ si modus procedendi est in-
cõpetens potest opponi de incompetentia modi.ita dicit Iac.but.quem
refert & sequit̃ Bal.in.l.licet.C.de procura.Pone exemplũ, qñ in iudicio
non sunt oẽs personæ quæ ad iudicis instantiã requiruntur.ista exceptio
opponi põt qñcunq;,quia reddit iudiciũ retro nullum.¶ Limita.xxvj.ni
si incidẽter esset iudex incõpetẽs:quia esset competẽs super principali ne
gotio,& sup incidenti esset incõpetens,quod nihilomin⁹ potest principali
ter pronuntiare super principali,& super incidenti exẽplũ in iudice ma-
leficiorum:q dũtaxat põt cognoscere de crimine,sed nõ de cã ciuili.qđ ni
hilominus cognoscendo de crimine,pronũtiat super causa ciuili inciden-
ter,vt fur restituat rem quam furatus est.tex.est sing.in.l . interdum .§.qui
furem.ff.de fur.qđ no.ꝓ limitatione.l.solemus . § . latrũculator.ff. de iud.
facit.l.iiij.§.si dicatur.ff.fi.reg.facit qđ voluit Cyn.ĩ.l.si quis ad se fundum.
C.ad leg.iul.de vi pub.& ibi per Bar.Bal.& alios licet Salice.aliter ibi lo-
quatur.vide Bal.in.l.fi.C.vbi cã fis.Inno.Io.and.& alios.in.c . cũ oporteat.
de accu.Bald.in.l.is apud quem.C.de edẽ.facit text.in.l.quot.C.de iudi.vi
de Anto.in.c.qualiter.el.ij.in fin.de accusa.Bald.in.l.ij.C.si à non compe.
iu.vbi dicit,quod fur in eadem sententia mittit̃ ad furcas,& cõdẽnatur ad
rem restituendam.& dicit se ponere vnũ nouũ qđ vbi imponitur pœna
mortis,põt accumulari ciuilis,& criminalis cã.& vide Bal.in rub.de iudi.
vbi limitauit hanc doctrinam non habere locũ in iudice delegato.& ratio
esse potest,quia eius iurisditio est stricti iuris.vt no.gloss.in.c.j.de rescrip.
lib.vj.& in cle.ij.de offi.ordi.voluit Abb.in.c.cùm dilectus.de cle.nõ resi.
¶ Limita.xxvij.per glo.in.d.l.interdũ.§.qui furẽ.sed illa glo.cõiter dam
nat̃.scilicet qñ quis daret se torquendũ passo furtũ,quia tũc passus furtũ
posset torqre & non esset incõpetẽs.¶ Limita.xxviij.nisi laicus occupas-
set rẽ ecclesiæ,quia nihilominus posset cõueniri coram ecclesiastico:licet
regulariter sit incõpetens,respectu laici:& addi possunt omnes casus qui

enumerantur per glo.& doct.in.c.cùm ſit generale.de foro cõpe.¶ Limita.xxix.vbi quis eſſet priuatus homo,& cõſuetudo daret ſibi iuriſditionẽ: quia licet eſſet priuatus,nõ tñ poſſet opponi incõpetẽtia iudicis.nam conſuetudo dat iuriſditionem homini priuato.iſta eſt gloſſ.ſingu.in.l.fi.C. de eman.libe.ſecudũ Ang.in.l.imo.ff.de leg.& vide bo.tex.in.c.cũ cõtingat. de fo.cõpe.quẽ Ioan.and.ibi dicit eſſe meliorẽ de iure.¶ Limita.xxx.vbi iudex haberet territorium,& haberet iuriſditionem in perſonas,vt eſt rector ſcholarium:vt in auth.habita.C.ne fil.pro patre. ¶ Limita.xxxj.qđ licet iuriſditio diuidať per partes,vel p quarteria,& vnus iudex vni⁹ quarterij non poſſet ſe impedire de quarterio alterius,tñ ſi eſſet peſtis in ciuitate,& iudex vnius quarterij ſeu portæ abſentaret ſe:nihilominus iudex alterius quarterij ſeu portæ poterit impedire.Ita pulchrê dixit Angel.in repe.l.ſi vacantia.C.de bo.vacan.li.x.& refert & ſequitur do.meus Barba. in rubri.de foro cõpe.ex quo infero,quòd hęc regia ciuitas Bononiæ q̃ regitur p quarteria,quia quodlibet quarteriũ habet ſuũ tribunum plebis.i. confalonerium populi:qđ ſi vnus aliqua de cã abſentaret ſe , alter poſſet impedire ſe de quarternio illius.argu.l.ſi hoĩem.ff.mand.Regitur etiã per dominos.xvj.inter quos inuictiſſimus & glorioſiſsimus armorum capitaneus,& ſtrenuus miles aureatus dñs Ioan.Bentiuolus reſplendet,quẽ immortalis Deus cum glorioſa familia ſua ſempiterno æuo conſeruet,ſecũdet,fortunet ac proſperet.Beniuolus eſt Princeps,& ideò Bentiuolus.nomen em̃ eſt cõſequens rei.inſti.de do.§.eſt & aliud.c.cũ ſecũdũ Apoſtolũ. ¶ Limita.xxxij.nõ habere locum in foro pœnitẽtiali:vt in.c.j.de rap.& in.c.fi.de foro compe.quia in tali foro non attenditur forũ delicti,ſed attẽditur dũtaxat proprij ſacerdotis:& ideò iniungitur ſibi pœnitẽtia à ſacerdote proprio parochiali.glo.eſt vnica & ſing.in.c.placuit.el.j.xvj.q.j.quã glo.magnifaciũt doc.& ibi Abb.in.c.cum cõtingat.de foro compe.& ſic in vno foro delinquit,& in alio imponitur pœnitẽtia.Et eſt rõ:quia offendiť Deus & in foro pœnitẽtię Deus eſt vbiq̃:ergo iudex eſt ille,q eſt in loco Dei,& hmõi eſt proprius ſacerdos:quia iura parochialia nõ cõcernunt locum aut territoriũ,ſed pſonas.facit.c.ſuper eo.de parochi.& ſi aliter diceremus,ſequereť qđ cõfeſsio fieret per partes,qđ nõ eſt dicendũ,vt voluit gl.in.c.nõ tibi dico.de pœni.diſt.j.¶ Limita.xxxiij.nõ habere locum, vbi delictum eſſet factũ in exercitu huius ciuitatis,quæ eſſet cõtra Mutinam in territorio Mutinẽ.& in tali exercitu vnus forenſis occideret aliũ forẽſem:quia tunc poteſtas huius ciuitatis põt illũ homicidã puniri:quia ex quo ciuitas iſta habet ibi exercitiũ videť habere territoriũ ibi:ideò delictum ibi factum,videť factũ in territorio huius ciuitatis.pulchrũ dictum Martini de fili.quod ſequiť Iac.butri.Bar.Bal.& alij in.l.cũctos populos: C.de ſum.trini.& mouentur per.l. pupillos.§.territorium . ff.de verbo.ſigni.& eſt commune dictum oĩm.ſed do.meus Bar.in.d.rub.de foro compe.in fi.dicit quòd ſi ſubtiliter ponderetur tex.d.§.territorium . cõfundiť per illum tex.dictum eorũ.nã ibi diciť qđ ptãs,cuius eſt territoriũ , habet poteſtatẽ terrendi.ergo ſequiť qđ nõ alius.nam territorium eſt vniuerſitas agrorũ.ergo ad locum referť,& non ad gẽtes loci:& maximè ſi iuriſditio adhęreat loco:vt per Bar.in.l.j.ff.de iuriſd.om.iudi.facit etiam quia in territorio hoſtiũ debet ſeruari ius cõe.l.qui à latronibus.in prin.ff.de teſt.& per cõſequens nõ rectè loquunť doc.ſecũdũ eũ.Ego dicerẽ cõe dictũ doc. poſſe ſaluari,quia eo tpe quo exercitus eſt in alieno territorio,& diciť ibi terrere:quia bona efficiunť capientiũ in bello,vel ſaltẽ publicanť, ſi ſunt bona immobilia vt no.p Bar.in.l.ſi qd in bello.& in.l.ſi captiuus.§.j.& in l.hoſtes.ff.de cap.& no.Abb.in.c.ſicut.el.ij.de iureiu.iiij.col.vnde negari non poteſt,quin ille locus,in quo eſt exercitus,nõ ſit ipſorum capiẽtiũ.vñ qui ibi deliquit,iuris fictione diciť delinquere in territorio eorũ,& p cõſequẽs tolliť motiuũ dñi mei.¶ Limita.xxxiiij.nõ habere locũ in ciuitatibus,& pulchrê dixit Bar.in.l.cunctos populos.C.de ſum.tri.& in.l.nõ dubito.per illum tex.ad hoc ſingularem.ff.de capti . ¶ Limita ſeu amplia. xxxv.quòd forum capiť ꝑ mari.nam ſi capiť pro territorio,vt dicũt doctores,ꝙ eodẽ modo cõprehendit mare adhęrẽs territorio.& ad hoc adduco Bar.in.l.inſulę.ff.de iudi.vbi per illum text.dixit ſe ſemel dixiſſe Piſis contra quoſdam piratas,qui derobabant in mari,& reducebant ſe in quãdam inſulã ꝓpe Piſas:quòd licet dicať qđ mare eſt cõe,& ſic ibi non poſſint conueniri:tñ ipſe dixit,qđ illa inſula eſt pars illi⁹,cui adhæret.facit gl. valde ſingularis in.c.licet.de fer.vbi mare cenſeť eſſe eiuſdem iuriſditionis,cuius eſt territorium adiacens.& vide glo.in.c.vbi periculum.§.porro. de elect.lib.vj.& text.in.l.j.C.de claſſi.li.xj.quẽ tex.reputat ſing. Ang.in d.l.inſulæ.& vide glo.inſti.de actio.in.§.rurſus.& Bal.in.l.fi.C.de teſta.& in.c.licet.de fer.& in.c.accedens.el.ij.vt lit.nõ cõte.&.c.ex literis.& in.c.licet cauſam.de prob.& in.l.ij.ff.quemad.teſt.ape.& in.l.j.C.vbi de cri.agi opor.& per do.meum Bar.in rub.de foro compe.& in.d . c.licet cauſam.

7 Iudex eccleſiaſticus poteſt impedire de dote.in.c.per veſtras . numero.2. de dona.inter vi.& vxor.fo.62.

Iudex eccleſiaſticus eſt iudex competens,etiam inter laicos pro miſerabilibus perſonis.ibi.nume.3.

7 Iudicandum an ſit ſecundũ Romanã eccle.in.c.conſulationi.nu.4.de frigi.& male.fo.43.

5 Iudex poteſt ex officio ſuo teſtes indignos repellere.c.cùm.I.&.A.num̃. 21.de re iudi.fo.96.

7 Iudex debet vitare nimiam familiaritatem cum ſubditis,ne eius authoritas cõtemnatur.in.c.dilectus.nu.2.de pœnis.fo.202.

Iudex non poteſt illum,qui ipſum iniuriat,punire:niſi iniuria ſit notoria. ibidem.nume.3.

5 Iudex eccl'iaſticus põt ius dicere in eccl'ia,iudex ſecularis nõ:& ſi ſecus ſecerit,reddit iudiciũ nullũ,in.c.qua fronte.nu.2.&.13.de ap.fo.127.

Iudex ad quem an eligatur ad electionem appellantis,an appella.ibidẽ. nume.11.fo.128.

3 Iudices ſi litigant ſuper limitibus prouinciarum,quid fiet?in cap.ſanè.nume.7.de foro compe.fo.62.

7 Iudex ex officio ſuo procedere poteſt contra vſurarios.in.c.cũ in dioceſi. nume.3.de vſur.fo.149.

7 Iudex ordinarius poteſt de iure canonico in totum recuſari.in.c.j. nume. 6.de maledi.fo.160.

4 Iudicibus an ſit credendum?in.c.quoniam.nu.29.de proba.fo.37.

Iudex poteſt deputare notarium ad recipiendos teſtes.ibi.nume.30.

5 Iudicium an poſsit cõcipi in perſonã ſolius tutoris. tutorio nomine:& quando poſsit etiam concipi contra pupillum?in.c.tua nobis.nume.1.de appel.fo.166.

6 Iudicium quod fit pro pupillo vel contra eum poteſt fundari in perſona tutoris,qñ ſolus agit vel in pſona pupilli,ſi cũ authoritate tutoris agit.in c.Raynutius.nu.8.de teſt.fo.157.

3 Iudiciũ tranſeundo de vno in aliã perſonã alterať:nam alio modo ꝓceditur contra vnam & alio cõtra aliã.in.c.quia.v.nu.2.de iudi.fo.35.

5 Iudicium cœptum coram vno iudice nõ poteſt finiri coram alio , etiam ſi ſit legatus.in.c.cùm in eccleſia.nu.5.de appella.fo.134.

6 Iudicio alicuius ſi quid committitur,videť cõmiſſum tanq̃ in diſcretũ & bonum virum.in.c.cùm autem.nu.6.de iurepa.fo.247.

3 Iudicium an dicatur criminale,qñ imponitur pœna pecuniaria?in rubri. nume.5.de iudic.fo.2.

C O R S E.Adde ꝙ cõis opi.eſt qñ pœna pecuniaria applicať fiſco,diciť iudiciũ criale:vt eſt gl.in.d.l.iij.§.diu⁹.in cõtrariũ facit tex.in.l.caius.ff. ad ſille.ſecũdũ do.meũ in.d.rub.vbi agebať ad pœnã delicti applicandã fiſco ꝓ delicto.& diciť ibi ꝙ cã eſt ciuilis per quẽ tex.cõfundiť ſecũdũ eũ cõis doctrina doc.Ego dico ꝙ ille tex.nõ facit cõtra,qa ibi agebať actione petitiõis hęreditatis ad vindicãdã necẽ defuncti.& hoc ſentit ibi Bart. & gl.in.l.j.C.de his qb.vt indi.& qđ hoc ſit verum interuenit ibi procurator, qui non interueniſſet,ſi cã fuiſſet criminalis:& ſic ciuilis agebať.ibi.

6 Iudicium agitatum ſuper rebus eccleſiæ vacantis,non tenet.in.c.fi.nu.1. ne ſede vacan.fo.83.& in.c.j.in fi.eo.titu.

Iudiciũ nõ ſolũ nõ põt intentari ſede vacante cõtra eccleſiã,ſed etiã intẽtatum non põt cõtinuari ſiue eccleſia ſit actrix,ſiue rea:niſi periculum ſit in teſtibus habendis per mortem,vel alio modo.ibi.nu.3.

3 Iudicium redditur notoriũ ex cõfeſsione extraiudiciali coadiuuata alijs iudicijs.in.c.fi.nu.19.de cõfeſ.fo.291.

3 Iudicium an ſit indiuiduum?in.c.ſignificauerũt.nu.14.&.15.de iudi.fo.58.

2 Iudicium agitatum cum illo,qui nõ poterat ſtare iudicio,an teneat ſi non fuit oppoſitum.in.c.non iniuſtè.nu.6.de procu.fo.189.

2 Iudicium cœptum corã vno ex ordinarijs parẽ iuriſditionem habẽtibus, non põt coram alio finiri,niſi dato impedimento primi.in.c.prudentiam. nume.11.de offi.dele.fo.109.

1 Iudicia eccleſiaſtica ſunt regẽda ſecũdũ canones,etiã ꝙ agitenť corã iudice ſeculari.nam tunc deciduntur ſecũdũ canones:licet ſecũdũ eos nõ tractẽtur,& quare?in.c.canonũ.nu.3.de conſti.fo.18.

2 Iudiciũ vniuerſale & pticulare qd ſit?in.c.cõquerẽte.nu.3.de offi.or.f.156.

7 Iudiciũ debet finiri vbi eſt ĩchoatũ,& qñ?ĩ.c.poſtula.n.2.de homi.f.132.

C O R S E.Do tibi pulchras limitationes ad.l.vbi cœptum.ff.de iudic. quam allegat Abb.in.d.c.poſtulaſti.vbi ſuprâ.¶ Et primò limita eum ſecundũ eundem in.c.poſtulaſti.vbi dicit per illũ tex.ex quo ibi cœptũ fuit iudicium coram eccleſiaſtico,& finitũ corã laico.ꝙ.d.l.vbi cœptũ.habet locũ qñ corã prĩo iudice cõtrouerſia põt habere finẽ:aliâs ſec⁹,nã in caſu. d.c.poſtulaſti.cõtinebať excõ.& ſic nõ poterat finiri iudiciũ p eccl'iaſticũ iudicem:& fuit recurſum ad ſecularẽ iudicẽ.¶ Secũdò limita regulã ſecũdũ Bal.in.l.imperialẽ.§.prętereâ.de prohi.alie.feu.per Fed.vbi dicit quod d.l.vbi cœptum.nõ habet locũ,vbi agiť de præiudicio alterius iuriſditionis.Nam ſi vaſallus litigat ſup feudo,& non recurrit ad dñm feudi,ſed vadit ad alium:tunc dñs feudi poteſt mandare ſub pœna,ꝙ amplius nõ cõpareat coram eo.& ſubdit ꝙ Ioã.mo.in.c.accuſatus.de hære. libr.vj.dixit hîc.¶ Tertiò limita p id qđ voluit Bar.in.l. ſepulchri.ff.de ſepul.vio.vbi q̃rit formara eſt inqſitio cõtra aliquẽ in marchia,ille abſentat ſe,& vadit ad ducatũ.Dux ĩcipit inqrere cõtra eũ.& dixit ꝙ iudiciũ eſt cœptũ:& ſic nõ põt amplius inchoari.dicit ibi Bar.ꝙ regula.d.l.vbi cœptũ.non poteſt allegari per eum,& dicit ſæpenumerò cõſuluiſſe ſup hoc. ¶ Quartò adduco illud quod dicunt doct.in.c.cùm plures.de offi.delega.libr.vj.ꝙ.d.l. vbi cœptũ.habet locũ reſpectu perſonæ,& non reſpectu loci.nã ſi cõmiſſa ſit cauſa mihi,& incœpi iudicium in iſto loco:poſteâ cõmittitur duob⁹ alijs,qui potuerunt finire in loco,vbi voluerunt:& non obſtat.d.l.vbi cœptum:quia vt dixi habet locũ reſpectu pſone,& nõ reſpectu loci.¶ Quintò adduco,ꝙ volunt docto.in.c.vt debitus.de appel.vbi dicunt iudicium principale eſt incœptum ab vno iudice principale appellatur ab vno articulo ad aliquem iudicem,poteſt ꝓſequi & decidi ille articulus coram eo: & ſic non habet locum.d.l.vbi cœptũ.¶ Sextò adduco tibi Bal.in authẽ.

Ius ciuile

¶ De litera L.

CORSETVS. Hoc idem tenet Hostiē. ibi alle.c.contingit.de arbi. quia assessor nō iudicat,nec habet iurisditionem.vt in.l.j.de off.asses.nec habet aliquam potestatem,nisi officium consulendi,nec potest sibi committi facultas dictandi sententiam in spiritualibus.quod Hostiē. dictum sequūtur do.Anto.& do.Abb.& ibi sequit Bal.qui dicit, quòd assessor habet potius cōsulere quā iudicare:vt in.l.metum.§.& licet.ff.quòd me. cau.quia assessor habet assistere & cōsulere nō pronūciare,nisi sit interlocutoria iuris:puta talis libellus est ineptus pro certo videtur,quòd nō sit vera doctrina secundùm do.me.do.Barb.in.c.decernimus.licet hodierni Epi cōmuniter habuerint assessores laicos versutos:& teneant vicarium qui sępenumero est vnum pecus, & literas ignorat,& illi assessores laici quo ad effectū iudicāt.& mouetur his rationibus quòd laicus nō possit esse assessor Epi.¶ Primò ex tex.d.c.decernimus.vbi dicit quod nō potest laicus tractare causas ecclesię cōiuncto.c.tua.de his quæ fi.à præla.cū glo.sua vbi secundū eū videtur casus cōtra cōem opi. ¶ Secundò addu. tex.in.c.in noua.xvj.q.vij.dicitur q̄ laici non possunt tractare negocia ecclesiastica.¶ Tertiò q̄ Prælati nō possunt disponere causas ecclesiasticas iudicio laicorū.¶ Quartò si aliter diceremus, sequeretur quòd istud verbū tractare:apponeretur superfluè in.d.c. decernimus. ¶ Quintò q̄ laici cōmuniter sunt ignari circa causas ecclesiasticas vel melius:prælati sunt ignari circa causas decidēdas:& cōstituūt laicos assessores,quorū cōsilia decidūt causas cōtra dispositionē.d.c.decernimus.& posito quòd cōmunis opi.esset vera tamē procedet qñ non essent clerici sufficientes ad cōsulendū.ar.d.c.relatū.ne cleri.vel mona.Sed melius arg.in.c.inter quatuor. de relig.do.Iudicio meo istæ rationes non militāt, nec stringunt: quia ex quo assessor nō iudicat,nec exercet aliquā iurisditionē: sed tantum cōsuluit quòd hęc iura non probēt cū à peritioribus habendum sit cōsiliū per tex.celebrē.in.l.si alia.C.de inge.& ma.in ver. si tractatū cum peritioribus habuisses facilè cognosceres.nec ob.d.c.decernimus.quia cōsulēdo propriè quis nō dicitur iudicare & tractare:prout capitur in.d.c. decernimus.quia illud verbū ibi positū habet importare actū iudicij ad hoc,vt ille tex.cōgruat rubro.arg.l.Imperatores.ff.de in di.adie.& glo.in c.tibi qui.de rescrip.li.vj.& in.c.cū monasteriū.de elect.& in.c.bonę memorię.de cōfir.vti.vel inuti.& in.c.si super gratia.de offi.deleg.lib.vj.& in cle.j.de offi.delega.Et adde quòd si reperiatur scriptū, quòd Episcopus cōstituit laicū vicariū suū,impropriabūtur verba, & intelliget de assessore.per.l.pater seuerinā.§.cōditionū verba.ff. de condi.& demonst. l.& puto.ff.fami.ercis.l.proculus.ff.de vsufruc.c.cōstitutus. cōiuncta glo. de religio.domi.ita cōcludit Bal.in.c.decernimus.de iudic.quod nō placet domino meo ibi,quia interpretatio cadit super re dubia. vt in.c.cùm contingat.de rescript.& in.l.ij.C.de legi.sed in casu nostro nulla est dubitatio,ergo cessat interpretatio.vt in.l.ille aut ille.§.cùm in verbis.ff.de lega.iij.Item quia interpretatio fit contra proferentem:vt in.l. veteribus. C.de pactis.nec obst.d.§.conditionum.quia concurrebāt verba & mens in genere, & fauor vltimę voluntatis:sed iudicio meo magis placet dictum Baldi,quia semper debemus capere intellectum, vt res potius valeat quàm pereat.l.quoties.ff.de rebus dubijs.c.Abbate. de verbo.significa.cum simi.nec obst.l.veteribus.quia illa lex loquitur in contractibus, seu in materia præiudiciali.sed in creatione vicarij, seu assessoris fauorabilis & nemini pręiudicialis.nec est verisimile quod Episcopus ignoret laicum non posse esse vicarium.vnde debemus mentem suam coniecturare in saniorē partem,& impropriare ne actus remaneat inualidus : per d.§.conditionū verba.cùm alijs iuribus pręallegatis.

Repertorium rerum ac senten. selectiorum

Legatus

CORSE. Tu dic,q̃ cõclusio est q̃d legatus de latere nõ põt conferre beneficiũ patronale laicorũ,nisi sit ius patronale laicorum acquisitum prȩscriptione,consuetudinȩ,& cõmodo possessionis secũdùm Fede.de se. cõsi.lxv.& secũdũ Ant.de bu.& Abb.in.d.c.dilect⁹.de offi.le.licet Imo. teneat ibi cõtrariũ.sed Mar.laudẽ.defendit Fede.& sequaces:qm̃ subrogatũ sapit naturã eius in cuius locũ subrogat̃.§.fuerat.insti.de act. sed laic⁹ qui præscripsit ius præsentandi cõtra Ep̃m subrogat̃ loco Ep̃i:ergo cẽset̃ ius patronale ecclesiæ rõne originis.Secũdò mouet̃ qm̃ ius præscriptionis est restringibile tãq̃ odiosum.no.in.c.fi.de præscri.& in.l.fi.de edi.di.Adriatol.nec ob.c.cũ dilectus de iurepa.allegatũ ab Io.qa loquitur in iurepatronatus laicorum rõne fundationis vel donationis.nec ob.ratio Imolæ qa laici retraherentur à bñfaciendo ecclesijs.qa cũ reuerentia hȩc ratio facit contra eum:nam laicus præscribens ecclesiã iuspatronatus non bene facit ecclesia.& iõ rõ doctorũ loquitur,qn laicus bñfacit ecclesiæ,dotando vel fundãdo ecclesiã secũdũ do.de Ro.in.iij.deci.in fi.do.meus Barba.in.c.dilect⁹.tenet opi.Imo.adde do.Car.sequẽtẽ Fede.in.d.c.dilectus.in cle.j.vt lit.pen.in.vij.q.& do.Alex.de imo.cõsi.lxxiij . inci . viso puncto.in.iiij. vol.cõsi.adde etiã q̃d voluit ro.cõsi.ccclxj.inci.in casu ꝓpositȩ cõsultationis,vbi dixit q̃d legatus de latere põt cõferre bñficiũ situ in sua ꝓuincia, q̃d vacat,si ille ad quẽ spectat p̃sentatio vel collatio ipsius bnficij, stat extra illã prouinciã dicto legato cõmissam,ex quo est situ ĩ sua diœcesi:sed hoc dictũ Rom.non attingit.q.nostrã:tñ voluit hic interserere quia notabi.sed videretur q̃d opi. Imo.& Barb.sit de iure verior nã habeo regulã,q̃ legatus de latere nõ põt cõferre iuspatronatus laicorum. Quomodocunq̃ ergo acquirat̃,stabimus regulæ,ex quo iure aliud non probat̃ : quia lex indistinctè loquẽs,indistinctè debet intelligi.c.solitȩ.de ma.& ob.prȩtereà laicus p̃scribẽs ius patronatus laicorũ succedit in illud ius,quod habebãt laici veri patroni:ergo eo.iure vti debet,vt gaudeãt eodẽ priuilegio:p regulã Mar.qa subrogatus &c.tñ iudicãdo & cõsulẽdo nõ est tutũ recedere ab opi.Fede.& sequacium quæ est cõmunis.

Legi vel regulę contrauenienſ,an,& qñ incurrat peccatum mortale,& ponit perfectã diſtinctionem?ibi.nu.2.

4 Lex canonizata contraria canonibus non eſt ſeruãda. in.c.ſuper eo.el.j.nu.4.de teſti.fo.59.

7 Lex debet cõuenire tpi.in.c.nõ debet.nu.2.de conſan.& affi.fo.42.
Lex proditur vt apetitus noxius ſub iuris regula limitetur.ibi.
Lex debet eſſe rationabilis & deſeruit fini.ibi.
Leges ſummorũ Pontificũ & cõſiliorũ,appellantur ſtatuta humana, & ſic non poſſunt dici ius diuinũ.ibi.nu.4.

7 Contra legẽ facit ille,q cõmittit non ſolũ cõtra verba legis,ſed etiã cõtra eius mentẽ.in.c.quãto.nu.2.3.&.4.de priui.fo.187.

3 Lex ciuilis non adſtringit clericos.in.c.verũ.nu.22.de fo.cõpe.fo.80.

5 Præter legẽ vel cõtra legẽ,an idẽ ſit?in.c.cãm.nu.7.de re iudi.fo.8.

3 Lex abrogata an,& quando poſsit allegari?in.c.nouit.nume.23.&.num.27.de iudi.fo.41.

CORSETVS. Adde ꝙ abrogare eſt deſtruere, vel in totum delere: vnde dicit̃ lex abrogata.i.in totũ ſublata vel deſtructa:ſed derogatur ei, quando in parte tollitur,vel ei detrahitur.ff.de verbo ſignifica.l.derogare.& not.gloſſ.in.§.leges.iiij.diſtin.& etiam interdũ abrogare eſt addere aliquid. ¶ Et ſeptẽ de cauſis aliqd abrogatur: vt no.iiij.diſt.§.hęc & ſi legibus.Primò cõtraria conſuetudine quę nota eſt Principi: vt in.d.§.leges &.ff.de leg.l.de quibus.Secũdò cõtraria cõſtitutiõe.xxxj.diſt.ante triennium.Tertiò cauſæ ceſſatione.lxj.diſt.c.neophitus.Quartò locorũ varietate.c.aliter.xxxj.di.Quintò nimio rigore canonico.xxxiiij.di.fraternitatis. Sextò ſi precibus occaſiõe malignãdi habeat.xvj.q.j.legi. Septimò propter malum inde ſequens.lxiij.di.§.verũ.Sed an abrogata lex poſſit allegari glo.in.c.nouit.ſuper ver,quicũq.de iudi.concludit qđ ſic: nõ vt faciat ius & vt cã decidat̃ ſecundũ illã ſed vt habeat̃ ipſius notitia.& põt allegari propter rationẽ ſui:quia ratio non tollitur: vt in.l.eas.ff. de cap. di.& has rationes ſentit Inno.in.d.l.nouit.vel ſecundũ Io. and. ibi bene poteſt Princeps arguere per.l.abrogatã.l.ij.§.& nemini.C.de conſti . pe. non autẽ inferior à Principe.Vel ſecundũ Inno.Princeps non põt abrogere,& in totũ tollere legẽ in præiudiciũ eccleſię,cui fuit aliqđ priuilegiũ conceſſum.ita refert do.Abb.in.d.c.nouit.in glo.ſuper ver. quicunq.in vj.col.vbi eſt ſingulare: videlicet ꝙ priuilegium conceſſum non ſubdito non poteſt reuocari.& vide do.Abb.in.c.j.de conſti.vbi exponit abrogata.i.ſublata per aliã legem vel conſtitutionem.& quærit an conſtitutiões vt leges,poſſunt abrogari?remitrit ſe ad nota.in.d.c.nouit.Ego adduco gloſſ.in.c.canonum ſtatuta.de conſti.ſuper ver.ſtatuta.quæ vult ꝙ ſtatuta canonum abrogata non ſunt ſeruanda.quam gloſſ.& ſupradicta limitabis,niſi ſtatuta eſſent abrogata in parte,& in parte non.iſte eſt caſus ſing.& ibi Bal.in.l.j.C.de lati.liber.tol.& ibi dixit gl.ſing.ſecũdũ Bal. ꝙ lex pro parte tenet, & ꝓ parte nõ.Scđò limitabis hoc ꝓcedere,quãdo cõſtitutio corrigens tenuit:ſed ſi de iure nõ tenuiſſet,tunc prima conſtitutio tenet & obſeruatur:caſus eſt celebris in.c.cũ oẽs.de conſti. vbi non fuit ſublata antiqua cõſuetudo per nouam cõſtitutionẽ nullã & iniquã. Tertiò limitabis,niſi quis iuraſſet ſeruare cõtẽta in ſtatuto:qa licet caſſet̃ & abrogetur ſtatutũ,nõ liberatur iurans,ſecus ſi iuraſſet ſeruare ſtatutũ, vt no.in.c.j.de his quæ fi.à maio.par.ca.& ibi Abb.& not.in.c.cõſtitut⁹.de reſcrip.& Abb.in.c.dilecto.in prin.iiij.col.in ver.ſed aduerte. de præben.& Pau.in.cle.j.de reg.& ibi alij faciunt enim doc.differentiã vtrum iuret̃ obſeruantia legis,vel obſeruantia eorum quę continent̃ in lege?prĩo caſu annihilata lege,annihilat̃ iuramentũ tanq eius acceſſorium. ſcđò caſu ſecus,quia nõ dependet iuramẽtum à ſtatuto.Simile,habes in alia materia,vtrũ vitiato ingreſſu vitietur oblatio bonorum? nam diſtinguitur vtrùm bona ſint ablata ꝑ ſe,an ſint ablata per accidens ſeu acceſſoriè? vt no.C.de ſac.ſan.eccle.in auth.ingreſsi.ita dixit Bald. in præludijs feudo. in.vij.col.Quartò .limita nõ habere locũ regulã in habẽte poteſtatẽ legis cõdẽdę:quia per eũ allegari poterit lex abrogata.ita habetur in.d.c.nouit. & in.c.quicũq.xj.q.j.& in.c.Raynutius.de teſta.vbi Papa allegauit.l.lõbardã.quæ tñ eſt ſublata.& nõ ſolũ Princeps põt allegare leges correctas ſituatas in corpore iuris,ſed etiã eas quæ nõ ſunt in corpore iuris clauſæ ſecundùm do.meum do.Andr.Bar.in.c.canonũ ſtatuta.in.vij.colũ.Quintò limita,niſi lex vel ſtatutum trãſiſſet priuilegium vel contractum cum non ſubdito:quia tunc allegari poterit:licet ſit abrogata vel abrogatum: quia non potuit abrogari,& tolli in præiudiciũ iuris q̃ſiti nõ ſubdito.ita pulchrè dixit Innoc.in.c.nouit.de iud.& in.c.dilectus.de tẽp.ordina.Io. and.in addi.Spe.in tit.de cẽſi.§.nũc dicendũ.& in tit.de inſtru.edi.§.nũc verò aliqua.in.c.conſtitutus.de reli.do.& do.Anto.in.d.c. canonum . & in.d.c.nouit.& in.d.c.dilectus.& in.c.cum omnes.aliâs cum,M. ferra . de conſti.Bar.in.l.omnes populi.ff.de iuſti.& iur.& in.l.ei qui.ff.de iureiur. & in.l.quod ſemel.ff.de decre.ab ordi.faci.Arch.in.d.c.quicunq. & bene facit quod voluit in.l.priuilegia.C.de ſac.ſan.eccle.Bal.in.l.qui ſe patris. C.vnde lib.& in.l.Princeps.ff.de legi.& in.l.j.& fi.ff.de cõſti.prin.& in l.ſi cũ mihi.ff.de dolo.& in.c.j.de proba.& ibi omnes in.c.j.de nat.feu.& in.c.j.de natura feu.ſine culpa nõ amit.& in.l.nupt.ff.de ſena.Io.de fan.& oẽs in.c.j.de conſti.lib.vj.Pe.de anc.in cõſil.ſuo.iiij.aliâs.vj. & per Cyn. Bal.& alios in.d.l.digna vox.C.de legi.& plenè per do.meum.do. And. in.d.c.canonum.& in.d.capitu.nouit.cum alijs cõcor.tamen priuilegium vel ſtatutum tranſiens in quaſi contractum cum ſuo ſubdito,poteſt bene per Principem ex iuſta cauſa reuocari.ſingulare fuit dictum Innocen.in.c. in noſtra.& ibi doc.de iniurijs & dam.da.ꝓ quo eſt tex.valde ſing.in.l. titius.ff.de obeſ.& alibi illum tex.allegauit pro ſing.ad hoc Lu.Ro.in.l. ſi verò.§.de viro.ff.ſol.ma.& in ſing.ſuis ſing.cccclxvij.inci.An Dux Mediolani.& do.meus do.And.in.d.c.nouit.facit.c.pe.de cle.non reſi.&.c. ſuggeſtũ.de deci.&.l.ex facto.ff.de vulg.& pup.& quod no.in.c.cũ oẽs. & in.c.quæ in eccleſiarum.de conſti.& in.d.c.dilectus.Sextò.limita,niſi lex abrogata allegaret̃ quo ad ſui rationem,vt dictum eſt.& hoc voluit Bal.in.c.tranſlato.de conſti.Septimò limita,niſi allegaret̃ quo ad ipſius notitiam: vt dictum eſt per glo.& doc.in.d.c.nouit.Et ſic habes regulam quod ex legibus abrogatis non debent ſumi argumẽta in cauſis per text. coniũcta glo.C.de no.co.confir.§.hunc igitur.ſuper ver.neceſſe.& per.d. l.j.coniuncta gl.ſuper ver.imaginẽ.C.de lati.lib.tol.& Bal.colligit ex illo tex.qđ reuocatis ſtatutis reuocatæ ſunt omnes reformationes factæ circa ſtatuta:fallit in caſibus prædictis:in contrarium facit tex.in authen.de nau.vſu.in ver.aliã rurſus negotiatitoribus &c.col.ix.vbi in totum tollit̃, & eſt inutilis conſtitutio præcedens:quem tex.alleg.Nic.de Nea.in præludijs feu.& in.l.j.ff.de coniungen.cũ emanci.libe.ipe reſpõdet quod hoc intelligitur quo ad negotium principale:ſecus quo ad rationem & quo ad argumentum.Et cõclude de hac materia: vt per Io.de imo.poſt.domi. And.in.d.c.canonũ.& ibi plenè per do.meum.& vide Hoſ.in ſumma de immu.eccle.§.inquantum.ver.nec credendũ eſt.Archi.in.c.fi.de offic.leg. lib.vj.doc.poſt gl.in.d.c.nouit.& in dicto.c.quicũq.& ibi Arc.gl.& doc. in.d.§.nũc igit̃.& glo.& doc.in.d.l.j.doc.in.l.fi.ff.de fal.& in.c.in primis. ij.q.j.& in.c.fuerunt.vij.diſt.Nic.de Nea.in præludijs feu.& in.d.l.j.ff.de coniũgen.cum eman.lib.& de allegantibus apoſtillas aliquorum quorum non fuerunt per Bar.in.d.l.fi.vnũ tñ nõ omittam.nam Bald.in.d.§.hunc igitur.in ver.neceſſe.dixit qđ ꝓducens inſtrumẽtũ correctũ ſcienter incidit in pœnã falſi.quod dicit eſſe verũ ſi ſtatutum nõ facit ad cauſam:puta qđ terminatur ꝑ ſtatutũ vet⁹ nõ per nouũ eò,quòd agitur de negotio veteri.qđ ꝑtinet ad legem antiquam,& nõ ad nouã & iſtud nõ eſt pœnale.imò licitum eſt producere tale ſtatutũ cũ vigore eius quãtũ ad cauſam illã nõ ſit ſublat⁹: vt in authẽ.vt cũ de ap.cogno.in prin.niſi lex noua corrigeret legẽ veterem in præteritum & in futurũ:qa tunc nullo modo poſſet allegari in iudicio.in argumẽtũ tñ allegatur ex quo reperit̃ in corpore iuris clauſa.vt voluit glo.& Bal.in.d.l.j.ff.de coniung.cum emãc.lib. licet enim lex tollatur,nõ tollitur eius ratio,ſi expreſsè per legem corrigentem non tollatur.d.l.eas.ff.de capi.dimi.

1 Lex etiam pœnalis recipit interpretationem extenſiuam ex ſimilitudine rationis,vel connexitate negotij.in.c.tranſlato.nu.1.de conſti.fo.23.
Lex ſtatutum vel conſuetudo extenduntur ad caſum ſimilem,niſi ille caſus ſimilis decidatur per aliam legem?ibi.nu.4.

7 Legem vel canonem malè intelligere nõ eſt peccatum niſi ex hoc malo intellectu committatur aliqđ peccatũ.in.c.ꝑ tuas.el.ij.numero.9.de ſimo. folio.103.

5 Geſta contra legem ſunt nulla,niſi lex vltra procedat ipſa cõfirmando.in c.quod ad conſultationem.nu.2.de re iudi.fo.79.

6 Lex imperialis fauẽs eccleſiæ ipſo facto videtur approbata ab eccleſia,niſi contradicat:ſi verò eſt dãnoſa eccleſijs,videt̃ reprobata,niſi expreſsè approbetur.in.c.is qui.nu.20.de ſolu.fo.130.

5 Lex continens in ſe peccatũ etiam veniale eſt ipſo iure nulla.in.c.fi.nu.1. de preſcrip.fo.55.

5 Lex vel alia diſpoſitio nõ exprimẽs cauſam debet conſyderari,ꝙ ſit fundata in rõne naturali,& iuxta illam rationem debet interpretari.in.c.ſuggeſtum.nu.2.de ap.fo.121.

4 Lex ſi facit mẽtionẽ de pœna capitis,intelligitur de pœna deportatiõis. in.c.quanto.nu.7.de iureiu.fo.173.

6 Lex vel ſtatutũ emanatũ ob aliquã iuſtã cauſam,an dicta cã ceſſante debeant obſeruari.in.c.qa pleriq.nu.39.de immu.eccle.fo.294.

1 Lex extenditur tantùm ad futura,niſi expreſsè caueatur, vt extendatur ad præterita.in.c.cognoſcentes.nu.1.&.4.de conſti.fo.21.
Lex loquens per verba præſentis temporis,non extenditur ad futura qđ habet locũ,ſi per hoc daretur materia delinquendi.ibi.nu.2.
Lex vel ſtatutum an,& qñ liget ignorantes?nu.6.

1 Lex diuina põt allegari in deciſionibus cauſarum.in ca. cùm cauſam.nu. 5.de elec.fo.174.

1 Lex poſitiua an debeat obſeruari in foro conſcientię?in proœ.Grego.in ver.Rex pacificus.nu.4.&.6.fo.12.& ſeq.

1 Lex Principis præiudicialis eccleſijs non extenditur ad eccleſias,niſi expreſsè approbetur ꝑ Papã.in.c.eccleſia ſanctæ Mariæ.nu.9.de cõſti.f.37.
Lex ciuilis ſpecificè diſponens ſuper eccleſijs,an ſit ſeruanda in foro canonico,ſi non reperitur canon contradicens?ibi.nu.10.
Lex ciuilis quæ non poteſt ſeruari ſine peccato,in nullo foro eſt ſeruanda.ibi.nu.11.
Lex ciuilis ſi generaliter loquitur,nec canoni contradicit,an ſit clericis ſeruanda?ibi.nu.13.
Lex ciuilis rationabilis & deuiãs à canone eſt ſeruanda in foro ſuo:ſed ſi ſumus in terris ſubiectis eccleſię etiã tẽporaliter,ſeruat̃ canõ.ibi.nu.14.
Lex ciuilis nullo modo poteſt diſponere contra libertatem matrimonij imponendo pœnam.ibi.nu.15.

CORSE. Adde Bal.in.l.j.C.de rela.q vbi impetrat̃ rescriptũ non debet solum fieri mentio de litis pendentia.sed de statu causæ.& dicit se audiuisse quod curia Romana hoc seruat.allegat.c.inter monasterium.de re iudic.dicit tñ Lap.& Abb.alleg.lxxix.quod ista regula limitatur in causa matrimoniali, q valet rescriptum in causa matrimoniali: licet non faciat mentionem de litis pendentia: hoc voluit idem Bald.in.l.Deo nobis C.de episc.& cle.& hoc fauore matrimonij. Limita secundò nisi rescriptum esset gratiosum,& Princeps concederet gratiam lit.pen.quia tunc non est opus quod faciat mentionem de litis pendentia: ita dixit do.Anto.in.c.ij.de in integ.resti.alle.Innoc.in.c. dudum.de elec. Limita tertiò vbi lis non teneret.probatur in.c.bonæ.de confir.vti.vel inuti. doct.& Gof.i.c.dilectæ.de excep.do.Ant,& Io.de imo.in.c.tenor.de re iudi.Pe. de anc.consi.xv.aliàs.xvj. & vide eundem in.c.nonnulli.de rescri.vbi apponit rationem, quare debeat fieri mentio de litis pendentia.do.meus Barba.in.d.c.causam.dicit se consuluisse quod si fuit impetratum rescriptum lit.pen.& non fuit facta mentio de statu causæ, dixit quod erat surreptitium.per id quod habetur in.c.inter dilectos.de fid.instru.facit qđ voluit Io.de imo.in.d.c.inter monasterium.quod vbi secundæ literæ nõ faciunt mentionem de priuilegio per primas concesso, vel de processu habito per illas non valeat: adducit quod habetur.in.c. cæterum.de rescrip. & in.c.dilectus.el.ij.& in.c.super eo.de coha.cle.& mu.facit quod voluit Abb.in.c.oblatæ.de appel.numero 4.in versic.vltimo no. folio.53.vbi dicit quòd secundæ literæ valent non facientes mentionem de prioribus, dummodò priores sint non legitimè impetratę. De literis ergo surreptitijs non est necesse in secundis facere mẽtionem: ita colligit ibi in argu.à contrario sensu.& vide gl.expræssam in.c.ex tenore.de rescrip.in.c.cum nostris.de conces.preben.& in.c.suggestum.de iurepat.qđ.procedit etiã in beneficialibus: vt not.in prealleg.gl.& hęc benè.no.in practica.

CORSE. Adde q licet in expẽsis debeat cõdẽnari victus victori vt in d.c.calũniã.& in.l.sancim⁹.C.de iudi.& in.l.pperãdũ.§.finaũt alteru tra. C.eo.tñ si statutũ dictaret victum victori in expẽsis condemnari, habebit locum etiã in habente iustã causam litigandi: licet sec⁹ sit de iure cõi: & hoc vt statutum aliqđ addat iuri cõi. Ita fin.dixit Bar.in.l.iij.§.si rem. ff.de le.iij.quã opi.Bar.in.d.§.si rẽ.expsse tenet Ang.in auth.de exhi.reĩ prin.ad hoc ponderãs gl.ibi: in ver.cãm.quã dicit sing.no.& idẽ no.Ange. in.l.non solũ.ff.de rei ven.facit quod voluit Bar.in.l.iiij.§.prætor.in ver. quæro quid si statuto.ff.de dam.infe.& in.l.ij.ff.de vsucap.licet cõtrariũ sentiat Bal.in.l.terminato.ad fi.C.de fru.& li.expẽ.& in.l.eos.§.in cautione.C.de app.in fi.pe.col.vbi pro hoc alle.no.p gl.in.§.tripli.insti.de act. bñ facit quod no.gl.in auth.gñaliter.C.de Epis.& cle.in verbo iiustẽ.vbi notat̃ an statutũ debeat interpretari secũdũ ius cõe hic nõ examino.dicã plenè.j.in verbo statutũ, teneas tñ q si statutum disponat victũ victori &c.q habebit locũ etiã in habẽte iustã cãm litigandi.& dicit̃ iusta causa, qñ qs habet p se opiniones doctorũ. Ita dicit Pet.de an.in cle.ne Romani.post antiquos.de elec.per consilia docto.per.l.in bonorum.& ibi nota. Barto.ff.de bono.pos.ti.generali.& Moder.in.d.§.finaũt. Limita vt per Bar.& plenius per Bal.in.l.iuris.in.ij.q.C.qui admit.& ibi Bal.quod non sufficit consilium vnius periti: sed requirunt̃ duo si haberi possunt.vt in auth.de nõ alie.§.quod autem.per Bar.in procemio.ff.in fi.prin.& in.l.j. §.fi.ff.de ver.obli.& ibi Mod.doc.& Abb.in.c.proposuisti.nu.5.de pba. Item vbi opiniones aliquorum doctorum essent pro vna parte. Io.and. in.c.vt

petratis valent & idē est in rescripto.in.c.oblate.nu.8.de appel.folio.155.

3 Literę surreptitiæ ad lites tribuūt iurisditionem,licet elidibilē,vnde opus est appellatione.in.c.ij.nu.14.vt lite non contest.folio.138.

1 Literæ testimoniales faciunt magnam præsumptionem,licet non plenā. in.c.cùm inter.R.numero.4.de elec.folio.156.

6 **Locatio** ad longum tempus non potest fieri per ecclesiam inferiorem sine consensu Episcopi ad modicum tempus, sic puta ad nouē vel decē annos.in.c.requisisti.nu.11.de testa.folio.155.

6 Locare perpetuò operas suas nemo potest,quia esset species seruitutis:potest tamen quis se obligare perpetuò seruire alicui hospitali etiam priuato,quia inest fauor spiritualitatis.in.c.inter dilectos.numero.11.de donatio. folio.135.

6 Locatio facta ad certum tempus,vel canonicum,vel vsufructuarium expirat ex mortuis.in.c.ad audientiam.nu.2.de reb.eccle.alie.folio.98.
Locare in perpetuum non potest prohibitus alienare.ibidē.numero.3.
Locatio ad maximum tempus non transfert dominium vtile.ibidem.

6 Locatio ad modicum tempus non transfert possessionem in conductorē. sed simplicem detentationem.in.c.ex literis.nu.5.de iurepa.folio.241.

6 Locatio predij si est facta rectori ecclesię,successor tenetur stare colono secus si fuit facta à canonico vel vsufructuario.in.c.nouum genus.num.6. de decimis.folio.181.

3 Locatio non probat possessionem respectu locantis, quando possideret aliâs secus.in.c.cum venissent.numero.12.de resti.spo.folio.222.

3 Locatio præsumitur renouata transacto anno.in.c.in causa.numero.10.de cau.pos.& pro.folio.209.

6 Locator pōt inquilinū repellere de domo ante finitū tēpus cōductionis, si peruenerit ipsi aliqua necessitas vel inquilinus malè versetur,vel pensionem non soluat.in.c.propter.nu.2.6.&.10.de locato.folio.111.
Locator expellens cōductorē peruersē habitantē in domo ante finitū tēpus,an remittet sibi pensionem pro rata temporis.ibi.nume.16.folio.eod.

6 Locare an possit quis in perpetuum operas suas.in.c.iudicatum.nu.2.de immu.eccle.& cœmi.folio.282.

6 Locare quis tenetur domos scholaribus.in.c.j.numero.6.de emp.& vendi.folio.104.

6 Locatio ad longum tempus an dicatur alienatio.in.c.nulli.numero.13.de rebus eccle.folio.95.

4 **Locum** famosum præponens in aliquo festo ratione ludi nō excusatur à pœna.in.c.j.numero.4.de præsump.fol.140.

6 Locus religiosus non ex hoc solo præsumitur,quòd ibi aliquando celebrātur missę,nisi probaretur quòd omnes ibi admittebantur ad dicendum & audiendum missam,& quòd haberet campanam eleuatam in campanili. in.c.inter dilectos.numero.8.de dona.folio.135.
Locus religiosus non pręsumitur de necessitate,licet cognominetur ab aliquo sancto.ibidem.numero.9.

7 Locus tutus assignari debet puellę,si timetur de violentia.in.c.cum locū. numero.1.&.5.de sponsa.folio.8.

6 In loco interdicto hodie licitè celebratur submissa voce & clausis ianuis. in.c.quæsitum.numero.5.de coha.cle.& mu.folio.16.

6 Locus religiosus de quibus religiosis reformari debeat.in.c.inter quatuor. numero.1.de reli.domi.folio.23 2.

3 Locus an attendatur in delictis,vbi fuit factum vulnus,an locus ex quo fuit emissum telum ad vulnerandum.in.c.fi.nu.25.de foro.compe.fo.114.

6 Locus an efficiatur religiosus,propterea ꝙ ibi fit aliquis sepultus fine authoritate Pontificis.in.c.abolendæ.nū.4.de sepul.folio.176.

6 Locus deputatus authoritate Episcopi ad fundandū hospitale vel ecclesiam est effectus sacer,adeò ꝙ nō debet redire ad vsus prophanos.in.c. ad hæc.& infra numero.1.de reli.domi.folio.232.

6 Locus religiosus nō efficitur ex eo quod laicus sepelierit cadauer in eo in c.ad hęc.& infra.numero.3.de reli.domi.folio.eod.
Locus religiosus non efficitur per laicos.ibidem.

6 Loca pia non dicuntur oratoria priuata.in.c.fin.nu.1.de censi.folio.259.

7 Loca pudibunda olim inspiciebantur:hodiè vero non.in.c.puberes.nu.2. de despon.impu.folio.16.

7 Loca vicina quæ dicantur.in.c.super specula.nume.5.de priui.folio.188.

6 Loca pia quæ dicantur.in.c.de his.numero.3.de testa.folio.164.

7 **Locupletior** & pauperior quādo dicatur fieri donator, vel alius.in.c.donatio.numero.8.de dona.inter virum & vxor.folio.63.

Lucrum iniustè extortum,an sit restituēdū pauperibus Christi, an verò alijs In.c.cū sit.nu.8.&.9.de iude.folio.115.
Lucrum quæsitum ex commercio damnato subiacet restitutioni similiter acquisitum per excommunicatum.in.c.ad liberandam.nu.1.eo.tit.fo.eod.

7 Lucrum honestum prouenire potest ex pecunia.in.c.per vestras.num.6. de dona.inter virum & vxor.folio.62.

6 **Ludi** inhonesti non debent exerceri in ecclesijs neq; à clericis.in.c. cùm decorem.numero.1.de vi.& hone.cleri.folio.8.

7 Ludus noxius est in culpa.in.c.exhibita.nu.5.de homi.folio.132.

7 Ludus an sit prohibitus clericis cum laicis.in.c.continebatur.nume.3.de homi.folio.127.

7 Ludus solatiosus nō est clerico interdictus.in.c.lator.nu.2.de homi.fo.128.

6 Ludens & vincens an,& quo casu sit obligatus ad restitutionem in foro animę,& in foro fori.in.c.quia plerique.nu.35.de immu.eccle.folio.294.

6 Ludum illud quod vincitur in ludo scachorum vel in ludo,qui cōsistit & sit gratia virtutis experiendę non subiacet restitutioni,nisi quis principaliter ludat causa spoliendi proximum vel vincendi.in.c.clerici.nume.12. de vi.& hone.cleri.fo.10.Illud quod vincitur in ludo fortunæ,vel ingenij & fortunę nō habentibus administrationem,puta filio &c.debet restitui patri & similibus.ibi.nu.13.Quod vincitē cū fraude in ludis habenti administrationem,an subiaceat restitutioni,& quid si sine fraude?ibidem.
Consuetudo quòd illud quod vincitur in ludo non restituatur,non valet licet aliqui contra.ibi.numero.14.folio.11.
Ludenti pecuniam mutuans non potest repetere:secus si alteri non ludēti,licet in ludo mutuet.ibid.numero.15.
In ludo transactio facta non valet.ibid.numero.16.
In ludo vendens rem an teneatur de euictione?ibi.numero.17.

5 Ludendo si vnus vendit alteri emens non præscribit,& vēditor non tenetur de euictione:secus si vendit alteri.in.c.si diligenti.num.27.de pręscrip. folio.49.

7 Ludentes si ex constitutione Episcopi sunt excōmunicati,incurrunt excōicationē,etiā si ludāt cū ipso Episcopo:licet Eps nō incurrat,quare nō potest ligari sua constitutione.in.c.j.nume.9.de simo.folio.88.

7 **Luere** in corpus in defectum pœnę habet locum in pœnis pro maleficio:secus si est obligatus ex contractu.in.c.statuimus.numero.2.de maledi.folio.160.

¶ De litera M.

7 **MAchinatio** in mortem coniugis priuat quē spe cōiugij,si aliquod sequatur homicidium.in.c.j.nume.1.&.3.de diuor.folio.57.
Machinationem mulieris in morte viri,an vir possit eā deserere & econtrà?ibi.numero.4.

7 Machinatio vnius tantum in mortem coniugis,non sufficit ad impediendum matrimonium,nisi adulterium præcesserit.in.c.super hoc.numero.4.de eo qui du.in ma.folio.28.

7 Machinatio in mortem vxoris vxore mortua non potest in vxorem ducere,& an impediat,& dirimat matrimonium?in.c.j.nume.3.de eo qui du. in ma.folio.28.

7 Machinatio in mortē coniugis sufficit ad impediendum matrimonium, vbi adulterium intercessit,& dirimit iam contractum.in.c. super hoc.numero.3.de eo qui du.in ma.folio.28.

7 Machinatio in mortē coniugis adhibita ab adultero,vel adultera dirimit matrimonium post cum tali coutractum.in.c.significasti.numero.6.de eo qui du.in ma.folio.30.

7 **Magistri** qui conducunē docere in aliqua ecclesia collegiata,an debeant pręcipere de prębendis singulorū,si nō vacat alia quę sit sibi assignanda?in.c.qa nonnullis.numero.4.de magi.folio.110.

6 **Maior** pars omniū qui sunt in aliquo cōsilio attenditur,licet ibi sint duæ partes diuersarum factionum,& sic non attenditur maior pars cuiuslibet factionis,sed maior pars omnium simul in cōcreto.in.c.j.numero.5.de paro.folio.178.

5 Maiori parti vniuersitatis statur in his,quę geruntur per ipsam vniuersitatem,nisi minor pars aliquid rationabile opponat in contrarium.in.c.fin. numero.13.de re iudi.folio.105.

1 Maior pars intelligitur de maiori parte pręsentium in cōcilio.in.c.licet de vitanda.numero.14.de elect.folio.145.

7 Maiores septennio si contrahunt sponsalia,neuter ante pubertatem resilire potest.in.c.cum illis.el.j.nume.1.&.5.de despon.impu.folio.17.
Maior si cum minore contrahit contractus claudicat,qa maior obligatur & minor non,saltem priusquam ad ętatē peruenerit legitimā.ibid.numero.3.

7 Maior censetur ille in dignitate,qui est in honorabiliori loco.in.c.antiqua. numero.2.de priui.folio.185.

2 Maior pars dicitur & consyderatur non solum respectu numeri,sed dignitatis.in.c.prudentiam.nu.10.de offic.deleg.folio.109.

6 Maior pars canonicorum potest facere etiam alia parte inuita,quòd omnes teneantur certam partem suorum redituum ad opus fabricę conferre. in repe.c.cum esses.nu.22.de testa.folio.149.

1 Maioris partis iudicium nō tenetur sequi minor pars cōtra cōscientiam. in.c.bonæ memoriæ.el.ij.numero.24.de postu.Præla.folio.134.

1 Maior pars non potest aliquid statuere super communi omnibus,vt singulis quibus sit pręiudicium.in.c.cùm omnes.nu.5.de constitu.folio.25.
Maior pars pōt aliqd facere,qn̄ illud factū sit ex necessitate:secus ex voluntate.ibidem.Item quæritur ꝙ vocentur absentes.ibidem.

7 Maior an quis sit vel minor habitu,& ex respectu cognoscitur.in.c.puberes.numero.3.de despon.impu.folio.16.

1 Maior pars duplo importat duas partes totius.in.c. scriptum.numero.7. de elect.folio.190.
Maior & sanior pars copulatiuè requiritur in electionibus.in.c.quia propter.numero.7.de elect.folio.193.

6 Maior pars canonicorum non potest facere sine Episcopo,ꝙ bona ecclesiæ in

5 Mandatum, an requiratur clericis volẽtibus agere vel defendere pro sua ecclesia etiam sine cautione. in. c. j. nume. 10. de resti. spo. folio. 211.

3 Mandato generali, veniant ea quæ sunt de natura actus. in. c. j. nuñ. 28. vt lite non contest. folio. 136.

3 Mandatum an presumatur ex quo res de qua litigatur reperitur penès illum, de cuius mandato & consensu dubitatur. in. c. cum ad sedem. nu. 29. de resti. spo. folio. 240.

5 Mandatum procuratoris non extenditur ad illicita. c. cum venerabilis. numero. 8. de excep. folio. 11.

2 Mandatum procuratoris non reuocatur re integra per mortem domini, si in procuratorio dominus cauit pro procuratore. in. c. mandato. numero. 6. de procura. folio. 183.

2 Mandatum non tenetur quis ostendere nisi petatur. in. c. cum in iure. numero. 4. de offic. deleg. folio. 125.

7 Mandans cõmitti delictũ in vno loco, punitur in eo loco: non aũt in loco vbi factũ est mandatum. in. c. patentibus. nu. 5. de priui. folio. 179.

4 Mandans tenetur de casu fortuito, de quo verisimiliter erat cogitandũ. in c. sicut. & infra numero. 17. de iureiur. folio. 199.

4 Mandans in loco, vt fiat delictum in alio loco, debet conueniri vbi delictũ fuit cõmissum. in. c. j. numero. 2. de presumpt. folio. 140.

7 Mandans an teneatur de delicto. in. c. sicut dignum. numero. 11. de homi. folio. 126.

☞ CORBE. Vide Nico. de Neapo. in. l. si q̃s mihi bona. §. quod si mãdauit. ff. de acq. v. hęre. vbi p tex. in. l. certe. §. j. ff. de precario. in verbo, me mãdãte vel ratũ habente: dixit q̃ statutũ loquẽs de faciẽte, habet locũ in mãdãte, quod est illud Barbadoro. quẽ ibi Cy. & Bart. dicit fuisse decapitatũ Florẽtię licet esset de nobili domo. & reputat. d. l. certe. §. j. vnicã & singularẽ ad hoc, quẽ tex. nõ allegauit Bar. in. l. quẽadmodũ. C. de agri. & cẽsi. lib. xj. q̃ statutũ loquẽs de faciẽte, habet locũ in mãdãte, p gl. sing. vbi quasi voluit q̃ licet statutũ sit pœnale, tñ si emanauit ad publicũ fauorẽ debet extẽdi q̃a cẽset fauorabile & nõ pœnale. qđ est bene no. pro eo quod dicit Bar. in ru. ff. de oper. no. nũ. in cõtrariũ posset adduci qđ voluit Bal. in. l. illud. de sacr. san. eccle. vbi dixit, q̃ vbi cõstitutio fauorabilis apponit pœnã semp dicit odiosa. & p tex. d. l. certe. §. j. dixit Bal. in. l. j. C. de acq. pos. q̃ hæc est veritas, q̃ modus ille acquirẽdi est fictus & ciuilis. sed illud qđ acquiritur, est materia subiecta. ad hoc allegat. d. l. certe. §. j. & sic apparet quòd est trãslata vera possessio p actũ fictũ: sed apponi posset illũ tex. nõ probare hãc doctrinã, eo q̃a alterat significatus illius verbi propriè: quia subdit ibi text. dico propriè possidere. Nã illud verbũ propriè, denotat actũ propriè, personę: p id qđ voluit Io. an. d. in. d. c. sicut dignũ. §. fin. & Do. in. c. si q̃s vi. duã. l. di. re vera tñ fuit dictũ Iaco. de bel. quẽ refert & sequit Bald. in. c. j. §. vel furtũ. de pace iura. fir. in vsibus feu. & est tex. in. c. periculosè. in verbo proprijs manibus. de poe. dist. j. & in. c. vniuersitatis. in verbo in propria persona. de sen. excom. & in. c. quicũq;. in verbo proprijs manibus. de hęre. li. vj. & in. l. singulos. in verbo proprio chirographo. ff. de testa. cõiuncta glos. & tex. in. c. de his. in verbo proprias personas. de sen. excom. & facit tn. l. j. in verbo propriè, non per coniecturas. ff. si ta. test. nul. exta. ergo Iurisconsultus nõ potuit dixisse ibi, q̃ propriè possidet ille qui per aliũ possidet. q̃a illud repugnat materię subiectę. dic q̃ Iuriscõsultus non permansit in illo verbo propriè. sed alterauit naturã eius per verbũ dicor. nã aliud est esse, & aliud dici esse. vt in. l. j. §. hęc autem. ff. quod quisq; iur. in verbo pro nullo habetur ac est. & per cõsequẽs est differẽtia inter esse, & dici. l. inter eos. ff. de verb. sig. & pro certo Bar. posuit verba sua nõ cõformia illi literę: q̃a dicit propriè ego possideo. & tñ tex. dicit dicor possidere. & sic licet verbum propriè importet veritatẽ, nõ tñ illud importat verbũ dicor. & ideo tex. in d. c. periculosè. dicit q̃ iudęi hora nona proprijs manibus occiderunt Christũ. & nõ dicit text. dicunt occidisse. & sic loq̃t p verbũ veritatis, & actus corporalis. facit qđ habet in. c. si cupis esse qđ diceris. xvj. q. j. vbi probatur formaliter qđ aliud est esse. & aliud dici. posset tñ p cõcordia dici. aut dñs est presens, qñ vẽdit, & constituit se possidere noĩe titij procuratoris talis dñi, & tũc dicẽdũ, q̃ dñs verè possit. & ita procedat dictũ Bart. & Bald. & Ange. in locis preall e. & ad hoc allego. l. iij. §. si iusserim. ff. de acqui. pos. & Bal. cõsi. ciij. incip. in questione pposita. vbi etiã cõsuluit q̃ paria sunt numerare pecuniã in manu tua: vel numerare in manu alterius te præsente, & mãdãte. p. d. l. iij. §. si iusserim. facit quod pulchrè voluit Bal. i. l. cessante. C. quõ & qñ iudex. vbi si citatio facta est ab isto iudice psonaliter habet vim peremptorij. de quo in. c. cõsuluit. de offi. dele. nã dicit Bal. in. d. l. cessante. pone q̃ nuncius citat iudice presente, & manifeste dicit, q̃ perinde est acsi iudex citasset. p id qđ habet in. l. si procuratori presenti. ff. de verb. obl. aut dñs est absens & nõ presens: & tũc dicat ficta possessio, ex quo nõ apprehẽdit ab ipso dño. & isto modo procedat doctrina Guil. de cu. in. l. ab emptione. ff. de pac. vbi dixit si aliq̃s dixit: cõstituo me precario possidere noĩe titij pcuratoris Andreę: q̃ penès Andreã nõ est vera possessio, ne duplex fictio cõcurrat circa idẽ. sed dici põt q̃ nõ est nisi vna fictio: q̃a propriè ego possideo, & sum verus possessor. ita dicit Bart. in. d. l. certe. §. j. vbi dicit illũ text. apponere in profundo illud dictũ Guil. de cu. in. d. l. ab emptione. & idẽ seq̃t ibi Ang. tñ põt cõcordari vt dixi. & vide plenè de hoc per do. meũ Barb. in repe. rub. de causa pos. & propriè. circa si. facit bonus tex. in. l. mulieres. de sen. excõ. vbi habet q̃ si mãdo alicui. vt percutiat clericum, qui mandato meo percutit, dicitur ibi, q̃ verè crimen cõmittit, is cuius authoritate vel mãdato commissum est delictum. & loq̃t ibi text. de actu corporali si quis iniecerit manus violentas in clericum. de quo habetur in. c. si quis suadente. xvij. q̃õ. iiij. & emanauit. d. c. mulieres. ad declarandũ. d. c. si quis suadente. & sic potestas legis tanta est qđ vbi requiritur actus corporalis, operatur actum verũ per modũ fictum. & sic videt ille tex. declarare tex. d. l. certe. §. vt potius attendat verbũ propriè q̃ verbũ dicor. Aduertas tñ q̃. d. c. mulieres. vtit illo verbo cõmittit, qđ ille q̃ mandat fieri crimẽ, verè cõmittit crimen secũdũ do. meũ in. d. rubr. vbi dicit se ita cõsuluisse: & adducebat Albe. de rosa. in trac. statutorũ. vbi dicit de illo verbo cõmittit. & allegat Iac. But. in. l. non dubiũ. C. de leg. idẽ dicit Salic. in. l. nõ ideo minus. C. de accu. quę oĩa perpetuo memorię mãda. & de natura huius verbi cõmitto: dixi in notabilibus meis, in verbo committo. & quo ad primum dictum vide plenè per Bal. in. d. c. mulieres. vbi de mãdãto includatur ex interpretatione, an ex proprio intellectu verborum.

6 Mandas aliquem verberari vel vulnerari, si ille mandatarius occiderit, mãdans tenet de hom. in. c. sententiam. nu. 20. ne cleri. vel monachi. fo. 305.

Mandans famulo vt nõ reuertatur, nisi ipse sentiat aliquid de tali re: tenetur mandans de omni eo quod fecit dictus famulus. ibidem.

6 Mandans aliquod delictum, punitur absq; eo quòd mãdatum consequatur effectum. in. c. non magno. nu. 9. ne cleri. vel mona. folio. 299.

6 Mandans non dicitur facere per se in materia priuilegij. in. c. licet. nume. 3. de decimis. folio. 185.

5 Mandans maleficium in aliquo loco cõmittẽdũ, an puniat in loco cõmissi delicti, an in loco mandati. in. c. fi. nu. 27. de foro compe. folio. 114.

1 Mandare videtur ille qui patitur aliquem agere in causa sua, & non cõtradicit. in. c. ex parte decani. nu. 9. de rescrip. folio. 97.

7 Mandans clericum percuti, est excommunicatus sicut percutiẽs. in. c. mulieres. numero. 1. de sen. excom. folio. 213.

Mandans dicitur verè committere delictum, etiam in materia pœnali & odiosa. ibid. nume. 4. 5. 9. & 11. folio. 213. & seq.

Mandans, an debeat puniri tanq̃ principalis, tàm de iure communi, q̃ statutario. ibid. numero. 9. folio. 214.

7 Mandans nõ censetur verè facere veritate inspecta, nisi quo ad peccatũ. in. c. Henricus. nume. 2. de cle. pug. in duel. folio. 134.

7 Mandatarius vt cõmitteret maleficiũ, si fuerit in illo interfectus, an mandans in aliquo tenetur maximè quo ad irregularitatem mandantis. in. c. ad audientiam. nume. 6. de homi. folio. 129.

Mandatarius si post longũ tp̃s vltra determinatum interfecerit aliquem, mandans tenetur si mandatum non reuocauit. ibid. numero. 7.

4 **Manifestum** est id quod à pluribus prædicat: de quibus in c. tertio loco. nu. 3. de præsum. fol. 148.

7 Manifestum quandoq; capitur pro notorio, & quid operatur. in. c. sup eo. numero. 6. de consan. & affi. folio. 40.

7 Manifestũ dicit illud quod cõstat p cõfessionẽ, vel legitimã probationẽ, vel facti euidentiam. in. c. cum olim. numero. 1. de verb. sign. folio. 240.

Manifestum in dubio quomodo summatur. ibid. nume. 2.

6 Manifestè & euidenter dicitur fieri illud quod fit ex verisimilibus coniecturis. in. c. j. numero. 3. de cle. non resi. folio. 21.

7 **Marito** & vxori quomodo & quãdo credatur quo ad copulam. in. c. duo pueri. nu. 6. de despon. impu. fol. 19.

6 Maritus habẽs alia bona per quę põt esse cõsultum vxori, potest vendere rem vxoris, & emptor qui saltem rem possedit longo tempore non potest ab ipsa molestari. in. c. peruenit. nu. 1. de empt. & vendi. folio. 106.

6 Maritus interficiens vxorem suam, causa aliam rehabẽdi, priuatur, quod non potest vlterius contrahere matrimonium. in. c. j. numero. 8. de conuer. infi. folio. 208.

7 Maritus & vxor possunt se ad inuicẽ vendicare: & quã potestatem habet alter in alterum. in. c. attestationes. numero. 3. de despon. impu. folio. 18.

2 Minę maritorum, an inducant iustum metum vxoribus. in. c. causam. numero. 5. de offi. deleg. folio. 105.

7 Maritus propter onera matrimonialia non potest nisi fructus dotis lucri facere. in. c. j. numero. 3. de do. inter vi. & vxo. folio. 60.

7 Marito repetenti vxorem, an possit opponi exceptio excommunicationis. in. c. inter alia. numero. 5. de sen. excom. folio. 224.

6 Maritus qui de licentia vxoris intrauit religionem si vxor est suspecta de incontinentia restituetur sibi maritus. in. c. j. nume. 1. 4. & 8. de conuer. coniug. folio. 208.

Maritus vel vxor, an & quando ambo, vel vnus sine altero, vel vtroq; consentiente, vel altero tantum possint intrare religionem. ibi. numero. 5.

Maritus vel vxor vouens castitatem, tenetur reddere debitum, sed nõ exigere. ibi. nu. 9.

7 Maritus, vel alia coniuncta persona ludens cum muliere cum ludo honesto, & dedisset causam abortioni, nõ imputaretur sibi mors: secus si fuisset aliqua persona cum qua non licebat ludere, etiam quòd mulier concepisset ex ea. in. c. sicut. numero. 6. de homici. folio. 132.

7 Maritus vel vxor non potest etiam de cõsensu alterius intrare religionẽ quando. s. remanens in seculo sit iuuenis, & de continentia suspectus. in. c. cum causa. nume. 3. de rapto. folio. 140.

7 Maritus qui scienter contraxit cũ impotente ad coitum, etiã q̃ cum alia contrahat: tenetur necessaria subministrare illi impotenti mulieri. in. c. consultationi.

CORSE. Adde nunquid marit⁹ teneaẽ vxorẽ suã vocare dominã. pone exẽplũ in vxore alicuius militis aut doctoris, quę recipit priuilegium à marito, vt voceẽ dña: per no.in.l.ij.C.de digni.lib.xij.& vr ꝙ maritus non teneẽ eã vocare dominã.l.post mortẽ.§.fi.ff.de bo.posc.cõtratabu.vbi ita tenet Bar.argu.illius tex.in versi.itẽ facit ad questionẽ.& in.l.amicissimos.§. fin.ff.de excu.tuto.& in.l.petẽde.C.de temp.in integr.resti.ita concludit do.meus Barb.in.c.fi.de ordi.cogni. In cõtrariũ facit.l.vxorẽ.in verbo domina vxor.ff.de lega.iij.& in.l.titia.§.qui marco.in verbo: sanctissima dña. ff.de ann.leg.& adduco.l.medico.§.vxori.ff.de aur.& arg.leg.vbi maritus appellat vxorẽ dominã.& quod voluit ibi Nico.de neapo.si ergo eo casu quo vxor nõ est priuilegiata, vt appelleẽ dña: & maritus eã appellat dominã: ergo multò fortius appellabit eã dominã eo casu, quo habet priuilegium.vt dña dicaẽ: nec obstat si dicatur, ꝙ vxor est famula & subdita marito.c.hęc imago.xxxiij.q.v.& irradiat radijs maritalibus.l.si tam augustẽ ff.de leg.ij.& priuilegiatus ab alio non debet posse vti priuilegio cõtra eũ à quo est priuilegiatus.sed posset dici quod licet vxor acquirat tale priuilegium à marito, nihilominus acquirit mediante dispositione legis: ergo efficitur priuilegiũ propriũ vxoris.& adduci posset argumẽtum illud, qđ voluit Innoc.in.c.nouit.de iudi.vbi dicit ꝙ lex imperialis priuilegians ecclesiam.non potest ab Imperatore reuocari in præiudicium ecclesiæ: licet habuit ortum ab ipso Imperatore.ita dicamus in proposito, vt maritus teneaẽ vocare vxorẽ dominã: cùm nõ possit illud priuilegium reuocare: ex quo mediante lege illud acquisiuit. Itẽ quia vxor est pars corporis mariti: ita ꝙ nõ debent ad imparia iudicari.c.gaudemus.de diuor. ¶ Concluderem ꝙ ex necessitate maritus nõ teneẽ vocare vxorem dñam, si à marito cõsequitur illud priuilegiũ.arg.l.ꝙ fauore.C.de legi.&.c. quod ob gratiã. de regu.iur.lib.xj.& cũ sit subdita viro, nõ debet esse supra virũ, nec prædominari viro, cũ ei dictũ fuerit: sub potestate viri eris: sec⁹ de honestate. & ita cõiter videmus de cõsuetudine seruari, vt maritus non vocet vxorẽ suã dominã. fateter tñ si vxor ex genere suo esset magnifica & nobilis, ꝙ tũc posset vocari dña.& ita possent procedere tex.allegati in contrariũ. Sed consuetudo in vtroq; casu erat in contrarium, quę seruanda est.l.minimè.ff.de legi.& not.in.l.quibus.ff.eod.& illud quod est consuetudinarium non est arbitrarium.ita dixit Bald.in.l.quicunq;.C.de ser.fugi.

Miſſus in

Mors non

Negotiatores

¶De litera P.

Papa vel

Patientia

CORSETVS. Adde quòd clausula arbitrio suo: facit quòd si statutum disponat quòd iudex omnes pœnas imponendas suo arbitrio habeat, quòd potest iudex vsq; ad pœnam capitalē inclusiuè trāsire. glo. habes singularem. instit. de iniur. in. §. in summa. quam not. Bald. in. l. fi. ff. de re. diui. Ludo. ro. in repeti. rub. de arbi. in. xj. col. dicit illam glo. reprobandam secundū do. Anto. in.c. de causis. de offi. dele. quod dictum statutum intelligitur de pœna quæ imponitur pro simili delicto. ad delictū cuius pœna est arbitraria. glo. est singu. secundū do. Anto. in.c. inquisitionis. in fi. de accusa. vel secūdū Roma. in preal. loco intelligit de illa pœna, quæ consueta est apponi pro simili delicto secundū gloss. in. l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de infa. & in. l. seuerior. C. eod. & hoc confirmatur per id quòd voluit Bal. in. l. quicunq;. C. de ser. fugi. & in. l. cōuenticulam. C. de Episco. & cleri. & in. l. ij. C. de probatio. & in. l. & si post tres. in. viij. colū. in lectura. ff. si quis cau. hanc partem tenuit do. Car. in dicto. c. de causis. vbi dixit quòd licet iudex possit arbitrari pœnam, tamē intelligitur de pœna temporali, & nō de pœna mortis per text. singula. in. l. j. in ver. temperari. ff. de fur. balne. sed opin. eius reprobant Abb. in dicto. c. ex literis. de constitu. & domi. meus Barba. in dicto. c. de causis. vbi allegant gloss. in. d. §. in summa. pro qua facit text. in. l. sacrilegij. ff. ad legem iuli. pecula. nec obst. text. in dicta. l. j. quia debet restringi in casu suo, vt procedat vbi ius in speciali crimine imponit pœnam arbitrio iudicātis: quasi ius tunc censerit de pœna temporali, qui sciuisset imponere pœnam perpetuam. sed vbi ius specificè non disponit de crimine, in dubio credit Abbas quòd pœna possit esse perpetua. & hæc opin. Abb. mihi placet vt dicamus gloss. dicti. §. in summa debere intelligi, vt procedat si qualitas delicti & quātitas patiatur, vt tunc sit imponenda pœna mortis alīs pœna temporalis. Item intelligatur procedere, nisi præcedentia verba restrīgant sequentia. pone exemplum: Statutum dicit quòd committens tale quid, puniatur pœna centum vel alia extraordinaria pœna. tunc dico ꝙ debet intelligi de alia pœna temporali citra mortē. & ad hoc adduco tex. iuncta glo. in. l. si fugitiui. C. de seruis fugiti. propter dictionem alius alia aliud: quæ implicat similia. & ex quo præmisit pœnam pecuniariam, debet intelligi verbū sequēs de pœna simili vel temporali. & glo. ita intellecta procedet: licet aliqui dicant quod glo. non dicat illud, ad quod allegatur & non benè: quia satis dicit, cū dicat extraordinaria. scilicet capi-

Possessorio

Præbenda

Prẹlati inferiores

Præscriptio tpalis

præscriptione intelligo, quando possidebat ex primo decreto: nō autem in alio prescribēte, nā tunc nō est dubium, q pscriptio interrūpitur p tria. in.l.naturaliter.ff.de vsur.in.c.cōtingit.nu.9.de do.& cōtu.fo.268.
Præscriptio in spiritualibus operatur acquisitionem fructuū: non autem vt acquiratur titulus, vel ius prælaturæ.ibi.nu.11.
Præscriptio in beneficialibus non causat titulū, neq; acquirit dominium: sed bene nocet verò rectori illius beneficij, vel ecclesiæ.ibi.nu.14.fo.269.
4 Præscribi possunt quæ spectāt ad dignitatem episcopalem ab inferiore, ab Episcopo, & sede vacante spectant ad capitulum.in.c.Albericus.nu.1. de testi.fo.95.
5 Præscribens potestatē excōicādi, non censet præscribere potestatem absol uendi aut interdicēdi.in.c.cum olim.nu.7.de præscrip.fo.51.
Prescriptio nō extēditur ad casum etiam omnino similem.ibi.
6 Præscribēs cōtra ius, debet habere titulū & bonā fidē, & q tāto tpe posse derit, de cuius initio nō sit memoria.in.c.significauit.nu.5.de cēsi.fo.245.
5 Præscribi si nō pōt principale, nec accessoriū est pscriptibile.in.c. cùm ex officij.nu.5.de præscrip.fo.45.
1 Præscribi vtrum dicat cōsuetudo.in.c.fi.nu.7.de cōsue.fo.123.
Præscriptio nō minuit in tpe, à iure cōstituto: licet fiat sciente illo, cōtra quem præscribitur.ibi.nu.14.fo.124.
5 Præscribi nō possunt per laicū spiritualia, & eis annexa.in.c.cām.num.4. de præscrip.fo.32.
5 Prescribi pōt id, qđ ex priuilegio quæri pōt: nisi id, quod de iure possidere nō pōt.in.c.causam.nu.3.de prescrip.fo.eo.
7 Præscribens ius conferendi, non censetur prescripsisse ius destituēdi, vel remouendi institutum per ipsum.in.c.cùm ex iniūcto. numero.4.de hære. folio.119.
5 Prescribere nō pōt ille, qui alieno nomine possidet.in.c.si diligenti.nu.1. de præscrip.fo.48.
Præscribere pōt qs rē, quā per aliū possidet.ibi.nu.6.fo.eo.
Præscribi possunt ciuitates ad ecclesiam romanam pertinentes, spatio centum annorum, & nō minori.ibi.nu.9.
Præscriptio centenaria qūo probabitur.ibi.nu.10.
Præscribere possum rem, quam emi à bonæfidei possessore: licet ego sciā alienam.ibi.nu.28.fo.49.
Prescribit cōtra ecclesiā spatio.xl.annorū cum bonafide, & sine tituto: si præscriptio non est contra ius: aliās requiritur titulus.ibi.nu.34.fo.50.
Prescribuntur bona patrimonialia clericorū, sicut priuatorū.ibi.num.36.
5 Præscribēs si impetrauerit priuilegiū super re, quā præscribit, constituitur in mala fide: & non potest se vlterius præscriptione iuuare? in.c.veniens. nu.7.&.18.de prescrip.fo.52.
Prescriptio an interrumpatur per solam interpretationem priuilegij: an verò requiratur, q priuilegio vtatur.ibi.nu.16.fo.53.
5 Præscribēs dicitur soluere.in.c.ad aures.nu.4.de præscrip.fo.31.
Per pscriptionē querit de iure canonico dominium vtile, & directū.ibid.
5 Præscribitur contra exemptum, & immediatè subiectum Papę, spatio. xl.an.sed quatenus præscriptio posset præiudicare Papæ, requiritur spatium centū annorū.in.c.cum dilecta.nu.11.de confir.vti.vel inuti.fo.176.
Præscriptio centū annorum.requiritur non solùm aduersus res ipsius romanę ecclesię: sed etiam aduersus res, quas facit liberas ipsa romana ecclesiā.ibi.nu.12.
Præscriptio centenaria, an possit per testes probari.ibi.nu.13.
6 Præsentatus si est idoneus, debet institui per superiorem. in c.ex frequentibus.nu.7.de insti.fo.67.
6 Præsentatus primò si fuerit repulsus ab episcopo malitiosē, debet ab ipso cōpetēti bñficio honorari.in.c.pastoralis.nu.1.&.nu.9.de iurepa.fo.249.
6 Præsentatus primo loco, si nō instituatur ab Episcopo, sine causa legitima, potest appellari.in.c.pastoralis.nu.5.7.&.9.de iurepa.fo.eo.
Presentatus non institutus ab Epo, qūo presumat indignus.ibi.nu.7.
5 Præsentare se quis propriè dicitur, quādo exhibet se conspectui alterius. in.c.personas.nu.9.de ap.fo.111.
6 Presentati si sint duo à patrono, pferturille, qui fuit missus in possessionem, & institutus: licet alius reperiatur ante ipm institututus.in.c.quod autem.nu.1.7.&.8.de iurepa.fo.239.&.seq.
6 Præsentatus ab illo, qui bona fide est in quasi possessione iuris psentandi, obtinet: licet præsentatus non habeat ius presentandi.in.c.ex literis.nume.3.&.6.de iurepa.fo.241.
6 Præsentatus non acquirit aliquod ius per præsentationem: sed electus sic. in.c.quęcunq;.nu.3.de iurepa.fo.238.
6 Presentatus nō acquirit aliquod ius p presentationem.in.c. nobis. nume. 4.de iurepa.fo.247.
6 Præsentatus an quærat aliquod ius in ecclesia ex sola presentatione.in.c. quod autem.nu.2.&.7.de iurepa.fo.240.
6 Præsentatus debet interim præsentari ab illo, qui obtinuit super iurepatro natus.in.c.cùm propter.nu.4.de iurepa.fo.248.
1 Presentatus à patrono ecclesię acquirit aliquod ius, sed mutabile per præsentantem.in.c.postulationem.nu.4.de postul.prela.fo.135.
6 Postulatus & institutus non potest sine licentia patroni alium in titulū ordinari facere in ecclesia illa patronata.in.c.postulasti.nume.1.2.&.4.de iurepa.fo.250.

6 Præsentatus ab eo, à quo ius patronatus est euictum non est amplius remouendus.in.c.consultationibus.nu.1.de iurepa.fo.245.
Præsentari potest quis ab illo, qui est in quasi possessione iuris præsentandi.ibi.nu.2.
Presentatus à possidēte mala fide ius psentādi, debet remoueri.ibi.nu.4.
Presentatus à possessore, & præsentatus à verò patrono, qui non est in possessione, quis præfertur.ibi.nu.9.
6 Præsentatio q ptinet ad collegiū, nō potest fieri p solū platū, sine consensu collegij vel capituli.in.c.ea noscitur.nu.4.de his, quæ fi.à pla.fo.87.
6 Præsentatio, institutio, collatio, & inuestitura, quid sint: & ad quos pertineant.in.c.authoritate.nu.5.de insti.fo.67.
Præsentatus si est idoneus, debet institui per superiorem.ibi.nu.6.&.7.
6 Præsentatio per patronum, quomodo debeat fieri.in.c.transmisse. nume. 5.de iurepa.fo.250.
5 Præsentatio an acquiratur per aliquod ius.in.c.cùm Bertoldus.nu.9.11.& 12.de re iudi.fo.87.
Præsentari possunt plures per patronum: sed vnus ipsorum tātùm instituitur ad libitum Episcopi.ibi.nu.10.
Præsentati possunt implorare officium superioris: vt Episcop9 velit vnū ex ipsis instituere.ibi.
Præsentatus q ex causa legitima nō fuit institutus ab epo, habet contra ipsum actionem personalem, vt sibi prouideat de beneficio.ibi.nu.11.
Præsentatio facta à non patrono, licet aliter præsentatus sit institutus, est ipso iure nulla: maximè, si verus patronus impugnet, qui potest dicta præsentatione nō obstante alium presentare.ibi.nu.13.
2 Presentatio facta de inhabili, potest per Episcopum expelli. Anto.in c.ex trāsmissa.nu.1.de fil.presby.fo.69.
2 Presentatio an sit ius, vel gratia.in.c.sup.eo.nu.1.de offi.dele.fo.104.
5 Præsentes in materia prescriptionū, dicuntur illi, qui sunt in eadem ciuitate, ibi domicilium habentes.in.c.de quarta.nu.30.de præscrip.fo.30.
5 Præsentiam sui facere dicitur ille, qui exhibet præsentiam suam corporalē: nō aūt per nunciū, vel epistolam.in.c.cū parati.nu.5.de ap.fo.123.
2 Præsentia alicuius in aliquo actu, an iudicat illius authoritatem in eo actu. in.c.dilecti filij.nu.10.de arbi.fo.218.
7 Præsumptio nō fit pro clādestino matrimonio.in.c.1.nu.1. de clandesti.despon.fo.20.
5 Præsumptio q interuenerit solēnitas, tollitur per aliā præsumptionem.in c.sicut nobis.nu.25.de re iudi.fo.83.
7 Presumptio ex futuro, fit ad pręterita in.c.fraternitatis.nu.16.de frigi.& male.fo.44.
7 Presumptio cedit notorietati.in.c.per tuas.nu.12.de sen.excō.fo.229.
1 Præsumpcio transfert onus probandi in aduersarium.in.c.nihil.num.14. de elec.fo.199.
4 Presumptio quādo oritur ex facto illius, de cuius fauore agitur, debet allegari.in.c.afferte.nu.4.de præsum.fo.141
4 Præsumptio iuris, & de iure admittit probationem in contrarium per cōfessionem partis.in.c.cùm contingat.nu.13.de iureiur.fo.194.
3 Presumptio iuris, & de iure admittit pbationem in cōtrariū ex cōfessione partis.in.c.quia pleriq;.nu.23.&.39.de immu.eccle.fo.293.&.seq.
7 Præsumptio iuris, & de iure tantum operatur, quantum veritas in foro iudiciali.in.c.is qui.nu.2.de sponsa.fo.14.
Presumptionis quot sunt species, & pbatio contra eas, quomodo admittatur.ibi.nu.6.fo.15.
Presumptio quid sit.ibi.
Presumendi facultas datur iudici à iure, ita qđ secūdū illam præsumptionem si est violenta, potest ferre sententiā, & quomodo.ibi.
6 Præsumptio fortior & maior, tollit aliam.in.c.postulastis.nu.13.de con cess.præben.fo.81.
7 Presumptio verisimilis de morte mariti, excusat vxorem, si contrahat.in c.in presentia.nu.5.&.7.de sponsa.fo.10.
5 Presumptio infirmitatis tollitur per exercitium actus non cōpassibilis, cùm infirmitate.in.c.tenor.nu.2.&.3.de re iudi.fo.71.
3 Præsumptio est iudicialiter pro iudice agente: secus si agat extraiudicialiter actum, qui solet iudicialiter expediri.in.c. conquerente.nu.3.7.15.de resti.spon.fo.220.
7 Presumptio iuris est, quem sensisse impedimentum, quod nunc denuntiare intendit: potest tamen iurare de nouo didicisse.in.c.fi.nume.9. qui matri.accu.pos.fo.56.
2 Presumptio eliditur per pbationē.in.c.super hoc.nu.28.de renun.fo.18.
6 Præsumptio iuris, & de iure, est quādo lex propter talem præsumptionem aliquid certum statuit.in.c.inter alia.numero.7.de immu.ecclesi.& coemi.fo.286.
4 Præsumptionem in matrimonio non inducit cohabitatio sola maris & fœminæ.in.c.illud quoq;.nu.1.de presump.fo.146.
6 Præsumptio transfert onus probandi contrarium in aduersarium.in.c.ueniens.nu.3.de presby.non bap.fo.272.
Præsumptio violenta admittit probationem in contrarium, quę probatio debet esse euidentissima.ibi.nu.4.
7 Presumptio vna tollit aliam, quando illa est magis fortis, quod relinquitur iudicis

CORSETVS. Vide Bar.in.l.filiuſfa.ff.de dona.vbi dicit citationem eſſe de iuregẽ.ſed ſi certũ eſt abſenti exceptionẽ nõ cõpetere,nõ requireẽ citatio etiã ꝑ inferiores iudices:Per hoc.c.cũ olim.de re iudi.& in.l.ij.& qđ ibi no.Bar.ff.de admi.re.ad ciui.perti.Si aũt põt defenſio abſenti cõpetere tũc inferior nõ procedit ſine citatione ad actũ pręiudicialẽ.vt in.l.fin.C.ſi per vim,vel alio modo.iij.qõ.ix.c.oĩa.Princeps verò regulariter citare debet:ſed ſi nõ citat,& procedit ex certa ſcientia,vel dat facultatẽ procedendi ſine citatione,valet qđ agiẽ:qa in eo pręſumiẽ cauſa.& licet non poſſit tollere ea,quæ ſunt de iuregentiũ ſine cauſa:tamen ſi facit,pręſumiẽ in eo cauſa:vt no.doc.in.l.fi.C.ſi cõtra ius,vel vti.pub.& in cle.vnica.de proba.& in.c.quę in eccleſiarũ.de cõſti.& per Inn.in.c.inquiſitioni.de ſen.excõ. Abb.in.c.j.de cauſa poſ.& propriè.nu.4.tenet primũ:tu vide.d.Anto.in d.c.cũ olim.vbi tenet,ꝙ proceſſus Papę etiã in notorijs,põt procedere ſine citatione:qa ſubijciẽ formæ iuris:vt per gloſſ.in.c.nulli.de ſen.excõ.& hãc partẽ videẽ tenere gl.in.l.meminerint.C.vnde vi.dicit enim Imperatorẽ poſſe dare facultatẽ occupãdi poſſionẽ ſine citatione:licet aliud in iudice inferiori:videẽ tamen idẽ etiã dicere in iudice,vide Et eum ideò Bal. in.l.ne cauſas.C.de ap.dicit fuiſſe quęſtionẽ antiquitus diſputantã,& fuiſſe cõcluſum per illũ tex.valere ſententiam Principis ſine cauſæ cognitione,ſi valet eius priuilegiũ:vt eſt gl.fin.in.l.his,qui reipu.ff.qui.ex cau.ma. quæ dicit,ꝙ ſi iuſta cã eſt,valet factũ Principis:etiã ſine citatione.& ad dictã cle.paſtoralis.Bal.ibi reſpondet.Facit etiã pro hac parte,quod voluit idẽ Bal.in.l.ceſſante.in prin.C.quomodo & qñ iu.vbi dicit,ꝙ in proceſſu Principis nõ requiriẽ citatio:dummodo iuſta cã inſit.alleg.no.ĩ.d.l.is qui. Sali.tñ in.d.l.ne cauſas.tenet primã opin.& alleg.d.cle.paſtoralis.dicẽs,ꝙ Bal.nõ bene rñdet ad illam cle.dicit tñ,ꝙ dictũ Bald.poteſt ſaluari,quãdo Princeps procedit ex certa ſciẽtia:hãc partẽ tenet Ioã.de imo.in.d.c.cum olim.cõtra.d.Ant.ꝑ.d.cle.paſtoralis.Idẽ voluit Rapha.cumanus ĩ.l.fi.C.de legi.vbi dicit ibi eſſe caſum de hoc.& gl.ibi tenet hãc partẽ:facit.l.iij.§.ſi ad diem.ff.de re mili.& illum text.d.l.fi.C.de lega.allegauit Abb.in.d.c.cum olim.& hoc voluit Bar.in extrauag.ad reprimendum,in verbo ſine figura.& ĩ.d.l.filiuſfa.& ĩ.l.j.ff.de teſt.mili.Facit etiã.c.j.de feu.ſine cul.nõ admit.vbi quis nõ debet priuari feudo,etiã per Principẽ ante,ꝙ̃ ſit de culpa cõuictus.& adduciẽ tex.in.c.j.de cauſa poſ.& proprie.Itẽ,quia citatio eſt de iure diuino:Deus enim videtur eã inſtituiſſe.c.Deus oẽs.ij.q.j.nec deus cõdẽnauit Adã ante,ꝙ̃ ipſum citaret & ſuã defenſionẽ audiret:vt habetur Gẽñ.j.Hanc partẽ tenet Ioan.de ana.in.c.ꝙ̃ periculoſum.in princ.de vſu. maximè,per illã glo.rationẽ:ſcilicet qa ſit de iure naturali,per.d.cle.paſtoralis.& per not.ibi.& alleg.Bar.in.d.extraua.& ideò dicit ꝙ ſi ſtatutũ permittat aliquid fieri parte nõ citata,ꝙ nõ valet:ius enim naturale eſt immutabile:nec tolli põt:nec ꝑ ius ciuile nec municipale.§.ſed naturalia.inſti. de iure natu.& in.l.eas.de capi.dimi.& eadẽ ratione dicit fortè dici poſſe, ꝙ tali defenſioni,quę prouenit ex citatione,non poſſit renuntiari:per no. plenè in.c.ſi diligenti.de foro compe.& in.l.pe.C.de pact.Princeps verò nullus poterit tale ius immutare.Et ad ſaturitatẽ vitæ,vide de hac.q.domi. Barb.in.d.c.j.de cauſ.po.& propriè.& iudicio meo ꝙ princeps non poſſit procedere parte nõ citata,quę eſt cõis doct.ſententia põdera.d.c.j.de cauſ. poſ.& proprie.in ver.nõ poſſumus.nec debemus põderare illa verba,quę important neceſſitatẽ:iuxta glo.in.c.j.de reg.iu.lib.vj.& quod voluit Bal. in.l.creditores.C.de pig.& glo.in cle.attendentes.de ſta.mo.Itẽ per text.in d.cle.paſtoralis.Itẽ per tex.in.c.indicas.iij.qõ.ix.in verſi.nos vni parti ad diſcrimen alterius &c.& per.c.inter quatuor.de maio.& obe.Itẽ qa Princeps nõ põt venire cõtra legẽ naturę:nec dictamen rationis:ſecundũ Bal. in.l.ſi aquã.C.de ſer.& aqua.nec etiã cõtra.l.contractus.vt no.in.c.j.de proba.& Bal.in.c.j.de natu.feu.Vnde licet poſſit venire cõtra ea,quæ ſunt introducta ex mero iure poſitiuo,vt eſt tex.in.c.propoſuit.de conceſ.prębẽ. & voluit Innoc.in.c.cùm ad monaſterium.de ſta.mo.quẽ referũt ibi doct. & Abb.in.d.c.de multa.de præben.nu.1.& in.c.j.de conſti.& in.c.in cauſis. de re iud.tamen non poteſt venire contra ea,quæ ſunt introducta ex iure naturali,per dictam cle.paſtoralis.& per Bald.in dicta.l.fi.C.de leg.& per Abb.in dicto.c.in cauſis.nume.3.nec obſt.d.l.ne cauſas.quia rectè intuenti ille text.videtur facere in contrarium.

4 Probatio eſt facienda iudici,& non valet,ſi fit notario,vel alteri.in.c.ex literis.in.vij.no.de proba.fo.7.

CORSE. Vide glo.ſin.in.l.iubemus.C.de lib.cau.vbi cõfeſsio facta coram tabellione,vel corã iudice,non in figura iudicij,non valet: de qua facit feſtum Sali.in.l.j.C.de confeſ.& in.l.generaliter. C. de non nu. pecunia.& Bal.& Ang.in.d.l.iubemus.& Bal.in.c.j.de pace iur.fir.in vſib.feu.& vide gloſſ.in.l.hac conſultiſsima.C.de teſta.quæ dicit,quòd teſtes debent iurare in cauſa coram iudice,& non coram tabellione.& vide gloſſ.in.c.plerique.ij.queſtio.vij.& vide Ange.conſilio.cxcix.aliâs.cxciij.vbi dicit,ꝙ non valuerunt repreſaliæ inductæ à Ianuenſibus contra Florentinos,ex quo non fuit facta probatio debiti coram poteſtate: ſed coram notario.& vide gl.& Domi.in.c.ſolet.de ſen.excõ.lib.vj.& Dñi.in.c.præſentium.§.ſi verò.de teſti.eo.lib.& vide Bal.in.l.ſi ea.C.qui accu.nõ poſ.in.ij.no.vbi dicit,ꝙ nõ dicitur ꝓducta accuſatio,ſi eſt producta tabelliõi vt oſtendat iudici.ff.de fur.l.Sempronia.& ſubdit Bal.in.d.l.ſi ea.qđ non ſatisfaciat termino,qui cõparet corã tabellione,& nõ corã iudice:per no.in.l.iubemus.C.de lib.cau.ſed Bar.in.l.eos.C.de appel.dixit,ꝙ inſtrumẽta poſſunt ꝓduci corã notario.refert & ſequuitur illud dictũ Pet.de ancha.in.c.cordi.in.col.iiij.de appel.lib.vj.ſed cõiter reprobatur:quia notarius eſt deputatꝰ ad ſcribẽdũ,& nõ ad recipiẽdũ:ſcđm Ang.in.d.l.eos.& in.l.ĩ offerendis.& in.l.præcipimꝰ.C.eo.& ibi etiã Bal.nã ꝓductio inſtrumenti,eſt probatio: vt in.c.contingit.de fide inſtru.Sed probatio eſt fienda iudici,vt dictũ eſt.probatur etiã in.l.ꝓcurator.C.de eden.in.l.j.C.de rebus alie.non alie.in verbo p̃ſidi ꝓuinciæ probatus fuerit.& in.c.eos.in verbo religioni iudiciariæ.C.de teſti.& in.l.ſi qñ.§.ſed cùm oportet.C.eo.& in.l.idcirco.in verbo præſidi ꝓuinciæ ꝓbauerit.C.qui ex cau.ma.in integ.reſti.& in.l.doce ancillã.in verbo in notione præſidis.C.de rei vẽd.& in.l.j.in verbo ei,qui ſuper ea recogniturus eſt,ꝓbandũ.C.de condi.ob tur.cau.& vide glo.in.§.itẽ ſæpe.iiij.q.iij.Et facit quod voluit Innoc.in.c.quoniã cõtra.de proba.quẽ refert & ſequitur Bald.in.l.nullum.C.de teſti.quòd notarius non põt ſcribere,ꝙ teſtis depoſuit trepidè;qa hoc ſpectat ad iudi.nõ ob.auẽ.ſupplicatio.C.de preci.Impe.offe.quã allegat.Bart.pro dicto ſuo,quia ſupplicatio non eſt ꝓbatio.vide do.in.c.ij.de fo.cõpe.lib.vj.Sed iudicio meo Bart.poteſt ſaluari,quia debet intelligi ꝙ ꝓductio debet fieri notario,non vt ipſe cognoſcat & examinet:ſed vt ꝑ ipſum iudici cõſignetur.nã tex.d.auẽ.ſupplicatio.loquitur quo ad receptionẽ vel ꝓtectionem,non quo ad examinationem & diffinitionẽ.Ita.dixit Ioã.and.in.c.romana.in.j.reſponſo.& ibi do.de appel.lib.vj.& per conſequens dictũ eius debet intelligi ſcđm legẽ,quã alle.& voluit idem Bar.in.l.non ſolùm.§.liberationis verbo.ff.de lib.leg.& Ludo.roma.conſi.ccx.incip.alleg.doctoris.

4 Probatio dubia per ſe non releuat ꝓbantẽ.in.c.in præſentia.nu.5.&.6.de proba.fo.18.

Probatio in genere,non ꝓdeſt,ſi quælibet ſpecies in genere nõ cõſequitur effectum,ad quẽ proponitur?ibi.nu.9.

Probatio generalis non declaratur ſcđm ſubiectã materiã,vel intentionẽ proferentis.ibi.nu.10.

Probatio ambigua interpretatur contra ꝓbãtem.ibi.nu.34.fo.20.

1 Probatio euidens,quomodo cognoſcatur.in.c.cũ contigat.num.3.de reſcrip.fo.82.

7 Probatio ꝓpinquorũ cum iuramento,neceſſaria eſt ad ſeparandum matrimoniũ propter impotentiam,& quod debeant eſſe numero, ſi in eorũ defectum loco propinquorum aſſumantur vicini.in.c.fi.nu.11.de frigi.& male.fo.46.

7 Probatio per iuramẽtũ admittitur,qñ aliquid conſiſtit in conſcientia alicuius.in c.accedẽs.nu.3.de cri.fal.fo.154.

6 Probationes ſemiplenæ tendentes ad eundẽ effectũ iunguntur,& faciũt plenam.in.c.cũ dilectus.nu.17.de ſucceſ.ab inteſt.fo.167.

4 Probationes imperfectæ tendẽtes ad vnũ,cõiunguntur;ſecus ſi tendunt ad diuerſa.in.c.cũ cãm.nu.2.de proba.fo.40.

3 Probationes factæ ab excipiente,nõ proſunt volẽti agere ſuper eadem re.in.c.fi.nu.8.de ordi.cog.fo.191.

7 Probatio per vnũ teſtẽ & famã,qd opereẽ.in.c.quod nobis.nu.6.de clandeſti.deſpon.fo.21.

7 Probatio non admittitur cõtra p̃ſumptionẽ iuris.in.c.is qui.nu.4.de ſpõſa.folio.14.

5 Probatio debet in ſpecie,& non in genere concludere.in.c.auditis.num.25.&.28.de præſcrip.fo.44.

2 Probationis ſpẽs quot ſint.Ant.in.c.in p̃ſentia.nu.3.de renũ.fo.33.

7 Probatio ſemiplena excuſat quẽ à calũnia,vel à pœna talionis.in.c.qualiter & qñ.el.ij.nu.22.de accuſa.fo.84.

3 Probatio generalis que in nulla ſpecie admitteretur,reijcitur non expectata aliqua declaratione,probare volentis.in.c.ij.nu.3.de reſtit.ſpo.f.211.

1 Probationes dubiæ interpretanẽ cõtra illũ,qui ꝓducit.in.c.dudũ.el.ij.nu.37.de elec.fo.212.

3 Probatio dñi difficilis eſt,tñ quibus modis ꝓbetur:remiſsiuè.in.c.ſæpe.nu.2.&.3.de reſti.ſpo.fo.243.

3 Probatio facta ſine dilatione,an valeat.in.c.j.nu.16.de dila.fo.169.

1 Proceſſus factus contra rationem, non eſt ipſo iure nullus; niſi ſit peccatum in forma.in.c.ex inſinuatione.nu.2.de reſcrip.fo.101.

5 Proceſſus factus corã ordinario,qui proceſsit,tãq̃ delegatus,an valeat.in c.cũ ex officij.nu.26.&.32.de præſcri.fo.46.& ſeq.

2 Proceſſus factus coram iudico recuſato,eſt nullus.in.c.cùm ſuper.nu.1.de offi.deleg.fo.113.

5 Proceſſus initus per iudicem recuſatum,an teneat citra aliquã appellationem.in.c.cũ ſpeciali.nu.12.de appel.fo.162.

2 Proceſſus factus corã vno ex duobus iudicibus datis,nõ valet.Anto.in c.veniens.nu.1.de renun.fo.41.

3 Proceſſus factus dũ litigaẽ de vigore ſecundarum literarum, an interim valeat.in.c.audita.nu.7.&.15.de reſti.ſpo.fo.214.

6 Proceſſus eſt dãdus iudici,ex quo debet dari copia parti.in.c.ea quæ.nu.13.de ſta.mona.fo.231.

5 Proceſſus publicatio nõ eſt de ſubſtãtia iudicij:adeò, quòd ſñia lata proceſſu nõ publicato,valet.in.c.cum.I.&.A.nu.10.de re iud.fo.95.

5 Proceſſus factus corã iudice recuſato,nõ valet ante,q̃ diſcutiaẽ ſuper exceptione recuſationis.in.c.ſecũdò requiris.nu.5.de appel.fo.138.

4 Proceſſus cõtumaciæ primitiuus,vel fundatus ſuper cõtumacia.non valet,& ſi iudex eam ignoret.in.c.quoniam.nu.11.de proba.fo.34.

5 Proceſſus nullus ex defectu ordinis nõ ſeruati,põt per ſolum principem cõualidari de plenitudine ptãtis.in.c.cũ olim?nu.27.de re iudi.fo.75.

Proceſſus magis vitiatur ex defectu ordinis,quã cauſæ.ibi.

5 Proceſſus factus coram iudice ad quem,per illum qui falſò dixerit ſe appellaſſe,vel tacuerit ſe appellationi renuntiaſſe, reſcindiẽ.in.c.ſi duobus.nu.11.de appel.fo.115.

Proceſſus factus contra abſentem,cui exceptio legitima competebat,an valeat.ibi.nu.13.

2 Proceſſus an & qñ præſumaẽ.Anto.in.c.in p̃ñtia.nu.12.de renũ.fo.33.

3 Proceſſus redditur nullus nõ ſeruato iuris ordine.in.c.exhibita.nume.10.&.12.de iudi.fo.54.

3 Proceſſus factus contra citatũ & cõtumacem,quem ignorat iudex,an ſit in territorio,vbi deliquit,nõ valet.in.c.fi.nu.10.de fo.cõpe.fo.112.

2 Proceſſus in beneficialibus quomodo fiat,Anto.in.c.accepimus.nume.9.de æta.& quali.fo.62.

1 Proceſſus factus ſuper literis ſurreptitijs,an & quando valeat.in ca.ad audientiam.nu.10.de reſcrip.fo.94.

7 Proceſſus non annullatur,ſi ſñia redditur nulla.in ca.ad petitionem.nu.10.de accuſa.fo.81.

4 Proceſſus publicatio tũc impedit,ne admittanẽ amplius teſtes,qñ ſñia põt trãſire in rẽ iudicatã:aliâs ſecus?in.c.iurauit.nu.4.de proba.fo.12.

1 Proceſſus pendẽs coram duobus iudicibus ordinarijs,& paribus,an vterque ꝓceſſus valeat,& quid ſi ſint latæ duæ ſententiæ contrariæ.in.c.cùm M.nu.34.de conſtitu.fo.35.

3 Proceſſus factus à non cõpetenti iudice,an valeat.in.c.ſi diligẽti.nu.31.de fo.compe.fo.95.

1 Proceſſus varij facti ſuper varijs reſcriptis,an valeãt,pendet ex validitate reſcriptorũ.in.c.cũ cõtingat.nu.2.de reſcrip.fo.82.

Proceſſus factus ſuper reſcripto ſurreptitio,nõ eſt ipſo iure nullus:ſed factus contra formam reſcripti.ſic.in.c.cũ dilecta.nu.5.de reſcrip.fo.79.

1 Proceſſus factus ſuper reſcripto nullo,retractatur:licet pars non oppoſuerit falſitatem reſcripti:quia ignorabat.in.c.nõnulli.§.ſunt & alij.nume.7.de reſcrip.fo.89.

1 Proceſſus factus cõtra maiores,an valeat,ſi nõ opponatur.in.c.ſedes apoſtolica.nu.1.&.11.de reſcrip.fo.67.&.69.

3 Proceſſus factus à iudice recuſato,tenet niſi fuerit appellatum.in.c.ij.nu.13.vt lite non conteſt.fo.138.

Proceſſus factus lite nõ cõteſt.eſt ipſo iure nullus.ibi.nu.15.

5 Proceſſus factus coram iudice,cuius iuriſditio poterat elidi per exceptionẽ & nõ fuit eliſa, valet:niſi iudex ſuã ſciuiſſet iuriſditionem poſſe de facili elidi.in.c.ſi duobus.nu.3.4.14.16.18.19.de appel.fo.114.& ſeq.

6 Proceſſus factus per iudicẽ ſecularem in eccleſia,vel cœmiterio, eſt ipſo iure nullus:ſecus per iudicem eccleſiaſticum.in.c.cùm eccleſia.nu.2.4.de immu.eccle.& cœmi.fo.285.

1 Proceſſus factus ſuper reſcripto,quod dicebatur falſum,& fuit pronuntiatum verum,an valeat,ſi poſteà reſcriptum reperiẽ falſum.in.c.ſuper literis.nu.11.de reſcri.fo.76.

1 Proceſſus factus cõtra ius,qa iudex malè intellexit canonem vel legem,eſt nullus.in.c.cauſam quæ.nu.2.de reſcri.fo.71.

Proceſſus an & qñ poteſt ꝓnuntiari nullus parte abſente.ibi.nu.3.

2 Proceſſus factus contra formam reſcripti,eſt nullus.in.c.venerbili.nume.1.de offi.deleg.fo.129.

2 Proconſul quare vtitur inſignijs extra ꝓuinciam, & idem in legato Papæ;& Archieps non.in.c.ex tuarũ.nu.8.de auto.& vſu.pal.fo.11.

7 Procurator vel aduocatus in prima inſtantia, non ſunt idonei teſtes in cauſa appellationis.Item, denuntiator in cauſa,quã denuntiauit.idem in accuſatore.in.c.licet Heli.nu.16.de ſimo.fo.100.

4 Procurator in cauſa criminali nõ põt interuenire:ſed ad certum articulũ poteſt interuenire.in.c.ex parte tua.nu.7.de teſti.fo.51.

CORSE. Et qui potest per se agere, potest procuratorem constituere: vt in.l.j.ff.de procu.& ibi no.Bar. Idem in religiosis notanter ponit Inn. in.c.cũ I.&.A.de re iudi.facit bo.tex.in.c.petitio.de ꝓcu & in.c.j. eod. ti.secundũ vnum intellectum, nam licet tutor ante lit.contest.non possit procuretorem constituere: vt in.l.neq; tutores.C. de procurato. Abbas seu Prælatus potest tanq̃ habens liberiorẽ administrationem.no. Abb. in.c.edoceri.præalleg.numero.8. Ego quo ad primum dictum.s. quòd q potest per se agere, potest procuratorem constituere: addo bo.text.& ibi Barto.in.l.etiam.§.ex præterito tempore.ff.de ma.vind. vbi dicit Bart. quòd eo casu, quo minor potest stare in iudicio, & per se agere, potest & constituere procuratorem: facit quod voluit Barto.in.l.seruus.ff.de ali.& cib.leg.vbi dixit, quòd eo casu quo seruus potest stare in iudicio, potest constituere procuratorem.& idem dixit in fratribus in minoribus. facit quod voluit do.Domini.de san.Gemi.in.c.fin.de iudi.lib.vj. vbi dixit, quòd eo casu quo filiusfamilias potest stare in iudicio sine consensu patris poterit cõstituere procuratorem.& alleg.Innocen.in.c.cùm.I.&.A. vide Bald.in rub.de procu.& hic in apo.suis, vbi de hoc dicit se allegare casum in.l.si vnus.§.filiusfa.cũ.§.sequẽ.ff.de iniur.& quod voluit idem Bal. in.l. ij.§.si curatores.ff.qui pe.tu.& in.l.neq; C.de procu.& in.l.reos.in.x.col. C.de accu.vbi dixit, quòd vbi pater potest cõparere in iudicio & in causa criminali pro filio, poterit constituere procuratorem. idẽ voluit Gul. naso.in.c.auditis.de procu.& Benedi.de plumbino in.l.seruos. ff. de lib. cau.& Inno.& ibi do.meus do.And.barba.Sicu.in.c.intelleximus.de iudi.& hic.& per do.Abb.in.d.c.cũ.I.&.A.in nu.24.ver.nũc extra glo.& adduco glo.in.l.j.C.de preci.Impe.offe.quæ dixit, quòd eo casu, quo seruus potest stare in iudicio, quod per se poterit impetrare rescriptum, & per consequens per prædicta poterit procuratorem constituere.& adduco eundem do.Abb.post alios in.c.ex parte.de rest.spolia.nu.7.ver.nota vnũ casum.fo.234.vbi per illũ tex.dicit, q̃ vbicũq; quis põt esse in iudicio per se potest procuratorem cõstituere: vt ibi apertè ꝓbatur.& vide gl.in cle.religiosus.super ver.constituere.& ibi do.Abb.post alios in apost.suis.de procura.

si non vult soluere quinq;,an incidat in poenam compromissi.ibi.nu.36.

2 **Registrum** Papæ dat fidem,si priuilegium per Papam cōcessum est falsum.in.c.cum ex literis.nu.8.de restitu. in integ.fo.205.

1 **Regnum** cui est deferendum,si nō reperit aliquis de domo regia.in.c.venerabilē.nu.16.de elec.fo.184.

6 **Regulares** dicuntur illi,qui profitentur tria substantialia regulæ & religionis,videlicet,paupertatem, castitatem, & obedientiam,in rub.nu.1.de regu.fo.195.

6 Regulares quicquid acquirunt,est monasterij:& nil sibi appropriant.in.c. ad nostram audientiam,nu.2.&.5.de confir.vti.vel inuti.fo.177.

Regularis licet possit esse canonicus ecclesię cathedralis:tamen canonicus ecclesiæ secularis non esse potest.ibi.nu.4.

Regularis remotus ab aliqua dignitate sine causa,an habeat aliquod remedium.remissiuè.ibi.nu.12.

7 Regularis dimittens habitum,incidit in excōmunicationem.in.c.fi.nu.2. de aposta.fo.123.

Regularis intrans aliud monasterium,licet sit magis largum,non dicitur apostatare.ibi.numero.4.

Regula,dolo facis petere,quod restituturus es.in quibus casibus habet locum,in.c.in literis.nu.7.10.&.27.de resti.spo.fo.215.&seq.

3 Regula semper fallit,vbi æquitas suadet.in.c.intelleximus.nume.5.de iudi.folio.28.

7 Regula magistrorum approbata,debet etiam à iure approbari.in.c.fi.nume.2.de consan.& affi.fo.42.

6 Regula antiqua alicuius religionis potest reformari per maiorem partem, inuita minore:licet reformetur in modū strictiorē,& respicit omnes vt singulos.in.c.super eo.nu.6.de regu.fo.200.

7 Regulā strictiorē intrare volenti sufficit petere licentiā à superiore : licet non obtineat.in.c.quam sit.nu.4.de iude.fo.112.

3 Regula,actore nō probante,reus absoluitur quomodo intelligatur.in.c. prout.nu.23.de dolo & cōtu.fo.254.& vide in.c.seq.nu.17.

2 Regula posita per aliquē canonem,nō est restringenda per ius ciuile.in.c. j.nu.12.de restitu.in integ.fo.199.

4 Regula,cui damus actionem &c.& regula dolo facis &c.an prosit ei ,qui iussit soluere vsuras.in.c.debitores.nu.4.de iureiur.fo.161.

6 Regula aliquādo reperitur sine exceptiōe.in.c.licet.nu.5. de reg.fo.205.

6 Regulas nouas inuenientes & exercentes peccāt mortaliter,nisi confirmētur à Romano Pontifice:& hoc quia tanta diuersitas religionum inducit scandalum infidelibus.in.c.Deus qui.nu.1.de vita & honc.cle.fo.7.

2 Regula ista,cuius est ligare,illius est soluere.non semper est vera.Anto. de but.in.c.inter corporalia.nu.4.de transla.Epis.fo.23.

6 Regula an & quando obliget ad peccatum ipsam non seruantem.i.c.relatū.nu.6.ne cle.vel mona.fo.301.

4 **Relatio** nuntij potest fieri notario vel iudici etiā sedenti pro tribunali.in.c.quoniam.nu.12.de proba.fo.34.

3 **Relatiuum** quis,vel qui,restringit.in.c.nouit. ille.nu.13.de iudi.folio.41.

6 Relatiuum quis vel qui,restringit præcedentia.in.c.de cætero.num. 4.de cle.non residen.fo.24.

6 **Relicta** ad certos pios vsus,si in illos nō possunt cōuerti,cōuertūtur in alios.in.c.tua nobis.nu.7.de testa.fo.160.

6 Relictū omne qđ fit pro aīa,dicit ad pias causas:etiā si fiat consanguineo pauperi:secus si diuiti,licet dicat ꝓ anima.in rub.nu.9.de testa.fo.140.

6 Relictū factū Epo ab extraneo,videt factum contemplatione ecclesiæ.in c.pastoralis.nu.2.de his quæ fiunt à prela.fo.89.

6 Relictū factū amico sub nomine dignitatis,censetur factū intuitu personæ.in.c.c.requisisti.nu.24.&.25.de testa.fo.156.

Relictū factū ciuibus alicuius ciuitatis,cēset factū ipsi ciuitati .ibi.nu.27.

6 Relictū factū religioso cum cōditione,vt nō quærat monasterio , an valeat.in.c.monachi.nu.8.de sta.mona.fo.226.

6 Relicta per testatorē si nō sufficiūt ad vsum destinatū per testatorē, non fiunt caduca:sed in alios similes vsus destinantur:nec per hoc fiunt caduca.in.c.nos quidem.nu.6.&.14.de testa.fo.141.& seq.

Relicta ad pias causas.debētur integra etiā cum fructib9 medij temporis, si tempus fuit appositum in fauorē piæ causæ.ibi.nu.7.

6 Relictū factū pauperibus sub commemoratione alicuius loci in quo habitant,censetur factum illi loco:aliàs secus.in.c.officij.nu.7.de testa.fo.155.

Relictū factū vel donatio Epo,an censeatur factū cōtēplatione psonę,vel ecclesię,& quid de relictis factis alijs clericis inferioribus.in.c.requisisti.nume.1.2.3.4.7.23.24.&.26.de testa.fo.155.& seq.

Relictū factū illi,qui non potest proprium possidere,censetur factum ecclesiæ.ibidem.nu.12.

Relictū factū vni canonico, vel alteri administrationem non habenti,cēsetur factū personę:nisi ex coniecturis probetur cōtrariū.ibi.nu.13.&.27.

6 **Religiosi** qui habēt iuspatronatus in aliqua ecclesia, nihil aliud habēt plus,q̄ si forēt laici,nisi quòd habent custodiā ecclesiæ vacantis,& exigunt rationem de fructibus ecclesiæ.in.c.de monachis.nu.6.de præben.fo.34.

7 Religiosi tenentur ad decimas soluendas.in.c.si de terra.nu.2.de priuileg. folio.178.

4 Religiosi possunt esse procuratores in causis ecclesiarū suarū.in.c.insuper. nu.1.de testi.fo.48.

6 Religiosus sine causa dispensatus ad latiorē regulā,non est tutus in foro animæ.in.c.non est.nu.9.de voto & voti redemp.fo.221.

Religiosus qui est dispensatus sine causa,ad aliquā ecclesiam curatam,vt ei præsit,non vt ei prosit,peccat mortaliter.ibidem.

2 Religiosus an & quando possit transire ad strictiorem religionē.Ant.in c.intelleximus.nu.1.de æta.& quali.fo.61.

Religiosus transiēs ad strictiorem ordinem,an possit posteà ad primum reuerti.ibi.nu.2.fo.62.

4 Religiosi appellantes à pręcepto superioris,nō euadūt notā transgressionis obedientiæ.in.c.breui sciscitatus.nu.2.de iureiur.fo.171.

6 Religiosi exeūtes claustrū,etiā nō causa audiendi scientias prohibitas,incurrūt pœnā.c.nō magno.ne cle.vel mo.in.d.c.nō magno.nu.8.fo.299.

7 Religiosis non licet ire ad pręedicandū infidelibus sine licētia.in.c.quā sit. nu.3.de iude.fo.112.

6 Religiosus qui est in studio,nō obligat monasteriū,nisi in his,quæ contrahit ob studij necessitatem:in alijs nō est respectu peculij,si qđ habet.in.c. quod quibusdam.nu.3.de fideiuss.fo.126.

3 Religiosi non dicuntur isti,qui sunt de tertio ordine sancti Francisci.in.c. causam quæ.el.j.nu.2.de iudi.fo.30.

2 Religiosi si inducant aliquem ad ingrediendum monasteriū, vt lucrētur bona,valet professio:sed bona non acquiruntur monasterio.in.c.præterea.nu.5.de offi.deleg.fo.97.

7 Religiosus habere potest administrationē bonorū iure sibi delatam:sed nō ex pacto.in.c.fi.nu.7.de condi.app.fo.25.

2 Religiosus qui transiuit ad aliud monasterium,an aliquid retineat de primo.Anto.in.c.ex transmissa.nu.6.de renun.fo.29.

7 Religiosi regulares,an & quo casu possint facere eleemosynā.in.c.si quis. nu.3.de fur.fo.141.

2 Religiosus vndecūq; aliquid acquirat,acquirit monasterio.in.c.quanto. nu.2.de offi.ordi.fo.147.

3 Religiosus potest ingredi strictiorem regulam,si vult.in.c.olim.el.j.nu.7. de resti.spolia.fo.228.

6 Religiosus pōt intrare religionem strictiorē petita prius licentia,licet nō obtenta:& licet monasteriū in quo stat,sit priuilegiatū ne de illo ad aliud etiā strictius transeat.in.c.licet.nu.1.9.&.10.de regu.fo.204.& seq.

Religioso ad hoc quòd possit transire ad aliam religionem, requiruntur tria.ibi.nu.2.3.7.&.12.fo.205.

5 Religiosus an & qn̄ possit cōstituere ꝓcuratorē nomine ꝓprio,& qn̄ ipse potest constitui.in.c.cum.I.&.A.nu.24.&.29.de re iudi.fo.96.& seq.

Religiosus accusans propriū Prælatū,debet habere expēsas à monasterio, ibi.nu.25.fo.96.

Religiosus vbicūq; habet legitimam personam standi in iudicio,oīa possunt actiuè & passiuè cōcipi in personā suam.ibi.nu.26.

2 Religiosi qui inducunt aliquē ad intrandum religionē propter bona tēpalia,debēt illis priuari.in.c.cūm dilectus.nu.12.quod met.cau.fo.197.

6 Religiosus verus & professus,potest aliquo casu habitare cū vxore:& tenetur sibi reddere debitū.& hoc qn̄ ante ingressum habebat vxorem,quę ignorauit hmōi ingressum.in.c vxoratus.nu.8.de conuer.cōiu.fo.211.

6 Religiosus pōt transire ad aliā religionē strictiorē,aliàs secus:an autem requiratur licentia superioris.in.c.sane.nu.1.2.3.4.7.&.8.de reg.fo.200.

6 Religiosus non potest se transferre ad regulā arctiorē sine superioris authoritate.in.c.recollentes.nu.2.de statu mona.fo.226.

Religiosus recedens à monasterio,an debeat rehabere id,quod cōtulit.ibidem.nu.3.

2 Religiosus transiens ad aliā religionem,est penitus separatus à prima,etiā intra tps ꝓbationis in secūda.in.c.ex transmissa.nu.9.de renū.fo.14.

Religiosus transiens ad aliā religionem,an retineat aliquid de primo monasterio.ibi.nu.10.

6 Religiosus an possit præfici hospitali,vel collegio leprosorum.in.c.cūm dicat.nu.7.de eccle.ædifi.fo.276.

6 Religiosus grauius punit delinquendo,q̄ laicus:qn̄ facit ex contemptu:aliàs secus.in.c.sed nec.nu.3.ne cle.vel mona.fo.299.

2 Religiosus transiens ad aliam religionem,an debeat petere licentiam à superiore.in.c.admonet.nu.4.7.&.10.de renun.fo.14.

6 Religiosus debet profiteri tria,castitatē:paupertatē:& obedientiam.in.c. cum ad monasterium.nu.7.de sta.mona.fo.228.

6 Religiosi studentes in scientijs ꝓhibitis,& ante duos mēses si cōuertunt se ad theologiam,non autem reuertuntur ad claustrum,euitant pœnas.c.super specula.ne cle.vel mona.ibi.nu.9.fo.306.

Religiosi audientes scientias prohibitas in claustro, an incurrant pœnas. d.c.super specula.ibi.nu.13.fo.307.

Religiosi audientes scientias prohibitas semel,vel bis causa honorādi amicum,non incidūt in pœnas,nisi frequenter audirent.ibi.nu.14.&.15.

Religiosi an prohibeantur legere leges ciuiles,vel physicā.ibi.nu.16.

7 Religiosus professus vel cōstitutus in sacris,relinquēs habitum,dicitur apostatare.in.c.tuę.nu.3.de aposta.fo.123.

Religiosi professi vel cōstituti in sacris,qui dimiserunt habitum,possunt præcisè cōpelli.

¶De litera S.

CORSE. Adde nũqd ſñia abſolutoria ſit interlocutoria,an diffinitiua?vide gl.ij.& ibi.do.Car.& alios in ver.ij,qro.in cle.ſi.de app. & vide Bar.in.l.titia.ĩ ver.qro an ſñia abſolutoria ab obſeruatiõe ſit diffinitiua? &c.ff.de accu.gl.ĩ.d.cle.ſi.tenet ꝙ ſñia lata ſuper inſtãtia cauſę per iudicẽ ap.ſit interlocutoria:qa nõ diffinit eã.pro quo gl.ĩ cle.j.de ſeq.poſ.& fru. Lap.in.d.cle.ſi.dicit hoc verũ quo ad principale negotiũ,ſec⁹ quo ad inſtãtiã.Nã cũ ipſam diffiniat,poterit illo reſpectu eſſe diffinitiua:& ſic refert ſibi ſcripſiſſe.Io.an.allegat no.in ſpe.de offi.iud.§.deſeruit.ver. qd ſi opponẽs.vbi ſi re⁹ abſoluiẽ ab obſeruatiõe iudicij propter ineptã actionẽ,ꝙ dr̃ interlocutoria.& hoc vltimũ tenet Io.de imo.poſt alios ĩ.c.examinata.de iud.Pe.de anch.in.d.c.ſi.decidit ſcđm no.p Bar.ĩ.d.l.Titia.& dicit,ꝙ ſi iudex appellationis ꝓnũtiat ſup inſtãtia.ſ.ꝙ appellãs appellare nõ poterit,qa abſorbet nõ ſolũ inſtãtiã:ſed etiã cãm principalẽ accedit ad naturã diffinitiuę nõ interlocutorię.vide Ro.& Alex.de imo.ĩ rubri. de re iu.& Bal.ĩ.l.ij.C.ſi aduer.rẽ iudi.& in auẽ.hoc ſacramentũ.C.de iu. cal,& qđ no.Iac.Bu.& Bal.in.l.ꝓperandũ.§.& ſi qdẽ.C.de iud.& Bal.in auth.q ſemel.C.quõ & qñ iu.& cõtra Bar.in.d.l.Titia.vide de.ſi.de ap. & qđ ibi no.& in.c.auditis.de reſti.in inte.& qđ ſit interlocutoria tenet Bal.in.l.ſi.C.ſi tu.vel cu.& Bal.in auẽ.q ſemel.in.iij.col.vbi dicit ꝙ habet vim diffinitiuę

vim diffinitiuę,q̄n per eā imponit̄ ꝑpetuū filētiū:vt in casu illius aut̄.ał's aūt est īterlocutoria,vt vult ipse in.d.aut.in vlti.col.ver.ibi ab obseruatione iudicij.

7 Sn̄ia lata per falsas literas,nō debet executioni mandari.in.c.super eod. nu.1.de crimi.fal.fo.152.

Sententia lata per falsas literas,nunq̄ poterit mādari executioni sine tēporis præfinitione.ibi.nu.4.

Sententia lata cū falso procuratore nūq̄ mandatur executioni.ibi.

Sententia lata ex falsis probationibus potest intra certa tempora retractari.de quibus remissiuè.ibi.

1 Sententia lata à iudice minus instructo est ipso iure nulla.in.c.dudum. el j.nu.5.de elec.fo.165.

5 Sn̄ia p̄sumit̄ lata in id qđ acta sonāt.in.c.aduersario.nu.11.de exce.fo.24.

Sententia præsumitur lata ex leuiori causa.ibi.

7 Sn̄ia separationis,si est nulla,an filij ex scđo matrimonio geniti sint legitimi.in.c.per venerabilem.nu.36.qui fil.sint legi.fo.54.

5 Sententia quomodo dicatur cōtra ius litigatoris,vel cōtra ius scriptū?in c.cum speciali.nu.9.de appel.fo.161.

Sentētia lata cōtra ius scriptū est ipso iure nulla.f.q̄n ius est clarum: secus si dubium.ibi.nu.10.

2 Sn̄ia lata sine citatione non tenet.in.c.auditis.nu.5.de procu.fo.185.

Sententia interlocutoria pōt ferri parte non citata,q̄n nullum est allatu ra præiudicium parti.ibi.nu.6.

5 Sn̄ia in m̄rimonialibus nūq̄ trāsit in rē iudi.& pōt q̄ncūq̄ reuocari,q̄n cōstat de errore vł ordīeiuris nō seruato.ī.c.lator.n.1.2.5.9.de re iud.f.67.

Sn̄ia etiā in casu in quo nunq̄ transit in rē iudicatā,semp p̄sumit̄ iusta, donec cōtrariū doceatur:sed presumit̄ iusta post decē dies.ibi.nu.3.&.11.

Sententia peccati nutriua nūq̄ transit in rē iudicatā.ibi.nu.9.

6 Sn̄ia in spiritualibus nō trāsit in rē iudicatā respectu illius,ꝑ quo est lata:sed respectu illi⁹ cōtra quē est lata sic.in.c.nisi essent.n.8.de pręb.f.40.

Sententia,licet iniusta,dat ī iustam causam detinēdi illi,pro quo est lata: dummodo habeat bonam fidem.ibi.

2 Sn̄ia lata per metū an sit nulla?in.c.abbas.nu.17.qđ metus cau.fo.194.

4 Sn̄ia postq̄ trāsiuit in rē iud.si cōstat de eius iniqtate p cōfessionē partis pro qua lata fuit pōt reuocari.in.c.cū cōtingat.num.14.de iureiu.fo.194.

5 Sn̄ia & alia acta facta per iudicē notoriè excōicatū sunt ipso iure nulla.in c.ad probandū.nu.1.de re iud.fo.100.

Sn̄ia vitiata nō vitiat̄ processus,nisi vitiū sn̄ię cōcernat totū ꝑcessum. ibi.numero.6.

Sn̄ia lata p publicè excōicatū,est ipso iure nulla.ibi.nu.20.fo.101.

2 Sn̄ia nulla ex taciturnitate nō cēset̄ approbata:sec⁹ si est aliqua,licet lata p̄ter vel citra formā iuris.in.c.sup q̄stionū.§.verū.nu.3.de offi.dele.f.118.

4 Sn̄ia trāsit in rē iudicatā,q̄n vitiū sn̄ię est per partes remissibile: secus si nō.in.c.iurauit.nu.5.de proba.fo.12.

Sn̄ia nō trāsit in rē iudicatā vbicūq̄ veritate non detecta imminet peccatum.ibi.nu.6.fo.13.

2 Sn̄ia nō p̄sumit̄ iniusta ex eo qđ sit lata cōtra probationes in actis factas.Ant.in.c.in presentia.nu.2.&.16.de renū.fo.33.& seq.

Sn̄ia appellationis lata super nouiter deductis q̄uo ferat̄?ibi.nu.6.fo.33.

Sētentia lata ex falsis actis:an,& quando sit nulla,puta ex falsa relatione ad acta?ibi.nu.7.

Sn̄ia lata partim ex vera partim est falsa causa,sustinet̄ ex vera.ibi.nu.8.

Sn̄ia appellationis debet esse cōfirmatoria,vel infirmatoria.ibi.nu.9.

5 Sentētia lata per Papam nō seruato iuris ordine,an teneat?in.c.in causis. nu.1.de re iudi.fo.90.

Sententia Principis vel processus suus nō p̄sumitur habere maculam, vel rugā.ibi.nu.3.fo.eo.

Sentētia Principis siue interlocutoria,siue diffinitiua,an habeat vim legis vt possit earum exemplo iudicari?ibi.nu.2.&.4.

Sn̄ia Pricipis lata parte absēte,licet citata nō facit ius inter alios.ibi.n.6.

Sn̄ia Pricipis lata cū causę cognitione,licet ordine iuris nō seruato:partibus tamen presentibus facit ius inter alios.ibi.nu.6.

5 Sn̄ię q̄ nō traseūt in rem iudi.recipiunt tn̄ quasdā limitationes,vt regulētur in aliquibus,vt alię sententię latę.in.c.lator.num̄.10.de re iudi.fo.67.

5 Sn̄ia q̄ nō solet trāsire in rē iudi.trāsit tn̄ quo ad instātiā,qa post decem dies opus est nouo processu:nisi audiat̄ per viā restitutionis.ibi.nu.12.

5 Sn̄ia declarat nō aūt inducit.in.c.fi.nu.31.de præscri.fo.57.

Sn̄ia præsumitut iusta præsumptione iuris,& de iure in qua præsumitur inesse naturalis obligatio.ibi.nu.32.

5 Sn̄ia ostēdit sup qua re erat cōtētio.in.c.significauerūt.nu.6.de exce.f.19.

Sententia cōtinēs plures articulos potest in effectu dici habere vim plurium sententiarum.ibi.nu.8.fo.20.

Sententia absolutoria potest ferri pro reo cōtumace:non autem adiudicatoria.ibi.nu.16.fo.20.

Sententia lata in fauorem actoris excōicati non potest mādari executioni,nisi post absolutionem.ibi.nu.18.fo.21.

5 Sententia est stricti iuris.in.c.auditis.nu.2.de præscrip.fo.42.

Sententia lata cōtra subditū,an noceat superiori?ibi.nu.19.fo.43.

3 Sententia iniusta si fuit pro aliquo lata,an retineatur cū bona cōscientia? in.c.nouit ille.nu.20.de iudi.fo.41.

Sn̄ia nutriens peccatum nō transit in rem iudicatā.ibi.nu.21.

5 Sententia inter alios lata nō nocet tertio,etiā q̄ ipse sciuerit cām agi, & nō cōtradixit.in.c.super.nu.16.17.de reiud.fo.85.

Sn̄ia lata pro tertio q appellauit ꝑ interesse suo,an ꝓsit illi,q in primo iudicio fuit vict⁹,& similiter appellauit,vel ecōuerso?ibi.nu.9.&.11.f.84.

Sn̄ia lata cōtra subditū quale præiudiciū inferat superiori sup iure,super quo fuit lata sn̄ia cōtra subditū:si ipse superior ignorauit causam contra subditū agitari,& transactum sit tēpus appellandi,vel etiā si sciuerit, & tacuerit,vel minus legitimè interpositā.ibi.nu.16.fo.eo.

Sn̄ia lata cōtra subditum an præiudicet dn̄o,q à tali sn̄ia appellauit, & postmodum appellationē deseruit?ibi.nu.20.fo.85.

Sn̄ia lata contra subditum an præiudicet domino,q fuit vocatus,& nō comparuit?ibi.nu.21.

5 Sentētia lata prætextu falsæ probationis,an sit nulla?in.c.cùm venerabilis.nu.41.de excep.fo.14.

Sententia lata per probationes falsas intra q̄tum tempus,& qualiter pos sit retractari?ibi.nu.42.

Sententia an possit dici nulla ratione incertitudinis.ibi.nu.48.fo.14.

Sententia generalis in iudicijs vniuersalibus vel generalibus toleratur:in particularibus secus.ibi.nu.49.&.50.

Sn̄ia hoc mō lata:ꝓnūtio ꝓut talis iudex in tali causa pronūtiabit, non valet.ibi.

Sn̄ia lata hoc modo:ꝓnūtiamus per oīa vt in cōcilio in actis reddito cōtinetur,an valeat?ibi.nu.50.

Sn̄ia interlocutoria valet etiā sine scriptis,dūmodo notarius eā reducat in scriptis:diffinitiua verò debet fieri in scriptis.ibi.nu.51.fo.15.

Sn̄ia lata hoc mō:cōdēno te ad petita,vel ad id qđ debes,valet.ibi .n.52.

Sn̄ia lata vt.s.ꝓximè.ex quibus actis debeat certificari?ibi.

5 Sn̄ia cōtinens manifestā iniquitatē,an sit nulla,licet causa sit cōmissa Papę appellatione remota.in.c.inter cæteras.nu.1.&.7.de re iudi.fo.70.

Sententia recipit interpretationē ex actis.ibi.nu.8.

Sententia in qua est error expressus,an,& q̄n sit nulla?ibi.

Sn̄ia referēs se ad acta,& ī actis aliud appareat,an sit nulla?ibi.n.11.f.eo.

Sn̄ia dubia cōtinēs causam falsam,an,& q̄n sit nulla?ibi.nu.9.

Sn̄ia quæ euidēter cōstat latam fuisse ex iniusta causa,quæ tamen non est expressa,est nulla.ibi.nu.10.

Sententia redditur nulla propter notorietatem iniustitiæ.ibi.

5 Sn̄ia si fuit lata pro me,in qua victus nō fuit cōdēnatus in expēsis,& ipse appellauerit,nō possum ego appellare rōne expēsarū:sed super appellatione partis possum petere refectionē sn̄iæ quo ad expensas.in.c. interposita.§.ille deniq̄.nu.5.de appel.fo.172.

2 Sententia lata p̄textu falsi instrumēti,pōt etiā per quadriēnium retractari.in.c.tū ex literis.nu.11.de rest.in integ.fo.205.

5 Sn̄ia excōicationis sub cōditione lata suspēdit̄,si ante aduentū conditionis fuerit ab ipsa appellatū.in.c.p̄tereà.el.ij.nu.1.&.3.de appel.fo.136.

Sententia excōmunicationis an possit fieri sub cōditione:sed an pro delictis futuris?ibi.nu.2.

Sn̄ia excōmunicationis contraditiōnaliter valet & tenet:licet eius effectus suspendatur.ibi.nu.5.fo.eo.

Sn̄ia excōicationis conditionalis adueniente cōditione non retrotrahitur,si ab ea fuerit appellatum.ibi.nu.6.

Sententia,siue interlocutoria,siue diffinitiua:an,& quo casu possit ferri sub cōditione.ibi.nu.10.

Sententia excōicationis potius sapit naturam interlocutoriæ,quàm diffinitiuæ.ibi.nu.14.fo.137.

6 Sententia lata ex falsis probationibus,an valeat?remissiuè.in.c.cum nostris.nu.11.de concesǀ.preben.fo.74.

2 Sn̄ia nulla ex consensu partium accepta,valet in vim pacti.in.c.de causis.nu.8.de offi.deleg.fo.96.

2 Sententia an possit ferri in notorijs parte nō citata?in.c.quanto.nu.7. de transla.Epi.fo.7.

2 Sententiæ latæ super ætate,à qua nō fuit appellatū,statur.Anto.in rubri. nu.1.de æta.& quali.fo.55.

5 Sn̄ia lata cōtra absentem per falsas allegationes præsentis nō valet.in.c.si duobus.nu.10.de appel.fo.115.

1 Sn̄ia lata cōtra ius,de quo aliqua ratione potest probaliter dubitari?valet. in.c.cū causam.nu.3.de elec.fo.174.

1 Sn̄ia lata cōtra nō cōfessum,an,& q̄n valeat?in.c.ecclesia sanctæ Mariæ. nu.8.de cōsti.fo.36.Et in repeti.nu.11.&.12.fo.40.& seq.

6 Sn̄ia,per quā adiudicatur possesio alicui,an sit diffinitiua vel interlocutoria?in.c.cū venissent.nu.6.&.22.de insti.fo.68.& seq.

6 Sententia ferenda cōtra vel pro monacho,est ferenda in persona monasterij nō monachi.in.c.dudum.nu.2.de cōuer.coniug.fo.216.

5 Sn̄ia nō requiritur in notorijs,sed quædā executio:& in eis non seruatur iuris ordo.in.c.peruenit.el.j.nu.7.de appel.fo.121.

7 **Separatio** propter frigiditatē vel in potentiā coeūdi,an statī vel post aliquod tempus,& ex quibus probationibus fiat?in.c.j.nu.5.de frigidi.& malefi.fo.42.

7 Separatio thori ob adulteriū cōmissum,nō debet fieri,q̄n & vxor & maritus fuerunt pariter adulterati.in.c.fi.nu.1.de adul.& stu.fo.137.

Simoniacus

Statutum ꝙ

☞ CORSE. Ego adduco Lapũ, quẽ refert & sequitur do. Cardi. in cle. statutũ. in. iij. col. in ver. tertiò oppo. vbi dixit, ꝙ si alicui statuto sit aliqua additio, idẽ iuris intelligiẽ repetitũ in additione, qđ erat in statuto quo ad pœnã & quo ad alia. qđ sing. est notã. scđm do. Cardi. ibi: & est rõ: quia id qđ venit per modũ addendi, fit pars illius cui additur. l. sed si manente. ff. de preca. ibidem dicitur in iurisditione prorogata, quia habet naturam primæ: vt no. de offic. delega. c. P. & G. Ego aliàs in notabilibus meis in litera. A. super verbo additio: dixi quòd hoc videbatur valde durum & rigorosum: & allegabam gloss. in d. cle. quoniam. §. fin. in versi. sanctionis vbi sanctio illa est pœnalis: & Papa facit additionem illi sanctioni. & tamen gloss. ibi dicit, quòd illa additio non erit sanctio: quasi velit quod cùm sanctio sit pœnalis, additio non erit pœnalis adeò quòd pœna apposita in sanctione non videtur habere locum in additione. per not. iij. dist. in summa. erit autem in additione locus pœnæ arbitrariæ, ex quo certa nõ statuitur. de offi. delega. c. de causis. l. j. §. ait prætor. ff. de iure delib. l. j. §. expilatores.

1 **Sufficientia** alicuius beneficij probatur ex nobilitate scitẽia & dignitate.in.c.cũ adeò.nu.5.de rescri.folio.71.

1 **Subditi** non tenentur obedire superiori schismatico.in.c.quia diligentia.nu.5.de elect.fo.143.

7 Subditus si accusat superiorem, an possit superior opponere de crimine. in.c.nulli Eporum.nu.7.de accu.fo.67.

3 Subditorũ ĩterest nõ mutare dñm.ĩ.c.exposuit nobis.n.17.de di.f.174.

5 Subditi nõ tenent̃ parere superiori cõtra legẽ Dei.ĩ.c.fi.n.2.de p̃scri.f.55.

3 Subditus nõ dicit̃ aliqs esse alicui iudici rõne delicti vl̃ cõtract⁹:sed rõne domicilij & originis sic in.c.proposuisti.nu.2.de foro compe.folio.110.

3 Subditus vtrum possit ad sui volũtatem eximere se à iurisditione sui superioris, vt euitet onera? in.c. proposuisti.nume.7.de fo.compe.folio.eo.

7 Subditi non debent fidelitatem dño excõicato, qui absoluuntur ab eius debito, si monitus nõ paruerit ecclesiæ: & ipso iure tales subditi sunt liberati.in.c.grauẽ.nu.1.6.8.de pœnis.fo.203.

3 Subditi nõ obedientes superiori videntur ipsum spoliare quasi possessione iurisditionis.in.c.olim inter.nu.15.de resti.spo.fo.243.

5 Subditorum interest nõ mutare dominum ideò possunt se opponere, ne mutent dominum.in.c.cùm super.nu.17.de iudi.fo.84.

2 Subditus an possit conueniri in causa subiectionis non certiorato domino.in.c.ij.nu.16.de restit.in integ.fo.201.

7 Subditi dicũt̃ largo modo familiares.in.c.si vere:nu.6.de sen.exc.f.226.

3 Subditus quis propriè non dicitur rõne rei, contractus, vel delicti.in.c.j.nu.5.de foro compe.fo.60.

5 Subditorũ ĩterest nõ mutare dñm.in.c.ad audiẽtiã.nu.13.de p̃scri.fo.39.

7 Subditus delinquens extra territorium statuẽtis, an ligetur pœna statuti sui? in.c.à nobis.nu.11.de sen.excom.fo.219.

3 Subditi quo casu possunt priuare dñm suis iuribus.in.c.verum.nu.30.de foro compe.fo.81.

5 Subditorum interest habere bonum Prælatum.in.c.de priore.nu.1.de appellationibus.fo.131.

3 Subdit⁹ an teneat̃ corrigere suũ superiorẽ.ĩ.c.nouit ille.n.38.de iud.f.43.

5 Subditi an sint molestãdi, siue cõueniẽdi ab his, qui prætendunt habere interesse.in.c.auditis.nu.19.de præscrip.fo.43.

Subditorum interest non mutare dominũ & dominorũ interest nõ mutare subditos.ibi.nu.20.fo.eo.

Subditis scientibus vel ignorantibus, an prȩiudicet dominus trãsigendo, vel aliter componendo de feudo? ibi.nu.21.

Subditus nõ potest præscribere, ne præstet obedientiam superiori: sed iura superioris bene potest præscribere.ibi.nu.22.

5 Subditi nullo tempore præscribunt obedientiam domino in.c.cùm non liceat.nu.1.&.13.de præscrip.fo.37.& seq.

7 Subditus qui certo casu potest dispensari per dominum, nõ intelligitur de casu qui obuenit antè, quàm esset subditus: nisi de hoc expressè caueatur. in.c.cùm illorum.nu.3.&.4.de sen.excom.fo.225.

7 Subditus siue sit monachus vel quicunq;, si accusatur, põt superior cõparere p̱ suo interesse: & imò etiã terti⁹ in fauorẽ reipu.põt admitti ad defensionẽ accusati absentis.in.c.illa præpositorum.nume.4.de accu.fo.67.

CORSE. Quo ad primũ dictũ adduco, qđ voluit Io.An.in fi.in.c.licet cãm.quẽ refert & sequitur ibi Abb.nu.13.ver.vlt.no.de p̱ba.& qđ voluit Inn.in.c.dilecti.de app.& gl.ĩ.c.authoritate Martini.de cõces.p̃ben. lib.vj.& Bart.in.l.j.§.fi.ff.de iniu.vbi disputat, an competat actio dño p̱ iniuria illata subdito, seu vasallo? alleg.Inn.in.d.c.dilecti.facit qđ voluit Bald.in rub de cau.pos.& propri.& in.c.j.de restit.spo.& in.l.j.in.xxxij. q.ff.de rerum diui.& in.c.j.& in.§.ij.de lege.cõra.& in.l.Imperialẽ.§.præterea.de prohi.feu.alie.per Fede.Host.in.c.auditis.de præscri.Inn.in.c.fi. de maio.& obe.do.meus in.c.deputati.de iudi.per illũ tex.vide tex.& ibi do.Domi.in.c.ad apostolicȩ.de re iudica.lib.vj.

7 Subditi habent præsumptionem pro eis, ꝙ quicquid faciant, pro domino faciant coacti in.c.quod latenter.nu.2.de regu.iur.fo.246.

5 Subditus ab alio iniustè detentus, põt à dño repeti.in.c.dilectis.numero 4.de appel.fo.153.

5 Subditus tenetur obedire superiori, licet ipse ob hanc appellauerit friuolè.in.c.cùm parati.nu.17.de appel.fo.124.

7 Subditus si accusauerit suum Prælatum superiorem de crimine, non potest taliter accusatus, vel denũtiatus inchoare aliquod negotium cum subdito, per quod impediatur principalis negotijs prosecutio.in.c.olim.nu. 1.de accusa.folio.86.

3 Subditus non tenetur respodere domino super causa priuilegiata.in cap. cȩterum.nu.4.de iudi.fo.23.

6 Subiectus respectu veniendi ad aliquẽ actũ, prȩsumitur quis, qñ pluries vocatus venit.in.c.dilectus.nu.8.de capel.mona.fo.236.

7 Subiectus alteri nõ põt legitimatione filij alicui se subijcere.in.c.per venerabilem.nu.11.&.23.qui fil.sint legi.fo.52.& seq.

2 **Subiiciens** se gratiæ, misericordiæ, aut voluntati alterius, quid operetur ista submissio? Anto.in.c.veniens.nu.5.de renun.fo.41.

5 **Subscribere** debet quis se manu propria, si scit scribere: aliâs secus.in.c.cùm inter.numero.18.de re iudica.folio.77.

6 **Subsidium** charitatiuum an, & quo casu possint cogi subditi ad soluẽdum Epõ.in.c.cùm Apostolus.numero 5.de censi.fo.252.

Subsidium charitatium non potest peti ab inferiore Prælato, quàm sit Eps: nisi consuetudo aliud obseruet.ibi.nu.6.fo.253.

6 **Substantia** actus si consistit in pluribus, requiruntur omnia illa plura: & nõ sufficit, si vnũ interueniat: aliâs actus ruit.in.c.non vt apponeres.nu.3.de baptis.fo.271.

7 De substantia dicitur id, sine quo actus subsistere nõ potest.in.c.tua nos, nu.10.de sponsa.fo.12.

Substantia quid sit? in.c.fi.nu.4.de condi.appo.fo.25.

2 De substantia alicuius quid dicatur? in.c.inter corporalia.nu.11.de trãsla. Epi.folio.4.

6 **Substitutio** compediosa facta per verbum commune post pubertatem, trahitur ad fideicommissariã.in.c.Raynutius.nu.6.de testa.fo.157.

Substitutio cõpendiosa potest fieri sine illis verbis, quandocunq; &c. sed potest fieri si absq; liberis decederet.ibi.

Substitutionis species quot sint, & earum exempla? ibi.nu.14.fo.158.

Substitutio compẽdiosa facta à milite, an post tp̃s pubertatis quo ad bona filij matre existẽte ĩ medio trahatur ad fideicõmissaria.ibi.n.16.f.159.

Substitutio compendiosa facta à pagano per verba directa filio impuberi intra tempora pubertatis valet iure directo: post verò vt fideicommissaria, licet legistæ teneant, ꝙ extinguatur.ibi.nu.17.&.21.

Substitutio compendiosa facta à pagano per verba cõia intra tempus pubertatis, est directa: post verò est obliqua.ibi.nu.18.&.20.

Substitutio compendiosa facta à pagano per verba obliqua omni tempore, est fideicommissaria.ibi.nu.19.

1 Substitutio facta filio, si decederet sine filijs ab Epõ legitimè p̱creatis expirat, si filius ingrediatur monasterium.in repe.c.ecclesia sanctȩ Mariȩ.numero.35.de consti.fo.44.

6 Substitutio facta de patre & filio nõ cẽsetur facta ordine successiuo: sed vt ȩqualiter & eodẽ tẽpore eueniãt.in.c.Raynutius.nu.5.de testa.fo.157.

CORSE. Vtrum per ista verba: instituo Titium hæredem: & si sine liberis decesserit, substituo ei Sempronium: an liberi Titij videantur vocati ex testamento, adeò ꝙ filij sint in dispositione, & non in conditione. Et argumentabor primò ad partem affirmatiuam. deindè ad partem negatiuã. tertiò subnectam veram, & magis communem opinionem.

¶ Primò ꝙ dicti liberi veniãt ex dispositione testatoris: arguo sic. verba enuntiatiua & conditionaliter prolata dispositionem inducunt. ita probatur in.l.ij.ff.de colla.bono.

¶ Secũdò probat̃ p.l.vnũ ex familia.§.fi.ff.de leg.ij.vbi verba enũtiatiua relata ad hæredẽ ipsius expressè nõ importãt fideicõmissum. tamen sufficit ꝙ importent cõiecturatiuè. ita ergo in proposito verba fideicommissariæ substitutionis relata ad hæredem, quamuis expressè nõ sonẽt in fideicõmissum liberis esse restituendum: tamẽ qa vidẽtur fauore eorũ verba prolata, debent tacitè intelligi esse vocati per fideicommissum.

¶ Tertiò pro hac parte videtur casus apertus in.l.Lucius.ff.de hȩre.institu.vbi est expressum, ꝙ testator grauans fratrem restituere hȩreditatem sub cõditione, si decesserit sine liberis, à cõtrario sensu.s. liberis existẽtibus censet̃ illos prætulisse: substituto.s. vt liberi iure fideicom. veniant ad hæreditatem ipsius fratris testatoris: nõ autem vt ab intestato succedant eorum patri. & probatur apertè in.d.l.Lucius. cuius verba hȩc sunt. nã prudens consilium testãtis animaduertit. nõ em̃ fratrem solum hæredem prætulit substitutis, sed etiam eius liberos.

¶ Quartò probatur, quia illa verba, si sine liberis decesserit, substituo &c. habent à contrario sensu ablatiuos absolutos in se.l.à testatore.ff.de cõdi. & demõ. sed ablatiui absoluti p̱lati ab eo, qui habet p̃tãtem grauandi inducũt fideicõmissum.l.fideicõmissum.§.cùm esset.ff.de le.iij.ergo &c.

¶ Quintò probatur per.l.ex facto.ff.ad treb.vbi si mater filiũ instituat, & grauat de restituendo hȩreditatem Titio sub conditione, si ipse fili⁹ sine liberis decesserit: & filius posteà in insulam deportetur: & liberos suscipiat. si q̃ratur, an excludatur fideicõmissarius p tales liberos, distĩguit̃ ibi. aut isti liberi fuerũt cõcepti ante deportationẽ, & excluditur fideicõmissarius. aut post deportationẽ, & tũc secus. Ergo sequitur ꝙ tales liberi vocantur ex testamẽto per fideicõ. ad hæreditatẽ dictæ eorũ matris testantis: nõ autẽ vocãtur solum ad hȩreditatẽ acquisitã à patre: q̃m si vocarẽtur solũ ab intestato ad dictã hȩreditatem acquisitã patri: iuriscõsultus ibi nõ fecisset illam distinctionem: imò prȩcisè respondisset negatiuè.s. ꝙ liberi ipsius deportati nõ excluderẽt fideicõmissum. qa illo iure deportatus nõ poterat habere hæredem ex testamẽto, nec ab intestato.l.deportati.C.de bonis dam.l.deportatorem.C.de pe.

¶ Sextò de hac quæstione videtur casus non cauillando literam.in.l.filiusfami.§.cùm quis.ff.de.l.j.vbi formaliter dicitũr. quod si quis sit rogatus per fideicommissum restituere, si sine liberis decederet: quod si superuixerint liberi, patris cõditio videtur defecisse. & sic fideicõmissarius excludetur: nec quæritur, an sint hȩredes patris, ex quo infertur, quòd liberi extantes veniũt iure fideicommissi. quoniam si venirẽt vt hæredes patris ab intestato, non possint hȩreditatem paternã repudiare: scilicet quatenus hȩreditas paterna cõtinet bona dicti testatoris grauãtis: & in.l.j.&.ij.C. de acqui-

de aequi.hære.cuius tamen contrarium apertè dicit ille text.

¶Septimò probatur per.l.cum acutissimi.C.de fideic.& in.l.cùm auus.ff.de cōdi.& demon.in quibus dicitur,quod quando auus instituit filiū,& grauat eum de restituēdo per fideicōmissum tertio post mortē ipsius filij,intelligitur grauasse sub tacita cōditione:si decesserit filius sine liberis:vñ si liberi extāt,veniūt ad hæreditatē excluso substituto ex pſumpta volūtate testatoris defuncti:quæ est,vt nollit in sua hæreditate extraneos suis descēdētibus præferre.Intelligitur ergo quod isti liberi veniāt per fideicommissum:si enim venirēt iure institutionis ab intestato,cùm nō excluderēt substitutū ex tacita mēte testatoris:sed ex tacita volūtate patris,quæ est si ab intestato decedit,quod videatur velle ad eius hæreditatem venire proximiores.l.cōficiuntur.&.l.si quis cùm nullum.ff.de iure cōdi.Sicut ergo in casu.d.l.cùm acutissimi.hoc operatur illa subintellecta conditio:si decesserit sine liberis:illud idem operatur in casu nostro expressa.arg.l.cùm quid.ff.si cer.pe.&.l.triticum.ff.de ver.obli.

¶Octauò facit optimus text.in.l.pater nubēti.ff.de do.colla.vbi videtur casus expressus,qđ pro fideicommissarijs sumitur argumētum à cōtrario sensu:& sic à cōtrario sensu cōditionis resultat dispositio legati,seu fideicōmissi.Ita ergo in proposito,si cum liberis decedat,inducitur fideicōmissum restituēdū liberis ex tacita mēte testātis.facit etiā tex.in.l.j.C.de cōdi.inser.vbi illa cōditio,si sine liberis decedat,deficit ꝓpter nepotē,ad quē hæreditas testatoris fuit deuoluta:& hoc nō nisi ex tacita volūtate testātis volētis nepotē ad hęreditatē suā venire.& hāc opi.tenuit Bal.in.l.j.in lect.antiqua.C.de cōdi.inser.& idem tenuit ibi Salice.post Old.& Lu do.ro.in.l.si cùm dotem.in prin.ff.sol.matri.

¶Nonò hoc idem probare videtur per no.per Bar.in.l.gallus.in prin.ff.de libe.& posth.& in.l.cohęredi.§.fi.& in.l.si quis eū.§.j.ff.de vul.& pup.& ꝑ illū tex.eo.ti.vbi cōcludit,ꝙ per hoc verba cōditionaliter prolata:si filius meꝰ me viuo moriatur,nepotē instituo:vr̄ esse filius institutꝰ.ita dicamus ī ꝓposito nr̄o,qđ filij ītelligūť vocati ex tacita volūtate testatoris.

¶Decimò,prædicta cōclusio ꝓbatur per.l.etiā.§.liberis.ff.de bo.lib.vbi text.dicit nō malè videri testamētum liberum si scripserit:si filius meus me viuo moriatur,patronus hæres esto.ergo videtur ibi à cōtrario sensu cōditiōis induci īstitutionē,& sic vt filiꝰ institutꝰ censeať.vt videlicet hæres sit,si testāte viuo nō moriať:aľs em̄ secꝰ si dicueremꝰ testm̄ fuisse nullū,ex quo filius reperiret se pteritū.vt in.l.j.ff.de iniust.rup.& irri.testa.

¶Vndecimò ꝓbatur p no.p Bar.in.l.si filius.ff.ad tertu.& in pluribus cō siliis per eū redditis.& Bald.& Sali in.l.fi.C.de lib.prętę.vbi cōcludunt,quod statuto disponente ꝙ stantibus masculis fœminę nō succedūt:quod licet verba ablatiui casus inducāt cōditionē:vt in.l.à testatore.ff.de cōdi.& demō.& in.l.in ratione.la.ij.§.tā & si.ff.ad le.fal.& in.l.sticho libertas.ff.de sta.libe.& in.l.vnica.C.qn̄ nō pe.par.masculi tn̄ intelliguntur ꝑ illud statutū vocati,qm̄ exclusio fœminarum est cōclusio masculorum:vt traditur in dictis locis.& per Bal.in.l.ij.C.de in ius voc.Sic etiam in terminis nostris,si sine filijs decesserit.per quæ verba tàm primò quàm vltimò loco substituti videntur lege exclusi:& prędicti filij videtur tacitè vocati,si supersunt,ex quo ipsos prędilexisse videtur.Parum em̄ prodest substitutos excludi ab hęreditate instituētis per superexistētiā filiorum,nisi filij super extantes alicui ex institutis ad hæreditatem vocarētur:facit quod no.in.c.si post mortem.§.liberi.ff.de contratabu.

¶Duodecimò probatur,quòd licet aliàs testator quomodocunq; in testamento loquatur:& aliud velit:vel quod omiserit volūtatem,& ipsius iudicium ex cōiecturis interpretamur.& pręcipuè in substitutionibus:vt in l.cùm proponebatur.iuncta.gl.ff.de leg.ij.& per ea quę tradūtur per Bart.& in.l.si seruus pluriū.§.fi.ff.de leg.j.vn̄ lex verbū directū ex cōiecturata mēte testatoris facit obligari.l.Sceuola.&.l.ex facto.in prin.ff.ad tre.& l.filiusfa.§.vt qs.ff.de leg.j.Licet ergo testator verbis nō expresserit ipsos filios ad hæreditatē eos vocādo:sed solum dicēdo,si sine filijs decesserit:tn̄ ex cōiecturata mēte ipsius testatoris cēsenť vocati.facit etiam qđ no.p Iac.but.& Bal.in.l.sceuola.& in.l.gallus.§.quidā rectè.ff.de li.& posth.& in.l.si alij.ff.de vsu.le.nā talis cōiecturata volūtas testatoris regulat conditiones,vt de sui natura suspēdentes,& nō suspendentes eccle.vt in.l.vter ex fratribus.ff.de condi.insti.& ibi per glo.Bar.Bal.tradit glo.in.l.in executione.§.fi.ff.de ver.ob.& in.l.cùm auus.ff.de condi.& demon.& in.l.cū acutissimi.C.de fideicom.cùm simi.

¶Tertiodecimò pro prędicta cōclusione videtur casus in.l.generaliter,§.cū autem.C.de insti.& subst.sub cōdi.fac.ibi dū tex.dicit nō esse verisimile patrem,si de nepotibus cogitauerit,talem fecisse substitutionē humanitatis intuitu.hoc latius & pinguius interpretandum esse credimus &c.& ibi nulla liberorū eorū conditione facta:& ibi intellige euanescere substitutionē,ex quo ipsi filij intelligūtur à testatore vocati.vt in.l.si titio.§.Iulianus.ff.de leg.ij.& plenè ꝑ Bart.in.l.j.ff.de vulg.& pup.Si ergo in terminis illius.§.vbi verba prędicta non sunt apposita.l.si sine liberis decesserit:tamen intelliguntur à testatore per fideicommissum vocati.fortius hoc est in terminis nostris,in quibus talia verba fuerunt expressa à testatore:quia expressa magis debet operari.vt in.l.continuus.§.cùm ita.ff.de ver.obli.& verba sic latius patent.ar.l.nō aliter.ff.de leg.ij.ad quod accedat id quod dixi in septimo argumento.

¶Decimoquartò facit casus singularis secundùm Bar.ibi:in.l.Titia Seio.§.Seja libertis.ff.de leg.ij.vbi testator rogauit,vt ille qui vltimus ex hæredibus decederet,restitueret fundū:quòd in illo fundo videť tacitè substituisse oēs heredes:ita in casu nostro videtur substituisse filios.

¶Quīdecimò facit,qđ no.Ang.in.d.l.j.C.de cōdi.inser.vbi dicit,qđ ista verba,si sine liberis decesserit:adiecta grauato semper videntur excludere substitutum,quia gratia liberorum videntur adiecta secus si apponerētur in personam tertij:quia tūc nullo modo vocātur ad hæreditatē testantis.vt in.l.qui filium.§.sabinus.ff.ad trebel.

¶Sextodecimò facit,quòd in dubijs opinionibus æquiorē & humaniorem sequi debemus.l.proximè.in verbo:sed in re dubia benigniorē interpretationem sequi nō minus iustius est,quàm tutius.ff.de his quæ in testa.delen.facit.l.benignius.ff.de legibus.&.l.ea quæ.§.in re dubia.ff.de regu.iur.c.finali.de transac.cum si.sed opinio quę inuitat istos filios venire per fideicommissum,est ęquior,quàm contraria.ergo illa est sequenda.& quod sit ęquior:ita tenet domi.Io.de imo.in.d.l.Lucius.ff.de hęre.insti.optimè faciat quod habetur & no.in.c.ij.in verbo humanius.de cogna.spi.vbi doc.post Hostien.dicunt quod vbi doctores in aliquo articulo sunt varij,sequenda est opinio humanior,rationabilior,& æquior:hāc opinionem secutus est Pau.de cast.in consi.ccxxxiij.incip.dubitatio vertitur dicti quondam Francisci.vbi refert Bald.in.d.l.j.C.de conditioni.inser.in reportatis antiquis tenere contra gloss.d.l.Lucius.& ibi dicit quod ista sententia semper videtur fuisse fundata rationibus.& subdit quod gloss.dictę.l.Lucius.loquitur ex capite suo.& quod nihil allegat:vnde succedit doctrina tradita per Bald.in.l.respublica.C.ex quibus cau.maio.quod quando gloss.nihil allegat non debet ei credi.argument.l.illam.ff.de colla.& in authenti.de trien.& semiss.§.consyderemus.vbi erubescimus,quoties sine lege loquimur Nam omnia quæ dicimus aut lege,aut ratione,aut authoritate probare debemus.ix.distinctio.c.ego solis.xxvj.distinct.c.deinde hanc sententiam videtur approbasse Bar.in.l.liberorum.in prima questione.ff.de verbo.signifi.vbi allegans.d.l.Lucius.dixit quod quando testator substituit filium,si decessit sine liberis,videtur voluisse prouidere filijs filij.& sic non est verum quod dixit glo.d.l.Lucius.quod illi filij videantur vocati ab intestato.& idem consuluit Lucius.do.ro.in consilio.xxxiij.incip.visa municipali constitutione:& fundat se per tex.in.d,l.Lucius.& allegat ad hoc casum in.d.l.filiusfamil.§.cū qs.ff.de leg.j.& tex.in.l.ex facto.§.si à contrario sensu.ff.ad treb.vel dici potest,quòd isti liberi saltem dicantur substituti tacitè saltem restitutione tacita legali.& ad hoc adduco Benedi.de plumb.in repe.l.si cùm dotem.ff.solu.matri.vbi cōcludit liberos seu nepotes in conditione positos admittendos,saltem legis dispositione propter coniecturatā mentem testatoris:sicut aliàs dicitur in dicta.l.cùm auus.& in dicta.l.generaliter.§.cū autē.cum potestate etiam reuocandi alienata.argu.l.fœminæ.C.de secūd.nup.vt ibi latius per eum.qui hunc passum plenè disputauit.pro hoc etiam facit quòd in fortiori casu consuluit Bald.in consi.suo incipiend.Petrus instituit Paulum filium suum,& suos hęredes post mortem vxoris.cui reliquit vsumfructum.& si Paulus decesserit sine liberi:substitnit alios.& casus euenit,quòd testatore mortuo decessit vxor & paulus cū filijs,quod certè filij pauli potuerunt istam hæreditatem tenere,& ad illam ex fideicommisso venire,& quod vigore dictorū verborū,si sine liberis decesserit:quod nō tenebatur dicti filij pauli adire hæreditatē ipsius Pauli,& quod ipsi filij dicti pauli positi in conditione non tenebantur creditoribus pauli,& quod potuerunt illam defendere vigore fideicommissi ex dicta substitutiōe[resultantis per.d.l.filiusfamilia.§.cùm quis.& dicta.l.ex facto.§.fi.per Iac.de are.& Oldr.in.d.l.j.C.de condi.inser.& in.d.l.Lucius.& in.d.l.Titia cùm testamento.§.si ea conditione.ff.de legatis.ij.& in.l.gallus.§.j.ff.de libe.& posthu.hanc partem tenuit do.Fran.de albergotis.Areti.per.d.l.Lucius.etiam idē domi.Fran.in.l.ij.§.si duo.ff.de colla.bono.& in.l.peto.in prin.ff.de leg.ij.& secundùm hanc partē consuluerunt nonnulli docto.Perusini,Senēses & Bonon̄.quos refert dominus Marianus sozinus in quodam suo consilio incipiente,prædicta consultatio continet materiam subtilem & difficilem,& refert Oldrad.in consilio.xxj.cuius consilium de verbo ad verbum refert Ioan.andr.in addi.Specula.in titulo de testamen.§.j.in fine licet nullam mētionem faciat de Old.videtur enim velle Ioan.an tales vocari ex tacita voluntate non expressa,& dicit eam sentire Barto.in.d.l.Lucius.& Bald.in.l.j.C.de condi.inser.in antiqua lectura quamuis Oldra.non ita clarè loquatur.ita ipsum intelligit Roma.in dicta.l.si cùm dotem.facit quod voluit Bar.post Cyn.in.l.ex tribus.C.de inofficio.testa.hanc opinionem etiam tenuit Raphael.cuma.in dicta.l.filiusfa.§.cùm quis quòd videantur filij substituti,licet positi sint in conditione per text.ad hoc notabilem.in.l.inter socerum.§.cùm inter.ff.de pact.dota.& sic dicit.quod licet filij non velint,vel non possint esse hæredes patris,tamen possint venire ex fideicommisso à testatore vel tacitè relicto:accedat etiam ad hoc consilium Petri de ancharano in ordine.lxxj.incipiente contra Philippum faciunt scripta per Bartolum & Baldum in.d.l.Lucius post glo.& hæc quo ad partem affirmatiuam.Sed pro partē negatiua arguitur sic.& primò quæ sunt in conditione,non sunt in dispositione.vnde conditionalia dispositionem non inducunt,vt in.l.cùm intestamento.§.hęc verba.& in.l.ex facto etiam agitato.ff.de hęredibus instituen.& in.l.si quis ita hęres instituať si legitimꝰ.&in.l.Lucius.la.ij.& ibi gloss.fi.ff.eo.& in.l.si quis sub conditione.ff.si quis omis.cau.testa.& in.l.vel singulis.& in.l.qui duos.

& in.l.si pater filio impuberi.ff.de vulg.& pupi.& insti.eo.titu.§.vel singu.& in.l.qui duos.ff.de reb.dub.& presertim in.l.si quis.ita instituatur hæres si legitimus.cum glo.probatur per illa verba si legitimus hereditatē meam vendicare voluerit, Titius hæres esto.non videtur legitimus heres vocatus ex testamēto:sed ab intestato:quia fuit nominatus in vim conditionis,& nō in vim dispositionis.& ad hoc bn̄ facit etiā.d.l.ex facto etiā agitato. ¶ Secundò prędicta cōclusio videtur probari per tex.in.l ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad trebel.vbi filij naturales quos constat esse insuccessibiles,vt in.l.j.C.de natu.libe.& in auth.quibus modis natu.effi.legiti.& in.l.si spurius.& in.l.hac parte.ff.vnde cog.faciūt deficere fideicōmissum. ¶ Tertiò videtur probari per tex.in.l.generaliter.in princi.in verbo cui enim ferēdus est intellectus.ibi dicit liberos eius omni penè fructu paterno defraudari.C.de insti.& substi.sub condi.fac.vbi tex.ille videtur probare,quòd filij à cōtrario sensu conditionis vocarentur ad fructū paternum,hoc est ad hæreditatem patris ex ipsius patris iudicio,non autē ex tacito fideicommisso ex verbis testatoris inducto.

¶ Quartò videtur probari per.l.potest.iuncta.l.sequēti.ff.de vul.& pupil.vbi si testator habens plures filios impuberes institutos disposuerit in testamento.ꝙ si omnes decedant vltimò superstite,quòd tali vltimò posteà decedēti substituit Titium,certè per illam dispositionē si omnes decedat vltimò superstite,nō videtur vltimū superstitem substituere cęteris præcedentibus,sed ab intestato tantū videtur vocatus.& dicit Bal. ibi quod ibi videtur esse casus expressus per gloss.in.d.l.lucius.la secunda ff.de hæredi.institu.qui istam opinionem expressè firmat.& illam ibi sequitur Iaco.de are.Cy.& Ray.de forli.Barto.Ange.de peru.& Ioan.de imol.& Ioan.and.in addito.Specu.in titu.de testamen.§.j.versi.huic quæstioni accedit bimembris quęstio Petri de ceruotis.& per consequēs malè & pessimè allegauit Iacob.de are.Ioannem.andre.tenuisse contrarium.& hanc opinionem tenet Bertoldus in.l.centurio.ff.de vulg.& pupil.& in.l.si cum dotem.in principio.ff.solu.matri.& in.l.si sic.ff.de lega.iij.& sequitur Bald.in.l.quod scitis.circa principium.C.de bo.quæ lib.& in.l. cunctos populos.C.de summa trinita.in.xv.colum.in verbo venio ad secundum,scilicet ad successionem ab intestato.& Ioan.de imol.in.l.filiusfamilias.§.cùm quis.ff.de leg.j.& idem ibi tenet Pau.de ca.& dicunt.præfati doctores hanc esse magis communem.& idem consuluit Pet.de anchar.in consi.cxxxvj.incip.principaliter ponderanda est forma substitutionis multiplex.prima de filio sine filijs.vbi tenet hanc partem & allegat gl.singu.in.d.l.Lucius.quam dicit tenere Cyn.Barto.& Bal.ibi,& Io. and.in dicta addi.in titu.de testamen.§.j.in penultima col.& hanc sentētiam firmauit idem Pet.de anchara.in alio consilio.xix.incipi.pro clariori decisione dubij de quo suprà in themate,vbi allegat gloss.in dicta.l.Lucius.& dicit quod per talia verba,si sine filijs decesserit:videtur potius testator respectum legitimarum hæreditatum inter nepotes conseruasse, quàm omnes inuicem onerasse per fideicommissum:vt in.d.l.potest.& d.l.vel singulis.ff.de vulga.& pupilla.nec de talibus filijs conditionaliter nominatis inducitur fideicommissum.d.l.Lucius.& ibi per Bartol.& Bald.facit clemen.vnica.de probatio.ca.si Papa.de priui.libro.vj.verba narratiua nō dispositiuè posita non inducunt dispositionem.& adduco Pet.de ancha.in consilio suo.ccccxxvj.incip.quod suprà consultum & conclusum est per domi.excellentissimos legum Docto.vbi dicit,quòd legis prouidentia circa tacitam coniecturam nepotum descendentium à filio grauato,non includit ipsos descedentes per modum substitutionis ipsorum directo,vel per obliquum:sed videtur de ipsis habita mentione sub cōditione,vt si filius decesserit sine filijs vel liberis.& per cōsequens iure fideicommissi non veniunt:& allegat no.in.d.l.Lucius.sed loquitur ibi de tacita,& non expressa.& idem tenet Petr.de anchara.in.c.si pater. de testa.lib.vj.& in.c.licet.de voto.& in.c.in presentia.in versi.proba.x. quæro.&c.& ibi dicit quòd ita cōsuluit Ray.de forliuio.

¶ Quintò probatur per glo.in.l.ex facto.§.ex facto.ff.ad treb.ibi.in verbo:defecisset.ibi dum glo.dicit,nec si habent.& ita illam gloss.ad hoc pōderant & sequūtur Ioan.de imo.Paul.de castro & Ludo.ro.ibi dicit aliâs disputādo idem tenuisse:& probatur secundùm eum etiam secundùm Imol.in.l.Lucius.ista conclusio per dictum.§.ex facto.quia ibi si liberi viderentur vocati per fideicommissum ex testamento,sequeretur quòd superueniens deportatio in persona filij instituti nō noceret.ff.de interdic.& rele.l.ij.& tamen nocet deportatio:quoniam dicta hereditas transfertur in fiscum.si omnes intelligerentur substituti,non remaneret hæreditas apud fiscum simpliciter,sed cum onere restituendi filijs per fideicommissum.l.Marcellus.§.fin.l.recusare.§.fisco.ff.ad trebellia.& patet in.d.§.ex facto.in.fi.& vide gloss.similem in gloss.d.l.Lucius.in.l.si quis ita hæres instituatur.ff.de heredi.insti.& Barto.cum illa glo.pertransiuit in rubri. C.de succes.edic.

¶ Sextò hoc sentit gloss.quæ consueuit allegari pro singulari.in.d.l.Lucius.la secunda.in gloss.fi.quam sequuntur communiter docto.ibi,& sic domi.Maria.& alij cōsulentes malè allegauerunt eam in contrariam partem.nam Cyn.& Ray.Barto.Francis.tigri.Nico.de neap.Bald.Angel. Raph.Cuma.& etiam Imo.in dicta.l.Lucius.& Ioan.an.in addi.Specu.in titu.de testa.§.j.ver.huic questioni accedat bimembris quæstio.& Bart. in.d.l.centurio.in versi.quæro vlterius,quid si testator dixit,si filius decesserit sine filijs.tenuerunt hanc partem.& ibi etiam refert ita tenuisse Ri char.malumbre.hoc idem voluit Oldra.consilio.ciiij.incipien.thema tale est:dominus canonicus &c.ad fi.cōsi.lij.& consi.xxj.in fi.incipiente thema tale est.Testator habebat fratrem vnum.Idem Baldus in dicta.l.potest.per illum textum.& in.l.sequenti.ff.de vulg.& pupilla.& in.l.cum acutissimi.C.de fideicommiss.in vlti.colum.& in.l.si emancipati.in.viij. columna.C.de colla.& in.l.cunctos populos.in.xv.columna.C.de summa trinitate.& in.l.hæreditas ad statutum.ff.de hæredibus institué.Pau. de castro in.l.ab eo.C.de fideicom.Benedi.capra.consilio.ij.Ioannes andręas.de consilio.lxviij.in fine.Imo.Rapha.Cuma.Pau.de castro in lectura Bononień.in.dicta.l.filiusfamilias.§.cùm quis.per illum textū.ff. de lega.primo.& ibi dicit Rapha.Cuma.quod ista est communis opinio hîc Rapha.Fulgo.in.l.generaliter.§.Cùm autem.C.de institu.& substi. sub conditione fac.& ibi in plerisque lecturis.& refert quòd ita consuluit Pet.de ancha.Barthol.Salice.Pet.de nouaria.& dominus Franciscus Zabarellus Cardinalis.& dicit Angel.in dicta.l.Lucius quod ita in facto fuit iudicatum.& secundùm istam partem infinitis vicibus consuluit dominus meus in legibus domi. Alexand.de imol.consilio incipien.in suo præstanti consilio celeberrimi legum doctoris domini Angeli aretini.vbi vna cum domino Angelo consuluit pro hac parte.& idem voluit in lectura.in.l.j.C.de pactis.& dicta.l.ex facto.§.ex facto. ff.ad trebellianum.& consilio.cviij.incipen.viso themate.in primo volumine consiliorum.& in consilio.cix.& in consilio.clxxxij.in.ij.volumine:& in consilio.cxcv.incipiente viso &c.in.ij.volumine.& in consilio.xiij.in quarto volumine.hanc partem tenuit dominus meus in canonibus domini Barb.in repetitio.l.cùm acutissimi.C.de fideicom. miss.vbi dicit hanc esse communem opinionem:licet ipse & malè consuluerit contrarium.& adduco Pau.de castro cōsilio.xxxij.incipiente dubium facit:vbi consuluit secundùm communem opinionem.& in consilio.lxxvj.incipiente viso dicto puncto,& dubijs.in.iij.columna.& adduco etiam ad hoc Ange.perusi.in.l.si legatis.C.de lega.vbi dicit quod si heres grauatur de restituendo hæreditatem,si decesserit sine filijs,non videntur filij substituti,quòd capiunt hæreditatem,vt hæredes patris intuitu tam in hæreditate peterna vt decidit gloss.in.d.l.Lucius Et tamen dicit aliquos consuluisse contrarium,quòd filij intelligātur substituti:& si ita esset,pater eorum grauatus hæreditatem hanc alienare non posset tanquā subiacentem restitutioni,quod est absurdum secundùm eum.& dicit se ita tenuisse in dicta.l.Lucius.sequens communem opinionem:tamen in dicta.l.legatis.dicit quod propter opiniones doctorum,adhuc lis erat sub iudice.Sed in dicta.l.Lucius.dicit quod fuit iudicatum secundùm communem opinionem.& adduco eundem Angel.perusi.in cōsilio suo.lvij. incipiente ad declarationem presentis dubij,premittendum est,in secunda colum.quę moderni non allegauerunt.quod si testator dicat:Si Seius mihi heres non erit,Titius hæres esto.si Seius non reperitur,alius instituitur.& allegāt nota.in.d.l.Lucius.vbi per verba conditionaliter apposita de hæredibus,vel filijs,non videtur relinqui filijs vel hæredibus,quibus nihil nominatim relinquitur.vt scribit Barto.in.d.l.centurio.& in dicta.l.si sic.de leg.iij.& in.d.l.Lucius.& probatur secundùm eum in.d.l.si quis hæres.eodem titulo.& vide eundem Ange.consi.viij.incip.do.And. & adduco Roma.consilio.ccccxxx.incipiente in casu consultationis præsentis &c.in verbo quo ad tertium dubitationis,vel consultationis articulum.vbi sentit quod ista verba,si omnes filijs mei decesserint absque filijs masculis:faciunt cōditionem,& non dispositionem ab eo,quod filij exheredati faciunt deficere conditionem per.l.filiusfami.§ cùm quis.ff. de leg.j.secundùm intellectum quem sentit gloss.in.l.ex facto.§.fi.ff.ad treb.& idem sentit cōsi.cxlvij.inci.visis themate ac suprà cōsultis.

¶ Septimò secundùm aliquos probatur hæc cōclusio in.l.j.C.de pa.vbi habetur,quod ille qui erat grauatus de restituendo partem hæreditatis sibi assignatam in testamento sub conditione,si decesserit sine liberis,faciat pactum tempore,quo non habet liberos de restituenda indistinctè minori parte,quàm fuerit grauatus etiam si cùm liberto decesserit:& contingat eum posteà habere filios tempore mortis,propter quod deficiebat conditio fideicommissi:non propter hoc minus seruabitur pactum. Et sic debebit restitui pars,de qua fuit conuētum non obstat quòd extēt liberi ex rogato de restituendo,quod non contigeret si ipsi liberi intelligerentur substituti:quia tunc in præiudicium eorum pactum non tenuisset,per ea quę habentur in.l.si.§.sin autem.in fi.& authen.res quę.C.communia de leg.nec ad dictam.l.j.obstat responsio data per Rō.in.d.l.si cùm dotem.dicentem quod vbi grauatus alienauit per illud pactum nō vltra legitimam intelligitur alienasse.cùm enim essent duo fratres legitima bonorum patris non erat,nisi triens iuxta authen.nouissima.C.de inoffic. testamen.& per consequens medietas trientis,quę est sextans & portio legitimè alienātis fuit alienata,in qua non intelligebatur esse grauatus per fideicōmissum.l.quoniā in prioribus.C.de inoffi.test.& l.cohæredi.§. cùm filiæ.ff.de vulg.& pupil.& cùm hac responsione dicit se magnum doctorem Romę hunc passum disputantem consuluisse:sed ista responsio sua nihil valet:quia illo iure non triens,sed quadrans erat legitima illorum duorum fratrū.l.cùm quæritur.C.de inoffi.testa.& per cōsequens si ille alienauerit sextantem totius hereditatis,& sic duas vncias sequitur quòd alienat legitimā suam,quę erat vna vnciacū dimidia tantū.& sic ibi videtur casus pro hac parte coniucto tex.in.d.l.cùm quęritur.

Octauo

¶ Octauò, probatur in.l.iubemus.in verbo ideꝗ in retinẽda.C.ad Treb. iuncto princi.l.ibi enim Imperator posuit casum,quòd si testator grauat filium institutum de restituendo alteri filio testatoris sub cõditione,si ipse grauatus decesserit sine liberis,potest grauatus de restituendo detrahere quartam absꝗ eo quòd fructus quos perceperit,in ea computantur,postea subdit imperator in verbo idem esse,si testator rogauerit filium de restituendo nepotibus.s.vt fructus non cõputentur in Trebelliani causa:quia cum in præcedenti versic.faciat mentionem de filio grauato restituere filijs iure fideicommissi,videtur quòd eodem iure ipse non vocaretur ex illis verbis,si sine filijs decesserit,positis circa filij institutionem:prout colligitur ex prima parte illius legis:& ita inducit ad propósitum Rapha.Fulgo.in dicta.l.iubemus.¶ Nonò, probatur per.l.posthumorum.versic.ne ergo.ff.de iniu.rup.& irrito testa.& in dicta.l.Gallus.§.in omnibus.ff.de libe.& posthu.vbi Caius & Seuola referentes substitutionem nepotis factam sub illis verbis,si filius meus me viuo moriatur dicunt necessariam fore filij institutionem,ne irritetur testamentum.ergo filius à cõtrario sensu non intelligitur institutus.¶ Decimò,probatur in dicta.l.Gallus.§.idẽ credendum.§.etiam in verbo.ita sanè.ff.de libe.& posthu.vbi est expressum,quòd ex istis verbis,si nepos meus me viuo moriatur, pronepos ex eo qui post mortem meam mihi nascatur non videtur institutus nepos à contrario sensu,si me viuo non decesserit.& per consequens si talis nepos nascatur auo inter primũ suitatis gradum,rumpitur testamentum.ergo idem videtur dicẽdũ in casu nostro,vt licet testator dixerit.si sine filijs decesserit non iudicantur à contrario sensu filij per substitutionem vocati.
¶ Vndecimò,prædicta conclusio videtur probari per tex.in.l.si quis cũ.§.fin.ff.de vulg.& pupil.vbi testator dixit,si me viuo filius meus decedat & per consequens non fit hæres,talis hæres esto:quòd huiusmodi testamẽtum per existentiam filij est nullum.ergo sequitur quòd à contrario sensu filius non reperiret se præteritum.¶ Duodecimò,hæc conclusio videtur probari per text.in.l.ex facto.etiam agitatum.ff.de hære.insti.vbi est expressum,quòd ex illis verbis,si mihi Seius hæres non erit,Sempronius hæres esto:à contrario sensu non videtur hæres institutus.sic ergo licet testator dixerit,si sine filijs decesserit,non propterea à contrario sensu filij ex illis verbis intelligantur esse substituti.¶ Decimotertiò,hæc cõclusio probare videtur,ꝙ institutio hęredis debet propriè & non per coniecturas intelligi & sumi:vt est text.nota.in.l.j.ff.si tabu.testa.nul.exta.sed quod patet à contrario sensu,non expressè.sed per coniecturas sumitur.vt not.gloss.sing.in.c.capientes.§.quòd si per viginti.de elect.lib.vj.& est bonus text.in.l.apud antiquos.C.de fur.c.cũ apostolica.de his,quæ fiunt à Prel. in verbo indirectè.& ibi do.Abb.colligit,quòd sensus contrarius est subauditus & interpretatus:non autem expressus.vnde dicit text.quòd nomen hæredis debet palam exprimi & articulata voce:vt in.l.iubemus.C.de testa.& in.l.hæredes palam.ff.eo.vnde dicimus,quòd substitutio est positio eius,quod est consequens ad institutionem:vt in.l.hæreditas ad statũ.ff. de here.insti.Nec obstat.l.cum testamento.§.hęc verba.eo.titu.vbi dicit̃, quòd positio substitutionis reciprocæ eò quòd est consequens ad institutionem,videtur inducere positionem institutionis tanꝗ necessarium antecedens:quia respondetur quòd dum testator dixit,Lucius & Titius inuicem substituti hæredes sunt:talia verba comprehẽdebant institutionẽ & substitutionem:sed in casu nostro ex illis verbis,si sine liberis decesserit,ipsi filij non videntur expressè substituti.¶ Decimoquartò,quia effectus conditionis ille solum videtur esse,vt ipsius conditionis inspiciatur simplex & nudum impedimentum vel defectus,quo ad includẽdum vel excludendum prout iacet,& non aliud:vt in.l.j.C.de condi.inser.Præterea in conditionibus inspicitur merum factum.l.Meuius.&.l.qui hæredi.ff. de cõdi.& demon,ideò videtur sufficere,quòd cũ liberis decesserit.¶ Decimoquintò,facit casus omissus à testatore remanente in dispositione iuris communis.l.commodissimæ.ff.de liber.& posthu.l.extraneus.ff.de cõdi.ob cau.l.si cùm dotem.in prin.ff.solu.matri.c.susceptum.de rescri.li.vj. sed sic est,quòd verba testatoris sunt cõcepta in vnum casum.s.liberis nõ extantibus.ergo in alio casu filiorum existentiũ sumus extra prouisionẽ testatoris.¶ Decimosextò,facit quod dicit Ang.in.d.l.Lucius.vbi in casu quæstionis nostrę decidit filios nõ venire iure substitutiõis,sed ab intestato:nam vbicunꝗ pater vel alius aliquem primò loco instituit,& substituat,idem vulgariter vel per fideicommissum,si decesserit sine liberis,ꝙ nunꝗ liberi & descendentes ipsius heredes instituendi sunt substituti.& ideò ad hæreditatem testantis nullo modo sunt vocandi:sed benè iuuantur ex persona ipsorum liberorum ab intestato,si inueniant se proximiores,facit ꝙ habetur in.l.si qs filio exhęredato.ff.de iniusto rup.& irri.testa. in princ.¶ Decimoseptimò,hæc cõclusio videtur probari ex ratione,quã assignat Bart.in.d.l.Lucius.stante prædicta institutione,si sine filijs:quæ est ꝙ propter talia verba,testator magis videat̃ prouidere filijs institutis, vel nepotibus,vt possint de hereditate facere quid velint,ꝗ prouidere pro nepotibus,& alijs in vlteriori gradu existentibus:maximè si tunc temporis nati non erant,in quos tunc nulla cadebat affectio.vt in.l.qui filiabus. ff.de lega.j.¶ Decimooctauo,vt dixi superius,de hoc est gl.in.d.l.Lucius. & in.l.ex facto.§.ex facto.super verbo defecisse.ff.ad Trebel.& consulendo & iudicando non debemus recedere ab opi.gl.vt voluit Bald.in.c.j.de na.success.feu.& in.l.precibus.C.de impu.& Bart.in cõsi.incip.testator in suo testamento.Pau.de cast.consi.lix.incip.ad primum videtur dictas sorores.circa fi.& Io.de imo.in.l.centurio.ff.de vulg.& pupi.Cũ ergo in casu nostro opinio sit corroborata,authoritate glo.ergo ab ea non debemus recedere.¶ Decimononò,pro quæstione nostra potest allegari text.in.l.cũ proponas.la.j.C.de pact.vbi fideicommissum fratribus reciprocè relictũ à fratribus,potest pacto eorum remitti.& clarũ est,quòd in tali fideicommisso intelligatur illa conditio,nisi liberi nascerentur:vt in.d.l.cum auus. & in.d.l.generaliter.§.cũ autẽ.& in.d.l.acutissimi.& tamen remitti potest. ergo sequitur,quòd illi liberi tacitè subintellecti à iure,non sunt vocati ex dispositione testantis.vel vt sentit ibi Bal.post gloss.quòd illi duo fratres erant rogati adinuicem,vt restituerent post mortem,si sine liberis:& sic conditio erat expressa.¶ Et pro hac conclusione videtur tex.in indiuiduo in.l.de fideicommisso.C.de transa.vbi pater instituit filios suos hæredes, & eos adinuicem substituit,vt si sine liberis decederent:hæreditas deuolueretur ad superstitem.& tamen ibi dicitur,quòd tale reciprocum fideicommissum potuit pacto seu facto fratrum remitti.ergo ius non fuit quæsitum ipsis filijs nasciturís.ergo videtur,quòd talis substitutio fuerit potius facta in fauorem ipsorum filiorum.& per consequens probant ista duo iura decisionem glo.in.d.l.Lucius.Et hæc sunt argumenta adducta pro parte negatiua.Nõ obst.ar.in cõtrariũ adducta pro parte affirmatiua.¶ Et primò.d.l.penul.ff.de colla.dotis.nam responde prout respondet Bart.& alij doct.in.l.ex hac scriptura.ff.de dona.in ver.pono.d.l.Titia.cũ sequen. & per Canonistas in.c.fi.de succes.ab intesta.videlicet quòd verba enuntiatiua conditionaliter prolata propter aliud,non inducunt dispositionẽ. l.ex facto.j.ff.de hæredi.institu.l.si quis sub conditione.ff.si quis omis.cau. testa.prçter,ꝗ in aliquo antecedenti vel consequenti, quod sit necessariũ ad implendum illud,quod in conditione est deductũ.ita loquitur tex.in.l. pe.& tex.in.l.denique.§.interdum.ff.de pecu.leg.& in.l.Proculus.in prin. ff.de vsufruc.nam in casu.d.l.pe.pater in testamento cauit,si filia fratribus conferret dotem,& quędam alia quæ ipse testator sibi nubenti tradiderat pro certa parte ad hæreditatem vocaretur:dicitur ibi,quòd si filia ab hęreditate abstineat,non potest à fratribus compelli ad dotem & alia bona cõferenda,quando pater voluit illam alterutrum habere.s.vel partem hæreditatis,& dotem cum certis bonis fratribus cõferre,vel dotem & dicta bona habere præcipua,& huiusmodi est ratio,quia cũ pater dixit si filia dotem &c.quam sibi nubenti tradidit cum fratribus,conferret pro parte hærede aliquo instituto:sequitur de necessitate per pater voluit dominium prædictorum bonorum transferri in filiam:quia aliâs non potuisset dicta bona conferre,vt disposuit testator:quia collatio est rei propriæ in cõmune latio.l.j.in prin.ff.de colla.bono.l.si soror.&.l.illam.ad fin.C.de colla.& not.docto.in.l.si emancipati.eo.titu.post glos.in rubri.ff.de colla.bono.nõ ergo mirum est,si filia abstinente à patris hæreditate dos pręcipua cũ alijs bonis prædictis residet apud eam stante etiam quòd abstinens ab hereditate nunꝗ conferre tenetur.l.ex causa.C.fami.ercis.l.si.ff.de col.do.& hęc fuit ratio decisionis positæ.in.d.l.penul.sed ĩ casu nostro nõ est necessariũ filios dicti hæredis instituti intelligi vocatos ex testamento,ad hoc vt verificaretur vel non verificaretur substitutio vltimò facta in testamẽto dicti testatoris primi:sed solùm debet attendi existentia vel non existentia liberorum,ad hoc vt ĩtelligatur an vltima,substitutio locũ habeat.¶ Nec obstat secundò.d.l.vnum ex familia.§.si.ff.de leg.ij.quia ibi persona,quæ intelligitur vocata ad fideicommissum,non fuit vocata per modum conditionis quæ dispositionẽ non inducit,vt sæpius.s.ostensum est.& ita respondetur ad.l.Titia Seio.§.Seia libertis.ff.de leg.ij.¶ Ad tertiã respõde, quòd nõ ob.d.l.Lucius.quia secundùm Io.de imol.ibi potest intelligi,ꝙ prætulit eo respectu,quia voluit substitutum venire nõ solum si frater institutus adiuit,sed noluit ꝙ veniret si decessisset institutus cũ liberis:ꝗuis non adiuerit vel repudiauerit hęreditatem:non autem ex eo:quia dicat̃ inuitasse liberos ex testamento:ex quo eos apposuit in conditione,nõ aũt in dispositione.Vel clarius,ꝙ prætulit substituto liberos:quia hærede primo instituto repudiante,non admittatur substitutus:sed liberi abintestato.ar.l.vel singulis.ff.de vulg.& pup.&.l.si quis ita hæres instituatur si legitimus.ff.de here.insti.& quod no.glo.in.d.l.Lucius.vel ꝙ per illa verba cõditionalia videtur testator prętulisse liberos substituto hoc modo,qa existentia liberorum excludit̃ substitutus.¶ Quartò,nõ ob.ꝙ dicebat̃ per.d. l.fideicõmissa.§.cum esset.quia responderi posset multipliciter.nam illud esset verũ,ꝙ ablatiui absoluti inducunt dispositionem:quia verba executiua importata per ablatiuũ referebantur in eum,qui vult agere ex illa dispositione.Ita loquitur tex.in.d.§.cũ esset.aliâs secus.ita pulchrè dicit Bal. in rub.C.de institu.& subst.sub cond.fac.ad fi.alle.quod legi.& no.in.l.ratione.ij.§.tametsi.cum gloss.super verbo non est.ff.ad leg.Fal.¶ Quintò, non ob.d.l.ex facto.quia imò ibi est text.pro opin.gl.in.d.l.Lucius.vt.s.in duxit.Nec obst.inductio facta in contrarium,ꝙ imò ibi fit distinctio,ãn illi filij concepti sint ante deportationem vel post:quia quando sint concepti post deportationem,non faciunt deficere cõditiones substitutionis fideicommissariæ eò quia censentur nati ex filio grauato,potius ꝗ ex alio homine:quia propter deportationem fingitur esse nouus homo.hãc ratione reddit ibi Iurisconsultus,propterea ibi distinctio an concepti sint ante deportationẽ,vel post:quia quando sunt concepti ante deportationẽ,erãt successibiles patri:secus si post.vt est text.in.l.j.ff.de bo.dã.& qñ sunt successibiles patri,excludunt substitutum,aliâs non.vt in.d.§.ex facto.& plenè not.per docto.in.l.filiussa.§.cum quis.ff.de lega.j.¶ Sextò,non obst.d.

l.filiuſfa.§.cum quis.quia prout ibi dicit gloſſ.& Barto.filij faciebant deficere fideicommiſſum,ſicut defectus cuiuſlibet cõditionis adiectę.& ideò attenditur an ſit hæres vel non.¶ Septimò,non ob.d.l.cum acutiſſimi.quia ibi non dicit̃,ꝙ videant̃ nepotes vocati per fideicõmiſſum ex teſtõ.nec ita põt intelligi per ſupradicta.& voluit dicere Imperator,ꝙ ſi extraneus fideicõmiſſarius,intelligeretur vocat⁹ eſſe,qñ filius inſtitutus & grauatus onere fideicõmiſſi decederet cum liberis,non eſſet poſſibile nepotes effici hæredes aui per mediam perſonam:ſed ſi fideicommiſſarius nõ intelligatur vocatus in caſu,quo filius decedat cum liberis,poterũt nepotes effici hæredes aui ſuccedendo patri ſuo ab inteſtato,vel ex teſtamento ipſius patris:& hęredes hæredis primi teſtatoris hæredes eſſe dicuntur.l.fi.C.de hære.inſti.l.j.ff.de caſtrẽ.pecu.& pręſumit.l.filiũ relinquere nepoti ex teſtamẽto,vel ab inteſtato.l.ex ſcripto.ff.vnde liberi.l.iſti quidã.ad fi.ff.quod me.cau.&.d.l.cũ acutiſſimi.alle.Ray.in ſuo cõſi.cõtra glo.in.d.l.Lucius.& tamen nõ obſtante illa lege,cõcludit cõtrariũ in ſuo cõſi.vt refert Pe.de ancha.in.c.in pręſentia.de proba.ibi tamen nõ refert reſpõſionẽ quã dabat Ray.ad illã.l.ſed remittit ſe ad reſpõſionẽ datã in illo cõſilio.¶ Octauò,nõ obſt.l.pater nubẽti.&.d.l.j.C.de cõdi.inſerẽ.quia ad hoc iã videt̃ reſponſum in.xiij.arg.formato pro parte negatiua.¶ Nõ obſt.not.per Bar.in.d.l.Gallus.in prin.qa cõmunis ſentẽtia glo.& doc.eſt in cõtrariũ,videlicet ꝙ per illa verba,ſi filius me viuo moriat̃,nepotẽ inſtituo.non videtur inſtitutus:vt no.gl.Bal.Ang.& Io.de imol.in.l.humanitatis.in.iij.colũ.in verſ.iij.op.& videtur ꝙ̃ pręterito &c.C.de impu.& alijs ſubſtitut.& in.l.hęres inſtitutus.eo.tit.& latè Bal.ĩ repe.l.in ſuis.ff.de liberis & poſthu.in.xiiij.col.verſi.ſed quid ſi nõ facit.& in.l.cohęredi.§.fi.ff.de vulga.& pupil.ſubſtit.vbi refert hãc partẽ tenere Dy.& Andr.de Piſis,& idem ſequitur ibi Ang.& Rapha.cuma.in repeti.l.ſi filius,qui in poteſtate.in ſecũda op.ff.de liberis & poſthu.Et mouetur ibi per plura,& maximè per.d.l.Gallus.§.idem credẽdũ.verſi.nã & ſi in ſimilibus.& per.d.l.ſi quis cũ.§.ei.ff.de vul.& pupil.vbi videtur caſus nõ violando literam.in.l.ſi mater.§.j.eo.tit.& per.d.l.ex facto.& per not.per glo.in.d.l.ſi quis ita hæres inſtituatur.ſi legitimus vel aliter reſpon.ſecundùm doct.ꝙ per talem præteritionẽ filij teſtamentũ non redditur hoc caſu nullum:quia filius videtur vocatus ab inteſtato,& ſic nulla fit ſibi iniuria,licet nõ inſtituatur:vt probatur in.d.l.ſi quis ita hæres inſtituatur.ſi legitimus.cũ glo.communiter approbata.¶ Demũ nõ obſt.d.l.etiam.§.libertus.qa ſoluitur iſtud contrariũ per ſolutionẽ datã in pręcedenti cõtrario:maximè in ſecũda ſolu.qa dato ꝙ repererit ſe pręteritũ per talem pręteritionem filij,teſtamentũ nõ redditur nullũ:qa filius videt̃ vocatus ab inteſtato.& ſic nulla fit ſibi iniuria,licet nõ inſtituat̃:vt probat̃ in.d.l.ſi quis ita hæres inſtituat̃.¶ Vndecimò,nõ obſt.per Bar.in.l.ſi filius.ff.ad Tertu.cũ ſimilibus.qa immortales dicũtur à ſtatuto vocati,& ablatiui faciunt diſpoſitionem & inducũt,vt frater ſuccedat,& ſorori pręferatur:quia eius fauore mero eſt introductũ hoc ſtatutũ vt in.l.ſeruo legato.§.ſi teſtator.ff.de leg.j.& in.l.fideicõmiſſa.§.interdũ.ff.de lega.iij.& facit.l.fideicõmiſſaria.§.cũ eſſet.eo.tit.& ſic excluditur ſoror à fratre,tãꝗ̃ habẽte potẽtius ius ex diſpoſitione ſtatuti:hanc ſñiam tradidit Bar.in.l.j.§.fi.ff.de bono.poſ.cõtratabu.in verbo:nã ad propoſitũ videndũ eſt,quo iure frater excludat ſororẽ &c.vel ablatiui abſoluti hoc caſu faciũt diſpoſitionẽ ex natura perſonę cui adijciunt̃ vt voluit Bar.in.l.à teſtatore.ff.de cõdi.& demõ.Præterea ſi aliter dicerem,ſtatutũ nihil operaretur:quod eſſe nõ debet.arg.l.ſi qñ.ff.de lega.j.&.c.ſi Papa.de priuile.in.vj.vel reſponde,vt dixi in quarta reſponſione ad quartũ motiuũ cõtrariũ adductũ.¶ Duodecimò,non obſt.illud quod dicit̃,ꝙ ex coniecturata mẽte teſtatoris cenſent̃ aduocati:quia patet reſponſio per ea quę dixi in reſpõſione data ad.vij.motiuũ in contrariũ factũ per.d.l.cũ acutiſſimi.& ad motiuũ formatũ pro parte negatiua in ordine.¶ Demotertiò & eodẽ modo,reſpõde ad.xiij.cõtrariũ.de.l.generaliter.§.cũ aũt.C.de inſti.& ſubſti.ſub condi.fac.¶ Decimoquartò,nõ obſt.d.l.Titia Seio.§.Seię libertis.ff.de legat.ij.quia dupliciter põt reſpõderi,quia ibi oẽs hęredes vident̃ tacitè ſubſtituti,ſecũdũ glo.ibi nõ ex vigore illorũ verborũ,qui vltimus deceſſerit:ſed qa pręcepit fundum nõ alienari.vel & ſecunda prout dicit ibi Dyn.ꝙ illa ſubſtitutio intelligatur ex vigore illorũ verborũ,q vltimus deceſſerit:& ſecundũ iſtã ſñiam probat̃ in text.ibi.ſecũda tñ adiecerit:prout ibi dicit Bar.ſecus in caſu noſtro:qa per illa verba,ſi ſine liberis deceſſerit.nõ vident̃ vocati à teſtatore:prout voluit gl.& cõiter doct.in.d.l.Lucius.vel clarius ſecũdũ Io.de imo.& alios in.d.l.Lucius.quod.d.§.Seiæ libertis.loquitur,qñ talia verba fuerũt diſpoſitiuè prolata:quia ex illis pręſumitur teſtatorẽ feciſſe tacitã ſubſtitutionẽ,vt no.ibi per glo.& Bal.quę ratio ceſſat in caſu noſtro.¶ Decimoquintò,nõ obſt.quod dicit Angel.in.l.j.C.de cõdi.in ſer.ꝙ talia verba gratia liberorũ vident̃ adiecta:qa rñdeo ſecũdùm Ioã.de imo.in.d.Lucius.quia ſatis dicunt̃ cõtinere fauorẽ liberorũ:licet nõ dicãtur vocati ex teſtõ:quia poterit inſtitutus relinquere hęreditatẽ ſibi delatã ipſis liberis,ſi volet.& ſatis etiam erit veriſimile,ꝙ nolet propter naturale votũ parentũ.l.ſcripto.ff.vnde libe.& ideò nõ ſequit̃,ꝙ per hoc debeat̃ mutari ex teſtõ,ex quo poſiti fuerũt ſolũ in cõditione,& nõ in diſpoſitione.¶ Decimoſextò,nõ ob.ꝙ in dubijs opinionibus ęquiorem & humaniorẽ ſequi debemus,ꝙ opinio cõtraria ſit ęquior:ſecũdũ Io.de imo.in d.l.Lucius.ꝙ licet Ioan.de imo.dicat ꝙ ſit ęquior:tñ dicit tutius tenere opinionẽ gl.& cõem,pro qua refert Ang.dicentẽ itã fuiſſe iudicatum:& ſubdit ibi Io.de imo.ꝙ in cõſulendo & iudicando in dubio nõ eſt recedendũ ab opinione gl.& cõi,per id quod voluit Iac.bu.in.l.j.C.qui pro ſua iuriſ.& Io.and.in.c.j.& in.c.ne innitaris.de conſti.Itẽ dicit Io.de imo.ibi in fin.iiij.colũ.ꝙ hæc opi.cõis videt̃ habere fortiores rationes de iure.videlicet ꝙ dicti liberi nõ poſſint venire ex teſtõ,ex quo ſolũ fuerũt appoſiti in cõditione:p ea quę ſuperius dicta ſunt.Præterea,illud quod ſuſtinetur fortioribus rationibus eſt tenẽdũ.de hoc eſt tex.in.c.capellanus.de ferijs.in verbo poſterior ſñia meliori & ſubtiliori nitit̃ rõne nõ ob.opi.cõtraria æqua:qa tũc pręferri debet qñ alia pars nõ habet meliores & ſubtiliores rõnes.Itẽ cõis opi.eſt approbãda & ſequẽda:vt voluit doc.poſt Io.an.c.j.de cõſtitutio.Iudiciũ plurimorũ eſt firmius.c.prudẽtiã.cũ ſi.ibus.de officio dele.Nec obſt.aliqua cõſilia in cõtrariũ facta:licet Pe.de anch.ſemel cõſuluerit in cõtrariũ.tñ cõſuluit ſecũdũ gl.in.d.l.Lucius tex.& in lectura tenuit pro cõi opinione,ꝙ licet ſemel errauerit,tñ poſteà correxit errorẽ ſuũ,cõſulẽdo pro cõi opinione pluribus vicibus:& videt̃ magis deliberatè elegiſſe eã.arg.l.diui fratres.ff.de iurepatro.vel põt ſaluari:qa in cõſilio in cõtrario loquit̃ in alijs terminis:& idẽ dicendũ de Pau.de ca.& Lu.rom.qui in hoc variarũt:tñ in pluribus locis adhęſerunt communi opinioni:vt.ſ.oſtẽſum eſt.Nec obſt.ſi dicat̃,ꝙ gl.d.l.Lucius.loquit̃ ex capite ſuo:prout dicit Pau.de ca.in pręallegato ſuo cõſilio:qa ſalua eius pace:nam gl.allegat & approbat hoc per ſimilia per.§.vel ſingulis.inſtitu.de vulg.& pupil.& per.l.cõficiuntur.ff.de iure codicil.in prin.& per.l.ſi pater filio impuberi.ff.de vulg.& pupi.& in.l.ſi quis ita hæres.ff.de hęredi.inſti.per quę iura probatur,ꝙ verba conditionaliter appoſita non inducunt diſpoſitionem.nã dictũ glo.debet intelligi ſecũdũ.l.quam allegat vt voluit Bart.in.l.non ſolũ.§.liberationis verba.ff.de libe.leg.& Roma.conſi.ccx.inci.allegationes doctoris.Nec obſt.quod voluit Bar.in.d.l.libellorum:quia licet voluerit prouidere filijs fratris inſtituti,vt probatur in.d.l.Lucius.ſecũdũ eũ:tñ debemus intelligere,vt ipſe nõ ſit contrarius.quod non propter hoc liberi inuitantur ex teſtõ,ſed conditionaliter & nõ diſpoſitiuè.Nec obſt.conſiliũ Ro.inci.viſa municipali cõſtitutione.inquantũ fundat ſe ſuper text.in d.l.Lucius.& per.d.l.filiuſfam.§.cũ quis.quia reſponſum eſt ad illa iura:quod voluit domin⁹ Benedictus de plũb.in.d.l.ſi cũ dotẽ.qa iã p pręditta ſublatũ eſt ſuũ motiuũ cõtrariũ:qa propter cõem opinionẽ ex diſpoſitione legis reſultat intellectus,ꝙ filij veniãt ab inteſtato.Item ſtãdum eſt interpretationi doct.communiter hoc tenentiũ per id,quod voluit Hoſt.in c.inquirẽdũ.ff.de pecu.cler.& probatur in text.in.c.j.de decimis.nec obſt.d.l.ij.§.ſi duo.ff.de colla.bono.qa ſecũdũ Ioan.de imo.in.d.l.Lucius emãcipatus.ibi arbitrabatur ad conferẽdum illi,qui erat in poteſtate:ſi nolebat venire ſecum ad ſucceſſionem.ideo nimirũ ſi emancipatus non cõfert remanet eius portio penès exiſtẽtem in poteſtate,qui in totum ſuccedebat de iure ciuili ſecũdũ illa tempora:licet prætor admiſerit emãcipatũ ſecũ,vt ibi colligitur in.l.j.ff.de coniug.cum emanci.libe.nec obſt.d.l.peto.ff.de lega.iij.qa inſtitutus fuit ibi rogatus,vt eſſet contẽtus certa re tñ:vnde ſi alius nõ erat inſtitutus videt̃ idẽ dixiſſe fauore venientium ab inteſtato,vt debeat reſiduũ illis reſtituere ſic diſpoſitiuè ibi fuit locutus:ideò nimirum ſi venientes ab inteſtato poſſunt petere ſibi hæreditatem reſtituere:ſed in caſu noſtro teſtator fuit locutus conditionaliter de liberis:ideò nõ videtur poſſe venire ex teſtamento.Nec obſt.vltimò.l.inter ſocerum.§.cum inter.ff.de pact.dota.quem tex.allegat Raph.cuma.in.d.l.filiuſfa.§.cum quis.ff.de lega.j.quia ſecundùm Bartol.in dicta.l.cùm dotem.in.iij.colũ.ibi dos retinebatur per maritum pro filijs eius,vt hæredibus matris eorum,& non ꝙ vir ille lucraretur ex diſpoſitione pacti:& per hoc Bart.ibi inducit.d.l.Lucius.cum gloſſ ſua & dicit,quòd iſta opi.ſibi placet:& ſic ille text.potius facit pro gloſſ.d.l.Lucius.quàm contra.

¶ Concluſio vera itaꝗ̃ ex pręd ictis elicitur,quòd liberi ſunt poſiti in conditione,& non diſpoſitione:& quod non veniant ex teſtamento,nec videantur vocati à teſtatore,vt eius hęredes,ſed veniant tanquàm hæredes patris,ex qua deficit conditio fideicommiſ.propter exiſtentiam filiorum:ita aliâs conſului & obtinui.

¶ De litera T.

CORSE. Adde q̃d in adulterio probationes sunt impossibiles: ideò iura recipiunt probationes verisimiles, visus solus cum sola: & nudus cũ nuda: vt in.c.literis.de præsumptio.& si ista probatio fieri non potest, recurritur ad aliam probationem: scilicet proprij audit⁹ cum fama: id est, q̃ testes audirent eos commiscentes iuxta cortinam in obscuritate noctis

tudo in contrarium, valet tamẽ adminiſtratio.ibidem.nu.6.fo.169.

3 Tutores plures omnes exercent eorũ officium inſolidũ, ne vtilitas pupilli impediatur: ſecus eſt in pluribus iudicibus delegatis.in.c.cùm ſicut.nume.4.de eo qui mit.in poſ.fo.273.

2 Tutor qui cœpit facere inuentarium, & non adhuc perfecit: poteſt agere. Anto.in.c.ex tenore.nu.5.de tempo.ordi.fo.48.

2 Tutores & curatores, vel eorũ actores vnius populi vel adminiſtrationis, an poſsit vnus vel debeant omnes inſimul adminiſtrare, vel aliquem actũ expedire.vide etiam de pluribus procuratoribus.in.c.prudentiam.nume.14.de offi.deleg.fo.109.

2 Tutor, prælatus, & ſimiles nõ poſſunt cõpromittere ſuper rebus: quæ alienari nõ poſſunt per ipſos ſine requiſitis ſolẽnitatibus.in.c.cùm tempore, nume.3.de arbi.fo.219.

7 Tutor vel curator ante litem conteſtatam nõ cõſtituunt procuratorem: poſteà verò ſic.in.c.veniens.nu.11.de accuſa.fo.73.

6 Tutor põt offerre pupillũ monaſterio.in.c.ſi qs ante.nu.8.de reg.fo.197.

7 Tutor poteſt remoueri in generali ſuſpicione, etiam nõ habita qualitate, nec forma ſuſpicionis.in.c.accepimus.nu.8.de purga.cano.fo.195.

6 Tutores poſſunt conſtituere dotem pupillis etiam viuo patre, qui ſit furioſus.in.c.raynutius.nu.7.de teſta.fo.157.

5 **Tutela** quotuplex ſit, & eius exempla.in.c.ex parte.M.nume.4.de appel.fo.169.

¶ De litera V.

3 **Vagabundus** quis dicatur, & vbi poſsit puniri.in.c.fina.numero.13.de foro compet.fo.113. Et vide in.c.quoniam frequenter.§.porrò.nume.9.vt lit.non conteſt.fo.146.

CORSE. Adde Io.cal.poſt Hoſt.& ibi etiam per Io.de ana.in.c.j.in j.colũ.de rapto.vbi dicunt, ꝙ vagabũdi poſſunt puniri, vbi reperiũtur, nõ attento qđ ibi deliquerint, vel nõ.iuxta no.in.c.fin.de foro compe.& allegãt gl.& doc.in.d.l.heres abſens.& Bart.in.d.l.iiij.ad fi.ff.de dam.infec.& Spe.in ti.de cõpe.iudi.§.j.in verſ.qd ſi.& verſi.ſequẽti.qđ ille dicitur vagabundus, q p mundũ vagat̃, non habẽs certã habitationem. Ita dicit ſentire Inn.in.c.fi.de eo, qui mit.in poſ.cau.rei ſeruã.facit etiã quod no.in cle.cauſam.de elec.& vide Bal.poſt Thomã de formaginis.Ang.& Sali.in.d.l.hæres abſens.& do.Car.in.d.c.j.de rap.Adde etiã, ꝙ ſi bñficiatus eſt vagabũdus, & tãdiu abſit vt dubitetur an viuat, & an mortuus ſit, bñficiũ ei⁹ poterit alteri cõferri.gl.eſt ſingularis & alibi nõ repta .ĩ.c.nõ oportet.ſecũdo.de cõſecra.diſt.vlti.quã magnifaciũt ibi ſcribentes.& in.c.ex tua.de cleri.nõ reſi.& vide celebrẽ tex.in.l.qđ niſi.§.ex prouincia.ff.de ope.libe.vbi libertus nõ tenetur inſeq patronũ vagabundũ ad prẽſtãdum operas.& ibi Nico.de neap.inducit ad vaſallũ, q tenet̃ ſeruire dño: ſed ſi incipit vagari p mundum, nõ tenet̃.& vide qđ voluit idẽ Nico.de neap.in.l.itẽ illa.ff.de cõſti.pec.vbi dixit, ꝙ debitor nõ tenetur inuenire creditorẽ vagabũdũ, & ſoluere ei debitũ: licet aliâs ſecus.facit qđ no.Abb.poſt alios doctores in.c.ſignificãte.de pig.& adduco gl.in.c.cũ tu.de vſu.quã gl.magnifecit dñs meus.d.And.Barb.ibiq; licet vſurarius teneat̃ p̃ſtare vſuras illi, à quo extorſit, illud eſt verum, ſi nouit vbi habitat: ſecus ſi ignorat̃ vbi ſit creditor: puta quia vagaret̃ p mundũ: quia tũc nõ tenet̃ inquirẽdo vagari.& adduco gl.in.c.vnaquęq;.xiij.q.ij.quæ dicit quòd vxor nõ tenet̃ ſequi virũ vagabũdũ: quã glo.fecit ſingularẽ Io.de imo.in rubr.ff.ſol.mat.licet p errorẽ allegauerit gl.in.c.ebrõ.ea.cau.&.q.ego allego aliã in.c.de illis.de ſponſa.& in.c.ſi quis neceſsitate ineuitabili.xxiiij.q.ij.& in.c.j.de cõiug.lepro.& in.c.j.qui matri.accuſa.nõ poſ.limitarem oẽs has gl.niſi ſciẽter mulier duxiſſet in virum aliquẽ hiſtrionẽ, qui ſolet vagari: quo caſu tenebit̃ ſeq virũ.ita dixit glo.in.d.c.vnaquęq;.& in.d.c.ſi qs.& vide qđ voluit Bart.in l.Meuia.§.vxorem.ff.de an.lega.& ſcriben.in.d.rubri.& Ioan.de imol.in d.l.ſi cũ dotẽ.§.ſi maritus.ff.ſolu.ma.& adduco Spec.in ti.de loca.§.nunc aliqua.verſi.clxiiij.vbi dicit, ꝙ ſi emphiteota cœpit vagari per mundũ, & ignoratur vbi ſit, & an viuus vel mortuus ſit, nullis relictis filijs aut nepotibus, dimiſit tñ procuratorem vt ſolueret penſionem eccleſię.mõ eccleſia noluit accipere cẽſum à procuratore propter dubium mortis.procurator autem vult ſtare in poſſeſsione donec certificatus ſit de morte: dubitatur vtrũ eccleſia poſsit ſibi rẽ vẽdicare? & cõcludit ꝙ debet priuari emphyteoſi. Adde Bal.in authẽ.q rem.in fi.C.de ſac.ſan.eccl.& ibi p Rap.fulg.& p do.And.barba.in repeti.rubri.C.q admit.in.lxvj.col.& in.c.cũ tu.de vſur.& p do.Iaſ.may.mediolañ.in repetitione.l.ij.in verſi.xxxiiij.q̃ro.in.xxxvij.col.C.de iure emphi.hũc paſſum per viã dubij publicê Bononię diſputaui, & argumẽtatus ſum ad partes, ſubnectẽs veram cõcluſionẽ.& incipit illud dubiũ vtrũ emphyteota vadẽs vagãdo per mundũ &c.ad quòd dubium me remitto.vbi vltra alios hunc articulum bene enucleaui.

7 **Valor** rei an attendat̃ tpe emptiõis & venditionis an tpe abſolutionis pretij.in.c.in ciuitate.nu.3.de vſur.fo.145.

1 **Variatio** nõ admittit̃ in electione poſt publicationem ſcrutinij: ſecus in poſtulatione, dũmodo non ſit præſentata.in.c.bonæ memoriæ.el.ij.nu.1.10.&.23.de poſtu.pręla.fo.132.& ſeq.

Variatio admittitur ante, q̃ ius ſit alteri quæſitum.ibidem.

2 Variatio an admittat̃, ſi quis dixerit ſe nõ poſſe ad ordines promoueri ſalua conſcientia.Anto.in.c.quæris.nu.9.de ęta.& qualita.fo.58.

1 Variatio an admittatur in electionibus factis de aliquibus officialibus.in c.poſtulationem.nu.5.de poſtu.præla.fo.135.

4 Variare quis dicat̃, & qs vacillare.in.c.p̃tereà.nu.13.de teſti.cog.fo.114.

6 **Vaſallus** eccleſiæ tenet̃ reddere fidelitatem, & eccleſiæ & eius prælato.in.c.j.nu.3.de feudis.fo.117.

Vaſallus & emphiteota & ſimiles, nõ poſſunt feudo vel emphiteoſi renũtiare, vt ſe liberent à ſeruitio ſine expreſſa licentia dñorum.ibidem.nu.4.

Vaſallus alienans feudũ, an ipſo facto tale feudũ reuertat̃ ad dñm, etiam quòd acquiſiuerit pro ſe & filijs.in.c.ex parte.nu.4.5.6.&.7.eo.ti.fo.117.

Vaſallus poteſt alienare feudum, quod habet in perpetuum: ſed non feudum temporale.ibidem.nu.6.

Vaſallus perdit illam partem feudi, quam alienauit: licet maiorẽ.ibi.nu.7.

7 Vaſallus ſi litigat cum dño, & factũ eſt notoriũ, põt ipſe dñs eſſe iudex: ſecus ſi factũ.nõ eſt notoriũ.in.c.grauem.nu.6.de ſenten.excõi.fo.232.

4 Vaſallus plurium quis põt eſſe.in.c.ea te.nu.4.de iureiu.fo.177.

4 Vaſallus an ſicut tenetur adiuuare dñm in neceſsitatibus, ita & dñs vaſallum.in.c.breui.nu.6.de iureiur.fo.172.

CORSE. Adde, ꝙ vaſall⁹ tenetur iuuare dñm: licèt dñs vaſallum non iuuerit.& eſt rõ, quia vaſall⁹ tenetur p iuramentũ, ſed dñs non tenet̃ vaſallo, niſi per vrbanitatẽ tñ: vt in.l.creditores.& in.l.ancillæ.C.de pig.no.do.in.d.c.breui.de iureiur.ego adduco bo.tex.in cõtrariũ.in.c.j.in ver.domin⁹ verò.de forma fideli.& ibi Bal.dicit ꝙ ille.§.ſeu verſi.eſt notabiliſsimus & ſanctũ ius cõtinet.nam ibi apertê ꝓbat̃, ꝙ in qbuſcũq; vaſall⁹ fidelis debet eſſe dño, eiuſdẽ debet dñs fidem vaſallo: alioquin dñs iudicabitur malè fidus.Itẽ vaſall⁹ eum põt diffidare: quia debet pdere ꝓprietatẽ feudi.& hoc eſt mirũ ſecũdũ eũ.nam tale eſt, quale ſi diceremus, quòd ꝓprietas cõſolidet̃ vſufructui: & ſubdit ibi Bal.Notent valde hunc.§.dñi, quia terribilis eſt.faciat etiã ſingulare dictũ Inn.in.c.mandatũ.de reſcrip.qđ ille q venit cõtra ſcriptũ, non debet vti eo.Referũt Bal.& Sali.in.l.cũ ꝓponas.C.de pac.faciat etiã.l.q̃ro.§.inter locatorem.ff.loca.& gl.in.l.ſi non fuerit.ff.de iureiuran.& quod voluit Bal.in authẽ.dos data.C.de donat.añ nup.& bonus tex.in.c.eſto ſubiectus.xcv.di.vbi cur te habeã in principẽ, cũ me nõ habeas in ſenatorẽ.Non ob.iuramẽtũ: quia debet intelligi ciuiliter & ſecũdũ naturã cõtract⁹, ſuper quo apponit̃.l.fi.C.de nõ nume.pecu.Itẽ videt̃ p̃ſtitũ ĩ dubio, ſecũdũ ſanctiões ciuiles, & canonicas.c.ad noſtrã.el.iij.de iureiu.Itẽ videt̃ p̃ſtitũ ſubintelligẽdo, & dñs idẽ faciat quod velit à vaſallo fieri.vnde ſi dñs nõ ſeruat ea, q̃ tenet̃ præſtare vaſallo, crederem vaſallũ nõ teneri virtute iuramẽti ad p̃ſtandũ ei qđ de iure cautum eſt.arg.optimũ eorum q̃ no.Bar.in.l.cũ pater.§.libertis.ff.de lega.ij.& Abb.in.c.quẽadmodũ.de iureiu.Bal.in.c.ſicut.l.iij.eo.ti.& Pet.de ancha.in.c.intelleximus.in.viij.ſeu.ix.oppo.de adul.Hoc tamen cogitabis: quia hoc puto verum, quicquid dixerint doc.in.c.breui.nã iuramentum habet in ſe nonnullas tacitas conditiones.vt no.glo.in.d.c.quemadmodum.

3 Vaſallus poteſt alteri infeudare.in.c.ex tranſmiſſa.nu.4.de foro compe.folio.78.

6 Vaſalli ſi p̃ſtant obediẽtiam alteri dño, nõ præiudicãt vero dño.in.c.cùm dilectus.nume.7.de religio.domi.fo.235.

6 Vaſallus ſi committit feloniam aduerſus dñm, an hæres dñi aget contra vaſallum ad priuationem feudi.& idem, ſi alienauit irrequiſito dño.in.c.fi.nume.8.de do.fo.137.

3 Vaſallus recognoſcendo non dñm in dñm, an faciat aliquod præiudiciũ domino.in.c.verum.nu.30.de fo.compe.fo.81.

5 Vaſallus an poſſit præſcribere libertatem, & directum dñium, aduerſus feudi dñm.in.c.ad audientiam.nu.17.de præſcrip.fo.40.

3 Vaſallus an teneatur dño excõicato reſpondere, & obedire.in.c.veritatis.nume.39.de do.& contu.fo.267.

2 Vaſallus an poſsit aduocare ſine procuratore contra dñm.in.c.cùm ſacerdotis.nume.3.de poſtu.fo.179.

5 Vaſallus habet vtile dñium rei feudalis: directum verò eſt apud dñm.in c.diligenti.nu.3.de prẽſcrip.fo.48.

6 Vaſallus alienans irrequiſito dño, adiecta clauſula, ſaluo iure dñi adhuc perdit feudum.ſecus ſi adieciſſet hęc verba, quòd aliter vel alio modo alienare non intendit.in.c.ij.nu.10.de feudis.fo.117.

CORSE. Ego dicerẽ quòd iſta verba, ſaluo iure.modificãt & reſtringũt p̃cedẽtia.vt eſt gl.reputata ſingularis.ĩ.l.itẽ Labeo.in verbo, purè.ff.fami.erciſ.& Ange.cõſi.xxvj.& vide bonum tex.in.l.ſi debitor.in.§.ſi vẽditionem.ff.quibus modis pig.vel hypo.ſol.quem tex.ad hoc allegat Ro.conſi.clxxxix.incipi.Circũſcripta actorũ ſerie.in.iij.col.& voluit Ioã.de imo.in.l.iudex poſt q̃;.ff.de re iudi.& Paul.de caſt.conſi.clx.incipien.circa illud, quod primò quæritur, in primo quæſito & in vlti.colum.vbi concludit, quòd per iſtã dictionẽ declaratur animus proteſtantis, vel ipſius reſeruantia, quòd voluerit modificare & limitare diſpoſitionem p̃cedentẽ.& volunt doc.in.c.potuit.de loca.de emphiteota, qui alienat rem emphiteoticam ſaluo iure dñij, ꝙ nõ cadat à iure ſuo.& voluit do.Alex.de imo.in conſi.lxxxij.incipien.viſo themate.in.iij.col.cõſi.non ob.illud quod ꝓteſtatio ſit cõtraria facto: qa in caſu noſtro dicit̃ poti⁹ declaratio & limitatio pręcedentiũ ad euitandũ pœnam, & verba debent aliquid operari.l.ſi qñ.ff.de inofficioſo teſtamento.c.ſi Papa.de priuile.lib.vj.&.l.ſi quando.ff.de legatis.j.& illud quod dicitur in emphiteoſi, habebit etiam locum

in feudo

Vis quotuplex

2 Vis quotuplex sit.in.c.ad audientiam.nu.2.quod met.cau.fo.195.Et vide in.c.seq.in prin.

1 Vitium defuncti an,& in quẽ successorem trãseat? Anto.in.c.ex transmissa.nu.7.de fil.præsby.fo.69.

7 **Viuere** quis posse præsumitur,etiam per centum annos.in.c.in præsentia.nu.4.de sponsa.fo.10.

1 **Vnanimiter** fit illud,qđ fit nemine discrepãte.in.c.fi.num.2.de postu.Prela.fo.136.

2 Vnanimiter dicitur id factum,qđ fit nemine discrepãte.Anto.in.c.dilectus.nu.2.de tempo.ordina.fo.51.

2 Vnanimiter:ista dictio importat,ꝙ actus fiat nemine discrepante.idem de verbo concorditer.in.c.licet.nu.1.de offi.leg.fo.139.

CORSETVS. Adde ꝙ vnanimiter factũ à maiori parte capituli, seu collegij aliquibus contradicentibus potest dici vnanimiter factum. colligit domi.Anto.in.c.ad aures.quod metus cau.sed Abb.ibi dicit totum oppositum esse colligendum.ibi enim dicitur,quòd vno excepto electio fuit vnanimiter celebrata. Nam si verbum vnanimiter:verificaretur in minori parte,collegij frustrà fuisset dictum vno excepto:& quòd hoc verbum vnanimiter:importet ꝙ nemine discrepante probat text.in.c.bonæ memoriæ.secundo in verbo vnanimiter.& ibi Abb.in.j.not.de postu. Præla.iuncto verbo nec nocebat.idem probatur in.c.& si vnanimiter.eo.tit.& Abb.in.j.nota. Hoc etiam probat etymologia vocabuli. Nam vnanimiter dicitur,quasi vnius animi.non ergo possunt dici electores fuisse vnanimes.si eotum aliquis fuit discors.in sententia communi.ad idem adduco.c.cùm dilecti.de ele.& text.in.c.tertio loco.de proba.&.d.Barb. in.c.cum ecclesia sutrina.& ibi Abb.de causa pos.& proprie.vbi idem tenet.& dicit esse hoc no.pro eo quod solet dici in collegio,quod fuit vnanimiter approbatus.idem dic de verbo concorditer:vt no.glo.in cle.ne Romani.de elec.& in.c.cupiẽtes.eo.titu.lib.vj.Abb.in Præal.locis & in.c. cũ põt.de re iudi.Io.de imo.& do.Anto.in.c.j.de maio.& obe.Bald.in c.licet.de elec.vbi videtur dicere contrarium.Adde Lu.Ro.cõsi.cccxij.in iiij.dubio.ibi quo ad quartum vbi dicit glos.in.d.c.cupientes.§.ad hæc.in ver.cõcorditer.esse veriorem,ꝙ concorditer importat,ꝙ nemine discrepante:pro qua allegat text.optimum.in.c.in causis.de elec.vbi Papa hæc duo.s.concorditer,vel maioris partis consensu,vt diuersa ponit:sed aliud voluerit glo.in.d.c.cũ non potest.& vide Alexã.de verbo concorditer: vbi cõcor.gloss.in cõsil.cxxvij.incip.in cã & lite vertẽte inter Frãcischinã.in.j.col.in.ij.vol.do.Domini.d.c.ad hęc.glo.in cle.ne Romani.in verbo cõcorditer.de ele.& ibi Abb.in apost.sed iudicio meo dictũ do.Ant. est verissimum:q̃a licet de natura huius verbi,vnanimiter:sit ꝙ actus fiat nemine discrepante:tamen propter materiã subiectã id dicitur vnanimiter factum,quod fit à maiori parte collegij:licet aliqui contradicant. Nã Papa in.d.c.ad aures.dicit electionem celebratam vnanimiter:& tñ vnus contradicebat.nam si Papa stetisset in proprio termino,vnanimiter,non posset dici electio vnanimiter facta vno excepto. Et ideò expresśit ad denotandum vim verbi,quæ in casu nostro non attenditur,cùm electio facta à maiori parte capituli valet.in.c.in genesi.c.eccle.ij.de elec.ca.j.de his quæ fi.à maiori parte cap. Vnde distinguerem sic. Aut huiusmodi verbũ exprimitur à lege:& tunc id quod fit à maiori parte valet.l.ꝙ maior.ff. ad munici.nisi esset talis casus,qui requireret oẽs nemine discrepãte,per id quod habetur in aut.de defen.ciui.in.§.si in verbo nemine reluctante. vnde in hoc attendit̃ materia subiecta.arg.l.si vno.ff.loca. Aut exprimitur à statuto,& tunc actus debet fieri nemine discrepante:quia tunc attenditur vis verbi,& statuta ꝓpriè dñt intelligi.l.constitutionibus.ff.ad munici. l.iij.§.hæc aũt verba.ff.de neg.gest.l.quicquid astringendæ.ff.de verb.ob. c.in nostra.de iniurijs. Vnde breuiter conclude,qđ de natura verbi vnanimiter:est qđ actus fiat nemine discrepante,nisi materia subiecta aliud requirat.& vide Abb.de verbo cõcorditer:in.d.c.licet.de elec.& in.c.cũ vobis.eo.ti.in.j.co.& i.c.j.in fi.de maio.& obe.& i.c.i singulis.de sta.mona.

2 Vnanimiter dicitur fieri,quod fit nemine vel paucis discrepantibus.in.c. ad aures.nu.1.quod metus cau.fo.194.Et vide in.c.seq.

7 **Vnctio** extremũ sacramẽtũ ẽ,& tñ iterari põt:q̃a ꝑ eã character non imprimit̃.in.c.vir aũt.nu.4.de secun.nup.fo.65.

2 Vnctio est duplex:& quid sit eius effectus? Anto.in.c.vnico.§.scire.nu.3. de sacra vnc.fo.64.

7 Vnctio sacra à quibus est danda,& quot sufficiant?in.c.quæsiuit.nu.3.de ver.signi.fo.236.

7 **Vnigenitus** dicit̃ is propriè, qui non habuit alium fratrem: sed impropriè dicitur etiã ille,qui habuit alium fratrem,licet incõtinẽti fuerit mortuus.in.c.nã & ego.numero.1.de verb. signi.folio 234.

6 **Vnio** vnius monasterij, vel ecclesię potest ex causa fieri ꝑ Epm. in.c.q̃a monasterium.nu.2.de relig.domi.fo.232.

6 Vnio qñ fit de vna ecclesia ad aliã,nõ debet status ecclesiæ vnitę alterari: sed debet in ea officiari ꝓut añ vnionẽ.i.c.exposuisti.n.7.de pbẽ.fo.60.

7 Vnio ecclesiarum potest fieri per Episcopos in suis diœcesibus: non tamen possunt hoc sine consensu capituli facere.in.c.sicut vnire.nume.2.de exces.Præla.fo.168.

6 Vnio ecclesiarum potest dissolui,si procedente tẽpore appareat dãnosa. in.c.j.nu.3.ne sede vac.fo.82.

Vnio quibus modis fiat de vna ecclesia ad aliã:& quid resultat:& quomodo faciunt in electione Prelati?ibi.nu.5.

6 Vnio ecclesiarum inducit vnionem rerum & actionum tàm ecclesiæ vnitæ,q̃ ecclesiæ cui vnitur.in.c.quia monasterium.n.4.de religi.do.fo.232.

6 Vnio vnius dignitatis,vel beneficij potest fieri propter paupertatem alterius dignitatis.in.c.cum nostris.nu.15.de concef.preben.fo.75.

6 **Vniuersitas** scholariũ iudicat̃ ecclesiastica,vel secularis secũdũ quod in ea est maior pars scholarium clericorum,q̃ laicorum:vel econtrà.in.c.j.nu.12.de locato.fo.110.

9 Vniuersitas scholariũ in qua tot sunt laici quot clerici, dicitur ecclesiastica:quia maius dignũ attrahit ad se minus dignum.in.c.extirpãdæ,in repeti.§.qui verò.nu.7.de præben.fo.51.

Vniuersitas scholariũ,vel aliquarũ artiũ potest in iuribus suis statuere,& pœnam imponere.in.c.quę in ecclesiam.nu.7.de consti.fo.28.

6 Vniuersitas nõ debet excõmunicari pro delicto,sed illi qui fuerũt authores delicti.in.c.aduersus.nu.8.&.22.de immu.eccle.fo.289.& seq.

3 Vniuersitas scholariũ est approbata,& potest habere Rectorem.in repe. c.si quis contra clericum.nu.35.de fo.compe.fo.71.

3 Vniuersitas non potest excõmunicari.in.c.tuæ fraternitatis.nume.5.vt lite non contest.fo.140.

6 Vniuersitatis potestas remanet penes nõ delinquentes,licet numero pauciores.in.c.j.nu.11.de his quę fi.à ma.par.cap.fo.90.Et in negotijs vniuersitatis debent esse ad minus pręsentes duæ partes ipsius,& illarum duarũ partium consentire,vel dissentire maior pars.ibi.nu.16.

3 Vniuersitas vel capitulũ potest accusari de maleficio.in.c.causam quæ. el.j.nu.7.de iudi.fo.31.

3 Vniuersitas vel capitulũ non excommunicatur,sed singuli de ipsis.in.c.j. numero.2.de lit.contest.fo.130.

2 Vniuersitas an possit aliquid sine Rectore disponere?in.c.fin.nume.5.de procura.fol.190.

Vniuersitas quando constituit procuratorem vel syndicum,non requiritur authoritas vel decretum superioris.ibid.nume.10.fo.191.

5 Vniuersitas temporalis,in qua est iuspatronatus,potest pignorari,vendi, & locari.in.c.cùm Bertoldus.nu.2.de re iudi.fol.86.

3 Vniuersitas iudicum an possit recusari?in.c.licet ex suscepto.numero.4. de foro compe.fo.88.

6 Vniuersitas vel collegium dicitur quoddam corpus fictum.& repræsentatum.in.c.nouit.nu.2.de his quæ fi.à præla.fo.85.

3 Vniuersitas vel ecclesia possunt iurare de calũnia per procuratorem.in.c. cùm causam.nu.1.de iura.calum.fo.162.

2 Vniuersitas scholarium an sit secularis,vel ecclesiastica consyderatur:an scholares laici sint plures vel pauciores.in.c.cùm ab ecclesiarum.nu.6.de offi.ordi.fol.144.

5 Vniuersitas vel collegium potest regulariter statuere,vt nõ valeat actus: nisi habeatur omnium consensus.item quod valeat actus gerendus à pluribus de vniuersitate.in.c.constitutus.nu.8.de appel.fo.143.

7 Vniuersitas an possit compaternitatem cõtrahere.in.c.veniens.nuñ.5. de cogna.spiri.fo.35.

2 Vniuersitas siue collegium tàm seculare,q̃ ecclesiasticum,quando constituunt syndicum,vel aliquem alium actum faciunt,an requiratur de necessitate,quòd in instrumento conficiendo singulorum nomina describant̃? in.c.vnico.numero.7.de syndi.fo.192.

4 Vniuersitas non debet excommunicari,sed omnes de vniuersitate bene possunt.in.c.cum tu.nume.1.de testi.folio.61.

Vnius contemptus non vocati retractat omnia gesta in vniuersitate,nã plus obest contemptus vnius,quàm contradictio multorum.ibid.nu.6. folio.62.

7 Vniuersitas qualiter debeat cõgregari,& quot de vniuersitate debeãt interuenire ad hoc,vt actus valeat?in.c.ij.nu.10.de.no.oper.nũ.fol.176.Et vide in.c.ecclesia vestra.el.j.nu.1.2.&.4.de elect.fo.202.

CORSETVS. Tu dic,quòd conclusio legistarum & canonistarum est,vt interueniãt duæ partes vniuersitatis ad hoc,vt actus valeat.vt in.l. nulli.ff.quod cu.vniuer.not.l.nominationum.C.de decu.libr.x.& ex his duabus partibus debet ad minus consentire maior pars,& sic debet intelligi.l.quod maior.ff.ad municip.& in cap.j.de his quæ.fi.à ma.par.capitu.hoc sentit gloss.in.l.aliud refertur.ff.de re.iur.& gloss.in dicta.l.nulli. & Bartol.in.l.omnes populi.ff.de iusti.& iur.& Innocen.in.c.ij.de no. oper.nun.tex.& ibi Abba.in.c.ecclesia vestra.in colum.de electio.& per Abb.in.c.cumana.in gloss.in versi.ad maiorem partem.eo.titu.probatur ratione. Duæ partes repręsentant totam vniuersitatem dictis legibus nulli & nominationum.ergo sufficit maior pars istarum duarũ partiũ. ¶ Limitarem primò non habere locum,vbi tractaretur de reformatione alicuius officialis in ciuitate:quia tunc non est sufficiens maior pars.sed est opus,quod omnes in vnum consentiant.iste est casus singularis secundũ omnes in auth.de defen.ciui.§.& si quidem.& ibi dum dicit cõmuni consensu,& nullo reluctãte.& illum tex.allegauit Ro.in repe.rubricę de arbi. in.xiiij.colũ.& Ange.de peru.in.l.maiorem.ff.de pact.& Ioan.An.in.c. cùm olim.de testi.& ibi do.And.Barba.quod not.pro confirmatione rectoris,seu alterius officialis.& vide do.meum in.c.fi.de iudi.in.xiiij.colũ. vbi dicit,ꝙ quis potest confirmari in officio per bienniũ:dummodò fiat

nemine discrepante illorum, ad quos spectat. & dicit esse casum in.d.§.si quidẽ.als fi.& refert Ange.in.d.l.maiorem.& infert id, quòd superius dixi de Rectore: quod intellige procedere de iure cõmuni: secus si aliter disponeretur p statuta. vt hic Bonoñ. nã vocatus ab vniuersitate scholariũ ad vidẽdũ statuta, reperit statutũ disponẽs, quòd sufficit maior pars vniuersitatis. & adde ad hoc Roma. in singularibus suis. not. 673.

¶ Limitarẽ secũdò, quòd nõ valet qđ fit à maiori parte, vbi tractaret̃ de reuocatione libertatis in seruitutẽ. tex. est singularis secundũ Ang. ibi. & Ray. de forliuio prius in.l.si quis.§.quoties.ff.qui & à qui. manu.libe. nõ fi.tu vide Roma. in repe.rub.de arbi.in.xiiij.colũ.in fi. vbi allegauit illũ tex. pro singulari. ego adduco glo.& quòd volũt ibi scribẽtes. in.c. cùm olim.de testi. vbi de hoc vide ea quæ habẽtur in.c.cũ oẽs.de constitu.

¶ Limitarẽ tertiò non habere locũ, vbi maior pars vellet aliquid statuere cõtra illud, quòd iã semel oẽs ordinassent. ita elegãter dixit Inno. in.c. humilis. de maio.& obe. refert & sequitur Ro. in rep. rubri.ff. de arbi. in xv.col.& facit pro ratione iudicio meo.c.oĩs res.de reg.iur.l. nihil. tã naturale.ff.eo.l. stichum aut pamphilũ.§. naturalis.ff.de solu.

¶ Limitarẽ quartò nisi alij vellet statuere cõtra ius, vt dixit idẽ Inno. in.c. cùm oẽs. de cõsti. refert & sequitur Roma. in.d.repe. in.xv.col. remittit se ad Bal. referentẽ hęc duo proximè dicta in.l.fi.C.de autho.prę stan. & de hac materia per eundem Bal.in.l.j.ff.de offi.proconsul.

¶ Limitarẽ quintò, & dicerẽ regulã procedere, vbi maior pars in collegio fuerit: secus si maior pars ratificauerit extra collegium illud, quòd minor dixit. iste text. singularis in.c. in causis. de elect. quẽ ad hoc allegauit Bal. in.l. per fundum.ff.de ser.rust.pred. refert Ro. in.d. sua repe. in.xv.colum.

¶ Limitarẽ sexto, ꝙ in dilectis illud, quod fit à ma.par. nõ censetur factũ ab omnibus: imò maior pars venit punienda dũtaxat. minor verò pars, quæ cõtradixit, non inuoluitur peccato aliorũ, nec pœna peccati: vt satis colligitur in.c.gratum. de postul. Prelat. & vide ad hoc Inno. in.c.j. de his quæ fiunt à maio.par.capi. vbi no. dixit hoc procedere qñ minor pars expressè cõtradicit: secus si tacet. nã tunc inuoluit̃ peccato, & pœna peccati vna expressè cõsentiẽtibus. qđ dictũ singulariter no.& põt esse ratio, qa ex quo qs vocat̃ ad vniuersitatẽ, debet aut cõsentire, aut cõtradicere. Vnde cũ teneat̃ loqui, seu cõsulere affirmatiuè, vel negatiuè, tacẽdo habet̃ pro cõsentiẽte in suũ præiudiciũ. argu.c.j.& ibi Abb. de postu. Præla. & in.c. ij. de cõfessis. in.vj.& melius in.l. de ætate.§.qui tacuit.§.de interro.act.& intellige prædicta procedere, qñ pœna apponenda cõcernit singulos. tũc enim pauciores cõtradicẽtes nõ puniũtur. Sed dubiũ est, qñ ex delicto venit pœna imponenda cõcernens ipsam vniuersitatẽ: vt puta, maior pars vniuersitatis alicuius ciuitatis commisit rebellionẽ cõtra Principẽ. minor verò pars in concilio contradixit. nihilominus maior pars rebellauit contra ciuitatem: nunquid debeat puniri tota ciuitas, cùm non possit tamen sine discrimine minoris partis, quæ nõ cõsensit. de qua Quęstione vide p Inn. in.c. grauẽ. de sen. excõ.& plenius p Barto. in.l. aut facta.ff.de pœ. per doc. in.c. dilectus. ij. de simo.& aliquid per Bar. in trac. de tyranno. Vnum tñ rene mẽti, qđ nõ dicit̃ vniuersitas, seu ciuitas aliqd facere, nisi illud collegialiter factũ fuerit. vnde si maior pars huius ciuitatis faceret aliquẽ insultũ vel rebellionẽ, nõ debet dici, ꝙ ciuitas fecerit, ex quo non fuit illud collegialiter deliberatũ. ita dixit gl. not.& bene in.l. sicut.ff.quod cu.vni. no. sequitur Bart. in.d.l. aut facta, facit quod no. glo. in.c.j. de reb.eccle. nõ alie.& Abb. in.c. gratum. in.ij.col. de postu. Præla. Ego adduco Ioan.and. Pet.de ancha.& do.Ant. in.c. petistis. de priui. vbi quærunt, vtrùm si nõ omnes, sed aliqui hospitalarij, violant interdictum in fauorem omniũ latũ, an habeat locũ, quod ibi dicit̃. Dicunt ꝙ nõ: sed quando maiores de ordine violant, vel illi qui præsunt loco: argu. not. in.c. consulti. de procur.

¶ Limitarẽ septimò prædictã regulã, nisi vniuersitas scholariũ disponeret aliũ. qui nõ esset de vniuersitate, reddere vocẽ: qa tũc si vnus tantũ in vniuersitate cõtradiceret, ne ille admitteret̃, redderet actũ nullũ. hoc est dictũ singulare Cõpostellani, quẽ refert & sequit̃ Io.an. in.c. scriptum. de elec. in nouel. refert Ro. no. xlvj. incip. qa heri fecistis consiliarios &c. facit ad Prædicta, qđ voluit Domi. in.c. præsentiũ. in verbo cõuentũ. in.x.col. de testi.lib.vj.& qũo intelligat̃ maior pars: an respectu numeri: an respectu dignitatis. vide Barto. in.l. si vni.ff.de re iud. Ioan.an. Ioan.de imo.& Abb. in.c. qa propter. de elect.& Abb. in.c. prudentiã. de offi.deleg.& ad regulã adde Ang. ĩ.l. exactores.C.de suscepto. ꝑpo.& arca.lib.x. dũ tex. dicit oĩm.& glo. dicit, quòd sufficit consensus maioris partis. per.d.l. quod maior. quòd secundũ eũ facit ad quęstionẽ, plures sunt electi fideicõmissarij in testamento, in quo apponitur, quòd illud qđ fuerit factũ per oẽs obtineat firmitatem. certè valebit, si fuerit factum per maiorem partem, sicut si per oẽs. Item facit ad quæstionem: cõpromissum fuit in plures, vt illud quòd iudicatũ fuerit, per illa valeat & debeat obseruari. Certè illud quòd fuerit iudicatum, obseruabitur: & debet obseruari, si per maiorem partem fuerit iudicatum secundũ Ange.& ibi ego adduco glo. in.c.pe. de re iudi.lib.vj. quæ hoc dicit.

1 Vniuersitas vel collegium quomodo citetur? in.c. bonę memorię. el.j. nu. 19. de elect. fo. 168.

Vniuersitas vel simile nõ põt excõicari, sed suspendi. ibi. nu. 20.

7 Vniuersitas collegium siue capitulum non possunt delinquere, siue omittẽdo, siue cõmittẽdo, siue mãdãdo, siue ratum habendo. itẽ an possint puniri? in.c. dilectus filius. el.ij. nu. 10. de simo. fo. 98.

Vniuersitas est quędam persona ficta, & repræsentata. ibidem. nu. 11.

Vniuersitas nõ excõicatur, quia excõicatio requirit verũ corpꝰ & aĩam. ibi. nu. 12. fo. 99.

Vniuersitas quando dicatur tota delinquere? ibidem. nu. 13.

Vniuersitas si fuit punita, an posteà poterunt puniri illi de vniuersitate? ibidem. nu. 14.

1 Vniuersitatis ꝑtes quot debeãt adesse ad hoc, vt actꝰ valeãt: & sufficiunt duę: ex istis duabꝰ debet maior ꝑs cõsentire. ĩ.c. cũ oẽs. nu. 11. de cõsti. fo. 27. Et ꝑs cõtẽpta põt reuocare gesta fctã p aliã ꝑtẽ licet maiorẽ. ibi. n. 12.

Vtrũ requirat̃ cõsensus maioris partis niuersitatis ad faciendum aliquem actũ, an sufficit cõsensus maioris partis præsentiũ in cõcilio? ibi. nu. 13.

1 Vniuersitas, si cõmittit rebellionẽ, an oẽs hoĩes illius vniuersitatis puniẽtur? in.c. gratum. nu. 7. de postu. Præla. fo. 129.

Vniuersitas tunc peccat, quãdo factũ est delictũ collegialiter. ibidem.

Vniuersitas & collegium potest remanere, & cõseruari in vno solo, si alij sunt mortuì vel priuati. ibidem. nu. 9.& 11. fo. eo.

6 Vnus de vniuersitate potest opponere, vt is qui non est de vniuersitate: nõ immisceat se in actibus vniuersitatis. in.c. ex parte astensis. nume. 9. de conces. præben. fo. 79.

3 Vniuersitas si conuertitur, non est necesse exprimere omnia propria. in.c. ij. nume. 49. de ordi. cog. fo. 188.

1 Vniuersitatem vnã faciũt doctores, & scholares in causis concernentibus totũ studiũ, nec alij sine alijs possunt. in.c. ex literis. nu. 1. de consti. fo. 46.

Vniuersitas potest legem imponere singulis de vniuersitate. ibi. nu. 7.

1 Vniuersitas, capitulum, vel collegiũ illud, quod habet in mandatis, an sit obseruandum per singulares personas: & an contraueniens puniatur? in c. eam te. nũme. 12. de rescrip. fo. 58.

2 Vniuersitas tunc dicitur committere maleficium, cũ facit cõicato cõsilio: aliâs secus. in.c. irrefragabili. nu. 3. de offi. ordi. fo. 153.

1 Vniuersitas si nõ est soluẽdo: debent singuli de vniuersitate cõtribuere: & an debeat fieri collecta p librã in capita? ĩ.c. cũ dilecta. n. 14. de rescr. fo. 81.

6 Vniuersitas vbicũq; est obligata, nec habet vnde satisfaciat, potest singulis de vniuersitate imponi collecta, vt habeat vnde soluat. in.c. fi. nu. 6.& 7. de his quæ fi. â ma.par.cap. fo. 92.

6 Vniuersitas vel collegium, qñ constituit syndicum vel procuratorẽ, quo casu debent describi nomina omnium de vniuersitate. in.c. quanto. num. 7. de his quæ fi. à præla. fo. 86.

6 Vnus potest agere vices plurium personarnm, & alio iure tractatur, qñ repræsentat vnam, & alio qñ, repræsentat aliam. in.c. postulastis. nume. 4. de conces. præben. fo. 80.

4 Vnus fungitur vice duorum vel plurium, nisi impediatur impotentia facti, vel iuris, vel propter suspicionem affectionis. in.c. ex literis. nume. 12. de proba. fo. 8.

1 Vocati ad concilium, & non venientes transferunt potestatem omnem in illos, qui venerunt: licet numero pauciores. in c. in causis. nume. 9. de elec. fo. 178.

1 Vocatus ad aliquam rem quis nõ præsumitur, nisi probetur. in.c. ꝙ sicut. §. super eo. nume. 8. de elec. fo. 175.

1 Vocandi illi qui non erant nõ possunt agere de contemptu, si nõ fuerũt vocati. in.c. illa quotidiana. nu. 7. de elec. fo. 189.

1 Vocati nolentes comparere, faciunt se alienos ab illo actu, nec computantur in numero interuenientium. in.c. cùm nobis. nume. 3. de elec. fo. 159.

1 Vocatus & nõ expectatus vtrùm agat ad interesse? in. c. cùm inter vniuersas. nu. 13. de elect. fo. 159.

Vocatus ad aliquem actum, & propter contemptum nõ veniens, an sit vlterius vocandus. in.c. cùm inter vniuersas. nu. 10. de elec. fo. 158.

7 Voluntas siue affectio delinquendi sine effectu punitur. in.c. contracto. nu. 4. de cogna. spiri. fo. 34.

7 Voluntas siue effectus machinationis in morte coniugis effectu nõ subsequente, an noceat: & quid operetur? in.c. fi. nume. 6. de eo qui du. in matrimonium. fo. 30.

6 Voluntas non finitur morte, & quis pręsumitur perdurare in illa voluntate, in qua moritur. in.c. fi. nu. 6. de precarijs. fo. 100.

6 Voluntati libere, vel propriæ alicuius vbi aliquid committitur intelligitur de voluntate non regulata aliqua ratione. hinc est, quòd nõ posset peti reductio ad arbitrium boni viri. in.c.j. nume. 4. de his quæ fiunt à maio.par.cap. fo. 90.

7 Voluntas coacta, voluntas est: sed non in matrimonio, & alijs quibusdã. in.c. cùm locum. nu. 2. de sponsa. fo. 8.

6 Voluntas in delictis non solùm punitur, sed exitus delicti. in.c.j. numero 2. de custo. eucharistię. fo. 273.

7 Volũtas coacta nõ habet locũ ĩ m̃rimonijs. ĩ.c. de muliere. n. 2. de spõ. f. 4.

6 Voluntas coacta voluntas est, & quando. in.c. maiores. §. item quæritur. nu. 3.& 4. de bap. fo. 270.

ADDE ad limitationem eius, quod dicitur, quòd coacta voluntas, voluntas est. l. si mulier. §. penulti. ff. quod metus cau. quia illud est verum in vi, seu coactione conditionali: secus si est præcisa per dictum capitulum sacris. cum ibi notatis.& per dictum capitulum maiores. §. item quæritur. Secundò limito ibi habere locum, quando coacta voluntas est in actu, in quo non requiritur absoluta, & libera voluntas, vt in matrimonio, vbi requiritur

Vxor

FINIS INDICIS OMNIVM MEMORABILium, quę ab Abba.Panor.insigniter dicta sunt iuxta ordinem literarū alphabetici, quorūdā doctorū labore, & industria, fideq; minori, quàm vnquam hactenus fuerit, restituti & aucti: prout sagax Lector & studiosus, si nouam hanc cum veteribus editionem conferat, deprehendere facilè poterit.

Differentiæ Legum, & Canonū

domini Gualuani Bononiensis: viri diuini ac humani iuris consultissimi: quas diligens Lector non minus necessarias. quàm vtiles comprobabit.

SEcundū canones ante sententiam potest appellari: secundùm leges non: nisi in certis casibus de appella. super eo. Et vt plus liqueat, dic ꝙ secundū canones potest appellari ante sententiam à grauamine, etiam si nō est expressum in iure vbi proceditur sine clausula appellatione remota. sed secundùm leges solum vbi est expressum. Et sic intellige.c.non solent. ij. q.vj.& vide de appel.pastoralis.super verbo expresso. Iudex appellationis secundùm leges non potest causam delegare: secus secundùm canones de offi.delega.super quæstionum.§.intentionis.in gl.in fi.c.de offi. ordi. pastoralis.& eo.titu.c.vt litigantes.lib.vj. Iudex coram eo facit lit.cōtestari.vt per se ferat sententiam.medium tātum cōmittit secundū leges. secundū canones omnia committit & principium tantū, & finem tantùm, vt in eo.c.super quæstionum.in glo.illud oportet.

¶ Secundùm leges committit examinationē cōsiliarijs: secundū canones cuicūq; vult.vt in.c.pastoralis.supradicto.

¶ Secundùm leges testis repellitur à testimonio, si est dānatus de aliquo scilicet crimine. secūdū canones repellitur: siue sit damnatus per sn̄iam, siue al's prohibeatur.de testi.super eo.in gloss.

¶ Secundū leges actio est proponenda: secundū cano.nō.de iudi. dilecti. & dic vt ibi in glo.sic patet.

¶ Secundùm leges locum habet rigor legis.vt in.l.si quis in tantam. C. vnde vi.secundùm cano.non: nisi in rebus ecclesiarum.de dolo & contu. c.j.in gloss.

¶ Secundùm leges missus in possessionē propter contumaciā statim est verus possessor. secūdū canones mittitur in possessionē causa rei seruandę vt de do.& contu.c.j.in gloss.

¶ Secundùm leges filius retinet tantū vnā falcidiā. secundū cano. retinet duas.s.debitam iure naturæ, & trebellianicā.de test. Raynutius.in gl. retinebunt.

¶ Secundùm leges testamentū non valet, nisi habeat subscriptionē septē testiū. secundū canones sufficit, si corā præsbytero, & alijs testibus duobus aut tribus fiat.vt de testa.c.cùm esses.

¶ Secundùm leges, si testator legauerit rē alienam, hęres cogitur soluere: secundū canones secus.de testa.filius.in glo.ij.

¶ Secundùm leges nō tenetur hæres de delicto defuncti, nisi inquantum ad ipsam peruenit de ipso delicto secūdū canones tenetur, licet nil ad ipsum peruenit, etiam q̄uis lis non fuerit cōtesta.de sepul.c.fi.

¶ Secundū leges q non habent cōtinuam causam ad pręscribendum, requirunt duplicatum tempus.secundùm cano.secus vt de cau. pos.& propriè.cum ecclesia.in glo.circa prin.

¶ Secundùm leges præsumitur, ꝙ mulier mecū habitans sit mea vxor: secus secundum cano.de pręsump.c.illud.in glo.sed quæritur.

¶ Secundum leges iudex datus vt cognoscat de proprietate, non potest cognoscere de possessorio.C.si à nō cōpe.in.l.si proprietate.secundùm cano.cognoscit etiam de illa.de causa pos.pos.pastoralis.in glo.ij.& antepe. de sequestratione.c.ij. Et intellige vt no.ibidem per Barto.vel dic, si hoc non placet, quòd priuatorum consensus possunt constituere quem, aliàs aliquem iudicē qui præsit iurisditioni. secundùm canones non: nisi de consensu sui Episcopi.de foro compe.c.significasti.

¶ Secundùm leges qui offert se liti condemnatur acsi possideret: secundū canones non.vt lit.pend.c.ecclesia.j.in glo.fi.

¶ Secundùm leges in causa appellationis noui testes super eisdem capitulis recipi possunt: secundùm canones non, de testi.fraternitatem.in gloss. peñ.§.eo.ti.in cle.de testibus.

¶ Secundùm leges non admittitur quis ad possesionem, nisi ex toto renuntiauerit iudicio proprietatis. secundū canones secus.de testi.significauerunt.& de causa pos.pastoralis.

¶ Secundùm leges bonum est aliquid facere ad ostensionem virium.secus secundùm canones.de tornea.c.j.

¶ Secundùm leges non possunt committi, quę sunt meri imperij: secus secūdū cano.de offi.ord.quòd se.de app.in gloss.pe.de rap.in Archiepiscopatu.in gloss.fi.

¶ Secundùm leges possessor malæ fidei spatio trium, vel quatuor annorum præscribit: secus secundum cano.de præscript.vigilanti.in.j.gloss. de re iudi.possessor.lib.vj.

¶ Secūdùm leges instantia iudicij perit lapsu triēnij: secus secundùm canones.de iudi.c.penul.

¶ Secundùm leges ad Imperatorem non potest appellari omisso medio. secundū canones secus.de app.si duobus.in glo.

¶ Secundùm leges differentia est inter ęconomum, procuratorem, & syndicum: secundùm canones omnes hi cōprehenduntur sub procuratore.de procu.petitioni.in glo.iij.

¶ Secundùm leges concipitur sententia in personam procuratoris: quandoq; in personam domini, vel contra eum qui producit: secus secundùm canones.de proba.licet.in gloss.pe.de elec.querelam.in glo.iiij.

¶ Secundùm leges patre volente tenetur filia recipere maritum, nisi ei dare pater voluerit turpem moribus suis indignum: secus secundùm canones: quia secundùm eos eam compellere non potest.de desponsa.impu. c.j.in gloss.j.

¶ Secundùm leges mulier admittitur in testimonium in causa criminali,

ſecundùm canones non.de verb.ſig.c.forus.in glo.hæc intellige.

¶ Secundũ leges arrhę dãtur pro ſponſalibus percipiendis:ſcđm canones non.de ſpon.gẽmę.in glo.fi.

¶ Secundũ leges teſtes inuiti ſunt cogẽdi.ſecundũ canones nõ: niſi ſit timore partis aduerſę:vt ſi ſe odio,gratia,vel timore ſubtraxerit . de teſti. cog.c.ſuper eo.in fi.&.c.pe.

¶ Scđm leges ſi vnus primò percuſſerit,& vulnerauerit,& alter occiderit,primus non tenetur niſi de percuſsione & vulnere:ſecundus tenet̃ de occiſione:ſecus ſecundũ canones.de homi.c.ſignificaſti.ĳ.in gl.tãdem.

¶ Secundũ leges lata interlocutoria ſuper exceptione poterit appellari. ſecundũ cano.poterit appellationi deferri vſq; ad euentum negotĳ principalis.de appel.in.c.fi.in glo.perem.in clemen.

¶ Scđm leges in ordinariũ non põt cõpromitti:ſecus ſecundũ cano. de arbi.cũ tempore.ĳ.q.vj.§.quod de arbi.in glo.ĳ.

¶ Secundũ leges cũ agitur de computatione graduũ in linea ęquali,quoto gradu quis diſtat à ſtipite toto,duplicato diſtãt inter ſe:& ſibi attinẽt ſecundũ canones ſimpliciter,& non duplicato,vt in arbore conſanguinitatis.ver.nunc videndum eſt.

¶ Secundũ leges in linea ęquali quot ſunt perſonę dẽpto ſtipite,tot ſunt gradus:ſecundũ canones verò quoto gradu remotior diſtat à cõi ſtipite, diſtãt inter ſe:vt in eadem arbore.verſi.nũc videndũ eſt.

¶ Secundũ leges affinitas cõtrahitur̃ ex legitimis nuptĳs. ſecundũ cano. ex omni coitu.vt in arbore conſanguinitatis.in princip . & idem eſt de conſanguitate.de proba.c.per tuas.

¶ Secũdũ leges nõ poteſt fieri denominatio ſiue denũtiatio,niſi ſup quibuſdam criminibus vt no.in glo.iiĳ.c.vt noſtrũ.tit.vt eccleſiaſtica beneficia.ſecudũ cano.ſuper omnibus criminibus.ĳ.q.j.ſi peccauerit.de iudi.c. nouit.iiĳ.q.iiĳ.§.aliquando.Et eſt lex de teſti.c.fi.ſuper verbo accuſatore.vel ſic:appellans fruſtratoriè punitur de duabus libris argenti in ciuilibus ſecundũ canones in expenſis.ĳ.q.vj.omnimodo.in.gl.j.&.C. quorũ appel.non reci.l.ab executore.& extra eo.reprehenſibilis.

¶ Secundũ leges nõ valet citatio,niſi aſsignetur terminus.ff.de verb.obl. l.ita ſtipulans.ſecundũ Pet.de bellapertica.ſecundũ canones ſecus.de appel.cùm parati.in fin.

¶ Secundũ leges nõ omnia crimina ſunt publica:ſed quæ publicã infamiã irrogãt,ſicut adulteria,homicidia,& ſimilia.ſecundũ canones omne crimen cenſetur publicũ.de colluſione detegenda.c.j.in gl.pe.ĳ.q.ĳ. in.l. omnibus.de iudi.c.nouit.

¶ Secundũ leges mulier ſi intra tempus luctus nupſerit,incurrit infamiã. ſecundũ canones non.de ſecun.nup.c.fi.

¶ Secundũ leges cã religiõis,debẽt cõiugia diſſolui: ſecundũ canones nõ.

¶ Secundũ canones nõ poſſunt parentes denegare ſpurĳs alimenta:ſecus ſecundũ leges.vt qui filĳ ſint legi.per venerabilẽ.in fi.& de eo qui duxit in ma.cũ haberet.in glo.

¶ Secundũ leges infamis poteſt eſſe procurator.ſecundũ canones nõ. de iura.calum.Imperator.in glo.

¶ Secundũ leges vſuræ permittuntur.ſecũdũ canones non.de vſur . c.iĳ.

¶ Secundũ leges raptor cũ rapta matrimonium cõtrahere nõ põt:ſecundũ canones contrahere poteſt,de rap.c.vlti,de hære.cũ ſecundũ leges.glo. lib.vj.

¶ Secundũ leges ſtuprans virginẽ per vim,capite punitur . ſi tamen per vim hoc non facit,relegatur & verberatur. ſecundũ canones recipiet in vxorẽ eam:aut verberetur:& poſteà detrudetur excõicatus in monaſterium.de adulterĳs.c.ĳ.

¶ Secundũ leges cõcubinatus eſt licitus:ſecundũ cano,nõ.xxĳ.q.iiĳ . nemo.in gl.fi.de app.c.de priori.

¶ Secundũ leges delegatus ab ordinario nõ põt ſentẽtiã executioni demãdare:ſecus ſecundũ cano.de foro cõpe.c.ſi quis.in gl.pe.

¶ Secundũ leges iuriſditio nõ perpetuatur,niſi per litis cõteſtationẽ:ſecundũ canones per ſolã citationẽ.de offi.deleg.gratũ.&.c.relatũ.

¶ Secundũ leges arbiter q cognouit de cauſis ſuſpiciõis,illa probata etiã cognoſcit de cã principali:ſecus ſecũdũ canones.de offi. dele . ſuſpicionis.

¶ Secundũ leges mulier auditur contra alienationem rei dotalis etiã iuratam:ſecũdũ canonones non.de iureiu.c.cõtingat.in gl.ĳ.

¶ Secundũ leges filius non cõqueritur de patre in cauſa criminali,vel ciuili,niſi caſtrenſi peculio:ſecundũ cano.cõqueritur de vtraq;.ĳ.q.vĳ.q̃ritur.

¶ Secundũ leges ludere cã cõuiuĳ poſſumus:ſecundũ cano. nõ. de exceſ. Pręla.cũ inter.in glo.iiĳ.&.xliiĳ.diſ.cõmeſſationes.&.c.non debet.

¶ Secundũ leges inducię dilatoriæ.xxx.dierũ dari debẽt.iĳ.q.iĳ.offeratur.ſecundũ canones eſt arbitrariũ.de ꝓcu.c.dilectus.in glo.fi.

¶ Secundũ leges delegatus habet ſportulas.ſ.duos aureos in principio,& duos in fine:ſecundũ canones nihil datur.de reſcrip.ſtatutũ.lib.vj.de vi. & hone.cle.c.cum ab omni.

¶ Secundũ leges fœmina nõ põt arbitrari:ſcđm canones poteſt. hoc verum ſi eſt cõſuetudo.de arbi.c.dilec.&c.

¶ Secundũ leges Ep̃alis dignitas tm̃ liberat à patria poteſtate : ſecundũ canones tunc etiã ſubdiaconatus liberat.de ęta.& quali. iudiciorũ . q filĳ ſint legi.c.per venerabilem.circa prin.de ſen.excom.c.cũ voluntate.

¶ Secundũ leges hęres filius,nõ aũt impubes hęreditate patris priuatus reſeruatur ſibi legitima portio.ſcđm cano.nõ reſeruat̃.de teſt. ſi hæredes.

¶ Secundũ leges mulier nõ põt eſſe procuratrix:ſecundũ cano.poteſt.de confir.vti. vel inuti.c.cũ dilecta.in gloſ.ſic agitur.

¶ Secundũ leges ſi tres ſunt arbitri,& tertius legitimè req̃ſitus ſi curauit intereſſe,alĳ nõ poſſunt diffinire.ſecundũ canones ſecus.de arbi.c.fi.li.vj.

¶ Secundũ leges pœna mortis vel ſanguinis infligitur:ſecundũ cano.nõ. de rap.c.Archiep̃atu.& ibi textum inuenies.ſ.morte moriãtur.de fur.c.j. & de homi.c.j.Expone moriant̃.i.excõicent̃.nec obſt.ver.de latronibus: quia mors alia ſpiritualis,vt in criminoſis:alia ciuilis:vt contra ſeculares. alia affectualis.alia naturalis.alia ęternalis per Archidia.iiĳ.q.vĳ.placuit. Sed quid ſit mors,& quomodo infligitur mors? Eſt enim mors alia acerba.alia matura.alia immatura.vide.c.præſenti.de pręben.ſecundùm Archidiaco.& per Ioan.and.in nouel.lib.vj.& de pœni.diſt. ĳ. valida . per Archidiaco.

¶ Secundũ canones abſens ex iuſta cã auditur,& tractat̃ quicquid cõtra eum factum eſt.ſecundũ leges verò diſtinguendũ eſt,an ex cauſa neceſſaria & probabili ſimul,an ex cã neceſſaria tantũ,aut ꝓbabili tm̃.vide.ĳ.q. vj.biduum.in glo.&c.

¶ Secũdũ leges extinguitur pronuntiatum per appellationẽ:ſecundùm canones ſuſpenditur.

¶ Secundũ leges poſteriores reuocãt primas leges,nõ ſic in diuinis de cõſe.diſ.iiĳ.celebritatẽ.in gl.in legibus.ſed nõ eſt propriè differẽtia quo ad canones imo idem.de conſti.c.j.lib.vj.

¶ Secundũ leges nõ eſt infamis,qui mortale peccatũ cõmittit : ſecundũ canones ſic.in p̃alleg.c.celebritatẽ.& hęc intellige vt no.ĩ.c. oẽs.&.c.illi qui.vj.quæſtio.ĳ.

¶ Secundũ leges ſi quis cõuincatur,ꝙ occultè depoſuit libellũ famoſum, decapitatur:& ſecundũ canones verberibus ſubĳcitur.vj.q.j.in ſum.

¶ Secundũ leges impubes non iurat:quia non poteſt deierare.iĳ.q.iiĳ.teſtes,ſecundùm canones poteſt.de delic.pue.c.j.

¶ Secundùm canones longa , & longiſſima præſcriptio non differunt: ſed bene ſecundùm leges:de deci.dudum.in glo.apertè.xvj.q.iiĳ.in ſum. & ſanè intellige per.c.j.de præſcrip.lib.vj.& quod no.de conſue.c.fi.

¶ Secundùm canones quis obligatur ex nudo pacto.xĳ.q.ĳ.quicunq; ſuffragio.de pa.c.j.ſecus ſecundùm leges.

¶ Secundùm canones quis alteri ſtipulatur:ſecus ſecundùm leges.j.qõ. vĳ.quoties.vide contrariam glo.ibidem.

¶ Secundùm canones periurium furtum & ſimilia,ſolo animo committuntur.ſecundùm leges non.xxxĳ.q.ĳ.qui viderit.

¶ Secundùm leges bona hæreticorum deuoluuntur ad hæredes:ſecus ſecundùm canones.de hære.vergentis.in glo.pen.

¶ Secundùm leges exiſtentes in poteſtate patris non obligantur aliquo voto:ſecus ſecundùm canones.xxxĳ.q .ĳ.mulier.Et de votis ſcripturæ ibi hìc ſcripſi.

¶ Secundùm leges non tenetur quis denuntiare:ſecundùm canon.ſic.no. ar.ĳ.q.vĳ.qua propter.ſuper glo.hìc habet quod not.j.q . viĳ.ex his.de accu.c.ex parte.

¶ Secundùm leg.adultera licitè occiditur per maritum:ſecus ſecundùm canon.nam ſic amittit dotem vir.no.glo.xxxiĳ.q.ĳ.inter.

¶ Secundùm leges qui præeſt collegio,compellitur agere vel iurare de calumnia.ſecundùm canones non.de iura.calum.Imperator.ſuper gloſ.j. & adde de teſti.c.præſentium.lib.vj.

¶ Secundùm leges iudex incidenter poteſt cognoſcere de cauſa maiori, quam competit ſuæ iuriſditioni:ſecus ſecundùm canones quo ad cauſas ſpirituales.de ordi.cog.c.pe.in glo.fi.

¶ Secundùm leg.exceptio adulterĳ non prodeſt vxori,cùm accuſatur ad pœnam ciuilem:ſecus ſecundùm canones ſi agatur in foro eccleſiaſtico ad ſeparationem thori.de ordi.cog.c.ĳ.in glo.peñ.adde quod not.de procur.c.tuæ.

¶ Secundùm leges mulier in paucis caſibus admittit̃ ad accuſandum.in multis verò ad teſtimonium.ſecundùm canones eſt aliud.no.q.iĳ.in ſum.

¶ Secundùm leges venditor præciſe non tenetur dare rem venditam,ſed ſufficit quòd det intereſſe:ſecus ſecundùm canones:quia præciſè ſecundũ Hoſtien.de fi.inſtru.c.cùm Ioannes.in gl.j.

¶ Maxima,media,& minima capitis diminutio aliter accipiuntur,& aliter ſecundùm canones.de accu.c.qualiter.ff.de pig.c.fi.

¶ Secundùm leges interlocutoria,quæ præcipit aliquid dari,vel reſtitui, vel non dari,vel non reſtitui,reuocari non poteſt:alię interlocutorię poſſunt reuocari ex cauſa.de ap.c.cum ceſſante.

¶ Secundùm leges ſpurĳ non repelluntur à dignitatibus:ſecus ſecundũ canon.de fi.preſ.c.ĳ.in glo.antepe.lib.vj.vel verbum ſecularibus additũ dignitatibus tollit differentiam,vnde poteſt aliam recipere.per not.per me.de ap.c.paſtoralis.ſuper glo.

¶ Matrimonium non eſt inter ſeruos,ſed contubernium ſecũdùm leges: ſecus ſecundùm cano.de coniugio ſer.c.j.de iudice deleg.alias differẽtias etiam recipere potes de his,quæ no.de offi.dele.ſuper quæſtionem.§.porro.in gloſſ.

¶ Secundùm leges nunq; proceditur ſuper crimen contra abſentem.lit. non conte.niſi contra apparitorem:ſecus ſecundùm canones.no.de do.& contuma.veritatis.in glo.hìc enim patet.

¶ Secundùm leg . arbitrarium eſt tempus in perſonalibus actionibus: nec eſt

nec est necesse interuenire post decretū primū vel ante lit. contest. secundū canones aliter, si tenes opinionē Inno. de qua vt li. nō cōte. qm̄ ī fine?

¶ Secundū leg. oīs periurus nō est infamis. secundū cano. sic. de test. testamentū. & c. quāto. in gl. fi. vj. q. j. quicūq;. Ad hoc quod præscriptio longi tēporis locū habeat, requiritur, & sufficit bona fides tradētis & accipiētis secundū canones, cū bona fide semp requiratur lōgissima tpis præscri. de præscrip. si diligenti. in gl. illud. de re iudi. Abbate. in glo. iij. libr. vj. Et potest etiam recipi alia secundū canones. ex glo. prædicta de libello alternatiuo, quod non approbo. alij recipiunt etiā aliam de petitione generali ex superueniente cā. vt. eo. c.

¶ Secundū leges laicus in criminali potest laicum iudicē substituere: secus secundū canones. secundū opinionē Guili. de foro compe. si diligenti. iuxta fi. j. glo.

¶ Secundū leges in præscriptione habere cōscientiā dubiā de bona fide, dicitur habere bonā fidem: secus secundū cano. de pri. si diligenti. in glos. vlti. in fi. secundū Host. super ipsa glo.

¶ Secundū leges iudex, si defert causam, fingens se dubitate, vbi dubitandum nō est, efficitur infamis. & in. xxx. libris auri punitur: sed secundū canones aliter punitur. de re iudic. c. j. lib. vj. & no. de appel. intimasti. super glo.

¶ Secundū leges clericus pōt rē & patriā cum armis defendere: secundū cano. nō. de homi. suscepimus. gl. j. & c. significasti. iuxta fi. gl. & c. petitio. Et ista differentia est plus in personis q̄ in rebus.

¶ Secundū leg. punitur qui dat cām abortioni, etiā si non erat fœtus viuificatus. secundū cano. secus de homi. sicut. ij. in glo. j.

¶ Secundū leg. ad superiorē præcisè deuoluitur prouisio ecclesię, cū patronus laicus præsentat indignum: secundū cano. non ita præcisè. de offi. or. cū fas. in fi. gl. ij.

¶ Secundū leg. legatus Principis cū mittitur ad prouinciā, debet viuere de rebus fisci, vel Imperatoris. secundū cano. legati Papæ aliter recipiuntur. de offi. or. inter. in glo. fi.

¶ Secundū leg. ordo non liberat à criminali fortuna: secus secundū cano. lxiij. dist. si seruus sciente. in glo. quidem.

¶ Secūdū leges in debilitato solū cōsyderatur mēbri impedimentū in vsu nō defectus vel augmētum: secus secundū cano. de cor. viti. c. ij. sup gl. fi.

¶ Secundū cano. maritus accusans vxorē, etiam de iure suo se inscribit. de procu. tuę: secus secundū leges: hoc no. Bar. brix. ij. q. viij. in publico. & per Host. de accu. super his. super gl. ij. Et pōt vna differētia haberi p ibi nota. sup gl. ij. hoc generale. & alia eo. ti. ad petitionē. in prin. magnę additionis. & alia in. c. qualiter. ij. de accu. ibidē est de capitis diminutione.

¶ Secundū leg. in libello accusatorio ponuntur nomina Imperatoris & consulū: & secundū cano. loco illorū ponuntur nomina Papæ & Episcopi. ij. q. viij. libellorū. & ibi no. gl. j. per Archi.

¶ Secundū leg. proponens plures actiones in libello si sunt diuersę, tunc certas de iure suo eligere debet: secus secundū cano. secūdū quos plures admittuntur. de elec. querelā. sup gl. ij. Differentia sumitur per not. de adul. c. pe. super glo. pe. Et de vsu. cū tu. in glo. licet. Ana. per no. de sortile. c. j. Item alia per no. de male. c. ij. in gl. j. Alia per no. de exces. Præla. clerici. in gl. fi. Alia per no. vij. q. xj. sacrilegiū. c. quisquis. & de pen. felicis in nouel. lib. vj. Alia per no. de iudi. c. fi. in nouel. Alia de pœnis. c. de sentētia. Alia de snia excōicationis. c. iiij. super gl. nunquid. Alia per no. xvj. q. ij. placuit. in glo. ij. Alia per no. de sen. excōica. si vero turpiter. Alia per no. de spō. in pręsentia super gl. ij. Alia per no. de resti. in integ. c. ij. sup gl. & sic videtur. Alia de hęre. c. extraneus. §. credētes. super verbo accedat. Alia de pig. c. ij. in glos. ij. Alia de dona. c. fi. & per no t. iij. q. vlti. Alia de iurepa. nobis. sup gl. nō vidētur. Alia p no. de despō. impu. puberes. sup gl. ij. ad finē. & c. seq. sup gl. iij. Alia de diuor. c. j. de dona. inter vi. & vxo. c. pe. sup gl. pe.

¶ Has differentias inter leges & canones menti cōmendes. & licet plures alię possunt referri, tū his ego Galuanus cōtentus ꝓpter multos, qui vno collirio omniū oculos volunt curare semp pro solutione dicentes. Aliud est de iure cano. aliud de iure ciuili: vel aliud est de iure antiquo: & aliud de nouo. vt no. xxix. dist. c. fi. in gl. pe. vel aliud in vltimis voluntatibus. vt nō. de conces. præben. c. j. in gl. cōis. lib. vj. qui saltē recurrere possunt ad Specul. de disputatio. & alleg. §. post hoc. per to. & maximè doc. vtriusq; iuris verius nullius: de quibus mirabilē modū illusionis audiui, quomō p sophisticas rōnes simplices, & nouos scholares subtilitatibus legalibus innitentes arguere omisso canonis textu pollicitētur, & nouo genere mercuria. iiij. vt valeant videri rabi. ibi allegare satagunt tantūmodò canones, vbi sunt periti in iure ciuili & econuerso. Et vt sic scholares ipsi quos à veritatis via auertunt, & ad fabulas cōuertunt, semp sunt adiscentes, & nunq; ad veritatē sciētię, peruenīetes: vt. xxvj. q. v. nec mirum: vbi hoc pacto in opinionibus in qbus possunt, & debēt imitari canones, sunt legistę. vt no. qui filij sint legitimi. in. c. per venerabilē. ver. rōnibus. Et qui innituntur equitati regularis disciplinę, legis rigori subijciuntur de calū. c. j. de re iudi. Abba. iuxta fi. lib. vj. Obsecro igitur, & summè deprecor Dei, & proximi dilectione, primiq; parentis amore. vt ista legentes horū quæ vera sunt, participes existant, pręsentis opusculi collectionē diligant. de pœ. dist. ij. charitas. ver. proximos. & ante q̄ intelligant nō cōprehendāt. xj. q. ō. iij. eorū saltē: inuidiaq; Diabuli vitiū est. xxiij. q. iiij. quam magnū. Nec dicant, q̄ habita vna contraria glo. habeatur: & alia ac ipsius gl. solu. Quia hoc inueniunt in multis procul dubio falsum fore: recipiant ergo gratanter opusculū quod iustitię & libramini rationis subiectum. vij. q. j. §. cū ergo. ver. formari. de senten. & re iudi. in cle. pastoralis. ver. verū. Et satis sit, q̄ in paucis per laborē amicis consulitur. ff. de admi. tu. vt tutores. §. qui sunt. in fi. & C. de neg. gest. tutori. de homi. super rubro. in vlt. opi. in nouel. per hos aūt & in alio laboris scientia in hoc seculo acquiratē: vt Regnū cęleste tribuatur: quod nobis pręstare dignetur omnipotens Deus. Quoniam ex ipso sunt omnia, cui honor & gloria in secula seculorum. Amen.

¶ FINIS DIFFERENTIARVM Inter Leges & Canones domini Gualuani Bononiensis Iuris Cano. Doctoris eminentissimi: quas hac nostra recenti editione suis in materijs, & vbi melius quadrare videbātur, restituere fideliter curauimus: quo facilius eas memoriæ scrinio commendat candidus Lector.

*

Index quaternionum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t. Quorum. t. ternus: reliqui quaterni.

rē ꝯcessionem dicti domini: qui consensit a Cesare impetrari: nec fuit necessarium de dcō prohibitorio decreto facere mentōnem: cuz dictus magnificus facti ꝓprij haberet sciam: ꝛ in mandato ꝛ lr̄is ꝓhibitorijs nulla erat clausula derogatoria. sed in posterioribus lr̄is erat. Mō queritur qd iuris: vtrum standum sit lr̄is inhibitorijs vel ꝑmissorijs ꝛ vr̄ ꝙ dicte lr̄e posteriores non valuerint: qꝛ qui ꝯsciam principis fallit nullum cōmodum reportat ex rescripto vt C. de his qui a nō do. manu. l. fi. ꝛ. ff. de in iu svocan. l. sꝫ si hac. §. patronaꝫ. sed hic. d. A. ꝯsciam principis fefellit dupl'r. primo quia nō fecit specificā mentōem lr̄arum dn̄i inhibitoriarū. Secūdo qꝛ priuilegiū impetrauit sup lite pēdente: nā rescriptū principis inducit pēdentiā litis vt hec ꝓbātur in. l. i. C. qn̄ libel. principi datus ꝛ in. l. i. C. vt lite pē. ꝛ ex̄ eo. c. fi. ꝛ in auté. i medio litꝫ nō fieri; sacras formas i rubro ꝛ nigro. Itē quicqd fit ꝯ mādatuꝫ principis debꝫ in irritū reuocari: vt. C. de legibus. l. nō dubium ꝛ. C. ō sacro san. eccle. l. nemo martires cuꝫ si. Itē hoc facit priuata nūciatio noui opis: vt. ff. de no. ope. nūcia. l. i. in prin. ꝛ. l. pretor ait in prin. ergo multo fortius hoc opatur supprēmū imperium principis: qō etiam hꝫ viꝫ legis: vt in aūt. de man. prin. ꝑ totū ꝛ. C. que res vēdi. nō pos. l. i. cū si. Itē princeps nō intelligitur aliqd rescribere ꝯ ius priuatarū ꝑsonarū vt. ff. ne qd in loco publi. vel itinē fiat. l. i. §. si qs a principe ꝛ C. de emācipa. libe. nec an[illegible]s ꝛ. ff. de vulga. substi. l. ex facto in principio ꝛ ex̄ de aucto. ꝛ vsu. pallij. c. ex tuaruꝫ. Sꝫ hic preiudicaret illis nobilibus de criuellis: ergo priuilegium principis tanq̄ obreptitiū non tenet: cū fuerit impetratū eis ignorātibus: vt. ff. de nata. resti. l. fi. ff. de fideicom. liber. l. cū vo. §. subuētꝫ. ff. de adoptꝫ. l. nā ita diuus. In ꝯtrium vr̄ nam princeps presumitur hr̄e memoriā eorū q̄ fecit vt extra de probatꝫ. c. lr̄is in cle. ꝛ. C. de ꝯben. ꝛ cōmit. stipu. l. magnā. ꝰ nō est obreptū principi: qꝛ sciens vel scire debēs nō debet certiorari: vt. l. i. in fi. ff. de actꝫ. empti. ꝛ ff. de excusa. tuto. l. idem; ꝛ. ff. de re iudi. l. quidam ꝯsulebat: ad hoc. ff. de adimen. lega. l. filio. vbi dicit Ja. de are. Nota ꝙ quis presumitur memor eorum que fecit: facit. c. ab excōicato de rescriptis: ꝛ cōfirmatur duabus ratōnibus ꝛ exemplis. Et primo qꝛ si post opus nouum nūciatum ꝑmittitur opus facerē nūciatio euanescit vt. ff. de no. ope. nū. l. i. §. inde queritur: ita est hic: vt. ff. de remissionibus. l. i. in prin. ꝛ. §. i. scōm simile ē in testō: qꝛ prohibitorium ipso iurē tollitur ꝑ ꝑmissorium vt. C. famil'. hercis. l. in ipsius ꝛ. l. fi. i prin. ff. de lega. ij. Preterea hic ē clausula non obstanti. nedū generalis: sed etiā spālis: qꝛ facit mentioné de spē n obstantiū. s. de lr̄is ꝛ decretis ex quo cōstat de duobus. s. de scia. Item de intētione ac etiam de derogatōe. Et ideo posteriora preualēt: vt. C. de testa. aūt. hoc inter liberos ꝛ ff. de lega. iij. l. si quis in testō principij. Et ideo ꝯcluditur ꝙ vigore lr̄aruꝫ primarū nō impeditur executio secūdarū Nō obstat. §. si quis a principe. qꝛ hic nihil impetratur i preiudiciū iuris alieni cū impetretur ius qō pertinet ad solum ꝯcedentē vt. ff. de fluminibus. l. quominus. Si aūt lederet ius ꝓpriū ꝛ singulare nobiliū de criuellis nō valeret rescriptū: ꝛ hoc eēt de iure cōi n̄ vigore rescripti magnifici nostri: vt. ff. de hr̄di. insti. l. si nō lex eliescētia. Itē nō obstat. l. i. C. qn̄ libel. princi. da. qꝛ solum rescriptū principis nō facit reꝫ litigiosaꝫ vt in. c. fi. vt lite pen. in cle. presertiꝫ cū emanat ꝓprio motu principis ꝛ nō ad interpellatōem. Tria eniꝫ sūt que litigiosa fiūt res cā ꝛ actio: res in reali. item rei vēdicatio, causa in ꝑsonali. item ꝑsonalis actio in mixto etiam iudicio dr̄ res litigiosa: vt. ff. famil'. hercis. l. i iudicio ꝛ sicut iudicio pendēte nō potest actō cedi: ita nec res alienari cū effectu: vt. l. cirographis. §. i. ff. de admistra. tuto. sicut autem iudiciū incipit a citatōe: ita vicium litigiosi ꝛ nō priusq̄ interueniat citatō vel monitō: vt. C. de litigiosis autē. litigiosa ꝛ isti. de pena temē litigan. §. fi. ꝛ. l. i. ff. de aliena. iudicij cum si. ꝛ facit qꝰ nō. C. de transac. l. causas vel lites.

¶ Ego Baldus de perusio.

¶ Pactum factum inter cōsortes in diuisionibus suis: ꝙ nullus eorum emat in terris i qbus aliqs eoruꝫ sit cōsecutus partem suam: an valeat ꝛ an transeat successiue in descēdentes suos. Iteꝫ qualiter sit itelligenda cl'a: de nisi cōmuni cōcordia. Itē an si ꝯfecerit ꝯ pactum vr̄ ꝙ emerit an ēptio sit nulla vel valeat: ꝛ teneatur tātū ad penaꝫ. Itē si istud pactuꝫ sit vallatuꝫ iuramento: an si emat transferatur dn̄ium vel nō. Itē si filius fecit violentiaꝫ cuꝫ armis ꝛ hominibus patris an presumatur fecisse cum cōsensu patris. Item si aliqs dn̄s adheret alteri maiori: an videatur sibi dare iurisdictionem in suis locis.

Consilium. cclxxxxiiii.

¶ In christi nomine In tres marchiones vꝫ. Adn̄m Guilelmuꝫ ꝯdā domini Mānī marchionis oddonum ꝛ bonificium filios ꝯdam Georgini fr̄is Guilelmi fuerunt facte diuisiones ꝛ instr̄a diuisionū mltorum castrorum ꝛ iurisdictionum pacto apposito iter ipsas ꝑtes sub hac forma: ꝙ aliqua dictarum ꝑtium nō possit: nec valeat acqrere aliqua iura i locis alteri ꝑti obuentꝫ nisi cōiter ꝓcederet de ꝯcordia ꝑtium predictarum: hic primum q̄ritur nūquid in dicto pacto de nō acquirēdo icludātur heredes dcōrum paciscētium: vꝫ ꝙ ipsi heredes nō possint agere: qn veniant contra pactū. Et videtur ꝙ non icludantur: vt. ff. de pigno. actꝫ. l. si necessarias. §. de vēdēdo. Ro responso: naꝫ istud pactum vr̄ fuisset ꝑsonale. Et ideo personaꝫ non debet egredi: vt. ff. de pactꝫ. l. idem in duabus. §. personalem: nam cum hoc pactuꝫ fuerit appositum pret' naturam ꝯtus videtur astringendum soluꝫ ad personas nominatas: sil'e dicimus in testamēto qō prohibitō testamēti nō egreditur designataꝫ personam: vt nō. in aūt. de restōe fideicōmis. §. manifestum. item pro hoc facit i vetna petri ꝛ Ci. C. de ꝯbē. ꝛ ꝯmittē. stipu. l. veteris. vbi dicunt ꝙ quando stipulatio continet factum negatiuum ꝙ potest afferre aliquam vtilitatem in persona principali nō includitur heres. in ꝯtrium videtur: qꝛ quando precedit cōtractus de cuius natura obligatur heres capitula ꝛ pacta eo apposita sil'r sunt transitoria prout ibi notant predicti petrus ꝛ Ci. Sed contractus diuisionis est trāsitorius ad heredem: ergo ꝛ pacta cum eadem duret ratō paciscendi in ꝑsona hereduꝫ: pro hoc. ff. de verbo: obli. l. stipulatō ista. §. Sed si se. vbi videtur expressuꝫ. Preterea hec verba fuerunt in rem concepta: que talia fuerunt: vꝫ ꝙ aliqua partiū predictarum ꝛc. Nam istud nomē vꝫ partium est nomē appellatiuum: ꝛ sic in rem scriptum: vnde merito omnes heredes continentur ꝛ maxime filij: qui cēsentur vna ꝛ eadē persona vt. C. de impube. ꝛ alijs substi. l. fi. Ad hoc facit regula generalis: qꝛ quilibet sibi ꝛ suo heredi prospicere videtur: vt. ff. de probatꝫ. l. si pactum: ꝛ. ff. de pactis. l. iurisgentiuꝫ. §. pactoruꝫ ꝛ in. c. i. de duobus fratribus a Capitaneo inuestitꝫ. item ad hoc lex specialis supposito ꝙ ꝯtrariorum eadem sit disciplina. ff. qui. mo. pi. vel ipo. sol. l. sicut. §. si creditori. item pacta ꝛ diuisio sunt vnus ꝛ idem ꝯtractus: vt. ff. de contrahen. emptō. l. fundi partem: ergo n̄ debet diuerso iure censeri: scꝫ ꝙ pro parte sit transitorius ad heredem ꝛ pro parte nō. vt. ff. de vsucapio. l. eum qui edes. Preterea principum cōtractus est in remis. ipsa diuisio: ergo qcq̄d seqtur ex eo vel ob id ar. ff. ō iurē ꝛ fac. ig. l. regula. §. pe. ꝛ hec est veritas. ¶ Super hoc pūcto subsequenter queritur nunqd per illa verba: nisi ō concordia partium satis sit ꝙ sit concordia cum vno ex illa parte: licet non cum omnibus ꝛ videtur ꝙ sufficiat concordia vnius quia inter seipsos non dr̄ alienatō prohibita vt. C. de fi-

de icom. l. voluntas. in contrarium videtur qr verum e quo ad ꝯsētientē ꝛ ꝓ parte sua vt. ff. de le. ij. l. cū pr. §. libertis sū nō ꝯsentientibus pena debetur ꝓ hēditaria portōe: vt. ff. de v. ob. l. eadē. §. cato. Nō ob. l. volūtas qr hic expresse fuit actū in ꝯtrūi: nec pōt vnus hēdū alterius iuri ꝑiudicare vt. ff. cōia predio. l. receptū: ꝛ. l. ꝓ fundū. ff. de servi. rusti. predio. nec plus sua pte ꝺnatione interponē: vt. ff. de acq. hēdi. l. duo fres. Dico igitur ꝙ si aliqd ꝯ pacta fuit acqsitū hñ valꝫ acqsitio: qr nemo ꝑ pactū pōt fieri nō capax cū capacitas sit publici iuris: sꝫ ꝓ parte nō ꝯsentiētis ꝯmissa est pēa: ꝓ parte aūt ꝯsentiētis nō ē ꝯmissa pena: maxime cuꝫ effectu vt. d. §. cato. ad predicta accedit regula gnālis: vꝫ ꝙ qñ ꝑ ꝯctū ꝓhibētur alienatio: nō impedit ꝺñij translatio: si ius ꝺñij erat penes tradētē liberū: ꝛ ꝗ̄ affectu vt i. l. ea lege ꝛ i. §. ea. l. ꝛ. l. si creditoꝛ. §. fi. ff. ꝺ distra. pig. ¶ Sꝫ hic occurrit dubiū qd si istud pactū de nō alienādo ē iuramento vallatū vtrū trāseat ꝺñiū: ꝛ hec qō pōt ꝯsiderari dupl'r vno mō: respectu iurātis alio mō respectu hēdū. Sciēdū ē eniꝫ ꝙ iuramētū inquātū afficit ꝯctū trāsit ad hēdeꝫ actiue ꝛ passiue: vt in auté. sacra puberū: sꝫ inquātū afficit ꝑsonā transit actiue nō passiue: vt elegāter nō. Inno. ex̄. de iureiurā. veritatꝫ. Quid ergo dicemus dicit spe. ꝙ si mulier iurat non aliēare nō trāsit ꝺñiū: qr iuramētū pōt saluari sine iteritu salutis eterne: idē dicit Jo. an. in. c. ij. de iureiurā. li. vi. Et si vera ē dicta opinio ꝺñium ē ita affectū ꝙ trāsferri nō pōt ꝯ prestitū iuramētuꝫ. In ꝯtrūm vꝫ naꝫ aut pactū opponitur sup re mea durante mea simpl'r: vel fm quid vel in qua re tineo aliqd ius in re: ita ꝙ interest mea nō alienari ꝛ nō teneo alienatio: aut nō retineo aliqd ius in re. ꝛ tūc tenet alienatio: sed aduersarius meus tenetur ad penā: istaꝫ doctrinam ponit Franciscus accursij ꝛ Ci. in addi. ff. de pactis. l. nemo. Sed hic ꝑmutātes nullū ius retinuerūt in re permutata: ergo receptoꝛ potuit ius suū trāsferre nō obstante pacto etiā iurato: qr ad trāslatōem ꝺñij sufficit sola volūtas ꝺñi tradētis: ꝛ trāsfertur ꝺñiuꝫ de iꝫgentiū vt insti. de rerū diuisio. §. ꝑ traditioneꝫ. nec obstat dictū speculatoꝛis ō muliē: qr illud est ꝑp beneficium mulieris que ꝑ primū iuramētū ꝯseruauit sibi ius suuꝫ: ꝗ̄ dictuꝫ hostiē. nūquā mihi placuit: nisi de illo iuramēto aduersarius esset certioꝛatus ar. l. i. in fi. ff. de actī. empti. cōsidera sup intellectu illius. l. si creditoꝛ. §. fi. ff. de distract. pigno. nam prout est ibi lr̄a nullam esse iurīdictōem qō nostra vꝫ determinata: nam certū ē ꝙ ꝓ obseruātia istius ꝯctus bona fuerūt expsse obligata: aqua obl'one includūtur ꝗ̄ ipse res ꝑmutate: vt. C. de seruo. pi. dato manumisso. l. i. ergo creditō habebat ipothecā: igitur res ipothecata nō pōt alienari ꝛ tenēdo illā lecu. ista rō ꝯcludit de necessitate. Alij aūt nō tenēt hāc lecu. qr nihil hꝫ cōe pignus cū ꝺñio: cū alienatio fiat salua cā pignoꝛis ꝛ iō ipothecaria nō facit reꝫ litigiosaꝫ ad hoc. ff. de vsucapio. l. insto. §. nō mutat: ꝛ. C. de litigiof. l. i. posset forte distingui inter spāle pignus: ꝛ tūc nō valꝫ alienatio: ꝛ gnāle ꝛ tūc sic: qr magis afficit ꝑtātem alienandi spālis ipotheca ꝙ̄ gnāl' vt. C. de seruo. pig. dato māumisso. l. ab eo: nisi dicas ꝛ bī ꝙ ibi sit spāle fauore libertatꝫ. Subsequēter ꝗ̄ritur de quadā violētia illata ꝑ ꝺñm henricū cū genubus pr̄is sui in ꝑsona quorūdā suorū ꝯsortū: vtrū intelligatur illata de ꝯsilio vel tractatu dicti sui pr̄is. Et dicendū ē ꝙ nō: vt ex̄. de resti. spo. cū ad sedē: nā in dubio debemus ꝑsumē innocētiā magis ꝙ̄ dolū: vt. ff. ꝓ socio. l. merito: nisi ꝓbaret ꝙ dictus pat' ex dcā violētia aliqd fuerit ꝯsecutus: vbi ꝯsidera: ꝙ re ipsa pōt geri mihi negociū: licꝫ nō noīe meo mihi gerat: vt. ff. de nego. ge. l. si pupilli. §. pe. si certū ē ꝙ si aliqd adimpleuit re ipsa facio negociū meū. ergo tenetoꝛ: ua intelligit qō nō. Jac. de are. C. de accu. l. nō eo minus: subsequenter ꝗ̄ritur vtrū dicta violētia sit remissa ꝑ ꝯctuꝫ postea factū sup rebus inuasis: ꝛ dicēdum est ꝙ sic: ac si res in ꝺñi potestatem redissent sicut si domino venderet rem furtiuam: nam ex superuenienti titulo fur mutat sibi causaꝫ possessionis: vt. ff. de vsucapio. l. non solum. §. qō vulgo. v. Sed si eūdem: ꝛ hoc verum quātum ad rem. sed damna ꝛ interesse non videntur remissa: vt. ff. qō vi aut clam. l. is qui in puteum. §. si postea. Deinde queritur nūquid per adherētiā ꝺñi Christofoꝛi quā fecit domino duci Aureliensi su per certis castris sit attributa dicto domino duci: aliqua in dictis castris iurisdictō. Et dicenduꝫ est ꝙ de natura adherentie simplicis nulla confertur iurisdictō: illi cui quis adheret: sed fit quedam confederatio per quā maioꝛem ex cōsederatis habet iurisdictionem solum in vno casu: quando offensoꝛes alterius inueniuntur in terris illius superioꝛis: ita ꝙ prius sunt cōdemnati ꝛ nō restat nisi in eos aiaduertere vel remittē ad locuꝫ delicti: vt. ff. ō capti. ꝛ postl limi. reuer. l. Nō dubito. nisi appareret expresse ꝙ ꝯfederatus se subiecit iurisdictioni maiestatis alterius qlibet facē pōt in suū preiudiciū: vt. ff. de iurisdi. o. iu. l. est receptū: ꝛ qñ talis submissio accedit ꝯctui noiato nō hꝫ locū pnia: secus si essꝫ simplex ꝓrogatō vt. ff. de iurisdi. ō. iudi. l. si ꝯuenerit ꝛ nō. ꝑ archidiaco. ex̄. de hēti. c. presidentes li. vi.

Ego Baldus de perusio.

¶ Pacta q̄ ꝺñi ligare hoies vnius castri nō aūt nobiles ipsius castri: an ligēt famulos factores ipsoꝝ dominoꝝ q famuli sint de dicto castro. Iteꝫ ꝓhibitō fcā de vno vꝫ etiaꝫ facta de vno alio simili: Itē si sūt obligati ad faciēdū fuicta debita: q̄ dicant debita. Cōsiliū. cclxxxv.

i **christi nomine** ¶ Inter magnificos ꝺños Marchiones ceue ex vna parte: ꝛ cōmunitateꝫ ꝛ homines bagnasci ex altera qō castrum dicti Marchiones tenent in feuduꝫ a superioꝛi fuerunt facta certa pacta: super extractione frumētoꝝ ꝛ alioꝝ victualiuꝫ. Querit vtrū dicta pacta potuerint facē sine auctoꝛitate supioꝛis. ꝛ dicendum ē ꝙ aut dcā pacta vergūt in detrimētuꝫ supioꝛis ꝛ nō valent: aut vergunt ad detrimentum ipsoꝝ nobilium ꝛ valent vt. ff. de pactꝫ. l. inter debitoꝛem: ꝛ ibi nō. Secūdo queritur inter dictos nobiles ꝛ dictam cōmunitateꝫ fuit pactum appositum ꝙ dicta vniuersitas possit imponere gabellā sup vino lignamine ꝛ alijs bonis ipsoꝝ hoiuꝫ ligando solūmodo se ipsos: ꝛ bona ipsoꝝ hominum ꝛ nō extraneos: nec ipsos dominos: nec eoꝝ nūcios procuratores seu factores ipsoꝝ dominoꝝ: vel alicuius eoꝝ de bonis rebus vel pecunijs ipsoꝝ dominoꝝ. Queritur quid iuris de dictis nūcijs factoꝛibus vel procuratoꝛibus. Respondeo si negociantur cum pecunia dictoꝝ dominoꝝ ꝛ ipsis dominis nō tenentur soluere gabellā vꝫ gabellas: vt. ff. de religio. l. ossa. §. fi. Tertio queritur fuit factum pactum inter dictos dominos ꝛ cōmunitateꝫ ꝙ dictis hominibus liceꝫ piscari in flumine Tanagri saluo ꝙ̄ ad barcagium: qō est instrumentum quoddam quo fere capiuntur omnes pisces. Modo dicti homines non faciunt barcagium: sed quandam clusam relicto quodam foramine ꝑ qō capiunt quasi omnes pisces queritur qd iuris. Respōdeo nō possunt hoc facere: qr prohibito aliquo prohibetur eius simile: vt. ff. de ꝯdi. ꝛ demonstra. l. heres meus. §. cum in fraudem. non enim refert in modo sed i qualitate vtendi: vt. ff. de vsufructu. l. item si fundi. §. fi. Quarto queritur conuentum fuit inter dictas partes ꝙ dicti homines teneantur facere dictis dominis ꝛ eoꝝ hēdibus in ꝑpetuum omnem fuentatam debitam seu quantitatem clientuꝫ debitā: ꝛ hoc expēsis dcōꝝ cōitatꝫ ꝛ hoiuꝫ: ꝛ ꝑsuponit ꝙ ante dictā ꝯuentōem faciebāt fuentatā. i. mutebāt hoies ad mādatū ꝺñoꝝ etiā ꝯ terras alioꝝ nobiliū. Querit quō intelligat illud vbū debitā. Respōdeo i. ꝯsuetā: vñ nec ꝺñi possunt aggrauare nec subditi minuere vt. C. de agri. ꝛ censi. l. cū scimus li. xi. adhibito quodā ꝯiuramento ne dicti ꝺñi dictos subditos grauent vltra posse

vel ad loca minus extranea vt.ff.de annuis lega.l.me-
nia.§.fi.

Ego Baldus.

¶ Vide de hoc in consi.ccccxx.quasi in totũ.

¶ Titulus seu instrumentũ nõ ꝓbat possessionẽ nisi et ꝓbetur traditio: vel nisi instrumentum fuerit factum super loco: ⁊ scripture habenti sigillum standum est.

Consilium.ccclxxxxvi.

¶ Tenor quarũdã lr̃arũ dñi
In christi nomine
Joannis Marchionis montis ferrati Illustris talis est: nos Joãnes Marchio montis ferrati ⁊c. ꝑ p̃ntes lr̃as facimus notũ ꝙ ꝺ volũtate nr̃a ac expresso ꝯsensu nobilr̃. G. noie suo: ⁊ vice. C. fratris sui: ordinauit i castro nostro: calliani ipsius qꝫ locis castri castellanos atqꝫ custodes nobiles viros vbertũ ⁊ Joãnẽ frẽs de coconato comites q nobiles vbertus ⁊ Joãnes i nr̃a p̃ntia ⁊ in manibus nr̃is iurauerũt corpalr̃ ad scã dei euãgelia dictũ locũ nr̃m calliãi cũ solẽni ꝓmissiõe bñ ⁊ diligenť ac fidelr̃ ꝑuare ⁊ custodire p̃dictis qꝫ Guidoeto ⁊ Corrado: suisqꝫ hr̃dibus bonũ ⁊ verũ cõputũ reddere de fructibus ⁊ godiis ac ꝓuentibus hñdis ⁊ pcipiẽdis ꝑ ipsos vbertũ ⁊ Joannẽ de loco predcõ ⁊ ipsius occasione ⁊ si ꝑ nos p̃dictos de grassellis nõ fuerit satisfactꝫ de predcã summa flr̃orum ad quã eisdẽ ꝑ instr̃m sumus obligati predcõ. G. suo noie ⁊ vice ⁊ noie dicti. C. de grassellis aut hr̃dibus suis: predicti vbertus ⁊ Joannes sb fide corporũ eorũ ⁊ iuramento predicto dictũ nr̃m castrũ ac locũ calliani libere ⁊ absolute ad ipsorũ. G. ⁊. C. aut suorũ heredum requisitionẽ dimittere ⁊ relaxare ⁊ expedire ꝓmiserũt vsqꝫ quo de predicta sũma flr̃orũ fuerit ꝑ nos eidẽ plenarie satisfactꝫ ꝑ. C. gãbarinũ de riccobonis notariũ nr̃m fieri iussimus ⁊ sigilli nr̃i mũimie roborari. datũ clauasii die ⁊c. Tãdẽ qꝛ dictis creditoribus nõ fuit satisfactũ vt dicũt ꝯpetũt hr̃des dictorũ creditorũ ab hr̃dibus dictorũ vberti ⁊ Joãnis dictũ castrũ relaxari ⁊ dimitti ⁊ verũ cõputũ reddi de fructibus ⁊ Godiis ac ꝓuẽtibus fm formã dcẽ scripture. mõ q̃ritur an dicta scriptura sufficienť ꝓbet ⁊ vĩ ꝙ sic: qꝛ dicta scriptura hꝫ autẽticũ sigillũ cui ẽ stãdũ vt nõ. C. de rebus alienis ñ alienan.l.ii. Itẽ qꝛ nõ est verisimile ꝙ dcã scriptura manu publici notarii ꝯfecta vꝫ per Gambarinũ notariũ ⁊ sigillo tãti principis sigillata ꝯtineat aliud qꝫ substãtiã vitatis.i.q.vi. distinctꝫ nobilissimus. Item dicta scriptura continet factũ ꝓprium dicti Marchionis vꝫ consensum ipsius vñ ꝓbat consensum facit qõ nõ. C. de pactꝫ.l.pacta nouissima. C. ꝺ epi. ⁊ cle.l.si qua ꝑ calũniã extra de ꝓbatꝫ. post cessionem de fide instru.c.i. ⁊.ii.ꝑ Inno. Item notoriũ ẽ ꝙ dictuꝫ castrum erat dicti dñi Marchiõis ⁊ ẽ: ⁊ iõ ꝯsentiendo ipse fecisse vĩ nõie dictorũ creditorũ: ⁊ ex hoc ius est eis q̃situm ẽt si fuissent absentes vt.ff.d'pigno.l.si fundus.§.ii. Item nõ põt negari qn ista scriptura hẽat multũ fidei ⁊ auctoritatis sicut dicit.l.alibi.ff.de iureiur.l.si duo patroni in prin. Itẽ sigillũ p̃ncipis hẽtur loco plene solẽnitatis vt. C. ꝺ quadriennii prescriptꝫ.l.bene a zenone. Itẽ tabellio fuit rogatus ⁊ interfuerunt testes ⁊c. solẽnia vt nõ. C. de vsuris. l.i. Item nõ ẽ satisfactũ vt.ff.de ꝓbatꝫ.l.quinquaginta: nõ ob. ꝙ ille qui allegat negatiuam dꝫ eam probare quia verum est nisi agat ex promissione vt dicta.l. quinquaginta nam debitum presumitur durare nisi sit satisfactum ⁊ hoc probetur per debitorem vel habentem causam ab eo qa satisfacere est facti quod non presumitur vt.ff.de cura.furiosi.l.consilio.§.fi. nec etiam obstat quod testes non subscripti quia subscriptio testiũ non requiritur nisi in casibus expressis in iure ⁊ maxime de consuetudine vt nõ. C. de fide.i.l. Questionem. Item dicta scriptura attestatur celebrationem contractus ⁊ ipso contractu facta fuit non de ipso ex internallo: quia tunc essent scriptura enunciatiua nõ dispositiua ⁊ non faceret fidem saltem plenam vt in.c. Si Papa de priuilegiis li.vi. ⁊ non solũ attestatur dicta scriptura veritati sed solemnitati que potuit interuenire eodem loco ⁊ tempore vt.ff.de ver.ob.l.sciendũ ⁊ hoc dꝫ ex verbis instrumenti ibi dum dicitur cum solẽni promissione.

¶ In contrarium videtur.

¶ Ad euidẽtiã premittendũ ẽ ꝙ castellania et custodia requirũt factũ: ⁊ quãdã traditionẽ corporalẽ factã in castellaniã vel custodiã nisi enim sit ventũ in rẽ ipsam nõ ꝓbať ꝙ sit custos vel castellanus: sicut dicimus in simili ꝙ inuestitura nõ fit verbo sed re ipsa subsequente vt in.c.i. de consuetudine recti feudi collr̃.x. Idẽ dicimus in pretorio pignore qõ nõ ꝯstituitur sola licentia nisi in possessionẽ eatur: qꝛ hec res realitatẽ desiderat vt.ff.de pignorati. acti.l.nõ est mirũ.§.sciẽdũ. Itẽ ꝑ instr̃m nõ ꝓbatur possessio corporalr̃ nisi instr̃m fiat in re ipsa vt ex̃ de fide instru. inter dilectos.§.fi. ⁊ legitur ⁊ no.ff.de acq.pos.l.predia. ex qbus ꝯcludiť ꝙ cũ dcã scriptura nõ fuerit fcã in ipso castro: nec ꝓbeť ex ea cã itũ in custodiam vł castellaniã castri qõ nõ est sufficienter ꝓbatum tale quid ex quo possit agi prout agitur vꝫ ad relaxationem dicti castri ad hoc faciunt iura que loquũtur de appositione custodie.ff.de fun.instru.l.si ita.§. ville ff.cõmo.si vt certo.§.si de me petisses. ¶ Est.n. custodia actus corporalis nec verbo explicatur nisi sequatur effectus: vt naturaliter patet bona allegatio: qꝛ cũ custodia sit actus nãlis ab ipsa nã argumẽtꝫ summere debemus vt.l. vbi autꝫ.ff.de v.ob. ⁊.ff.de interrogato.actio.l.ꝯfessionibus: ⁊ facit ex̃ de offõ custodis.c.i. ⁊.ii. qꝛ ꝑꝑ ẽt si deinõ instrumẽtũ ꝑ me cẽdatur bonũ ⁊ solẽne tñ ẽ ipfectũ quo ad traditionẽ custodie vel castellanie ẽ.n. regula in quolꝫ officio exercẽdi i re ipsa: ꝙ reqritur intromissio nec dr̃ qs cẽ officialis nisi sit in possessiõe officii: q̃ dꝫ ꝓbari vt ex̃ de iudiciis.c.fi. in possessiõe dico eo nomine vt.ff.de publicia. l.eum qui.§.fi. secus si ex alia causa vt.ff.de euictionibus l.si rem quã mihi in principio nisi ille titulus nouus esset coloratus vel quesitus in fraudem puta causa interuertende possessionis vt non suo: qꝛ interuertere ẽ ꝑdere vt. C. de acq.pos.l.fi. Porro si non apparet ex noua cã presumitur ex precedente licet tali quali vt. C. de acqui.pos.l.ii. His igitur apud intellectũ ruminatis ꝯsideret sniam laturus duo.s. veritatẽ ⁊ ꝓbationẽ: nã interdũ nõ deficit ius sꝫ ꝓbatio vt.ff.de testa.tute.l.duo sunt titii: ⁊ actore nõ ꝓbãte reus absoluitur vt. C. de eden.l.q accusare ⁊ eꝯ̃ actore ꝓbante reus q nihil ꝓbauit ꝯdẽnatur vt. C. de exceptꝫ.l. si qdẽ acta igitur loquantur qꝛ nõ sufficit vt dixi titulus custodire nisi in custodiã itũ ꝓbetur sicut dicimus in silr̃ i ꝙ ñ sufficit titulus nisi ꝓbeť traditio vel quasi vt plene legitur ⁊ no. insti. de actionibus.§.alia: Que igitur desunt mihi acta loquantur.

Ego Baldus.

¶ Ex larga licẽtia data arbitratori post sniaꝫ seu laudũ suũ põt ẽt illud declarare ⁊ ꝑ ponit ꝯpromissũ latissimũ.

Consilium.ccclxxxxvii.

¶ Arbiť ⁊ arbi
In christi nomine
trator amicabilis disceptator diffinitor atqꝫ cõpositor ita sũptus vꝫ: ꝙ q̃cq̃d dicet faciet ꝓnũciabit ⁊ arbitrabitur inť dictas ꝑtes semp videať intelligať ⁊ ꝑsumať venisse ⁊ deductum fuisse i cõpromisso: ⁊ pñ valeat ⁊ teneat ac si d' ꝓnũciãdis ⁊ dicẽdis ac cõponẽdis ⁊ ꝓnũciãdis ꝑ ipꝫ ẽẽt i p̃nti cõpromisso spãlis ⁊ expressa mẽtio fcã cũ pcõ speciali dicto ⁊ facto inť dictas ptes: vꝫ ꝙ liceat dcõ arbitro ⁊ arbitratori dicere precipere pronuntiare arbitrari seu arbitramentari

calibrite
colorchecker CLASSIC
mm